

JABATAN KESIHATAN NEGERI
KEDAH DARUL AMAN

2012

LAPORAN TAHUNAN

JABATAN KESIHATAN NEGERI
KEDAH DARUL AMAN

LAPORAN TAHUNAN

PENGENALAN

Kandungan LAPORAN TAHUNAN

1 - 12

PENGENALAN

- Sidang Pengarah
- Perutusan Pengarah
- Profail Pengarah
- Profail Pegawai Utama
- Struktur Organisasi Jabatan
- Visi, Misi dan Objektif
- Sinopsis Organisasi Jabatan

219 - 288

Bahagian PERUBATAN

- Pendahuluan
- Skop Perkhidmatan Perubatan
- Perkhidmatan Pesakit Luar
- Perkhidmatan Pesakit Dalam
- Perkhidmatan Kepakaran
- Perkhidmatan Sokongan
- Program Khas dan Peningkatan Kualiti
- Kawalan Amalan Perubatan Swasta (UKAPS)

13 - 18

Taraf KESIHATAN

289 - 334

Bahagian KESIHATAN PERGIGIAN

- Pendahuluan
- Fasiliti Kesihatan Pergigian
- Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Primer
- Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Pakar
- Aktiviti Peningkatan Kualiti

19 - 64

Bahagian PENGURUSAN

- Pendahuluan
- Pentadbiran
- Sumber Manusia
- Kewangan & Akaun
- Sistem Maklumat
- Latihan
- Psikologi Kaunseling
- Pembangunan

335 - 352

Bahagian PERKHIDMATAN FARMASI

- Pendahuluan
- Penguatkuasaan Farmasi
- Pengurusan & Amalan Farmasi

65 - 218

Bahagian KESIHATAN AWAM

- Pendahuluan
- Kesihatan Keluarga
- Pemakanan
- Kesihatan Primer
- Kawalan Penyakit Berjangkit
- HIV / AIDS
- Kawalan Penyakit Bawaan Vektor
- Kawalan Penyakit Tak Berjangkit
- Kesihatan Pekerjaan dan Alam Sekitar
- Kejuruteraan Kesihatan
- Inspektorat & Perundangan
- Promosi Kesihatan

353 - 380

Bahagian KESELAMATAN & KUALITI MAKANAN

Sidang **PENGARANG**

PENASIHAT

Dr. Ismail bin Abu Taat
Pengarah Kesihatan Negeri

EDITOR

Tuan Haji Zahri Bin Harun
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pengurusan)

Puan Nuur Zawani Binti Shaari
Bahagian Pengurusan

Puan Rosseriyany Bt. Don
En. Hilmi Bin Harun
Bahagian Perubatan

Dr. Faizah Hanim binti Mokhtar
Encik Mohd Amir Bin Abd Wahab
Bahagian Kesihatan Awam

Dr. Jamaliah binti Omar
Bahagian Kesihatan Pergigian

En. Mokhtar bin Abdullah
Bahagian Perkhidmatan Farmasi

Puan Ong Jean Ling
Bahagian Keselamatan & Kualiti Makanan

URUSETIA

Puan Rozita Bt Osman
Cik Norlaili Bt Sobki
Unit Sistem Maklumat

GRAFIK

En. Zulkifli Bin Mat Sharif
Unit Promosi Kesihatan

Perutusan **PENGARAH**

**Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh,
Selamat Sejahtera dan Salam 1 Malaysia.**

Alhamdulillah bersyukur kita ke hadrat Allah S.W.T kerana dengan limpah rahmat dan izinNya Buku Laporan Tahunan 2012 Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) Kedah telah sekali lagi berjaya diterbitkan.

Buku Laporan Tahunan yang dihasilkan pada setiap tahun merupakan satu dokumen dan rujukan penting yang merekodkan segala aktiviti, pencapaian dan peristiwa penting Jabatan. Ia juga mengandungi statistik perubatan dan status kesihatan terkini yang menggambarkan taraf kesihatan semasa penduduk di Negeri Kedah.

Pada tahun 2012, JKN Kedah telah berpindah dari pejabat lama ke pejabat serba baru di Simpang Kuala. Dengan adanya suasana kerja yang baru diharap semangat dan kualiti kerja warja JKN Kedah akan bertambah cemerlang dan seterusnya dapat memberikan perkhidmatan yang terbaik kepada pelanggan.

Jabatan Kesihatan Negeri juga dari masa ke semasa akan terus berusaha untuk memperkasakan sistem penyampaian perkhidmatan kesihatan di Negeri Kedah dengan memberikan sepenuh komitmen dalam menyediakan prasarana kesihatan yang terbaik selaras dengan Program Transformasi Kerajaan (PTK) yang dirangka berdasarkan Gagasan 1Malaysia: Rakyat Didahulukan Pencapaian Diutamakan.

Akhir kata sekalung penghargaan dan syabas diucapkan kepada semua pegawai dan kakitangan Jabatan yang telah menyumbang idea, tenaga serta komitmen padu secara berterusan dalam melaksanakan tugas dan tanggungjawab yang telah diamanahkan bagi meningkatkan lagi kualiti kesihatan penduduk di Negeri Kedah.

Dr. Ismail bin Abu Taat
Pengarang
Jabatan Kesihatan Negeri Kedah

Profail PENGARAH

Dr. Ismail bin Abu Taat, KMN, BCK , *Pengarah Kesihatan Negeri Kedah*

LALUAN KERJAYA :

- 1980 • Latihan Doktor Siswazah di Hospital Besar Pulau Pinang
- 1981 • Pegawai Perubatan di Hospital Daerah Sungai Petani
- 1983 • Pegawai Perubatan di Pusat Kesihatan Besar Kuala Nerang
- 1985 • Pegawai Kesihatan di Pejabat Kesihatan Baling
- 1985 - 1986 • Melanjutkan Pelajaran dalam M.P.H. di Universiti Tulane, USA
- 1986 • Pegawai Kesihatan Kanan di Pejabat Pengarah Perkhidmatan Perubatan & Kesihatan Negeri Kedah
- 1989 • Pegawai Pentadbir Perubatan di Hospital Daerah Bentong, Pahang
- 1990 • Timbalan Penguasa Perubatan di Hospital Besar Seremban
- 1991 • Pegawai Kesihatan (Epidemiologi) di Jabatan Kesihatan Negeri Kedah
- 1999 • Pegawai Perubatan di Cawangan Pembangunan Kesihatan Keluarga, Kementerian Kesihatan Malaysia
- 2001 • Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) di Jabatan Kesihatan Negeri Kedah
- 2006 • Pengarah Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur
- 2011 • Pengarah Kesihatan Negeri Kedah

KELAYAKAN :

- 1980 • M.B.B.S. (Universiti Malaya)
- 1986 • M.P.H. (Universiti Tulane, USA)

Timbalan-Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri

TUAN HAJI ZAHRI BIN HARUN

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Pengurusan*) sejak 26 Mei 2008
Tarikh Mula Berkhidmat Dalam Kerajaan : 18 April 1979
Kelulusan : B.LITT (Hons), Diploma Education (UKM)

DR HAYATI BINTI MOHD RADZI

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Kesihatan Awam*) sejak 1 Disember 2011
Tarikh Mula Berkhidmat Dalam Kerajaan : 1 Jun 1985
Kelulusan : MD (UKM), MPH (UM)

DR HARIF FADZILAH BIN CHE HASHIM

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Perubatan*) sejak 1 Disember 2011
Tarikh Mula Berkhidmat : 9 Mac 1982
Kelulusan : Post Graduate Diploma In Hospital And Health Services Management (London), MD (UKM)

Jabatan Kesihatan Negeri Kedah

DR ZAINI @ CHE ZANIAH BT MANSOR

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Pergigian*) sejak 19 November 2006
 Tarikh Mula Berkhidmat : 5 Mei 1980
 Kelulusan : BDs (Malaya) & DDPH RC.s. (England)

EN KHONG LAI BUN

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Farmasi*) sejak 19 Januari 2009
 Tarikh Mula Berkhidmat : 2 Julai 1983
 Kelulusan : Ijazah Sarjana Muda Farmasi (USM) dengan Kepujian

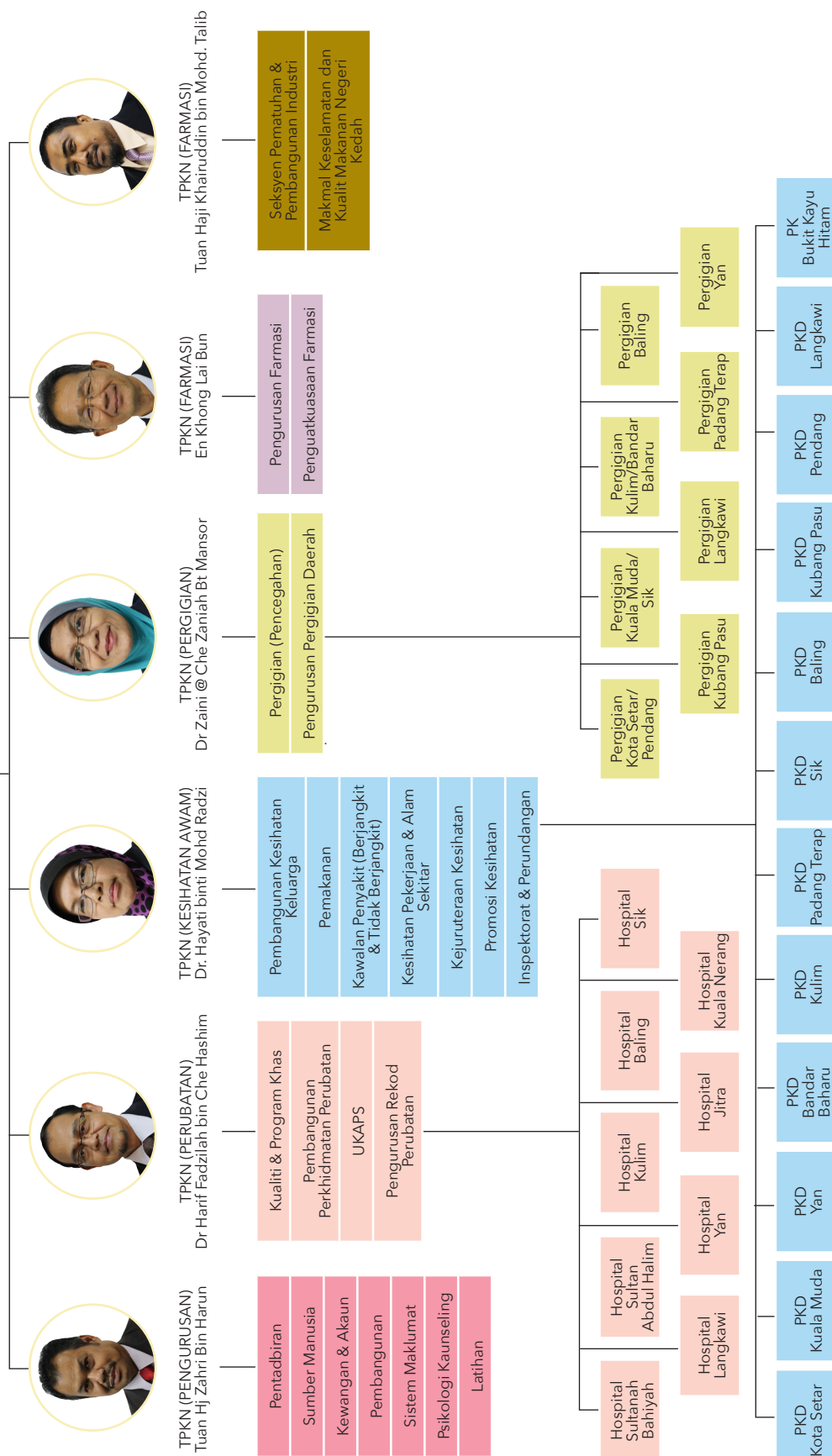
TUAN HAJI MOHD. KHAIRUDDIN BIN MOHD. TALIB

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Keselamatan & Kualiti Makanan*) sejak 15 Mac 2011
 Tarikh Mula Berkhidmat : 16 Oktober 1995
 Kelulusan : Bachelor Sains dan Teknologi Makanan (UPM), Diploma Pertanian (UPM)

Carta Organisasi Jabatan Kesihatan Negeri Kedah

PENGARAH
Dr. Ismail bin Abu Taat

VISI

Negara menggembeng tenaga ke arah kesihatan yang lebih baik.
Kedah Sihat Sejahtera

MISI

Misi Kementerian Kesihatan adalah untuk menerajui dan berusaha bersama-sama :

1. untuk memudahkan dan membolehkan rakyat :
 - mencapai sepenuhnya potensi mereka dalam kesihatan
 - menghargai kesihatan sebagai aset paling berharga
 - mengambil tanggungjawab dan tindakan positif demi kesihatan mereka
2. untuk memastikan sistem kesihatan berkualiti tinggi iaitu :
 - mengutamakan pelanggan
 - saksama tidak membebankan
 - cekapwajar mengikut teknologi
 - boleh disesuaikan mengikut persekitaran
 - inovatif
3. dengan menekankan :
 - sifat penyayang, profesionalisme dan kerja berpasukan
 - sifat menghormati maruah insan
 - penglibatan masyarakat

OBJEKTIF

Untuk meningkatkan taraf kesihatan individu yang produktif melalui perkhidmatan yang merangkumi aspek penggalakkan, pencegahan, rawatan dan pemulihan.

ORGANISASI JABATAN

Jabatan Kesihatan Negeri Kedah diterajui oleh Pengarah Kesihatan Negeri Kedah dan dibantu oleh 6 orang Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri. Sehingga 31 Disember 2012, terdapat 14,767 jawatan di Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) Kedah dan jawatan yang diisi pula adalah sebanyak 13,786 yang terdiri daripada pelbagai jawatan dan gred.

Terdapat 6 Bahagian di JKN Kedah yang diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri. Bahagian tersebut adalah :

- Bahagian Pengurusan
- Bahagian Kesihatan Awam
- Bahagian Perubatan
- Bahagian Perkhidmatan Pergigian
- Bahagian Perkhidmatan Farmasi
- Bahagian Keselamatan & Kualiti Makanan

BAHAGIAN PENGURUSAN

Bahagian Pengurusan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah (JKN) adalah merupakan salah satu daripada enam komponen utama yang mendokong kepada pencapaian visi, dan misi Jabatan. Bahagian Pengurusan berperanan penting dalam memberi perkhidmatan sokongan dari segi penyelarasan dan perancangan sumber manusia, kewangan, pembangunan, latihan, sistem maklumat, psikologi kaunseling termasuk lain-lain urusan berkaitan 'housekeeping'. Ia bertujuan membolehkan Bahagian-Bahagian lain memberikan tumpuan sepenuhnya dalam meningkatkan keberkesanan penyampaian perkhidmatan kepada orang ramai, justeru merealisasikan hasrat YAB. Perdana Menteri agar rakyat didahulukan, pencapaian diutamakan.

Perkhidmatan-perkhidmatan yang diberikan adalah merangkumi komponen-komponen utama pengurusan iaitu :

- i. Pentadbiran
- ii. Sumber Manusia
- iii. Kewangan
- iv. Sistem Maklumat
- v. Pembangunan
- vi. Psikologi Kaunseling

BAHAGIAN KESIHATAN AWAM

Bahagian Kesihatan Awam bertanggungjawab untuk mengurus pemberian perkhidmatan Kesihatan Awam melalui aktiviti penjagaan kesihatan keluarga, pemantauan penyakit dan pencegahan serta kawalan, pemantauan keselamatan dan kualiti makanan serta air minuman, penguatkuasaan undang-undang kesihatan dengan sokongan aktiviti promosi serta kempen-kempen kesihatan untuk orang awam.

Bahagian ini diketuai oleh seorang Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) dan terdiri daripada 12 unit utama iaitu:

- Unit Pembangunan Kesihatan Keluarga
- Unit Kesihatan Primer
- Unit Pemakanan
- Unit Kawalan Penyakit Berjangkit
- Unit Kawalan Penyakit Tidak Berjangkit
- Unit Kawalan HIV/STI
- Unit Kawalan Penyakit Bawaan Vektor
- Unit Kesihatan Pekerjaan & Alam Sekitar
- Unit Kejuruteraan Kesihatan
- Unit Promosi Kesihatan
- Unit Inspektorat & Perundangan
- Unit Pengurusan Kesihatan Awam

Bahagian Kesihatan Awam adalah bahagian hadapan kementerian dalam memberi perkhidmatan kepada seluruh penduduk melalui klinik kesihatan dan klinik desa. Ia dipertanggungjawabkan untuk menyelia semua 12 Pejabat Kesihatan Daerah di dalam negeri Kedah bagi melaksanakan aktiviti-aktiviti kesihatan di peringkat daerah. Pejabat Kesihatan Daerah tersebut adalah :

- Pejabat Kesihatan Daerah Kota Setar
- Pejabat Kesihatan Daerah Kuala Muda
- Pejabat Kesihatan Daerah Kubang Pasu
- Pejabat Kesihatan Daerah Kulim
- Pejabat Kesihatan Daerah Padang Terap
- Pejabat Kesihatan Daerah Langkawi
- Pejabat Kesihatan Daerah Pendang
- Pejabat Kesihatan Daerah Yan
- Pejabat Kesihatan Daerah Sik
- Pejabat Kesihatan Daerah Bandar Baharu
- Pejabat Kesihatan Daerah Baling
- Pejabat Kesihatan Pintu Masuk Bukit Kayu Hitam

BAHAGIAN PERUBATAN

Jabatan Kesihatan Negeri Kedah terdiri daripada enam bahagian. Salah satu daripada enam komponen utama ini adalah Bahagian Perubatan.

Bahagian ini diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) yang bertanggungjawab ke atas urusan perkhidmatan hospital-hospital negeri termasuk Perkhidmatan Kepakaran dan Subkepakaran, Perkhidmatan Sokongan Klinikal Hospital, Pengurusan Teknikal Rawatan Perubatan, Kejuruteraan (Operasi Hospital), Penyelenggaraan Rekod Perubatan, Kawalan Amalan Perubatan Swasta dan Kawalan Kualiti Perkhidmatan Perubatan.

Program Perubatan berperanan menyediakan perkhidmatan perawatan di tahap sekunder dan tertiri. Disamping itu juga, program ini menyediakan perkhidmatan pengesanan penyakit (diagnostic), promosi kesihatan (promotive) dan pemulihan (rehabilitative) kepada semua penduduk di Negeri Kedah.

Selain daripada hospital kerajaan, terdapat juga 332 klinik perubatan swasta, 9 hospital swasta dan sebuah rumah bersalin swasta yang memberi perkhidmatan primer, sekunder dan tertiar kepada populasi negeri Kedah.

HOSPITAL KERAJAAN DI NEGERI KEDAH

Terdapat 9 buah hospital di negeri Kedah yang terdiri dari sebuah Hospital Negeri, empat buah Hospital Berpakar dan lima buah Hospital Tanpa Pakar. Jumlah keseluruhan katil rasmi di hospital-hospital negeri Kedah adalah 2,387 dan jumlah katil yang digunakan pula adalah 2,343. Jumlah kedatangan pesakit luar bagi tahun 2012 adalah 1,398,801 orang sementara jumlah kemasukan adalah 192,749 orang.

SKOP PERKHIDMATAN PERUBATAN

Semua hospital kerajaan di Negeri Kedah menawarkan perkhidmatan melalui empat (4) aktiviti utama iaitu:

- a) Perkhidmatan Pesakit Luar
 - Pesakit Luar Am (kecuali di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi)
 - Klinik Pakar
- b) Perkhidmatan Pesakit Dalam
- c) Perkhidmatan Kecemasan dan Trauma
- d) Rawatan Ambulatori (*Ambulatory care*)

Perkhidmatan di atas disokong oleh Perkhidmatan Sokongan Klinikal dan Bukan Klinikal.

Taraf perkhidmatan dan kepelbagaian perkhidmatan yang diberikan bergantung kepada keperluan dan taraf hospital itu sendiri. Hospital-hospital di Negeri Kedah dikategorikan seperti berikut:

Hospital Negeri

- Hospital Sultanah Bahiyah

Hospital Daerah Dengan Pakar

- Hospital Sultan Abdul Halim
- Hospital Kulim
- Hospital Langkawi

Hospital Daerah Tanpa Pakar

- Hospital Baling
- Hospital Sik
- Hospital Jitra
- Hospital Yan
- Hospital Kuala Nerang

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN

Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah merupakan salah satu unit di bawah pentadbiran Jabatan Kesihatan Negeri Kedah. Bahagian ini diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian) yang bertanggungjawab kepada Pengarah Kesihatan Negeri. Ianya berfungsi sebagai pusat pentadbiran bagi Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Negeri Kedah.

Terdapat lapan buah pusat tanggung jawab (PTJ) iaitu Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kota Setar/ Pendang, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kubang Pasu, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Padang Terap, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Yan, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kuala Muda/Sik, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kulim/Bandar Baru, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Langkawi dan Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Baling.

Misi Perkhidmatan Kesihatan Pergigian adalah untuk meningkatkan kesihatan mulut individu, keluarga dan masyarakat ke tahap yang optima di mana keadaan kesihatan mulut termasuk gigi dan tisu yang berkaitan tanpa penyakit yang aktif. Keadaan ini memungkinkan individu berkenaan untuk makan, bertutur dan bergaul tanpa rasa ketidakselesaan dan dapat menyumbang kepada kesihatan keseluruhan tubuh badan serta pembangunan sosio-ekonomi.

Objektif Perkhidmatan Pergigian ialah untuk meningkatkan status kesihatan pergigian penduduk Negeri Kedah kepada tahap yang optima melalui perkhidmatan pergigian penggalakan, pencegahan, rawatan dan pemulihan dengan penekanan kepada kumpulan sasar yang dikenalpasti. Fungsi utama bahagian ini meliputi:

- Perancangan dan pelaksanaan perkhidmatan pergigian
- Pengurusan dan pengagihan sumber yang bersesuaian
- Pembangunan sumber manusia sedia ada.
- Pemantauan dan penilaian keberkesanan perkhidmatan pergigian

Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah bertanggungjawab untuk memberi perkhidmatan kesihatan pergigian secara holistik kepada masyarakat Negeri Kedah dengan kerjasama dari agensi-agensi kesihatan, agensi kerajaan dan bukan kerajaan yang lain.

BAHAGIAN FARMASI

Bahagian Perkhidmatan Farmasi memainkan peranan untuk memastikan bahawa bahan-bahan farmaseutikal dan penjagaan kesihatan yang disediakan kepada orang awam adalah berkualiti, selamat dan berkesan; dan disediakan dengan penuh tanggungjawab supaya menghasilkan kesan yang baik serta memperbaiki kualiti hidup. Bahagian ini mengendalikan 2 aktiviti utama iaitu:-

Pengurusan, Amalan & Perkembangan Farmasi

- Merancang, membangun, mengawal dan menyelaraskan aktiviti-aktiviti Pengurusan Farmasi di peringkat negeri.
- Memastikan pesakit-pesakit yang menerima rawatan di bawah KKM mendapat Perkhidmatan Farmasi yang lengkap selaras dengan konsep "*Total Pharmaceutical Care*".
- Mempertingkatkan pendidikan pesakit dan orang awam terhadap penggunaan ubat-ubatan secara rasional.
- Bertanggungjawab atas segala aspek yang melibatkan pengubatan termasuk perolehan dan bekalan, pengeluaran, penstoran, pengawalan kualiti, dan nasihat kepada pesakit.

Penguatkuasa Farmasi

- Mengawal pengendalian racun berjadual supaya mengikut undang-undang dan peraturan-peraturan yang ditetapkan.
- Memastikan produk ubat-ubatan yang berada di pasaran adalah berkualiti, selamat dan berkesan.
- Mengawal aktiviti pengiklanan, maklumat industri berkaitan ubat-ubatan dan produk kosmetik supaya tidak mengeksploitasikan pengguna.
- Mengawal masalah-masalah berkaitan penyalahgunaan ubat-ubatan.
- Memberi pendidikan kepada masyarakat agar lebih peka dan rasional dalam pemilihan dan penggunaan ubat-ubatan, herba dan kosmetik

BAHAGIAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN

Aktiviti Keselamatan dan Kualiti Makanan dilaksanakan bertujuan untuk memastikan penyediaan, penjualan dan penggunaan makanan oleh orang ramai adalah selamat dari segi kesihatan dan juga bebas daripada unsur-unsur penipuan. Tugas ini termasuklah penguatkuasaan Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985 dan pemantauan terhadap keselamatan makanan yang dipertanggungjawab oleh pihak kerajaan kepada Kementerian Kesihatan Malaysia. Bagi mencapai tujuan tersebut beberapa aktiviti telah dilaksanakan sepanjang tahun 2012 iaitu :

- Pemeriksaan dan Penilaian Permis Makanan
- Pensampelan Makanan dan Analisis Makanan
- Pelesenan Air Mineral Semulajadi dan Air Minuman Berbungkus
- Perlesenan Ais bagi Maksud Perdagangan atau Perniagaan
- Aktiviti Kawalan Makanan di Pintu Masuk
- Pensijilan HACCP dan GMP
- Sijil Kesihatan Makanan Health Certificate
- Sijil Penjualan Bebas Free Sale Certificate
- Program Latihan Pengendali Makanan (LPM)
- Kebersihan dan Keselamatan Makanan di Institusi
- Aktiviti Pemantauan Keselamatan Makanan
- Latihan dan bimbingan
- Promosi Kesihatan
- Kerjasama dengan lain-lain Agensi

LAPORAN TAHUNAN

Taraf
KESIHATAN

1

Taraf KESIHATAN

Negeri Kedah terletak di utara Semenanjung Malaysia bersempadan dengan Negara Thai disamping tiga negeri lain iaitu Perlis, Pulau Pinang dan Perak. Keluasan Negeri Kedah adalah 9,426 km persegi (2.8% daripada keluasan Semenanjung Malaysia) dengan jumlah penduduk seramai hampir 2 juta.

Dari perspektif kesihatan, Negeri Kedah terbahagi kepada 12 daerah pentadbiran. Setiap daerah mempunyai sebuah Pejabat Kesihatan Daerah kecuali daerah baru Pokok Sena manakala sembilan daerah mempunyai kemudahan hospital dan lapan daerah mempunyai Pejabat Pergigian Daerah. Disamping perkhidmatan kesihatan kerajaan, terdapat 9 hospital swasta, 332 klinik perubatan swasta, 52 klinik pergigian swasta dan 39 pusat hemodialisis swasta yang turut memberi perkhidmatan kepada penduduk Negeri Kedah.

Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim merupakan diantara beberapa hospital IT yang terdapat di Malaysia dan dikategorikan sebagai Hospital Information System (HIS). Kedua-dua hospital ini diharap dapat memberi perkhidmatan yang lebih baik kepada penduduk Negeri Kedah.

PENDUDUK

Anggaran penduduk Negeri Kedah pada tahun 2012 adalah di seramai 1,996,800 orang berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia Tahun 2010, disesuaikan untuk kurang perhitungan. Jumlah penduduk tertinggi adalah di Daerah Kuala Muda iaitu 475,900 penduduk, diikuti oleh Daerah Kota Setar iaitu dianggarkan seramai 372,200 pada tahun 2012. Ini adalah merujuk kepada Jadual 1.1.

Pecahan penduduk mengikut jantina menunjukkan bilangan penduduk lelaki telah mengatasi penduduk perempuan walaupun perbezaannya tidak begitu signifikan. Kategori penduduk mengikut umur tertentu juga tidak menunjukkan perbezaan yang ketara berbanding tahun sebelumnya. Rujuk Jadual 1.2.

Jadual 1.1

Bilangan dan Kepadatan Penduduk Negeri Kedah, 2012

Daerah	Jumlah Penduduk	Luas (km/persegi)	Kepadatan (km/persegi)
Kota Setar	372,200	423	880
Pendang	93,200	626	149
Kuala Muda	475,900	923	516
Kubang Pasu	224,500	948	237
Langkawi	94,700	467	203
Baling	136,500	1529	89
Kulim	307,600	765	402
Sik	67,300	1635	41
Yan	68,700	242	284
Padang Terap	62,400	1357	46
Bandar Bharu	42,700	269	159
Pokok Sena	51,100	242	211
Kedah	1,996,800	9,426	212
Bandar Bharu	42,700	269	159
Pokok Sena	51,100	242	211
KEDAH	1,996,800	9,426	212

Nota keterangan : 1. *Unjuran penduduk berasaskan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010, disesuaikan untuk kurang penghitungan.

Sumber data :

1. Jumlah penduduk mengikut negeri - Jabatan Perangkaan Malaysia.
2. Bilangan penduduk mengikut daerah - Pusat Infomatik Kesihatan, KKM.

Jadual 1.2

Indikator-indikator Demografi, Kedah 2011 - 2012

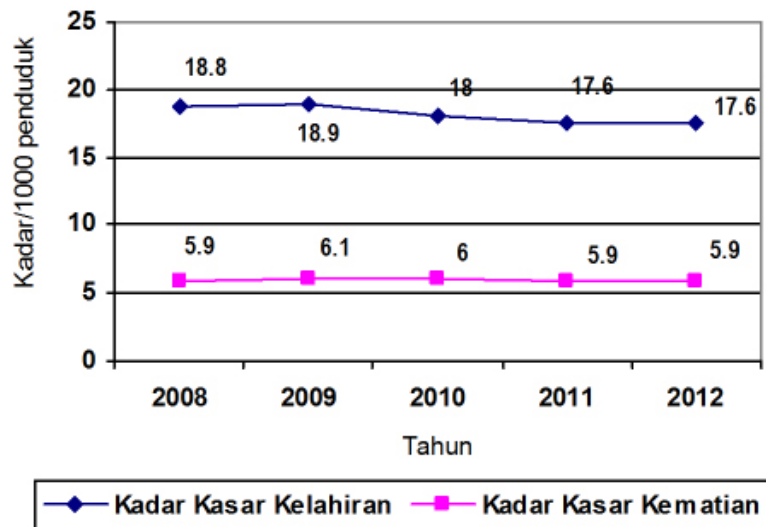
Indikator	2011		2012	
	Jumlah Penduduk	% dari Jumlah Penduduk	Jumlah Penduduk	% dari Jumlah Penduduk
Bilangan Penduduk Lelaki	961.5	50.6	1,008,500	50.5
Bilangan Penduduk Perempuan	938.3	49.4	988,300	49.5
Penduduk Remaja (Bawah 20 tahun)	750.2	39.5	766,700	38.4
Penduduk Warga Tua (60 tahun dan keatas)	179.9	9.5	196,100	9.8
Penduduk Aktif Dalam Ekonomi (Umur 15 - 64 tahun)	1,226.7	64.6	1,312,400	65.7
Penduduk Tidak Aktif Dalam Ekonomi (Umur bawah 15 dan atas 64 tahun)	673.1	35.4	684,200	34.3
Nisbah Tanggungan	55.1	-	-	-
Penduduk Bandar	1257.9	64.6	-	-
Penduduk Luar Bandar	689.7	35.4	-	-

PETUNJUK KESIHATAN UMUM

Kadar Kelahiran Kasar bagi setiap 1000 penduduk didapati berlaku penurunan berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu Kadar Kematian Kasar bagi setiap 1000 penduduk adalah di sekitar 5.8 hingga 6.0 semenjak tahun 2008 hingga tahun 2012. (Rajah 1.1).

Rajah 1.1

Kadar Kasar Kelahiran dan Kadar Kasar Kematian Negeri Kedah 2008 - 2012

Disemak oleh : Pusat Informatik Kesihatan, Bahagian Perancangan dan Pembangunan, KKM

Nota : Semakan berdasarkan kepada penerbitan Perangkaan Penting dan ianya adalah data rasmi negara yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia.

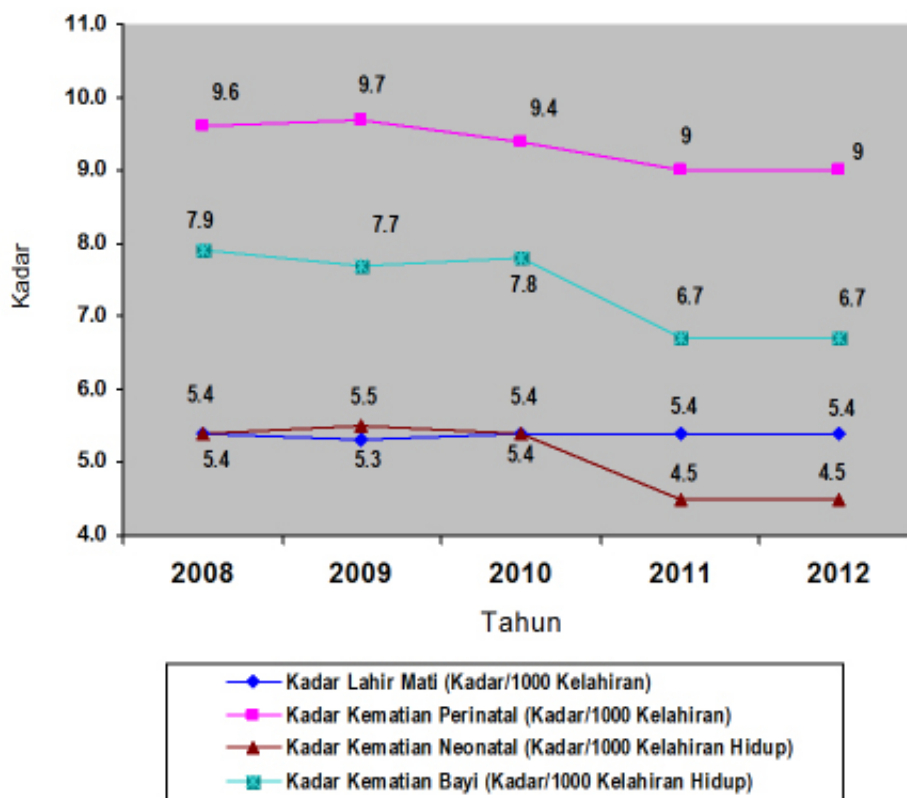
Punca Data : Buku Perangkaan Penting Malaysia, 2008 - 2011, Jabatan Perangkaan Malaysia.

Berdasarkan Rajah 1.2 perhatian adalah tertumpu kepada Kadar Kematian Perinatal dan Neonatal yang merupakan indikator yang sensitif dalam menilai mutu perkhidmatan kesihatan di sesebuah negeri atau negara. Kadar Kematian Neonatal didapati tertumpu kepada 5.4 pada tahun 2012. Kadar Kematian Perinatal juga pada tahap 9.4 seperti tahun-tahun sebelum. Trend yang sama berlaku kepada Kadar Lahir Mati dan Kadar Kematian Bayi.

Kadar Kematian Ibu Bersalin menunjukkan perubahan menurun untuk dua tahun berturut-turut sementara Kadar Kematian Toddler juga menurun kepada 0.3 pada tahun 2012. Sila Rujuk Rajah 1.3.

Rajah 1.2

Kadar-Kadar Kematian Terpilih, Negeri Kedah 2008 - 2012

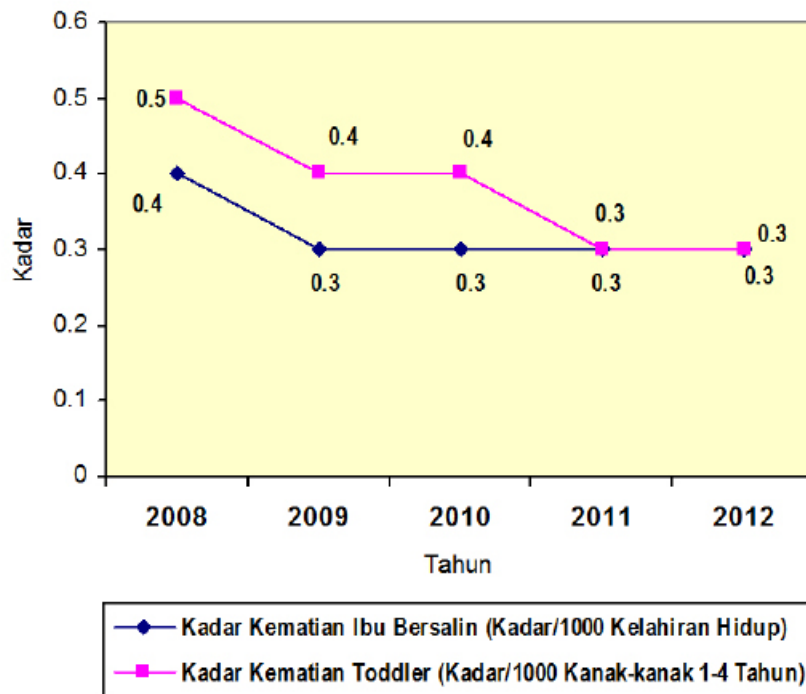
Disemak oleh : Pusat Informatik Kesihatan, Bahagian Perancangan dan Pembangunan, KKM.

Nota : Semakan berdasarkan kepada penerbitan Perangkaan Penting dan ianya adalah data rasmi negara yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia.

Punca Data : Buku Perangkaan Penting Malaysia, 2008 - 2011, Jabatan Perangkaan Malaysia.

Rajah 1.2

Kadar Kematian Toddler Dan Kadar Kematian Ibu Bersalin Di Negeri Kedah 2008 - 2012

Disemak oleh : Pusat Informatik Kesihatan, Bahagian Perancangan dan Pembangunan, KKM.

Nota : Semakan berdasarkan kepada penerbitan Perangkaan Penting dan ianya adalah data rasmi negara yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia.

Punca Data : Buku Perangkaan Penting Malaysia, 2008 - 2011, Jabatan Perangkaan Malaysia.

PERANGKAAAN MORBIDITI DAN MORTALITI

Pada tahun 2012, jumlah pesakit yang discaj dari hospital adalah seramai 188,392. Dari sejumlah ini seramai 3,881 adalah jumlah kematian yang melibatkan berbagai jenis penyakit. Jumlah kematian ini merupakan 2.06% daripada jumlah discaj di hospital. Bilangan kematian tertinggi adalah di kalangan berumur 65 tahun keatas. Rujuk Jadual 1.3.

Jadual 1.3 Kematian Mengikut Umur di Hospital-hospital Kerajaan Negeri Kedah, 2012		
Umur (tahun)	Bil. Kematian	% dari Jumlah Discaj Hospital
0 - 4	237	6.11
5 -11	20	0.52
12 - 44	563	14.51
45 - 64	1,404	36.18
65 keatas	1,657	42.70

NISBAH DOKTOR / PENDUDUK

Penduduk Kedah Tahun 2012 adalah dianggarkan berjumlah hampir 2.00 juta orang. Nisbah pegawai kepada penduduk adalah meliputi pegawai yang berkhidmat di bawah perkhidmatan kerajaan dan perkhidmatan swasta.

Jadual 1.4 Nisbah Pegawai Kepada Penduduk 2008 - 2012					
Nisbah Pegawai Kepada Penduduk	2008	2009	2010	2011	2012
Pegawai Perubatan	1 : 2370	1 : 1326	1 : 2163	1 : 1034	1 : 952
Pegawai Pergigian	1 : 18130	1 : 12314	1 : 16353	1 : 9106	1 : 8150
Pegawai Farmasi	1 : 11000	1 : 5758	1 : 8735	1 : 4606	1 : 3877
Jururawat Terlatih	1 : 650	1 : 652	1 : 669	1 : 483	1 : 450
Penolong Pegawai Perubatan	1 : 3560	1 : 3407	1 : 3429	1 : 3162	1 : 2828
Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran	1 : 9693	1 : 9208	1 : 8242	1 : 7507	1 : 6033

Pengamal Perubatan Swasta memainkan peranan yang lebih dalam Pengurusan Penjagaan Kesihatan Primer manakala Pengamal Perubatan Kerajaan memainkan peranan yang lebih ketara dalam Pengurusan Penjagaan Kesihatan Tertiari.

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
PENGURUSAN

2

*Bahagian PENGURUSAN***BAHAGIAN PENGURUSAN****PENDAHULUAN**

Bahagian Pengurusan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah (JKN) adalah merupakan salah satu daripada enam komponen utama yang mendokong kepada pencapaian visi, dan misi Jabatan. Bahagian Pengurusan berperanan penting dalam memberi perkhidmatan sokongan dari segi penyelarasan dan perancangan sumber manusia, kewangan, pembangunan, latihan, sistem maklumat, psikologi kaunseling termasuk lain-lain urusan berkaitan 'housekeeping'. Ia bertujuan membolehkan Bahagian-Bahagian lain memberikan tumpuan sepenuhnya dalam meningkatkan keberkesanan penyampaian perkhidmatan kepada orang ramai, justeru merealisasikan hasrat YAB. Perdana Menteri agar rakyat didahulukan, pencapaian diutamakan.

Perkhidmatan-perkhidmatan yang diberikan adalah merangkumi komponen-komponen utama pengurusan iaitu :

- i. Pentadbiran
- ii. Sumber Manusia
- iii. Kewangan
- iv. Sistem Maklumat
- v. Pembangunan
- vi. Psikologi Kaunseling

Mengetuai Bahagian Pengurusan ialah Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pengurusan), Pegawai Tadbir dan Diplomatik (PTD) Gred M54, dibantu seorang Ketua Penolong Pengarah Kanan Gred M52, dua orang Ketua Penolong Pengarah Gred M48, seorang Ketua Penolong Pengarah Gred S48, tiga orang Penolong Pengarah Kanan Gred M44, seorang Pegawai Teknologi Maklumat Kanan F44, seorang Akauntan W44, seorang Pegawai Psikologi Kanan Gred S44 dan dua orang Pegawai Teknologi Maklumat F41 serta lain-lain kakitangan sokongan dari pelbagai gred jawatan.

UNIT PENTADBIRAN

Unit Pentadbiran, Bahagian Pengurusan JKN adalah merupakan unit sokongan kepada Jabatan Kesihatan Negeri Kedah. Ia menjalankan fungsi pentadbiran am seperti :

1. Perkhidmatan 'housekeeping' kepada JKN;
2. Pengurusan edaran surat-menyurat dan fail-fail Jabatan;
3. Penyelarasan maklumat dan dokumen;
4. Pemantauan prestasi perkhidmatan keselamatan dan kebersihan pejabat JKN;
5. Keurusetiaan majlis;
6. Keurusetiaan mesyuarat;
7. Penyewaan ruang pejabat;
8. Pengurusan kenderaan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah; dan
9. Penghubung dan penyampai maklumat kepada Pusat-Pusat Tanggungjawab (PTJ) mengenai arahan dan makluman yang dikeluarkan oleh Jabatan Kesihatan Negeri (JKN), Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU), Kementerian Kewangan serta lain-lain agensi dari semasa ke semasa.

Aktiviti Utama Unit Pentadbiran Tahun 2012

Jadual 2.1
Mesyuarat-Mesyuarat Utama Yang Dikendalikan Unit Pentadbiran

Bil	Mesyuarat	Sasaran	Pencapaian
1.	Mesyuarat Pengarah Kesihatan Negeri dengan Ketua-Ketua Jabatan	6 kali	8 kali
2.	Pelan Tindakan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah	1 kali	1 kali
3.	Mesyuarat Pagi	24 kali	24 kali
4.	Taklimat Peluasan Modul Pengurusan Sumber Manusia – Fungsi Permohonan Pertukaran Pegawai Gunasama	4 - 7 Disember 2011	JKN Kedah

Jadual 2.2
Majlis-Majlis Yang Diselaraskan Unit Pentadbiran Sepanjang Tahun 2012

Bil	Majlis	Tempat	Tarikh
1.	Majlis Penerapan Nilai-Nilai Islam “Memantap Ukhuwah Memperkasa Ummah” Peringkat JKN Kedah	Auditorium, Kolej Kejururawatan Alor Setar	15 Mei 2012
2.	Perhimpunan Pagi Jabatan Kesihatan Negeri Kedah	Dataran Perhimpunan JKN	Setiap bulan (12 kali)

Penetapan *Key Performance Indicator* (KPI) Unit Pentadbiran

Dalam memastikan perkhidmatan yang terbaik dapat diberikan, Unit Pentadbiran telah menetapkan *Key Performance Indicator* (KPI) bagi memastikan prestasi dan kecekapan pelaksanaan tanggungjawab-tanggungjawab utamanya dapat diukur dan dipertingkatkan dari semasa ke semasa. Pewujudan KPI Unit Pentadbiran ini dilakukan dengan mengambil kira fungsi kritikalnya sebagai penyambung dan penghubung kepada maklumat-maklumat utama untuk makluman dan tindakan pihak-pihak yang berkaitan. Ini kerana kepantasan tindakan yang akan diambil adalah bergantung kepada kecekapan pengurusan pengedaran maklumat di Unit Pentadbiran. Jadual 2.3 di bawah adalah merupakan sasaran dan pencapaian KPI Unit Pentadbiran bagi tahun 2011 dan 2012 telah ditetapkan.

Jadual 2.3
Pencapaian *Key Performance Indicator* (KPI) Unit Pentadbiran

Bil	KPI	Sasaran	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012
1.	Urusan penerimaan, pendaftaran dan pengedaran dalaman bagi surat masuk dilakukan dalam tempoh tidak melebihi 1 hari.	100%	100% (43,232 surat)	100% (37,021 surat)
2.	Urusan pengedaran surat-surat yang diterima dari Bahagian/Unit di JKN ke Luar dilakukan dalam tempoh tidak melebihi 1 hari	100%	89.97% (19,217 daripada 21,358 surat)	99.34% (20,060 daripada 20,193 surat)
3.	Pengedaran fail peribadi anggota kesihatan yang memerlukan urusan segera dilakukan dalam tempoh tidak melebihi 1 hari	100%	91.91% (14,009 daripada 15,241 fail peribadi)	92.96% (26,393 daripada 28,389 fail peribadi)

UNIT SUMBER MANUSIA

Unit Sumber Manusia meliputi pelaksanaan tugas-tugas yang berkaitan dengan 3 aktiviti utama iaitu urusan perkhidmatan, perjawatan serta latihan dan penilaian kompetensi. Unit ini juga turut bertanggungjawab dalam pentadbiran dan pengendalian sistem HRMIS bagi JKN Kedah.

Perkhidmatan

Dalam bidang perkhidmatan, unit ini bertanggungjawab dari segi perlantikan sehingga anggota bersara atau meletak jawatan secara pilihan sendiri. Tanggungjawab ini adalah merangkumi aspek - aspek pengurusan seperti pengambilan dan perlantikan rasmi, pengesahan dalam perkhidmatan, kemasukan ke dalam perjawatan berpencen, kenaikan pangkat, cuti, persaraan dan berbagai - bagi lagi aspek perkhidmatan yang merangkumi semua kumpulan perkhidmatan, iaitu Kumpulan Pengurusan Tertinggi, Kumpulan Pengurusan dan Profesional, Kumpulan Paramedik dan Kumpulan Sokongan.

Sehubungan dengan itu, bagi menghargai sumbangan anggota kepada Jabatan, Unit Sumber Manusia telah dipertanggungjawabkan untuk mengadakan Majlis Anugerah Perkhidmatan Cemerlang (APC) di mana pada hari tersebut anggota yang telah menunjukkan prestasi yang cemerlang sepanjang tahun 2011 diraikan dan dianugerahkan dengan Sijil Perkhidmatan Cemerlang. Seramai 1041 anggota diraikan di majlis yang diadakan pada 23 April 2012 bertempat di Dewan Serbaguna Fasa II, Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Bandar Mu'adzam Shah, Anak Bukit, Kedah.

Selain daripada itu, Unit Sumber Manusia juga bertanggungjawab untuk menyelaras dan mengurus setia Majlis Jasamu Dikenang Tahun 2012 yang diadakan bagi menghargai khidmat bakti dan mengenang jasa anggota-anggota yang telah bersara. Majlis Jasamu Dikenang Tahun 2012 telah diadakan pada 26 November 2012 bertempat di Dewan Serbaguna Fasa II, Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Bandar Mu'adzam Shah, Anak Bukit, Kedah. Dalam majlis ini, seramai 174 anggota yang bersara bagi tempoh Januari hingga Disember 2012 telah diraikan.

Perjawatan

Unit Perjawatan bertanggungjawab ke atas hal-ehwal perjawatan merangkumi penyusunan semula struktur organisasi, pengwujudan jawatan baru, pemansuhan jawatan, penggredan jawatan dan pindah butiran jawatan. Selain itu, unit ini juga bertanggungjawab terhadap urusan permohonan Pekerja Sambilan Harian.

Jumlah jawatan yang diluluskan bagi Jabatan Kesihatan Negeri Kedah sehingga tahun 2012, ialah sebanyak 14,767 dan diisi sebanyak 13,768. Perincian kedudukan perjawatan dan pengisian bagi semua jawatan di keseluruhan Negeri Kedah sehingga 31 Disember 2012 adalah seperti di Jadual 2.4.

Jadual 2.1		Kedudukan Perjawatan Dan Pengisian Bagi Negeri Kedah Sehingga 31 Disember 2012			
Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan		Jawatan	Isi	Kosong
KUMPULAN PENGURUSAN TERTINGGI DAN PENGURUSAN & PROFESIONAL					
1	Pegawai Perubatan				
	1	Pengarah Kesihatan Negeri,Pegawai Perubatan, Gred Utama B, VK6	1	1	0
	2	Timb. Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam), Peg. Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	1	0
	3	Timb. Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan), Pegawai Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	1	0
	4	Pengarah,Pegawai Perubatan, Gred Utama C, VK7	1	1	0

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
5	Pengarah Hospital, Pegawai Perubatan, UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	12	7	5
6	Timbalan Pengarah Hospital, Pegawai Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	5	4	1
7	Pengarah Hospital, Pegawai Perubatan/Pengajar/Jururawat, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	1	0
8	Pentadbir / Klinikal, Pegawai Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	817	848	-31
9	Pegawai Perubatan, Gred UD41	696	586	110
10	Pegawai Perubatan, Gred U3	1	0	1
11	Pegawai Perubatan Pendaftar Gred UD41	1	0	1
12	Peg. Epidemiologi, Pegawai Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	3	1	2
	Jumlah	1540	1451	89
B	Pegawai Pakar Perubatan			
1	Pakar Perubatan Umum, Pegawai Perubatan Gred Khas 'C' (VK7)	1	1	0
2	Pakar Perubatan Umum, pegawai Perubatan, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	23	25	-2
3	Pakar Perubatan Bedah Umum Gred Khas B(VK6)	2	3	-1
4	Pakar Perubatan Bedah Umum Gred Khas C(VK7)	2	1	1
5	Pakar Perubatan Bedah Umum, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	21	14	7
6	Pakar Perubatan Traumatologi, Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	3	8	-5
7	Pakar Perubatan Obstetrik & Ginekologi, Gred Khas B (VK 6)	1	1	0
8	Pakar Perubatan Obstetrik & Ginekologi, Gred Khas C (VK 7)	2	2	0
9	Pakar Perubatan Obstetrik & Ginekologi, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	24	22	2
10	Pakar Perubatan Paediatrik, Gred Khas B (VK6)	2	1	1
11	Pakar Perubatan Paediatrik, Gred Khas C (VK7)	1	1	0
12	Pakar Perubatan Paediatrik, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	17	15	2
13	Pakar Perubatan Bedah Kanak-Kanak, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	0	1
14	Pakar Perubatan Orthopidik, Gred Khas B (VK6)	1	1	0
15	Pakar Perubatan Orthopidik, Gred Khas C (VK7)	1	0	1
16	Pakar Perubatan Orthopidik, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	12	12	0
17	Pakar Perubatan Anaesthesiologi, Gred Khas C (VK7)	2	3	-1
18	Pakar Perubatan Anaesthesiologi, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	16	15	1
19	Pakar Perubatan Oftalmologi Gred Khas B (VK 6)	1	1	0

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
20	Pakar Perubatan Oftalmologi Gred Khas C (VK 7)	1	1	0
21	Pakar Perubatan Oftalmologi, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	11	6	5
22	Pakar Perubatan Ortorinolaringologi, Gred Khas B (VK 6)	1	1	0
23	Pakar Perubatan Ortorinolaringologi, Gred Khas C (VK 7)	1	0	1
24	Pakar Perubatan Ortorinolaringologi, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	11	8	3
25	Pakar Perubatan Dermatologi, Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	3	0	3
26	Pakar Perubatan Nefrologi, Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	3	1	2
27	Pakar Perubatan Bedah Urologi, Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	0	1
28	Pakar Perubatan Bedah Plastik, Gred Khas C (VK7)	1	1	0
29	Pakar Perubatan Bedah Plastik, UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	0	1
30	Pakar Perubatan X-Ray (Diagnostik) Gred Khas B (VK6)	1	1	0
31	Pakar Perubatan X-Ray (Diagnostik) Gred Khas C (VK7)	1	1	0
32	Pakar Perubatan X-Ray (Diagnostik) Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	8	11	-3
33	Pakar Perubatan Kaji Penyakit, Gred Khas C (VK 7)	2	1	1
34	Pakar Perubatan Kaji Penyakit, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	11	9	2
35	Pakar Perubatan Tibi (Dada), Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	2	2	0
36	Pakar Perubatan Jiwa Gred Khas B (VK 6)	1	1	0
37	Pakar Perubatan Jiwa Gred Khas C (VK 7)	1	0	1
38	Pakar Perubatan Jiwa, Gred UD43/UD44/UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	7	9	-2
39	Pakar Perubatan Kardiologi Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	1	4	-3
40	Pakar Perubatan Keluarga Gred Khas C (VK 7)	1	1	0
41	Pakar Perubatan Keluarga Gred UD47/UD48/UD51/UD52/UD53/UD54	25	15	10
	Jumlah	228	199	29
2	Pegawai Pergigian			
A.	Pegawai Pergigian			
1	Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian), Pegawai Pergigian, Gred U41/U44/U48/U52/U54	1	1	0
2	Pakar Pergigian (Bedah Mulut), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	2	0	2
3	Pakar Pergigian (Paedodontik), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	4	1	3

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
4	Pakar Pergigian (Orthodontik), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	3	2	1
5	Pakar Pergigian (Periodontik), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	2	1	1
6	Pakar Pergigian (Patologi Mulut), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	1	0	1
7	Pakar Pergigian (Restoratif), Pegawai Pergigian, Gred U44/U48/U52/U54	1	1	0
8	Pegawai Pergigian, Gred U41/U44/U48/U52/U54	176	170	6
	Jumlah	190	176	14
3	Pegawai Farmasi			
1	Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi), Pegawai Farmasi, Gred U41/U44/U48/U52/U54	1	1	0
2	Pegawai Farmasi Gred U41/U44/U48/U52/U54	358	340	18
	Jumlah	359	341	18
4	Pegawai Tadbir & Diplomatik			
1	Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pengurusan), Peg. Tadbir & Diplomatik, Gred M54	1	1	0
2	Peg. Tadbir & Diplomatik, Gred M52	2	2	0
3	Peg. Tadbir & Diplomatik, Gred M48	4	4	0
4	Peg. Tadbir & Diplomatik, Gred M44/41	11	8	3
	Jumlah	18	15	3
5	Akauntan			
1	Akauntan W44/41	1	1	0
2	Akauntan W41	2	2	0
	Jumlah	3	3	0
6	Pegawai Tadbir Am			
1	Peg. Tadbir (Rekod) N41	4	4	0
	Jumlah	4	4	0
7	Pegawai Dietetik			
1	Pegawai Dietetik Gred U52	2	1	1
2	Pegawai Dietetik Gred U48	2	2	0
3	Pegawai Dietetik Gred U44	4	4	0
4	Pegawai Dietetik Gred U41	6	5	1
	Jumlah	14	12	2
8	Pegawai Psikologi			
1	Pegawai Psikologi, Gred S48	2	2	0
2	Pegawai Psikologi Gred S44	2	2	0
3	Pegawai Psikologi, Gred S41	4	1	3

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan		Jawatan	Isi	Kosong
		Jumlah	8	5	3
9	Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Pegawai Pembangunan Masyarakat				
	1	Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Pegawai Pembangunan Masyarakat, Gred S52	1	1	0
	2	Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Pegawai Pembangunan Masyarakat, Gred S48	1	1	0
	3	Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Pegawai Pembangunan Masyarakat, Gred S44	1	2	-1
	4	Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Pegawai Pembangunan Masyarakat, Gred S41	5	4	1
		Jumlah	8	8	0
10	Pegawai Optometri				
	1	Pegawai Optometri, Gred U52	1	1	0
	2	Pegawai Optometri, Gred U48	2	2	0
	3	Pegawai Optometri, Gred U44	4	4	0
	4	Pegawai Optometri, Gred U41	9	8	1
		Jumlah	16	15	1
11	Pegawai Pemulihan				
	1	Peg. Pemulihan Perubatan (Pendengaran) Gred U44	2	2	0
	2	Peg. Pemulihan Perubatan (Pendengaran) Gred U41	8	7	1
	3	Peg. Pemulihan Perubatan (Pertuturan) Gred U44	3	3	0
	4	Peg. Pemulihan Perubatan (Pertuturan) Gred U41	9	2	7
	5	Peg. Pemulihan Perubatan (Anggota) Gred U41	4	3	1
	6	Peg. Pemulihan Perubatan (Carakerja) Gred U41	3	3	0
		Jumlah	29	20	9
12	Pegawai Teknologi Maklumat				
	1	Pegawai Teknologi Maklumat Gred F44	5	5	0
	2	Pegawai Teknologi Maklumat Gred F41	9	9	0
		Jumlah	14	14	0
13	Pegawai Pelajaran Kesihatan				
	1	Pegawai Pendidikan Kesihatan, Pegawai Penerangan, Gred S48	1	1	0
	2	Pegawai Pendidikan Kesihatan, Pegawai Penerangan, Gred S44	3	3	0
	3	Pegawai Pendidikan Kesihatan, Pegawai Penerangan, Gred S41	5	3	2
		Jumlah	9	7	2
14	Pegawai Kesihatan Persekitaran				
	1	Pegawai Kesihatan Persekitaran Gred U42	5	5	0
	2	Pegawai Kesihatan Persekitaran Gred U41 /U42	3	2	1
		Jumlah	8	7	1

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan		Jawatan	Isi	Kosong
15	Pegawai Sains				
	A	Biomedikal			
	1	Pegawai Sains Biomedikal	2	2	0
	B	Kaji Kuman			
	1	Pegawai Sains Mikrobiologi, Gred C52	1	1	0
	2	Pegawai Sains Mikrobiologi, Gred C48	3	2	1
	3	Pegawai Sains Mikrobiologi, Gred C44	3	3	0
	4	Pegawai Sains Mikrobiologi, Gred C41	10	8	2
	C	Kaji Serangga			
	1	Pegawai Sains Kaji Serangga, Gred C48	1	1	0
	2	Pegawai Sains Kaji Serangga, Gred C41	4	3	1
	D	Kimia Hayat			
	1	Pegawai Sains Kimia Hayat, Gred C52	1	1	0
	2	Pegawai Sains Kimia Hayat, Gred C48	4	3	1
	3	Pegawai Sains Kimia Hayat, Gred C44	6	6	0
	4	Pegawai Sains Kimia Hayat, Gred C41	15	14	1
	E	Pemakanan			
	1	Pegawai Sains Pemakanan, Gred C52	1	0	1
	2	Pegawai Sains Pemakanan, Gred C48	1	1	0
	3	Pegawai Sains Pemakanan, Gred C44	2	2	0
	4	Pegawai Sains Pemakanan, Gred C41	17	13	4
	F	Sains Fizik			
	1	Pegawai Sains Fizik Gred C41	3	3	0
	G	Sains Forensik			
	1	Pegawai Sains Forensik Gred C41	2	2	0
	H	Sains Embriologi			
	1	Pegawai Sains Embriologi Gred C48	1	0	1
		Jumlah	77	65	12
16	Pegawai Teknologi Makanan				
	1	Pegawai Teknologi Makanan C52	1	1	0
	2	Pegawai Teknologi Makanan C48	2	2	0
	3	Pegawai Teknologi Makanan C44	2	2	0
	4	Pegawai Teknologi Makanan C41	17	16	1
		Jumlah	22	21	1
17	Juru X-Ray				

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan		Jawatan	Isi	Kosong
	1	Juru X-Ray, Gred U42	3	2	1
	2	Juru X-Ray, Gred U41	3	3	0
		Jumlah	6	5	1
18	Penolong Pegawai Perubatan				
	1	Penolong Pegawai Perubatan, Gred U42	4	4	0
	2	Penolong Pegawai Perubatan, Gred U41	5	4	1
		Jumlah	9	8	1
19	Jururawat				
	1	Jururawat Gred U44	1	1	0
	2	Jururawat Gred U42	16	13	3
	3	Jururawat Gred U41	16	11	5
		Jumlah	33	25	8
20	Pegawai Penyediaan Makanan				
	1	Pegawai Penyediaan Makanan, Gred U41	1	1	0
		Jumlah	1	1	0
21	Jurutera				
	1	Jurutera, Gred J48	1	1	0
	2	Jurutera, Gred J44	1	1	0
	3	Jurutera, Gred J41	3	3	0
	4	Jurutera Mekanikal, Gred J41	1	0	1
	5	Jurutera Elektrik, Gred J41	1	1	0
	6	Jurutera Elektronik, Gred J41	1	0	1
	7	Jurutera Awam, Gred J41	2	2	0
	8	Jurutera (Kesihatan Umum), Gred J48	1	1	0
	9	Jurutera (Kesihatan Umum), Gred J41	2	2	0
		Jumlah	13	11	12
KUMPULAN PARAMEDIK & AUKSILIARI					
22	Penolong Pegawai Perubatan/Jururawat (Open Post)				
	1	Pen.Peg.Perubatan/Jururawat, Gred U36	1	1	0
	2	Pen.Peg.Perubatan/Jururawat, Gred U36	2	2	0
		Jumlah	3	3	0
23	Jururawat				
	1	Jururawat, Gred U36	55	36	19
	2	Jururawat, Gred U32	339	329	10
	3	Jururawat, Gred U29	3379	3170	209
		Jumlah	3773	3535	238

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan		Jawatan	Isi	Kosong
24	Penolong Pegawai Perubatan, Pembantu Perubatan				
	1	Pembantu Perubatan, Gred U36	21	16	5
	2	Pembantu Perubatan, Gred U32	128	127	1
	3	Pembantu Perubatan, Gred U29	547	490	57
		Jumlah	696	633	63
25	Jururawat Pergigian				
	1	Jururawat Pergigian, Gred U38	2	2	0
	2	Jururawat Pergigian, Gred U36	8	5	3
	3	Jururawat Pergigian, Gred U32	25	25	0
	4	Jururawat Pergigian, Gred U29	144	130	14
		Jumlah	179	162	17
26	Pembantu Farmasi				
	1	Pembantu Farmasi, Gred U40	1	1	0
	2	Pembantu Farmasi, Gred U38	1	1	0
	3	Pembantu Farmasi, Gred U36	7	5	2
	4	Pembantu Farmasi, Gred U32	33	31	2
	5	Pembantu Farmasi, Gred U29	199	192	7
		Jumlah	241	230	11
27	Juruteknologi Makmal Perubatan				
	1	Juruteknologi Makmal Perubatan, Gred U40	1	1	0
	2	Juruteknologi Makmal Perubatan, Gred U38	2	2	0
	3	Juruteknologi Makmal Perubatan, Gred U36	10	10	0
	4	Juruteknologi Makmal Perubatan, Gred U32	45	44	1
	5	Juruteknologi Makmal Perubatan, Gred U29	270	263	7
		Jumlah	328	320	8
28	Jurupulih Perubatan				
	1	Jurupulih Perubatan (Anggota), Gred U38	1	1	0
	2	Jurupulih Perubatan (Anggota), Gred U36	2	1	1
	3	Jurupulih Perubatan (Anggota), Gred U32	12	10	2
	4	Jurupulih Perubatan (Anggota), Gred U29	44	44	0
	5	Jurupulih Perubatan (Carakerja), Gred U38	1	1	0
	6	Jurupulih Perubatan (Carakerja), Gred U36	1	1	0
	7	Jurupulih Perubatan (Carakerja), Gred U32	6	6	0
	8	Jurupulih Perubatan (Carakerja), Gred U29	31	31	0
		Jumlah	98	95	3
29	Juru X-Ray (Diagnostik)				
	1	Juru X-Ray (Diagnostik), Gred U36	9	9	0

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
	2 Juru X-Ray (Diagnostik), Gred U32	21	21	0
	3 Juru X-Ray (Diagnostik), Gred U29	123	121	2
	Jumlah	153	151	2
30	Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran			
	1 Pen. Peg. Kesihatan Persekitaran, Gred U36	11	10	1
	2 Pen. Peg. Kesihatan Persekitaran, Gred U32	30	28	2
	3 Pen. Peg. Kesihatan Persekitaran, Gred U29	221	216	5
	Jumlah	262	254	8
31	Pembantu Kesihatan Awam			
	1 Pemb. Kesihatan Awam, Gred U24	1	0	1
	2 Pemb. Kesihatan Awam, Gred U22	29	25	4
	3 Pemb. Kesihatan Awam, Gred U17	284	224	60
	Jumlah	314	249	65
32	Jururawat Masyarakat			
	1 Jururawat Masyarakat, Gred U26	16	15	1
	2 Jururawat Masyarakat, Gred U24	190	168	22
	3 Jururawat Masyarakat, Gred U19	1441	1391	50
	Jumlah	1647	1574	73
33	Juruteknologi Pergigian			
	1 Juruteknologi Pergigian Gred U38	1	0	1
	2 Juruteknologi Pergigian Gred U36	3	3	0
	3 Juruteknologi Pergigian Gred U32	11	10	1
	4 Juruteknologi Pergigian Gred U29	53	47	6
	Jumlah	68	60	8
34	Pembantu Pembedahan Pergigian			
	1 Pemb. Pembedahan Pergigian, Gred U24	2	2	0
	2 Pemb. Pembedahan Pergigian, Gred U22	16	13	3
	3 Pemb. Pembedahan Pergigian, Gred U17	198	193	5
	Jumlah	216	208	8
35	Penolong Jururawat			
	1 Penolong Jururawat, Gred U14	19	3	16
	2 Penolong Jururawat, Gred U11	33	21	12
	Jumlah	52	24	28
36	Bidan			
	1 Bidan, Gred U14	13	4	9
	2 Bidan, Gred U11	17	15	2
	Jumlah	30	19	11
37	Pembantu Teknologi Makmal Perubatan			

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
1	Pemb.Teknologi Makmal Perubatan Gred U14	4	0	4
2	Pemb.Teknologi Makmal Perubatan Gred U11	24	2	22
	Jumlah	28	2	26
38	Pembantu Hospital Rendah			
1	Pembantu Hospital Rendah Gred U11	1	0	1
	Jumlah	1	0	1
39	Juruproses Filem X-Ray			
1	Juruproses Filem X-Ray, Gred U14	1	0	1
2	Juruproses Filem X-Ray, Gred U11	5	2	3
	Jumlah	6	2	4
KUMPULAN GUNASAMA & SOKONGAN				
40	Penolong Pegawai Tadbir			
A.	Pegawai Eksekutif			
1	Pen. Pegawai Tadbir, Gred N36	1	1	0
2	Pen. Pegawai Tadbir, Gred N32	8	8	0
3	Pen. Pegawai Tadbir, Gred N27	19	19	0
B.	Pen. Pegawai Rekod Perubatan			
1	Pen. Peg. Rekod Perubatan, Gred N32	4	4	0
2	Pen. Peg. Rekod Perubatan, Gred N27	18	15	3
C.	Pen. Pegawai Stor			
1	Pen. Pegawai Stor, Gred N32	2	2	0
2	Pen. Pegawai Stor, Gred N27	7	5	2
	Jumlah	59	54	5
41	Penolong Akauntan			
1	Penolong Akauntan, Gred W36	2	2	0
2	Penolong Akauntan, Gred W32	1	1	0
3	Penolong Akauntan, Gred W27	3	3	0
	Jumlah	6	6	0
42	Penolong Pegawai Teknologi Maklumat			
1	Penolong Pegawai Teknologi Maklumat, Gred F38	1	1	0
2	Penolong Pegawai Teknologi Maklumat, Gred F32	4	4	0
3	Penolong Pegawai Teknologi Maklumat, Gred F29	7	7	0
	Jumlah	12	12	0
43	Pen. Pegawai Penyediaan Makanan			
1	Pen. Peg. Penyediaan Makanan, Gred C38	1	1	0
2	Pen. Peg. Penyediaan Makanan, Gred C32	3	3	0
3	Pen. Peg. Penyediaan Makanan, Gred C27	18	10	8
	Jumlah	22	14	8

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
44	Pen. Pegawai Teknologi Makanan			
1	Pen. Pegawai Teknologi Makanan C32	3	3	0
2	Pen. Pegawai Teknologi Makanan C27	9	8	1
	Jumlah	12	11	1
45	Penolong Pegawai Penerangan			
1	Penyelia Penderma Darah/Peg. Seranta, Gred S38	1	1	0
2	Penyelia Penderma Darah/Peg. Seranta, Gred S32	1	1	0
3	Penyelia Penderma Darah/Peg. Seranta, Gred S27	4	2	2
	Jumlah	6	4	2
46	Penolong Pegawai Pembangunan Masyarakat/Pen.Peg. Kerja Sosial Perubatan			
1	Pen. Pegawai Pembangunan Masyarakat S32	1	1	0
2	Pen. Pegawai Pembangunan Masyarakat S27/S32	2	0	2
	Jumlah	3	1	2
47	Penolong Pegawai Hal Ehwal Islam			
1	Pen.Peg.Hal Ehwal Islam Gred S32	1	1	0
2	Pen.Peg.Hal Ehwal Islam Gred S27/S32	3	1	2
	Jumlah	4	2	2
48	Penolong Pegawai Perpustakaan			
1	Pen. Pegawai Perpustakaan, Gred S27/S32	3	3	0
	Jumlah	3	3	0
49	Pen. Pegawai Penerangan (Peg. Perhubungan Awam)			
1	Pen.Peg.Penerangan (Peg.Perhubungan AwamGred S27/S32)	3	3	0
	Jumlah	3	3	0
50	Penolong Pegawai Keselamatan			
1	Pen.Pegawai Keselamatan Gred KP 32	3	3	0
	Jumlah	3	3	0
51	Pembantu Keselamatan			
1	Pembantu Keselamatan Gred KP 22	2	2	0
2	Pembantu Keselamatan Gred KP 17/KP22	17	13	4
	Jumlah	19	15	4
52	Penolong Jurutera (Pembantu Teknik)			
1	Penolong Jurutera, Gred J29	10	8	2
	Jumlah	10	8	2
53	Juruteknik			
1	Juruteknik, Gred J17/J22	5	1	4
	Jumlah	5	1	4
54	Juruteknik Komputer			

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
1	Juruteknik Komputer Gred FT17	9	8	1
	Jumlah	9	8	1
55	Juruaudio Visual			
1	Juruaudio Visual Gred N22	1	1	0
2	Juruaudio Visual Gred N17/N22	6	6	0
	Jumlah	7	7	0
56	Pereka			
1	Pereka, Gred B17/18	2	2	0
	Jumlah	2	2	0
57	Pembantu Tadbir (P/O)			
A.	Pembantu Tadbir (P/O)			
1	Pembantu Tadbir (P/O) Gred N26	8	7	1
2	Pembantu Tadbir (P/O) Gred N22	42	42	0
3	Pembantu Tadbir (P/O) Gred N17	416	407	9
4	Pembantu Tadbir (Kew) Gred W26	3	1	2
5	Pembantu Tadbir (Kew) Gred W22	26	24	2
6	Pembantu Tadbir (Kew) Gred W17	231	220	11
B.	Rekod Perubatan			
1	Pem. Tadbir (Rekod) Gred N22	12	11	1
2	Pem. Tadbir (Rekod) Gred N17	49	47	2
C.	Penyelenggara Stor			
1	Pembantu Tadbir (Setor)Gred N26	1	1	0
2	Pembantu Tadbir (Setor), Gred N22	11	11	0
3	Pembantu Tadbir (Setor), Gred N17	35	34	1
	Jumlah	834	805	29
58	Pemb. Khas , Pemb. Setiausaha/Setiausaha Pejabat			
1	Pemb. Khas , Pemb. Setiausaha/Setiausaha Pejabat, Gred N17/N22/ N27/28	10	10	0
2	Pemb. Khas , Pemb. Setiausaha/Setiausaha Pejabat, Gred N17/N22/ N27/28/N32	1	1	0
3	Pemb. Khas , Pemb. Setiausaha/Setiausaha Pejabat, Gred N22/ N27/28/N32/N36	1	1	0
	Jumlah	12	12	0
59	Pegawai Khidmat Pelanggan			
1	Pegawai Khidmat Pelanggan Gred N17/N22	99	95	4
	Jumlah	99	95	4
60	Pembantu Perpustakaan			
1	Pembantu Perpustakaan, Gred S17/S17	4	4	0
	Jumlah	4	4	0

Bil	Skim Perkhidmatan>Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
61	Penyelia Asrama			
1	Penyelia Asrama, Gred N17/N22	17	13	4
	Jumlah	17	13	4
62	Pembantu Penyediaan Makanan			
1	Pembantu Penyediaan Makanan, Gred N17	101	90	11
	Jumlah	101	90	11
63	Pembantu Perawatan Kesihatan, Atendan Kesihatan			
1	Atendan Kesihatan, Gred U14	24	20	4
2	Atendan Kesihatan, Gred U12	126	84	42
3	Atendan Kesihatan, Gred U3	1455	1428	27
	Jumlah	1605	1532	73
64	Tukang Masak			
1	Tukang Masak, Gred N1/N4	36	34	2
	Jumlah	36	34	2
65	Pembantu Tadbir Rendah			
A.	Jurutaip			
1	Jurutaip, Gred N11	0	0	0
B.	Operator Telefon			
1	Operator Telefon, Gred N11	5	2	3
	Jumlah	5	2	3
66	Pembantu Am Pejabat			
1	Pembantu Am Pejabat, Gred N4	10	10	0
2	Pembantu Am Pejabat, Gred N1	129	125	4
	Jumlah	139	135	4
67	Pemandu Kenderaan Bermotor			
1	Pemandu Kenderaan Bermotor, Gred R6	11	11	0
2	Pemandu Kenderaan Bermotor, Gred R3	517	487	30
	Jumlah	528	498	30
68	Pemandu Injin Sangkut/Motobot			
1	Pemandu Injin Sangkut/Motobot, Gred R4	1	1	0
	Jumlah	1	1	0
69	Pekerja Awam (Pekerja Am)			
1	Pekerja Awam (Pekerja Am),Gred R4	25	22	3
2	Pekerja Awam (Pekerja Am),Gred R1	432	423	9
	Jumlah	457	445	12

Bil	Skim Perkhidmatan/Nama Jawatan/Gred Jawatan	Jawatan	Isi	Kosong
70	Pekerja Awam Khas (Operator Otokleb)			
1	Pekerja Awam Khas (Operator Otokleb), Gred R6	4	4	0
2	Pekerja Awam Khas (Operator Otokleb), Gred R3	24	22	2
	Jumlah	28	26	2
71	Tukang K3 (Tukang Simen)			
1	Tukang K3 (Tukang Simen) R9	4	2	2
	Jumlah	4	2	2
72	Anak Perahu			
1	Anak Perahu, Gred A1	2	0	2
	Jumlah	2	0	2
73	Pengawal Keselamatan			
1	Pengawal Keselamatan, Gred Kp11/Kp14	6	4	2
	Jumlah	6	4	2
	Jumlah Besar	14767	13786	981

Latihan

Pengurusan Sumber Manusia melalui Unit Latihan telah dipertanggungjawabkan untuk mengendalikan kursus-kursus dalam perkhidmatan termasuk kursus induksi bagi anggota yang baru dilantik.

Pada tahun 2012, tiga (3) kursus wajib iaitu kursus induksi telah dirancang, satu (1) kursus bagi Kumpulan 1 (gred 27 - 41) dan satu (1) kursus bagi Kumpulan 2 (gred 17 - 26) dan satu (1) kursus untuk kumpulan 3 (gred 1 - 3). Sebelas (11) kursus dalam perkhidmatan (Modal Insan) telah dilaksanakan bagi meningkatkan pengetahuan serta kemahiran anggota Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman.

Kursus Induksi

Kursus Induksi diperkenalkan dalam Sistem Saraan Baru (SSB) mengikut Pekeliling Perkhidmatan Bil. 9/1991 sebagai salah satu syarat pengesahan dalam perkhidmatan. Keperluan menghadiri Kursus Induksi diteruskan dalam Sistem Saraan Malaysia (SSM) mengikut Pekeliling Bil. 4 Tahun 2002.

Tujuan kursus ini adalah untuk memberi pendedahan kepada pembentukan sikap dan kemahiran kerja secara keseluruhan bagi membolehkan seseorang pegawai menyesuaikan diri dengan persekitaran serta budaya kerja bertugas. Terdapat tiga (3) jenis kursus yang dijalankan berdasarkan Surat Pekeliling Perkhidmatan 3 Tahun 2005 - Pelaksanaan Integrasi Modul Kenegaraan Dalam Kursus Induksi iaitu Induksi Umum, Induksi Khusus dan Kenegaraan. Susulan daripada Pemansuhan Penilaian Tahap Kecekapan (PTK) melalui Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 13 Tahun 2010 yang berkuatkuasa mulai 1 Januari 2011, Pelaksanaan Kursus Kenegaraan (SSM - PTK 1) anjuran Biro Tatanegara (BTN) turut diberhentikan. Dengan itu ianya juga turut mengubah jangka masa Kursus Induksi menjadi lebih pendek seperti di jadual berikut :

Jadual 2.5	Jangkamasa Kursus Induksi selepas pemansuhan Modul Kenegaraan (BTN)		
	Kumpulan	Induksi Umum	Induksi Khusus
	Kumpulan 1 (gred 27 - 41)	11 hari	1 - 3 hari
	Kumpulan 1 (gred 17 - 26)	7 hari	1 - 3 hari
	Kumpulan 1 (gred 01 - 16)	4 hari	1 - 3 hari

Jadual 2.6	Jumlah keseluruhan Kursus Induksi yang dilaksanakan pada tahun 2012			
Tarikh	Tempat	Jumlah Peserta	Kumpulan	Jumlah Perbelanjaan (RM)
7- 14 April 2012	De Baron Resort, Langkawi	62 orang	(PAR/PAP/Pemandu) (Gred 1- 3)	51,7900.00
1 - 11 Mei 2012	Hotel Amanpura, Sungai Petani	40 orang termasuk 10 orang dari JKN Perlis	(Pengurusan & Profesional/ Sokongan)	65,620.00
6 - 15 September 2012	De Baron Resort, Langkawi	40 orang	PT/ Pt (Kew), Pem. Penyedia Makanan, Juruteknik Komputer (Gred 17)	47,030.00
JUMLAH		142 orang		164,440.00

Kursus Dalam Perkhidmatan

Untuk menjadi sebuah organisasi yang cemerlang, aspek produktiviti dan efisensi kakitangan perlu diberi tumpuan. Salah satu langkah untuk memastikan organisasi mencapai kecemerlangan adalah membentuk dan memelihara sumber manusia yang sedia ada sejajar dengan Pekeliling Perkhidmatan Bil. 6 Tahun 2005 di mana setiap anggota perlu melengkapkan diri dengan sikap (attitude), kemahiran (skills) dan pengetahuan (knowledge) yang bersesuaian. Sehubungan dengan itu, Ketua Jabatan hendaklah memastikan anggota masing-masing di semua peringkat mengikuti kursus sekurang-kurangnya tujuh (7) hari setahun

Objektif Kursus Dalam Perkhidmatan

- Meningkatkan produktiviti dan efisiensi anggota Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman.
- Menimbulkan kesedaran diri terhadap pencapaian dan kecemerlangan kerja.
- Satu dorongan, motivasi dan kesedaran.
- Mengukuhkan semangat kerja berkumpulan.
- Meningkatkan ilmu pengetahuan dan kemahiran anggota.

Pada tahun 2012 sejumlah (11) kursus telah dirancang dan sebanyak tiga belas (11) kursus telah dilaksanakan pada tahun 2012.

Jadual 2.7

Kursus dilaksanakan pada tahun 2012

Bil	Nama Kursus	Tempat	Tarikh	Jumlah & Kumpulan	Jumlah Perbelanjaan (RM)
1	Kursus Pengurusan Dan Pembangunan Sahsiah Diri	INSPIN Alor Setar	20 – 21 Mac 2012	60 orang	8,120.00
2	Kursus Pengurusan Fail dan Surat Menyurat	INSPIN Alor Setar	23 – 24 April 2012	60 orang	9,020.00
3	Kursus Perkhidmatan Kaunter Cemerlang	INSPIN Alor Setar	22 – 23 Mei 2012	60 orang	8,120.00
4	Bengkel Pengemaskinian Bidang Tugas Sumber Manusia	De Baron Resort, Langkawi	24-26 Mei 2012	43 orang	9,080.00
5	Kursus Penyelia Berkesan (Mengurus Pekerja Prestasi Rendah)	INSPIN Alor Setar	27 – 28 Mei 2012	60 orang	8,120.00
6	Kursus Modal Insan Bersama Rumah Gemilang Seminar Ketua-	Rumah Gemilang Sik	30 Jun 2012	41 orang	1,560.00
7	Kursus Penyelenggaraan Rekod Perkhidmatan dan Penyediaan Kew 8	Bilik Mesyuarat Utama JKN Kedah	18 Julai 2012	62 orang	-
8	Kursus Tatacara Memproses tanggungkerja	Bilik Mesy.Utama JKN Kedah	19 September 2012	63 orang	-
9	Kursus Pengurusan Tatatertib	Hotel Grand Continental, Langkawi	1 – 4 Oktober 2012	65 orang	27,760.00
10	Kursus Pembentukan Peribadi dan jati Diri	INSPIN, Alor Setar	4-5 Nov. 2012	64 orang	3,720.00
11	Seminar Ketua-ketua Unit Bahagian Pengurusan JKN	Hotel Seri Malaysia Bertam, Pulau Pinang	15 -17 Disember 2012	64 orang	18,680

Sepertimana sedia maklum setiap anggota perkhidmatan awam dikehendaki menghadiri kursus sekurang-kurangnya tujuh (7) hari setahun. Bilangan keseluruhan anggota Jabatan Kesihatan Kedah tahun 2012 adalah seperti Jadual di bawah:

Jadual 2.8		Bilangan Keseluruhan Pegawai Yang Menghadiri Kursus Pada Tahun 2012					
Bil.	Gred/ Kumpulan	Bilangan Perjawatan	Bilangan Anggota	Kursus Pendek			
				Bilangan Anggota Yang Hadir > 7 Hari Setahun (a)	Bilangan Anggota Yang Hadir < 7 Hari Setahun (b)	Bilangan Anggota Yang Tidak Berkursus (c)	Bilangan Anggota Yang Hadir Kursus Panjang > 3 Bulan
1	JUSA	31	32	32	0	0	0
2	Pengurusan & Profesional	2458	2241	1948	282	3	8
3	Sokongan 1 (Gred 17 hingga 40)	8966	7518	6097	1298	67	56
4	Sokongan 2 (Gred 1 hingga 16)	2909	3696	2722	900	73	1
Jumlah		14458	13487	10799	2480	143	65

Kursus Pos Basik Kementerian Kesihatan Malaysia Di Peringkat JKN Kedah

Pengenalan

Kursus pos basik dijalankan untuk meningkatkan tahap kemahiran Anggota Sains Kesihatan Bersekutu (ASKB) dalam bidang yang berkaitan dengan tugas. Kursus ini dijalankan secara Sepenuh Masa untuk tempoh 6 atau 12 bulan. Mulai Januari 2007, JPA telah menurunkan sepenuh kuasa untuk meluluskan CBBP kepada KSU, KKM. Bagi melaksanakan keputusan JPA tersebut, proses pemilihan calon adalah melibatkan jawatankuasa pemilihan di peringkat JKN.

KeanggotaanJawatankuasa Pemilihan calon di Peringkat Jabatan Kesihatan Negeri adalah terdiri daripada:

1. Pengarah Kesihatan Negeri	-	Pengerusi
2. TPKN (Pengurusan)		
3. TPKN (Kesihatan Awam)		
4. TPKN (Perubatan)		
5. TPKN lain yang Berkenaan.		
6. Penyelia Jururawat Peringkat Negeri		
7. Penyelia Pen. Peg. Perubatan peringkat Negeri		
8. Wakil-wakil dari disiplin berkenaan		
9. Unit Latihan	-	Urusetia

Syarat-syarat Permohonan

- Telah disahkan dalam perkhidmatan pada tarikh tutup tawaran
- Telah berkhidmat sekurang-kurangnya tiga (3) tahun pada tarikh tutup tawaran
- Berumur tidak melebihi 48 tahun pada tarikh tutup tawaran
- Bebas daripada pertuduhan dan tindakan tatatertib
- Diperakukan oleh Ketua Jabatan
- Mempunyai markah LNPT tidak kurang daripada 80% bagi tiga (3) tahun terakhir
- Tidak mengikuti mana-mana Kursus Pos Basik dalam tempoh 2 tahun sebelumnya
- Telah mengambil pelalian Hep. B dan disahkan bebas dari Hep. B
- Mempunyai sekurang-kurangnya 6 bulan pengalaman bertugas di bidang yang dipohon.
- Pegawai yang menarik diri dari mengikuti kursus setelah menandatangani kontrak dengan kerajaan Malaysia, adalah tidak layak memohon kursus pos basik sepanjang tempoh ikatan kontrak dengan Kerajaan Malaysia masih berjalan.

Pada tahun 2012, dua (2) sesi iklan pos basik telah dikeluarkan dan jumlah anggota yang diperakukan adalah seperti jadual berikut :

Jadual 2.9		Kursus Pos Basik Bagi Sesi Pengambilan 15 Januari 2012		
Bil.	Kursus	Bilangan Permohonan	Permohonan disokong	Permohonan Tidak disokong
1	Diploma Lanjutan Kebidanan	38	35	3
2	Kejururawatan Kesihatan Awam	9	9	-
3	Perawatan Neonat	4	4	-
4	Perawatan Pediatrik	6	6	-
5	Kecemasan	21	21	-
6	Penjagaan Kesihatan Primer	1	1	-
7	Perawatan Koronari	3	3	-
8	Perawatan Gerontologi	3	3	-
9	Perawatan Oftalmik	2	2	-
10	Perawatan Onkologi	2	2	-
11	Perawatan Ortopedik	4	4	-
12	Perawatan Perioperatif	4	4	-
13	Perawatan Psikiatri	1	1	-
14	Perawatan Rapi	8	8	-
15	Lanjutan Perawatan Renal	9	8	1
16	Pengurusan Diabetes	6	6	-
17	Perawatan Otorinolaringologi	1	1	-
18	Forensik	2	2	-
19	Perawatan Neurosains	1	1	-
20	Perawatan Perianestesia	3	3	-
21	Kawalan Infeksi	2	2	-
22	Gastrointestinal Endoscopy	3	2	1

Bil.	Kursus	Bilangan Permohonan	Permohonan disokong	Permohonan Tidak disokong
23	Kaunseling HIV/AIDS	1	1	-
24	Pengurusan Personel Kesihatan	2	2	-
JUMLAH		136	131	5

Jadual 2.10		Kursus Pos Basik Bagi Sesi Pengambilan 15 Julai 2012		
Bil.	Kursus	Bilangan Permohonan	Layak Mengikut Syarat	Tidak Layak
1	Diploma Lanjutan Kebidanan	66	56	10
2	Kejururawatan Kesihatan Awam	13	13	-
3	Perawatan Neonat	8	8	-
4	Perawatan Pediatrik	6	6	-
5	Kecemasan	22	20	2
6	Penjagaan Kesihatan Primer	1	0	1
7	Perawatan Koronori	3	3	-
8	Perawatan Oftalmik	1	1	-
9	Perawatan Onkologi	1	1	-
10	Perawatan Ortopedik	7	7	-
11	Perawatan Perioperatif	3	3	-
12	Perawatan Psikiatri	2	2	-
13	Perawatan Rapi	10	9	1
14	Lanjutan Perawatan Renal	8	8	-
15	Pengurusan Diabetes	5	5	-
16	Perawatan Otorinolaringologi	1	1	-
17	Forensik	1	1	-
18	Perawatan Neurosains	1	1	-
19	Perawatan Perianestesia	4	4	-
20	Gastrointestinal Endoscopy	3	3	-
21	Kaunseling HIV/AIDS	1	0	1
22	Periodontik	5	5	-
23	Diploma lanjutan Histopatologi	2	2	-
JUMLAH		178	162	16

HRMIS

Unit HRMIS diwujudkan sebagai salah satu sub-unit di bawah Unit Sumber Manusia sejak tahun 2010. Pewujudan unit ini adalah selaras dengan pertambahan bebanan kerja HRMIS yang meningkat tahun demi tahun. Unit ini bertanggungjawab untuk memastikan pelaksanaan Sistem HRMIS di Jabatan Kesihatan Negeri Kedah berjalan lancar dengan bertindak sebagai Meja Bantuan (*Help Desk*) dan Pentadbir Sistem.

Sehingga tahun 2012, beberapa modul dan submodul HRMIS yang dilaksanakan oleh Ibu Pejabat KKM telah diperluaskan untuk pelaksanaan di peringkat negeri. Modul dan submodul tersebut adalah seperti berikut :

Jadual 2.11		Modul Dan Submodul HRMIS		
Bil	Modul/Submodul	IPKKM	JKN	Catatan
1	Modul Data Perjawatan	√	√	
2	Submodul Pengurusan Rekod Peribadi	√	√	
3	Submodul Profil Perkhidmatan	√	√	
4	Modul Penamatan Perkhidmatan	√	√	
5	Submodul Perisytiharan Harta	√	√	
6	Submodul Penilaian Landasan Kerjaya	√	-	Bagi pegawai skim Tadbir & Diplomatik sahaja
7	Submodul Pengurusan Perubatan (eGL)	√	√	
8	Submodul Pengurusan Cuti	√	√	Bhgn Pengurusan JKN, HSB
9	Modul Pengurusan Prestasi (Submodul LNPT dan SKT)	√	√	Submodul LNPT/ SKT telah mula diperluaskan pada tahun 2012 kepada anggota Pejabat Pengarah JKN dan semua hospital
10	Submodul Permohonan Pertukaran	√	√	Bagi pegawai skim Gunasama Persekutuan sahaja
11	Sistem Maklumat Eksekutif	√	-	
12	Submodul Pengurusan Perhubungan Majikan - Pekerja	√	-	
13	Modul Psikologi dan Kaunseling	√	-	

Sepanjang tahun 2012, Unit HRMIS telah menjalankan banyak tugas berkaitan HRMIS yang telah banyak membantu meningkatkan peratusan pencapaian penggunaan HRMIS di JKN Kedah.

Pencapaian peratusan pengisian data asas HRMIS dan perisytiharan harta sehingga Disember 2012 adalah seperti berikut:

Jadual 2.12

Pencapaian peratusan pengisian data asas HRMIS dan perisytiharan harta sehingga Disember 2012

BIL	JABATAN/PTJ	PERATUSAN (HRMIS/SEBENAR) Data Perjawatan (ED)		PERATUSAN (Jana sehingga 21 Dis 2012) (Sumber : Laporan EIS, KKM)		
		Jawatan	Pengisian	Data Profil Perkhidmatan (SP)	Data Peribadi (PR)	Perisytiharan Harta (AD)
1	PENGURUSAN + PJBT PENGARAH	100.00%	100.00%	99.72%	99.90%	98.23%
2	KESIHATAN AWAM	100.00%	100.00%	98.16%	99.34%	83.75%
3	PERUBATAN	100.00%	100.00%	98.19%	99.80%	87.10%
4	KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN	100.00%	97.44%	100.00%	100.00%	97.37%
6	CKPBV NEGERI	100.00%	91.84%	98.95%	97.91%	71.11%
7	TPKN FARMASI	100.00%	97.67%	100.00%	100.00%	100.00%
8	TPKN PERGIGIAN	100.00%	100.00%	99.74%	100.00%	100.00%
9	JKN = JKN+CKPBV+TPKN (F)+TPKN (G)	100.00%	98.40%	99.14%	99.55%	91.06%
10	HOSPITAL BALING	100.00%	96.58%	98.30%	99.70%	97.05%
11	HOSPITAL Jitra	100.85%	100.00%	99.02%	98.91%	98.19%
12	HOSPITAL KUALA NERANG	100.00%	96.37%	99.49%	99.90%	96.65%
13	HOSPITAL KULIM	100.00%	94.29%	98.74%	99.35%	92.46%
14	HOSPITAL LANGKAWI	99.35%	94.81%	98.60%	99.25%	69.40%
15	HOSPITAL SIK	100.00%	99.21%	99.02%	99.81%	98.01%
16	HOSPITAL SULTAN ABDUL HALIM	102.15%	97.36%	97.68%	96.93%	31.09%
17	HOSPITAL SULTANAH BAHYAH	100.67%	97.87%	95.68%	97.28%	68.80%
18	HOSPITAL YAN	99.22%	100.42%	98.79%	97.59%	97.50%
19	PKD BALING	99.52%	97.91%	97.13%	96.06%	79.20%
20	PKD BANDAR BAHARU	100.43%	96.71%	98.25%	99.45%	74.27%
21	PKD KOTA SETAR	98.47%	96.17%	95.69%	98.73%	90.06%
22	PKD KUALA MUDA	99.26%	91.34%	95.91%	98.02%	94.25%
23	PKD KUBANG PASU	99.59%	95.07%	95.60%	97.25%	93.87%
24	PKD KULIM	100.60%	95.12%	99.22%	99.83%	98.88%
25	PKD LANGKAWI	101.62%	98.13%	99.44%	99.89%	34.22%
26	PKD PADANG TERAP	101.95%	93.59%	98.66%	97.55%	80.37%
27	PKD PENDANG	101.19%	98.28%	99.31%	99.64%	97.82%
28	PKD SIK	100.41%	96.88%	99.71%	100.00%	99.54%
29	PKD YAN	100.00%	93.62%	98.90%	99.39%	66.36%
30	PK PINTU MASUK BUKIT KAYU HITAM	98.00%	95.65%	97.94%	97.57%	88.64%
31	PKPD BALING	100.00%	97.47%	99.66%	99.62%	97.40%
32	PKPD KOTA SETAR / PENDANG	99.67%	94.95%	98.59%	99.30%	94.30%
33	PKPD KUALA MUDA / SIK	99.48%	99.43%	99.00%	99.83%	96.55%
34	PKPD KUBANG PASU	99.02%	95.70%	97.89%	97.19%	98.88%
35	PKPD PADANG TERAP	100.00%	90.91%	98.05%	98.91%	96.67%
36	PKPD KULIM / BANDAR BAHARU	100.00%	100.00%	96.75%	97.92%	90.65%
37	PKPD LANGKAWI	100.00%	96.00%	95.03%	96.52%	89.58%
38	PKPD YAN	100.00%	96.00%	99.12%	98.53%	95.83%
	Jumlah	100.42%	96.67%	97.38%	98.18%	75.27%

Selain itu, sepanjang tahun 2012 juga Unit HRMIS telah mengadakan banyak siri taklimat dan bengkel kepada semua Pentadbir HRMIS dan anggota di bawah JKN Kedah seperti berikut :

Jadual 2.13		Siri Taklimat Dan Bengkel Kepada Semua Pentadbir HRMIS Dan Anggota Di Bawah JKN Kedah
Bil.	Tarikh	Unit/Bahagian/ PTJ
TAKLIMAT SKT/ LNPT, PENGEMASKINIAN REKOD PERIBADI, PROFIL SERVIS DAN HARTA		
1	02 Mei 2012	Semua Pentadbir HRMIS JKN/PTJ
2	03 Mei 2012	Unit Sumber Manusia, Unit Perjawatan
3	03 Mei 2012	Unit Pentadbiran, Unit Latihan
4	07 Mei 2012	Unit Kewangan
5	07 Mei 2012	Unit Pembangunan, Unit Sistem Maklumat
6	07 Mei 2012	Bahagian Perubatan
7	09 Mei 2012	Bahagian Kesihatan Awam
8	09 Mei 2012	Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan
9	10 Mei 2012	Terbuka untuk anggota JKN
10	14 Mei 2012	Terbuka untuk anggota JKN
11	15 Mei 2012	Terbuka untuk anggota JKN
12	22 Mei 2012	Makmal Bukit Kayu Hitam
13	27 Mei 2012	PKN dan Timbalan PKN
14	03 Jun 2012	Hospital Sultan Abdul Halim
15	05 Jun 2012	Bahagian Pergigian, Unit Kejuruteraan
16	18 Jun 2012	Hospital Kuala Nerang
17	18 Jun 2012	PKD Padang Terap
18	20 Jun 2012	PKPD Kuala Muda
19	24 Jun 2012	PKD Kubang Pasu
20	26 Jun 2012	Hospital Baling / PKD Baling / PKPD Baling
21	16 Julai 2012	Hospital Sultanah Bahiyah
22	18 Julai 2012	PKD Yan
23	25 Sept 2012	Hospital Yan
24	26 Sept 2012	Vektor Negeri, PKD Kota Setar
25	27 Sept 2012	PKD Padang Terap, Hospital Kuala Nerang
26	30 Sept 2012	PKPD Padang Terap
27	22 Nov 2012	Hospital Jitra
TAKLIMAT e-GL		
1	1 Ogos 2012	PKPD Kota Setar, PKPD Kuala Muda, PKPD Kulim, PKPD Kubang Pasu, PKD Pendang
2	28 Nov 2012	PKD Sik, Pendang, Bandar Baharu, PKPD Kulim/ Bandar Baharu, Baling, Padang Terap, Kota Setar/Pendang, Yan, Kuala Muda/Sik, Kubang Pasu,

Bil.	Tarikh	Unit/Bahagian/ PTJ
BENGKEL PENGEMASKINIAN DATA ASAS HRMIS		
1	9 Okt 2012	Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim
2	10 Okt 2012	PKD Baling, PKD Bandar Baharu, PKD Kota Setar
3	11 Okt 2012	PKD Kuala Muda, PKD Kubang Pasu, PKD Kulim
4	14 Okt 2012	Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim
5	16 Okt 2012	PKD Baling, PKD Bandar Baharu, PKD Kota Setar, PKD Kuala Muda, PKD Kubang Pasu, PKD Kulim

UNIT KEWANGAN

Fungsi Utama Unit

1. Mengawal dan memantau semua urusan kewangan / akaun di peringkat negeri dan daerah di bawah seliaan JKN Kedah.
2. Bertanggungjawab untuk merancang dan mengawal segala perbelanjaan dengan teratur dan kemaskini.
3. Menyediakan belanjawan bagi semua Pusat Tanggungjawab (PTJ)
4. Memantau dan mengawal di peringkat negeri dan semua PTJ di negeri kedah dalam Pengurusan Kutipan Hasil.
5. Menguruskan pembekalan (semua jenis), pembelian, sebutharga / tender dan kontrak-kontrak di dalam membuat penyemakan pembelian dari awal sehingga akhir bagi memastikan tatacara perolehan semasa dipatuhi bagi Pejabat Pengarah sendiri.
6. Memantau pembekalan (semua jenis), pembelian, sebutharga / tender dan kontrak-kontrak di dalam membuat penyemakan pembelian bagi memastikan tatacara perolehan semasa dipatuhi bagi 35 PTJ di bawah JKN Kedah.
7. Bertindak sebagai Unit Aset Alih Jabatan di seluruh Negeri Kedah dalam usaha memantau Tatacara Pengurusan Aset secara menyeluruh dan menyediakan laporan-laporan yang berkenaan seperti dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007.
8. Menyelia, membantu dan merancang dalam tatacara pengurusan stor yang berkesan bagi setiap PTJ serta menyediakan laporan-laporan berkaitan.
9. Menguruskan kemudahan / tuntutan kakitangan bagi semua PTJ dan JKN Kedah :
 - Permohonan pinjaman perumahan dan tuntutan perpindahan ke rumah yang dibeli melalui pinjaman perumahan kerajaan.
 - Permohonan pinjaman kenderaan.
 - Permohonan pinjaman komputer.
 - Permohonan pendahuluan diri.
 - Permohonan elaun pakaian panas, pakaian istiadat dan pakaian blazer dan pakaian rasmi.
 - Permohonan ex-gratia, Kelab Rekreasi.
 - Mengadakan kursus dan lain-lain aktiviti di luar premis.
 - Permohonan telefon bimbit, talian tetap, internet dan faks.
 - Pemasangan hawa dingin.

Prestasi Perbelanjaan 2012

Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan 2012 Jabatan Kesihatan Negeri Kedah mengikut program adalah seperti dalam Jadual 2.14 :

Prestasi perbelanjaan mengurus secara keseluruhan adalah seperti berikut :

Jadual 2.14

Kedudukan Peruntukan Dan Perbelanjaan 2012 Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Mengikut Program

Objek Am	Peruntukan	Perbelanjaan		Tanggungan		Perbelanjaan + Tanggungan		Baki (RM)	%
	Pindaan (RM)	RM	%	RM	%	RM	%		
10000	525,867,577	650,089,579	123.62	0	0.0	650,089,579	123.62	(124,222,002)	(23.62)
20000	459,486,579	475,420,013	103.46	0	0.0	475,420,013	103.46	(15,933,434)	(3.46)
30000	2,870,837	2,867,108	99.87	0	0.0	2,867,110	99.87	3,729	(0.13)
40000	2,985,384	2,890,847	96.83	0	0.0	2,890,847	98.07	94,537	(3.16)
50000	2,339	2,339	100.0	0	0.0	2,339	100.00	0	0.0
Jumlah	991,175,135	1,131,465,935	114.15	0	0.0	1,131,465,155	114.15	(140,290,800)	(14.15)

Prestasi Pembayaran Bil

Dalam mematuhi Arahan Perbendaharaan 103 (a) iaitu pembayaran dalam tempoh 14 Hari bagi tahun 2012(AKB), JKN Kedah dan 32 PTJ dibawah seliaan telah mencapai prestasi seperti di Jadual 2.15.

Jadual 2.15

Prestasi Pembayaran Bil Tahun 2012

Bil.Keseluruhan		Bil Yang Telah Dijelaskan Bagi Tempoh 01/01/2012- 15/01/2013					
1 Jan 2012- 15 Jan 2013		1 - 7 hari		8 -14 hari		> 14 hari	
Bil.	Nilai (RM)	Bil.	Nilai (RM)	Bil.	Nilai (RM)	Bil.	Nilai (RM)
83,432	514,217,601.45	81129	499,666,656.25	2248	14,442,155.38	55	108,789.82

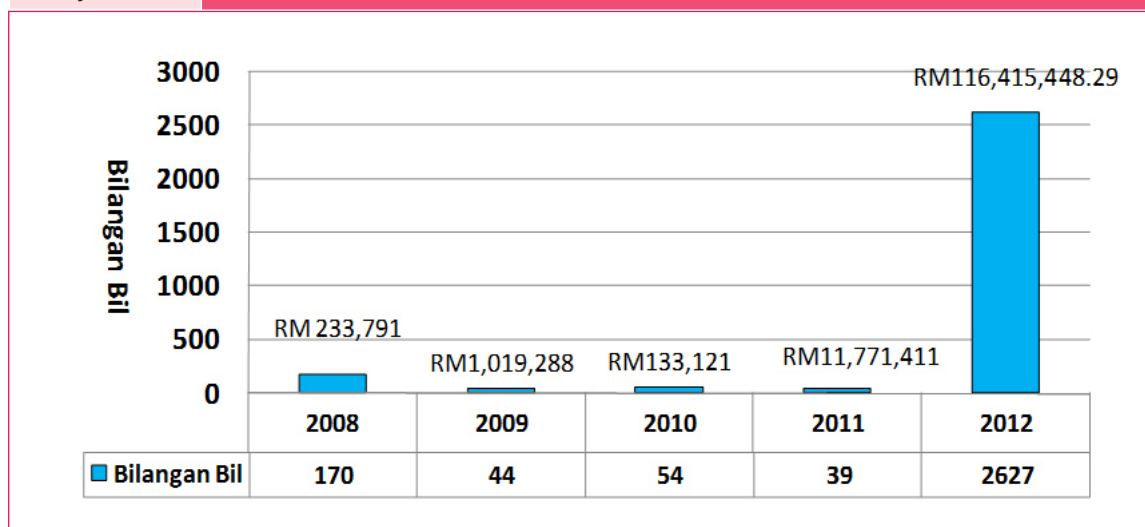
Jadual 2.16

Bilangan Bil

Bil Didaftarkan	Bilangan	Nilai (RM)
Terkumpul	2627	116,415,448.29
Belum Selesai	0	0.00

Rajah 2.1

Prestasi AP 58(a)

Laporan Pengurusan Dan Tunggakan Hasil

Jadual 2.17

Pengurusan Dan Tunggakan Hasil Bagi Hospital

PTJ	Jumlah Kutipan	% Kutipan	Jumlah Tunggakan	% Tunggakan	Jumlah Pengecualian	% Pengecualian
JKNK	58,494.23	100.00	-	-	-	-
HSB	3,545,860.70	85.66	527,605.00	12.75	65,800	1.59
HSAH	2,349,681.60	83.57	403,106.70	14.34	58,991.90	2.10
H. Kulim	1,435,105.50	82.72	263,487.50	15.19	36,217.00	2.09
H. Baling	253,619.30	95.27	6,875.50	2.58	5,724.00	2.15
H. Sik	111,996.90	97.92	282.00	0.25	2,101.50	1.84
H. Langkawi	1,058,232.00	86.67	104,959.50	8.60	57,851.50	4.74
H. Yan	193,726.70	98.76	1,913.00	0.98	524.00	0.27
H. Jitra	290,198.79	97.49	6,624.00	2.23	843.00	0.28
H. K Nerang	167,346.10	95.76	6,737	3.86	676.00	0.39
Jumlah	9,405,767.59	85.85	1,321,590.20	12.06	228,728.90	2.09

Jadual 2.18

Pengurusan Dan Tunggakan Hasil Bagi Pejabat Kesihatan Daerah

PTJ	Jumlah Kutipan	% Kutipan	Jumlah Tunggakan	% Tunggakan	Jumlah Pengecualian	% Pengecualian
PKD K/Setar	627,799.36	100.00	-	-	-	-
PKD Pendang	194,622.28	100.00	-	-	-	-
PKD Kuala Muda	701,133.02	100.00	-	-	-	-
PKD Yan	127,213.96	100.00	-	-	-	-
PKD Kulim	442,974.14	100.00	-	-	-	-

PTJ	Jumlah Kutipan	% Kutipan	Jumlah Tunggakan	% Tunggakan	Jumlah Pengecualian	% Pengecualian
PKD B. Baharu	39,665.00	100.00	-	-	-	-
PKD P. Terap	75,910.00	100.00	-	-	-	-
PKD Sik	56,601.50	100.00	-	-	-	-
PKD Kubang Pasu	354,766.67	100.00	-	-	-	-
PKD Baling	97,196.99	100.00	-	-	-	-
PKD Langkawi	244,781.37	100.00	-	-	-	-
JUMLAH	2,962,709.29	100.00	-	-	-	-

Jadual 2.19 Pengurusan Dan Tunggakan Hasil Bagi Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah

PTJ	Jumlah Kutipan	% Kutipan	Jumlah Tunggakan	% Tunggakan	Jumlah Pengecualian	% Pengecualian
PPD K/Setar	242,925.00	100.00	-	-	-	-
PPD Sungai Petani	171,931.00	100.00	-	-	-	-
PPD Jitra	123,941.00	100.00	-	-	-	-
PPD Baling	47,296.00	100.00	-	-	-	-
PPD Kulim	100,735.50	100.00	-	-	-	-
PPD Langkawi	33,130.00	100.00	-	-	-	-
PPD Padang Terap	6,452.00	100.00	-	-	-	-
PPD YAN	2,206.00	100.00	-	-	-	-
JUMLAH	719,959.00	100.00	-	-	-	-

Jadual 2.20 Jumlah Keseluruhan Pengurusan Dan Tunggakan Hasil Bagi Tahun 2012

JUMLAH KESELURUHAN	Jumlah Keseluruhan	% Kutipan	Jumlah Tunggakan	% Tunggakan	Jumlah Pengecualian	% Pengecualian
	13,146,930.11	89.45%	1,321,590.20	8.99%	228,728.90	1.56%

Jadual 2.21 Jadual 2. 21 : Pengurusan Dan Tunggakan Hasil Bagi Tahun 2008-2012

Tahun	Kutipan	Tunggakan	Pengecualian
2008	9,110,808.29	733,230.40	584,820.10
2009	7,874,248.16	1,052,752.05	563,871.90
2010	10,603,707.70	1,334,402.50	733,887.40
2011	12,190,638.59	1,666,956.90	548,455.50
2012	13,146,930.11	1,321,590.20	228,728.90

Pengurusan Aset Dan Stor

Laporan Semasa Kedudukan Aset Alih Kementerian Kesihatan Malaysia – Harta Modal

Jadual 2.22		Jadual 2.22 : Kedudukan Aset Alih Kementerian Kesihatan Malaysia – Harta Modal											
TAHUN SEMASA	BILANGAN DAN NILAI HARTA MODAL										KEDUDUKAN AKHIR SUKU TAHUN (A + B - C - D)		
	(A)		(B)		(C)		(D)						
	KEDUDUKAN AWAL SUKU TAHUN		PEMBELIAN		PENDAFTARAN ASET LAMA		PELUPUSAN		KEHILANGAN / HAPUS KIRA				
	KUAN	NILAI (RM)	KUAN	NILAI (RM)	KUAN	NILAI (RM)	KUAN	NILAI (RM)	KUAN	NILAI (RM)			
	BAKI BAWA HADAPAN		KUANTITI DAN NILAI HARTA MODAL TAHUN 2011										KUAN
SUKU TAHUN 1/2012	46,943	504,906,596.25	136	3,438,936.00	365	2,958,048.94	54	471,345.71	2	5,000.00	47,388	510,827,235.48	
SUKU TAHUN 2/2012	47,388	510,827,235.48	306	2,295,447.00	1,023	7,348,793.85	188	1,608,244.30	0	-	48,529	518,863,232.03	
SUKU TAHUN 3/2012	48,529	518,863,232.03	528	5,138,792.77	244	1,301,406.56	411	1,540,908.22	-	-	48,890	523,762,523.14	
SUKU TAHUN 4/2012	48,890	523,762,523.14	1,348	19,901,358.50	233	3,490,943.00	139	662,809.20	-	-	50,332	546,492,015.53	

Laporan Semasa Kedudukan Aset Alih Kementerian Kesihatan Malaysia - Inventori

Jadual 2.23		Kedudukan Aset Alih Kementerian Kesihatan Malaysia - Inventori																
		BILANGAN DAN NILAI HARTA MODAL																
		(A)				(B)				(C)				(D)				
TAHUN SEMASA		KEDUDUKAN AWAL SUKU TAHUN		PEMBELIAN		PENDAFTARAN ASET LAMA		PELUPUSAN		KEHILANGAN / HAPUS KIRA								
		BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)	BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)	BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)	BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)	BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)		
BAKI BAWA HADAPAN		KUANTITI DAN NILAI HARTA MODAL TAHUN 2011																
SUKU TAHUN 1/2012	59,346	141,217	30,609,746.14	127	233	63,059.80	12,911	1,156	131,263.10	106	117	18,659.00	0	0				
SUKU TAHUN 2/2012	72,278	142,489	30,785,410.04	409	807	299,569.60	220	900	1,152,033.27	33	44	22,714.00	6	6	2,145.00			
SUKU TAHUN 3/2012	72,846	144,146	32,212,153.91	755	1,505	408,169.55	463	3,593	264,230.10	630	4506	503,552.50	0	0	-			
SUKU TAHUN 4/2012	73,438	144,738	32,376,764.85	846	1,845	774,330.37	23	212	14,300.00	73	174	19,109.22	0	0	-			
																BIL. KAD	KTT	NILAI (RM)
																9,289	141,401	30,653,765.00
																72,278	142,489	30,785,410.04
																72,868	144,146	32,212,153.91
																73,434	144,738	32,381,001.06
																74,234	146,616	33,146,286.00

Prestasi Laporan Kedudukan Stok Tahun 2012 Bagi Suku Tahun Keempat 2012

Jadual 2.24		Kedudukan Stok Tahun 2012 Bagi Suku Tahun Keempat Tahun 2012			
TAHUN SEMASA	KEDUDUKAN STOK				Kadar Pusingan Stok
	Sedia Ada	Pembelian	Pengeluaran	Stok Semasa	c .
	Jumlah Nilai Stok (RM)	Jumlah Nilai Stok (RM)	Jumlah Nilai Stok (RM)	Jumlah Nilai Stok (RM)	[(a+d) / 2]
	(a)	(b)	(c)	d = (a+b)-(c)	
Baki Bawa Hadapan	Baki Stok Akhir Suku Tahun Keempat pada 31.12.2011			11,651,980.68	1.89
Suku Tahun 1/2012	11,651,980.68	31,632,215.90	27,611,260.68	18,729,697.92	2.02
Suku Tahun 2/2012	15,672,935.23	34,348,125.55	34,604,379.97	15,672,935.90	2.23
Suku Tahun 3/2012	11,688,000.63	23,347,939.75	22,181,028.12	15,416,680.81	1.81
Suku Tahun 4/2012	20,003,197.96	37,554,598.77	38,828,098.82	12,854,912.26	2.00
Nilai Tahunan		113,163,735.07	109,138,098.35	Kadar Pusingan Stok Tahunan adalah:	10.20

Pengurusan Perolehan

Unit ini juga terlibat dalam urusan perolehan secara terus atau sebutharga termasuklah keperluan pejabat dan menguruskan persediaan dokumen tender yang akan dibawa untuk pertimbangan Lembaga Tender di Peringkat Kementerian.

Jadual 2.25		Pengurusan Perolehan
Bil	Tender/ Sebutharga	Status Pelaksanaan
1	Tender Bagi Membekal Bahan Makanan Mentah Basah Dan Kering (Bhg I-IV) Bagi Hospital Sultan Abdul Halim	Surat Setuju Terima : 13/06/2012
2	Tender Bagi Membekal Alat Endoscopy Ultrasound System (EUS) Hospital Sultanah Bahiyah	Menunggu Dimuktamadkan Oleh Lembaga Perolehan KKM
3	Tender Bagi Membekal Makanan Mentah Basah Dan Kering (Bhg II-IV) Ke Hospital Sultanah Bahiyah	Iklan Dibuka : 20 Sept 2012 Iklan Ditutup : 11 Okt 2012
4	Tender Bagi Perkhidmatan Kawalan Keselamatan Hospital Sultan Abdul Halim	Surat Setuju Terima : 06/08/2012
5	Tender Bagi Perkhidmatan Kawalan Keselamatan Hospital Sultanah Bahiyah	Menunggu Untuk Mesyuarat Pra-Tender
6	Sebutharga Perkhidmatan Kafeteria Di JKN	Selesai
7	Sebutharga Perkhidmatan Taska Di JKN	Selesai

Latihan

Selain itu, Unit Kewangan juga telah menganjurkan 4 kursus sepanjang tahun 2011 berkaitan kewangan bagi memberi peluang kepada pegawai lantikan baru dan menambahbaik serta memantapkan lagi tahap kerja semua anggota sediada di JKN Kedah. Antaranya:-

- a) Tajuk : Kursus Pengurusan Perolehan e_Bidding
Tempat : Hotel De Baron, Langkawi
Tarikh : 24 - 26 Mei 2012
- b) Tajuk : Bengkel Arahan Perbendaharaan
Tempat : Kompleks Rumah Kelahiran Mahathir Mohamad
Tarikh : 11 September 2012
- c) Tajuk : Kursus Pengurusan Stor Kerajaan
Tempat: Dewan Teratai, JKN Lama
Tarikh : 12 Disember 2012
- d) Tajuk : Bengkel Akaun Amanah Bagi Perkhidmatan Penyediaan Laporan Perubatan
Tarikh : 04 Oktober 2012
Tempat : Kompleks Rumah Kelahiran Mahathir Mohamad

Rajah 2.2

Rumah Kelahiran Mahathir Mohamed

Rajah 2.3

Kursus e Bidding De Baron Langkawi

Rajah 2.4

Kursus e Bidding De Baron Langkawi

Rajah 2.5

Bengkel Pengurusan Akaun Amanah Bagi Perkhidmatan Penyediaan Laporan Perubahan

Rajah 2.6

Rajah 2.6 : Bengkel Arahan Perbendaharaan

UNIT TEKNOLOGI MAKLUMAT

Antara aktiviti utama Unit Teknologi Maklumat adalah seperti berikut :

- Pelaksanaan dan penyelenggaraan rangkaian 1GOV*Net,
- Pembangunan dan penyelenggaraan sistem aplikasi,
- Pembangunan dan penyelenggaraan laman web,
- Penyelenggaraan emel rasmi bagi mempertingkatkan sistem penyampaian perkhidmatan, dan
- Pelaksanaan latihan/kursus ICT bagi mengurangkan jurang digital.

Pelaksanaan dan Penyelenggaraan Rangkaian 1GOV*Net

1Gov*Net ialah satu rangkaian bersepadu untuk Sektor Awam yang diuruskan secara berpusat bagi menyediakan perkhidmatan komunikasi data, suara dan sidang video untuk semua agensi kerajaan.

1Gov*Net menyediakan tiga (3) kemudahan perkhidmatan rangkaian iaitu :

- i. capaian ke aplikasi-aplikasi EG;
- ii. capaian ke aplikasi dalaman agensi; dan
- iii. capaian ke Internet.

Objektif utama 1Gov*Net adalah:

- Mewujudkan satu Rangkaian Telekomunikasi ICT Bersepadu Kerajaan (*Government Integrated Telecommunication Network*) yang selamat dan diyakini boleh digunakan oleh semua agensi Sektor Awam.
- Menyokong pelbagai perkhidmatan komunikasi komprehensif merangkumi komunikasi data, suara dan sidang video.
- Memantau dan mengurus pencapaian *Service Level Agreement* (SLA) rangkaian ICT Kerajaan yang seragam.

Jadual 2.26		Status Pelaksanaan Talian 1GOV*Net Tahun 2012		
Fasiliti		Jumlah	Talian Siap	Talian Belum Siap Naiktaraf / Permohonan Baru
Naiktaraf Kelajuan				
JKN Kedah		1	1	0
Hospital		10	10	0
Jumlah		11	11	0
Permohonan Baru				
Klinik Kesihatan		52	49	3
Klinik Kesihatan Ibu dan Anak		2	2	0
Klinik 1 Malaysia		7	7	0
Klinik Desa		4	2	2
Makmal dan Pintu Masuk		7	6	1
Lain-lain		3	3	0
Jumlah		75	69	6

Jadual 2.27		Fasiliti Kesihatan Yang Terlibat Bagi Pelaksanaan Naiktaraf Bandwidth 1GOV*Net Tahun 2012				
Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama	Kelajuan Baru
JABATAN KESIHATAN NEGERI						
1	2012	Talian Siap	JKN Kedah	JKN	2 Mbps	10 Mbps
HOSPITAL						
2	2012	Talian Siap	Hospital Baling	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
3	2012	Talian Siap	Hospital Sultanah Bahiyah	Hospital	2 Mbps	8 Mbps
4	2012	Talian Siap	Hospital Kulim	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
5	2012	Talian Siap	Hospital Sik	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
6	2012	Talian Siap	Hospital Yan	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
7	2012	Talian Siap	Hospital Jitra	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
8	2012	Talian Siap	Hospital Kuala Nerang	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
9	2012	Talian Siap	Hospital Sultan Abdul Halim	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
10	2012	Talian Siap	Hospital Langkawi	Hospital	2 Mbps	4 Mbps
11	2012	Talian Siap	Hospital Alor Setar (Hospital Lama)	Hospital	2 Mbps	4 Mbps

Jadual 2.28		Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Klinik Kesihatan (KK) Tahun 2012			
Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
1	2012	Talian Siap	KK Kampung Betong	KK	2 Mbps
2	2012	Talian Siap	KK Sungai Lalang	KK	2 Mbps
3	2012	Talian Siap	KK Bukit Selambau	KK	2 Mbps
4	2012	Talian Siap	KK Bandar Kulim (JPL)	KK	2 Mbps
5	2012	Talian Siap	KK Merbau Pulas	KK	2 Mbps
6	2012	Talian Siap	KK Karangan	KK	2 Mbps
7	2012	Talian Siap	KK Sungai Limau	KK	2 Mbps
8	2012	Talian Siap	KK Yan	KK	2 Mbps
9	2012	Talian Siap	KK Naka	KK	2 Mbps
10	2012	Talian Siap	KK Pedu	KK	2 Mbps
11	2012	Talian Siap	KK Serdang	KK	2 Mbps
12	2012	Talian Siap	KK Lubuk Buntar	KK	2 Mbps
13	2012	Talian Siap	KK Bandar Baharu	KK	2 Mbps
14	2012	Talian Siap	KK Sungai Tiang	KK	2 Mbps
15	2012	Talian Siap	KK Jeniang	KK	2 Mbps
16	2012	Talian Siap	KK Kuala Ketil	KK	2 Mbps
17	2012	Talian Siap	KK Merbok	KK	2 Mbps
18	2012	Talian Siap	KK Bakar Arang	KK	2 Mbps
19	2012	Talian Siap	KK Changlun	KK	2 Mbps
20	2012	Talian Siap	KK Banai	KK	2 Mbps
21	2012	Talian Siap	KK Kodiang	KK	2 Mbps
22	2012	Talian Siap	KK Lunas	KK	2 Mbps
23	2012	Talian Siap	KK Padang Serai	KK	2 Mbps
24	2012	Talian Siap	KK Kubur Panjang	KK	2 Mbps
25	2012	Talian Siap	KK Bedong	KK	2 Mbps
26	2012	Talian Siap	KK Kuah	KK	2 Mbps
27	2011	Talian Siap	KK Kota Sarang Semut	KK	2 Mbps
28	2011	Talian Siap	KK Pokok Sena	KK	2 Mbps
29	2011	Talian Siap	KK Langgar	KK	2 Mbps
30	2011	Talian Siap	KK Kuala Kedah	KK	2 Mbps
31	2011	Talian Siap	KK Jalan Putra	KK	2 Mbps
32	2011	Talian Siap	KK Alor Janggis	KK	2 Mbps
33	2011	Talian Siap	KK Simpang Kuala	KK	2 Mbps
34	2011	Talian Siap	KK Simpang Empat	KK	2 Mbps
35	2011	Talian Siap	KK Datuk Kumbang	KK	2 Mbps
36	2011	Talian Siap	KK Malau	KK	2 Mbps
37	2012	Talian Siap	KK Kampung Lalang	KK	2 Mbps

Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
38	2012	Talian Siap	KK Kupang	KK	2 Mbps
39	2012	Talian Siap	KK Tawar	KK	2 Mbps
40	2012	Talian Siap	KK Kota Kuala Muda	KK	2 Mbps
41	2012	Talian Siap	KK Taman Selasih	KK	2 Mbps
42	2012	Talian Siap	KK Mahang	KK	2 Mbps
43	2012	Talian Siap	KK Padang Matsirat	KK	2 Mbps
44	2012	Talian Siap	KK Air Hangat	KK	2 Mbps
45	2012	Talian Siap	KK Lubuk Merbau	KK	2 Mbps
46	2012	Talian Siap	KK Parit Panjang	KK	2 Mbps
47	2012	Talian Siap	KK Kepala Batas	KK	2 Mbps
48	2012	Talian Siap	KK Gulau	KK	2 Mbps
49	2012	Talian Siap	KK Permatang Buluh	KK	2 Mbps
50	2012	Talian Belum Siap	KK Kota Putra	KK	2 Mbps
51	2012	Talian Belum Siap	KK Air Hitam	KK	2 Mbps
52	2012	Talian Belum Siap	KK Tunjang	KK	2 Mbps

Jadual 2.29

Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Klinik Kesihatan Ibu dan Anak (KKIA)

Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
1	2012	Talian Siap	KKIA Sungai Petani	KK	2 Mbps
2	2012	Talian Siap	KKIA Kota Kuala Muda	KK	2 Mbps

Jadual 2.30

Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Klinik Kesihatan 1Malaysia (K1M)

Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
1	2012	Talian Siap	K1M Baling	K1M	2 Mbps
2	2012	Talian Siap	K1M Pejabat Kesihatan Daerah Kubang Pasu	K1M	2 Mbps
3	2012	Talian Siap	Pejabat Kesihatan Daerah Kuala Muda Sg Petani (K1M)	K1M	2 Mbps
4	2012	Talian Siap	Pejabat Kesihatan Daerah Kulim (K1M)	K1M	2 Mbps
5	2012	Talian Siap	K1M Tikam Batu	K1M	2 Mbps
6	2012	Talian Siap	K1M Mergong Barrage Kota Setar	K1M	2 Mbps
7	2012	Talian Siap	K1M Kuala Kedah	K1M	2 Mbps

Jadual 2.31		Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Klinik Desa (KD)			
Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
1	2012	Talian Siap	KD Ulu Bakai	KD	2 Mbps
2	2012	Talian Siap	KD Pdg Sanai	KD	2 Mbps
3	2012	Talian Belum Siap	KD Selat Lubuk Chempedak	KD	2 Mbps
4	2012	Talian Belum Siap	KD Kota Aur	KD	2 Mbps

Jadual 2.32		Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Makmal dan Pintu Masuk			
Bil	Tahun NTC	Status Siap	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan Lama
MAKMAL KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN & PINTU MASUK					
1	2012	Talian Siap	PK Bukit Kayu Hitam-Balai Pemeriksaan Kesihatan	PM	2 Mbps
2	2011	Talian Siap	Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan Kedah	PM	2 Mbps
3	2011	Talian Siap	Pos Kesihatan Pelabuhan Tanjung Lembung	PM	2 Mbps
4	2011	Talian Siap	Pos Kesihatan Lapangan Terbang Antarabangsa Langkawi	PM	2 Mbps
5	2011	Talian Siap	Pos Kesihatan Kota Putera, Durian Burung	PM	2 Mbps
6	2012	Talian Siap	PK Bukit Kayu Hitam-Unit Kesihatan Antarabangsa	PM	2 Mbps
7	2012	Talian Belum Siap	Unit Kesihatan Antarabangsa Kota Putera, Durian Burung	PM	2 Mbps

Jadual 2.33		Pelaksanaan 1GOV*Net Kategori Permohonan Baru - Lain-Lain Fasiliti			
Bil	Tahun NTC	Status	Nama Fasiliti Kesihatan	Fasiliti	Kelajuan
1	2012	Talian Siap	Unit Vektor PKD Langkawi	Lain	2 Mbps
2	2012	Talian Siap	Unit Inspektorat PKD Langkawi	Lain	2 Mbps
3	2012	Talian Siap	PKD Baling (Klinik Kesihatan Sekolah)	Lain	2 Mbps

Pembangunan Dan Penyelenggaraan Sistem Aplikasi

Antara sistem aplikasi yang dibangunkan secara inhouse oleh Unit Teknologi Maklumat pada tahun 2012 adalah seperti Sistem Penempatan Pelajar IPTA/IPTS di Fasiliti Kesihatan Negeri Kedah dan Sistem eLearning.

Sistem Penempatan Pelajar IPTA/IPTS di Fasiliti KKM Negeri Kedah adalah sistem yang dibangunkan oleh Unit Teknologi Maklumat JKN Kedah dengan kerjasama Bahagian Perubatan JKN Kedah. Sistem ini berperanan menyimpan data dan maklumat pelatih-pelatih bukan perubatan dari IPTA/IPTS yang membuat latihan di fasiliti kesihatan Kesihatan Malaysia (KKM) di Negeri Kedah. Terdapat 8 kategori

latihan bukan perubatan yang disokong oleh sistem ini iaitu Kejururawatan, Penolong Pegawai Perubatan, Patologi, Fisioterapi, CaraKerja, Dietetik dan Sajian, Radiologi dan Farmasi. Tujuan utama sistem ini dibangunkan adalah untuk memudahkan pengumpulan maklumat pelatih bukan perubatan daripada IPTA/IPTS dan penempatan pelatih tersebut di Negeri Kedah. Sistem ini berupaya menghasilkan laporan yang cepat, tepat dan sistematik serta dapat mengurangkan masalah duplikasi maklumat.

Manakala, Sistem eLearning dibangunkan dengan kerjasama Bahagian Kesihatan Awam, JKN Kedah dalam menerapkan budaya pembelajaran yang berterusan di kalangan penjawat awam. Sistem eLearning ini akan digunakan oleh 3 kategori anggota kesihatan iaitu Pegawai Perubatan dan Kesihatan, Penolong Pegawai Perubatan dan Jururawat Kesihatan serta Ketua Jururawat Kesihatan yang bertugas di fasiliti kesihatan seluruh Negeri Kedah. Objektif sistem ini dibangunkan adalah untuk melahirkan anggota kesihatan yang lebih mahir dalam merawat kes dan memastikan bahawa setiap kategori anggota kesihatan membaca dan memahami semua Panduan Amalan Klinikal atau lebih dikenali sebagai *Clinical Practise Guidelines* (CPG), *Standard Operating Procedure* (SOP) dan garis panduan untuk pengendalian kes di peringkat Klinik Kesihatan.

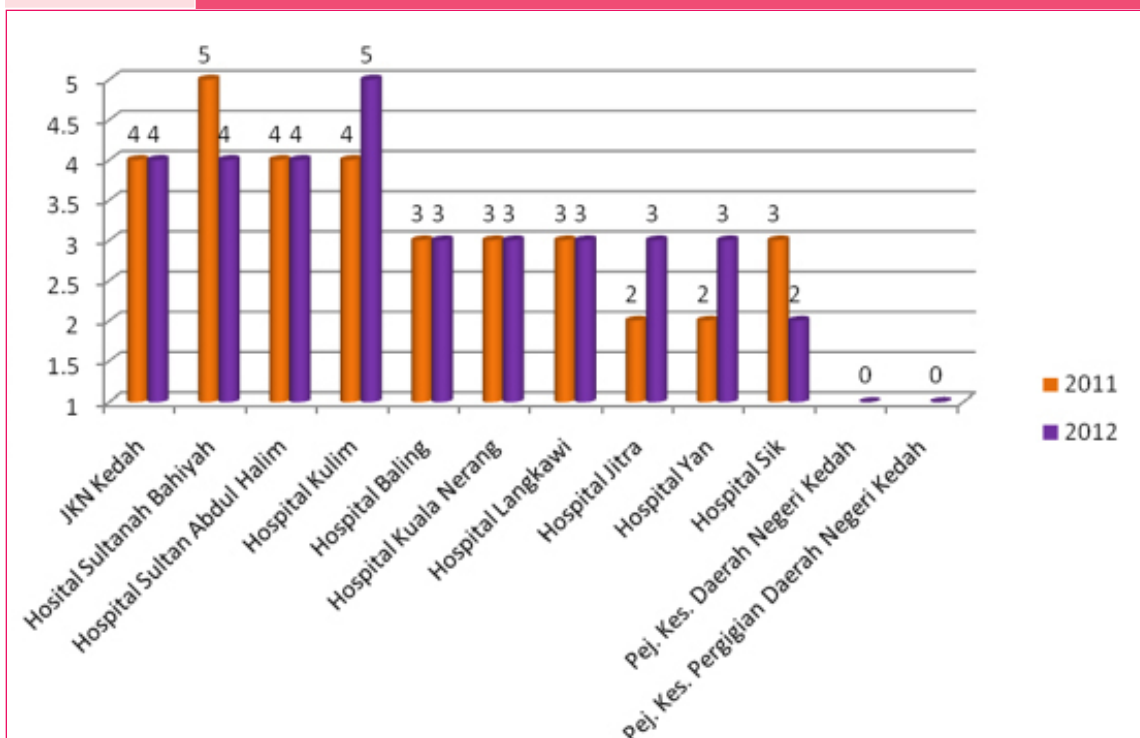
Pembangunan Dan Penyelenggaraan Laman Web

Penilaian Laman Web Fasiliti Kesihatan di Bawah KKM Tahun 2012 bertujuan untuk menilai tahap pematuhan laman web Fasiliti Kesihatan terhadap kriteria yang terkandung di dalam Pekeliling Am Bilangan 1 Tahun 2006 MAMPU dan juga berdasarkan kriteria penilaian dalam Laporan *Malaysia Government Portals and Websites Assessment* yang dikeluarkan oleh Multimedia Development Corporation (MDeC). Penilaian ini juga bertujuan untuk memberi galakan kepada Bahagian, Jabatan Kesihatan Negeri, Hospital, Pejabat Kesihatan Daerah dan Pejabat Pergigian Daerah di bawah KKM supaya menyediakan laman web yang berkualiti, berinformatif, berinovasi, sentiasa dikemas kini dan menarik di samping meningkatkan kualiti penyebaran maklumat dan perkhidmatan dalam talian yang ditawarkan kepada orang awam. Hasil penilaian keseluruhan yang telah dijalankan adalah seperti di Jadual 2.34.

Jadual 2.34		Laporan <i>Malaysia Government Portals and Websites Assessment</i> bagi Fasiliti Kesihatan Negeri Kedah Tahun 2012
Bil	Agensi	Star Rating 2012
1	JKN Kedah	4
2	Hospital Sultanah Bahiyah	4
3	Hospital Sultan Abdul Halim	4
4	Hospital Kulim	5
5	Hospital Baling	3
6	Hospital Kuala Nerang	3
7	Hospital Langkawi	3
8	Hospital Jitra	3
9	Hospital Yan	3
10	Hospital Sik	2
11	Pej. Kes. Daerah Negeri Kedah	0
12	Pej. Kes. Pergigian Daerah Negeri Kedah	0

Rajah 2.7

Perbandingan *Star Rating* Laman Web bagi Tahun 2011 dan 2012

Penyelenggaraan Emel Rasmi Bagi Mempertingkatkan Sistem Penyampaian Perkhidmatan

Penggunaan emel rasmi melalui aplikasi MOH*Cube secara meluas dalam segala urusan terutamanya pelaksanaan panggilan mesyuarat melalui emel amatlah ditekankan bagi memastikan maklumat dapat disampaikan dengan kadar segera disamping dapat mengurangkan penggunaan kertas. Ini juga akan meningkatkan keselamatan terhadap dokumen dan maklumat yang dihantar melalui emel rasmi jika dibandingkan menggunakan emel bukan rasmi. Status penggunaan emel rasmi KKM melalui MOH*Cube bagi agensi di bawah JKN Kedah sehingga 31 Disember 2012 adalah seperti di Jadual 2.35.

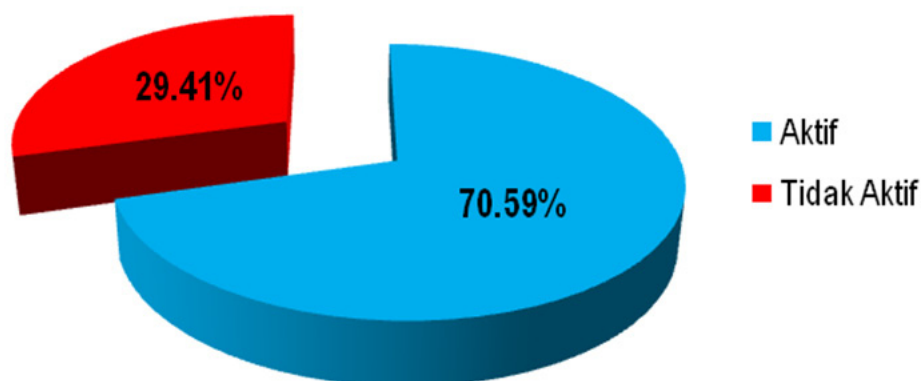
Jadual 2.35		Status Penggunaan Emel MOH*Cube Bagi Agensi Di Bawah JKN Kedah Tahun 2012				
BIL	PTJ	Jumlah Email	Aktif		Tidak Aktif	
			Jumlah	Peratus	Jumlah	Peratus
1	JKN Kedah	238	238	100.00%	0	0.00%
2	TPKN Farmasi	33	33	100.00%	0	0.00%
3	TPKN Pergigian	13	13	100.00%	0	0.00%
4	Hospital Sultanah Bahiyah	409	246	60.15%	163	39.85%
5	Hospital Sultan Abdul Halim	226	140	61.95%	86	38.05%
6	Hospital Baling	130	112	86.15%	18	13.85%
7	Hospital Jitra	93	54	58.06%	39	41.94%
8	Hospital Kuala Nerang	53	48	90.57%	5	9.43%
9	Hospital Kulim	171	153	89.47%	18	10.53%
10	Hospital Langkawi	166	100	60.24%	66	39.76%
11	Hospital Sik	79	51	64.56%	28	35.44%
12	Hospital Yan	67	39	58.21%	28	41.79%
13	PK Bukit Kayu Hitam	44	32	72.73%	12	27.27%
14	PKD Baling	65	47	72.31%	18	27.69%
15	PKD Bandar Baharu	60	37	61.67%	23	38.33%
16	PKD Kota Setar	170	118	69.41%	52	30.59%
17	PKD Kuala Muda	147	78	53.06%	69	46.94%
18	PKD Kubang Pasu	62	55	88.71%	7	11.29%
19	PKD Kulim	117	82	70.09%	35	29.91%
20	PKD Langkawi	94	53	56.38%	41	43.62%
21	PKD Padang Terap	77	40	51.95%	37	48.05%
22	PKD Pendang	112	61	54.46%	51	45.54%
23	PKD Sik	75	51	68.00%	24	32.00%
24	PKD Yan	65	48	73.85%	17	26.15%
25	PPD Baling	12	10	83.33%	2	16.67%
26	PPD Kubang Pasu	24	19	79.17%	5	20.83%
27	PPD Kota Setar	49	34	69.39%	15	30.61%
28	PPD Kuala Muda	40	31	77.50%	9	22.50%
29	PPD Kulim	65	51	78.46%	14	21.54%
30	PPD Langkawi	32	30	93.75%	2	6.25%
31	PPD Padang Terap	20	15	75.00%	5	25.00%
32	PPD Sik	2	2	100.00%	0	0.00%
33	PPD Yan	13	13	100.00%	0	0.00%
JUMLAH KESELURUHAN		3023	2134	70.59%	889	29.41%

* PKD = Pejabat Kesihatan Daerah

PPD = Pejabat Pergigian Daerah

Rajah 2.8

Status Penggunaan Emel MOH*Cube JKN Kedah Tahun 2012

Pelaksanaan Latihan/Kursus ICT Bagi Mengurangkan Jurang Digital

Pelbagai latihan dan kursus ICT telah dilaksanakan sepanjang tahun 2012 di dalam usaha untuk meningkatkan literasi ICT melalui kaedah latihan supaya objektif untuk meningkatkan dan memudahkan aktiviti transformasi perkhidmatan awam ke arah penggunaan teknologi dapat dilaksanakan dengan jayanya. Pelaksanaan latihan/kursus ICT sepanjang tahun 2012 di JKN Kedah adalah seperti di Jadual 2.36.

Jadual 2.36

Pelaksanaan Kursus/Latihan ICT Tahun 2012

Bil	Kursus	Tarikh	Bil Hari	Tempat
1	Kursus Teknikal ICT	25 Januari 2012	1 Hari	Dewan Harmoni, JKN Kedah
2	Kursus Penyelenggaraan Laman Web 1/2012	20 - 22 Februari 2012	3 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
3	Kursus Excel Bil 1/2012	5 - 6 Mac 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
4	Kursus Penyelenggaraan Laman Web 2/2012	2 - 3 April 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
5	Kursus ISAC Bil 1/2012	16 - 18 April 2012	3 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
6	Kursus Penyelenggaraan Komputer Bil 1/2012	07 - 08 Mei 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
7	Kursus MOH*Cube Bil 1/2012	13 - 14 Mei 2012	2 Hari	Dewan CME, PKD Kota Setar
8	Kursus ISAC Bil 2/2012	4 - 6 Jun 2012	3 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
9	Kursus MOH*Cube Bil 2/2012	12 - 13 Jun 2012	2 Hari	Dewan Seminar, KK Taman Selasih, Kulim
10	Ujian ISAC Bil 1/2012	13 Jun 2012	1 Hari	INTAN Sungai Petani
11	Ujian ISAC Bil 2/2012	14 Jun 2012	1 Hari	INTAN Sungai Petani
12	Kursus Penyelenggaraan Komputer Bil 2/2012	18 - 19 Jun 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
13	Kursus Penyelenggaraan Komputer Bil 3/2012	09 - 10 Julai 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
14	Kursus Adobe Photoshop & Illustrator	11 - 13 September 2012	3 Hari	De Baron Resort, Langkawi

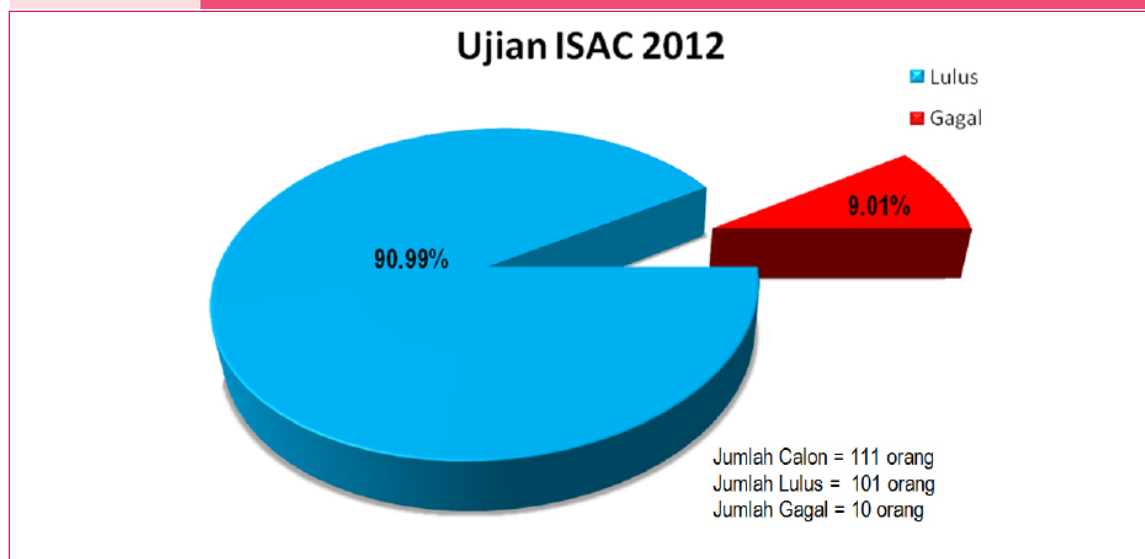
Bil	Kursus	Tarikh	Bil Hari	Tempat
15	Kursus Penyelenggaraan Komputer Bil 4/2012	22 - 23 Oktober 2012	2 Hari	Dewan Teratai, JKN Kedah
16	Kursus Excel Bil 2/2012	23 - 24 Oktober 2012	2 Hari	Dewan CME, PKD Kota Setar
JUMLAH KURSUS TAHUN 2012			16 KURSUS	

IT Skill Assessment and Certification (ISAC) adalah merupakan satu kaedah untuk menilai tahap pengetahuan dan kemahiran ICT warga kerja JKN Kedah. Ujian ISAC ini dilaksanakan dengan kerjasama INTAN, Wilayah Utara (INTURA). Berikut merupakan maklumat terperinci berkenaan Ujian ISAC yang telah diadakan di JKN Kedah sepanjang tahun 2012.

Jadual 2.37 Status Pelaksanaan Ujian ISAC Tahun 2012

Bil	Tarikh Ujian	Jumlah Peserta	Jumlah Lulus	% Lulus	Jumlah Gagal	% Gagal
1	13 Jun 2012	54	50	92.59	4	7.41
2	14 Jun 2012	57	51	89.47	6	10.53
JUMLAH		111	101	90.99	10	9.01

Rajah 2.9 Status Pelaksanaan Ujian ISAC Tahun 2012

UNIT PEMBANGUNAN

Unit Pembangunan bertanggungjawab menyelaras perancangan dan pelaksanaan projek-projek pembangunan bagi Jabatan Kesihatan Negeri Kedah. Sehubungan itu, dengan bantuan Ketua-ketua Jabatan di peringkat daerah samada Hospital, Pejabat Kesihatan Daerah, Pegawai Pergigian Daerah akan saling bekerjasama memantau dan mengenalpasti projek-projek untuk pelaksanaan sepanjang tempoh Rancangan Malaysia bagi Jabatan Kesihatan Negeri Kedah.

Di bawah projek RMK-10, *Rolling Plan 2*, Jabatan Kesihatan Negeri Kedah diluluskan sebanyak 28 projek dengan peruntukan sebanyak RM 43,150,773.00. Sehingga 31 Disember 2012, sebanyak 18 projek telah disiapkan dan 10 projek masih dalam pelaksanaan. Senarai projek dalam pelaksanaan seperti di Jadual di bawah ;

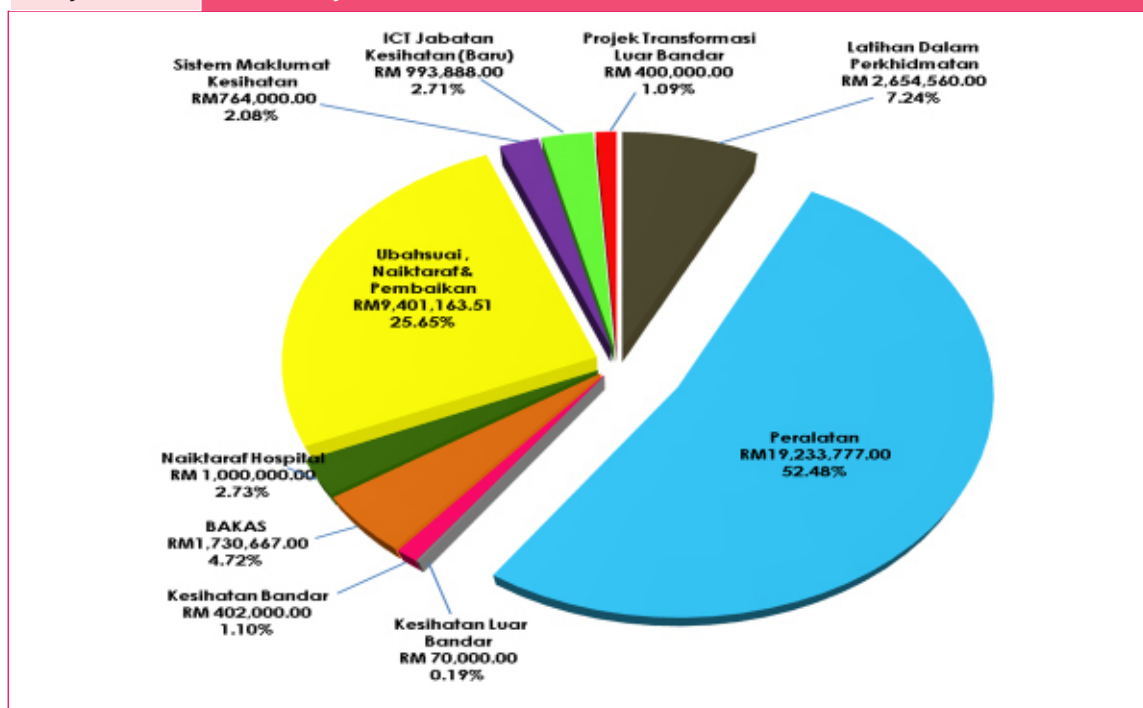
Jadual 2.38		Senarai Projek Di Bawah RMK-10			
BIL	JABATAN / AGENSI	PRESTASI			STATUS
		Jadual	Sebenar	Beza	
		(%)	(%)	(%)	
1	Klinik Desa dengan Kuarters Simpang 3 Sg. Limau, Yan	52	46	-6	Ground floor column dan rumah sampah
2	Klinik Desa dengan Kuarters Sidam Kanan, Kulim .	43	56	3	Akan laksanakan kerja-kerja bumbung
3	Klinik Desa dengan Kuarters Kg. Sg. Limau, Baling.	45	54	9	Kerja-kerja mengikat bata dinding
4	Tambahan Blok Makmal & X-Ray Klinik Kesihatan Naka, Padang Terap	54	41	-13	Akan laksanakan kerja-kerja bumbung.
5	Membina Bangunan Unit Kecemasan, Hospital Kuala Nerang (RM4,598,241.60)	100.0	99	-1	T&C telah dijalankan pada 4 Disember 2012 . Walaubagaimanapun terdapat kecacatan projek yang telah dikenalpasti. Kontraktor telah diarahkan untuk memperbaiki kecacatan tersebut. T&C kali kedua dijangka akan dijalankan pada pertengahan Januari 2013.
6	Naiktaraf Unit Kecemasan Hospital Baling (RM5,418,026.20)	100	100	0	T&C telah dijalankan pada 11 Disember 2012. CPC dalam proses untuk dikeluarkan.
7	Kerja Awalan Tanah Bagi Klinik Kesihatan (Jenis 3) Dengan Kuarters, Changlon, Kubang Pasu	17	20	3.00	Tarikh Milik Tapak : 18.6.2012 Tempoh Kontrak : 30 Bulan Tarikh Siap Kerja : 17.12. 2014 Blok KK3- Penyediaan beam tgkt 1. Blok TNB - Kerja ikat bata, Blok Sokongan- Konkrit roofbeam, Garaj Ambulan - Konkrit roofbeam, Rumah Pam - Konkrit roofbeam.
8	Membina Bangunan Jabatan Psikiatri dan Kesihatan Mental Hospital Alor Setar.				Mesyuarat telah diadakan pada 24/10/2012 untuk finalised dokumen kontrak. Sekarang dokumen kontrak sedang dikemaskini dan consultant sedang memperbetulkan drawing tender. Ketua Pengarah(DG) telah meluluskan spesifikasi dan rekabentuk. Dijangka ditender pada pertengahan Disember 2012.

BIL	JABATAN / AGENSI	PRESTASI			STATUS
		Jadual	Sebenar	Beza	
		(%)	(%)	(%)	
9	Klinik Pakar Pergigian Kota Setar				Projek perlu ditender semula. Dijangka akan ditender dalam masa terdekat ini. Tarikh tender, taklimat dan lawatan tapak akan dimaklumkan semula
10	Hospital Pendang				Dilulus semula dalam RP 2. Akan dilaksanakan projek secara PFI.

Pada tahun 2012, Jabatan Kesihatan Negeri Kedah telah menerima peruntukan P42 sebanyak RM36,650,055.51, perbelanjaan RM 36,408,990.84 atau 99.34%. Semua peruntukan ini adalah meliputi Latihan Modal Insan, Peralatan Perubatan untuk hospital dan klinik kesihatan, Naiktaraf Klinik 1 Malaysia, BAKAS, Naiktaraf Hospital, Ubahsuai, Naiktaraf dan Pembaikan BP0600 , Sistem Maklumat dan Transformasi Luar Bandar seperti carta di bawah.

Rajah 2.10

Perbelanjaan Peruntukan P42

Bagi tahun 2013, Jabatan Kesihatan Negeri Kedah telah dipohon mengemukakan senarai fasiliti kesihatan yang kritikal dan uzur untuk tujuan menaiktaraf dan penggantian .Ketua-ketua PTJ juga dikehendaki mengemaskini permohonan untuk *Rolling Plan 4*. Unit Pembangunan akan terus bekerjasama dengan semua program bagi mencapai matlamat Jabatan Kesihatan Negeri Kedah.

UNIT PSIKOLOGI KAUNSELING

Unit Psikologi Kaunseling Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) Kedah yang ditubuhkan pada 1 April 2005 adalah selaras dengan Pekeliling Bil. 1/99 mengenai Panduan Mewujudkan Perkhidmatan Kaunseling Di Agensi Awam dan Pekeliling Perkhidmatan Bil. 18/2005 Panduan Aplikasi Psikologi Dalam Pengurusan Sumber Manusia Sektor Awam.

Unit ini diketuai oleh Pn Khairul Bariah bt. Ishak, Pegawai Psikologi S48 dan dianggotai oleh Pn. Juliana Ikhawati bt. Mohamed Lazim, Pegawai Psikologi S44 dan seorang Pembantu Tadbir N17 iaitu En. Mohd Hazwan b. Sabki.

Fungsi Unit

1. Memberi perkhidmatan intervensi berdasarkan prinsip psikologi kepada anggota- anggota kesihatan yang berprestasi rendah mengikut garis panduan yang telah digariskan dalam Pekeliling-Pekeliling Perkhidmatan yang tersebut.
2. Merangka dan melaksana program-program kepada anggota-anggota kesihatan melalui pendekatan psikologi bagi tujuan meningkatkan kesedaran dan kemahiran diri seterusnya membolehkan mereka menguruskan emosi, pemikiran, dan tingkah laku dengan lebih efektif.
3. Membantu anggota, organisasi, khususnya JKN Kedah untuk mengenal pasti potensi diri, tahap kemahiran, keupayaan, minat, nilai serta sikap anggota melalui alat-alat pengukuran psikologi yang tertentu.
4. Memberi perkhidmatan input psikososial kepada anggota kesihatan seluruh negeri Kedah.
5. Merangka dan melaksanakan program-program yang bertujuan bagi meningkatkan kesedaran diri seterusnya menjadikan anggota tersebut boleh menguruskan emosi, pemikiran dan tingkah laku dengan lebih efektif.

Jadual 2.39 Aktiviti-aktiviti Yang Dijalankan Oleh Unit Psikologi Kaunseling	
Aktiviti	Jumlah Sesi/Program
Sesi Kaunseling / Khidmat Rundingcara	617
Input Psikososial / Pencegahan	30
Ujian Psikologi	109
Kursus-kursus Untuk Pembangunan Personel	4
Lawatan Kerja ke Klinik Metadon	120

Jadual 2.40 Kursus Anjuran Unit Psikologi Kaunseling Sepanjang Tahun 2012		
Aktiviti	Tarikh	Jumlah Anggota
Kursus Rakan Pembimbing Perkhidmatan Awam (AKRAB)	5 - 8 Mac 2012 dan 9 - 12 Julai 2012	37
Kursus Pementoran	9 - 10 April 2012	30
Kursus Pemantapan Budaya Korporat dan <i>Soft Skills</i>	22 - 23 Mei 2012	34
Kursus Wacana Minda	13 Disember 2012	50
JUMLAH	4	151

Rajah 2.11

Kursus Rakan Pembimbing Perkhidmatan Awam (AKRAB)

Jadual 2.12

Majlis Pentauliahan
Pementoran 2012

Jadual 2.13

Kursus Soft Skills 2012

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
KESIHATAN AWAM

3

Bahagian KESIHATAN AWAM

PENDAHULUAN

Bahagian Kesihatan Awam bertanggungjawab untuk mengurus pemberian perkhidmatan Kesihatan Awam melalui aktiviti penjagaan kesihatan keluarga, pemantauan penyakit dan pencegahan serta kawalan, pemantauan kesihatan persekitaran dan alam sekitar, pemantauan kualiti air minuman, penguatkuasaan undang-undang kesihatan dengan sokongan aktiviti promosi serta kempen-kempen kesihatan untuk orang awam.

Bahagian ini diketuai oleh seorang Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (*Kesihatan Awam*) dan terdiri daripada 12 unit utama iaitu :

- Unit Pembangunan Kesihatan Keluarga
- Unit Kesihatan Primer
- Unit Pemakanan
- Unit Kawalan Penyakit Berjangkit
- Unit Kawalan Penyakit Tidak Berjangkit
- Unit Kawalan HIV/STI
- Unit Kawalan Penyakit Bawaan Vektor
- Unit Kesihatan Pekerjaan & Alam Sekitar
- Unit Kejuruteraan Kesihatan
- Unit Promosi Kesihatan
- Unit Inspektorat & Perundangan
- Unit Pengurusan Kesihatan Awam

Bahagian Kesihatan Awam adalah bahagian hadapan kementerian dalam memberi perkhidmatan kepada seluruh penduduk melalui klinik kesihatan dan klinik desa. Ia dipertanggungjawabkan untuk menyelia semua 12 Pejabat Kesihatan Daerah di dalam negeri Kedah bagi melaksanakan aktiviti-aktiviti kesihatan di peringkat daerah. Pejabat Kesihatan Daerah tersebut adalah :

- Pejabat Kesihatan Daerah Kota Setar
- Pejabat Kesihatan Daerah Kuala Muda
- Pejabat Kesihatan Daerah Kubang Pasu
- Pejabat Kesihatan Daerah Kulim
- Pejabat Kesihatan Daerah Padang Terap
- Pejabat Kesihatan Daerah Langkawi
- Pejabat Kesihatan Daerah Pendang
- Pejabat Kesihatan Daerah Yan
- Pejabat Kesihatan Daerah Sik
- Pejabat Kesihatan Daerah Bandar Baharu
- Pejabat Kesihatan Daerah Baling
- Pejabat Kesihatan Pintu Masuk Bukit Kayu Hitam

3.1 Unit KESIHATAN KELUARGA

PERKHIDMATAN KESIHATAN IBU DAN PERINATAL

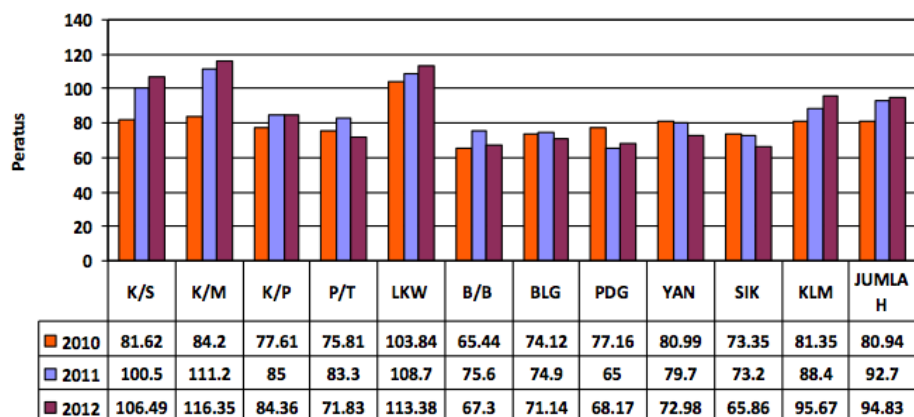
Program penjagaan kesihatan ibu dan perinatal telah berjaya dilaksanakan sebagaimana dirancang pada tahun 2012. Fokus utama aktiviti tahun 2012 adalah untuk mencapai sasaran *Millenium Development Goal* (MDG) 4 dan 5 iaitu untuk menurunkan kematian kanak-kanak di bawah 5 tahun dan menurunkan kematian ibu.

Penjagaan antenatal

Liputan penjagaan antenatal di kemudahan kesihatan menunjukkan peningkatan dari 80.9%% tahun 2010 ke 94.8% pada tahun 2012. Ini termasuklah ibu-ibu yang mendapat jagaan antenatal sepenuhnya di klinik-klinik swasta. Liputan ibu hamil ini merupakan indikator pemantauan yang penting bagi memastikan semua ibu hamil mendapat jagaan antenatal yang baik dan segala permasalahan semasa hamil dapat ditangani awal bagi memastikan keselamatan ibu sepanjang tempoh kehamilan dan melahirkan.

Rajah 3.1.1

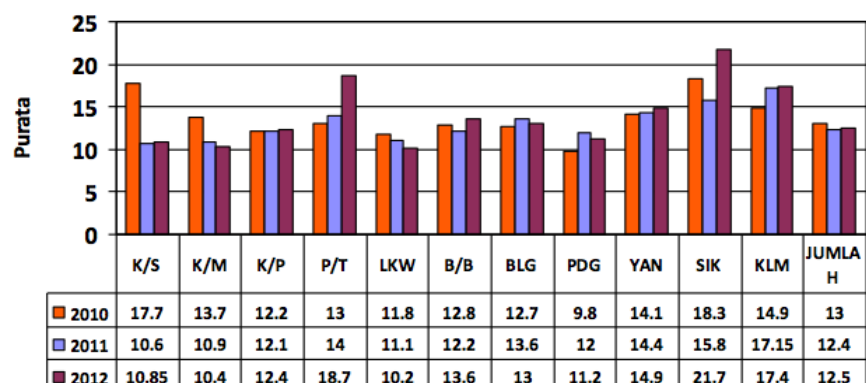
Liputan
Kedatangan
Antenatal
Mengikut Daerah
Negeri Kedah

Purata lawatan ibu antenatal ke klinik kekal pada 12 kali sepanjang tempoh hamil pada tahun 2011 dan 2012 (Rajah 3.1.2)

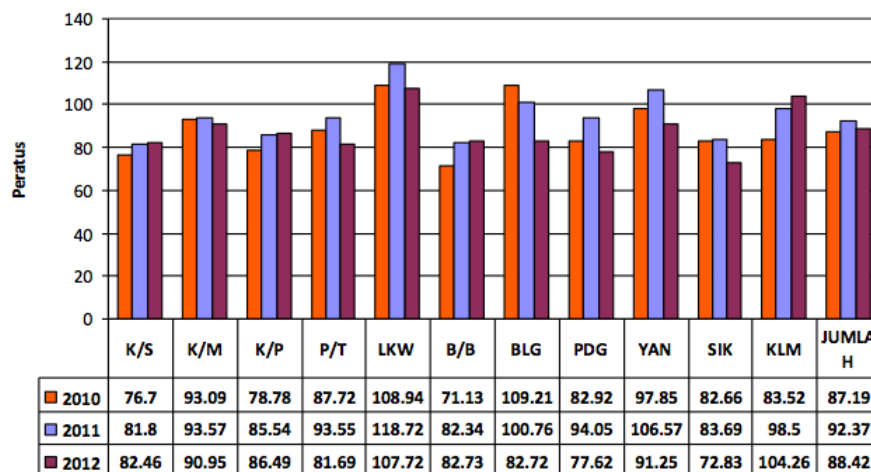
Rajah 3.1.2

Purata Lawatan
Antenatal Bagi
Setiap Ibu Hamil
Mengikut Daerah
Negeri Kedah

Rajah 3.1.3

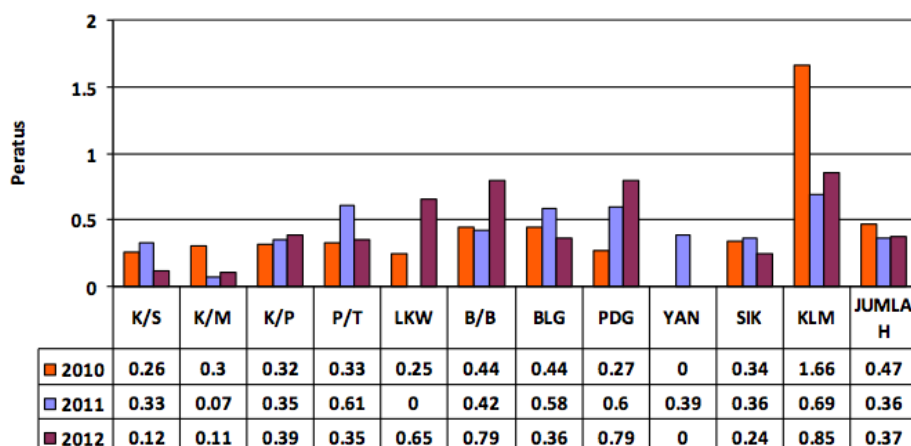
Liputan Imunisasi Tetanus Toksoid Mengikut Daerah Negeri Kedah

Liputan imunisasi lengkap toksoid tetanus bagi ibu hamil menurun dari 92.3% pada tahun 2011 kepada 88.4% tahun 2012. Masih terdapat Klinik Swasta dan Rumah Bersalin swasta yang tidak memberi imunisasi ATT kepada ibu hamil.

Rajah 3.1.4

Peratus Ibu Hamil Hb < 9gm @ 36/52 Mengikut Daerah, Negeri Kedah

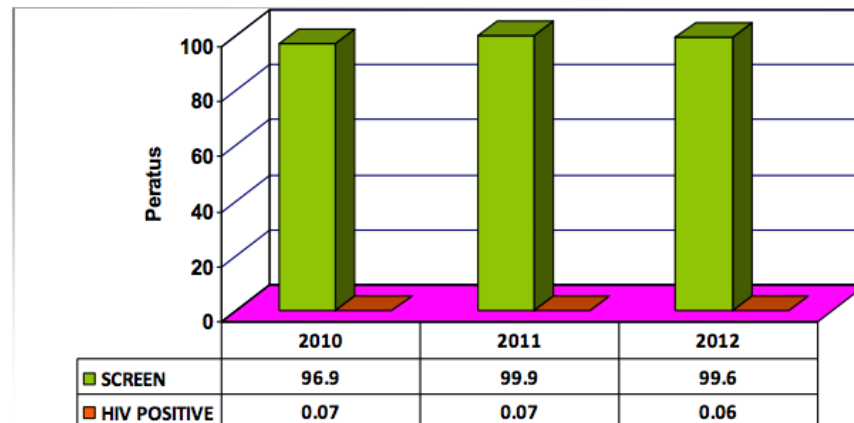

Ibu hamil dengan Hb < 9gm% pada kandungan 36/52 telah mencapai sasaran dengan pencapaian kekal pada 0.3%.

Dari segi saringan dan pengesanan kes HIV di kalangan ibu hamil pula, saringan HIV mencecah 100% di kalangan ibu hamil sementara pengesanan HIV positif adalah 0.06 % pada tahun 2012 (Rajah 3.1.5)

Rajah 3.1.5

Peratus saringan HIV dan pengesanan kes HIV di kalangan ibu hamil di Negeri Kedah

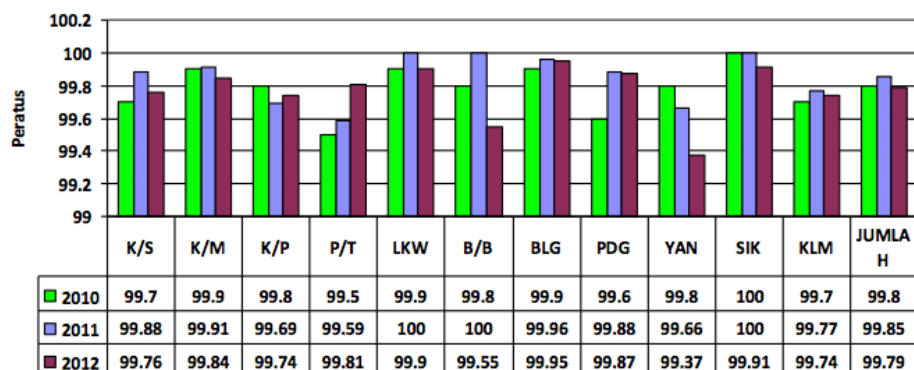

Kelahiran

Tren kelahiran selamat [kelahiran yang disambut oleh anggota terlatih (kerajaan dan swasta)] kekal pada 99.8% untuk tempoh 2010-2012 (Rajah 3.1.6). Secara keseluruhan semua daerah telah menunjukkan peratus kelahiran selamat yang baik (Rajah 3.1.6).

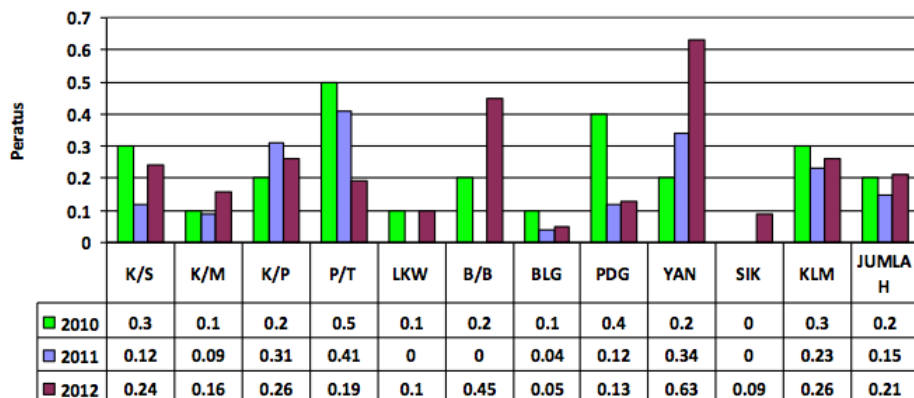
Rajah 3.1.6

Peratus Kelahiran Selamat Mengikut Daerah Negeri Kedah

Rajah 3.1.7

Peratus Kelahiran Tidak Selamat Mengikut Daerah Negeri Kedah

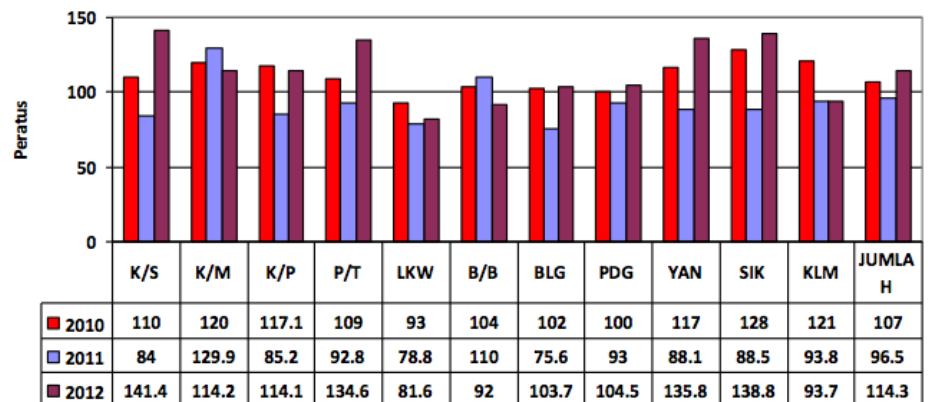
Tren peratus kelahiran tidak selamat kekal di bawah 0.3% bagi kebanyakan daerah kecuali daerah Bandar Baharu dan Yan (Rajah 3.1.7). Usaha yang lebih amat diperlukan dari anggota kesihatan untuk mempromosikan kepentingan jagaan antenatal dan kelahiran selamat. Ini adalah penting bagi memastikan ibu-ibu mendapat jagaan yang baik semasa antenatal dan semasa bersalin. Untuk tahun 2012 terdapat kematian ibu tanpa jagaan antenatal telah bersalin tanpa disambut oleh anggota terlatih.

Penjagaan postnatal

Kedatangan postnatal ini bertujuan untuk pengesanan ibu-ibu yang berisiko tinggi, selain meningkatkan kesedaran dan kefahaman ibu mengenai perancang keluarga dan pengesanan kesihatan diri dan bayi, saringan kanser serviks, penyusuan susu ibu dan lain-lain (Rajah 3.1.8).

Rajah 3.1.8

Liputan Penjagaan Kesihatan Postnatal Mengikut Jumlah Kelahiran Berdaftar Di Daerah Negeri Kedah

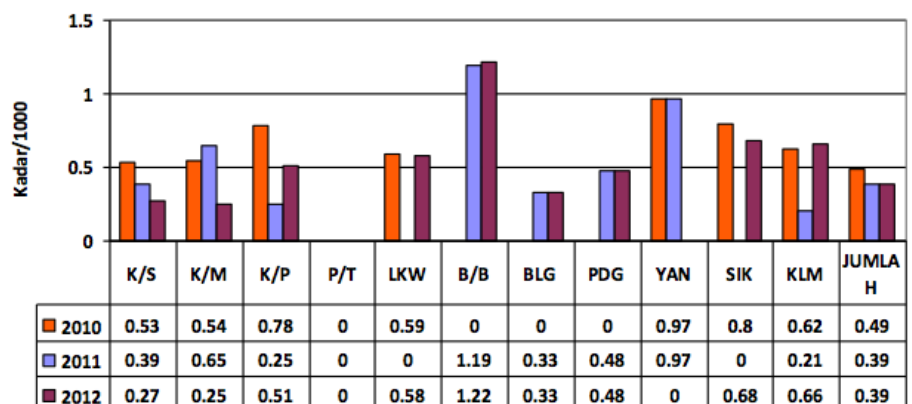
Liputan kedatangan ibu postnatal di semua kemudahan kesihatan di Kedah telah menunjukkan peningkatan daripada 107% tahun 2010 kepada 114.3% tahun 2012. Ini menunjukkan kebanyakan ibu yang berpantang dari luar operasi juga datang ke klinik sebelum balik ke kawasan masing-masing.

Kematian ibu

Kadar kematian ibu di negeri Kedah bagi semua jenis kematian (*direct*, *indirect* dan *fortuitous*) kekal pada 0.39/ 1000 kelahiran pada tahun 2011 dan 2012. Terdapat 14 kematian ibu bagi tahun 2011 dan 2012.

Rajah 3.1.9

Kadar Kematian Ibu Mengikut Daerah Negeri Kedah

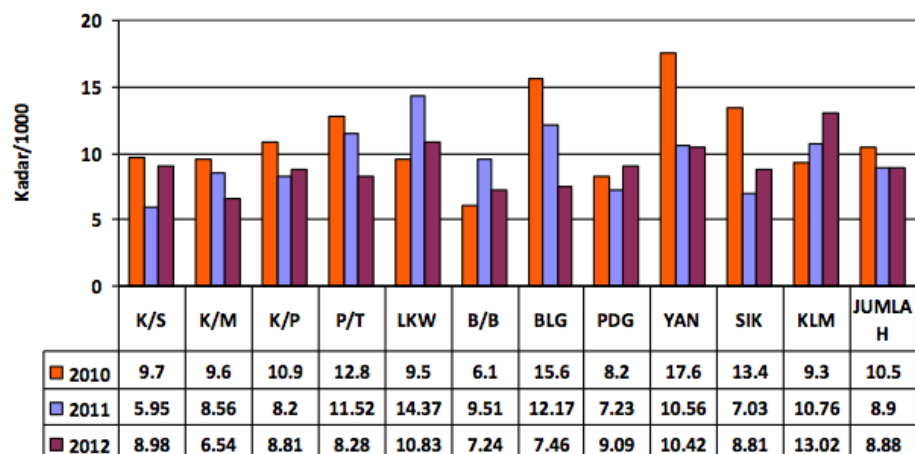
Sehubungan dengan itu, latihan berterusan dalam pengesanan ibu berisiko tinggi dan penjagaan kesihatan ibu hamil akan terus diberikan kepada semua anggota kesihatan yang terlibat didalam penjagaan kesihatan ibud dan bayi. Penekanan juga diberikan kepada penjagaan pra kehamilan di kalangan ibu yang mempunyai masalah perubatan. Setiap kematian ibu di Kedah, diaudit oleh Jawatankuasa Penyiasatan Kematian Ibu di peringkat Negeri untuk menentukan sebab kematian dan mengesan faktor-faktor kelemahan dalam pengendalian serta mencadangkan penambahbaikan. Mesyuarat ini diadakan bilamana berlaku kematian ibu dan dipengerusikan oleh Pengarah Kesihatan Negeri.

Kematian perinatal dan neonatal

Arah aliran kadar kematian perinatal menunjukkan penurunan dari 10.5 per 1,000 kelahiran tahun 2010 kepada 8.8/1000 pada tahun 2012. Komponen terbesar bagi kematian perinatal adalah lahir mati dan ini menunjukkan bahawa kualiti penjagaan kesihatan ibu hamil dan penjagaan intrapartum adalah penting untuk memastikan kesihatan janin. Kadar kematian perinatal juga penting kerana merupakan petunjuk proxy kepada kualiti penjagaan ibu hamil (rujuk rajah 3.1.10, 3.1.11 dan 3.1.12)

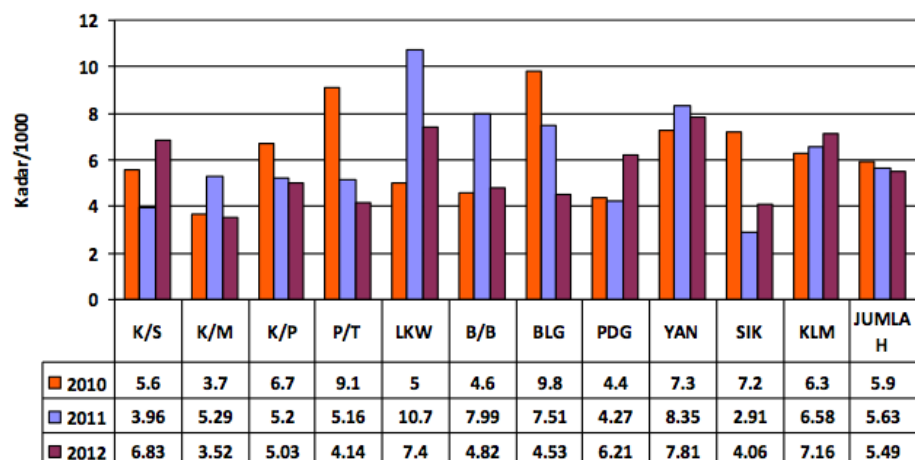
Rajah 3.1.10

Kadar Kematian Perinatal Mengikut Daerah Negeri Kedah

Rajah 3.1.11

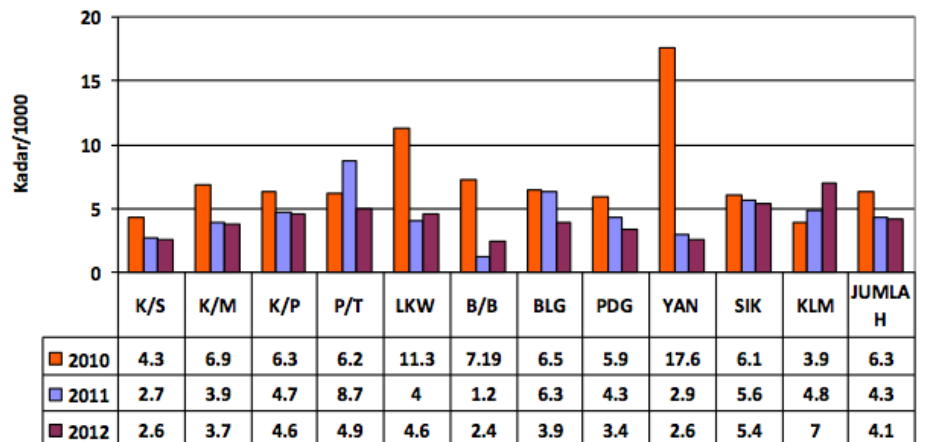
Kadar Kematian Stillbirth Mengikut Daerah Negeri Kedah

Tren kadar kematian neonatal menunjukkan penurunan dari 6.3 per 1,000 kelahiran tahun 2008 ke 4.1/1000 kelahiran pada tahun 2012. Kematian neonatal banyak disumbangkan oleh kelahiran pramatang kurang dari 28 minggu dan Lethal Congenital malformation.

Rajah 3.1.12

Kadar Kematian Neonatal Mengikut Daerah Negeri Kedah

Cabaran

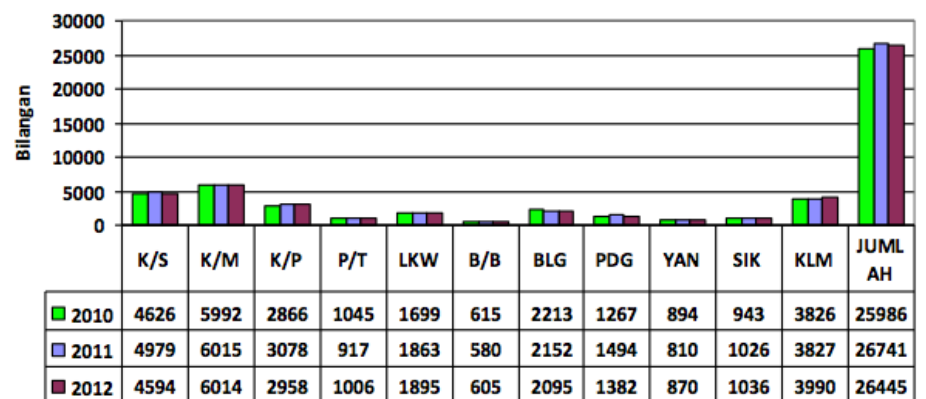
Cabaran utama di dalam penjagaan kesihatan ibu dan perinatal adalah komitmen ke arah mencapai sasaran *Millennium Development Goals* menjelang 2015. Strategi-strategi baru akan terus dilaksanakan dengan memberi tumpuan kepada penyebab-penyebab kematian dan morbiditi ibu dan perinatal. Cabaran yang dihadapi adalah di dalam mengurangkan kadar kematian ibu akibat dari masalah perubatan. Walau bagaimanapun, sokongan padu dari semua pihak samada di kesihatan maupun perubatan adalah penting bagi memastikan sasaran MDG ini tercapai.

Jaundis Neonatal Dan Kekurangan Enzim G6PD

Saringan enzim G6PD merupakan sebahagian dari aktiviti yang penting dalam menangani permasalahan jaundis dalam kalangan bayi. Semua bayi yang dilahirkan perlu diketahui status enzim G6PD.

Rajah 3.1.13

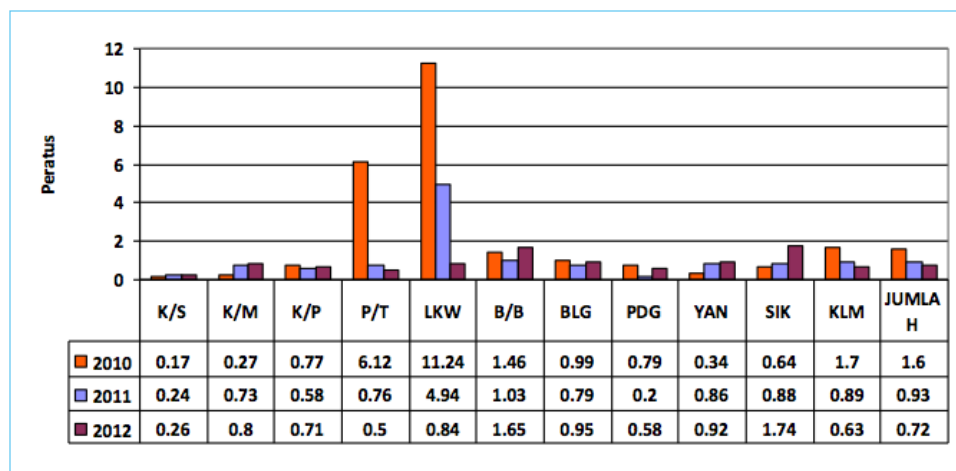
Bilangan Bayi Disaring Enzim G6PD Mengikut Daerah, Negeri Kedah

Peratus bayi yang didapati kekurangan enzim G6PD di Negeri Kedah adalah 1.6% tahun 2010 dan menurun kepada 0.72% pada tahun 2012.

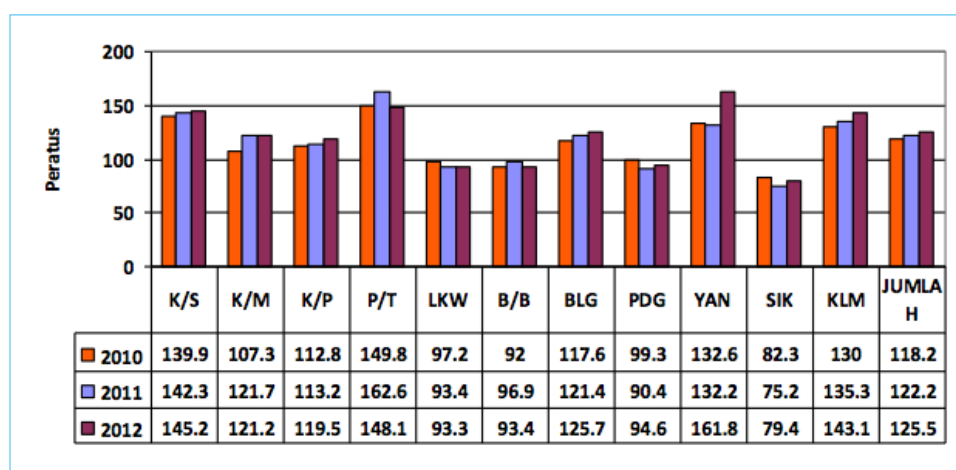
Rajah 3.1.14

Peratus bayi
kekurangan enzim
G6PD mengikut
Daerah, Negeri
Kedah

Rajah 3.1.15

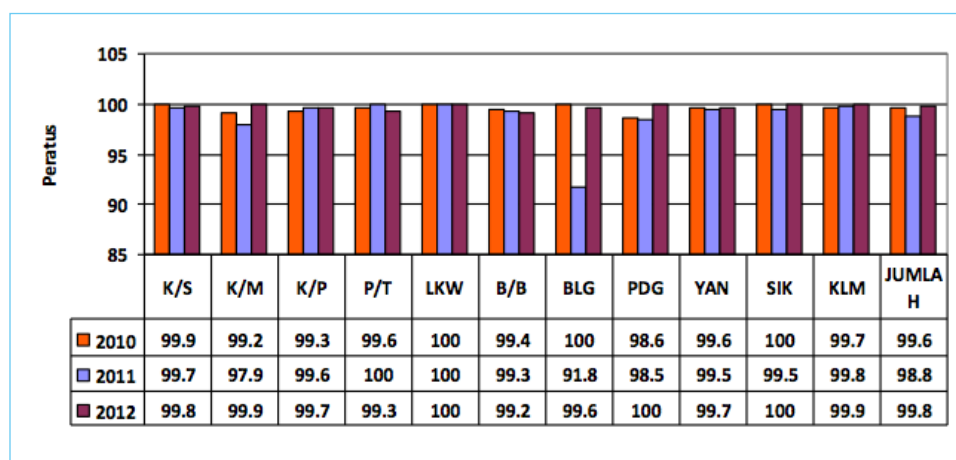
Peratus
Pengesanan
Jaundis Di
Kalangan Bayi
Mengikut Daerah
Negeri Kedah

Bilangan bayi dikesan jaundis neonatal berbanding lahir hidup di Negeri Kedah kekal pada tahap yang tinggi. Ini menunjukkan pengesanan kes yang baik dan anggota kesihatan adalah kompeten dalam pengesanan kes jaundis.

Rajah 3.1.16

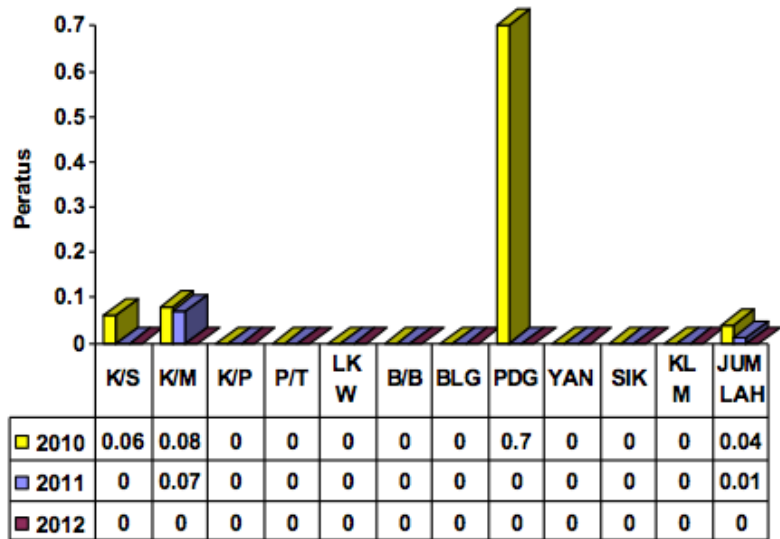
Peratus Rawatan
Fototerapi Untuk
Neonatal Jaundis
Mengikut Daerah,
Negeri Kedah

Dari jumlah kes yang dikesan jaundis neonatal, 99.8% menerima rawatan fototerapi, tiada bayi menerima pertukaran darah dan 0.21% menerima kedua-dua rawatan. (Rajah 3.1.16, 3.1.17 dan 3.1.18).

Rajah 3.1.17

Peratus Rawatan
Pertukaran Darah
Untuk Neonatal
Jaundis Mengikut
Daerah, Negeri
Kedah

PERKHIDMATAN KESIHATAN KANAK-KANAK

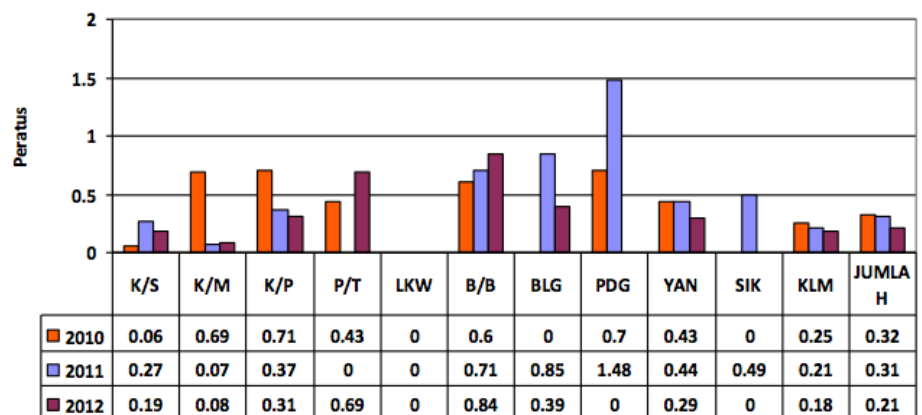
Program Kesihatan Kanak-kanak telah bermula sejak tahun 1950'an sebagai program kesihatan ibu dan anak. Semenjak dari itu, ia telah berkembang ke kawasan luar bandar dan juga bandar dan pada masa ini perkhidmatan kesihatan kanak-kanak dijalankan di semua Klinik Kesihatan dan juga Klinik Desa di seluruh negara. Antara aktiviti yang dijalankan ialah pemeriksaan berkala mengikut jadual yang telah ditetapkan, imunisasi, penilaian tahap perkembangan, pengukuran berat badan dan tinggi serta pendidikan kesihatan.

Liputan Kedatangan Bayi, Kanak-Kanak Dan Kanak-Kanak Pra-Sekolah Di Kemudahan Kesihatan

Kedatangan bayi dan kanak-kanak ke Klinik untuk perkhidmatan kesihatan kanak-kanak adalah mengikut jadual yang telah ditetapkan. Temujanji akan diberikan oleh kakitangan yang bertugas.

Rajah 3.1.18

Peratus Liputan
Kedatangan Bayi,
Kanak-Kanak Dan
Kanak-Kanak
Pra-Sekolah Di
Kemudahan
Kesihatan Negeri
Kedah

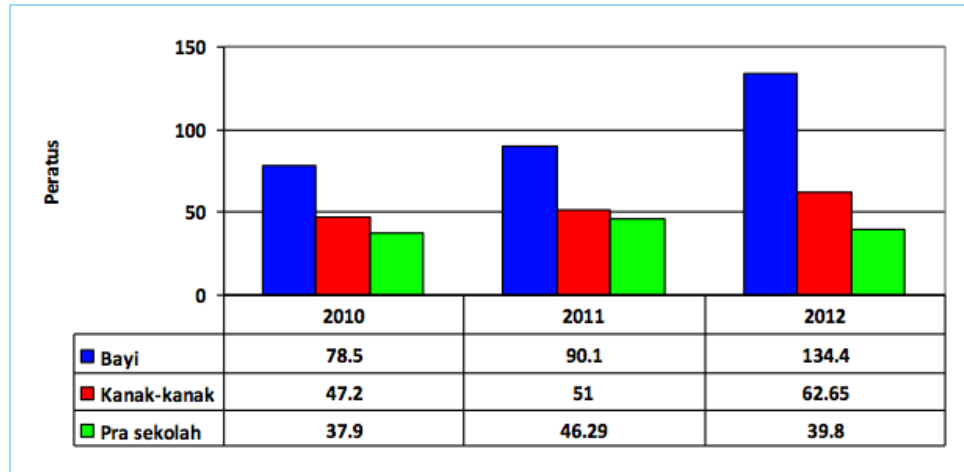

Pada tahun 2012, peratus liputan kedatangan bayi di kemudahan kesihatan adalah memuaskan. Begitu juga dengan kedatangan kanak-kanak. Ini mungkin dipengaruhi oleh :

- Pengambilan data-data di hospital dan klinik swasta.
- Keberkesanan pendidikan kesihatan oleh anggota-anggota kesihatan yang diberi untuk masyarakat.

Rajah 3.1.19

Purata Kedatangan Bayi, Kanak-Kanak Dan Kanak-Kanak Pra-Sekolah Di Kemudahan Kesihatan Negeri Kedah

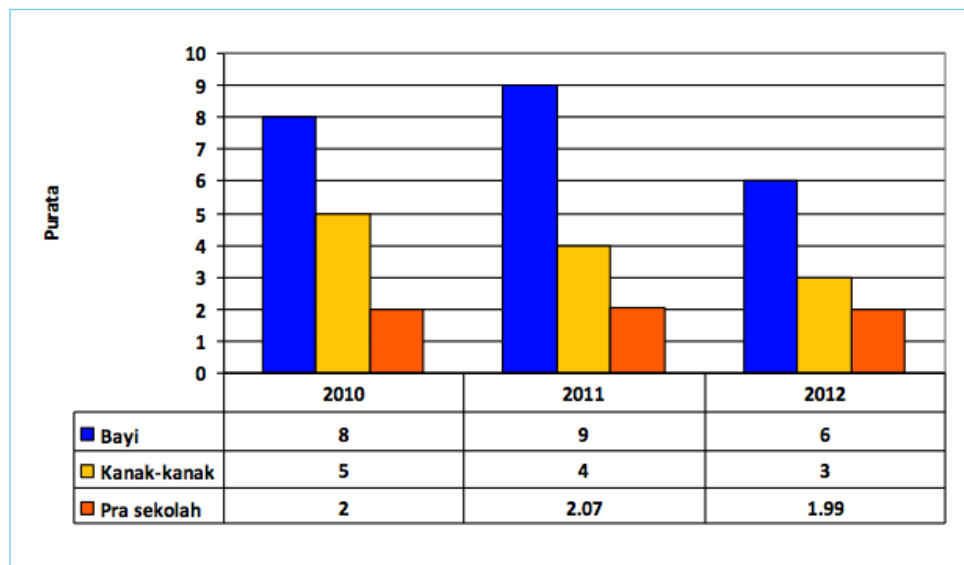

Secara purata, seorang bayi datang sebanyak 6 kali setahun ke kemudahan kesihatan, manakala kanak-kanak 3 kali dan kanak-kanak pra-sekolah sebanyak 2 kali setahun. Purata kedatangan bayi, kanak-kanak dan pra sekolah ada penurunan tahun 2012 berbanding tahun 2011. Pada tahun 2011 telah dilakukan saringan autisme melalui penggunaan M-Chat bagi kanak2 berumur 18 - 36 bulan. Dengan strategi ini, adalah diharapkan kedatangan kanak-kanak ke Klinik Kesihatan dapat dipertingkatkan.

Kematian Bayi Dan Kanak-Kanak Kurang Dari 5 Tahun (0-<5 Tahun)

Rajah 3.1.20

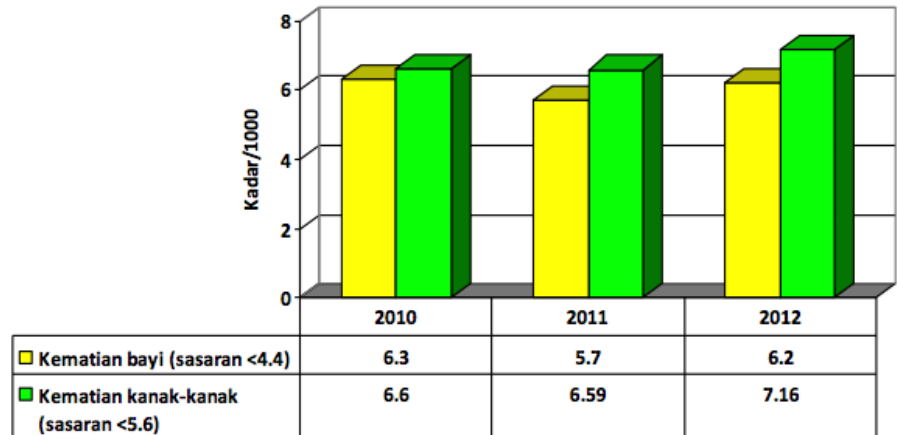
Kadar Kematian Bayi Dan Kanak-Kanak Negeri Kedah

Kematian bayi telah meningkat dari 5.7/1000 kelahiran pada tahun 2011 kepada 6.2/1000 kelahiran pada tahun 2012. Begitu juga dengan kematian kanak-kanak di bawah 5 tahun berlaku peningkatan kematian dari tahun 2011(6.2/1000 kelahiran) ke 2012 (7.16/1000 kelahiran). Daerah-daerah yang menunjukkan tren peningkatan adalah daerah Kubang Pasu, Padang Terap, Langkawi, Pendang, Sik dan Kulim.

Rajah 3.1.21

Kadar Kematian
Kanak-Kanak
Kurang Dari 5
Tahun
(0-< 5 Tahun)
Mengikut Daerah
Negeri Kedah

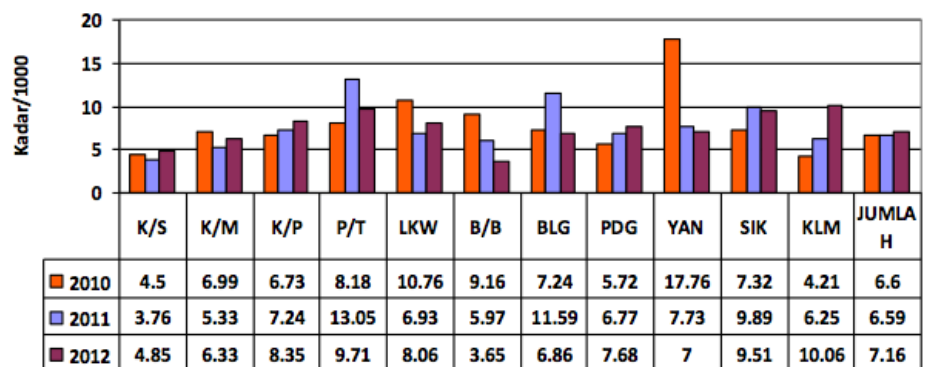

Semua kematian telah disiasat dan dibincang di peringkat daerah dan negeri dan langkah penambahbaikan telah pun dijalankan supaya kejadian yang sama tidak berulang lagi.

Imunisasi kanak-kanak

Rajah 3.1.22

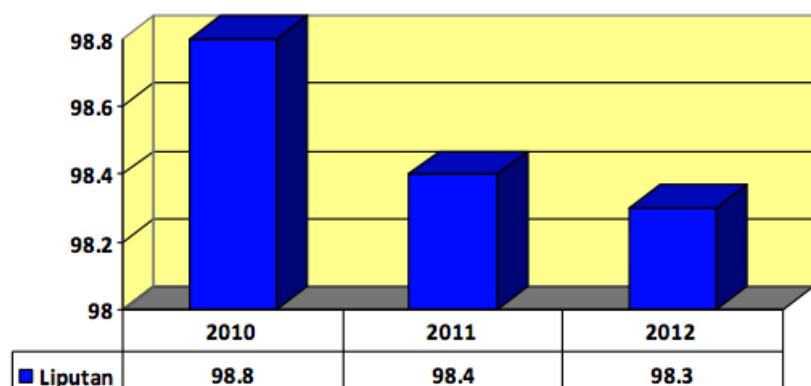
Liputan imunisasi
BCG Negeri Kedah

Liputan imunisasi BCG menepati sasaran yang telah ditetapkan iaitu melebihi 98%. Liputan Hepatitis B dose 3 tahun 2012 untuk Negeri Kedah adalah 94.22% masih di bawah sasaran 95% *herd immunity* dengan hanya empat daerah iaitu Langkawi, Pendang, Yan dan Kulim melepasi sasaran 95%.

Rajah 3.1.24

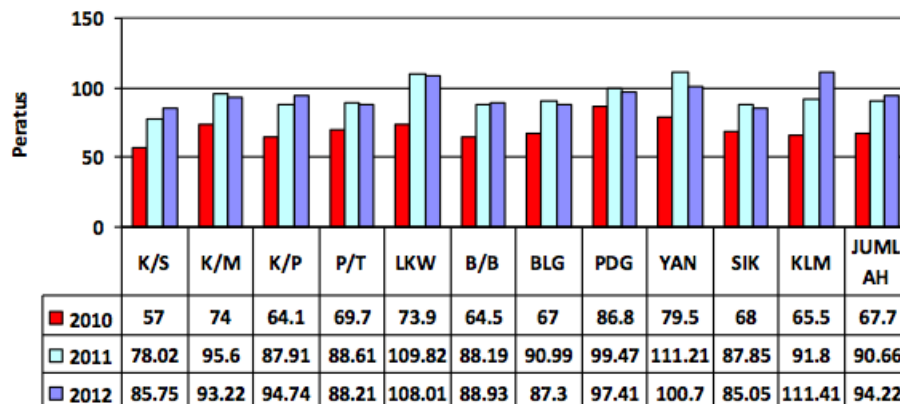
Liputan imunisasi
Hepatitis B Dos 3
mengikut daerah
Negeri Kedah

Begitu juga dengan imunisasi DPT/DPTHIB Dos 3 dan oral Polio Dos 3 Negeri Kedah mencecah 95% dengan hanya lima daerah melepasi 95% liputan iaitu Kubang Pasu, Langkawi, Pendang, Yan dan Kulim (Rajah 3.1.25 dan Rajah 3.1.26)

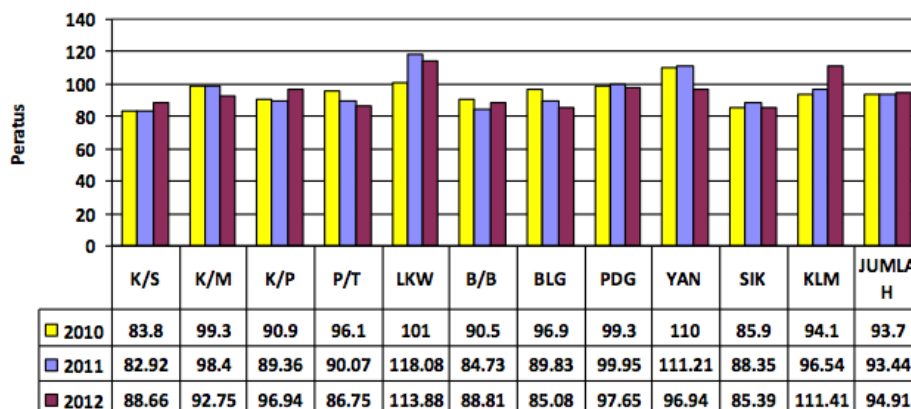
Rajah 3.1.25

Liputan Imunisasi
DPT/DPTHIB Dos 3
Negeri Kedah

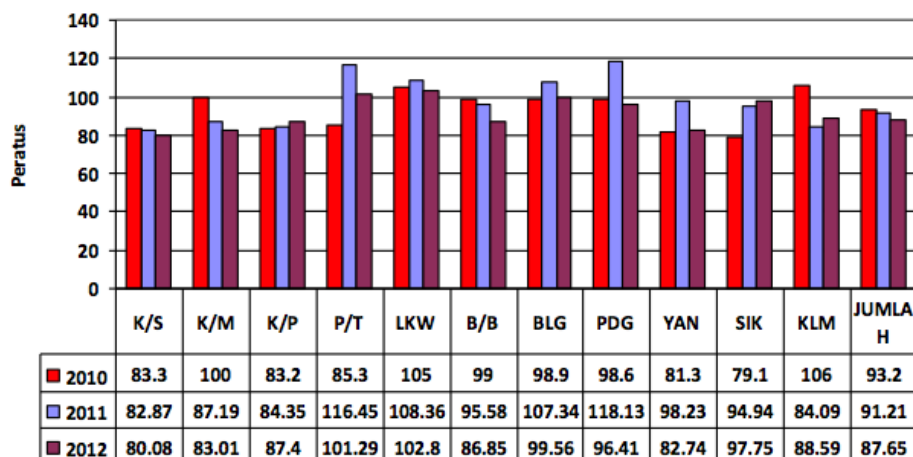
Rajah 3.1.26

Liputan Imunisasi
ORAL POLIO Dos 3
Negeri Kedah

Rajah 3.1.27

Liputan Imunisasi
MMR Negeri
Kedah

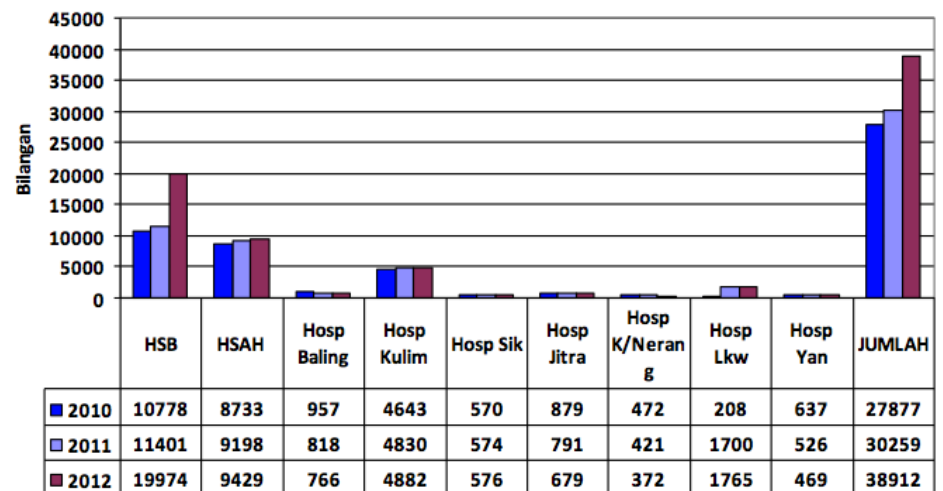
Liputan imunisasi MMR didapati menurun bagi tempoh 2010-2012. Isu denominator masih menjadi alasan liputan yang rendah di beberapa daerah.

Ujian Saringan Kebangsaan Kongenital Hipotiroidism (*National Congenital Hypothyroidism Screening Programme*)

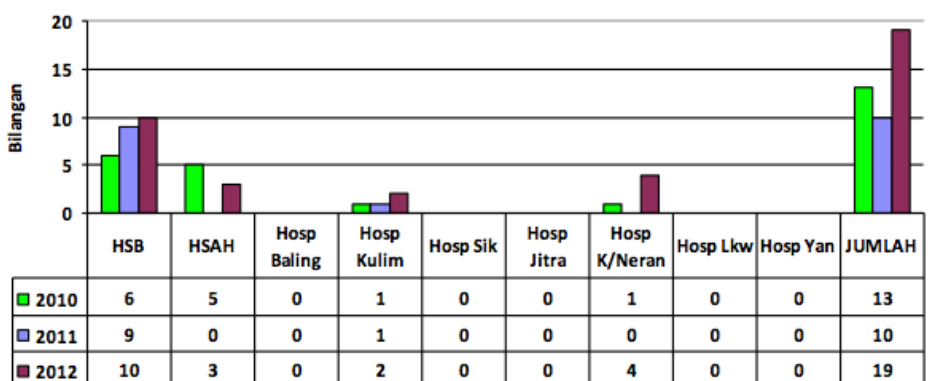
Program saringan ini telah dijalankan sebagai salah satu aktiviti penjagaan kesihatan kanak-kanak. Objektif utama ujian saringan adalah untuk mengesan awal dan memberi rawatan yang secepat mungkin untuk mengelakkan kecacatan mental. Negeri Kedah mempunyai 3 pusat saringan iaitu Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim.

Rajah 3.1.28

Jumlah Bayi Yang Disaring Congenital Hypothyroidism Negeri Kedah.

Rajah 3.1.29

KESIHATAN WANITA

Aktiviti Unit Kesihatan Wanita meliputi perancang keluarga, penyaringan kanser reproduktif seperti kanser payudara dan serviks serta aktiviti-aktiviti kesihatan reproduktif yang lain seperti pemeriksaan payudara secara klinikal, saringan kesihatan menggunakan borang BSSK dan lain-lain. Dua aktiviti utama unit ini ialah Program saringan Pap Smear dan Program Perancang Keluarga.

Program Saringan Pap Smear Kebangsaan

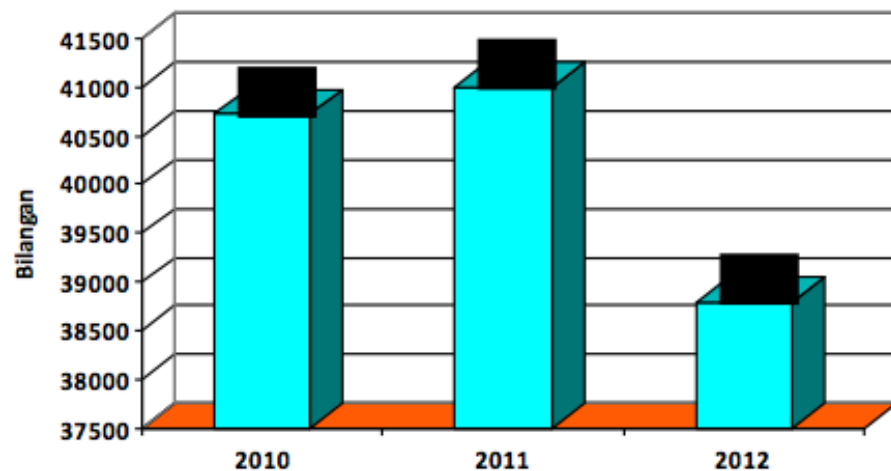
Program saringan Pap smear telah bermula di Malaysia pada tahun 60'an. Penekanan tentang kepentingan pengesanan awal kanser serviks melalui penyaringan Pap smear telah dipertingkatkan lagi menerusi Kempen Cara Hidup Sihat tahun 1995 yang bertemakan 'Kanser'. Perkhidmatan ini telah diperluaskan kepada semua wanita layak berumur 20-65 tahun dengan kekerapan setiap tiga tahun.

Perkhidmatan penyaringan Pap Smear

Agensi-agensi yang terlibat dalam menyediakan perkhidmatan saringan ini ialah Kementerian Kesihatan Malaysia, Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN), dan pihak swasta (hospital dan klinik swasta), hospital tentera serta badan bukan kerajaan seperti Persekutuan Persatuan Perancang Keluarga Malaysia (PPPKM).

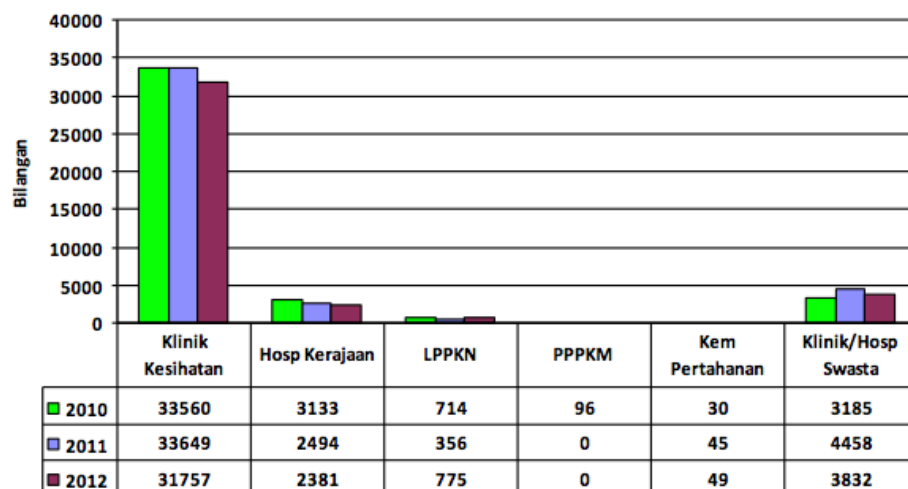
Rajah 3.1.30

Jumlah Bilangan
Pap Smear Dari
Semua Agensi Di
Negeri Kedah

Rajah 3.1.31

Bilangan
Pengambilan Pap
Smear Mengikut
Agensi Negeri
Kedah

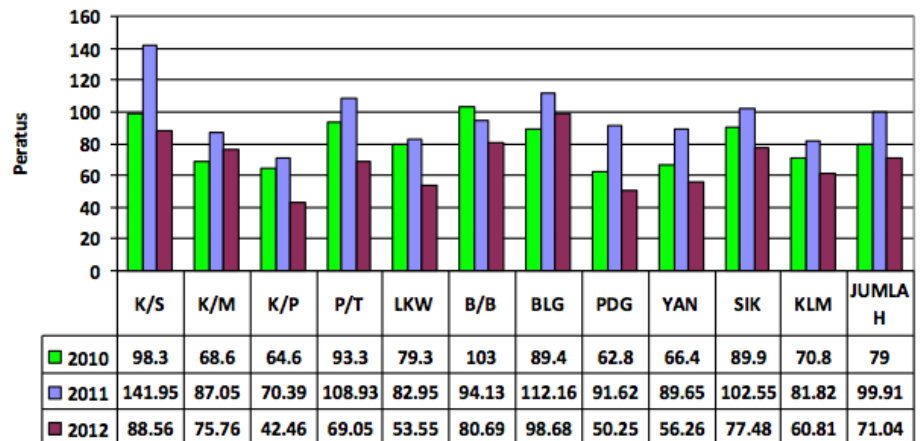

Jumlah pengambilan pap smear tahun 2012 menurun sebanyak 5.3% berbanding tahun 2011. Ini mungkin disebabkan kekangan kewangan untuk bayaran bacaan smear di daerah-daerah seperti yang dilihat dalam Rajah 3.1.30 dan Rajah 3.1.31 bagi pengambilan pap smear di klinik kesihatan yang menunjukkan penurunan bagi tahun 2012.

Selain itu pengambilan pap smear di hospital dan klinik swasta juga turut menurun menyebabkan liputan pap smear untuk tahun 2012 keseluruhannya menurun.

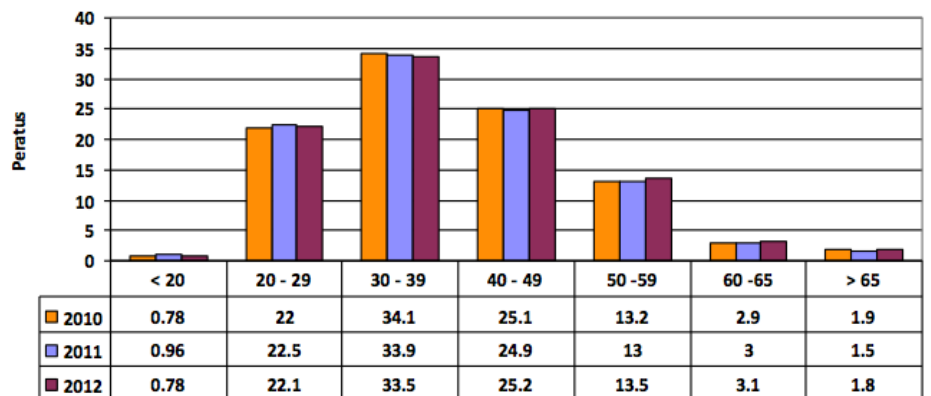
Rajah 3.1.32

Peratus Pencapaian Pengambilan Smear Oleh Klinik Kesihatan Berbanding Sasaran Kesihatan Negeri Kedah

Rajah 3.1.33

Peratus Pengambilan Pap Smear Mengikut Kumpulan Umur Negeri Kedah

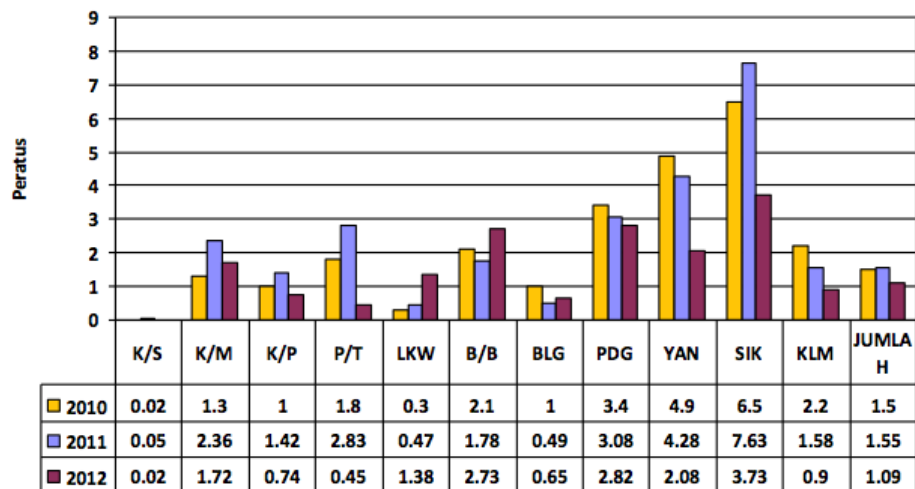
Merujuk Rajah 3.1.33, tren liputan pengambilan Pap smear paling tinggi di kalangan mereka yang berusia antara 30 hingga 39 tahun iaitu 33.5 %. Diikuti wanita 40 - 49 tahun 25.12%. Liputan wanita 50 - 59 tahun kekal pada 13%. Pelbagai aktiviti telah dilaksanakan untuk meningkatkan pengambilan pap smear seperti pengambilan pap smear di UPL, anggota kesihatan, isteri anggota kesihatan, warga usia emas dan bakal jemaah haji wanita.

Kualiti pengambilan slaid Pap Smear

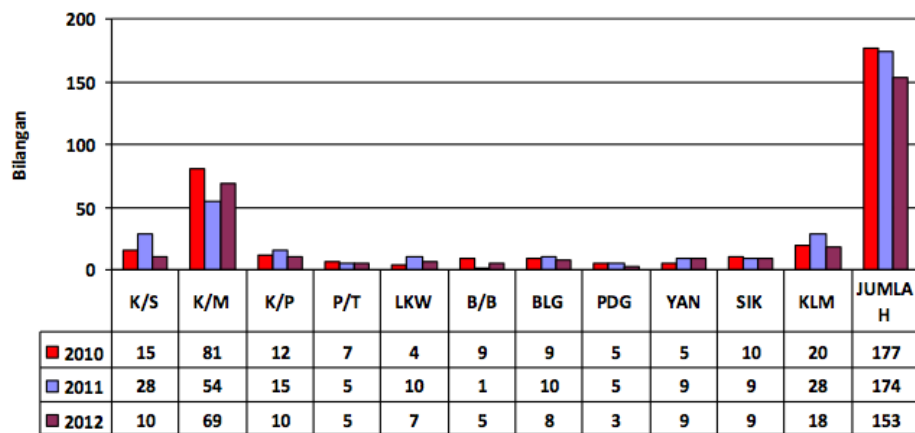
Indikator kualiti bagi pengambilan pap smear ialah peratus pengambilan slaid pap smear yang tidak memuaskan dengan sasaran tidak melebihi 2.5%. Kebanyakan daerah mencapai sasaran kecuali daerah Bandar Baru (2.7%), Pendang (2.8%) dan Sik 3.7%. (Rajah 3.1.34)

Rajah 3.1.34

Peratusan Pengambilan Slaid Tidak Memuaskan (*Unsatisfactory Smear*) Mengikut Daerah Negeri Kedah

Rajah 3.1.35

Pencapaian pengambilan Pap smear mengikut sistem klasifikasi Bethesda

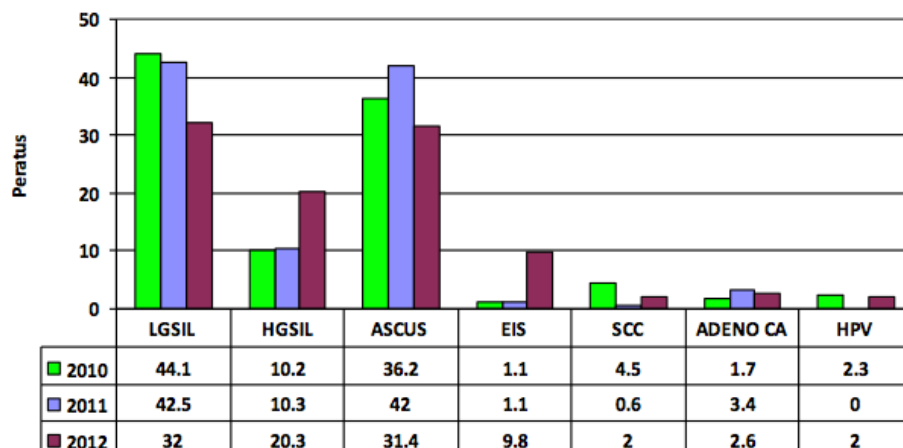
Sistem klasifikasi Bethesda telah diguna pakai mulai tahun 1999. Daripada semua keputusan positif itu didapati kebanyakan wanita mengalami *Low Grade Squamous Intraepithelial Lesion* (LGSIL) 32% , diikuti dengan *Atypical Squamous Cells of Undetermined Significance* (ASCUS/AGCUS) 20.3%, *Atypical Glandular Cells of Undetermined High Grade Squamous Intraepithelial Lesion* (HGSIL) 31.4%, SCC 2%, Human Papilloma Virus (HPV) 2%, ADENO CA 2.6% dan EIS 9.8%.

Perkhidmatan Perancang Keluarga

Perkhidmatan perancang keluarga yang telah diintegrasikan ke dalam kemudahan kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) secara berperingkat sejak tahun 1970'an telah mengalami proses penambahbaikan dari masa ke semasa. Ia bertujuan bagi merealisasikan hasrat kerajaan dan antarabangsa ke arah memastikan kualiti hidup yang optima dan kesejahteraan sesebuah keluarga.

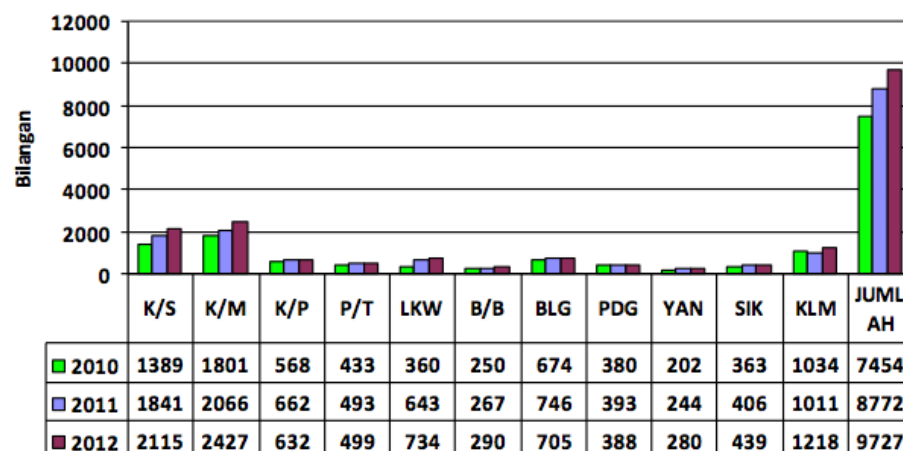
Rajah 3.1.36

Peratus Keputusan Pap Smear Positif Mengikut Sistem Klasifikasi Bethesda

Rajah 3.1.37

Bilangan Penerima Baru Mengikut Daerah, Negeri Kedah

Secara keseluruhan, bilangan penerima baru perancang keluarga bagi semua daerah menunjukkan peningkatan dari tahun 2010 (7454) hingga 2012 (9727).

PROGRAM KESIHATAN ORANG KURANG UPAYA (OKU)

Program kesihatan OKU merangkumi program kesihatan bagi kanak-kanak berkeperluan khas serta program pencegahan dan kawalan masalah kebutaan dan kepekakan. Kes-kes baru yang dikesan tahun 2012 adalah seperti diadual.

Jadual 3.1.1 Bilangan Kanak-Kanak Dikesan Mengalami Masalah Kurang Upaya

	0-1 tahun	1-2 tahun	3-4 tahun	5-6 tahun	7-12 tahun	13-18 tahun	JUMLAH
Kurang upaya pendengaran	1	0	2	0	0	0	3
Kurang upaya penglihatan	1	2	1	0	2	0	6
Kurang upaya fizikal	4	6	2	2	1	1	16
Cerebral palsy	2	1	1	0	2	1	7
Lewat perkembangan	3	10	8	2	0	0	23
Down Syndrome	26	11	1	1	1	1	41
Autisme	0	1	0	3	0	1	5
ADHD	0	0	0	2	4	0	6
Terencat akal	0	0	0	0	3	0	3
Masalah pembelajaran spesifik	0	0	1	2	3	2	8
Slow learner	0	0	0	2	1	1	4
Lain-lain	17	6	1	2	2	1	29
JUMLAH	54	37	17	16	19	8	151

PROGRAM KESIHATAN SEKOLAH

Rancangan Kesihatan Sekolah (RKS) telah dijalankan sejak tahun 1967 sebagai program bersama Kementerian Kesihatan dan Kementerian Pelajaran. Pada tahun 1995, Pertubuhan Kesihatan Sedunia telah memperkenalkan konsep “Sekolah Berwawasan Sihat”. Pada tahun 1997 Program Bersepadu Sekolah Sihat (PBSS) telah dilancarkan secara rasmi oleh Menteri Pelajaran. Matlamat PBSS adalah untuk melahirkan warga sekolah dan persekitarannya sentiasa dalam keadaan selamat, ceria, sihat dan berkualiti ke arah pencapaian wawasan negara.

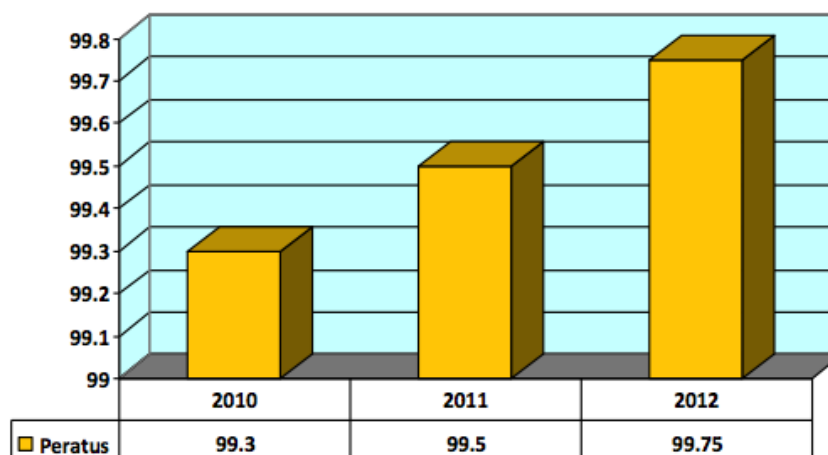
Perkhidmatan kesihatan sekolah oleh Jururawat

Carta -carta di bawah menunjukkan liputan pemeriksaan murid oleh Jururawat untuk Tahun 1, Tahun 6 dan Tingkatan 3. Setiap daerah mempunyai pasukan sekolah yang membuat lawatan dan pemeriksaan di kalangan kanak-kanak sekolah mengikut garispuan yang ditetapkan.

Rajah 3.1.38

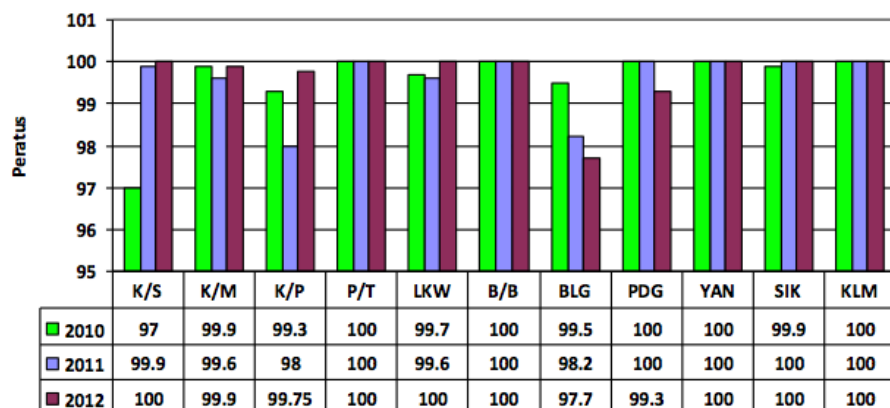
Liputan Pemeriksaan Murid Tahun 1 Oleh Jururawat Peringkat Negeri

Liputan oleh Jururawat pada tahun 2010 -2012 kekal melebihi 99%

Rajah 3.1.39

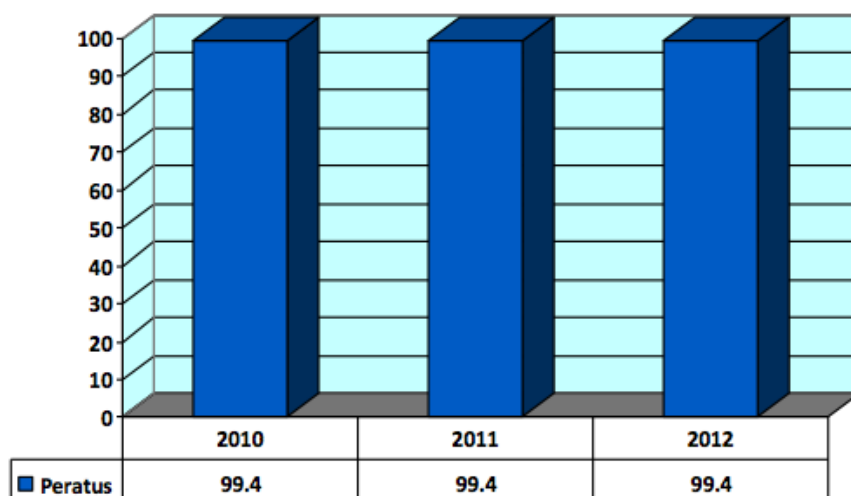
Liputan
Pemeriksaan
Murid Tahun 1
Oleh Jururawat
Mengikut Daerah

Tujuh daerah mencapai liputan 100% dan daerah tersebut adalah Kota Setar, Padang Terap, Langkawi, Bandar Baharu, Yan, Sik dan Kulim.

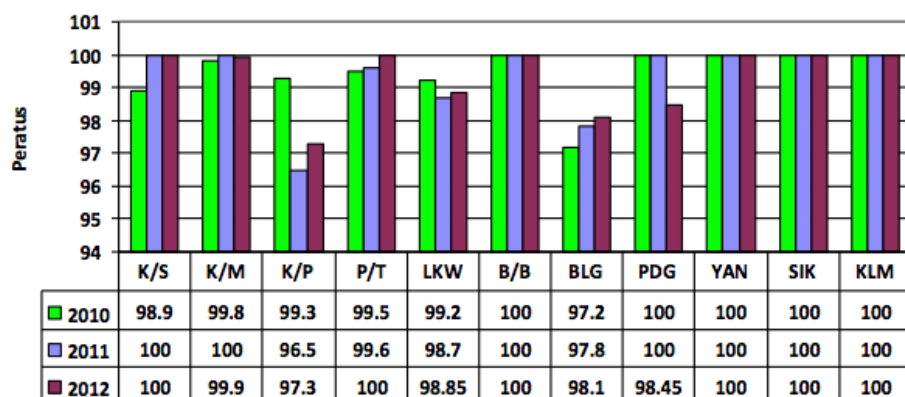
Rajah 3.1.40

Liputan
Pemeriksaan
Murid Tahun 6
Oleh Jururawat
Peringkat Negeri

Rajah 3.1.41

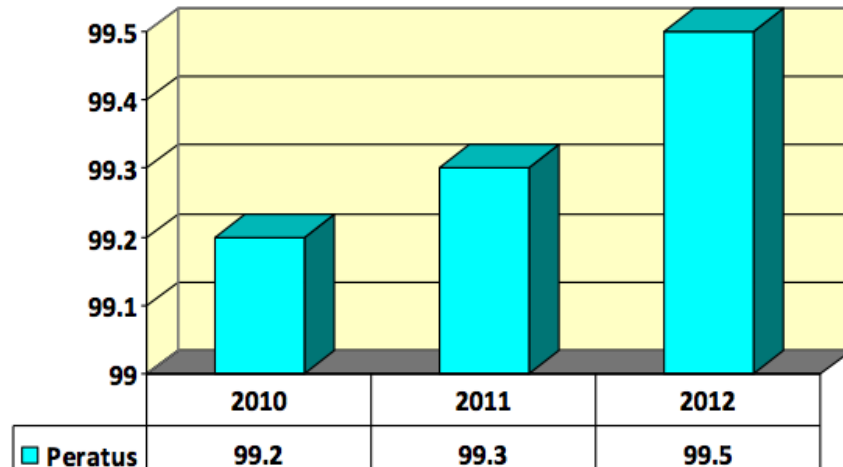
Liputan
Pemeriksaan
Murid Tahun 6
Oleh Jururawat
Mengikut Daerah

Lima daerah pencapaian 100% adalah Kota Setar, Padang Terap, Bandar Baharu, Yan, Sik dan Kulim

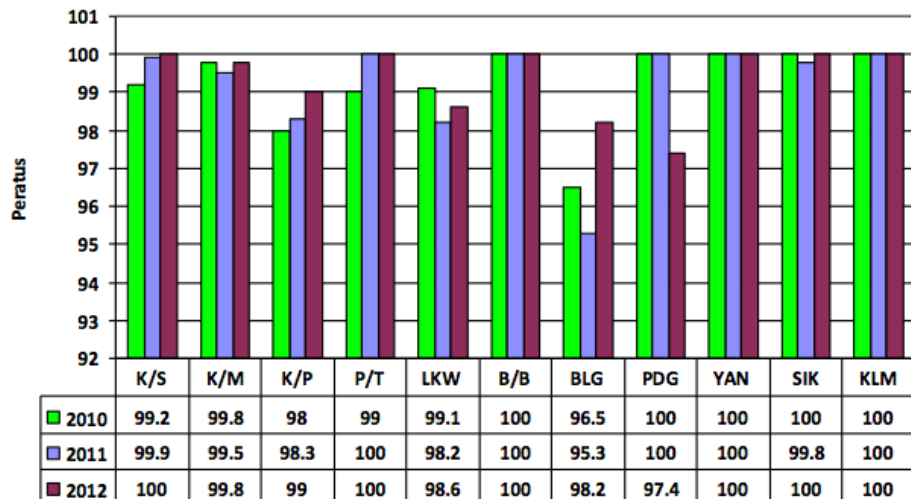
Rajah 3.1.42

Liputan
Pemeriksaan
Murid Tingkatan
3 Oleh Jururawat
Peringkat Negeri

Rajah 3.1.43

Liputan
Pemeriksaan
Murid Tingkatan
3 Oleh Jururawat
Mengikut Daerah

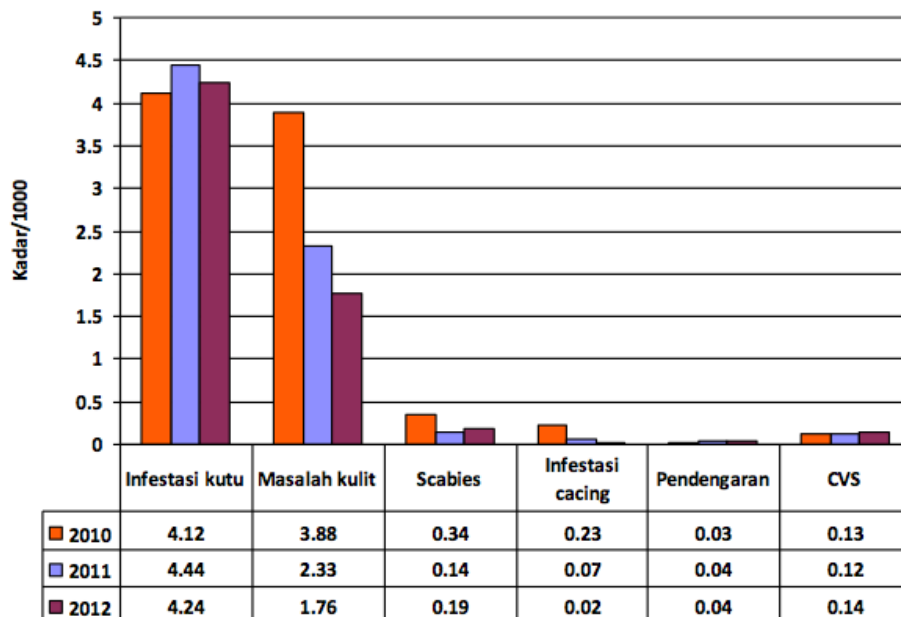

Morbidity di kalangan kanak-kanak sekolah

Carta-carta berikut menunjukkan masalah kesihatan yang dikesan oleh Pasukan Kesihatan Sekolah. Enam masalah utama di kalangan pelajar Tahun 1, Tahun 6 dan Tingkatan 3 selain daripada rabun jauh dan masalah penglihatan adalah : Infestasi kutu, masalah kulit, *scabies*, infestasi cacing, masalah pendengaran dan CVS. Semua murid-murid ini telah pun diberi rawatan dan tindak susul telah dilakukan.

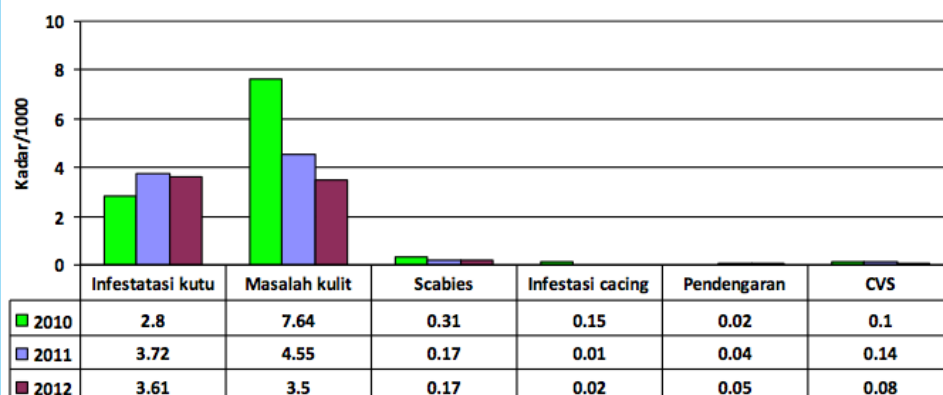
Rajah 3.1.44

Kadar Morbiditi Di Kalangan Tahun 1

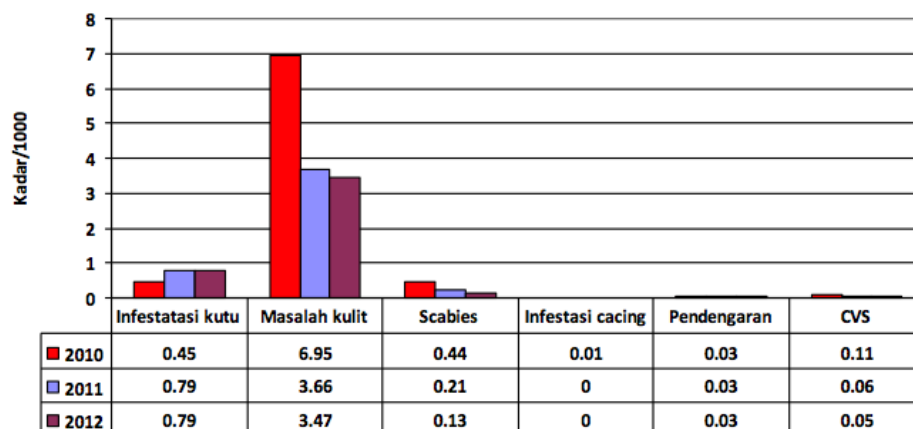
Rajah 3.1.45

Kadar Morbiditi Di Kalangan Tahun 6

Rajah 3.1.46

Kadar Morbiditi Di Kalangan Tingkatan 3

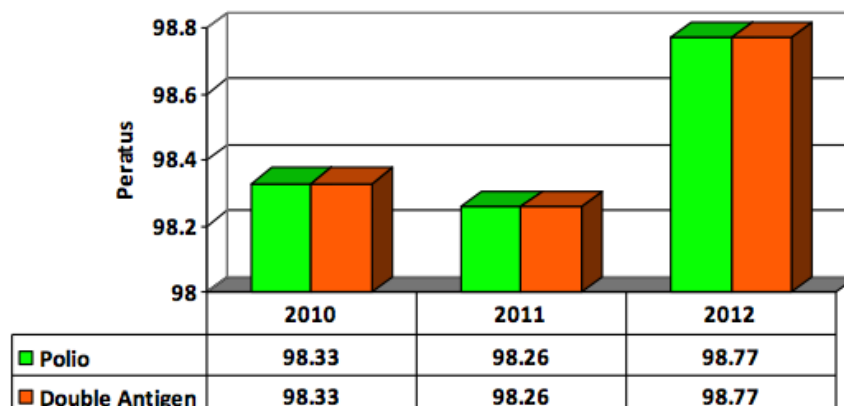
Bagi murid-murid tingkatan 3 masalah kulit masih menjadi masalah utama, walaupun bagaimanapun tren kejadian semakin menurun dalam tempoh 2010-2012.

Imunisasi di kalangan murid sekolah

Program imunisasi bagi sekolah rendah dan menengah merangkumi BCG bagi murid yang tiada parut, dos tambahan diptheria, polio, tetanus, MMR dan HPV. Pada keseluruhannya liputan imunisasi pada tahun 2012 melebihi 98%.

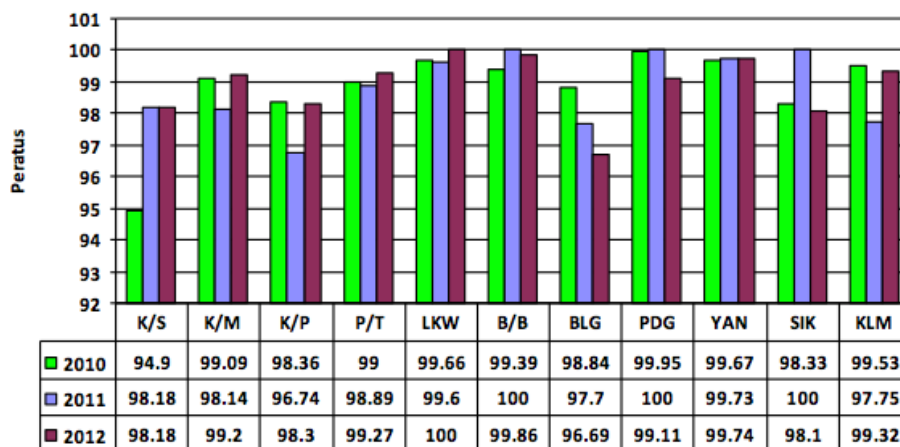
Rajah 3.1.47

Liputan Imunisasi
Tahun 1 Peringkat
Negeri

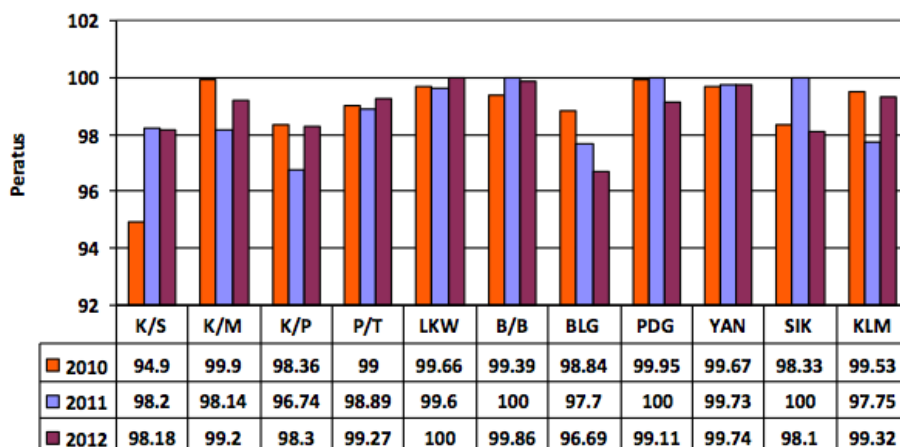
Rajah 3.1.48

Liputan Imunisasi
Polio Tahun 1
Mengikut Daerah

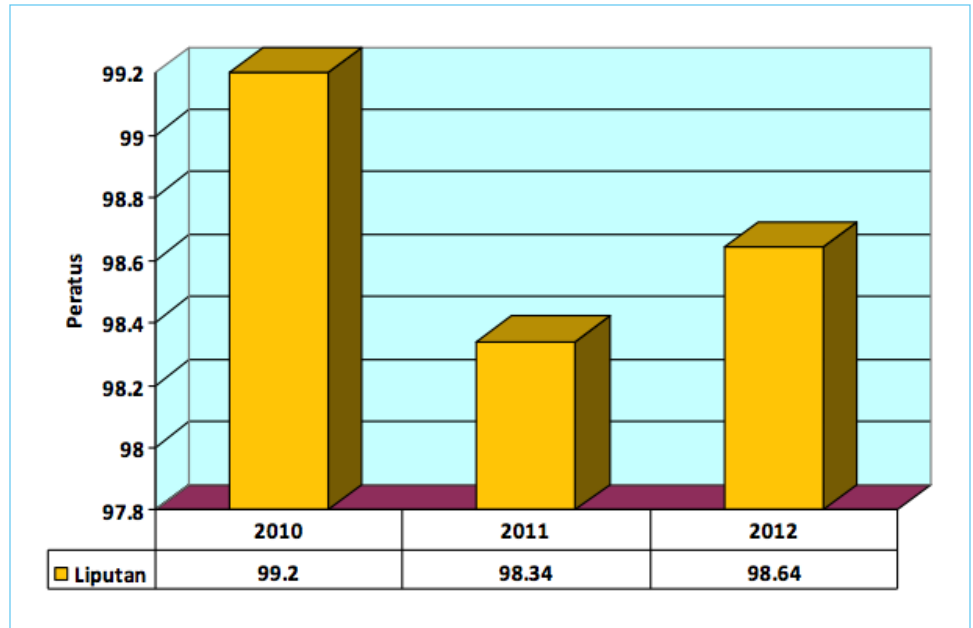
Rajah 3.1.49

Liputan Imunisasi
Double Antigen
Tahun 1 Daerah

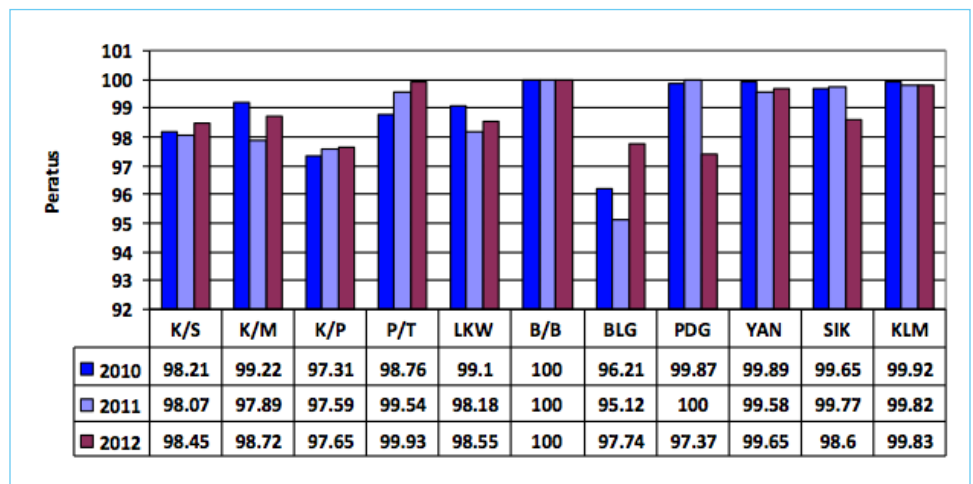
Rajah 3.1.50

Liputan Imunisasi
Tetanus Toxoid
Tingkatan 3
Peringkat Negeri

Rajah 3.1.51

Liputan Imunisasi
Tetanus Toxoid
Tingkatan 3
Mengikut Daerah

Daerah Bandar Baharu telah mencapai 100% berbanding dengan 10 daerah lain.

Imunisasi HPV di kalangan remaja berumur 13 tahun

Kajian masa kini telah membuktikan bahawa jangkitan *Human Papilloma Virus* (HPV), merupakan salah satu faktor penyebab kanser pangkal rahim. Memandangkan kanser ini adalah kanser yang kedua tertinggi dalam kalangan wanita, Jemaah Menteri pada 19 Ogos 2009 telah meluluskan pelaksanaan Program Pelalian HPV Kebangsaan.

Program suntikan pelalian secara percuma kepada murid-murid perempuan Tingkatan 1 di semua sekolah kerajaan, bantuan kerajaan, sekolah swasta dan antarabangsa dimulakan sejak 2011 sebagai langkah awal melindungi murid-murid daripada jangkitan virus tersebut. Pelalian HPV akan ditawarkan kepada semua murid perempuan Tingkatan 1 di seluruh negara hanya dengan kebenaran bertulis daripada ibubapa/penjaga murid berkenaan. Prestasi bagi tahun 2011 dan 2012 adalah amat memberangsangkan. Pencapaian keseluruhan adalah melepasi 99%.

Jadual 3.1.2

Prestasi Pelaksanaan Pelalian HPV Negeri Kedah, 2012

Daerah	Enrol-men	Kebe-naran	% Beri Kebe-naran	Liputan Dos 1		Liputan Dos 2		Liputan Dos 3	
				Disuntik	%	Disuntik	%	Disuntik	%
Kota Setar	3902	3783	96.95	3782	99.97	3774	99.76	3774	99.76
Kuala Muda	4011	4001	99.75	4001	100.00	4001	100.00	3981	99.50
Kubang Pasu	2101	2071	98.57	2055	99.23	2055	99.23	2048	98.89
Padang Terap	759	746	98.29	742	99.46	742	99.46	746	100.00
Langkawi	920	919	99.89	918	99.89	915	99.56	906	98.59
Bandar Baharu	375	373	99.47	373	100.00	373	100.00	373	100.00
Baling	1523	1491	97.90	1491	100.00	1488	99.80	1476	98.99
Pendang	1036	1029	99.32	1027	99.81	1026	99.71	1022	99.32
Yan	938	928	98.93	927	99.89	928	100.00	927	99.89
Sik	628	621	98.89	620	99.84	618	99.52	617	99.36
Kulim	2569	2562	99.73	2560	99.92	2560	99.92	2559	99.88
Negeri Kedah	18762	18524	98.73	18496	99.85	18480	99.76	18429	99.49

3.2 Unit KESIHATAN PRIMER

Pada tahun 2012, unit ini telah meneruskan usaha membangunkan aktiviti penjagaan kecemasan di klinik kesihatan seperti terlibat dengan perkhidmatan '*ambulance call*' dan juga '*extended hours*' bagi KKB Alor Setar, dan penambahan klinik yang melaksanakan '*extended hours*' iaitu KK Kulim, KK Kuah dan KK Sungai Petani serta mengukuhkan sumber manusia bagi penjagaan kesihatan primer dengan melaksanakan intergrasi di Klinik kesihatan dan pemantapan aktiviti kepastian kualiti.

Jadual 3.2.1		Jumlah Kedatangan Pesakit Ke Klinik <i>Extended Hours</i> Klinik Kesihatan Negeri Kedah Januari Hingga Disember 2012											
Nama Klinik	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ogo	Sep	Okt	Nov	Dis	Jumlah
Klinik Kesihatan Bandar Alor Setar	2185	2138	1993	1883	1818	1905	1924	1699	2235	2037	2331	1762	23910
Klinik Kesihatan Bandar Sg. Petani	428	485	487	434	350	385	339	320	357	325	262	252	4424
Klinik Kesihatan Kulim	676	649	607	664	1664	563	432	237	391	352	277	301	6813
Klinik Kesihatan Kuah	1065	951	907	942	878	866	890	555	838	1027	725	927	10571

UNIT PEMBANGUNAN KLINIKAL

Pendekatan baru Perkhidmatan Penjagaan Kesihatan Primer (*Reviewed Approach*)

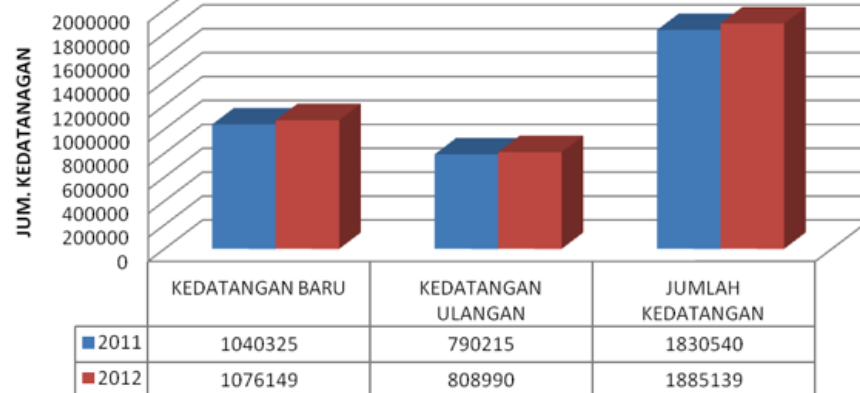
Konsep '*Reviewed approach*' telah diberikan taklimat di Peringkat KKM, dan juga di peringkat zon utara, pelaksanaan di Kedah dimulakan oleh beberapa buah klinik di 11 Daerah dan pada tahun 2012 iaitulah dimulakan di seluruh klinik kesihatan. Pelaksanaan dimulakan dengan mengintegrasikan staf yang bertugas di klinik kesihatan serta menggunakan borang-borang saringan mengikut kategori umur remaja, wanita dewasa, lelaki dewasa dan warga emas. Pelaksanaan ini diperkembangkan lagi dengan mengadakan bengkel serta kursus bagi memantapkan lagi program ini. Sepanjang tahun 2012 sebanyak 2 bengkel integrasi telah dijalankan anjuran Unit Primer.

Perkhidmatan pesakit luar

Perpindahan semula Jabatan Pesakit Luar ke Hospital selesai dalam tahun 2007 dan hanya 1 KKB yang di bawah Kesihatan Awam iaitu KKB Alor Setar. KKB Kulim telah ditukarkan ke KK Kulim kerana terdapat perkhidmatan KKIA di premis sama begitu juga dengan KK Sungai Petani. Kedatangan pesakit luar ke Klinik Kesihatan menunjukkan ada peningkatan. Ini disebabkan pertambahan perkhidmatan yang disediakan di Klinik Kesihatan (rujuk carta 3.2.2 dan carta 3.2.3)

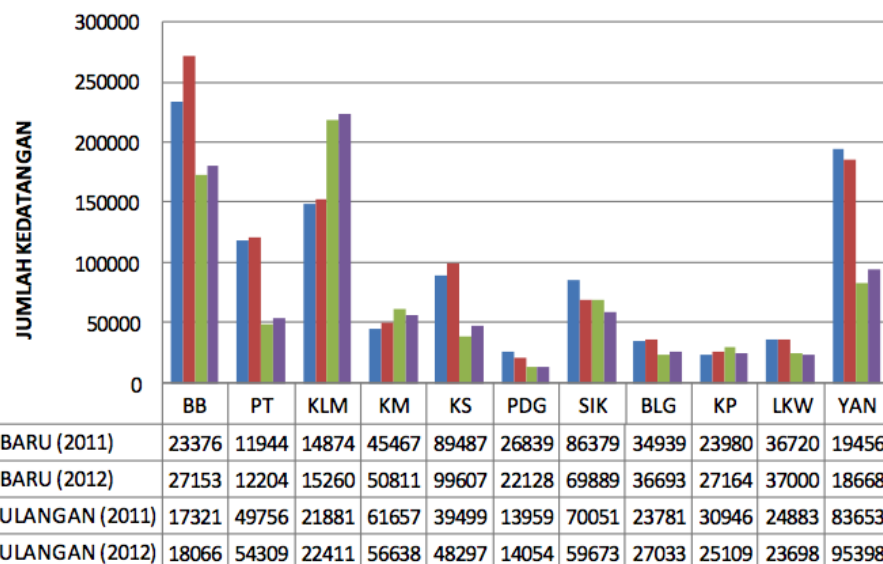
Rajah 3.2.1

Jumlah
Kedatangan Pesakit
Luar Baru Serta
Ulangan Ke Klinik
Kesihatan Negeri
Kedah Januari
Hingga Disember
2011/2012

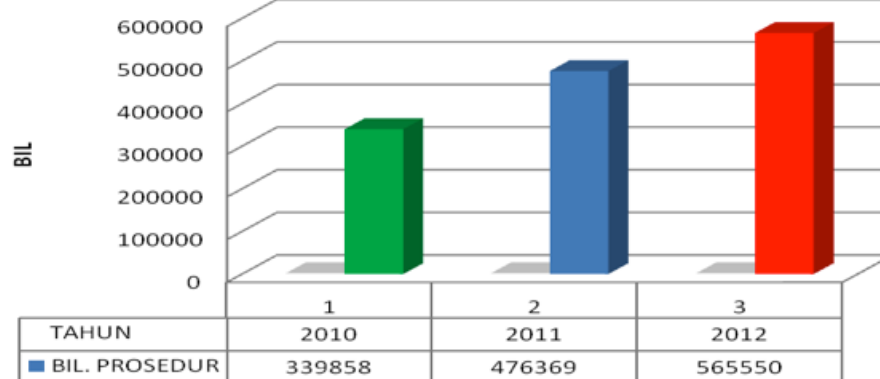
Rajah 3.2.2

Jumlah
Kedatangan
Pesakit Luar
Klinik Kesihatan
Mengikut Daerah
Dalam Negeri
Kedah Januari
Hingga Disember
2011/2012

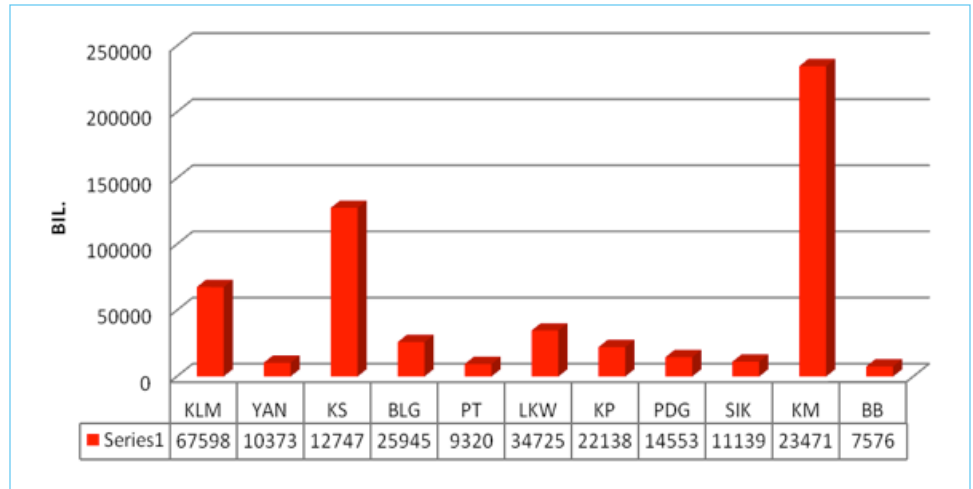
Rajah 3.2.3

Bilangan Prosedur
Yang Dijalankan
Di Klinik Kesihatan
Negeri Kedah
Januari Hingga
Disember
2010-2012

Rajah 3.2.4

Bilangan Prosedur Yang Dijalankan Di Klinik Kesihatan Negeri Kedah Mengikut Daerah Januari Hingga Disember 2011/2012

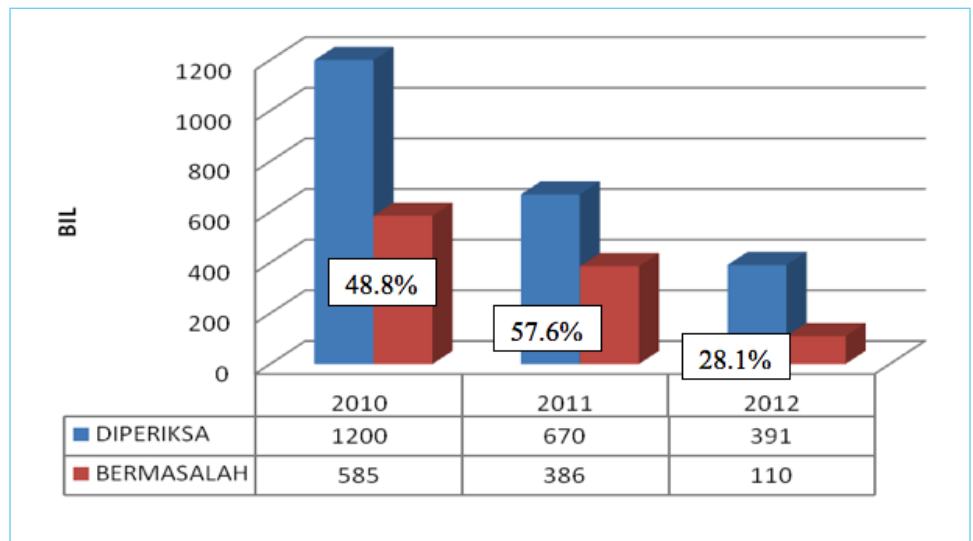
* terdapat peningkatan bilangan prosedur yang dilakukan di Daerah Kuala Muda kerana pelaksanaan Klinik 1 Malaysia turut menjalankan prosedur.

Pemeriksaan kesihatan bagi anggota kerajaan berumur 40 tahun

Pemeriksaan kesihatan bagi anggota kerajaan berumur 40 tahun atau lebih. Peningkatan dari segi permintaan pemeriksaan penjawat awam dari tahun 2010 sehingga tahun 2012. Pada tahun 2012 sebanyak 2 jabatan di daerah Kota Setar, 1 jabatan di daerah Langkawi, 9 jabatan di daerah Kuala Muda, 3 jabatan di daerah Kubang Pasu dan 2 jabatan di daerah Sik telah memohon mendapatkan pemeriksaan. Jumlah daerah yang terlibat adalah 5 (2010) 6 (2011) dan 5 (2012). Peratus penjawat awam dikesan bermasalah perubatan adalah seperti berikut : 48.8% (2010), 57.6% (2011) dan 28.1% (2012).

Rajah 3.2.5

Pemeriksaan Kesihatan Penjawat Awam 2010-2012 Negeri Kedah

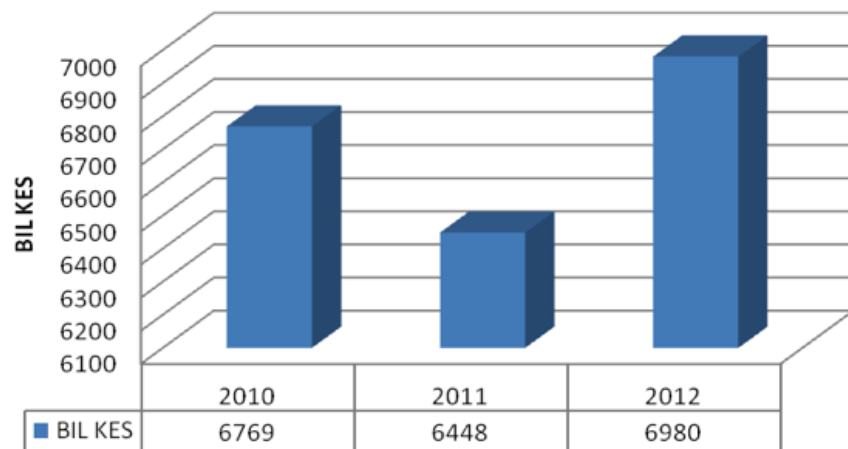
Perkhidmatan ambulans dan kecemasan

Perkhidmatan panggilan 999 telah dimulakan sejak 2007. Empat daerah telah terlibat di dalam projek ini iaitu Kota Setar, Kubang Pasu, Pendang dan Padang Terap. Walau bagaimanapun pada tahun 2008 pelancaran nombor tersebut di seluruh negara memerlukan setiap daerah bersiap sedia untuk panggilan ini. Kekurangan anggota dan ambulans juga menjadikan perkhidmatan ini terpaksa bergerak mengikut keadaan semasa. Ambulans yang terdapat di Klinik Kesihatan kesemuanya jenis B atau C. Sebanyak 50 buah (sebuah ambulans setiap KK), namun masih ada beberapa KK tanpa ambulans dan juga ambulan

dalam status BER. Pada tahun 2012, 10 buah ambulan baru telah diperolehi untuk kegunaan klinik Kesihatan seluruh Negeri Kedah. Kementerian telah membekalkan radio komunikasi (GIRN) kepada Daerah Kota Setar, Kubang Pasu, Pendang, Langkawi dan Yan bagi memudahkan kes-kes kecemasan yang berlaku berhampiran klinik kesihatan dapat dihantar ke hospital atau klinik kesihatan dengan cepat.

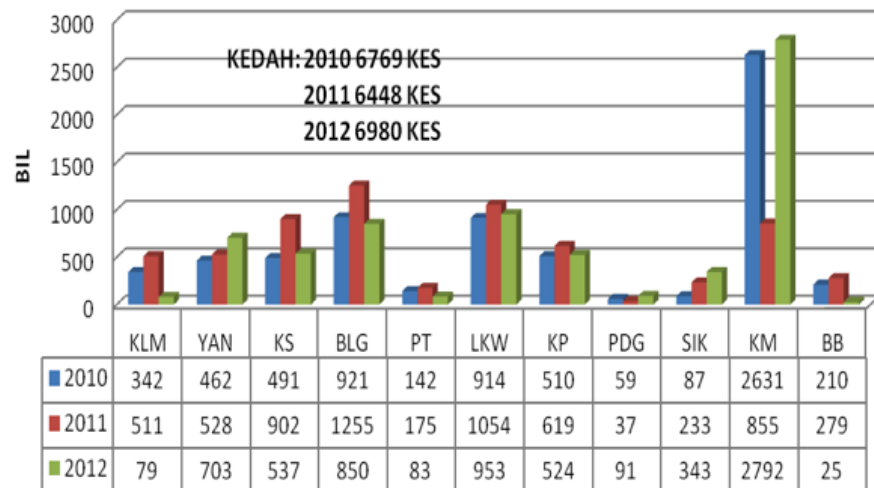
Rajah 3.2.6

Perkhidmatan Ambulan Di Klinik Kesihatan Negeri Kedah Tahun 2012

Rajah 3.2.7

Perkhidmatan Ambulans Di Klinik Kesihatan Mengikut Daerah, Januari Hingga Disember 2010-2012

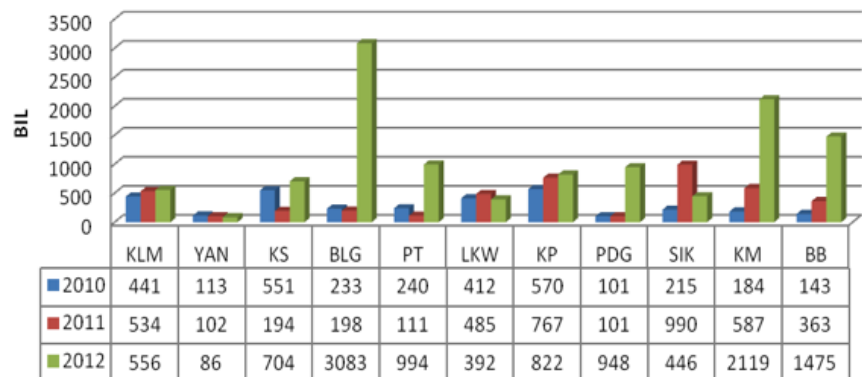

"Jumlah perkhidmatan bertambah bagi kebanyakan daerah dengan adanya "ambulance call centre"

Rajah 3.2.8

Kedatangan Kes-
Kes Kecemasan
(LWP) Di Klinik
Kesihatan
Mengikut Daerah
Januari Hingga
Disember
2010 - 2012

KEDATANGAN KE KECEMASAN LEPAS WAKTU PEJABAT 2010-2012 NEGERI
KEDAH

Panel Penasihat Klinik Kesihatan

Panel Penasihat bagi sesi 2008 tidak dilantik oleh YB Menteri Kesihatan. Perlantikan Panel Penasihat telah diselaraskan 2010-2013 (3 tahun) . Pada tahun 2012, 2 kali mesyuarat Panel Penasihat Klinik Kesihatan dijalankan. Mesyuarat pertama bagi membentangkan perbelanjaan duit peruntukan RM 5000 bagi setiap klinik kesihatan yang dikhaskan untuk aktiviti panel penasihat di klinik kesihatan, peringkat negeri Kedah, manakala mesyuarat kedua bagi membentangkan aktiviti panel penasihat di setiap daerah Negeri Kedah. Semua laporan aktiviti dan mesyuarat telah dihantar ke KKM. Panel Penasihat peringkat daerah diberi tugas agar mewujudkan projek Panel Penasihat bagi Konvensyen Panel Penasihat Peringkat Kebangsaan pada tahun 2013.

UNIT PERKEMBANGAN SOKONGAN KLINIKAL

Unit Perkembangan Sokongan Klinikal bertanggungjawab memastikan khidmat sumber manusia dan penyampaian perkhidmatan sokongan klinikal di kemudahan kesihatan primer yang berkualiti dan sesuai dengan keperluan pelanggan melalui perancangan, pelaksanaan, pengawalseliaan serta pemantauan yang cekap dan berkesan.

Sumber Manusia Penjagaan Kesihatan Primer

Bilangan perjawatan dan anggota pelbagai kategori yang bertugas dalam penjagaan kesihatan primer pada tahun 2012 meningkat berbanding dengan tahun sebelumnya . Pertambahan ini bagaimanapun masih tidak mencukupi berbanding dengan aktiviti yang semakin banyak dan kompleks.

Pakar Perubatan Keluarga

Bidang kepakaran Perubatan Keluarga semakin berkembang bagi memberi peluang perkhidmatan kepakaran di peringkat kesihatan primer yang lebih baik kepada masyarakat. Pada tahun 2012, seramai 17 orang Pakar Perubatan Keluarga berkhidmat di klinik kesihatan berbanding dengan 16 pada tahun 2011. Sejumlah 17 orang telah diwartakan sebagai pakar menjadikan sejumlah 17 atau 100% daripada mereka telah didaftar. Terdapat seorang Pakar Perubatan Jusa C, 14 orang Gred UD 54 Pakar Perubatan Keluarga dan 3 Gred UD52 Pakar Perubatan Keluarga.

Pegawai Perubatan (Bukan Pakar)

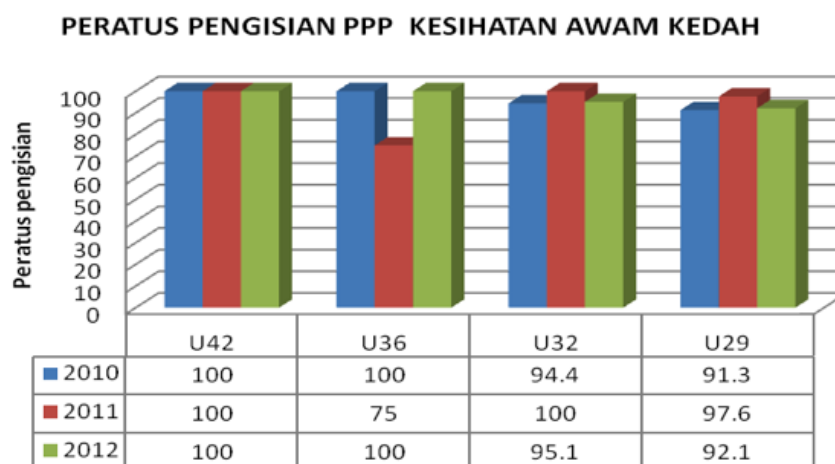
Sebanyak 227 jawatan Pegawai Perubatan dan Kesihatan , tamat HO gred UD41 25.6 % (58 orang). Gred UD44 40.5 % (23 orang) kosong . Manakala Gred UD48 7.9 % (18 orang) , gred UD52 10.1% (23 orang) dan gred UD 54 9.7% (22 orang).

Penolong Pegawai Perubatan

Seiring dengan kemajuan teknologi dan sains perubatan menyeluruh, perubahan sosial, ekonomi dan demografi membawa kepada perubahan cara hidup dan kehendak pelanggan yang lebih mendesak serta radikal. Perubahan ini menyebabkan tugas dan tanggungjawab Penolong Pegawai Perubatan semakin hari menjadi dinamik serta mencabar. Perjawatan Penolong Pegawai Perubatan di Kesihatan Awam Negeri Kedah adalah jawatan gred U42, jawatan 1 dan diisi 1, U36 adalah 4, diisi sebanyak 3, U32 adalah 39, diisi 39 dan U29 adalah 165 dan diisi hanya 161.

Rajah 3.2.9

Peratus pengisian
Jawatan Penolong
Pegawai Perubatan
U29-U42

Perkhidmatan Pembantu Perawatan Kesihatan

Pembantu Perawatan Kesihatan (PPK) terus berperanan besar menyampaikan perkhidmatan penjagaan kesihatan primer kepada seluruh penduduk, khususnya di kawasan luar bandar. Skop kerja mereka telah dinaik taraf dan boleh membantu dalam perawatan di Klinik Kesihatan .

Juruteknologi Makmal Perubatan

Pengisian Jawatan telah diisi hampir penuh, namun keperluan tambahan jawatan diperlukan kerana jumudnya jawatan pembantu makmal (JLA) yang menjalankan tugas-tugas di makmal di kebanyakan klinik kesihatan.

Pegawai Farmasi dan Penolong Pegawai Farmasi

Pemantauan dan pengagihan adalah di bawah Bahagian Farmasi JKN Kedah. Pengisian jawatan Pegawai Farmasi bertambah sejak tahun 2009 hingga 2012. Walaubagaimanapun pengisian bagi Penolong Pegawai Farmasi masih tidak mencukupi. Setiap Daerah mempunyai sekurang-kurangnya seorang Pegawai Farmasi di PKD yang menyelaraskan semua aktiviti berkaitan ubat-ubatan dan 'consumable items'.

Juru X-ray Pengimejan Diagnostik Klinik Kesihatan

Tiada perkhidmatan X-ray di daerah Sik, Baling, Yan dan Padang Terap. Bilangan X-ray yang dijalankan meningkat setiap tahun.

PERKHIDMATAN SOKONGAN DI KESIHATAN AWAM

Perkhidmatan patologi

Ujian yang dijalankan di makmal-makmal patologi di klinik-klinik kesihatan meningkat bagi ujian Patologi kimia. Ujian yang sering dipohon dan dijalankan ialah ujian-ujian patologi kimia diikuti oleh ujian-ujian hematologi, mikrobiologi, Saitologi dan ujian serologi. Garis Panduan Perkhidmatan dan Prosedur Amalan Piawai untuk Juruteknologi Makmal Perubatan (JTMP) di klinik kesihatan telah didraf pada tahun

2005. Penyelaras-penyelaras JTMP negeri juga telah dilantik bagi mengemaskini sistem pemantauan perkhidmatan dan pembangunan sumber manusia. Tumpuan ialah kepada isu pelaksanaan QAP, audit klinikal dan perjawatan. Sejak tahun 2005, aktiviti pemantapan kualiti bagi perkhidmatan ini telah ditingkatkan terutama dalam mengukuhkan proses analitikal ujian patologi. Kawalan Kualiti Luaran atau *Proficiency Testing* (PT) untuk ujian-ujian patologi kimia rutin telah diperkenalkan di samping Kawalan Kualiti Dalaman yang sedia ada. Tumpuan pada masa depan ialah untuk terus menaikkan taraf peralatan dan keselamatan dalam makmal patologi, menyediakan peluang latihan dan perkembangan kerjaya yang lebih baik dan meningkatkan aktiviti-aktiviti pemantapan kualiti.

Perkhidmatan Farmasi

Bilangan preskripsi yang dikendalikan oleh kaunter-kaunter farmasi tidak banyak berubah berbanding dengan tahun sebelumnya. Sungguhpun bilangan perkara per-preskripsi tidak berubah, perbelanjaan untuk pembelian ubat terus meningkat. Purata bilangan perkara setiap preskripsi ialah 2.96. Dalam aspek kawalan ubat-ubatan, satu buku panduan penggunaan ubat-ubatan bagi klinik desa telah diedarkan. Senarai ubat-ubatan Kategori A yang boleh dipreskripsi oleh pakar di klinik kesihatan telah dikaji semula, kini berjumlah 77 jenis ubat-ubatan. Pelaksanaan perolehan ubat-ubatan secara terus melalui 'Sistem Perolehan Klinik' (CPS) telah meliputi semua daerah. Tumpuan pada masa depan ialah untuk meningkatkan kemahiran anggota melalui aktiviti pembangunan profesional berterusan dan memantapkan aktiviti kaunseling dan penyebaran maklumat farmasi di klinik kesihatan.

Perkhidmatan Pengimejan Diagnostik X-ray

Jumlah klinik kesihatan yang mempunyai unit pengimejan diagnostik adalah 13 buah daripada 7 Daerah sahaja. Walaubagaimanapun sebuah telah rosak sejak 2007. Mesin pengimbas ultrabunyi (ultrasonografi) pada tahun 2008 adalah dianggarkan 33 buah atau kira-kira 50.8 peratus daripada klinik kesihatan yang mempunyai Pegawai Perubatan dan Kesihatan. Kebanyakan pemeriksaan ultrasonografi di klinik kesihatan dikendalikan oleh Pegawai dan Pakar Perubatan Keluarga. Pemeriksaan yang biasa dilakukan ialah pemeriksaan obstetrik, ginekologi dan abdomen. Kemudahan ini merupakan antara alat diagnostik yang diberi keutamaan bagi klinik kesihatan demi meningkatkan kualiti penjagaan antenatal dan taraf kesihatan masyarakat.

Mesyuarat Teknikal

Bagi memantapkan profesionalisme anggota, mesyuarat teknikal tahunan peringkat kebangsaan telah dijalankan. Jawatankuasa Negeri juga telah mengadakan mesyuarat teknikal setiap tahun. Tumpuan pada masa depan ialah untuk meningkatkan keterampilan anggota melalui pengukuhan aktiviti pembangunan profesional, audit klinikal dan program kepastian kualiti.

Kemudahan Fizikal Kesihatan Primer

Pada akhir tahun 2012, kemudahan klinik kesihatan memberi perkhidmatan pesakit luar adalah sebanyak 52 buah, 6 KKIA dan 224 KD seluruh daerah di Negeri Kedah. Penubuhan Klinik 1 Malaysia melibatkan 10 daerah iaitu Kuala Muda (2 buah), Kota Setar (2 buah), Kubang Pasu (1 buah), Baling (1 buah), Langkawi (1 buah), Pendang (1 buah), Bandar Baharu (1 buah) dan Kulim (1 buah). Terdapat 4 Klinik Desa yang telah dinaik taraf telah beroperasi di Daerah Sik, iaitu KD Betong, Padang Terap iaitu KD Pedu, Langkawi iaitu KD Temoyong dan Daerah Yan iaitu KD Permatang Buluh. Manakala perkhidmatan klinik bergerak telah dijalankan di daerah Langkawi, Baling, Sik dan Padang Terap.

Jadual 3.2.1
Kedatangan Pesakit Ke Klinik 1 Malaysia Tahun 2012 Kedah

Klinik 1 Malaysia	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ogo	Sep	Okt	Nov	Dis	Jumlah
K1M, Bandar Puteri Jaya, Sg. Petani, Kedah	2910	2841	2296	2446	2315	2315	2732	2157	2382	2668	2325	2317	29704
K 1M Taman Kota Kenari Kulim	2799	2654	2868	2633	2931	2931	2847	2535	3024	3120	2831	2495	33668
K1M Tmn Seri Impiana, Mergong Barrage. AS	3009	2641	2671	2955	2968	2968	2796	2513	3742	3142	3144	3438	35987
K1M Taman Kota Baling Jaya, Baling	3179	2841	2819	2851	3002	3002	2520	2654	2330	2879	2741	2607	33425
K1M Bandar Darul Aman	2449	2641	2772	2766	2592	2583	2728	2469	2888	3055	2372	2163	31478
K1M Batas Paip	3267	3295	3610	3354	3498	2968	3541	3069	3266	3820	3501	3441	40630
K 1M Taman Jenaris	834	1203	1349	1459	1403	1403	1534	1410	1662	1557	1616	1509	16939
K1M Tuba									604	604	582	459	2249
K1M Tanah Merah									3508	3508	3223	3460	13699
K1Taman Harmoni									1185	1338	1110	1056	4689

Jadual 3.2.2
Kedatangan Pesakit Ke Klinik Bergerak Tahun 2012 Kedah

Klinik Bergerak	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ogo	Sep	Okt	Nov	Dis	Jumlah
Klinik Bergerak Sik	393	460	421	283	346	283	199	109	109	238	213	207	3261
Klinik Bergerak Padang Terap	56	45	59	103	83	93	110	96	96	129	59	112	1041
Klinik Bergerak Baling	205	45	153	163	143	143	111	102	102	234	147	191	1739
Klinik Bergerak Langkawi	286	45	238	218	222	93	303	96	299	143	78	62	2083

Jadual 3.2.3
Kedatangan Pesakit ke Klinik Desa Naik taraf Tahun 2012 Kedah

Klinik Desa Naik Taraf	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ogo	Sep	Okt	Nov	Dis	Jumlah
Klinik Kesihatan Temoyong	805	886	877	838	848	841	728	708	708	604	521	733	9097
Klinik Kesihatan Betong	853	853	989	1096	965	1087	1377	1026	1026	1378	1194	1228	13072
Klinik Kesihatan Permatang Buluh	132	115	69	98	84	48	81	52	52	109	100	72	1012
Klinik Kesihatan Pedu	472	573	510	496	534	528	578	517	517	639	679	1503	7546

Latihan

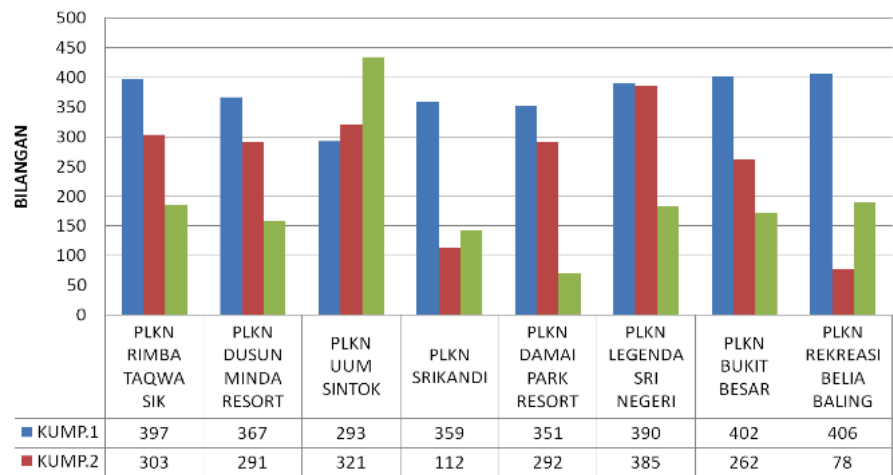
Latihan pengurusan bencana telah dijalankan dengan kerjasama Unit Trauma dan Kecemasan Hospital Sultanah Bahiyah bertempat di Kolej Pembantu Perubatan Alor Setar. Setiap Pejabat Kesihatan Daerah telah menghantar satu pasukan bencana masing-masing bagi mengikuti latihan ini.. Setiap Daerah menghantar wakil yang terdiri daripada Pegawai Perubatan, Penolong Pegawai Perubatan, Jururawat Kesihatan, Penolong Pegawai Farmasi dan juga pemandu. Kursus ini turut diperkemaskan dengan sesi praktikal dan 'table talk'. Disamping itu Unit Kesihatan Primer juga turut menganjurkan kursus-kursus yang diperlukan oleh anggota kesihatan seperti kursus peningkatan kualiti, bengkel CPG, kursus soft skill dan lain-lain lagi. Kursus-kursus ini bagi memenuhi kehendak KKM yang mewajibkan setiap anggota menghadiri kursus sekurang-kurangnya 7 hari dalam setahun.

Perkhidmatan Kesihatan di Kem-Kem PLKN

Penempatan Penolong Pegawai Perubatan dan Jururawat Kesihatan di Kem-Kem PLKN bermula pada 18 Disember 2007. Sebanyak 10 kem PLKN beroperasi di Negeri Kedah. Pada tahun 2011 hanya 8 kem PLKN yang beroperasi . Perjawatan Penolong Pegawai Perubatan Gred U32 dan Gred U29 serta Jururawat Kesihatan Gred U29 telah diisi secara kader di setiap kem PLKN. Lawatan oleh Pegawai Perubatan setiap minggu diadakan serta lawatan unit BAKAS JKN telah melakukan lawatan penyeliaan secara berkala di setiap kem PLKN.

Rajah 3.2.10

Bilangan pelatih mengikut Kem PLKN Kedah Tahun 2012

PROGRAM KESIHATAN REMAJA

Latihan kakitangan

Pada tahun 2012, seramai 160 penjawat awam kesihatan dari kategori PPP,JK,JM dan Pegawai Perubatan dan Kesihatan telah mendapat latihan (kumulatif) bagi perkhidmatan kesihatan remaja.

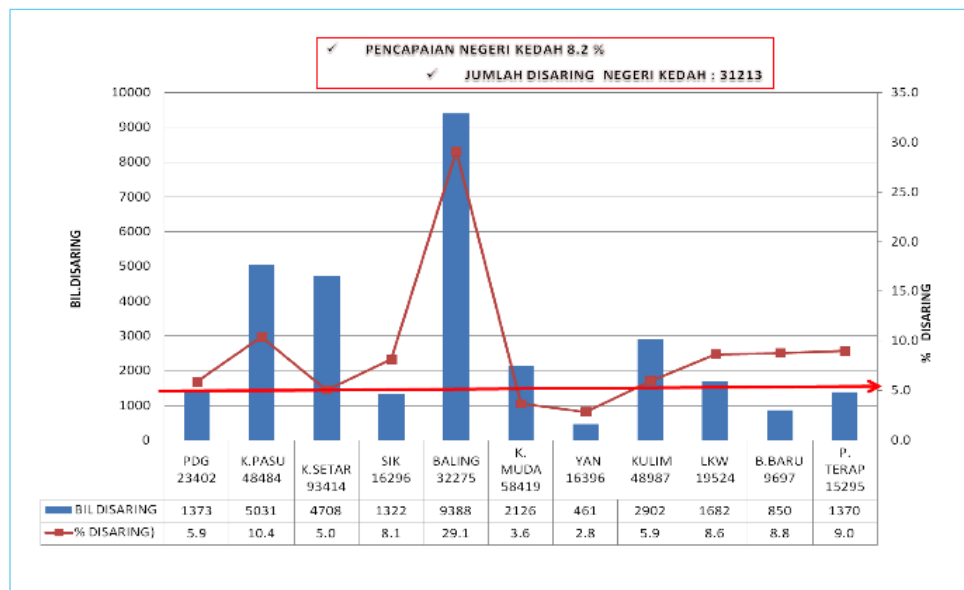
Perkhidmatan kesihatan

Program Kesihatan Remaja telah dimulakan pada tahun 1996 di bawah perkembangan skop Program Pembangunan Kesihatan Keluarga. Program ini diwujudkan untuk membangun dan memperkuatkan perkhidmatan kesihatan untuk golongan remaja selaras dengan matlamat, objektif dan strategi yang ditetapkan dalam Dasar Kesihatan Remaja Negara. Dalam usaha untuk mencapai matlamat Dasar Kesihatan Remaja Negara, tujuh strategi telah digariskan. Strategi tersebut adalah Penggalakkan Kesihatan, Perkhidmatan Penjagaan Kesihatan Yang Sesuai dan Mudah Diperoleh, Pembangunan Sumber Manusia, Sistem Maklumat Kesihatan Remaja, Penyelidikan dan Pembangunan, Kerjasama Strategik dengan Agensi Berkaitan dan Perundangan yang menyokong dasar-dasar yang menggalakkan kesihatan remaja.

Pada tahun 2012, 52 buah klinik kesihatan. Klinik Kesihatan Remaja menyediakan perkhidmatan promosi kesihatan, saringan kesihatan, kaunseling dan rawatan untuk remaja. Penggunaan Borang Saringan Status Kesihatan (BSSK/ R) digunakan dalam melakukan saringan. Perkhidmatan yang disediakan adalah integrasi dengan Jabatan Pesakit Luar. Bilangan remaja telah diberi kaunseling bagi intervensi hasil saringan tersebut.

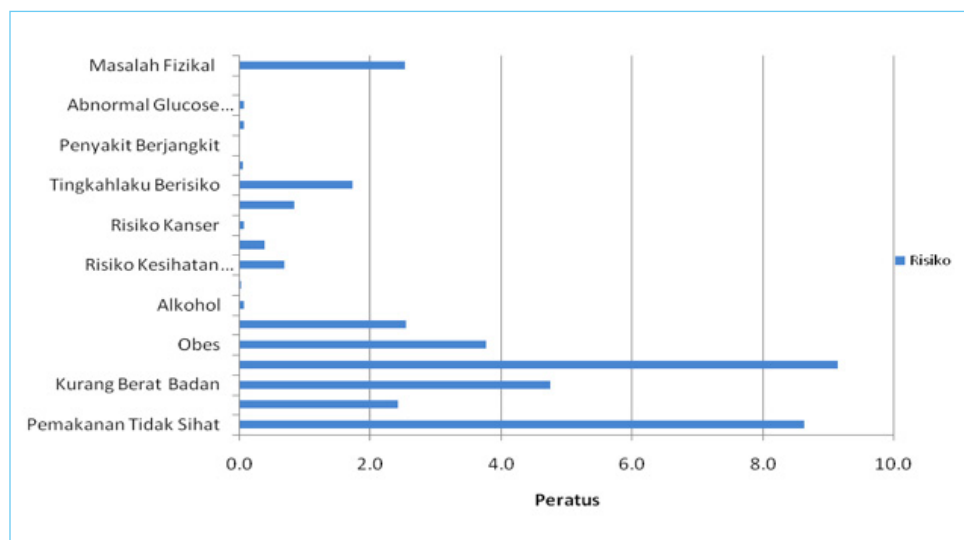
Rajah 3.2.11

Peratus Remaja Disaring Berbanding Populasi Remaja Setempat Bagi Tahun 2012

Rajah 3.2.12

Peratus Masalah Yang Dikesan Daripada Saringan Yang Dilakukan Tahun 2012

Rajah 3.2.13

Jumlah Intervensi Remaja Yang Dijalankan Setelah Masalah Dikenalpasti Tahun 2012

PERKHIDMATAN KESIHATAN WARGA EMAS

Pendahuluan

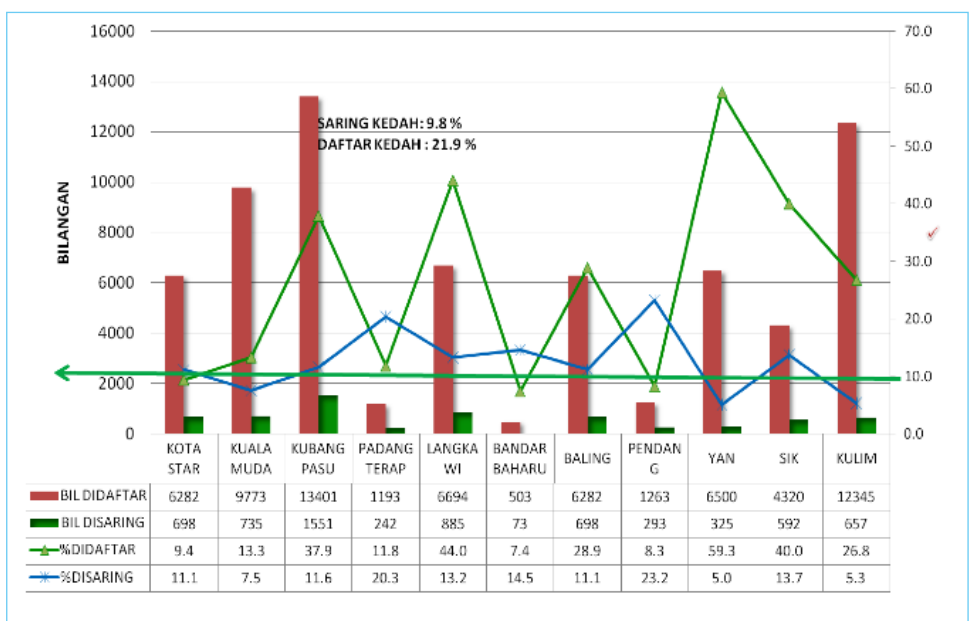
Perkhidmatan Kesihatan Warga Tua mula diperkenalkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia sebagai salah satu strateginya di bawah Rancangan Malaysia Ke Tujuh. Program ini dimulai dengan Persidangan Penjagaan Kesihatan Warga Tua yang telah diadakan pada 12 hingga 15 Jun 1995. Projek perintis dimulakan di empat buah klinik kesihatan iaitu Klinik Kesihatan Kuala Kedah (Daerah Kota Setar), Klinik Kesihatan Parit Baru (Sabak Bernam), Klinik Kesihatan Sungai Mati (Muar) dan Klinik Kesihatan Karak (Bentong).

Perkhidmatan Penjagaan Kesihatan Warga Emas

Sehingga Disember 2012, sebanyak 52 buah klinik kesihatan di seluruh negeri telah menjalankan perkhidmatan penjagaan kesihatan untuk warga tua. Perkhidmatan yang dijalankan di klinik -klinik kesihatan adalah promosi dan pendidikan kesihatan, ujian saringan dan penilaian status kesihatan, pemeriksaan kesihatan dan pengubatan, khidmat kaunseling, senaman untuk warga tua serta aktiviti-aktiviti rekreasi, sosial dan kebajikan. Saringan menggunakan Borang Saringan Status Kesihatan Warga emas (BSSK WE)

Rajah 3.2.14

Daftar Dan Saringan Sepenuhnya Warga Emas Mengikut Populasi 2012

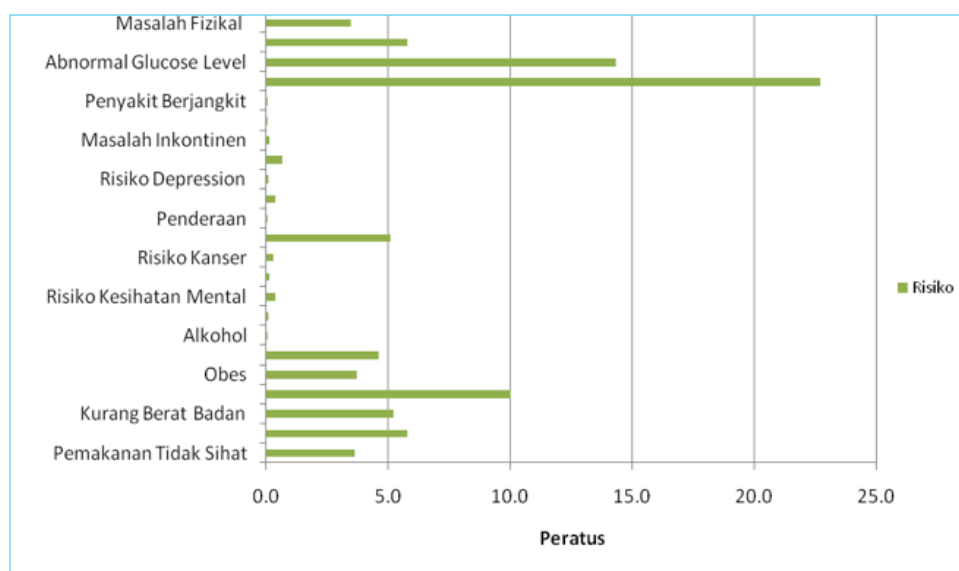
Perkhidmatan rehabilitasi, fisioterapi, terapi cara pulih kerja, lawatan dan perawatan di rumah, dijalankan oleh beberapa buah klinik kesihatan. Usaha untuk memperluaskan aktiviti ini adalah mengambil masa kerana ia melibatkan pembinaan infrastruktur dan memerlukan kakitangan yang terlatih untuk melaksanakannya. Sehingga Disember 2012, sungguhpun terdapat 38 buah klinik kesihatan mempunyai ruang/bilik untuk aktiviti rehabilitasi tetapi hanya 26 buah sahaja yang menjalankan perkhidmatan rehabilitasi (41.8% daripada yang menjalankan program kesihatan warga tua), yang selebihnya tidak mempunyai peralatan untuk aktiviti tersebut

Lawatan dan perawatan di rumah serta rujukan

Sehingga Disember 2012, seramai 68596 warga emas telah berjaya didaftarkan dan sebanyak 6749 telah disaring sepenuhnya di semua daerah dalam Negeri Kedah. Sebanyak 1519 lawatan ke rumah warga emas telah dilakukan dan 52 kes telah dirujuk ke pelbagai jabatan sepanjang tahun 2012

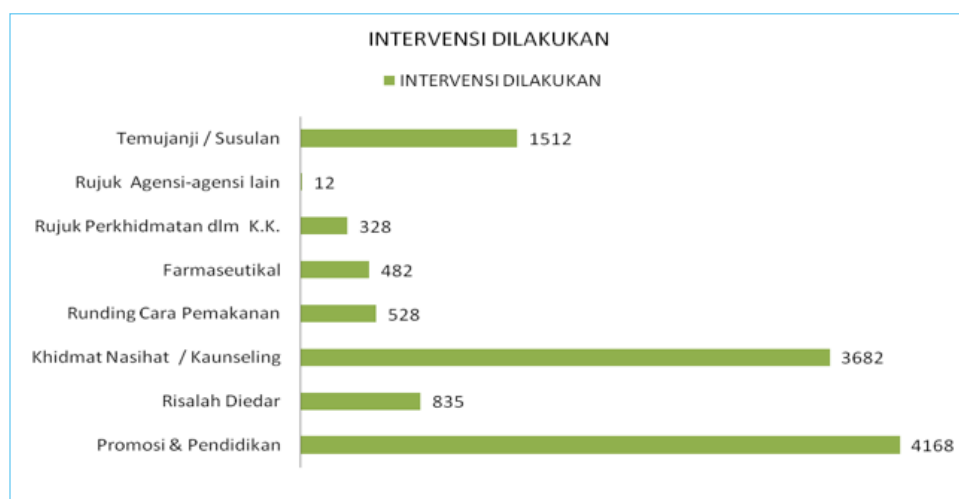
Rajah 3.2.15

Peratus Masalah Yang Dikesan Daripada Saringan Yang Dilakukan Tahun 2012

Rajah 3.2.16

Jumlah Intervensi Yang Dilakukan Setelah Masalah Dikenalpasti Tahun 2012

Warga emas yang bermasalah juga dirujuk kepada pihak yang berkenaan seperti Pejabat Kebajikan Masyarakat, Pejabat Agama/Baitulmal, Pejabat Daerah. Bagi keperluan kesihatan mereka juga dirujuk ke Klinik Pergigian, Hospital dan JKN (BAKAS) Bekalan Air Bersih dan tandas.

Latihan

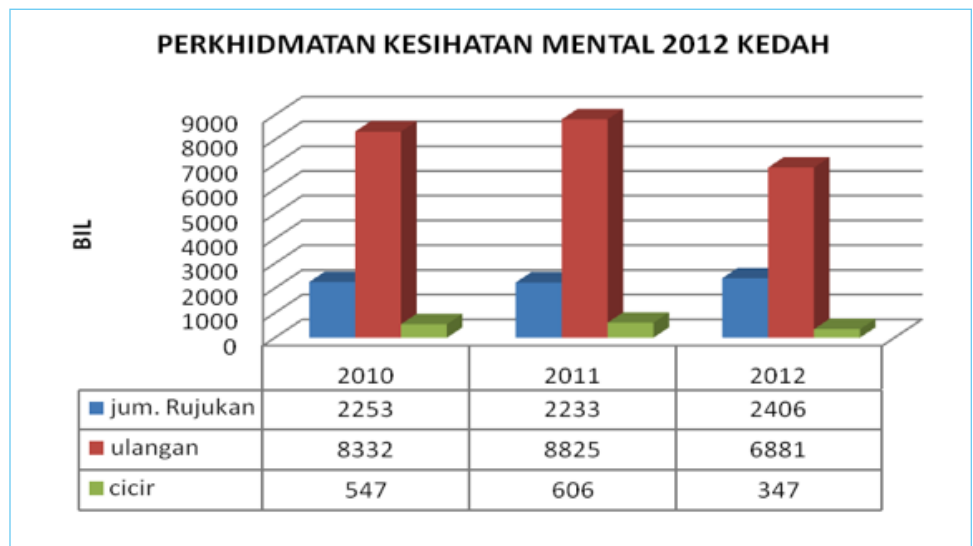
Januari hingga Disember 2012, seramai 36 orang anggota kesihatan yang terdiri daripada Pegawai Perubatan dan Kesihatan, Jururawat kesihatan dan Penolong pegawai Perubatan telah dilatih dalam aspek penjagaan kesihatan warga tua. Manakala seramai 104 orang telah dilatih dalam bidang 'penjaga warga tua (*care givers*). Mereka ini terdiri daripada penjaga warga tua, badan-badan sukarela, pertubuhan bukan kerajaan serta agensi-agensi lain. Sebanyak 39 'Kelab Warga Emas' yang aktif berbanding 41 buah pada tahun 2011.

PERKHIDMATAN KESIHATAN MENTAL

Perkhidmatan rawatan susulan pesakit mental telah dilaksanakan di setiap Klinik Kesihatan di Negeri Kedah. Sebanyak 50 Klinik Kesihatan dan 2 Klinik Kesihatan Bandar menjalankan perkhidmatan ini di mana kes-kes yang didiscaj dari Hospital dan mendapat rawatan susulan di KK. Sehingga Disember 2012 kes rujukan rawatan susulan di KK adalah seramai 2406 pesakit. Pemantauan program ini akan dipantau sepenuhnya oleh Unit NCD mulai tahun 2010.

Rajah 3.2.16

Kedatangan Pesakit Rawatan Susulan Mental Ke Klinik Kesihatan

Pusat Psikososial Rehabilitasi (*Psyhosocial Rehabilitaion Centre -PSR*)

Sehingga Disember 2012, terdapat 2 Klinik kesihatan yang menjalankan perkhidmatan tersebut iaitu : Klinik Kesihatan Kupang di Baling dan Klinik Kesihatan Pendang di daerah Pendang. Jumlah kedatangan yang melibatkan kedua-dua pusat tersebut adalah 618 orang

PROGRAM KUALITI

Program kepastian Kualiti yang terdapat di Kesihatan Primer adalah seperti berikut :

1. QAP Klinik Kawanku
2. QAP Pengendalian Asma Yang wajar
3. QAP Pengendalian Diabetis yang wajar telah digantikan dengan NIA mulai 2009

Jadual 3.2.4

Pencapaian Median 2010-2012 QAP Klinik Kawanku Negeri Kedah

Daerah	Pencapaian 2010	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012
Kota Star	92%	87%	85%
Kubang Pasu	95%	95.5%	95%
Kuala Muda	80.5%	86.5%	88.5%
Kulim	95.0%	96.0%	96%
Baling	76.0%	85.0%	85.8%
Pendang	83.0%	99.0%	89%
Padang Terap	80.0%	90.0%	88.2%
Yan	71.0%	95.0%	95%
Sik	94.1%	98.0%	95%
Bandar Baharu	98.0%	87.0%	96%
Langkawi	89.0%	98.0%	98%
Kedah(Median)	88.5%	93.0%	91%
% reduction 2010-2012	4/11 (36.4%)	2/11 (18.2%)	6/11 (54.5%)

Jadual 3.2.5

Pencapaian Median QAP Pengendalian Asma Yang Wajar Negeri Kedah 2010-2012

Daerah	Pencapaian 2010	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012
Kota Star	0 %	33.3 %	33.3%
Kubang Pasu	22.2%	23.4%	33.3%
Kuala Muda	3.3%	76.7%	36.7%
Kulim	0 %	60.0 %	83.3%
Baling	3.4%	13.4%	24%
Pendang	53.3%	83.1%	40%

Lain-lain program QAP :

QAP X-RAY

Penolakan Xray adalah QA yang dipantau oleh JXR di Daerah. Sasaran yang telah ditetapkan oleh KKM adalah < 5%. Ke semua 12 KK yang memberi perkhidmatan ini mencapai sasaran < 5% penolakan xray. Analisis penolakan menunjukkan 27 -30 % adalah disebabkan kesilapan teknik. Sebab-sebab lain adalah pemprosesan, peralatan dan lain-lain.

Jadual 3.2.6 : Penolakan Filem Xray

QAP FARMASI

Indikator yang digunakan adalah:

- QAP KA-1 "proportion of prescriptions (rx) intervened to number of prescriptions received at pharmacy counter". Standard <2.5%. Semua Klinik kesihatan yang menjalankan QAP ini mencapai sasaran.

- QAP KA-2 "Proportion of prescriptions (rx) wrongly filled and detected before dispensing to total number of prescriptions received". Standard 0%. Hanya sebilangan Klinik Kesihatan yang menjalankan QAP ini kerana kebanyakan Klinik Kesihatan hanya mempunyai seorang Penolong Pegawai Farmasi sahaja.

Jadual 3.2.7 QAP Farmasi 2012 Negeri Kedah						
NIA	STD	Pencapaian 2009	Pencapaian 2010	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	SIQ
Percentage of prescriptions wrongly filled and detected before dispensing	0%	0%	0.05%	0%	0%	X

QAP MAKMAL

Indikator yang digunakan adalah : Ujian FBC (Automasi) mematuhi TTAT < 60 minit .Sasaran yang ditetapkan adalah 90%.Pada Tahun 2008 dan 2009, 21 KK dari 9 Daerah terlibat dalam kajian ini dan pencapaian bagi Negeri Kedah adalah 96.7% dan 97.7% . Manakala pada tahun 2012 jumlah yang terlibat adalah 40 KK dari 10 Daerah dan pencapaiannya adalah 99.4.% .

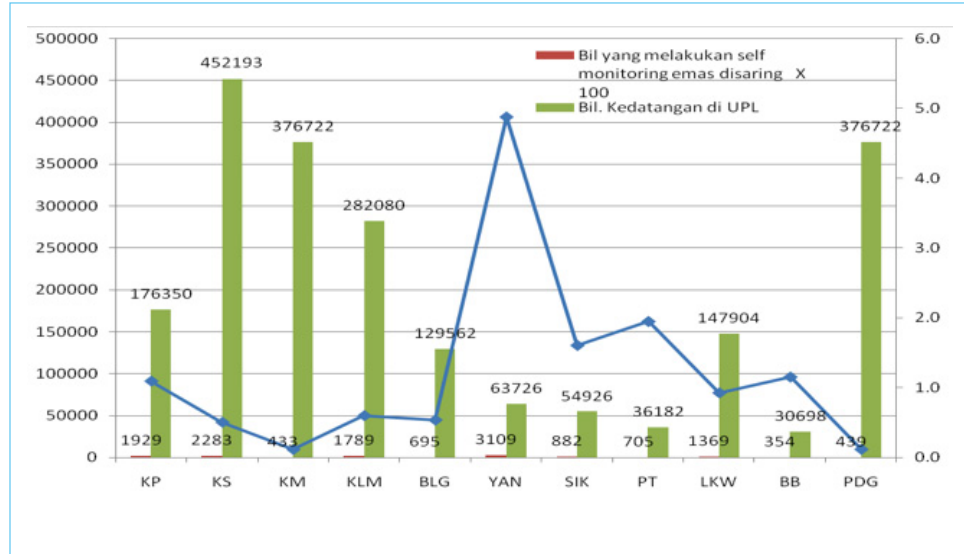
Jadual 3.2.8 QAP Makmal 2012 Negeri Kedah						
NIA	STD	Pencapaian 2009	Pencapaian 2010	Sasaran 2011	Sasaran 2012	SIQ
Ujian FBC (Automasi) mematuhi TTAT < 60 minit (31 KK dlm 10 District)	90%	97.70%	97.90%	90%	99.4%	X

LAIN-LAIN PERKHIDMATAN

Sepanjang tahun 2012 seramai 0.7 % daripada pesakit yang datang ke klinik kesihatan telah melakukan pemeriksaan sendiri di kaunter saringan yang disediakan di setiap klinik kesihatan. Hasil daripada pemeriksaan tersebut, 5.13% mempunyai masalah berat badan,11.9% merokok dan 22.9% mempunyai BP>140/90mmhg. Mereka ini telah dirujuk dan diberi temujanji bagi hadir semula ke klinik kesihatan untuk pemeriksaan lanjut.

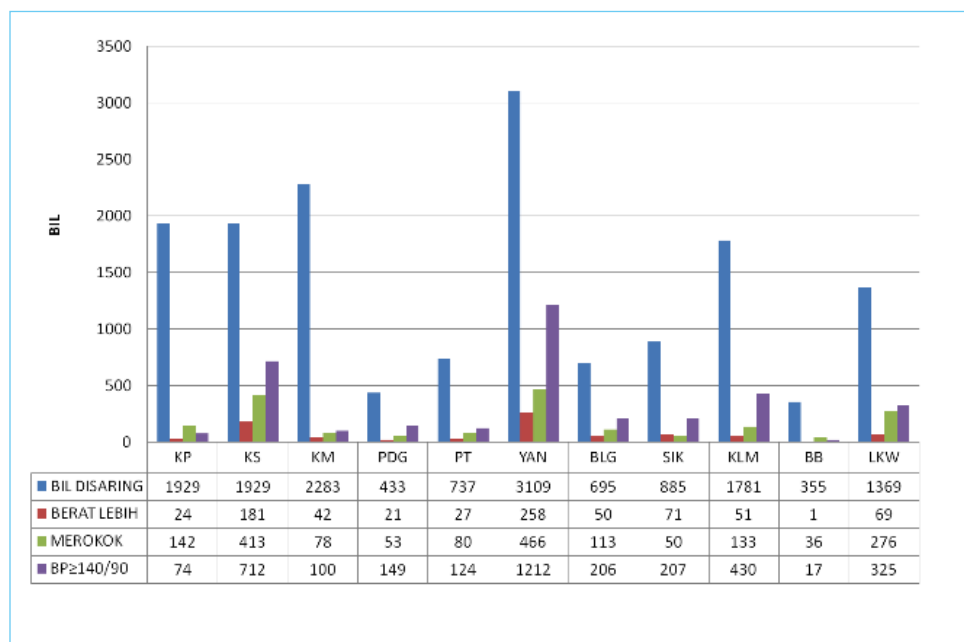
Rajah 3.2.18

Bilangan Dan Peratus Pesakit Melakukan Pemeriksaan Kendiri Tahun 2012

Rajah 3.2.19

Bilangan Masalah Yang Dikenalpasti Hasil Daripada Pemeriksaan Kendiri Tahun 2012

3.3 Unit PEMAKANAN

PENDAHULUAN

Aktiviti pemakanan terus dilaksanakan di semua peringkat kemudahan perkhidmatan kesihatan. Kumpulan sasaran bagi aktiviti pemakanan adalah bayi, kanak-kanak, pelajar sekolah rendah dan menengah, remaja, orang dewasa, ibu mengandung, warga tua dan kumpulan-kumpulan yang khusus seperti orang kurang upaya dan lain-lain kumpulan. Aktiviti pemakanan boleh dibahagikan kepada 4 bidang utama iaitu perancangan dan pembangunan program, promosi pemakanan, pemulihan pemakanan dan pengawasan pemakanan.

Perancangan dan Pembangunan Program tertumpu pada aktiviti di bawah Pelan Tindakan Pemakanan Kebangsaan Malaysia (NPANM). Promosi Pemakanan adalah seperti promosi penyusuan susu ibu, Hospital Rakan Bayi (*Baby Friendly Hospital Initiative*), dapur sihat, pusat maklumat pemakanan, katering sihat, Sambutan Bulan Pemakanan, Penyediaan Hidangan Sihat untuk kem Pusat Latihan Khidmat Negara (PLKN), Kempen Cara Hidup Sihat serta latihan-latihan pemakanan.

Program Pemulihan Pemakanan pula memberi tumpuan kepada masalah pemakanan di kalangan masyarakat samada masalah dari segi kekurangan ataupun berlebihan makro atau mikro nutrien. Pemberian bakul makanan kepada kanak-kanak yang mengalami masalah kurang berat badan yang terdiri daripada keluarga termiskin merupakan aktiviti di bawah Program Pemulihan Kanak-Kanak Kekurangan Zat Makanan (PPKZM) yang telah dilaksanakan sejak tahun 1989 lagi. Pada tahun 2010, program Bakul 1 AZAM diperkenalkan dan diteruskan sehingga kini yang memberi fokus yang sama iaitu kepada kanak-kanak yang mengalami masalah kurang berat badan dengan pendapatan isirumah kurang dari RM 2,000 sebulan. Bagi kanak-kanak kurang berat badan, ibu mengandung yang anemia serta kenaikan berat badan yang kurang memuaskan dan dikategorikan sebagai miskin juga turut diberi bantuan susu tepung penuh krim (STPK) sekurang-kurangnya 3 kg bagi setiap penerima. Aktiviti pemberian garam beriodin kepada semua ibu mengandung dan kanak-kanak kurang berat badan terus dilaksanakan bagi mencegah dan mengawal masalah Gangguan Akibat Kekurangan Iodin (IDD). Aktiviti turut dilaksanakan sehingga ke peringkat sekolah. Program obesiti juga merupakan program yang penting telah dijalankan oleh Unit Pemakanan dalam usaha untuk mengurangkan risiko penyakit kronik kepada masyarakat. Program obesiti menumpukan perhatian dalam usaha untuk menurunkan berat badan kepada BMI yang normal di kalangan komuniti dan anggota kesihatan.

PELAN TINDAKAN KEBANGSAAN UNTUK PEMAKANAN DI MALAYSIA II (2006-2015)

Pelan Tindakan Pemakanan Kebangsaan Malaysia (NPANM) II adalah pelan 10 tahun untuk tempoh 2006 hingga 2015. Objektif, strategi, aktiviti dan sasaran NPANM II disediakan berdasarkan Dasar Pemakanan Negara, kajian semula NPANM I (1996-2000) dan pelaksanaannya selepas tahun 2000. Isu pemakanan semasa dan yang akan timbul pada masa akan datang juga diambil kira dalam penyediaan NPANM II.

Beberapa aktiviti khas telah dijalankan di peringkat daerah bagi mencapai objektif NPANM. Fokus utama tahun 2012 masih lagi memberi tumpuan kepada promosi pemakanan sihat di sekolah-sekolah di bawah Jabatan Pelajaran Negeri Kedah. Aktiviti yang dijalankan adalah seperti pemantauan menu sihat dan kalori tagging pada menu yang dijual di kantin sekolah sihat serta aktiviti ceramah pemakanan sihat kepada pelajar yang berlebihan berat badan oleh Pegawai Sains Pemakanan.

PENGAWASAN PEMAKANAN

Kementerian Kesihatan Malaysia memantau taraf pemakanan kanak-kanak melalui Sistem Pengawasan Pemakanan (SPP). Sistem ini menggunakan pencapaian berat badan kanak-kanak mengikut umur

sebagai petunjuk status pemakanan kanak-kanak berumur kurang daripada 5 tahun yang hadir ke klinik-klinik kesihatan. Rujukan standard yang digunakan adalah daripada National Center for Health Statistics (NCHS) yang merupakan piawaian yang diguna pakai untuk perbandingan di peringkat antarabangsa. Taraf pemakanan kanak-kanak dikategorikan kepada empat tahap mengikut pencapaian berat badan bagi umur masing-masing (Jadual 3.3.1).

Jadual 3.3.1 Kategori Berat Badan Bagi Kanak-Kanak Bawah 5 Tahun Mengikut NCHS		
	Taraf	Pencapaian berat badan mengikut umur
a)	Kurang berat badan (KBB) teruk	Berat badan kurang daripada -3SD median standard
b)	Kurang berat badan(KBB) sederhana	Berat badan pada atau lebih dari -3SD dan kurang daripada -2SD median standard
c)	Berat badan normal	Berat badan pada atau lebih -2SD dan kurang daripada +2SD median standard
d)	Berlebihan berat badan	Berat badan pada atau lebih daripada +2SD median standard

Taraf Pemakanan Kanak-Kanak Bawah Lima Tahun

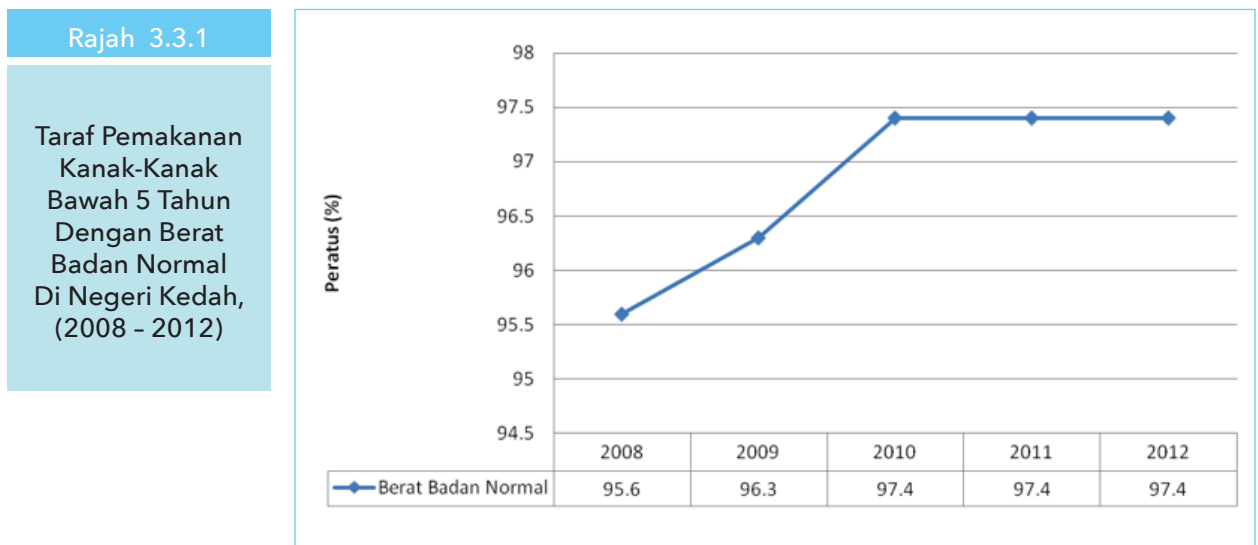
Jadual 3.3.2 menunjukkan taraf pemakanan kanak-kanak bawah 5 tahun mengikut daerah di Negeri Kedah. Data ini merujuk kepada jumlah kedatangan baru kanak-kanak pada tahun 2012. Sebanyak 740 orang kanak-kanak mengalami masalah kurang berat badan (KBB) dengan pencapaian 2.3% pada tahun 2012 berbanding tahun sebelumnya iaitu 2.7% (2011) dan (2010). Kejadian masalah KBB Teruk semakin baik pada tahun 2012 dengan pencapaian 0.1% berbanding 0.2% (2011) dan 0.24% (2010). Kanak-Kanak yang mengalami masalah KBB Sederhana juga semakin bertambah baik iaitu sebanyak 2.2% berbanding 2.5% (2011). Merujuk Jadual 3.3.2 daerah yang mempunyai masalah KBB yang paling tinggi pada tahun 2012 adalah di daerah Baling (5.3%) diikuti Sik (5.2%) dan Padang Terap (4.9%). Ke tiga-tiga daerah ini merupakan antara daerah yang mempunyai ramai penerima bantuan bakul makanan disamping faktor-faktor tertentu serta kedudukannya yang agak jauh daripada kawasan bandar.

Secara keseluruhan sebanyak 97.4% kanak-kanak bawah lima tahun mempunyai berat badan untuk umur yang normal bagi tahun 2012 di Negeri Kedah.

Jadual 3.3.2		Taraf Pemakanan Kanak-Kanak Bawah 5 Tahun Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012			
Daerah	Jumlah Kanak-Kanak Ditimbang	Taraf Pemakanan Kanak-Kanak (Berat Badan Mengikut Umur)			
		KBB teruk (%)	KBB sederhana (%)	Berat Badan normal (%)	Berat Badan berlebihan (%)
Kota Setar	6528	0.1	0.8	98.5	0.7
Kuala Muda	7406	0.1	2.0	97.8	0.1
Kubang Pasu	3698	0.1	3.4	96.5	0.1
Padang Terap	1389	0.2	4.8	94.5	0.6
Langkawi	1569	0.0	0.4	99.6	0.0
Bandar Baharu	864	0.1	0.8	99.1	0.0
Baling	2605	0.4	4.9	94.7	0.0
Pendang	1410	0.1	2.3	97.6	0.0
Yan	889	0.6	2.9	96.1	0.5
Sik	1721	0.0	5.2	94.7	0.1
Kulim	3622	0.0	0.8	99.1	0.1
Kedah	31701	0.1	2.2	97.4	0.2

*KBB : Kurang Berat Badan

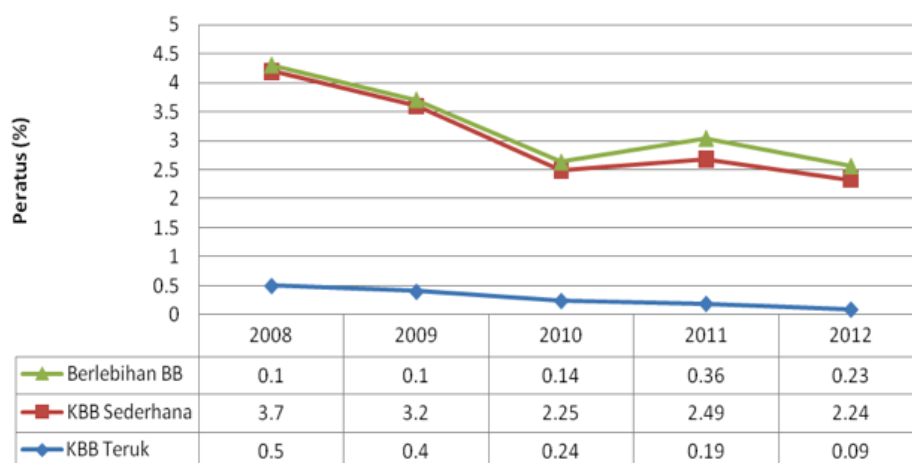
Rajah 3.3.1 menunjukkan taraf pemakanan kanak-kanak bawah 5 tahun dengan berat badan normal di Negeri Kedah dari tahun 2008 sehingga tahun 2012. Secara keseluruhannya, taraf pemakanan kanak-kanak semakin meningkat berbanding tahun 2008 sehingga kini. Namun begitu corak kenaikan tidak banyak berubah mulai tahun 2010.

Rajah 3.3.2 berikut menunjukkan taraf pemakanan kanak-kanak bawah 5 tahun dengan masalah kurang berat badan dan berlebihan berat badan di Negeri Kedah dari tahun 2008 sehingga tahun 2012. Secara keseluruhannya, taraf pemakanan kanak-kanak semakin bertambah baik berbanding tahun-tahun sebelumnya.

Rajah 3.3.2

Taraf Pemakanan
Kanak-Kanak
Bawah 5 Tahun,
Negeri Kedah
(2008-2010)

Bayi Yang Dilahirkan Berat Kurang Daripada 2.5 kg

Jadual 3.3.3 menunjukkan bilangan dan peratus kurang berat lahir (<2.5kg) bayi mengikut daerah di Negeri Kedah. Seramai 1,946 (6.7%) orang bayi di Negeri Kedah yang dilahirkan dengan berat lahir kurang daripada 2.5 kg berbanding 29,232 jumlah kelahiran hidup. Peratus kejadian bayi yang dilahirkan berat badan kurang daripada 2.5 kg adalah tinggi di daerah Baling (10.8%), Padang Terap (9.6%) dan Pendang (9.5%).

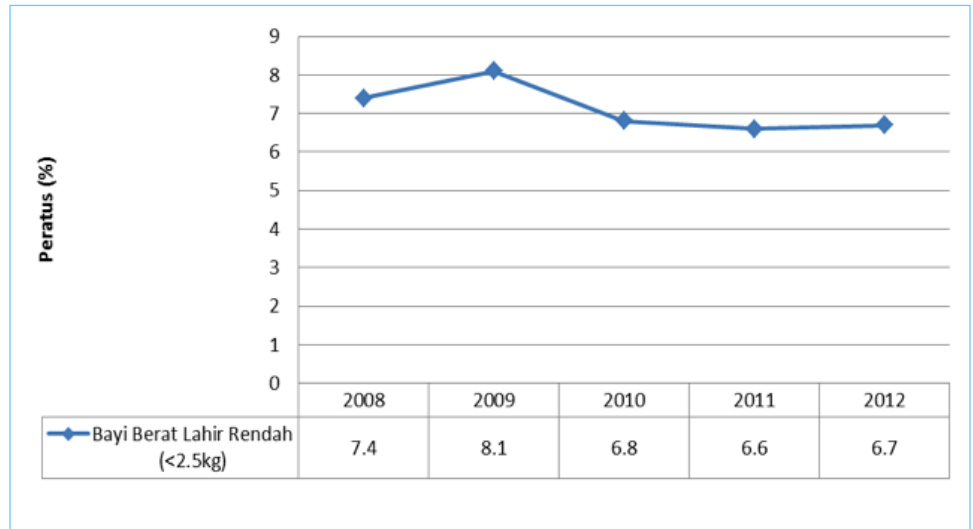
Jadual 3.3.3

Bilangan Dan Peratus Kurang Berat Badan Lahir (<2.5kg) Mengikut Daerah Di Negeri Kedah

Daerah	Bilangan Bayi < 2.5kg	Peratus (%)
Kota Setar	223	4.2
Kuala Muda	440	6.7
Kubang Pasu	213	6.2
Padang Terap	100	9.6
Langkawi	131	6.6
Bandar Baharu	36	5.5
Baling	232	10.8
Pendang	140	9.5
Yan	75	7.9
Sik	58	5.5
Kulim	298	6.5
Kedah	1946	6.7

Rajah 3.3.3

Peratus Kurang Berat Badan Lahir (<2.5kg) di Malaysia Bagi Tahun 2008-2012

Rajah 3.3.3 menunjukkan peratus bayi kurang berat lahir di Negeri Kedah daripada tahun 2008 sehingga tahun 2012. Secara keseluruhannya, peratus bayi kurang berat lahir adalah semakin baik namun sedikit meningkat jika dibandingkan dengan tahun 2011.

Taraf Pemakanan Pelajar Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah

Taraf pemakanan pelajar sekolah rendah telah dipantau menggunakan Carta Pertumbuhan WHO 2007. Pelajar-pelajar ini diukur oleh guru atau anggota kesihatan bagi mendapatkan berat badan dan tinggi. Semua data-data ini akan dianalisa semula oleh anggota kesihatan untuk mendapatkan taraf pemakanan mengikut BMI (*Body Mass Index*) bagi remaja.

Jadual 3.3.4 menunjukkan taraf pemakanan pelajar sekolah yang mengalami susut berat badan dan berlebihan berat badan dikalangan pelajar Prasekolah, Tahun 1, Tahun 6 dan juga Tingkatan 3 bagi setiap daerah di Negeri Kedah. Secara keseluruhan peratus pelajar yang mengalami susut berat badan adalah 9.4% di kalangan pelajar Prasekolah, 8.1% di kalangan pelajar Tahun 1, 6.1% di kalangan pelajar tahun 6, 5.2% pelajar Tingkatan 3. Bagi masalah berlebihan berat badan pula menunjukkan bahawa seramai 5.9% adalah di kalangan pelajar Prasekolah, 6.5% di kalangan pelajar Tahun 1, 13.5% di kalangan pelajar Tahun 6 dan 10.9% di kalangan pelajar Tingkatan 3.

Keseluruhan menunjukkan bahawa sebanyak 73.9% pelajar mempunyai berat badan normal, 9.3% pelajar susut berat badan, 9.3% pelajar berlebihan berat badan, 7.4% pelajar obesiti dan 1.9% pelajar adalah terbantut.

Jadual 3.3.4

Tarf Pemakanan Pelajar Sekolah Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012

Daerah	Tarf Pemakanan Kanak-Kanak (BMI untuk Umur)							
	Pra Sekolah		Tahun 1		Tahun 6		Tingkatan 3	
	Susut	LBB	Susut	LBB	Susut	LBB	Susut	LBB
Kota Setar	9.3	7.3	10.2	7.5	8.1	17.0	6.9	13.2
Kuala Muda	5.8	5.7	4.5	8.2	3.8	17.0	3.9	11.2
Kubang Pasu	9.2	8.5	12.5	8.1	8.4	16.5	7.7	14.1
Padang Terap	10.1	3.8	10.7	4.4	9.2	10.6	7.2	11.1
Langkawi	8.7	4.3	13.7	6.4	9.3	11.8	4.1	3.7
Bandar Baharu	14.7	10.7	15.9	8.7	10.6	17.5	9.3	17.9
Baling	10.5	4.1	9.5	6.2	7.0	10.5	6.7	13.1
Pendang	9.2	6.2	13.4	4.2	8.2	13.3	5.7	11.1
Yan	9.7	5.2	7.1	7.8	6.3	13.1	2.5	9.8
Sik	24.1	2.0	14.9	5.2	11.7	8.4	10.9	6.4
Kulim	2.0	1.8	0	2.5	0	4.3	0	5.8
Kedah	9.4	5.9	8.1	6.5	6.1	13.5	5.2	10.9

*LBB : Lebih Berat Badan

Penyusuan Susu Ibu Secara Eksklusif Selama 4 Bulan dan 6 Bulan

Indikator Penyusuan Susu Ibu secara eksklusif 4 bulan adalah satu daripada indikator yang dipantau di peringkat Pelan Tindakan Pemakanan Kebangsaan. Keseluruhan pencapaian bagi Negeri Kedah bagi tahun 2012, peratus penyusuan susu ibu eksklusif selama 4 bulan adalah 41.9% berbanding tahun 2011 (36.2%). Ini menunjukkan peningkatan yang baik. Daerah yang tinggi peratus penyusuan susu ibu eksklusif selama 4 bulan adalah di daerah Yan (67.4%), Kubang Pasu (52.1%) dan Baling (50.3%).

Bagi pencapaian peratus penyusuan susu ibu eksklusif selama 6 bulan pula adalah 25.5% berbanding tahun 2011 (14.7%). Ini juga menunjukkan peningkatan yang baik. Daerah yang tinggi peratus penyusuan susu ibu eksklusif selama 6 bulan adalah di daerah Yan (42.2%), Padang Terap (41.1%) dan Baling (38.5%). Jadual di bawah menunjukkan status penyusuan susu ibu secara eksklusif untuk 4 bulan dan 6 bulan bagi setiap daerah di Negeri Kedah.

Jadual 3.3.5

Peratus Penyusuan Susu Ibu Secara Eksklusif 4 Dan 6 Bulan Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012

Daerah	4 Bulan (%)	6 Bulan (%)
Kota Setar	45.4	24.8
Kuala Muda	38.6	22.1
Kubang Pasu	52.1	30.2
Padang Terap	45.5	41.1
Langkawi	22.6	18.6
Bandar Baharu	49.1	23.8
Baling	50.3	38.5
Pendang	28.6	19.4
Yan	67.4	42.2
Sik	48.4	32.8
Kulim	24.9	8.5
Kedah	41.9	25.5

Amalan Pengenalan Makanan Pelengkap Kepada Bayi

Amalan makanan pelengkap kepada bayi mestilah diperkenalkan ketika bayi berumur 6 bulan. Sehubungan dengan itu daripada Jadual 3.3.6 menunjukkan seramai 85.8% bayi telah diberikan makanan pelengkap pada umur yang sesuai berbanding tahun 2011 (80.6%). Ini juga menunjukkan berlakunya peningkatan yang baik jika berbanding tahun sebelum ini. Daerah yang tinggi peratus pencapaiannya adalah di daerah Yan (96.2%) Kota Setar (93.2%) dan Kubang Pasu (93.1%). Jadual di bawah menunjukkan peratus pengenalan pemberian makanan pelengkap di kalangan bayi berumur 6 bulan bagi tahun 2012 mengikut daerah di Negeri Kedah.

Jadual 3.3.6

Peratus Pengenalan Pemberian Makanan Pelengkap di Kalangan Bayi Berumur 6 Bulan Mengikut Daerah di Negeri Kedah 2012

Daerah	6 Bulan(%)
Kota Setar	93.2
Kuala Muda	84.0
Kubang Pasu	93.1
Padang Terap	80.2
Langkawi	85.0
Bandar Baharu	63.7
Baling	81.3
Pendang	75.1
Yan	96.2
Sik	75.1
Kulim	89.0
Kedah	85.8

PROMOSI PEMAKANAN

Promosi Penyusuan Susu Ibu

Sambutan Minggu Penyusuan Susu Ibu Sedunia

Majlis Sambutan Minggu Penyusuan Susu Ibu Sedunia Peringkat negeri Kedah telah diadakan pada 29 Ogos 2012 di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, Kulim. Majlis ini adalah kerjasama antara Jabatan Kesihatan Negeri Kedah, Pejabat Kesihatan Daerah Kulim, Hospital Kulim dan Persatuan Kumpulan Sokongan Penyusuan Negeri Kedah (PKSPK). Sambutan Minggu Penyusuan Sedunia yang ke - 20 bertemakan "Memahami Sejarah - Merancang Masa Depan : Sambutan 10 Tahun Strategi Global WHO/ UNICEFF bagi Pemakanan Bayi dan Kanak- Kanak Kecil" (*Understanding the Past- Planning the Future: Celebrating 10 Years of WHO/ UNICEFF's Global Strategy for Infant and Young Child Feeding*). Majlis sambutan ini dirasmikan oleh Pengarah Kesihatan Negeri Kedah.

Pelbagai aktiviti telah dijalankan sempena minggu penyusuan susu ibu seperti di bawah ;

1. Forum dan pameran penyusuan susu ibu
2. Pertandingan pakaian beragam sempena Bulan Kemerdekaan.
3. Pertandingan gerai jualan tercantik
4. Pertandingan gubahan buah- buahan dan sayur- sayuran
5. Pertandingan mewarna di kalangan pelajar tadika
6. Anugerah ibu contoh yang Berjaya menyusu secara eksklusif sehingga 6 bulan
7. Pertandingan teka silang kata
8. Pertandingan memasak

Inisiatif Hospital Rakan Bayi

Terdapat sembilan buah Hospital di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia di Negeri Kedah. Kesemua hospital di Negeri Kedah telah mendapat pengiktirafan sebagai Hospital Rakan Bayi. Walaubagaimanapun kesemua hospital ini akan dinilai semula setelah tamat tempoh dengan menggunakan kriteria baru. Tarikh tamat bagi semua Hospital Rakan Bayi tersebut seperti di Jadual 3.3.7 di bawah.

Jadual 3.3.7 Status Hospital Rakan Bayi Negeri Kedah	
Hospital	Tarikh Tamat Hospital Rakan Bayi
Langkawi	11 Mac 2013
Kuala Nerang	3 Disember 2012
Baling	25 Julai 2014
Sik	25 Julai 2014
Yan	18 Ogos 2013
Kulim	3 Disember 2014
Jitra	24 Julai 2014
Sultanah Bahiyah	23 Julai 2014
Sultan Abdul Halim	29 Januari 2014

Inisiatif Klinik Rakan Bayi

Sebanyak 11 Klinik Kesihatan (KK) di Negeri Kedah telah dinilai bagi pelaksanaan Inisiatif Klinik Rakan Bayi. Sebanyak enam buah KK telah berjaya diiktiraf sebagai Klinik Rakan Bayi, empat buah KK perlu di nilai semula untuk mendapat pengiktirafan dan sebuah KK lulus bersyarat. Tujuan program ini dijalankan adalah untuk mempromosikan penyusuan susu ibu dan meningkatkan bilangan ibu menyusukan bayinya dengan susu ibu secara eksklusif sehingga enam bulan. Program ini akan diteruskan pada tahun 2013 di semua klinik kesihatan di Negeri Kedah. Senarai klinik kesihatan yang telah dinilai untuk dijadikan sebagai Klinik rakan bayi adalah seperti dibawah.

Jadual 3.3.8 Klinik Kesihatan Yang Dinilai Bagi Pengiktirafan Inisiatif Klinik Rakan Bayi Peringkat Negeri Kedah 2012	
Daerah	Nama Klinik
Langkawi	KK Padang Matsirat
Kubang Pasu	KIA Jitra
Kota Setar	KK Simpang Empat
Padang Terap	KIA Kuala Nerang
Pendang	KK Pendang
Yan	KIA Yan
Sik	KIA Sik
Baling	KIA Baling
Kulim	KK Kulim
Bandar Baharu	KK Bandar Baru
Kuala Muda	KK Kota Kuala Muda

PROMOSI PEMAKANAN SIHAT

Aktiviti promosi pemakanan sihat ini telah dijalankan di sekolah, institusi, dapur sihat masyarakat dan melalui kursus katering sihat. Promosi pemakanan sihat dijalankan dengan bertujuan untuk memberitahu kepada masyarakat supaya mengamalkan pemakanan secara sihat demi menjamin kesihatan yang optima. Promosi pemakanan sihat dilaksanakan di sekolah bertujuan untuk memupuk amalan pemakanan secara sihat sejak dari kecil lagi. Di antara aktivitinya adalah seperti pelaksanaan kantin sekolah sihat, program kembara riang ria dan promosi pemakanan sihat.

Promosi Pemakanan Sihat Di Sekolah | *Pelaksanaan Kantin Sekolah Sihat*

Program ini baru dilaksanakan pada tahun 2012 dan masih banyak penambahbaikan yang perlu dilakukan. Di antara aktiviti yang dijalankan adalah seperti pemantauan menu sihat dan kalori tagging pada menu yang dijual di kantin sekolah. Sebanyak 191 buah kantin sekolah rendah (38.0%) dan 110 buah kantin sekolah menengah (57.9%) telah dipantau dari aspek menu dan kalori tagging. Hasil daripada pemantauan tersebut sebanyak 88 buah sekolah (29.2%) mendapat markah yang sangat memuaskan (80-100%), 72 buah sekolah (23.9%) mendapat markah memuaskan (60-79%) dan 141 buah sekolah (46.8%) mendapat markah tidak memuaskan (0-59%).

Pegawai Sains Pemakanan telah memberikan ceramah pemakanan sihat kepada pelajar yang berlebihan berat badan. Sebanyak 154 ceramah telah dijalankan di sekolah pada tahun 2012.

Program Kembara Riang Ria

Bulan April telah diistiharkan sebagai bulan Pemakanan. Pada tahun 2012, tema yang dipilih adalah "Kanak Kanak Sihat, Negara Lebih Sihat - Mulakan Awal" dengan mensasarkan pelajar berumur 4 - 12 tahun. Sambutan telah diadakan di Sekolah Model Khas, Baling dan Sekolah Kebangsaan Taman Hi Teknologi, Kulim. Penyertaan melibatkan seramai 70 orang pelajar sekolah. Pelbagai aktiviti telah dijalankan seperti penilaian pengetahuan pemakanan kanak-kanak sekolah rendah, permainan interaktif (Makan Sihat Dalam Pinggan Saya, Kira Kalori, Detektif Gaya Hidup Sihat, Talian Sihat, Detektif Sihat 10,000 Langkah, Berapa Lama Saya Perlu Berlari), permainan interaktif berkomputer e-learning dan senamrobik. Program Kembara Riang Ria Pemakanan telah diperkenalkan pada sambutan tahun 2011. Aktiviti kembara ini merupakan salah satu intervensi yang dijalankan di sekolah terpilih bagi membantu pelajar-pelajar lebih memahami tentang pemakanan sihat dan juga penurunan berat badan yang bersesuaian.

Promosi Pemakanan Sihat Di Institusi | *Promosi Pemakanan Sihat Di PLKN*

Pelaksanaan hidangan sihat di kem PLKN telah diadakan semenjak tahun 2008 lagi. Secara keseluruhan pencapaian sebanyak 94.7% kem telah mendapat markah sangat baik (> 80% - 100%) bagi penyediaan hidangan sihat untuk sesi 1, 2 dan sesi 3. Masih terdapat banyak pertukaran menu yang dilakukan oleh pihak pengusaha atas alasan tersendiri. Walaubagaimanapun pemantauan ini akan diteruskan dari masa ke semasa untuk menjamin remaja yang sihat dan mendapat makanan dan nutrien yang memenuhi keperluan mereka.

Promosi Pemakanan Sihat Di Pasaraya

Program pemakanan sihat di pasaraya adalah bertujuan untuk memenuhi keperluan orang ramai untuk mendapatkan maklumat pemakanan yang tepat semasa membuat pemilihan makanan. Objektifnya adalah untuk meningkatkan pengetahuan dan kemahiran pengguna tentang pemakanan.

Aktiviti ini dijalankan di dua buah pasaraya di Negeri Kedah iaitu di Pasaraya Giant Alor Setar dan Pasaraya Giant Sungai Petani. Diantara aktiviti yang telah dijalankan adalah seperti Kembara Pasaraya Sihat, demonstrasi memasak, saringan kesihatan dan rundingcara pemakanan serta pengedaran bahan pendidikan pemakanan. Jadual tahunan dikeluarkan dan pelbagai aktiviti dijalankan setiap bulan mulai Mac 2012 dengan melibatkan wakil dari setiap daerah di Negeri Kedah dan diteruskan sehingga sekarang.

Promosi Pemakanan Sihat Di Dapur Sihat Masyarakat

Projek dapur sihat masyarakat di Kedah telah dilaksanakan di lima daerah iaitu :

1. Klinik Kesihatan Sg Tiang, Pendang
2. Dewan Orang Ramai, Merbok
3. KK Jeniang, Sik
4. KD Sungai Korok, Jitra
5. Klinik Kesihatan Sg Limau, Yan

Pelbagai aktiviti telah dijalankan di sini seperti aktiviti pendidikan pemakanan, uji resepi, demonstrasi masakan, pertandingan masakan, aktiviti kecergasan (warga emas), dan ceramah.

Promosi Pemakanan Sihat Melalui Kursus Katering Sihat

Tujuan promosi ini dijalankan adalah untuk meningkatkan pengetahuan dalam penyediaan dan pengendalian makanan sihat, kebersihan dan keselamatan makanan. Kursus ini diadakan kepada pengusaha dan pengendali makanan seperti katerer di fasiliti kesihatan dan katerer yang membekalkan makanan di fasiliti kesihatan (11.6%), kantin sekolah berasrama (2.7%), kantin sekolah harian (53.3%), dapur Pusat Latihan Khidmat Negara (7.5%) dan lain- lain (24.9%). Sebanyak 11 sesi latihan (100%) telah

diadakan dengan 413 orang telah dilatih diperingkat daerah masing- masing.

PROGRAM PEMULIHAN

Program pemulihan bertanggungjawab dalam merancang, membangun, menyelaraskan dan menilai program intervensi bagi pencegahan dan kawalan masalah pemakanan, sama ada berlebihan atau kekurangan zat makanan. Sasaran utamanya adalah di kalangan kanak-kanak dan ibu hamil. Program di bawah program pemulihan adalah seperti Program Pemulihan Kanak-kanak Kekurangan Zat Makanan (PPKZM), Program Anemia di Kalangan Ibu Mengandung, Program Pencegahan dan Kawalan Gangguan Akibat kekurangan Iodin (IDD), Program Pencegahan dan Kawalan Obesiti dan juga Program Susu Tepung Penuh Krim (STPK).

PROGRAM PEMULIHAN KANAK-KANAK KEKURANGAN ZAT MAKANAN (PPKZM)

Program Bakul Makanan telah dimulakan pada tahun 1989. Ianya merupakan program bagi memperbaiki taraf pemakanan bagi kanak-kanak kurang lima tahun daripada keluarga termiskin. Pada tahun 2012 seramai 60 orang kanak-kanak telah dipilih sebagai penerima baru. Mereka ini terdiri daripada 27 orang KBB Teruk ($<-3SD$) dan 30 orang KBB Sederhana ($\geq -3SD$ hingga $<-2SD$) dan 3 orang mempunyai masalah Kecacatan Kongenital. Penerima bakul makanan yang paling ramai adalah di Daerah Baling (36 orang). Jumlah semasa kanak-kanak yang menerima bantuan bakul makanan bagi tahun 2012 adalah seramai 140 orang (Jadual 3.3.9)

Jadual 3.3.10 menunjukkan bahawa sepanjang tahun 2012 terdapat seramai 84 orang kanak-kanak telah diberhentikan dari menerima bantuan bakul makanan iaitu sebanyak 44 kes telah pulih dan 26

Jadual 3.3.9 Bilangan Penerima Bantuan Bakul Makanan Dalam Program Bakul Makanan (PPKZM) Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012				
Daerah	Penerima Baru	Jumlah Penerima Sepanjang Tahun	Bil. Penerima Berhenti	Bil. Penerima pada akhir tahun
Kota Setar	1	4	0	5
Kuala Muda	4	9	6	7
Kubang Pasu	3	15	5	13
Padang Terap	3	12	4	11
Langkawi	1	0	0	1
Bandar Baharu	4	16	12	8
Baling	18	45	27	36
Pendang	0	7	0	7
Yan	0	12	2	10
Sik	19	29	18	30
Kulim	7	15	10	12
Kedah	60	164	84	140

kes telah masuk sekolah. Sementara 14 kes yang lain berhenti disebabkan atas sebab lain-lain samaada berpindah, keluarga sudah mampu, enggan menerima bantuan atau meninggal. Berdasarkan indikator pulih yang baru, peratus kanak-kanak yang pulih pada tahun 2012 adalah sebanyak 34.7% berbanding KPI yang ditetapkan iaitu 25%.

Jadual 3.3.10

Bilangan Penerima Bakul Makanan Yang Berhenti Mengikut Daerah Bagi Program Pemulihan Kanak-Kanak Kekurangan Zat Makanan (PPKZM) Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012

Daerah	Bil. penerima Berhenti	Sebab-Sebab Berhenti		
		Pulih	Masuk Sekolah	Lain-lain
Kota Setar	0	0	0	0
Kuala Muda	6	0	4	2
Kubang Pasu	5	1	0	4
Padang Terap	4	2	1	1
Langkawi	0	0	0	0
Bandar Baharu	12	10	0	2
Baling	27	6	16	5
Pendang	0	0	0	0
Yan	2	2	0	0
Sik	18	14	4	0
Kulim	10	9	1	0
Kedah	84	44	26	14

Pada tahun 2012 bantuan bakul makanan 1AZAM yang diperkenalkan sejak tahun 2010 masih diteruskan berdasarkan kriteria yang telah ditetapkan. Seramai 615 orang penerima bakul makanan 1AZAM di Negeri Kedah dengan jumlah penerima yang paling ramai di daerah Baling (201 orang). Bagi kes penerima bantuan Bakul 1 AZAM, sebanyak 37.5% kes telah berjaya dipulihkan.

PROGRAM PENCEGAHAN DAN KAWALAN GANGGUAN AKIBAT KEKURANGAN IODIN (IDD)

Bagi Program Pencegahan dan Kawalan Gangguan Akibat kekurangan Iodin (IDD) berjalan seperti biasa di mana semua ibu mengandung dan kanak-kanak di bawah Program Pemulihan Kanak-Kanak Kekurangan Zat Makanan (PPKZM) dibekalkan dengan garam beriodin. Di antara aktiviti pencegahan lain yang dijalankan adalah seperti ceramah dan pengedaran risalah turut dijalankan. Pada tahun 2012 ini, seramai 17,490 orang telah menerima garam beriodin dengan jumlah pengeluaran sebanyak 8,745 kg garam beriodin.

ANEMIA DI KALANGAN IBU MENGANDUNG

Tahap hemoglobin bagi ibu-ibu mengandung digunakan sebagai indikator untuk menilai status pemakanan ibu-ibu mengandung yang datang ke klinik kesihatan kerajaan. Data adalah berasaskan kepada paras haemoglobin semasa ibu mengandung 36 minggu. Ibu mengandung dengan Hb kurang daripada 9gm% dikelaskan sebagai anemia teruk, sementara ibu mengandung dengan paras Haemoglobin antara 9gm% hingga 11gm% pula dikategorikan sebagai anemia sederhana dan bagi paras hemoglobin berada melebihi 11gm% dan ke atas dikategorikan sebagai normal.

Jadual 3.3.11 di bawah menunjukkan kejadian ibu mengandung mengikut paras hb pada 36 minggu kehamilan di negeri Kedah. Peratus kejadian anemia di kalangan ibu mengandung di Negeri Kedah semakin baik dengan pencapaian 10.6% (2012) berbanding tahun sebelumnya iaitu dengan pencapaian 11.7% (2011). Sebanyak 0.4% adalah ibu mengandung anemia Hb <9gm% dan 10.2% adalah ibu mengandung anemia hb 9 - <11gm%. Jika dibandingkan mengikut daerah, peratusan ibu mengandung anemia adalah tinggi di daerah Pendang (15.9%), Bandar Baharu (13.4%) dan Kulim (13.0%).

Jadual 3.3.11 Peratus Ibu Mengandung Mengikut Paras Hb Pada 36 Minggu Kehamilan Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012			
Daerah	Hb <9gm%	Hb 9-<11gm%	Hb ≥11gm%
Kota Setar	0.1	9.2	90.7
Kuala Muda	0.1	8.7	91.2
Kubang Pasu	0.4	11.8	87.8
Padang Terap	0.4	12.4	87.2
Langkawi	0.7	9.1	90.2
Bandar Baharu	0.8	12.6	86.6
Baling	0.4	8.2	91.5
Pendang	0.8	15.1	84.1
Yan	0	6.2	93.8
Sik	0.2	11.1	88.6
Kulim	0.9	12.2	87.0
Kedah	0.4	10.2	89.5

PROGRAM SUSU TEPUNG PENUH KRIM

Pemberian susu tepung penuh krim adalah bertujuan untuk meningkatkan status pemakanan kanak-kanak dan juga ibu mengandung terutama di kalangan keluarga miskin.

Pengagihan susu tepung penuh krim ini disasarkan agar setiap penerima menerima 3 kg susu tepung iaitu 1 :3. Jadual 3.3.12 menunjukkan bilangan penerima dan jumlah susu tepung penuh krim yang diedarkan diseluruh negeri Kedah.

Jadual 3.3.12 Status Pemberian Susu Tepung Penuh Krim Dikalangan Ibu Mengandung, Ibu Postnatal Dan Kanak- Kanak Mengikut Daerah Di Negeri Kedah 2012				
Daerah	Ibu Mengandung dan Ibu Postnatal		Kanak-kanak	
	Bilangan Penerima	Amaun (kg)	Bilangan Penerima	Amaun (kg)
Kota Setar	221	572	152	524
Kuala Muda	240	512	258	1359
Kubang Pasu	215	502	178	459
Padang Terap	172	407	235	862
Langkawi	109	223	172	422
Bandar Baharu	59	200	94	694
Baling	264	604	420	1765
Pendang	154	467	81	253
Yan	127	278	98	495
Sik	283	580	213	1058
Kulim	333	722	219	768
Kedah	2177	5067	2120	8659

RUNDING CARA PEMAKANAN

Perkhidmatan runding cara pemakanan telah dijalankan di klinik kesihatan untuk membantu pelanggan yang bermasalah dengan pemakanan. Kes tersebut perlu dirujuk oleh Pegawai Perubatan kepada Pegawai Sains Pemakanan mengikut tarikh yang telah ditetapkan. Pada tahun 2012 seramai 8,597 orang pelanggan telah diberi runding cara pemakanan. Pelanggan terdiri daripada bayi dan kanak-kanak seramai 2272 orang (26.4%), remaja seramai 776 orang (9%), dewasa seramai 4924 orang (57.3%) dan warga emas seramai 625 orang (7.3%). Kebanyakan kes yang diberi runding cara pemakanan mengikut jenis masalah adalah seperti masalah kurang berat badan (23%), *Gestational Diabetes Melitus* (22%) dan anemia (20%). Rujukan kes adalah daripada Unit Pesakit Luar, Unit Kesihatan Keluarga dan Unit Pasukan Sekolah dengan masalah pemakanan yang telah dikenalpasti.

LATIHAN

Unit Pemakanan juga telah menjalankan beberapa latihan kepada anggota kesihatan bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran dalam bidang pemakanan. Peserta terdiri daripada Pegawai Perubatan, jururawat, kumpulan sokongan dan juga anggota bukan kerajaan. Latihan yang dijalankan adalah seperti Jadual 3.3.13.

Jadual 3.3.13		Latihan	
Bil	Nama Kursus	Bilangan Peserta	Tempat diadakan
1	Taklimat Perlaksanaan Penyajian Hidangan Sihat Semasa Mesyuarat Di Fasiliti KKM	140 orang	Bilik Auditorium, Hospital Sultanah Bahiyah
2	Taklimat Perisian Registry Kebangsaan Bagi Program Pemulihan Kanak-kanak Kekurangan Zat Makanan Peringkat Zon Utara	45 orang	My Hotel, Langkawi
3	Taklimat Perisian Registri Kebangsaan Bagi Program Pemulihan Kanak-kanak kekurangan Zat Makanan Peringkat Negeri Kedah	25 orang	Dewan Kekwa, PKD Kuala Muda
4	Taklimat Kriteria Baru Hospital Rakan Bayi	35 orang	Bilik Mesyuarat Utama, JKN Kedah
5	Kursus "Breastfeeding Promotion and Support"	40 orang	Bilik Seminar, Hospital Sultan Abdul Halim
6	Taklimat Monitoring Tool Menggunakan Kriteria Baru Hospital Rakan Bayi	40 orang	Bilik Seminar Aras 2, Hospital Sultanah Bahiyah
7	Kursus Pemantapan Dan Updated Pendidikan Pemakanan	46 orang	Hotel De'Baron Langkawi
8	Seminar Penyusuan Susu Ibu	350 orang	Dewan Majlis Perbandaran Kulim

3.4

Unit KAWALAN PENYAKIT
BERJANGKIT

Dari segi ranking 27 penyakit berjangkit yang perlu dinotifikasi di bawah Akta CDC 1988, penyakit tibi menduduki tangga teratas diikuti dengan HFMD, denggi, keracunan makanan dan HIV seperti di jadual 3.4.1. Terdapat sembilan penyakit berjangkit yang tiada di Negeri Kedah iaitu *poliomyelitis*, *diphtheria*, *tifus*, *'plaque'*, *'yellow fever'*, *chancroid*, *ebola*, *rabies* dan *'relapsing fever'*.

Jadual 3.4.1

Bilangan Penyakit Berjangkit & Kadar Insiden/100,000 Penduduk

Senarai Penyakit	Tahun 2011		Tahun 2012	
	Bil. Kes	Kadar Insiden	Bil. Kes	Kadar Insiden
TB (semua jenis)	184	55.11	1174	58.79
HFMD	309	15.71	1099	55.04
Keracunan makanan	858	43.62	1018	50.98*
Demam Denggi	514	26.13	817	40.91
Leptospirosis	175	8.89	267	13.37
HIV	147	7.47	164	8.21
Jangkitan Gonococcal (semua jenis)	190	9.66	155	7.76
Measle	20	1.02	72	3.60
Siflis (semua jenis)	43	2.19	58	2.90
Viral Hepatitis (semua jenis)	177	9.0	153	7.66
AIDS	30	1.52	67	3.35
Disentri (semua jenis)	4	0.20	9	0.45
Malaria	62	3.15	33	1.65
Tifoid	8	0.41	4	0.20
Kusta	13	0.66	7	0.35
Viral Encephalitis	1	0.05	1	0.05
Batok kokol	44	2.24	38	1.90
Tetanus (dewasa)	0	0	3	0.15
Kolera	0	0	0	0
Tifus	0	0	0	0
Chancroid	0	0	0	0
Diphtheria	0	0	0	0
Poliomyelitis	0	0	0	0
Rabies	0	0	0	0
Demam Kuning	0	0	0	0
Plaque	0	0	0	0

Senarai Penyakit	Tahun 2011		Tahun 2012	
	Bil. Kes	Kadar Insiden	Bil. Kes	Kadar Insiden
Ebola	0	0	0	0
Relapsing fever	0	0	0	0
Jumlah penduduk 2012 : 1996800 dan 2011 (unjuran) : 1966900 Sumber : dari tbis, vekpro, SM2, NAR dan e-notifikasi *kes dari laporan akhir wabak KRM				

PENYAKIT TIBI

Penyakit tibi masih menjadi masalah utama kesihatan awam dari segi penyakit berjangkit. Objektif program kawalan tibi negeri adalah bertujuan mengurangkan kejadian penyakit ini dalam masyarakat dengan memutuskan rangkaian penyebaran kuman tibi.

Perkhidmatan Rawatan Tibi

Jumlah kes tibi (semua jenis) yang dilaporkan pada tahun 2012 ialah 1174 meningkat 8.3% berbanding tahun 2011 dengan 1084 kes. Kes baru berjumlah 1064 (90.6%) dan baki 110 ialah kes dirawat semula. Kadar notifikasi tibi (semua jenis) ialah 58.79/105 penduduk meningkat sedikit dari tahun 2011 iaitu 55.11/105 penduduk. Daerah yang paling tinggi kadar notifikasi ialah Bandar Baharu 82.8/105 penduduk diikuti Daerah Kota Setar 68.7/105 (jadual 3.4.2).

Jadual 3.4.2

Bilangan Kes & Kadar Notifikasi Tibi (semua jenis) / 105 Penduduk Mengikut Daerah, 2011-2012

Daerah	Kes tibi tahun 2011		Kes tibi tahun 2012	
	Bilangan	Kadar /105	Bilangan	Kadar/105
Bandar Baharu	24	51.39	36	82.83
Baling	65	41.80	75	53.93
Kota Setar	323	76.31	293	68.74
Kuala Muda	224	52.35	296	63.50
Kubang Pasu	101	43.89	115	51.01
Kulim	113	45.07	123	41.61
Langkawi	50	50.05	60	61.52
Padang Terap	42	59.41	33	50.66
Pendang	74	67.15	58	59.96
Sik	32	42.61	39	55.89
Yan	36	46.88	46	65.71
Kedah	1084	55.11	1174	58.79

Dari segi kategori kes tibi baru, peratusan tertinggi disumbang oleh tibi paru-paru kahak positif berjumlah 652 kes (61.3%) dengan kadar notifikasi (berjangkit) 32.65/105 penduduk meningkat berbanding tahun 2011 iaitu 30.30/105 penduduk. Manakala kahak negatif ialah 229 kes meningkat berbanding 2011 dengan hanya 212 kes. Terdapat 183 kes tibi ekstrapulmonari (baru) di mana majoriti ialah tibi 'lymphnodes' dengan 76 kes (41.5%), tibi tulang 6 kes dan 10 kes tibi meningitis.

Bagi kes dirawat semula yang berjumlah 110 kes dengan 47.3% atau 52 kes berulang kahak positif, terhenti rawatan kahak positif 26 kes dan 2 gagal rawatan. Keseluruhan kes tibi yang melibatkan paru-paru berjumlah 986 kes atau 84% (jadual 3.4.3).

Jadual 3.4.3 Bilangan Dan Peratus Kes Tibi Mengikut Kategori, 2012					
Kategori kes Baru	Bilangan	%	Kategori kes dirawat semula	Bilangan	%
Kahak positif	652	61.3	Berulang kahak positif	52	47.3
Kahak negatif	229	21.5	Terhenti rawatan kahak positif	26	23.7
Kahak tak diketahui	0	0	Gagal rawatan	2	1.8
Ekstrapulmonari	183	17.2	Berulang kahak negatif	16	14.5
			Terhenti rawatan kahak negatif	9	8.2
			Ekstrapulmonari	5	4.5
Jumlah baru	1064	100%	Jumlah dirawat semula	110	100%

Majoriti kes dilaporkan dari fasiliti kesihatan 99.6% dan cara pengesanan masih lagi pasif iaitu 92.2% dengan 80.1% kes tibi didiagnosa di hospital manakala dari klinik kesihatan ialah 15.7% dan 4.2% didiagnosa oleh hospital swasta.

Kadar mortaliti tibi meningkat kepada 5.16/105 penduduk (termasuk kematian dengan HIV) dengan jumlah kematian 103 orang. Jika tidak termasuk HIV kadar kematian ialah 4.31/105 penduduk (86 orang) kurang dari kadar kematian Malaysia iaitu 4.9/105 penduduk. Kadar kematian pada tahun 2011 ialah 4.32/105 penduduk dengan jumlah kematian 85 kes termasuk HIV. Kematian yang disebabkan tibi hanya 34%.

Penyakit tibi masih lagi tinggi di kalangan lelaki dengan 69.1% atau 811 kes dari 1174 kes. Kumpulan umur 45-54 tahun menyumbang kepada peratusan tertinggi iaitu 18.4% namun dari segi kadar insiden mengikut umur yang masih tinggi ialah di kalangan pesakit yang berusia lebih dari 65 tahun (jadual 3.4.3).

Kes di kalangan kanak-kanak berusia sehingga 14 tahun berjumlah 20 orang atau 1.7% sahaja. Majoriti (11 orang) mendapat tibi paru-paru dengan 7 ialah negatif dan 4 positif. Seramai 5 orang mendapat tibi kelenjar (*lymphadenitis*) dan baki 4 orang tibi lain seperti *GIT*, *spine*, *joint* dan *thigh abscess*.

Jadual 3.4.4 Distribusi Kes Tibi & Kadar Insiden/105 penduduk mengikut umur.

Kumpulan Umur (tahun)	Bilangan	Peratusan	Jumlah penduduk*	Kadar Insiden Mengikut Umur /105 penduduk
0 -4	2	0.17%	176700	1.13
5-14	18	1.53%	381400	4.72
15-24	123	10.48%	389900	31.55
25-34	172	14.65%	288300	59.66
35-44	154	13.12%	247500	62.22
45-54	216	18.40%	226700	95.28
55-64	199	16.95%	160300	124.14
>65	200	17.04%	126500	158.10

Etnik Melayu adalah majoriti pesakit tibi iaitu 76.6%, Cina 11.7%, India 6.5% dengan lain-lain 1% manakala warga asing hanya merupakan 4.2% dari jumlah pesakit tibi dengan 49 orang dilaporkan terdiri dari warganegara Indonesia 14 orang diikuti warganegara Myanmar 11 orang, Bangladesh 7, Thailand 6 orang, Vietnam 3 orang, Nepal 3 orang, Pakistan 2, India 1 orang dan lain-lain 2 orang.

Sejumlah 284 kes tibi (24.2%) ialah terdiri dari pesakit yang mempunyai sejarah perubatan diabetes. Sejumlah 54 orang (4.6%) pesakit tibi dikesan mempunyai HIV dengan majoriti iaitu 50 orang (92.6%) dikesan semasa pra-diagnosa dan baki seramai 14 orang dikesan post-diagnosa. Seramai 11 warga kesihatan yang dilaporkan mendapat tibi pada tahun 2012 terdiri dari 7 orang jururawat, seorang jururawat masyarakat, seorang pegawai perubatan dan 2 orang pembantu perawatan kesihatan.

Sasaran 70% kadar pengesanan (CDR) tibi baru paru-paru kahak positif tidak dicapai iaitu hanyalah 69.1% dengan hanya 6 daerah mencapai CDR melebihi 70% iaitu Bandar Baru (77.3%), Kota Setar (74.4%), Kuala Muda (75.6%), Langkawi (89.6%), Sik (80.6%) dan Yan (73%).

Sasaran oleh WHO bagi kadar sembuh melebihi 85% bagi tibi paru-paru kahak positif (baru) dan ini merupakan KPI KPK. Hasil analisa untuk kes tibi kahak positif yang dirawat pada tahun 2011, kadar sembuh hanyalah 76 % dengan 453 kes dari sejumlah 596 kes baru kahak positif. Tiada kes yang dikategori sempurna rawatan maka '*Treatment Success Rate*' mengikut definisi WHO ialah 76 %. Kes terhenti rawatan ialah 30 kes (5 %), kematian 83 kes (14%) dengan 1 kes gagal rawatan (dari daerah Kubang Pasu) dan pindah & keluar dari Malaysia ialah 2 % dengan 12 kes dan 1 kes bertukar diagnosa. Terdapat 1 kes (0.16%) yang tidak dapat dijalankan analisa.

Perkhidmatan Mencari Kes TB /EQA

Untuk aktiviti pemeriksaan slaid sapuan terus kahak untuk kes pesakit simptomatik, bilangan pesakit yang diperiksa adalah 21308 dengan liputan pesakit diperiksa 1083.3/105 penduduk mencapai sasaran pemeriksaan kahak yang disarankan oleh KKM iaitu 900/105 penduduk dan hanya 6 daerah tidak capai sasaran iaitu Padang Terap, Pendang, Kuala Muda, Baling, Langkawi dan Bandar Baharu. Bilangan slaid 'spot/morning' diperiksa ialah sebanyak 46327 (spot - 18868, morning - 27459) meningkat 27.9% dari tahun 2011 iaitu 33417 slaid dengan pengambilan kahak di waktu pagi menunjukkan '*pick-up rate*' 4.3% tinggi berbanding dengan kahak 'spot' hanya 2.3%.

Bagi pemeriksaan kultur dan sensitiviti untuk separuh tahun 2012 sejumlah 884 pesakit telah menjalani ujian kultur untuk '*Mycobacterium Tuberculosis*', dengan 259 mempunyai growth (28.2%) bagi '*Mycobacterium Tuberculosis*', 10 untuk '*Atypical Mycobacterial*'. Sejumlah 259 pesakit telah dibuat ujian sensitiviti dengan 8(3.1%) adalah resistant kepada satu ubat (monodrug), 1 pesakit lebih daripada satu ubat (multi drug resistant), 2 resistant kepada lain lain ubat. Satu kes MDRTB yang dikesan pada tahun

2012 adalah kes yang berasal dari Perak yang seterusnya balik ke Langkawi bagi mendapatkan rawatan.

Bagi program External Quality Assurance (EQA) '*Blinded re-checking*' dari sejumlah 7569 slaid yang perlu dipungut hanya 6984(92.3%) sahaja yang berjaya dikutip dan diperiksa dengan 3 daerah mencapai sasaran 100% iaitu Yan, Langkawi dan Pendang. Tiada kes yang dilaporkan, *High False Positive* (HFP) 0.3% dan bagi suku tahun pertama '*High False Negative* (HFN)' ialah di daerah Kulim, suku tahun kedua ialah di Sik. tidak mencapai sasaran iaitu <0%. Bagi '*Low False Positive* (LFP), dan '*Low False Negative* (LFN)' serta *Quantification Errors* mencapai sasaran yang ditetapkan iaitu <5%.

Perkhidmatan BCG

Pada tahun 2012 dari 36357 bayi dilahir hidup, seramai 36026 bayi telah diberi pelalian BCG dengan liputan imunisasi 99.1% sedikit menurun dari tahun 2011 (99.4%). Dari 331 yang tidak mendapat suntikan seramai 27 orang bayi (0.07%) tidak disuntik kerana ibubapa tidak mahu suntikan BCG meningkat dari tahun 2011 (0.05%). Pecahan mengikut daerah ialah 7 kes dari Kulim, 6 kes dari Kota Setar, 5 kes dari Kuala Muda dan masing-masing 1 kes dari Sik, Langkawi dan Yan. Majoriti dari mereka adalah pengamal perubatan homeopati dan ada yang ragu-ragu status halal vaksin ini.

PENYAKIT KUSTA / LEPROSI

Kadar insiden bagi kes kusta adalah 0.35/105 penduduk menurun berbanding tahun 2011 (0.66/105) dengan hanya 7 kes baru kusta telah dikesan. Kadar prevalen ialah 0.11/10000 penduduk iaitu kurang dari 1/10000 penduduk untuk mengekalkan sasaran kadar eliminasi dengan bilangan pesakit masih dalam rawatan berjumlah 21 orang berbanding pada akhir tahun 2011 bilangan kes yang masih dalam rawatan berjumlah 25 orang dengan kadar prevalen 0.13/10000 penduduk.

Dari segi jantina, majoriti ialah lelaki dengan 5 kes dan perempuan 2 kes sahaja dan pecahan mengikut etnik majoriti adalah Melayu (53.8%) dengan 5 kes, Cina 1 kes dan seorang dari warga asing iaitu dari Nepal. Empat kes berusia lebih 60 tahun, 1 kes berusia 53 tahun dengan 1 lagi kes warga Nepal berusia 21 tahun. Terdapat 1 kes di kalangan kanak-kanak (definisi berusia kurang dari 14 tahun) yang berusia 13 tahun (14.2%) melebihi sasaran KKM iaitu peratus kes baru di kalangan kanak-kanak ialah kurang dari 3%.

Dari segi klasifikasi WHO ada 5 kes *multibacillary*. dan 2 kes *paucibacillary*. Semua pesakit diberi rawatan dengan MDT (*multi drug therapy*). Semua kes mengalami kecacatan fizikal gred 1 iaitu tiada rasa/ mengalami kebas.

Negeri Kedah masih lagi menggunakan kaedah rawatan regim Sg. Buloh dan akan menggunakan regim WHO pada tahun 2013 dengan tempoh rawatan yang lebih pendek iaitu bagi *multibacillary* dari 3 tahun ke setahun dan *paucibacillary* dari setahun kepada hanya enam bulan sahaja.

Jadual 3.4.5

Bilangan Kes Kusta dan Kadar Insiden (per 105 penduduk) serta Kadar Prevalen (per 104 penduduk) Mengikut Daerah, 2011-2012

Daerah	2011		2012	
	Bil (kadar Insiden /105 penduduk)	Bil.(kadar prevalen /104 penduduk)	Bil (kadar Insiden /105 penduduk)	Bil (kadar prevalen /104 penduduk)
Bandar Baru	1 (2.14/105)	2	0	1(0.23/104)
Baling	1 (0.64/105)	2	1 (0.72/105)	2(0.14/104)
Kota Setar	2 (0.47/105)	4	1 (0.23/105)	3(0.07/104)
Kuala Muda	1 (0.21/105)	1	1 (21/105)	2(0.04/104)
Kubang Pasu	3(1.30/105)	5	1 (0.44/105)	5(0.22/104)
Kulim	0	2	2(0.68/105)	3(0.10/104)
Langkawi	2 (2.0/105)	4	0	0
Padang Terap	0	1	0	1(0.15/104)
Pendang	3 (2.72/105)	3	0	2(0.20/104)
Sik	0	2	0	1(0.14/104)
Yan	0	1	1 (1.43/105)	1(0.14/104)
Kedah	13 (0.66/105)	25 (0.13)	7 (0.35/105)	21(0.11/104)

PENYAKIT BAWAAN AIR & MAKANAN

Secara amnya penyakit bawaan air dan makanan telah banyak berkurangan. Pada tahun 2012, kejadian keracunan makanan(KRM) yang dilaporkan ialah 19 episod berbanding dengan 26 episod pada tahun 2011. Terdapat 3 episod KRM yang berlaku akibat minum susu1Malaysia .Tiada episod yang melibatkan pelatih PLKN.

Tiada kes kolera dilaporkan pada tahun ini. Terdapat hanya 4 kes yang disahkan tifoid dengan kadar insiden 0.20/105 penduduk iaitu masing-masing 1 kes dari daerah Kota Setar, Baling, Langkawi dan Pendang. Terdapat 1 kes paratyphi dari daerah Kota Setar.

Terdapat 9 kes disentari dengan kadar insiden 0.45/105 penduduk yang disahkan melalui ujian makmal iaitu dari 7 kes dari Kota Setar dan masing-masing 1 kes dari Kubang Pasu dan Langkawi. Majoriti kes berlaku di kalangan kanak-kanak yang berusia kurang dari 1 tahun. Terdapat 5 kes Hepatitis A dilaporkan pada tahun 2012 dengan 1 wabak dari daerah Kota Setar melibatkan satu keluarga terdiri dari ibu dan dua anaknya namun punca jangkitan sukar dikenalpasti disebabkan pesakit mempunyai sejarah mengambil makanan yang kompleks. Manakala daerah Kubang Pasu dan Padang Terap melaporkan 1 kes hepatitis A.

Jadual 3.4.6		Bilangan kes dan Kadar Insiden (IR)/100,000 penduduk Penyakit Bawaan Air & Makanan di Kedah								
Tahun / Penyakit	2008		2009		2010		2011		2012	
	Bil	IR	Bil.	IR	Bil.	IR	Bil.	IR	Bil.	IR
Kolera	0	0	0	0	2	0.1	0	0	0	0
Tifoid/ paratifoid	5	0.31	11	0.55	2	0.1	8	0.41	4	0.20
Keracunan makanan	1282	65	684	34.20	636	31.1	858	43.62	1018*	50.98
Hepatitis A	0	0	1	0.05	1	0.1	0	0	5	0.25
Disentari	NA	NA	82	NA	5	0.3	4	0.20	9	0.45
* laporan akhir wabak * NA-kes disentari pada tahun berkaitan ialah berdasarkan klinikal sahaja										

PENYAKIT CEGAHAN MELALUI IMUNISASI

Pada tahun 2011 bilangan kes disyaki measles yang dinotifikasi berjumlah 129 kes dengan 119 didaftarkan dalam SM2 dengan 20 kes disahkan sebagai measles dengan kadar insiden 1.02/105 penduduk atau 10.17/1 juta penduduk jauh dari sasaran WHO untuk eliminasi measles dengan kadar insiden kurang 1/1 juta penduduk.

Bagi tahun 2012, terdapat peningkatan yang ketara dalam kes measles dengan jumlah yang disahkan melalui makmal ialah 71 kes dan 1 kes disahkan secara klinikal dengan kadar insiden 36/105 penduduk. Daerah Kota Setar melaporkan 43% dari keseluruhan kes di Kedah iaitu 31 kes dengan 2 kluster (1 di taska dan 1 di penjara) diikuti Kuala Muda 8 kes, Kubang Pasu 7 kes, 6 kes dari daerah Sik dengan 1 kluster melibatkan satu keluarga yang tidak menerima sebarang pelalian, 4 kes dari daerah Pendang dan Kulim serta Bandar Baharu dengan 2 kes dan Padang Terap 1 kes. Hanya daerah Yan dan Langkawi yang tidak mencatat sebarang kes sah measles.

Peratusan yang tidak mendapat pelalian mencecah 44.4% (32 orang) dengan 18 daripada mereka berusia kurang dari setahun iaitu belum layak lagi disuntik MMR. Namun dari kalangan mereka yang mendapat pelalian MMR1 dan MMR2, sejumlah 17 orang (23.6%) masih mendapat measles.

Bagi surveilan *Acute Flaccid Paralysis* (AFP), sasaran yang ditetapkan ialah seorang kanak-kanak bagi setiap 100,000 kanak-kanak yang berusia kurang dari 15 tahun dan bagi Negeri Kedah sasarannya ialah 6 orang. Pada tahun 2012 terdapat 7 kes AFP telah dilaporkan mencapai sasaran yang ditetapkan dan sasaran yang lain seperti 'adequate stool' telah dicapai untuk pertama kalinya iaitu 87.5% (sasaran >80%).

Pada akhir tahun 2009, IMR telah menawarkan kepada semua hospital untuk menghantar ujian PCR bagi kes batuk kokol atau whooping cough. Negeri Kedah merupakan negeri yang paling banyak menghantar ujian ini terutama Hospital Kulim. Berbanding dengan hanya 13 kes disahkan sebagai batuk kokol pada tahun 2010, meningkat kepada 44 kes pada tahun 2011 dan pada tahun 2012, 38 kes telah dikesan melalui ujian makmal dengan 19 kes (50%) dari Daerah Kulim, 5 kes dari Kota Setar manakala 4 kes dari Bandar Baru, 3 kes dari Kuala Muda dan Baling. 2 kes dari Kubang Pasu manakala Daerah Sik dan Padang Terap dengan 1 kes. Separuh dari pesakit ini tidak mendapat pelalian DPT-hib dengan majoriti ialah berusia kurang dari 2 bulan dan belum layak mendapat pelalian lagi. Terdapat 8 kes yang telah mendapat imunisasi yang lengkap tapi masih mendapat penyakit batuk kokol.

38 kes hepatitis B dilaporkan dalam e-notifikasi pada tahun 2012 dengan 26 darinya ialah asimtomatik, iaitu di kalangan mereka yang disaring sebagai penderma darah dan saringan peserta gantian terapi methdone manakala 12 lagi ialah kes acute.

Jadual 3.4.7

Bilangan dan Kadar Insiden (IR)/100,000 penduduk Penyakit Cegahan Melalui Imunisasi Di Kedah

Tahun / Penyakit	2008		2009		2010		2011		2012	
	Bil.	IR	Bil.	IR	Bil.	IR	Bil.	IR	Bil.	IR
Batok Kokol	NA	NA	NA	NA	13	0.63	44	2.24	38	1.90
Diphtheria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tetanus (Dewasa)	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0.15
Campak	NA	NA	1	0.05	21	1.03	20	1.02	72	3.60

NA-kes pada tahun berkaitan ialah berdasarkan klinikal sahaja

PENYAKIT BARU MUNCUL & ZOONOSIS

Pandemik H1N1 telah diisytiharkan oleh WHO sebagai 'post-pandemik' pada 10 Ogos 2010 dengan virus H1N1 menjadi salah satu dari 'seasonal flu strains' dan dijangkakan kes jangkitan H1N1 serta kluster akan terus berlaku. Seperti yang dijangkakan penularan jangkitan H1N1 di institusi-institusi masih berlaku. Pada tahun 2012, hanya 1 kluster positif H1N1 dari PLKN Dusun Resort, Kuala Nerang dari 4 kluster yang dilaporkan. 3 lagi kluster iaitu di Kem PLKN Sintok, Kolej KEDA di Sik dan SM.Agama Sik sampel yang diambil positif untuk Influenza B. Sejumlah 19 kes positif H1N1 yang dikesan termasuk 14 kes dari pelatih di PLKN Dusun Resort berbanding 51 kes positif H1N1 yang dilaporkan pada tahun 2011.

Leptospirosis telah dimasukkan sebagai satu lagi penyakit yang perlu dinotifikasi di bawah Akta CDC 1988 selepas wabak ini terjadi di Lubuk Yu di Negeri Pahang pada tahun 2010. Bagi Negeri Kedah bagi tahun 2012, sejumlah 267 kes 'probable' leptospirosis dilaporkan meningkat dari 175 yang dilaporkan pada tahun 2011. Enam kematian leptospirosis dilaporkan iaitu 2 dari daerah Kubang Pasu dan masing-masing 1 kes dari Langkawi, Padang Terap, Pendang dan Kota Setar. Majoriti yang mendapat penyakit leptospirosis ialah di kalangan lelaki (77%) dan separuh daripada mereka melibatkan remaja berusia antara 10-29 tahun iaitu 48.8%.

Penyakit brucellosis walaupun bukan antara 27 penyakit berjangkit yang perlu dinotifikasi di bawah Akta CDC 1988, namun ia telah diarahkan perlu dilaporkan secara pentadbiran mulai tahun 2012. Pada tahun 2011, 3 kes telah dilaporkan di Kedah dan pada tahun 2012, 2 kes dikesan yang memberi sejarah minum susu dari tempat ternakan menjual kambing di daerah Pendang.

PENYAKIT TANGAN KAKI DAN MULUT (HFMD)

Pada tahun 2012, terdapat peningkatan ketara kes HFMD seperti yang dijangka dengan sejumlah 1099 kes yang dilaporkan berbanding 309 kes pada tahun 2011. Kadar insiden pada tahun 2012 ialah 55.04/105 penduduk dengan daerah Kota Setar masih mencatat kes HFMD yang paling tinggi iaitu 47% dari keseluruhan kes HFMD dengan kadar insiden 121.29/105 meningkat berbanding kadar insiden tahun 2011 (29.06/105) dan pada tahun 2010 ialah 88.60/105. Pada tahun 2009, kadar insiden ialah 162.35/105 penduduk. Terdapat 16 kluster HFMD dilaporkan dan majoriti iaitu 11 kluster dari daerah Kota Setar. Tujuh kluster tiada sampel diambil dan daripada 9 kluster yang diambil dua daripadanya positif kepada EV 71 namun tiada kematian dilaporkan.

SURVELAN MAKMAL UNTUK ILI (Influenza-like Illness)

Klinik Kesihatan Alor Setar dan Sg.Petani terlibat sebagai klinik sentinel dalam surveilan ILI dengan pengambilan 'throat swab' sebanyak 5 sampel seminggu untuk dihantar ke MKAK Sg. Buloh. Pada tahun 2012, KKB Alor Setar telah mengambil hanya 71 sampel ILI dengan 5 sampel positif untuk Influenza B,

2 sampel positif untuk adenovirus dan 1 lain-lain virus. Bagi KKB Sg. Petani mengambil 96 sampel telah diambil dengan 6 sampel positif untuk Influenza B serta 1 sampel positif untuk Influenza A dan 1 untuk adenovirus. Bagi sentinel HFMD hanya 9 negeri terlibat tidak termasuk Negeri Kedah.

KEPASTIAN KUALITI (QA)

Bagi penyakit berjangkit terdapat hanya satu indikator iaitu 'Sputum Conversion Rate (SCR) yang ditetapkan dengan sasaran SCR dinaikkan dari 85% kepada 90%. Pada kitaran pertama, 6 daerah yang melaporkan SIQ iaitu Baling, Bandar Baru, Kulim, Sik, Padang Terap dan Yan manakala kitaran kedua pula hanya 4 daerah mendapat SIQ iaitu Kuala Muda, Yan, Padang Terap dan Sik.

PENCAPAIAN PETUNJUK PRESTASI UTAMA (KPI)

Petunjuk prestasi utama (KPI) telah diwujudkan pada tahun akhir tahun 2008 dan bagi program kawalan penyakit berjangkit terdapat satu indikator KPI Ketua Pengarah Kesihatan iaitu kadar sembuh tibi kahak positif melebihi 85% dengan hanya daerah Sik mencapai KPI ini. Pada tahun 2012, KPI bagi PKD telah diwujudkan dengan 23 indikator dengan 16 daripadanya melibatkan kawalan penyakit berjangkit iaitu 7 indikator bagi program kawalan tibi dan 9 indikator melibatkan program penyakit berjangkit.

KURSUS

Aktiviti dan kursus dijalankan bagi memantapkan pengetahuan anggota yang berkaitan telah dianjurkan oleh unit ini pada tahun 2012.

Jadual 3.4.8 Senarai Aktiviti dan Kursus Anjuran Unit Kawalan Penyakit Berjangkit		
Bil	Tajuk Aktiviti / Kursus	Tarikh
1	Sambutan Hari Kusta Sedunia di Belantik, Sik	29/1/2012
2	Kursus IHR Sesi pertama	8/3/2012
3	Kursus Kepada Penceramah Kesihatan Kepada Bakal Haji Bagi Tahun 1433H/2012M	14/3/2012
4	Kursus Smear Mikroskopi AFB Sesi Pertama	27/3/2012 - 28/3/2012
5	Sambutan Hari TB Sedunia di Kulim	1/4/2012
6	Kursus BCG Sesi Pertama	8/4/2012 - 10/4/2012
7	Kursus Smear Mikroskopi AFB Sesi Pertama	24/4/2012 - 25/4/2012
8	Kursus Pengesanan Dan Pengendalian TB di PR 2 sesi pertama	29/4/2012
9	Kursus Pengesanan Dan Pengendalian TB di PR 2 sesi kedua	11/6/2012
10	Kursus Penyiasatan Keracunan Makanan	5/9/2012 - 6/9/2012
11	Kursus BCG Sesi Pertama	23/9/2012 - 25/9/2012
12	Kursus IHR Sesi kedua	11/10/2012
13	Sambutan Hari Rabies Sedunia di Alor Setar Mall	20/10/2012
14	Kursus Penyelenggaraan Mikroskop	30/10/2012 - 31/10/2012
15	Kursus Pemantapan dan Pengurusan Penyakit TB	11/11/2012

3.5

Unit AIDS / STI

PENGENALAN

HIV/AIDS masih kekal sebagai cabaran terbesar abad ini. Di Negeri Kedah sepanjang tahun 2012 jangkitan HIV/AIDS merupakan di antara 10 penyakit berjangkit tertinggi dilaporkan. Sejak AIDS mula dikesan pada tahun 1986 di Malaysia sehingga kini masih belum ada rawatan yang dapat menyembuhkannya. Walaubagaimanapun kualiti kehidupan pesakit HIV /AIDS kini bertambah baik dengan adanya rawatan sokongan. Ubat-ubatan yang diberi banyak membantu dalam peningkatan dan pengekalan tubuh untuk melawan jangkitan *opportunistic* dan secara tidak langsung meningkatkan tahap ketahanan tubuh dan melegakan penderitaan pengidapnya.

Dunia sememangnya memandang serius terhadap jangkitan HIV/AIDS yang tidak mengenal sempadan usia, kumpulan etnik mahupun jantina. Sehubungan dengan ini pelbagai usaha terus dipergiatkan untuk mengurangkan jangkitan di kalangan individu yang berisiko tinggi khususnya. Komitmen di peringkat dunia yang tinggi jelas terserlah dengan adanya *Millennium Development Goals* (MDG). Malaysia sebagai negara anggota mempamerkan komitmen yang cukup tinggi. Ini terbukti dengan kegigihan untuk merealisasikan *Millennium Development Goals* (MDG) menjelang tahun 2015. Pada tahun 2010 Negeri Kedah telah pun berjaya mencapai sasaran ini. Semoga keadaan ini akan dapat dikekalkan melalui jaringan kesefahaman, kesungguhan, komitmen serta kerjasama yang padu dengan agensi-agensi yang berkepentingan untuk sama-sama terus bekerja keras ke arah mengurangkan transmisi HIV/AIDS.

Memandangkan tiada rawatan penyembuhan sehingga kini, alternatif yang ada hanyalah dengan memastikan pelaksanaan aktiviti-aktiviti kesedaran serta langkah-langkah pencegahan bagi tujuan mengawal dan mencegah transmisi jangkitan HIV dari terus berleluasa. Oleh sebab itu pelbagai aktiviti-aktiviti di peringkat kebangsaan dan negeri dijalankan. Kesedaran masyarakat umum tentang HIV/AIDS dipertingkatkan melalui promosi-promosi kesihatan. Saringan HIV telah dipermudahkan dengan adanya Saringan Tanpa Nama, *Voluntary Confidentiality Testing* dan Saringan Pra Perkahwinan.

Di Negeri Kedah kemudahan rawatan ARV disediakan di Klinik Pengurusan Pesakit HIV (PPHIV) di 16 buah klinik kesihatan di semua daerah. Di samping itu juga, kemudahan yang sama boleh didapati dari 4 buah hospital dengan khidmat kepakaran iaitu di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi.

Bagi mengurangkan jangkitan secara seksual, pencegahan transmisi diperkukuhkan melalui kemudahan saringan HIV di kalangan ibu hamil serta pelaksanaan saringan di kalangan bakal pengantin yang dimulakan mulai tahun 2008.

AKTIVITI YANG DIJALANKAN | Survelan HIV/AIDS Dan Kematian

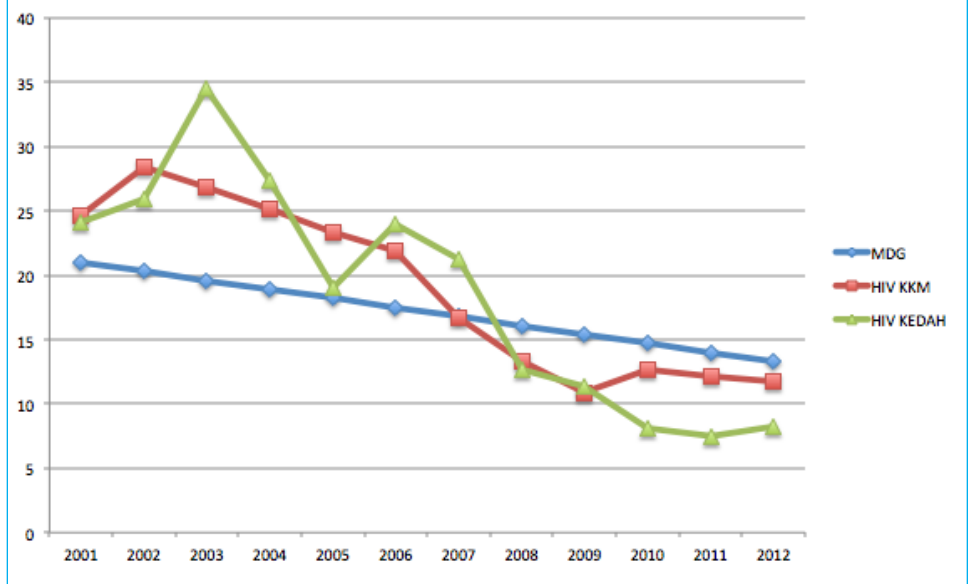
Menjelang akhir tahun 2012, jumlah kumulatif jangkitan HIV adalah seramai 6461 manakala bagi AIDS pula jumlah terkumpul adalah seramai 910 orang. Bagi tempoh yang sama jumlah kematian akibat HIV dan AIDS pula adalah seramai 746 orang. Bagi tahun 2012 sahaja sebanyak 164 kes HIV dilaporkan, menjadikan kadar notifikasi HIV sebanyak 8.2/100 000 penduduk. Bagi AIDS pula sebanyak 67 kes dilaporkan, menjadikan kadarnya sebanyak 3.4 /100 000 manakala kematian yang dilaporkan adalah sebanyak 29 kes dengan kadar 1.5/100 000 penduduk.

Tren jangkitan HIV dan AIDS secara keseluruhan bagi tempoh 1989 - 2012 dan perbandingan kadar notifikasi jangkitan HIV/AIDS dan kematian di antara Negeri Kedah dan Malaysia dipamerkan dalam Rajah 3.5.1 Secara am jangkitan menunjukkan tren yang menurun.

Daripada Rajah 3.5.1, secara perbandingan, kadar kejadian HIV di Negeri Kedah adalah lebih rendah daripada apa yang dicatatkan di peringkat kebangsaan. Kadar notifikasi jangkitan HIV yang dicatatkan pada tahun 2011 (7.5/ 100 000 penduduk) berbanding 2012 (8.2/100 000 penduduk) menunjukkan sedikit peningkatan. Walaubagaimanapun kadar ini masih lebih rendah dari sasaran *Millennium Development Goal* (MDG) iaitu 10 /100 000 penduduk menjelang tahun 2015.

Rajah 3.5.1

Kadar Notifikasi HIV Negeri Kedah Berbanding Malaysia Bagi Tahun 2001-2012

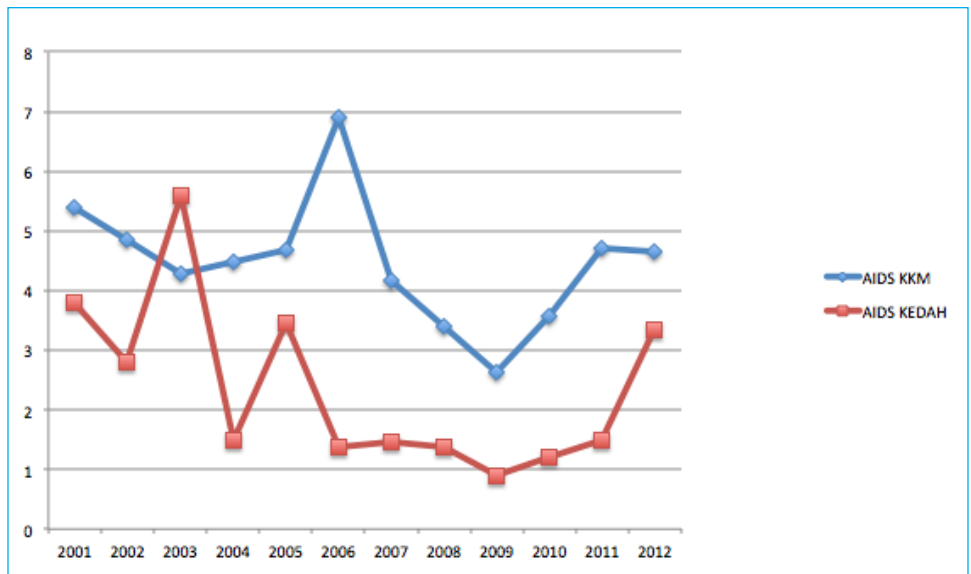

Kadar notifikasi AIDS (Rajah 3.5.2) dan kadar notifikasi kematian akibat HIV/AIDS (Rajah 3.5.3) masing-masing menunjukkan kadar yang lebih rendah dari kadar yang sama yang dicatatkan di peringkat kebangsaan.

Mengikut jantina, peratusan jangkitan HIV di kalangan lelaki jauh lebih tinggi iaitu 120 orang (73.2%) berbanding 44 orang (26.8%) wanita. Bagi perangkaan yang lebih tepat, kadar jangkitan HIV di kalangan lelaki pada tahun 2012 adalah 11.9/100 000 penduduk berbanding 11.6/100 000 bagi tahun 2011. Bagi wanita pula kadar jangkitan HIV pada tahun 2012 adalah pada tahap 4.4/100 000 penduduk berbanding 3.3/100 000 bagi tahun 2011.

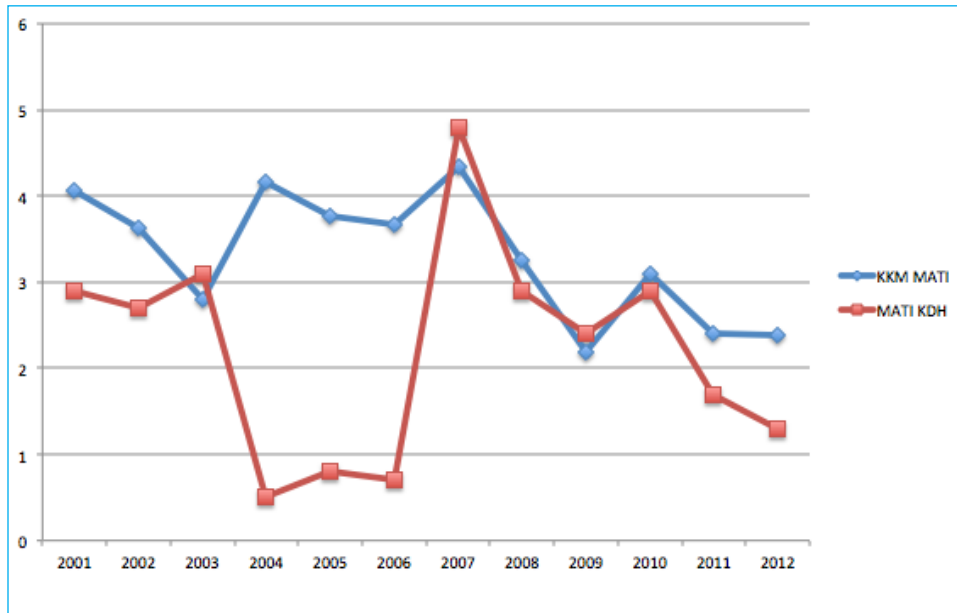
Rajah 3.5.2

Kadar Notifikasi AIDS Negeri Kedah Berbanding Malaysia Bagi Tahun 2001-2012

Rajah 3.5.3

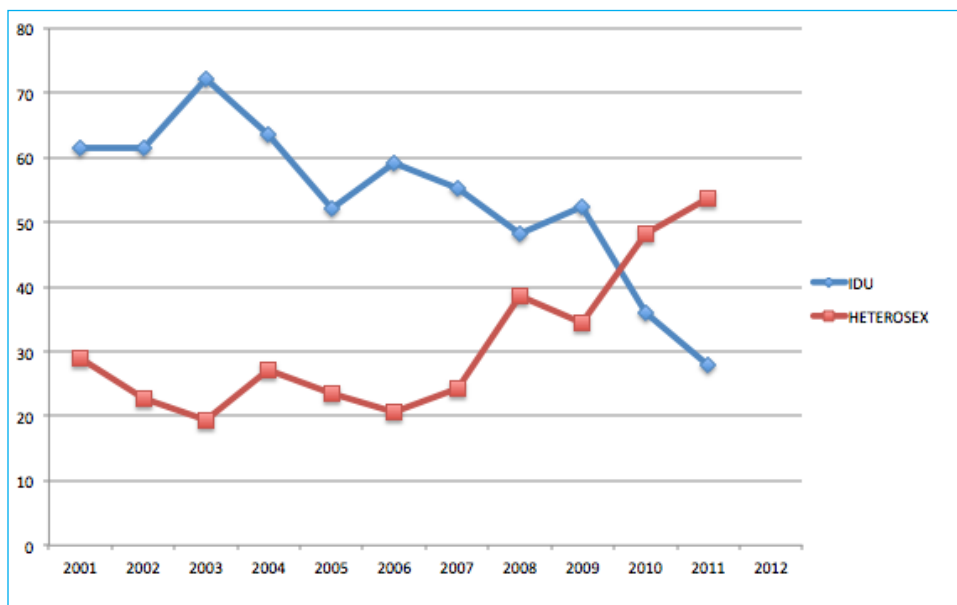
Kadar Notifikasi HIV/AIDS Negeri Kedah Berbanding Malaysia Bagi Tahun 2001-2012

Dilihat dari segi faktor risiko, daripada 164 kes jangkitan HIV, seramai 41 orang (25%) mempunyai latar belakang penagihan dadah suntikan (IDU), manakala seramai 158 orang (96.3%) lagi mengaku mempunyai sejarah melakukan hubungan seks samada homoseksual, biseksual, heteroseksual mahupun hubungan seks dengan pelacur. Perangkaan ini menunjukkan peralihan yang ketara dalam faktor risiko utama jangkitan HIV dari penagihan dadah kepada penglibatan dalam aktiviti seksual. Tren peralihan dari faktor risiko utama jangkitan HIV oleh penagihan dadah secara suntikan kepada jangkitan melalui trnsmisi seksual dipaparkan dalam Rajah 3.5.4.

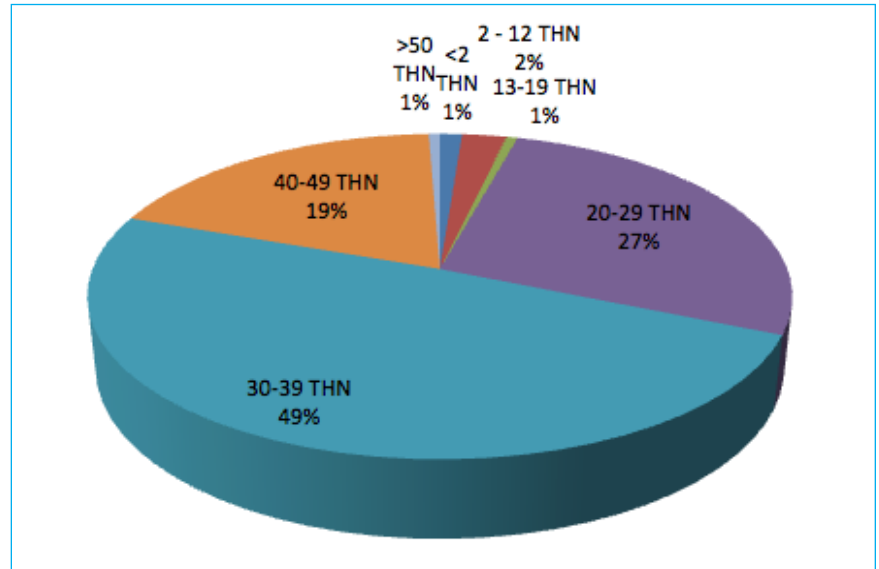
Rajah 3.5.4

Tren Jangkitan HIV Mengikut Faktor Risiko Penagihan Dadah Secara Suntikan Berbanding Penglibatan dalam Aktiviti Seksual, 2001-2012

Mengikut pecahan umur (Rajah 3.5.5), didapati golongan pengidap HIV paling tinggi adalah di kalangan mereka yang berusia 30-39 tahun (49%) diikuti oleh mereka dari kumpulan 20-29 tahun (27%) dan 40-49 tahun (19%). Ketiga-tiga kumpulan ini secara kumulatif menyumbang lebih dari 127 orang (86.4%). Ini membawa impak buruk kepada negara kerana golongan ini adalah merupakan golongan paling produktif kepada ekonomi negara. Jangkitan HIV di kalangan golongan ini boleh mengugut sumbangan kerahan tenaga yang menjadi aset penting kepada negara.

Rajah 3.5.5

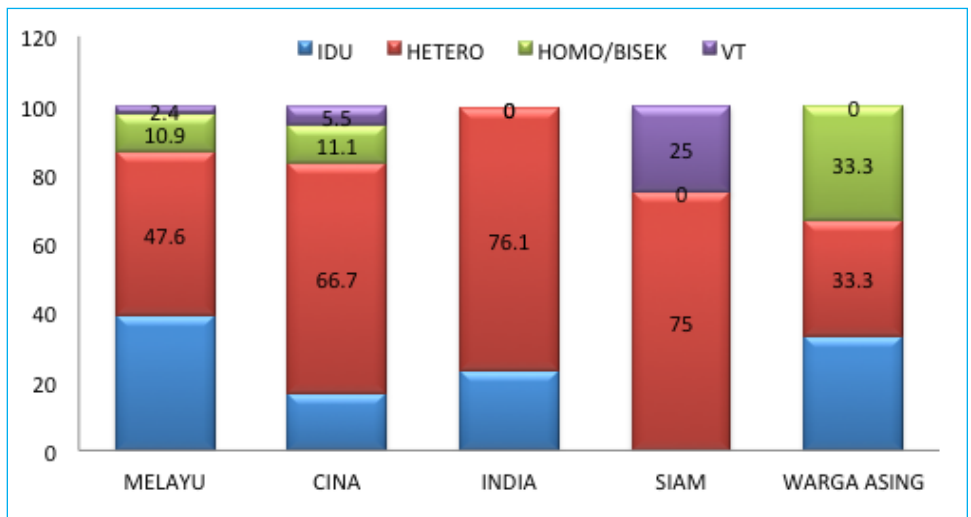

Remaja, biarpun keterlibatan dalam HIV pada ketika ini adalah rendah namun pendedahan awal dalam aktiviti-aktiviti berisiko seperti merokok, menghidu gam serta aktiviti yang membabitkan pornografi adalah merupakan bibit awal yang boleh membuka jalan kepada penglibatan dalam kancah penagihan dadah, arak dan seterusnya amalan seks rambang. Faktor-faktor ini juga menjadi faktor risiko utama dalam jangkitan HIV di kalangan golongan dewasa. Sejak kebelakangan ini pembabitan remaja dalam aktiviti berisiko tinggi semakin membimbangkan.

Rajah 3.5.6 masing-masing menunjukkan perbandingan faktor risiko jangkitan HIV mengikut jantina dan kumpulan etnik. Didapati lelaki Melayu dan India memperoleh jangkitan melalui aktiviti suntikan dadah manakala lelaki berbangsa Cina dan Siam mendapat jangkitan dari aktiviti hubungan seks. Bagi wanita pula semua kumpulan etnik mempunyai persamaan dari segi faktor risiko jangkitan iaitu melalui hubungan seks.

Rajah 3.5.6

Perbandingan
Faktor Risiko
Jangkitan HIV
(Lelaki) Mengikut
Kumpulan Etnik
2012

Kadar kejadian HIV, AIDS dan kematian mengikut daerah bagi tahun 2011-2012 adalah seperti dalam Jadual 3.5.1. Daerah paling tinggi dengan jangkitan HIV adalah Langkawi, Kota Setar, Kuala Muda dan Yan.

Jadual 3.5.1

Kadar Notifikasi HIV, AIDS Dan Kematian Mengikut Daerah Bagi Tahun 2011-2012 (per 100,000 Penduduk)

Daerah Kesihatan	2011			2012			Jumlah Penduduk
	HIV	AIDS	MATI	HIV	AIDS	MATI	
Kotasetar	12.01	1.44	1.44	16.2	8.9	3.0	426239
Pendang	4.2	3.16	1.05	9.1	3.0	5.1	98379
Kuala Muda	3.3	1.75	1.75	5.1	1.3	0.4	466144
Yan	2.93	1.49	2.93	7.1	2.9	1.4	70009
Padang Terap	6.35	0	0	7.7	0	0	65136
Sik	7.42	2.97	4.45	7.2	0	0	69778
Kulim	5.91	0.67	0.67	4.4	1.7	1.7	295628
Bandar Bharu	21.3	0	2.36	9.2	4.6	0	43464
Kubang Pasu	13.14	1.8	3.17	8.4	4.9	0.9	255436
Langkawi	10.55	4.22	2.11	5.1	0	1	97524
Baling	1.47	0	0.74	2.2	0	0	139063
Kedah	7.5	1.5	1.7	8.2	3.4	1.3	1996800

AKTIVITI SARINGAN HIV

Saringan HIV Pra Perkahwinan

Saringan pra perkahwinan terbuka kepada semua kumpulan etnik. Namun setakat ini saringan HIV hanya dilakukan kepada pengantin Islam sahaja. Peluang untuk menjalani saringan ini adalah satu langkah pencegahan pertama yang baik. Program ini membenarkan pengantin mengetahui status jangkitan HIV bakal pasangan hidup masing-masing sebelum membuat keputusan untuk hidup bersama.

Jadual 3.5.2 menunjukkan 6 orang (0.03%) daripada pengantin yang menjalani ujian saringan HIV pra perkahwinan dikesan mendapat jangkitan HIV. Kesemuanya dirujuk ke klinik PPHIV dan 66.7% dari yang dikesan HIV positif meneruskan perkahwinan mereka.

Saringan HIV Praperkahwinan Bagi Tahun 2009 - 2012				
Jadual 3.5.2	2009	2010	2011	2102
Bil KK menyediakan perkhidmatan	39	51	53	58
Bilangan pengantin menjalani ujian saringan	18 151	15695	13537	17495
Bil / % dikesan HIV positif	10 0.06%	12 0.08%	7 0.05%	6 0.03%
% pengantin dirujuk untuk rawatan lanjutan	100	100	100	100
Taburan HIV positif	Kota Setar 3 Baling 3 Yan 1 Langkawi 3	Kuala Muda 5 Kota Setar 3 Bandar Baharu 1 Pdg Terap 1 Pendang 2	Kbg Pasu 1 Kota Setar 1 Langkawi 2 Kulim1 Pendang 2	Kota Setar 2 Langkawi 3 Sik 1
% meneruskan perkahwinan	60% (6/10)	75% (9/12)	71% (5/7)	66.7% (4/6)
% pengantin diberi rawatan ARV	0	0	0	0

Program Pencegahan Transmisi HIV Dari Ibu Ke Anak (PMTCT)

Secara perbandingan peratusan ibu hamil HIV positif yang dilaporkan di Negeri Kedah adalah lebih tinggi dari perangkaan yang sama di peringkat kebangsaan. Peratusan ibu hamil yang dijangkiti HIV pada tahun 2012 adalah 0.06% iaitu membabitkan seramai 20 orang (Rajah 3.5.7). Pencapaian ini adalah hampir 2 kali ganda dari sasaran yang ditetapkan. Jangkitan di kalangan ibu hamil tinggi di daerah Kota Setar (9 orang), Kuala Muda (6 orang) dan Langkawi (3 orang).

Rajah 3.5.7

**Jangkitan HIV
Di Kalangan Ibu
Hamil Di Negeri
Kedah Berbanding
Malaysia Bagi
Tahun
1998 -2012**

Perbandingan jangkitan HIV di kalangan ibu hamil dan transmisi jangkitan kepada bayi yang dikandung mengikut daerah sepanjang tahun 2012 dipaparkan dalam Jadual 3.5.3. Sepanjang tahun 2012, melalui Program Saringan HIV di kalangan ibu hamil, seramai 32953 ibu hamil telah menjalani ujian saringan. Hanya 20 orang ibu didapati positif. Dan tiada bayi dijangkiti HIV (rujuk Jadual 3.5.3)

Jadual 3.5.3 Prestasi Program Saringan HIV Ibu Hamil Di Negeri Kedah Bagi Tahun 2007-2012						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bil ibu hamil	30507	31674	31823	31792	33198	33082
Bil. ibu jalani saringan HIV	30339	31712	31376	31795	33194	32953
% ibu disaring	99.4	100	98.6	100	99.9	99.6
% ibu HIV reaktif	0.12 (37)	0.09 (30)	0.08 (26)	0.09 (28)	0.08 (26)	0.06 (20)
% ibu HIV positif	0.09 (25)	0.07 (21)	0.08 (25)	0.09 (28)	0.07 (24)	0.06 (20)
Bil kes bayi +ve	0	1	0	0	1	0

Impak dari kehamilan di kalangan ibu hamil HIV positif adalah jangkitan HIV kepada bayi yang baru dilahirkan. Maklumat terperinci kes ibu hamil HIV positif dan bil bayi HIV positif mengikut daerah bagi tahun 2012 adalah seperti dalam Jadual 3.5.4

Jadual 3.5.4 Taburan Ibu Hamil Dan Bayi HIV Positif Mengikut Daerah Tahun 2010-2012						
Daerah	2010		2011		2012	
	Ibu	Anak	Ibu	Anak	Ibu	Anak
Kota Setar	10 (0.17%)	0	5 (0.08%)	0	90.14	0
Pendang	0	0	2 (0.13%)	0		0
Kuala Muda	7 (0.09%)	0	6 (0.08%)	0	6 (0.08)	0
Yan	0	0	1 (0.11%)	0		0
Padang Terap	1 (0.09%)	0	0	0		0
Sik	0	0	0	0		0
Kulim	2 (0.04%)	0	3 (0.06%)	0	1 (0.02)	0
Bandar Baharu	0	0	0	0		0
Kubang Pasu	2 (0.06%)	0	2 (0.05%)	1	1 (0.03)	0
Langkawi	4 (0.19%)	0	4 (0.17%)	0	3 (0.13)	0
Baling	2 (0.08%)	0	1 (0.04%)	0		0
Kedah	28 (0.09%)	0	24 (0.07%)	1	200.06	0

Prestasi program PMTCT boleh diukur berdasarkan pemantauan beberapa indikator. Jadual 3.5.5 menunjukkan prestasi keseluruhan berbanding tahun 2009 sehingga 2012.

Jadual 3.5.5	Indikator Pemantauan Prestasi Program PMTCT Tahun 2009 -2012			
	2009	2010	2011	2012
% ibu hamil HIV positif dirawat	100	85.7	85.7	100
% ibu hamil bersalin di hospital	100	100	100	100
% ibu hamil diberi intrapartum AZT	75	83.3	94.7	92.9 (13/14)
% bayi diberi AZT	100	100	100	100%
% bayi diberi susu ibu	0	0	0	100
% pasangan ibu hamil HIV positif disaring HIV	91.6	92.3	80	83.3
% pasangan dikesan HIV positif	45.8	42.3	50.0	40
% kehamilan semula	45.8 (7/25)	39.2 (11/28)	41.7 (10/24)	65 (13/20)

Berdasarkan kepada pemantauan yang dibuat, beberapa masalah telah dikenalpasti. Pertama ; telah ada di kalangan ibu hamil yang mendapat jangkitan HIV hasil dari penglibatan dalam aktiviti seksual di luar gerbang perkahwinan. Dan yang kedua didapati peningkatan yang ketara di kalangan pengantin yang dikesan HIV positif kini mula datang mendapatkan jagaan kesihatan kerana didapati hamil. Selain itu juga ibu HIV positif yang hamil semula juga didapati kian meningkat. Isu ini penting diberi perhatian khusus kerana sekiranya keadaan ini berterusan dijangkakan di masa akan datang akan lebih ramai bayi / kanak-kanak yang akan dikesan dijangkitan HIV sekiranya ibu tidak memberi perhatian kepada kepentingan mendapatkan jagaan awal serta memastikan kepatuhan yang tinggi kepada ARV bukan sahaja ketika kehamilan tetapi juga amalan langkah pencegahan yang baik supaya anak yang dikandung bebas dari jangkitan HIV.

Selain ibu hamil, suami ibu hamil turut digalakkan untuk menjalani saringan HIV sebagai satu lagi inisiatif untuk mengurangkan transmisi *vertical*. Hasilnya seramai 14702 (44.6%) daripada suami ibu hamil) menjalani saringan HIV. Jumlah ini menunjukkan peningkatan yang baik iaitu sebanyak 10449 (31.5%) suami pada tahun 2011. Dari jumlah tersebut 2 orang dikesan positif. Pengesanan *discordant couples* dan ini membolehkan langkah pencegahan dimaklumkan kepada pasangan berkenaan bagi membendung masalah jangkitan HIV.

Program Saringan HIV Tanpa Nama

Program ini telah dijalankan di 27 buah klinik kesihatan di seluruh negeri Kedah. Program ini menyediakan perkhidmatan saringan HIV secara percuma kepada mana-mana individu yang berhasrat menjalani saringan atas apa juga alasan, secara sukarela. Kerahsiaan keputusan ujian akan dipastikan oleh anggota kesihatan. Sambutan terhadap program ini adalah kurang menggalakkan. Sehingga penghujung tahun 2012 seramai 1025 orang menyertai saringan ini berbanding 879 pada tahun 2011. Tiada kes dikesan HIV positif .

Memandangkan pola jangkitan HIV telah berubah dari jangkitan secara perkongsian jarum suntikan kepada jangkitan HIV melalui aktiviti seksual , usaha telah dibuat untuk menggalakkan pasangan ibu hamil, pasangan klien Metadon, pasangan klien NSEP dan pasangan orang bawah pengawasan AADK untuk menjalani saringan HIV di peringkat klinik kesihatan.

Program Saringan HIV Di PUSPEN Dan Penjara

Program ini bertujuan untuk meningkatkan pengetahuan dan kesedaran tentang cara jangkitan, pencegahan dan kawalan HIV/AIDS di kalangan banduan dan penghuni PUSPEN. Secara keseluruhannya, bilangan pelatih yang dimasukkan ke PUSPEN telah berkurangan kerana Pusat Serenti Serdang telah

diberhentikan operasinya buat sementara kerana kerja-kerja pengubahsuaian. Bilangan yang dikesan HIV positif juga turut berkurangan. Di institusi penjara, kemasukan banduan adalah semakin bertambah. Walaubagaimanapun peratus yang dikesan HIV positif adalah berkurangan biarpun peratus saringan yang dilakukan meningkat. Jangkitan Tibi turut disaring di kalangan banduan HIV positif. Tiada terdapat kes TB yang dikesan di institusi pemulihan sepanjang tahun 2012.

Jadual 3.5.6 Saringan HIV Di PUSPEN Bagi Tahun 2008 - 2012

PUSPEN	2008	2009	2010	2011	2012
Bil pelatih baru masuk	557	350	697	727	57
% disaring % HIV positif	82.0% (457) 7.2% (33)	89.4% (313) 6.7% (21)	99.6% (694) 0.4% (3)	100% (727) 0% (0)	100% (57) 0% (0)
Bil saringan @ 6/12 Bil HIV positif	455 0	33 0	251 0	206 0	129 0
Bil saringan pra bebas Bil HIV positif	343 0	103 0	368 0	306 0	107 0
HIV positif disaring TB Bil dikesan TB	14 5 (35.7%)	24 0	3 0	1 1	0 0

Jadual 3.5.7 Saringan HIV Di Penjara Bagi Tahun 2009 - 2012

	2009	2010	2011	2012
Bil banduan baru Bil pelatih disaring	10926 10748 (98.3%)	8689 8686 (99.9%)	9519 9510 (99.9%)	8307 8304 (99.9%)
Bil dikesan positif % HIV positif	172 1.6%	67 0.8%	114 1.2%	38 0.46%
Saringan @ 6/12 Bil HIV positif	475 0	255 0	561 0	246 0
Bil saringan pra bebas Bil HIV positif	258 0	203 0	324 0	359 0
Bil disaring TB Bil dikesan TB	86 4(4.6%)	31 0	76 1(1.3%)	37 0

Saringan HIV Di Kalangan Penderma Darah

Saringan HIV adalah salah satu dari ciri-ciri keselamatan yang telah ditetapkan bagi memastikan semua bekalan darah yang didermakan selamat dan bebas dari ancaman penyakit berjangkit. HIV adalah merupakan salah satu dari penyakit yang disenaraikan.

Sepanjang tahun 2012 seramai 42604 orang perseorangan telah mendermakan darah mereka sempena kempen-kempen yang giat dijalankan di seluruh negeri. Daripada jumlah tersebut 11 orang (0.02%) dikesan dijangkiti HIV, 136 orang (0.3%) dijangkiti Hepatitis C dan 89(0.2%) dijangkiti Hepatitis B.

RAWATAN ANTI RETROVIRAL

Pengurusan Pesakit HIV Di Klinik Kesihatan (PPHIV)

Sebanyak 16 buah klinik kesihatan menyediakan khidmat rawatan ARV sepanjang tahun 2012. Selain dari 16 buah klinik kesihatan berpakar ini, Negeri Kedah juga mempunyai 4 buah hospital dengan khidmat kepakaran di mana rawatan ARV bagi pesakit HIV positif disediakan. Sebanyak 118 kes HIV baru didaftarkan dan seramai 23 orang dimulakan rawatan ARV di Klinik Kesihatan sepanjang tahun 2012. Perangkaan ini menunjukkan peningkatan dalam pengurusan kes HIV diperingkat jagaan primer Jadual 3.5.8 menunjukkan usaha yang telah diambil bagi memastikan petugas kesihatan diberi pengetahuan dan kemahiran dalam pengendalian pesakit HIV positif.

Jadual 3.5.8 Rawatan ARV Di Klinik Kesihatan					
	2008	2009	2010	2011	2012
% FMS dilatih	100%	93.3%	100%	100%	100%
Bil paramedik dilatih	22	6	9	2	-
Bil KK PPHIV	14	15	16	16	16
Bil HIV dikesan (survelans)	246	227	166	147	164
Bil kes didaftarkan di PPHIV	71	46	49	50	65
Bil kes baru di rawat ARV	14	11	17	12	23

Rawatan ARV Di Hospital

Rawatan ARV paling banyak diberikan oleh Pakar-Pakar Perubatan di peringkat hospital. Di Negeri Kedah 4 hospital utama iaitu Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, hospital Kulim dan Hospital Langkawi menyediakan kemudahan ini. Sehingga akhir tahun 2012 seramai 653 orang pesakit dirawat dimana 597 darinya menerima ARV dari hospital. Jadual 3.5.9 menunjukkan bilangan kes HIV positif yang menerima rawatan mengikut hospital. Pesakit yang menerima ARV kebanyakannya adalah merupakan pesakit dewasa .

Jadual 3.5.9 Rawatan ARV Di Hospital Bagi Tahun 2008-2012					
Hospital	2008	2009	2010	2011	2012
Hospital Sultanah Bahiyah	31	42	37	64	70
Hospital Sultan Abdul Halim	22	14	7	17	17
Hospital Kulim	4	2	3	5	4
Hospital Langkawi	6	5	4	1	4

HARM REDUCTION

Needle Syringe Exchange Programme (NSEP)

Tahun 2012 adalah merupakan tahun ke 5 pelaksanaan NSEP oleh NGO (Persatuan Cahaya Harapan) yang beribu pejabat di Alor Setar. Persatuan ini telah didaftarkan secara rasmi pada bulan Julai 2008 dan mula beroperasi pada 14 Oktober 2008. Pada tahun 2010 operasi telah diperluaskan pula ke daerah Kuala Muda dengan melibatkan 5 lagi lokasi *outreach*.

Menjelang akhir tahun 2012 sebanyak 1071 pelanggan telah didaftarkan sebagai penerima jarum suntikan melalui aktiviti *outreach* ke 17 kawasan operasi di sekitar daerah Kota Setar dan Kuala Muda. Secara kumulatif sebanyak 188076 jarum suntikan diedarkan dan dari jumlah tersebut sebanyak 110935 jarum dipulangkan kembali menjadikan kadar pulangan jarum sebanyak 58.9%.

Program NSEP ini juga telah dimulakan di peringkat Klinik Kesihatan pada tahun 2010 di 5 buah klinik kesihatan (KK) iaitu KK Kuala Kedah, KK Merbok, KK Lubuk Merbau, KK Air Hitam dan KK Kuah. Sepanjang tahun 2011 sekurang-kurangnya 1 KK bagi setiap daerah kesihatan menyediakan perkhidmatan NSEP kecuali PKD Pendang. Namun sambutan aktiviti ini kurang diterima. Secara kumulatif sebanyak 37 orang klien telah didaftarkan di KK sehingga akhir tahun 2012 namun hanya 3 klien baru didaftarkan manakala hanya 5 orang kekal sebagai klien ulangan (dari 37 klien ini) yang masih terus menerima perkhidmatan yang disediakan . Sebanyak 112 jarum suntikan diedarkan dan 40 jarum berjaya dikembalikan. Dari kedatangan baru (3 orang) tiada jangkitan HIV dikesan. Secara kumulatif 30 orang (81.1%) klien pernah menjalani saringan HIV, Hepatitis B dan Hepatitis C. Dari jumlah tersebut 4 (10.8%) dikesan jangkitan HIV, 2 orang (5.4%) mengidap Hepatitis B manakala 9 orang (24.3%) dikesan mengidap jangkitan Hepatitis C.

Terapi Gantian Metadon (MMT)

Terapi Gantian Metadon telah berjaya diperluaskan ke 18 buah klinik kesihatan sehingga akhir tahun 2012. Secara kumulatif, 1292 orang penagih dadah telah berjaya didaftarkan berbanding dengan 1027 orang pada tahun 2011. Dari jumlah ini 963 orang (70.3%) kekal aktif dalam pengambilan terapi metadon. Pencapaian ini walaupun tidak mencapai sasaran 1500 orang , ia masih menunjukkan peningkatan yang memberangsangkan (iaitu pertambahan 265 klien baru) berbanding dengan pencapaian pada tahun 2011.

Usaha ke arah pencegahan HIV di kalangan pengguna dadah adalah objektif utama dalam pelaksanaan program *Harm Reduction*. Sepanjang tahun 2012 semua pelanggan (100%) menjalani saringan HIV. Daripada jumlah ini , 99 orang (7.7%) disahkan HIV positif. Pada masa yang sama saringan penyakit bawaan darah lain berjaya mengesan 73 orang (5.7%) daripada klien Metadon mengidap Hepatitis B manakala 899 orang (69.5%) mengidap Hepatitis C.

AADK dan Penjara Pokok Sena turut menyediakan kemudahan yang sama bagi orang-orang di bawah pengawasan dan banduan terpilih yang dijangkiti HIV. Latihan anggota dikendalikan di peringkat negeri dan daerah dan kerjasama berterusan di antara agensi yang terbabit banyak membantu dalam kelancaran pelaksanaan program ini.

Jadual 3.5.10

Perlaksanaan Terapi Gantian Metadon Tahun 2012

	Bil didaftar	Bil aktif	Kadar Retensi (%)	% HIV disaring	Bil / % HIV positif
Unit Psikiatri Hospital Sultanah Bahiyah	295	140	47.6	100	25 (8.5%)
KK Pendang	79	55	77.5	100	9 (11.4%)
KK Bandar Sungai Petani	146	127	61.1	100	10 6.8%
KK KualaKetil	58	38	59.4	100	2 3.4%
KK Sik	129	111	99.1	100	2 1.6%
KK Kuah	189	161	78.5	100	16 8.5%
KK Padang Serai	57	68	81.9	100	1 (1.8)
KK Air Hitam	94	65	70.7	100	6 6.4%
KK Guar Chempedak	37	44	65.7	100	2 5.4%
Penjara Pokok Sena	39	6	100	100	4 10.2%
KK Serdang	63	43	89.6	100	1 1.6%
KK Bandar Alor Setar	70	69	84.3	100	34 48.5%
KK Naka	27	34	100	100	2 7.4%
Kedah	1292	963	70.3	100	99 7.7%

PENYAKIT KELAMIN

Modified Syndromic Approach (MSA)

Masalah penyakit kelamin bukan suatu yang baru namun dari segi perlaksanaan, liputan saringan penyakit kelamin di kalangan pesakit luar adalah amat rendah. Masalah stigma yang amat menebal di kalangan pengidapnya menyebabkan mereka yang dijangkiti lebih selesa mendapatkan rawatan di fasiliti kesihatan swasta. Menyedari hakikat ini Pelan Tindakan AIDS/STI 2010-2012 telah menetapkan supaya saringan bagi golongan yang mempunyai gejala kemungkinan jangkitan kelamin dibuat dan rawatan diberi. Hasilnya sebanyak 2428 orang (pada tahun 2010) , 2074 orang (pada tahun 2011) dan 5583 orang (2012) pula telah menjalani saringan penyakit kelamin (saringan MSA-STI). Kesemua 100% dari jumlah tersebut telah diberi rawatan presumtif. Sebanyak 226 kes (4%) disahkan mengidap penyakit kelamin ; 64 orang (1.1%) disahkan mengidap sifilis manakala selebihnya disahkan mengidap penyakit gonorrhea (2.9%).

Saringan Sifilis Di Kalangan Ibu Hamil

Kadar ibu TPHA positif adalah tinggi di daerah Kota Setar (0.17%), B.Baharu (0.16%) dan Kuala Muda (0.13%). Kesemua ibu disahkan positif diberi rawatan dan tiada kes sifilis kongenital dikesan sepanjang tahun 2012.

Jadual 3.5.11 Taburan Kes Siflis Di Kalangan Ibu Hamil Tahun 2012

Daerah	Bil ibu hamil	Bil ibu disaring VDRL	Bil ibu TPHA positif	Bil siflis kongenital
Kota Setar	6503	6503	11	0
Pendang	1635	1635	0	0
Kuala Muda	7549	7549	10	0
Yan	895	895	1	0
Padang Terap	1189	1189	0	0
Sik	1115	1115	0	0
Kulim	5029	4939	6	0
Bandar Baharu	635	635	1	0
Kubang Pasu	3769	3769	1	0
Baling	2504	2468	2	0
Langkawi	2259	2258	0	0
Kedah	33082	32953	32	0

Saringan Siflis Di Kalangan Penderma Darah

Dari sejumlah 42604 orang penderma darah, 40 orang atau 0.09% disahkan mengidap siflis.

NATIONAL STRATEGIC PLAN ON HIV/AIDS

Program NSP menerima sejumlah RM 820,000 bagi pelaksanaan aktiviti kawalan dan pencegahan HIV/AIDS sepanjang tahun 2012. Kerjasama dengan 8 jabatan kerajaan berjaya diwujudkan bagi maksud ini. Kerjasama ini digerakkan untuk melaksanakan aktiviti ke arah mengurangkan penularan HIV berdasarkan kepada 6 strategi iaitu:

- kepimpinan dan advokasi
- latihan dan modal insan
- mengurangkan vulnerabiliti jangkitan HIV di kalangan penagih dadah dan pasangan
- mengurangkan vulnerabiliti jangkitan HIV di kalangan wanita, kanak-kanak dan remaja
- mengurangkan vulnerabiliti jangkitan HIV di kalangan kumpulan terpinggir
- meningkatkan kemudahan kepada rawatan, jagaan dan sokongan

Pelan tindakan NSP peringkat negeri Kedah telah dibentuk melalui persetujuan bersama agensi pelaksana. Pelaksanaan NSP ini diharapkan dapat dijayakan dan dipantau dengan indikator tertentu yang menggambarkan usaha-usaha giat dijalankan dan impaknya ke atas kumpulan tertentu yang berisiko tinggi terhadap jangkitan adalah memuaskan (Jadual 3.5.12)

Jadual 3.5.12 Pelaksanaan NSP Bagi Tahun 2007-2012						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Advokasi & kepimpinan	8	7	8	26	5	8
Latihan & modal Insan	33	21	42	45	30	37
Kurangkan vulnerabiliti IDU & pasangan	4	29	17	26	26	25
Kurangkan vulnerabiliti wanita, kanak-kanak & belia	25	142	105	124	85	91
Kurangkan vulnerabiliti kumpulan terpinggir	0	5	6	3	20	31
Tingkatkan kemudahan rawatan	5	3	2	2	-	-
Jumlah Aktiviti	75	210	180	225	166	192

NSP akan diteruskan sehingga tahun 2015 dan pemantauan berkala dijalankan. Prestasi pemantauan indikator NSP 2012 adalah seperti dalam Jadual 3.5.13.

Jadual 3.5.13 Pemantauan Indikator NSP Bagi Tahun 2012				
Strategi	Indikator	Prestasi		
		2010	2011	2012
Advokasi & kepimpinan	% ahli majlis diberi taklimat NSP	95.6	98	96.3
Latihan & modal Insan	% staf diberi latihan NSP	43.8%	44.0	41.6
	% staf diberi latihan berkaitan HIV/AIDS	43.6%	44.5	40.5
	% FMS dilatih pemberian ARV	100%	100%	100%
Kurangkan vulnerabiliti IDU & pasangan	Bil IDU terima NSEP	673	1000	1074
	Bil pusat NSEP	22	27	28
Kurangkan vulnerabiliti wanita, kanak-kanak & belia	% ibu hamil HIV positif diberi ARV	85.7%	85.7%	100%
	% bayi HIV positif dilahirkan	0	1	0
Kurangkan vulnerabiliti kumpulan terpinggir	% kumpulan terpinggir HIV positif	0	0	0
Tingkatkan kemudahan rawatan	Bil kumulatif orang dewasa dan kanak-kanak mendapat rawatan ARV	Dewasa 352 Kanak-kanak 24	Dewasa 456 Kanak-kanak 24	Dewasa 614 Kanak-kanak 39

KEY PERFORMANCE INDICATOR (KPI)

Beberapa indikator telah dikenalpasti sebagai kayu pengukur bagi pemantauan kualiti dalam perkhidmatan yang disediakan. KPI ini diwujudkan di pelbagai peringkat bermula di peringkat YB Menteri Kesihatan, Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia dan Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam) dan di peringkat cawangan AIDS /STI di Kementerian Kesihatan Malaysia. Di antara KPI yang telah terpilih adalah seperti dalam Jadual 3.5.14

Jadual 3.5.14 Prestasi KPI Tahun 2012			
	% Kekal MMT	Peratus Liputan ARV	Peratus Liputan ARV ANC
Sasaran	>70%	>50%	100%
Kota Setar	84.3	65.2	100%
Pendang	77.5	32.6	
Kuala Muda	61.1	17.7	100%
Yan	65.7	10.6	
Kulim	81.9	19.2	100%
Bandar Baharu	89.6	1.5	
Padang Terap	97.1	13.3	
Sik	99.1	19	
Kubang Pasu	70.7	1.5	100%
Baling	59.4	2.5	
Langkawi	78.5	44.6	100%
Kedah	70.3	34.0	100%

Kesemua ibu hamil HIV positif diberi rawatan ARV dan tiada bayi yang telah dilahirkan dikesan dijangkiti HIV sepanjang tahun 2012. Kesimpulannya KPI berkaitan AIDS/STI secara keseluruhan memuaskan kecuali liputan ARV yang tidak mencapai sasaran yang ditetapkan.

3.6

Unit KAWALAN PENYAKIT
BAWAAN VEKTOR

Secara umumnya, penyakit Demam Denggi (DD) masih menjadi satu masalah kesihatan awam bagi penduduk Negeri Kedah. Manakala bagi Penyakit Malaria daerah-daerah yang mencatat bilangan kes tinggi ialah Baling, Kulim, Kuala Muda, Kota Setar, Bandar Baharu, Padang Terap, Kubang Pasu dan Sik yang berpunca daripada kehadiran pekerja asing. Bagi penyakit Filariasis terdapat sebanyak 32 kes yang melibatkan warga asing. Satu kes Japanese Encephalitis telah dilaporkan di Taman Nilam Sungai Petani, melibatkan seorang suri rumah berbangsa Melayu. Tiada kes Typhus dilaporkan bagi tahun 2012 manakala Hawar dan Yellow Fever tidak pernah dilaporkan di negeri ini. Taburan bilangan kes dan kadar kejadian penyakit Demam Denggi, Malaria dan Filariasis di Negeri Kedah mengikut daerah bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.1.

Jadual 3.6.1

Taburan Penyakit Bawaan Vektor Mengikut Daerah 2012

Daerah	DD / DDB		Malaria		Filariasis*	
	Bil DD/DDB	Kadar IR	Bil Malaria	Kadar IR	Bil Filariasis	Kadar IR
Bandar Baharu	14	32.21	2	4.60	1	2.30
Baling	91	65.44	9	6.47	13	9.35
Kulim	55	21.94	7	2.37	2	0.68
Kuala Muda	202	47.21	6	1.29	14	3.00
Kubang Pasu	46	20.40	1	0.44	0	0.0
Kota Setar	151	40.22	5	1.33	2	0.53
Pendang	67	68.10	0	0.0	0	0.0
Padang Terap	93	142.78	2	3.07	0	0.0
Sik	58	83.12	1	1.44	0	0.0
Yan	26	37.14	0	0.0	0	0.0
Langkawi	14	14.35	0	0.0	0	0.0
Grand Total	817	40.92	33	1.65	32	1.60

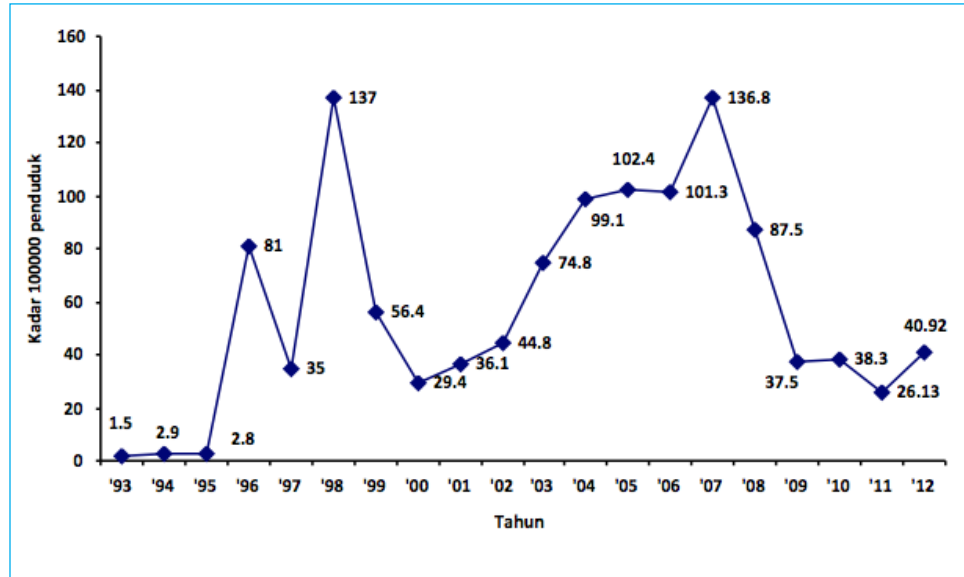
* Kes Filariasis adalah warga asing
Kadar kejadian adalah bilangan kes bagi setiap 100,000 penduduk, termasuk kes di kalangan pendatang asing

KAWALAN PENYAKIT DEMAM DENGGI (DD) DAN DEMAM DENGGI BERDARAH (DDB)

Penyakit Demam Denggi/ Demam Denggi Berdarah (DD/ DDB) merupakan masalah utama aktiviti kawalan penyakit bawaan vektor. Bagi tahun 2012 sebanyak 817 kes dilaporkan iaitu meningkat 303 kes (58.95%) berbanding 514 kes bagi tahun 2011. Sebanyak 4 kematian berlaku pada tahun 2012 berbanding tiada kematian untuk tahun 2011. Kadar Kejadian DD/DDB Negeri Kedah adalah seperti Rajah 3.6.1

Rajah 3.6.1

Kadar Kejadian
DD/ DDB
1993 - 2012

Taburan DD/DDB Mengikut Minggu Epidemiologi

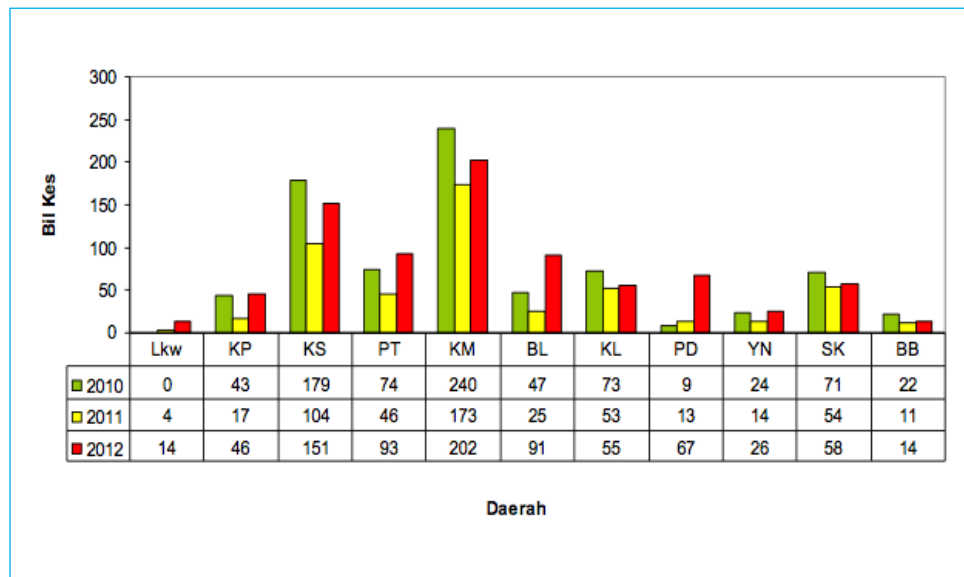
Taburan kes mingguan sepanjang tahun 2012, adalah meningkat berbanding tahun 2011 walaupun terdapat sedikit penurunan kes dari minggu 39 hingga 47

Bilangan Kes dan Kadar Kejadian DD/DDB mengikut Daerah

Sepanjang tahun 2012, daerah Kuala Muda melaporkan bilangan kes DD tertinggi iaitu 202 kes (24.72%) daripada keseluruhan kes. Manakala daerah Padang Terap melaporkan kadar kejadian (IR) tertinggi iaitu 142.78/100,000 penduduk. Bilangan kes dan kadar kejadian DD/DDB mengikut daerah adalah seperti di Rajah 3.6.2. dan Rajah 3.6.3.

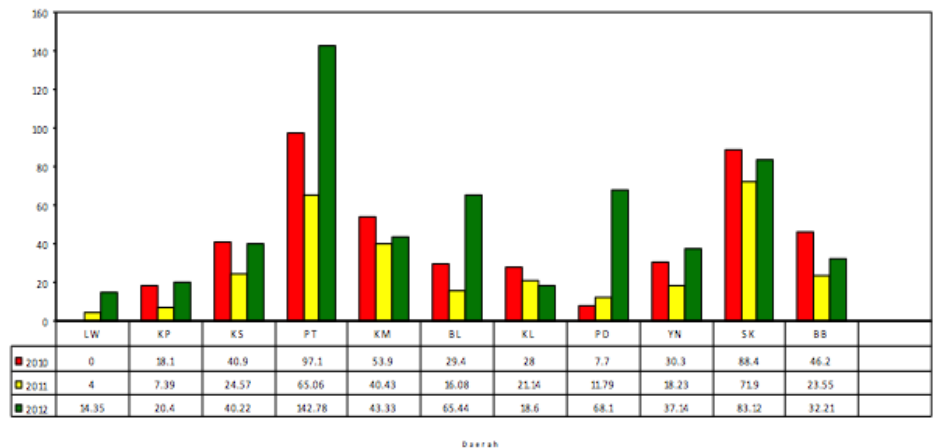
Rajah 3.6.2

Bilangan Kes DD/
DDB Mengikut
Daerah
2010 - 2012

Rajah 3.6.3

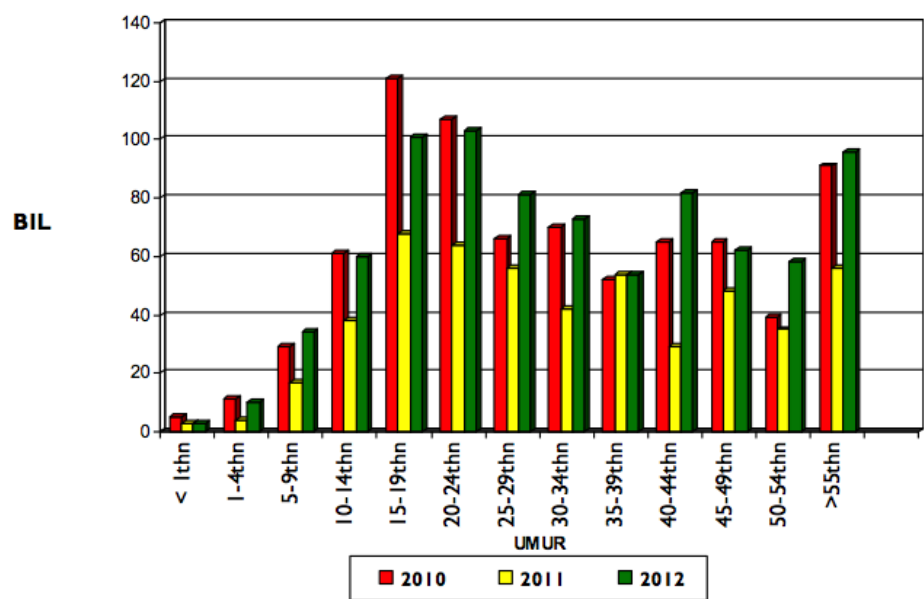
Kadar Kejadian (IR) DD/DDB Mengikut Daerah 2010 - 2012

Kumpulan umur yang paling terdedah kepada jangkitan DD/DDB sepanjang tahun 2012 merupakan golongan berumur 15-19 tahun (12.36%), 20-24 tahun (12.60%), 25-29 (9.91%) tahun dan berumur lebih 55 tahun (11.75%), seperti di Rajah 3.6.4.

Rajah 3.6.4

Bilangan Kes DD/DDB Mengikut Umur 2010 - 2012

Taburan Kes DD/DDB Mengikut Pekerjaan

Golongan yang mendapat jangkitan bagi tahun 2012 iaitu mereka yang terlibat dengan kerja-kerja di lapangan sebanyak 163 orang (19.95%) diikuti pelajar 105 orang (12.85%), pekerja pejabat 98 orang (11.99%), pesara 6 orang (0.73%) dan yang selebihnya maklumat pekerjaan tidak diperolehi.

Taburan Kes Denggi Mengikut Jantina

Sepanjang tahun 2012, kebanyakan kes DD/DDB berlaku di kalangan lelaki 462 kes (56.55%) berbanding perempuan 355 kes (43.45%).

Taburan Kes Denggi Mengikut Keturunan

Pada tahun 2012, sejumlah 607 kes (74.3%) dari kejadian DD/DDB di Negeri Kedah berlaku di kalangan kaum Melayu, diikuti dengan kaum Cina 99 kes (12.1%) dan India 54 kes (6.6%) manakala kaum-kaum lain adalah seperti Jadual 3.6.2

Jadual 3.6.2		Jadual 3.6.2 : Taburan Kes DD/DDB mengikut Keturunan 2010 - 2012				
	2010		2011		2012	
	Bil Kes	%	Bil Kes	%	Bil Kes	%
Warganegara Malaysia						
Melayu	565	72.3%	388	75.4	607	74.30
Cina	124	15.9%	68	13.2	99	12.12
India	70	9.0%	33	6.4	54	6.60
Siam	11	1.4%	22	4.3	41	5.02
BP Sarawak					1	0.12
BP Sabah	2	0.3%	1	0.19		
Jumlah Kecil	772	98.7%	512		802	98.16%
Bukan Warganegara						
Indonesia	1	0.1%	2	0.39	1	0.12
Thailand	3	0.4%				
Bangladesh	1	0.1%			2	0.24
Vietnam	2	0.3%			3	0.38
Nepal	2	0.3%			1	0.12
Australia					1	0.12
Great Britain					1	0.12
Switzerland					2	0.24
Pakistan					2	0.24
Myanmar	1	0.1%				
Kemboja					2	0.24
Jumlah Kecil	10	1.3%	2	0.39	15	1.84%
JUMLAH BESAR	782	100.0%	514	100%	817	100%

Kejadian DD di kalangan Warganegara Asing

Pada tahun 2012 sebanyak 15 kes DD berlaku di kalangan warganegara asing berbanding 2 kes pada tahun 2011. Bilangan kes dilaporkan mengikut warganegara adalah seperti Jadual 3.6.2

Kematian akibat Demam Denggi

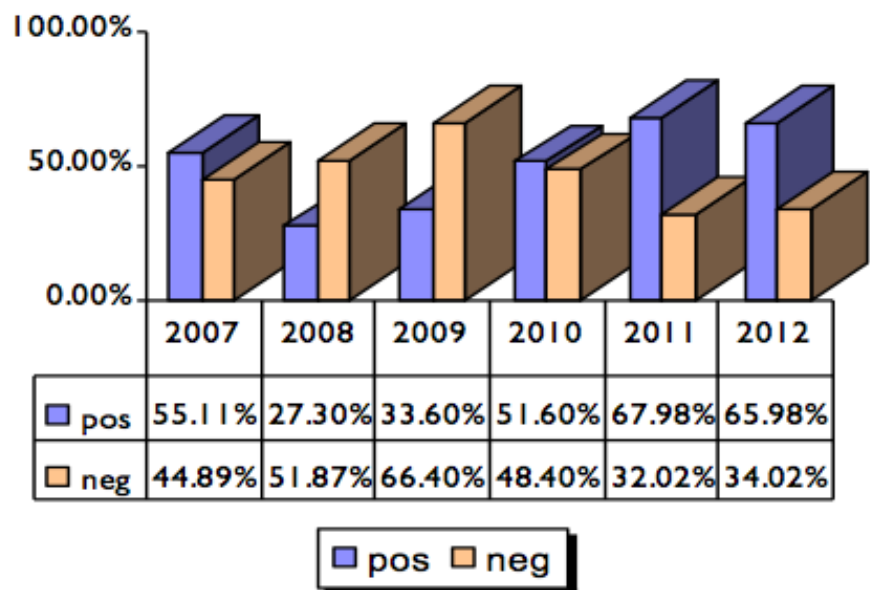
Terdapat 4 kes kematian dilaporkan sepanjang tahun 2012 yang melibatkan satu daerah sahaja iaitu daerah Baling.

Pengesahan DD/DDB melalui Ujian Serologi

Sebanyak 629 keputusan serologi denggi diterima bagi tahun 2012 di mana 415 kes (65.98%) menunjukkan keputusan positif manakala 214 kes (34.02%) menunjukkan keputusan negatif. Perbandingan peratus kes yang disahkan positif bagi tahun 2007 hingga 2012 adalah seperti di Rajah 3.6.5

Rajah 3.6.5

Keputusan Serologi Denggi

Kejadian DD di Kemudahan Kesihatan

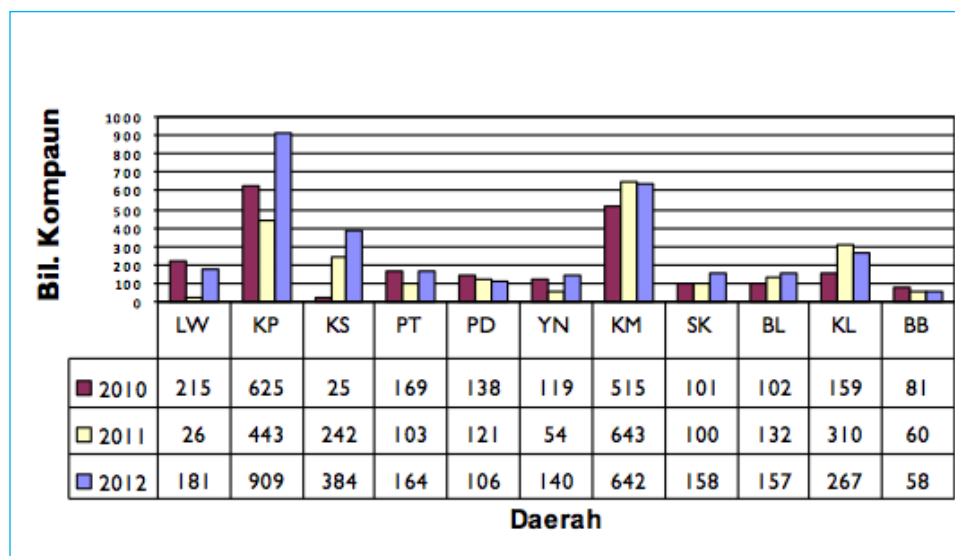
Tiada kes DD/DDB dilaporkan pada tahun 2012 di kemudahan kesihatan berbanding 1 kes pada tahun 2011.

KUTIPAN KOMPAUN DAN KES MAHKAMAH

Sebanyak 3166 kompaun di bawah Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975 dikeluarkan sepanjang tahun 2012 berbanding 2313 kompaun pada tahun 2011 iaitu peningkatan sebanyak 853 kompaun (36.88%). Amaun kompaun dibayar adalah sebanyak RM 283,165.00 berbanding dengan RM 226,968.00 pada tahun 2011 iaitu peningkatan sebanyak RM 56,197.00 (24.76%). Sebanyak 266 kes dibawa ke mahkamah berbanding dengan 250 kes pada tahun 2011 iaitu meningkat sebanyak 16 kes (6.4%) dengan kutipan denda sebanyak RM 55,020.00 berbanding RM 55,000.00, iaitu meningkat sebanyak RM 20.00 (0.04%). Daerah Kuala Muda, Kubang Pasu, Kota Setar dan Kulim merupakan empat daerah terbanyak mengeluarkan kompaun. Rajah 3.6.6 menunjukkan bilangan kompaun yang dikeluarkan mengikut daerah.

Rajah 3.6.6

Bilangan Kompaun
Yang Dikeluarkan
Mengikut Daerah
2010-2012

PROGRAM 'QUALITY ASSURANCE' (QAP)

Indikator yang dipantau bagi menjamin kualiti aktiviti kawalan DD/DDB ialah 'Dengue Notification Time Index' (DNTI) dan 'Dengue Outbreak Control Index' (DOC). Bagi program kawalan Malaria, indikator yang dipantau adalah sifar kematian Malaria. Pencapaian Program "Quality Assurance" Kawalan Vektor Negeri Kedah bagi tahun 2012 adalah seperti Jadual 3.6.3 dan 3.6.4

Jadual 3.6.3

Pencapaian QA Kawalan Penyakit Bawaan Vektor Kitaran Pertama 2012 (Januari - Jun)

Indikator QA	Daerah											Piawai	Kedah
	LW	KP	PT	SK	BL	KS	YN	KM	KL	BB	PD		
DNTI (%)	100	96	100	92	100	100	100	100	100	100	96	100.0	99
DOCI (%)	-	100	-	-	-	100	-	100	-	100	100	100.0	100.0
Kematian Malaria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Jadual 3.6.4

Pencapaian QA Kawalan Penyakit Bawaan Vektor Kitaran Kedua 2012 (Julai - Disember)

Indikator QA	Daerah											Piawai	Kedah
	LW	KP	PT	SK	BL	KS	YN	KM	KL	BB	PD		
DNTI (%)	100	100	98	94	100	100	100	99	100	100	90	100.0	98
DOCI (%)	-	100	100	-	-	100	-	100	-	-	-	100.0	100.0
Kematian Malaria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

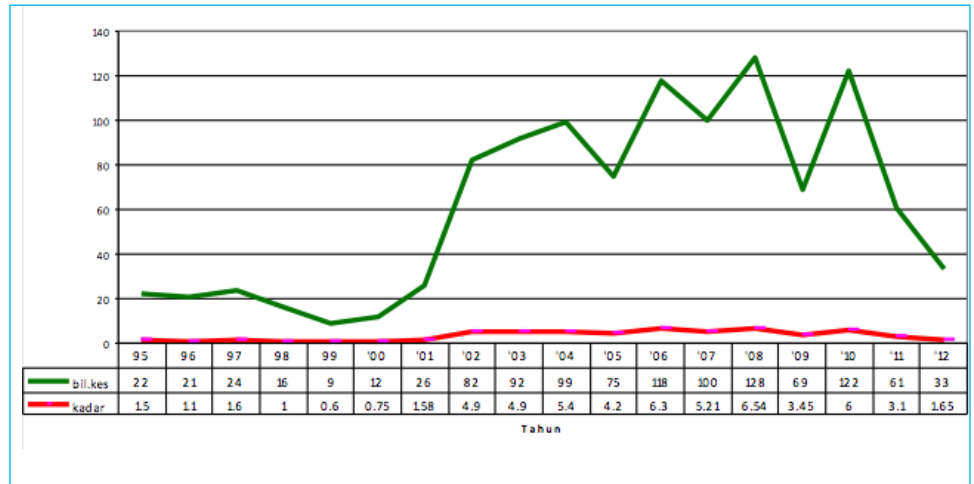
MALARIA

Tren Kejadian dan Kadar Insiden Malaria

Bilangan kes dan kadar kejadian Malaria bagi Negeri Kedah menunjukkan tren yang menurun dari tahun 1998 hingga tahun 1999 tetapi meningkat semula mulai tahun 2000. Walaubagaimanapun pada tahun 2011 kes terus menurun sehingga tahun 2012. Pada tahun 2012 sebanyak 33 kes telah dilaporkan berbanding 61 kes pada tahun 2011, iaitu penurunan kes sebanyak 28 kes (46%). Bilangan kes dan kadar insiden Malaria dari tahun 1995 hingga 2012 adalah seperti di Rajah 3.6.7

Rajah 3.6.7

Bilangan Kes dan Kadar Insiden Malaria 1995-2012

Taburan Kes dan Kadar Kejadian Malaria mengikut Daerah

Negeri Kedah telah melaporkan sebanyak 33 kes sepanjang tahun 2012, di mana 21 kes (63.64%) adalah terdiri dari warga negara asing. Kadar insiden bagi kesemua kes ialah 1.65/100,000 penduduk. Sekiranya kes dari kalangan pendatang asing tidak diambil kira, kadar insiden Malaria di kalangan penduduk Negeri Kedah hanyalah 0.6/100,000 penduduk.

Daerah Baling melaporkan bilangan kes yang terbanyak (9 kes) dengan kadar insiden (6.55/100,000) diikuti daerah Kulim (7 kes) dengan kadar insiden (2.40 / 100,000). Daripada 9 kes yang dilaporkan di Baling, hanya 3 kes (33.33%) melibatkan penduduk tempatan. Taburan kes malaria mengikut daerah dan warganegara 2012 adalah seperti jadual 3.6.5 dan taburan kes serta kadar insiden adalah seperti Rajah 3.6.8

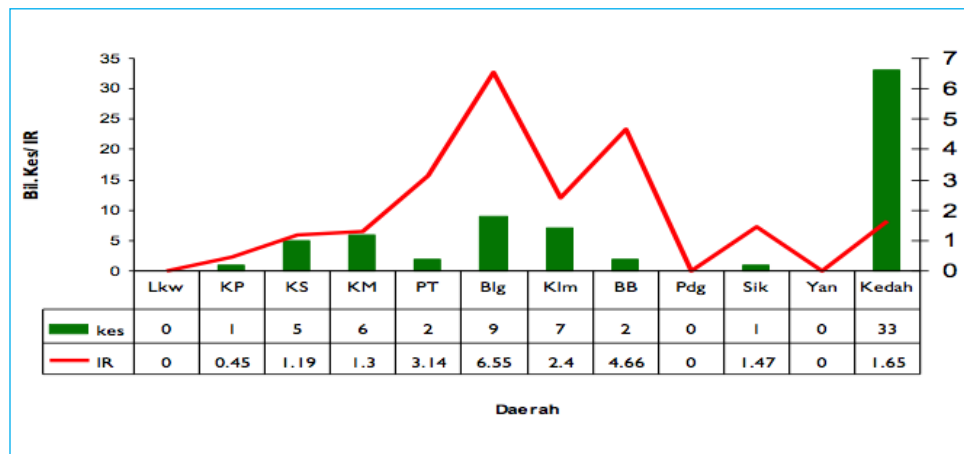
Jadual 3.6.5

Taburan Kes Malaria Mengikut Daerah dan Warganegara 2012

Daerah	Warganegara							
	Rohinya	Indonesia	Malaysia	Myanmar	Nepal	Kemboja	Pakistan	Nigeria
BandarBaharu			1	1				
Baling		1	3	1		4		
Kulim			1	6				
Kuala Muda			2	2	1		1	
Kota Setar	1		3					1
Pendang								
Padang Terap				1			1	
Sik			1					
Kubang Pasu				1				
Jumlah	1	1	11	12	1	4	2	1
Peratus (%)	3.03	3.03	33.33	36.36	3.03	12.2	6.06	3.03

Rajah 3.6.8

Taburan Kes dan Kadar Insiden Malaria 2012

Taburan Kes Malaria mengikut Status Kawasan

Kesemua kes malaria berlaku di kawasan bebas malaria.

Klasifikasi Kes Malaria Mengikut Daerah

Klasifikasi bagi kesemua kes yang dilaporkan untuk tahun 2012 terdiri daripada 27 kes (82%) Imported A, masing-masing 2 kes (6%) Imported B dan Introduce serta masing-masing 1 kes (3%) Imported C dan Indegenous. Klasifikasi kes mengikut daerah bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.6

Jadual 3.6.6 Klasifikasi Kes Malaria Mengikut Daerah Tahun 2012						
Daerah	Klasifikasi					
	Imported A	Imported B	Imported C	Indegenous	Introduce	Jumlah
Baling	6	2	1			9
Bandar Baharu	1			1		2
Kota Setar	5					5
Kuala Muda	5				1	6
Kubang Pasu	1					1
Kulim	7					7
Padang Terap	2					2
Sik					1	1
Jumlah	27	2	1	1	2	33
Peratus	82%	6%	3%	3%	6%	100%

Kejadian Malaria mengikut Jenis Parasit

Pada tahun 2012 jangkitan dari spesies Plasmodium vivax (45.5%) adalah yang tertinggi. Perbandingan kejadian malaria mengikut jenis parasit dari tahun 2003 hingga tahun 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.7

Jadual 3.6.7 Kajadian Malaria Mengikut Spesis Parasit 2003-2012					
Tahun	Plasmodium falciparum	Plasmodium vivax	Plasmodium malariae	Plasmodium knowlesi	Campuran
2003	22 (23.9%)	68 (73.9%)	1 (1.1%)		1 (1.1%)
2004	44 (44.4%)	52 (52.5%)	2 (2.0%)		1 (1.0%)
2005	27 (36.0%)	46 (61.3 %)	1 (1.33 %)		1 (1.3%)
2006	60 (50.8%)	55 (46.6 %)	1 (0.8%)		2 (1.6%)
2007	48 (48.0%)	47 (47.0%)	3 (3.0%)		2 (2.0%)
2008	101 (78.9%)	21 (16.4%)	4 (3.1%)		2 (1.5%)
2009	42 (60.8%)	22 (31.8%)	4 (5.8%)		1 (1.4%)
2010	84 (68.9%)	32 (26.2%)	4 (3.3%)		2 (1.6%)
2011	34(55.7%)	22(36.1%)	2(3.3%)	1(1.6%)	2(3.3%)
2012	13 (39.4%)	15 (45.5%)	0 (0.0%)	5 (15.2%)	0 (0.0%)

Kematian Akibat Malaria

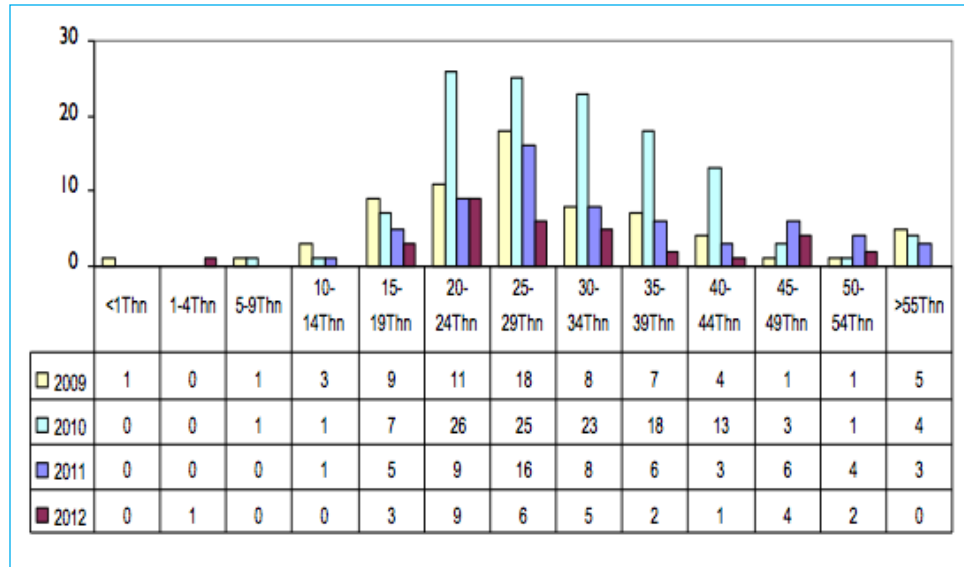
Tiada kematian Malaria dilaporkan di negeri Kedah bagi tahun 2012.

Taburan Malaria mengikut Kumpulan Umur

Taburan semua kes Malaria mengikut kumpulan umur bagi negeri Kedah tahun 2009 - 2012 adalah seperti di Rajah 3.6.9 :

Rajah 3.6.9

Taburan Semua Kes Malaria Mengikut Kumpulan Umur 2009 - 2012

Taburan Kejadian Malaria Mengikut Jantina

Sebanyak 28 kes (85%) daripada keseluruhan kes Malaria yang dilaporkan pada tahun 2012 berlaku di kalangan lelaki dan 5 kes (15 %) berlaku di kalangan wanita.

Taburan Kes mengikut Pekerjaan

Sebanyak 33% dari kejadian Malaria berlaku di kalangan penoreh getah. Kebanyakan mereka ini adalah buruh warganegara asing dari negara Myanmar. Kes dikesan melalui aktiviti pengesanan kes secara aktif (ACD) yang dilakukan oleh anggota kesihatan. Taburan kes mengikut pekerjaan adalah seperti Jadual 3.6.8 :

Jadual 3.6.8 Taburan Kes Malaria Mengikut Pekerjaan 2012		
Pekerjaan	Bil. Kes	Peratus
Penoreh Getah	11	33.33%
Buruh	7	21.21%
Operator Kilang	1	3.03%
Suri Rumah	1	3.03%
Penyelia Kawasan Balak	1	3.03%
Pelajar	5	15.15%
Pencari Rotan	1	3.03%
Jemaah Tabligh	1	3.03%
Berniaga sendiri	2	6.06%
Kerani	1	3.03%
Tiada pekerjaan	2	6.06%
Kedah	33	100.0%

Pembekalan Kelambu Berubat

Pada tahun 2012, pemberian kelambu berubat diteruskan kepada penduduk di kawasan yang berisiko. Daerah yang membekalkan kelambu berubat kepada penduduk adalah seperti Jadual 3.6.9.

Jadual 3.6.9 Pembekalan Kelambu Berubat Mengikut Daerah 2012	
Daerah	Bil. kelambu berubat diedarkan
Baling	228
Kulim	23
Bandar Baharu	117
Kuala Muda	15
JUMLAH	383

Operasi Semburan Residu (IRS)

Pada tahun 2012, semburan residu masih dijalankan bagi kawasan yang terdapat kes Malaria. Operasi semburan yang dijalankan adalah seperti di Jadual 3.6.10

Jadual 3.6.10 Operasi Semburan Mengikut Daerah Tahun 2012			
Daerah	Bil. lokaliti disemur	Bil. rumah Disemur	Bil. penduduk Diliputi
Baling	6	159	464
Bandar Baharu	2	30	117
Sik	4	234	729
Kulim	24	1349	4871
KEDAH	36	1772	6181

FILARIASIS

Program Eliminasi Filariasis Limfatik Kebangsaan (PELFK)

PELFK dijalankan pada tahun 2001 dengan tujuan untuk mengurangkan kadar jangkitan semasa iaitu kurang daripada 1/1000 penduduk yang diperiksa. PELFK dilaksanakan dalam 4 fasa iaitu Fasa I (2002-2003) - penilaian dan pemetaan kawasan endemik, Fasa II (2003-2008) - pengubatan beramai-ramai (MDA), Fasa III (2003-2008) - pemetaan dan penilaian dan Fasa IV (2008-2013) - pengesahan status eliminasi oleh pihak WHO.

Di Kedah program ini dijalankan di daerah Baling, melibatkan dua buah mukim iaitu mukim Siong dan Bakai. MDA 5 pusingan dapat ditamatkan dalam tempoh yang ditetapkan iaitu tahun 2008 di mana 98.8% penduduk yang layak MDA diberi rawatan. Pada tahun 2009 sebanyak 4,246 slide diambil daripada kanak-kanak berumur di antara 6-10 tahun di kedua-dua mukim tersebut untuk penilaian dan keputusan pemeriksaan ke atas semua slide yang diambil adalah negatif. Kini PELFK memasuki fasa terakhir iaitu untuk mendapat pengesahan daripada WHO.

Kajian Filariasis (PROBE SURVEY)

Kajian slaid Filariasis masih dijalankan dengan memberi tumpuan kepada penempatan pekerja warganegara asing kerana kajian-kajian sebelum ini menunjukkan kurang kejadian di kalangan penduduk tempatan. Bagi tahun 2012, sebanyak 32 kes dikesan melalui kajian yang dijalankan. Taburan kes mengikut daerah adalah seperti Jadual 3.6.1

CHIKUNGUNYA

Tiada kes Chikungunya dilaporkan bagi tahun 2012, 2011 dan 2010 berbanding sebanyak 802 kes dilaporkan pada tahun 2009.

JAPANESE ENCEPHALITIS (JE)

Terdapat 1 kes Japanese Encephalitis (JE) dilaporkan pada tahun 2012 iaitu di daerah Kuala Muda. Kes ini adalah seorang perempuan Melayu berumur 35 tahun. Kawalan telah dilakukan dan tiada risiko jangkitan berlaku.

DEMAM KUNING, HAWAR DAN TIFUS

Tiada kes penyakit Demam Kuning, Hawar dan Typhus dilaporkan di negeri Kedah bagi tahun 2012. Bagi aktiviti pencegahan kemasukan Demam Kuning, kaedah pemasangan ovitrap dijalankan di Lapangan Terbang Antarabangsa Langkawi. Perangkap tikus pula dipasang bagi tujuan kawalan penyakit Hawar di Pelabuhan Tanjung Lembung dan Tanjung Malai. Laporan hasil kajian adalah seperti di bahagian laporan Entomologi.

LATIHAN

Beberapa siri latihan dan kursus telah dijalankan untuk anggota unit vektor di peringkat daerah bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran dalam aktiviti kawalan dan pencegahan penyakit bawaan vektor. Bilangan latihan dan kursus yang dijalankan sepanjang tahun 2012 adalah seperti Jadual 3.6.11

Jadual 3.6.11 Senarai Latihan / Kursus Yang Dijalankan 2012		
Nama Latihan	Tarikh	Kategori Peserta
Bengkel Sistem Pengurusan Wabak Denggi	30/4/2012	Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran
Bengkel Penyediaan Pelan Tindakan Khas Denggi	22/10/2012	Pegawai Kesihatan Daerah & Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran
Bengkel e-Dengue	29 - 1/10/2012	Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran dan Pembantu Kesihatan Awam
Bengkel Penyiasatan Denggi		Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran

UNIT ENTOMOLOGI

PENGENALAN

Pasukan Entomologi diketuai oleh Penolong Pengarah (Ahli Kaji Serangga) dan dianggotai oleh 5 PKA U17 serta dibantu oleh 12 orang Pekerja Rendah Awam (PRA) dan 3 orang pemandu. Semua jawatan kosong dalam unit ini telah dibuat pengisian dan hasilnya pasukan ini telah dapat mempertingkatkan aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan dengan sempurna dan lancar.

Tugas utama pasukan ini adalah menjalankan pemeriksaan kualiti kajian Aedes meliputi premis kediaman, institusi pendidikan dan kemudahan kesihatan. Selain itu, pasukan ini juga menjalankan aktiviti ovitrap dan Kajian Entomologi yang melibatkan vektor Malaria, Filariasis dan Japanese Encephalitis. Pasukan ini juga membantu dalam aktiviti kawalan bagi daerah-daerah yang mengalami masalah wabak penyakit bawaan vektor seperti denggi dan Chikungunya. Di samping itu, pasukan ini juga turut menjalankan beberapa kajian khas seperti berikut:

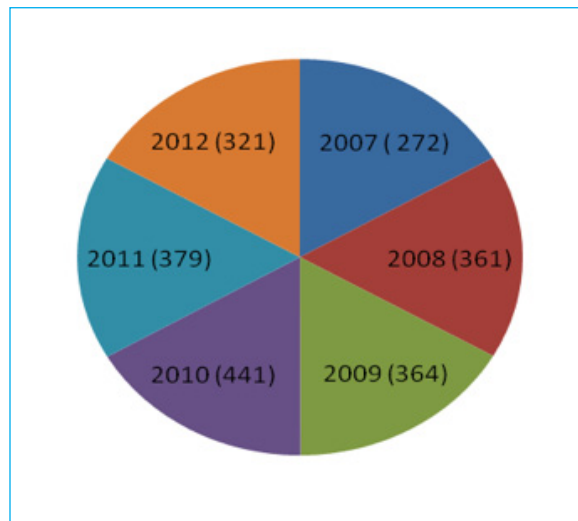
Kajian Aedes Di Premis Kediaman

Bagi keseluruhan Negeri Kedah, sebanyak 170 lokaliti positif Aedes daripada 272 lokaliti kediaman telah diperiksa pada tahun 2012. Dari segi bilangan premis, sebanyak 321 (3.26%) buah premis kediaman positif pembiakan Aedes daripada 9,853 buah premis kediaman yang diperiksa sepanjang tahun 2012. Jumlah ini menunjukkan tren peningkatan seperti tahun-tahun sebelumnya.

Sebanyak 383 bekas didapati positif Aedes berbanding daripada 369 bekas pada tahun 2010. Sebanyak 98.1% pembiakan ditemui di luar premis. Bekas plastik merupakan penyumbang utama (30.71%), diikuti tayar (9.78%), tong cat (8.97%), timba (5.71%), pasu dan alas pasu bunga (5.43%), tin makanan (5.16%), tong plastik dan tikar (3.26%) dan tempayan (2.72%) merupakan barangan buangan domestik yang menyumbang kepada tempat pembiakan nyamuk. Statistik ini menunjukkan bahawa tahap kesedaran awam adalah masih rendah.

Rajah 3.6.10

Premis Kediaman
Yang Di temui
Positif Aedes
(2007-2012)

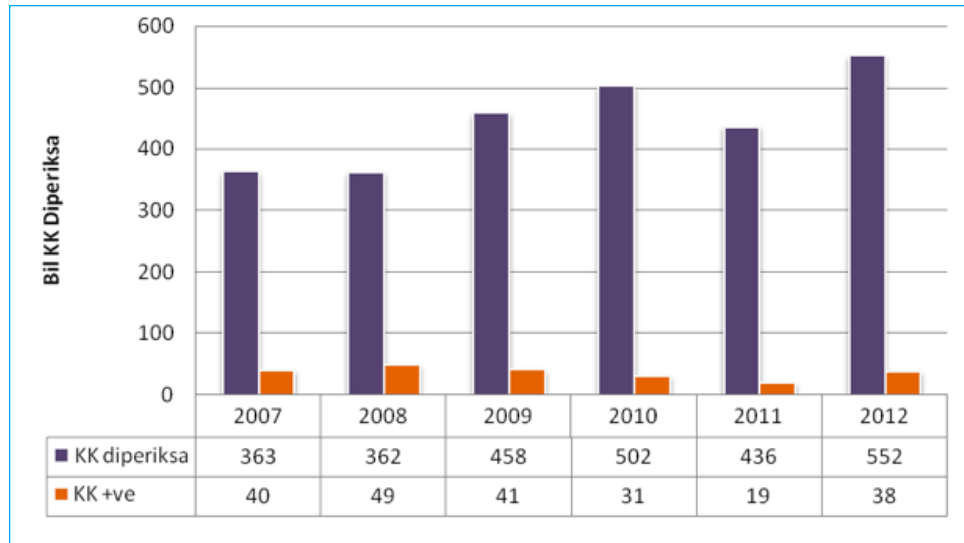
KAJIAN Aedes DI KEMUDAHAN KESIHATAN (KK)

Sebanyak 552 (152.49%) buah Kemudahan Kesihatan telah diperiksa termasuk pemeriksaan ulangan kali ke 2 pada tahun 2012. Daripada jumlah tersebut, 38 (6.89%) buah didapati positif Aedes melibatkan semua daerah.

Peratusan ini menunjukkan peningkatan berbanding tahun sebelumnya. Tempat-tempat pembiakan yang ditemui adalah di dalam kawasan kemudahan kesihatan termasuklah di kuarters kakitangan. Kesedaran anggota kesihatan juga wajar diperkasakan bagi memastikan kemudahan kesihatan adalah bebas daripada pembiakan nyamuk Aedes manakala Jawatankuasa Program Bebas Denggi Di Fasiliti Kesihatan perlu diaktifkan semula.

Rajah 3.6.11

Bilangan Kemudahan Kesihatan Yang Diperiksa dan Positif Aedes (2007-2012)

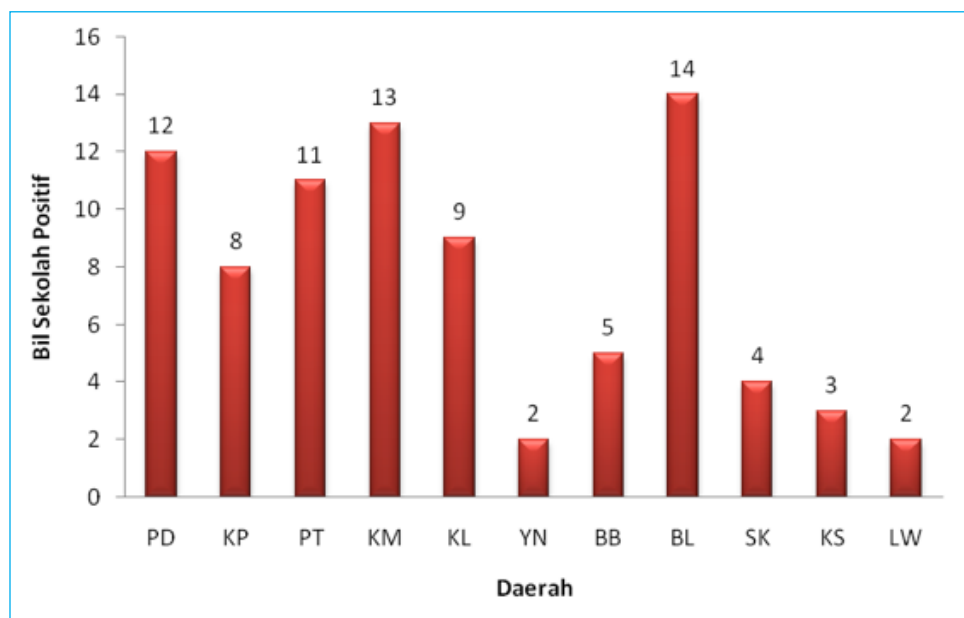
KAJIAN Aedes DI INSTITUSI PENDIDIKAN

Terdapat 726 buah sekolah yang terdapat di Negeri Kedah, sebanyak 934 (128.65%) buah telah diperiksa yang mana merangkumi pemeriksaan ulangan kali ke 2 bagi tahun 2012.

Daripada jumlah itu, 85 (9.1%) buah adalah positif Aedes. Jumlah ini meningkat sebanyak 25 buah berbanding tahun 2011.

Rajah 3.6.12

Bilangan Sekolah Yang Positif Pembiakan Aedes Mengikut Daerah

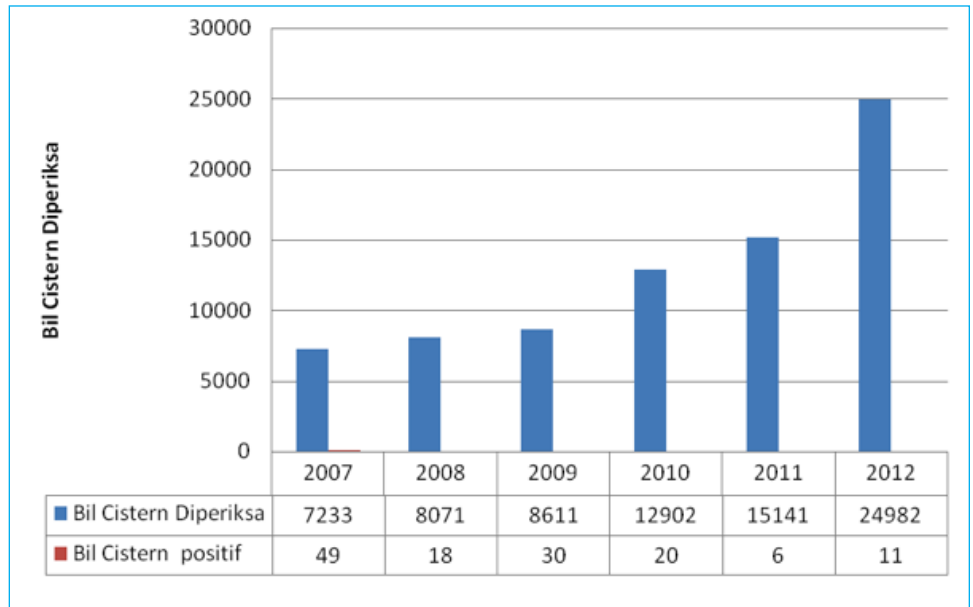
KAJIAN Aedes PADA CISTERN SEKOLAH

Sebanyak 24,982 unit cistern tandas telah diperiksa melibatkan 726 buah sekolah di seluruh negeri Kedah pada tahun 2012. Hasil kajian mendapati 11 unit cistern didapati positif Aedes berbanding 6 pada tahun 2011. Terdapat peningkatan ketara bagi Indeks Aedes yang dilaporkan pada tahun 2012 (1.93%) jika dibandingkan dengan tahun 2011 (1.37%).

Peningkatan ini dikesan berikutan kurangnya aktiviti pemantauan berterusan yang dilakukan oleh pihak sekolah khususnya semasa hari-hari cuti umum. Kebanyakan cistern yang ditemui positif ialah cistern tanpa berpenutup dan tidak diselenggara dengan sempurna.

Rajah 3.6.13

Bilangan Cistern
Positif Aedes
Bagi Tahun
2007-2012

KAJIAN ENTOMOLOGI

STESEN SENTINEL MALARIA KEBANGSAAN

Kajian Entomologi Malaria telah dijalankan di beberapa lokaliti di Negeri Kedah. Lokaliti-lokaliti berkenaan merupakan kawasan berpotensi di mana kes malaria (kes import) yang dilaporkan pada tahun 2012 kecuali di Kem PGA Bukit Kayu Hitam dan Kem Sahara (Durian Burung).

Kajian Sentinel Malaria telah dijalankan di Kg Batu 10, Terap dari Jan-Disember 2012.

Jadual 3.6.12		Kelimpahan Spesies Nyamuk Yang Berjaya Ditangkap Di Stesen Sentinel																		
Lokality		Spesis Yang Ditemui																		
		Dewasa										Larva								
Kampung Batu 10 Terap, Kulim		An. maculatus	An. barbirostris	An. kawari	An.annularis	An.leucosphyrus	An. annularis	Cx. tritaeniorhynchus	Cx. bitaeniorhynchus	Cx. gelidus	Cx. quinquefasciatus	Ae. albopictus	Armigeres	An. barbirostris	An. hyrcanus	Cx. gelidus	Cx. quinquefasciatus	Cx. tritaeniorhynchus	Ae. albopictus	Toxorhynchites
		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

KAJIAN VEKTOR DI PUSAT LATIHAN KHIDMAT NEGARA (PLKN) KEDAH

Jadual 3.6.13		Taburan spesies nyamuk di PLKN Seluruh Kedah																			
Lokaliti		Spesis Yang Ditemui																			
		Dewasa										Larva									
Kampung Batu 10 Terap, Kulim		An.hyrceanus	An. maculatus	An. barbirostris	An. annularis	Cx. gelidus	Cx. triteanoirhynchus	Cx. quinquefasciatus	Cx. vishnui	Cx. bitaeniorhynchus	Armigeris	Ae. albopictus	Ae. Aegypti	An. barbirostris	Cx. quinquefasciatus	Cx. vishnui	Cx. gelidus	Ae. albopictus	An.hyrceanus	An. maculatus	Cx. triteanoirhynchus
Sri Kandi, KM		/	/			/				/											
UUM Sintok, KP		/	/	/		/		/		/	/	/	/								
Rimba Taqwa, SK						/		/		/	/	/		/							
Lagenda Seri Negeri, LW		/	/	/		/	/	/	/		/	/		/	/	/	/	/	/	/	/
Dusun Minda, PT			/	/	/	/	/	/		/	/	/		/				/			
Rekreasi Belia, BL			/	/		/	/	/			/	/		/					/		
Bukit Besar, KL		/	/			/		/		/	/	/		/	/			/	/	/	

KAJIAN VEKTOR DI SEMPADAN MALAYSIA/THAILAND

Jadual 3.6.14 Diversiti Nyamuk di Sempadan

Lokality Kajian	Spesis Yang Ditemui								
	Dewasa					Larva			
	An.hyrceanus	An. barbirostris	Cx. gelidus	Cx. triteanoirhynchus	Cx. quinquefasciatus	Armigeris	Ae. albopictus	An. barbirostris	Cx. quinquefasciatus
Kem PGA, Bukit Kayu Hitam, KP		/			/	/	/		/
Kem Sahara Durian Burung, PT	/	/	/	/	/	/	/	/	/

KAJIAN OVITRAP DI PUSAT TUMPUAN UMUM

Pemasangan ovitrap di kawasan-kawasan yang menjadi tumpuan orang awam juga telah dilaksanakan bagi tujuan surveilans dan pencegahan.

Indikator Indeks Ovitrap dijadikan panduan bagi melakukan aktiviti-aktiviti pencegahan awal. Sebanyak tujuh kawasan telah dipilih bagi tujuan tersebut berdasarkan Jadual 3.6.15

Jadual 3.6.15 Jadual 3.6.15 Lokality Ovitrap Surveilans

Lokality kajian	Bil. Ovitrap dikutip	Bil. Ovitrap positif	Spesies			Indeks Ovitrap
			Aedes aegypti	Aedes albopictus	Culex spp	
Stesyen Bas/Teksi (Lama) SP	55	8		8		14.50%
Hospital Sultan Abdul Halim, SP	60	21		16	5	35.00%
Stesyen Bas Ekspres, SP	58	13	3	10		22.40%
Stesen Bas Shahab Perdana KS	78	10	1	9		12.80%
Hospital Sultanah Bahiyah, KS	60	11		11		18.33%
Hospital Kulim	60	1		1		1.66%
JKN Kedah Simpang Kuala, KS	59	1		1		1.69%

KAWALAN DEMAM KUNING, HAWAR DAN TIFUS

Aktiviti kawalan ini dijalankan oleh Unit Vektor, Pejabat Kesihatan Daerah Langkawi dengan pengawasan yang berterusan daripada pihak vektor negeri bagi mencegah kemasukan penyakit terutama demam kuning dan hawar.

Aktiviti pemasangan ovitrap dijalankan sebagai langkah pemantauan bagi kawalan penyakit Demam Kuning (Yellow Fever). Sebanyak 4,400 ovitrap dipasang di Lapangan Terbang Padang Mat Sirat dan 1,377 (31.3%) daripadanya didapati positif *Aedes albopictus* dan tiada yang positif *Aedes aegypti*. Di Pelabuhan Tanjung Lembung sebanyak 5940 ovitrap dipasang dan 904 (15.21%) daripadanya didapati positif *Aedes albopictus*. Di Jeti Langkawi sebanyak 2,496 ovitrap dipasang dan 278 (11.1%) daripadanya positif *Aedes albopictus*. Keputusan terperinci untuk kawalan *Aedes* (ovitrap) adalah seperti di Jadual 3.6.16

Bagi kawalan penyakit Hawar dan Tifus perangkap tikus telah dipasang pada pintu masuk yang ditetapkan. Sebanyak 1992 perangkap tikus telah dipasang di Lapangan Terbang Padang Matsirat dan 6 ekor roden telah ditangkap. Manakala di Pelabuhan Tanjung Lembung sebanyak 2080 perangkap dipasang dan 12 ekor roden telah ditangkap dan tiada flea (*Xenopsylla cheopis*) yang berjaya dikesan hasil daripada semua tikus yang disikat. Manakala di Jeti Langkawi sebanyak 1313 perangkap tikus telah dipasang dan 10 ekor tikus telah ditangkap. Keputusan terperinci untuk kawalan rodensia adalah seperti di Jadual 3.6.17

KAJIAN OVITRAP DI PINTU MASUK LANGKAWI

Jadual 3.6.16 Aktiviti Kawalan <i>Aedes</i> (Ovitrap) Di Lapangan Terbang Antarabangsa Padang Matsirat dan Pelabuhan Tanjung Lembung, Langkawi, Kedah 2012				
Tindakan diambil			Spesies	
Lokaliti	Bil. Ovitrap diletakkan	Bil. Ovitrap positif <i>Aedes</i>	<i>Aedes aegypti</i>	<i>Aedes albopictus</i>
Lapangan Terbang	4400	1801	-	1377
Pelabuhan Tg. Lembung	5940	904	-	904
Jeti Langkawi	2496	278	-	278

Jadual 3.6.15 Aktiviti Kawalan Rodensia Di Lapangan Terbang Antarabangsa Padang Matsirat dan Pelabuhan Tanjung Lembung, Langkawi, Kedah 2012							
Tindakan diambil				Bil. Rodensia di tangkap hidup		Bilangan Rodensia disikat	Bilangan <i>Xenopsylla cheopis</i>
Lokaliti	Bil. perangkap dipasang dan diperiksa	Bil. Rodensia dihapuskan	Bil. Premis diwasapkan	<i>Rattus diardii</i>	<i>Rattus norvegicus</i>		
Lapangan Terbang	1992	6	-	6	0		
Pelabuhan Tg. Lembung	2080	12	-	12	0	12	0
Jeti Langkawi	1313	10	-	10	0	10	0

PERKHIDMATAN MAKMAL KAJIDARAH

Tahun 2012 Makmal Kajidarah KPBV dianggotai oleh seorang Juruteknologi Makmal Perubatan (JTMP U 32) – sandaran, dua orang Juruteknologi Makmal Perubatan KUP U 32 dan tiga orang Juruteknologi Makmal Perubatan U29

FUNGSI MAKMAL KAJIDARAH KPBV NEGERI KEDAH

- Membantu pengawalan penyakit Malaria dan Filariasis dengan memberikan keputusan pemeriksaan slaid-slaid BFMP dan BFMF yang tepat dan cepat
- Membuat pencelupan Giemsa ke atas slaid-slaid BFMP dan BFMF yang diterima daripada Unit Pemungut (Vektor, Makmal Collaborating dan Klinik-Klinik Kesihatan) seluruh negeri Kedah.
- Mengawal mutu pemeriksaan slaid-slaid darah iaitu dengan memeriksa semula (rechecking) slaid-slaid yang diperiksa di makmal hospital-hospital dan klinik-klinik kesihatan serta makmal KPBV negeri Kedah.
- Sebagai makmal Rujukan (Referral Center) bagi “Collaborating Labs” dengan membantu menyelesaikan masalah berkaitan pemeriksaan slaid-slaid darah.
- Membantu Unit Pemungut dalam pengambilan slaid-slaid darah apabila perlu.
- Mengadakan latihan dari masa ke semasa bagi anggota tertentu iaitu :
 1. Kursus Pendiagnosan slaid Malaria dan Filaria serta asas penjagaan mikroskop untuk JTMP dan PTMP seluruh Negeri Kedah
 2. Kursus cara pengambilan slaid Malaria dan Filaria untuk anggota kesihatan yang terlibat dalam pengambilan slaid –slaid tersebut
 3. Latihan secara teori dan praktikal kepada pelatih JTMP,PPKP dan PKA.

Bagi pengesanan parasit Malaria dan Filaria, tiga kaedah kajian dilakukan, iaitu:

1. Pengesanan secara pasif (PCD) : diambil oleh Klinik Kesihatan, Klinik Desa dan Makmal-makmal Hospital
2. Pengesanan secara aktif (ACD) : diambil oleh Pembantu Kesihatan Awam
3. Kajian beramai-ramai / kes ikutan / kajian kontek (INV) : diambil oleh Pembantu Kesihatan Awam dan dibantu oleh kakitangan Makmal Kajidarah Unit KPBV Negeri apabila perlu.

MALARIA

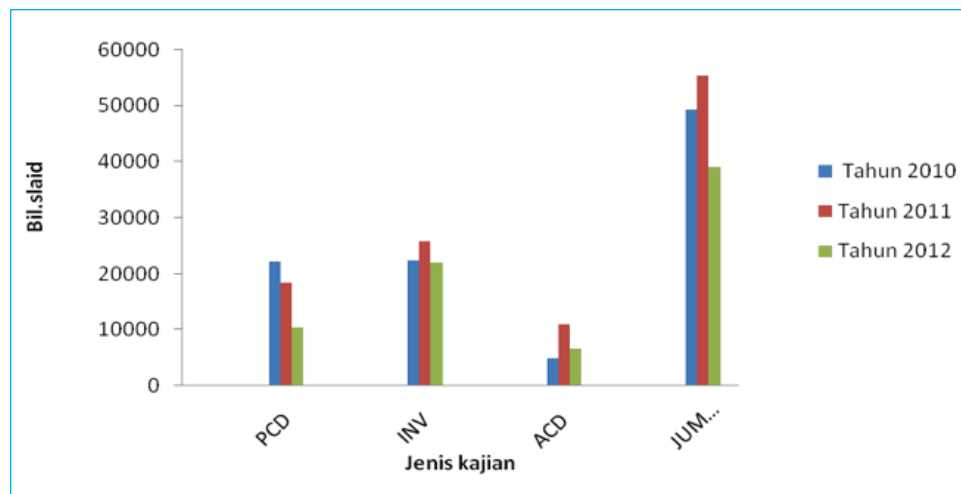
PUNGUTAN SLAID MALARIA

Pada tahun 2012, sebanyak 39,032 slaid Malaria telah dikutip di Makmal Vektor Negeri dan Makmal-makmal Lab Collaborating. Ini menunjukkan penurunan sebanyak 70% berbanding kutipan pada tahun 2011. Majoriti slaid dikutip melalui kajian ACD dan INV. Jumlah slaid malaria mengikut jenis kajian bagi tahun 2010 – 2012 adalah seperti Jadual 3.6.18

Jadual 3.6.18 Jumlah Slaid Malaria Mengikut Jenis Kajian 2010 - 2012			
Jenis Kajian	Tahun 2010	Tahun 2011	Tahun 2012
PCD	22,063	18,422	10,472
INV	22,288	25,773	22,011
ACD	4,953	11,034	6,549
JUMLAH	49,304	55,229	39,032

Rajah 3.6.14

Jumlah Slaid Malaria Mengikut Jenis Kajian 2010 - 2012

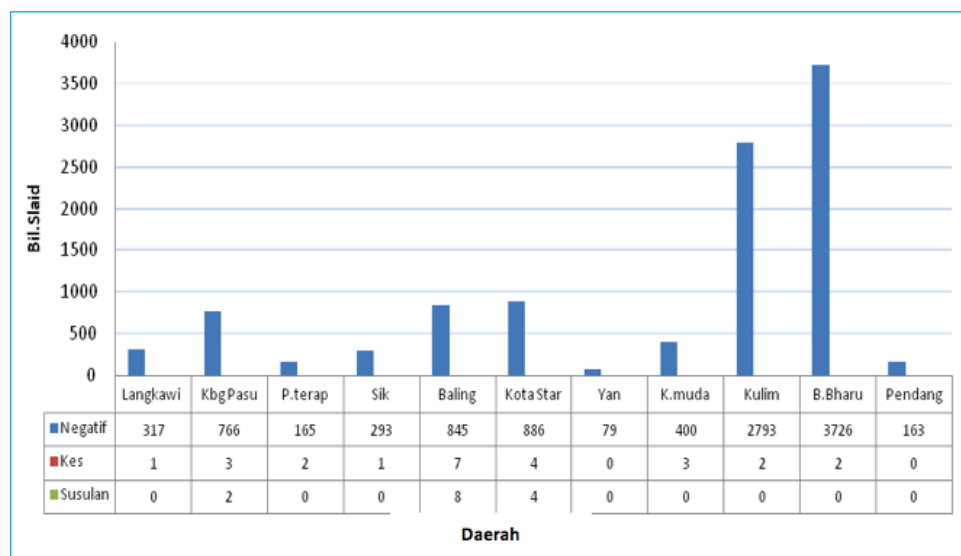

PUNGUTAN SLAID MALARIA MENGIKUT DAERAH DAN JENIS KAJIAN

Daerah Bandar Baharu memungut slaid yang paling banyak iaitu sebanyak 8,065 slaid manakala Daerah Yan memungut slaid paling sedikit iaitu sebanyak 86 slaid. Bilangan slaid positif yang paling tinggi ialah daerah Baling iaitu sebanyak 14 kes sementara kes susulan ada 5 kes. Dari jumlah kutipan slaid tersebut, sebanyak 57 slaid telah didapati positif berbanding dengan 95 slaid pada tahun 2011. Ini menunjukkan penurunan kes sebanyak 60 % berbanding tahun 2011. Kebanyakan pengesanan positif adalah melalui kajian PCD. Taburan kutipan mengikut daerah dan jenis kajian bagi tahun 2012 adalah seperti Jadual 3.6.19 berikut:

Rajah 3.6.15

Pungutan Slaid PCD mengikut Daerah 2012

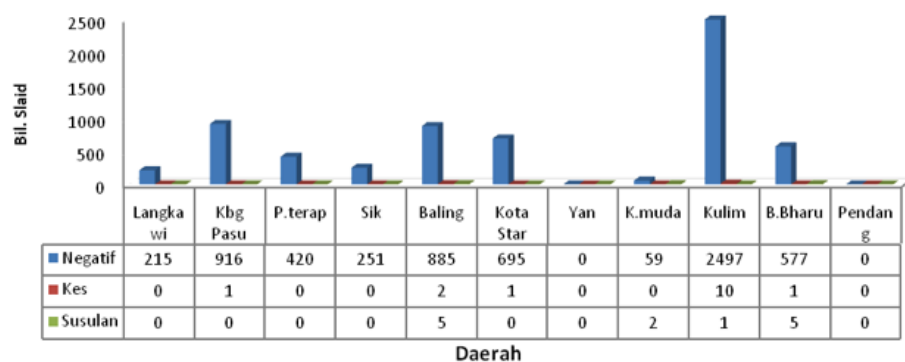

Jadual 3.6.19 Bilangan Slaid Malaria Terkumpul Mengikut Daerah Tahun 2012

Jenis Kajian	PCD			INV			ACD			JUMLAH		
	Negatif	Kes	Susul	Negatif	Kes	Susul	Negatif	Kes	Susul	Negatif	Kes	Susul
Langkawi	317	1	0	582	0	0	215	0	0	1114	1	0
Kbg Pasu	766	3	2	1678	0	0	916	1	0	3360	4	2
P. Terap	165	2	0	3332	2	2	420	0	0	3923	4	2
Sik	293	1	0	2249	0	0	251	0	0	2793	1	0
Baling	845	7	8	3324	7	0	885	2	5	5054	16	13
Kota Setar	886	4	4	795	0	0	695	1	0	2376	5	4
Yan	79	0	0	7	0	0	0	0	0	86	0	0
K. Muda	400	3	0	3974	4	2	59	0	2	4433	7	4
Kulim	2793	2	0	1560	1	1	2497	10	1	6850	13	2
B. Bharu	3726	2	0	3748	3	3	577	1	5	8051	6	8
Pendang	163	0	0	737	0	0	0	0	0	900	0	0
Jumlah	10433	25	14	21986	17	8	6521	15	13	38940	57	35
Jumlah Besar	10472			22011			6549			39032		

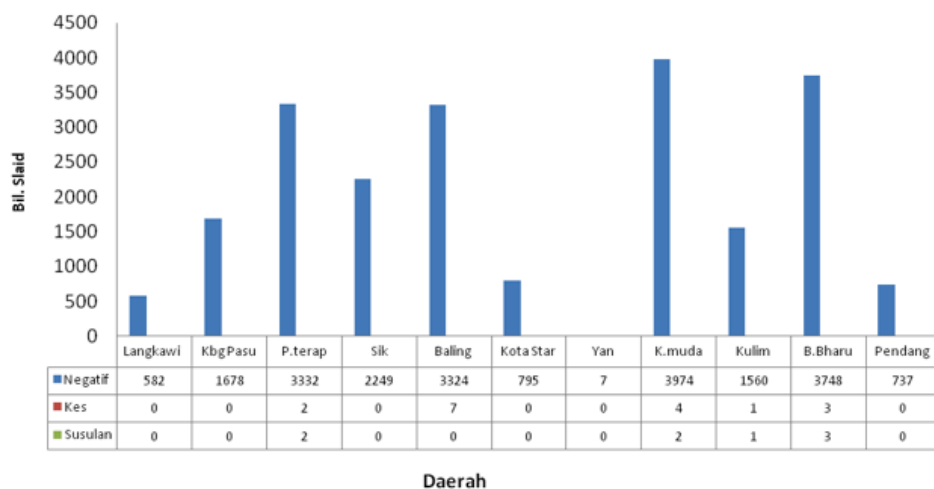
Rajah 3.6.16

Pungutan Slaid ACD mengikut Daerah 2012

Rajah 3.6.17

Pungutan slaid INV mengikut Daerah 2012

PENERIMAAN DAN PEMERIKSAAN SLAID MALARIA DI MAKMAL KPBV NEGERI KEDAH

Tahun 2012 sebanyak 34,354 slaid Malaria diterima oleh Makmal Kajidarah KPBV. Hasil pemeriksaan ke atas 34,354 slaid didapati sebanyak 32 kes positif dan 21 kes susulan telah dikesan. Penurunan kes positif sebanyak 46 % berbanding tahun 2011. Sebanyak 323 slaid yang tidak sempat diperiksa pada tahun 2011, di baca pada tahun 2012. Taburan pemeriksaan slaid bulanan yang dilakukan oleh Makmal Kajidarah KPBV Negeri Kedah bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.20

Jadual 3.6.20 Bilangan Slaid Malaria Diterima / Diperiksa Mengikut Bulan 2012					
Bulan	Slaid diterima dari vektor-vektor daerah	Slaid Diperiksa		Jumlah Positif	
		Hari biasa	Kerja Lebih Masa	Kes	Susulan
Baki dari 2011		323			
Januari	2849	967	529	1	3
Februari	3694	3208	1359	4	1
Mac	3709	3018	1118	1	1
April	3556	2352	1228	1	0
Mei	3489	2347	668	5	4
Jun	3086	2934	593	1	0
Julai	2796	2943	120	9	8
Ogos	938	807	0	0	1
September	2736	2595	0	0	0
Oktober	3674	3916	0	4	1
November	1806	1859	0	1	2
Disember	1698	1740	0	5	0
Jumlah	34,354	28,686	5,615	32	21
Jumlah bacaan		34,354			
Baki slaid yang belum di periksa		0			
Jumlah Keseluruhan	34,354	34,354			

PEMERIKSAAN SEMULA SLAID MALARIA (SLAID RECHECKING)

Makmal Kajidarah KPBV Negeri Kedah memeriksa semula 10% daripada slaid-slaid negatif dan 100% bagi slaid-slaid positif yang dihantar oleh Makmal-makmal Collaborating dan Makmal CKPBV. Kerja-kerja pemeriksaan semula dijalankan oleh dua orang Juruteknologi Makmal Perubatan tetapi bagi slaid yang didapati positif, pengesahan spesis malaria dilakukan secara berpasukan. Hasil pemeriksaan semula slaid mengikut Makmal-makmal Collaborating adalah seperti Jadual 3.6.21

Jadual 3.6.21 Hasil Pemeriksaan Semula Slaid Malaria Dari Makmal-Makmal Collaborating dan Makmal RKPBV Tahun 2012			
Makmal Collaborating	10% Slaid Diperiksa Semula	Kes Positif	
		Kes	Susulan
Hospital Langkawi	17	1	0
Hospital Jitra	98	3	2
Hospital Kuala Nerang	66	2	0
Hospital Sik	33	1	0
Hospital Baling	195	7	8
Hospital Sultanah Bahiyah	95	4	4
Hospital Yan	23	0	0
Hospital Sultan Abdul Halim	29	3	0
Hospital Kulim	43	2	0
Klinik Kesihatan Changloon	1	0	0
Klinik Kesihatan Jeniang	4	0	0
Klinik Kesihatan Bandar Sg Petani	22	0	0
Klinik Kesihatan Merbau Pulas	14	0	0
Klinik Kesihatan Padang Serai	28	0	0
Klinik Kesihatan Karangan	12	0	0
Klinik Kesihatan Lunas	95	0	0
Klinik Kesihatan Bandar Baharu	125	2	0
Klinik Kesihatan Serdang	80	0	0
Klinik Kesihatan Lubuk Buntar	55	0	0
Makmal RKPBV Negeri Kedah	3436	32	21
Jumlah Keseluruhan	4471	57	35

KEPUTUSAN ULANG PERIKSA SLAID MALARIA

Hasil ulang periksa slaid-slaid malaria menunjukkan tiada kesilapan kes positif dalam pendiagnosan dari makmal-makmal Collaborating dan makmal Vektor Negeri. Keputusan ulangperiksa adalah seperti di Jadual 3.6.22

Jadual 3.6.22 Keputusan Ulang periksa Slaid Makmal Collaborating Tahun 2012											
Makmal	Pemeriksaan semula kes positif						Pemeriksaan semula kes negatif				
	Kes	F/up	Jum. silap		% silap		Jum -ve	Jum. silap		% silap	
			+ve	F/up	+ve	F/up		+ve	F/up	+ve	F/up
Hospital	25	14	0	0	0	0	599	0	0	0	0
Klinik Kesihatan	0	0	0	0	0	0	434	0	0	0	0
Vektor Negeri	32	21	0	0	0	0	3436	0	0	0	0
Swasta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jumlah	57	35	0	0	0	0	4469	0	0	0	0

PENCAPAIAN BACAAN SLAID MALARIA

Jadual 3.6.23 Pencapaian bagi Kadar Slaid Positif (SPR), Kadar Pemeriksaan Darah Tahunan (ABER) dan Indeks Parasit Tahunan (API) bagi tahun 2010-2012			
Pencapaian	2010	2011	2012
Kadar Slaid Positif (SPR %) <u>Jumlah Kes Positif</u> X 100 % Jumlah Slaid Diperiksa	0.36	0.16	0.16
Kadar Pemeriksaan Slaid Darah Tahunan (ABER %) <u>Jumlah Slaid Diperiksa</u> X 100 % Jumlah Penduduk	1.989	2.58	1.72
Indeks Parasit Tahunan (API) <u>Jumlah Kes Positif</u> X 1000 penduduk Jumlah Penduduk	0.072	0.048	0.028
SPR : Slide Positivity Rate ABER : Annual Blood Examination Rate API : Annual Parasite Index Penduduk 2012 = 1,996,800 orang			

PEMERIKSAAN SLAID FILARIA

Bagi tahun 2012 sebanyak 23167 slaid Filaria diterima dan bilangan diperiksa ialah 29,885. Sebanyak 32 kes positif telah dikesan dari warga asing. Sebanyak 6718 slaid yang tidak sempat diperiksa pada tahun 2011, di baca pada tahun 2012. Hasil pemeriksaan mengikut bulan, adalah seperti Jadual 3.6.24.

Jadual 3.6.24 Hasil Pemeriksaan Slaid Filaria mengikut Bulan Tahun 2012						
Bulan	Slaid Diterima	Slaid diperiksa		Slaid Positif		10% ulang periksa
			Kerja lebih masa	Kes	F/ up	
Baki Slaid 2011	6718					
Januari	1489	4207	2270	7	9	649
Februari	2044	1642	430	0	9	208
Mac	2514	1389	678	2	2	207
April	2621	2208	451	2	5	266
May	2624	2392	583	5	3	298
Jun	2316	2094	672	6	6	278
Julai	1888	2889	124	1	6	302
Ogos	275	373	0	0	2	37
September	2169	1768	0	0	1	177
Oktober	2868	2492	0	0	2	249
November	1247	1913	0	4	1	192
Disember	1112	1228	0	5	4	124
Jumlah	29885	24595	5208	32	50	2987
Jumlah bacaan	29885	29885				2987

PENCAPAIAN PEMERIKSAAN SLAID FILARIA MENGIKUT DAERAH

Pada tahun 2012, kes positif dikesan dari 5 daerah di Kedah. Pencapaian aktiviti pemeriksaan slaid Filaria mengikut daerah bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.25. Taburan kes filariasis dan spesis adalah seperti di Jadual 3.6.26

Jadual 3.6.25 Pencapaian Pemeriksaan Slaid Filaria mengikut Daerah tahun 2012			
Daerah	Bil. slaid	Bil. Kes & F/up	% Positif
Pulau Langkawi	798	0	0
Kubang Pasu	1537	0	0
Padang Terap	3234	Kes 0/ F/up 2	0
Sik	2084	0	0
Baling	3724	Kes 13/ F/up 11	0.349
Kota Star	1336	Kes 2/ F/up 1	0.149
Yan	0	0	0
Kuala Muda	3621	Kes 14/ F/up 32	0.386
Kulim	1850	Kes 2/ F/up 2	0.108
Bandar Bharu	4230	Kes 1/ F/up 2	0.023
Pendang	753	0	0
Jumlah	23167	Kes 32/ F/up 50	0.138

Jadual 3.6.26 Taburan Kes Filariasis Dilaporkan Tahun 2012			
Daerah	Bil. Kes	Spesis	Negara
Baling	13	Wucherreria bancrofti	Maymar, Nepal, Bangladesh, & India
Kota Setar	2	Wucherreria bancrofti	Maymar, Nepal
Kuala Muda	14	Wucherreria bancrofti	Maymar, Nepal & Bangladesh
Kulim	2	Wucherreria bancrofti	Maymar & Nepal
Bandar Baharu	1	Wucherreria bancrofti	Nepal

PENCAPAIAN PEMERIKSAAN SLAID FILARIA

Kadar Slaid Positif, Kadar Pemeriksaan Darah Tahunan dan Indeks Parasit Tahunan bagi tahun 2010, 2011 dan 2012 adalah seperti di Jadual 3.6.27

Jadual 3.6.27

Pencapaian Pemeriksaan Slaid Filaria Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Pencapaian	2010	2011	2012
Kadar Slaid Positif (SPR%) = Jumlah Kes Positif X 100 Jumlah Slaid Diperiksa	0.033	0.09	0.10
Kadar Pemeriksaan Slaid Darah Tahunan (ABER%) = Jumlah Slaid Diperiksa X 100 Jumlah Penduduk 100 % Jumlah Penduduk	0.53	1.338	1.496
Indeks Parasit Tahunan (API) = Jumlah Kes Positif X 1000 penduduk Jumlah Penduduk	0.0019	0.012	0.001
SPR : Slide Positivity Rate ABER : Annual Blood Examination Rate API : Annual Parasite Index Penduduk 2012 = 1,996,800 orang			

AKTIVITI LATIHAN

Makmal Kajidarah KPBV Negeri memberi latihan dalam penyediaan dan pendiagnosan slaid malaria serta filaria kepada anggota-anggota Makmal Collaborating, anggota-anggota paramedic dan juga pelatih-pelatih. Sesi latihan yang diadakan sepanjang tahun 2012 adalah seperti berikut :

Jadual 3.6.28 Senarai Latihan Dan Krusus Yang Dijalankan Di Makmal Vektor Tahun 2012

Jumlah Peserta	Kategori Anggota/Pelatih	Tarikh Kursus	Tempat Latihan
5 orang	Pelatih JTMP dari IMR K. Lumpur	16 - 19/ 02/ 2012	Makmal Vektor Negeri
15 orang	"Attachment" JTMP dari PKD Kota Setar.	31 / 03/ 2012	Dewan Bestari 1, PKD Kota Setar
4 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. & Hosp. S. Abd. Halim	2 - 4/ 03/ 2012	Makmal Vektor Negeri
4 orang	Pelatih PKA dari PKD Kubang Pasu	03/ 03 /2012	Makmal Vektor Negeri
4 orang	Pelatih JTMP dari IMR K. Lumpur	15 - 26/ 04/ 2012	Makmal Vektor Negeri
2 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. Kuala Nerang	16 - 19/ 04/ 2012	Makmal Vektor Negeri
12 orang	Pelatih PPKP dari KSKB Sungai Buloh, Selangor	19/ 04/ 2012	Makmal Vektor Negeri
30 orang	"Attachment" Jururawat & PPP dari Hosp. Kuala Nerang	26/ 04/ 2012	Dewan Nur Ilmi, Asrama Jururawat HKN
15 orang	"Attachment" PKA & PA dari PKD Kota Setar.	03/ 05/ 2012	Makmal Vektor Negeri
6 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. Kuala Nerang &	07 - 09/ 05/ 2012	Makmal Vektor Negeri
5 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. Kuala Nerang & Hosp. S. Abd. Halim	14 - 16/ 05/ 2012	Makmal Vektor Negeri
6 orang	"Attachment" JTMP & Peg.Sains dari Hosp.Sultanah Bahiyah & Hosp. S. Abd. Halim	21 - 24/ 05/ 2012	Makmal Vektor Negeri
4 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. Jitra & Hosp. S. Abd. Halim	10 - 12/ 06/ 2012	Makmal Vektor Negeri
4 orang	Pelatih JTMP dari PTPL Shah Alam Selangor	18 - 28/ 06/ 2012	Makmal Vektor Negeri
80 orang	PP, Peg. Sains, PPP, JTMP Jururawat, Dari seluruh Kedah	30/ 06/ 2012	Auditorium Hospital Sultanah Bahiyah
1 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. S. Abd. Halim	02 - 04/ 07/ 2012	Makmal Vektor Negeri
2 orang	"Attachment" JTMP dari Hosp. Jitra	09 - 07/ 07/ 2012	Makmal Vektor Negeri
1 orang	Pelatih JTMP dari MSU Shah Alam Selangor (KKM)	26/8- 06/ 09/ 2012	Makmal Vektor Negeri
5 orang	Pelatih JTMP dari UITM Puncak Alam, Selangor.	03 - 06/ 09/ 2012	Makmal Vektor Negeri
11 orang	Pelatih PPKP dari KSKB Sungai Buluh	09 - 10/ 09/ 2012	Makmal Vektor Negeri
80 orang	PP, Peg. Sains, PPP, JTMP Jururawat, Dari seluruh Kedah	18/ 09/ 2012	Auditorium Hosp. Sultan Abdul Halim.
4 orang	Pelatih JTMP dari IMR K. Lumpur	14 - 25/ 10/ 2012	Makmal Vektor Negeri
1 orang	"Attachment" PKA dari PPAT 6 RAMD Jitra	25/ 10/ 2011	Makmal Vektor Negeri
11 orang	"Attachment" dari PPKP, PKA & PA Dari Vektor Bandar Baharu.	18/ 11/ 2012	Makmal Vektor Negeri

3.7

Unit KAWALAN PENYAKIT TIDAK BERJANGKIT

PROGRAM SARINGAN DIABETES MELLITUS DI KLINIK KESIHATAN

Program saringan penyakit diabetes di Klinik Kesihatan adalah komponen paling penting dalam program pencegahan dan rawatan penyakit Diabetes Mellitus. Berdasarkan kajian National Health Morbidity Survey 2011, prevalen Diabetes Mellitus di kalangan penduduk ialah 22.5%. Dari 443,947 anggaran pesakit Diabetes Mellitus di negeri Kedah berdasarkan jumlah penduduk yang seramai 1,973,100 orang, 92,284 telah didaftarkan dan sehingga Disember 2012 hanya 76125 yang masih aktif. Hanya 20.9% sahaja yang mengetahui mereka menghidap diabetes mellitus.

Bagi meningkatkan saringan Diabetes Mellitus di kalangan mereka yang berisiko tinggi dan yang memenuhi kriteria untuk dilakukan saringan diabetes, maka saringan di Klinik Kesihatan perlu ditingkatkan. Sasaran bagi tahun 2012 ialah 15% dan pencapaian pada tahun 2012 adalah sebanyak 13.2%. Pencapaian pada tahun 2011 hanya 11.8% pesakit luar baru di saring di Klinik Kesihatan merujuk kepada jadual 3.7.1

Jadual 3.7.1		Bilangan Pesakit Disaring Bagi Mengesan Penyakit Diabetes Mellitus di Klinik Kesihatan Kedah 2011 dan 2012				
Daerah	Kes baru Pesakit Luar > 10 Tahun		Jumlah Pesakit Disaring		Peratus Disaring	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Langkawi	59,439	70,630	8,332	31,930	14.0%	45.0%
Kubang Pasu	100,634	99,164	9,358	7,399	9.3%	7.5%
Kota Setar	180,749	213,579	32,446	12,007	18.0%	5.6%
Padang Terap	20,128	27,404	1,555	1,310	7.7%	4.8%
Pendang	74,248	31,300	5,923	7,625	8.0%	24.4%
Yan	19,882	38,350	4,284	4,688	21.5%	12.2%
Kuala Muda	138,406	89,252	8,704	18,967	6.3%	21.3%
Sik	20,450	34,830	2,573	1,783	12.6%	5.1%
Baling	82,308	102,410	11,493	16,225	14.0%	15.8%
Kulim	150,577	135,185	18,768	10,963	12.5%	8.1%
Bandar Baharu	46,071	33,593	1,748	1,670	3.8%	5.0%
Negeri Kedah	892,892	875,697	105,184	114,567	11.8%	13.2%

Saringan mengesan pesakit Diabetes Mellitus di luar kemudahan kesihatan adalah sebagai langkah tambahan untuk meningkatkan lagi pengesanan di kalangan komuniti. Usaha ini adalah untuk memberi kesempatan kepada mereka yang tidak datang ke klinik untuk menilai status Diabetes Mellitus mereka melalui kempen kesedaran, karnival kesihatan, aktiviti bersama NGO dan sebagainya. Sasaran yang diletakkan bagi aktiviti ini ialah 2% penduduk Negeri Kedah disaring bagi daerah yang penduduknya melebihi 100,000 orang dan 5% bagi daerah yang penduduknya kurang dari 100,000 orang.

Pencapaian bagi setiap daerah didapati serendah 0.2% kepada saringan yang paling tinggi iaitu 3.6%. Secara keseluruhannya, Negeri Kedah telah mencapai sasaran (1.4%) merujuk kepada jadual 3.7.2.

Jadual 3.7.2 Saringan Diabetes Mellitus Melalui Program Di Luar Kemudahan Kesihatan 2011 dan 2012						
Daerah	Jumlah Penduduk anggaran Tahun 2011		Saringan		Peratus Disaring	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Langkawi	96,015	96,015	2,502	2,120	2.6%	2.2%
Kubang Pasu	223,624	223,624	5,750	5,012	2.6%	2.2%
Kota Setar	421,734	421,734	4,003	4,015	0.9%	1.0%
Padang Terap	63,718	63,718	2,201	2,300	3.5%	3.6%
Pendang	96,203	96,203	717	237	0.7%	0.2%
Yan	69,212	69,212	2,651	779	3.8%	1.1%
Kuala Muda	462,571	462,571	3,088	3,387	0.7%	0.7%
Sik	68,258	68,258	5,281	3,147	7.7%	4.6%
Baling	137,418	137,418	3,274	2,384	2.4%	1.7%
Kulim	291,453	291,453	5,010	2,522	1.7%	0.9%
Bandar Baharu	42,894	42,894	1,517	1,172	3.5%	2.7%
Negeri Kedah	1,973,100	1,973,100	35,994	27,075	1.8%	1.4%

Keberkesanan rawatan diabetes diukur dengan ujian paras HbA1c didalam darah pesakit. Ujian ini perlu diambil sekurang kurangnya sekali setahun bagi semua pesakit. Disebabkan kos ujian yang tinggi, sasaran ini tidak dapat dicapai. Ujian HbA1c ditentukan oleh Pakar Perubatan Keluarga mengikut case-to-case basis. Oleh itu, perbandingan secara tepat tidak dapat dibuat bagi mengetahui keberkesanan rawatan di antara daerah. Data-data yang dianalisa di atas menunjukkan peratus kawalan di kalangan pesakit Diabetes Mellitus bagi tiap daerah berdasarkan peratus ujian HbA1c di bawah 6.5%. Sasaran untuk Negeri Kedah adalah HbA1c <6.5% sebanyak 30% dan pencapaian pada tahun 2012 adalah 29.9% merujuk kepada jadual 3.7.3

Setiap daerah di Negeri Kedah mempunyai fundus kamera kecuali Daerah Langkawi. Alat ini digunakan untuk mengesan komplikasi awal kepada retina serta pemantauan terhadap tahap komplikasi yang berlaku. Gambar retina dari pemeriksaan ini akan dihantar kepada Pakar Oftalmologi bagi tujuan diagnosa. Jumlah pesakit diambil fundus foto pada tahun 2012 adalah sebanyak 16,167 (21.2%). Dari jadual 3.7.4 didapati peratus abnormal yang dikesan melalui kaedah ini adalah sebanyak 25.8%. berpandukan jadual 3.7.4

Jadual 3.7.3 Kawalan Rawatan Ke Atas Pesakit Diabetes Di Klinik Kesihatan Bagi Tahun 2011 dan 2012						
Daerah	HbA1c < 6.5%		Jumlah Ujian		Peratus < 6.5%	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Langkawi	746	761	1,749	2,084	42.7%	36.5%
Kubang Pasu	691	1,160	2,694	5,449	25.6%	21.3%
Kota Setar	3,593	2,580	11,102	5,642	32.4%	45.7%
Padang Terap	83	93	478	391	17.4%	23.8%
Pendang	752	1,611	2,573	3,977	29.2%	40.5%
Yan	413	408	1,239	1,874	33.3%	21.8%
Kuala Muda	292	514	1,276	1,404	22.9%	36.6%
Sik	1,116	1,680	4,182	8,390	26.7%	20.0%
Baling	379	726	1,820	2,131	20.8%	34.1%
Kulim	807	644	3,177	2,385	25.4%	27.0%
Bandar Baharu	115	237	670	1,081	17.2%	21.9%
Negeri Kedah	8,987	10,414	30,960	34,808	29.0%	29.9%

Jadual 3.7.4 Pemeriksaan Fundus Camera Di Kalangan Pesakit Diabetes Mellitus Di Klinik Kesihatan 2011 dan 2012						
Daerah	Bil. Pesakit Di Periksa		Bil. Pesakit Yang Abnormal		% Abnormal	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Langkawi	820	790	190	384	23.2%	48.6%
Kubang Pasu	528	1,019	133	61	25.2%	6.0%
Kota Setar	2,591	2,378	585	599	22.6%	25.2%
Padang Terap	455	266	123	93	27.0%	35.0%
Pendang	771	1,558	303	662	39.3%	42.5%
Yan	734	1,194	60	120	8.2%	10.1%
Kuala Muda	631	427	262	92	41.5%	21.5%
Sik	3,385	4,840	1,000	950	29.5%	19.6%
Baling	874	1,143	142	187	16.2%	16.4%
Kulim	1,223	2,125	310	928	25.3%	43.7%
Bandar Baharu	161	427	44	100	27.3%	23.4%
Negeri Kedah	12,173	16,167	3,152	4,176	25.9%	25.8%

RAWATAN PENYAKIT DARAH TINGGI

Tekanan Darah Tinggi adalah merupakan satu masalah kesihatan yang semakin serius di Malaysia. Komplikasi daripada penyakit ini boleh menimbulkan beban kepada perkhidmatan kesihatan negara disamping menjejaskan kualiti hidup pesakit dan juga keluarga. Di dalam meningkatkan pengawalan dan pencegahan penyakit ini, penekanan diberi di dalam semua aspek pengendalian kes, promosi dan pendidikan kesihatan, pengesanan dan rawatan awal, penjagaan penyakit Tekanan Darah Tinggi yang optimum serta pencegahan komplikasi.

Jadual 3.7.5 Pesakit Darah Tinggi Yang Mendapat Rawatan Di Klinik Kesihatan Dan Status Tekanan Darah Mereka (% Yang Terkawal) 2011 Dan 2012						
Daerah	Bil. Terkawal		Bil Kes Hadir		% Terkawal	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Langkawi	10,497	7,402	21,662	12,037	48.5%	61.5%
Kubang Pasu	15,957	8,259	27,247	13,522	58.6%	61.1%
Kota Setar	22,167	15,135	31,711	23,718	69.9%	63.8%
Padang Terap	690	651	1,941	1,152	35.5%	56.5%
Pendang	6,932	8,288	11,788	12,531	58.8%	66.1%
Yan	3,253	3,679	4,879	8,318	66.7%	44.2%
Kuala Muda	2,966	2,683	5,153	5,163	57.6%	52.0%
Sik	14,791	22,210	22,600	35,142	65.4%	63.2%
Baling	13,660	10,871	22,604	16,693	60.4%	65.1%
Kulim	11,346	5,108	19,643	8,714	57.8%	58.6%
Bandar Baharu	6,187	5,184	8,399	9,239	73.7%	56.1%
Negeri Kedah	108,446	89,470	177,627	146,229	61.1%	61.2%

* Sasaran Tahunan Negeri Kedah 2012 : 70% pesakit darah tinggi terkawal

Berdasarkan jadual 3.7.5 pencapaian pesakit darah tinggi yang terkawal pada tahun 2012 untuk Negeri Kedah adalah sebanyak 61.2% berbanding sasaran yang ditetapkan oleh negeri sebanyak 70%.

PROGRAM NCDP 1 MALAYSIA

PENGENALAN

Penyakit-penyakit akibat gaya hidup yang tidak sihat seperti penyakit jantung dan diabetes semakin meningkat di Malaysia. Penyakit jantung merupakan sebab utama kematian pesakit di hospital kerajaan, iaitu 16.1% dari jumlah kematian pada 2009. Manakala pada tahun 2006 sahaja dianggarkan lebih kurang 1.5 juta rakyat Malaysia mengidapi penyakit diabetes, dan 4.8 juta rakyat Malaysia mengidapi penyakit darah tinggi. Penyakit-penyakit kronik seperti ini banyak ditentukan oleh gaya hidup yang tidak sihat, seperti kurang bersenam, amalan pemakanan yang tidak sihat, tabiat merokok dan lain-lain. Pihak Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) kini menganggap beban penyakit akibat penyakit NCD telah menjadi satu wabak penyakit di peringkat global yang perlu ditangani dengan segera dan efektif.

NSP-NCD dirangka dengan memberi penekanan secara holistik, bukan setakat peranan kerajaan, tetapi juga peranan Badan Bukan Kerajaan (NGO) dan rakyat amnya bagi mengambil bahagian di dalam program ini. Ia merupakan pendekatan pelbagai sektor dan memberi fokus kepada pencegahan penyakit melalui amalan gaya hidup seperti diet yang sihat, aktiviti fizikal dan kawalan tembakau. Sehubungan dengan itu, program intervensi faktor risiko penyakit NCD yang akan dijalankan ini bukan hanya melibatkan Kementerian Kesihatan semata-mata namun juga setiap NGO berkaitan dan segenap lapisan masyarakat. Objektif utama Intervensi Faktor Risiko Penyakit NCD (1 Daerah 1 Intervensi NCD) adalah untuk menangani faktor risiko NCD secara berkesan, dengan menggunakan obesiti sebagai entry point, untuk mengurangkan beban penyakit NCD di Malaysia.

Jadual 3.7.6		Projek NCDP 1 Malaysia di Negeri Kedah	
Daerah	Nama projek	Sukarelawan	Peserta
Kuala Muda	Komuniti Sihat Sejahtera Kuala Sin	9	28
Langkawi	Kg Kuala Cenang	21	30
	Majlis Perbandaran Langkawi	15	30
Kulim	Kg Lobak Mahang	3	10
	Komuniti Taman Perak	3	11
	Pej Pelajaran Daerah Kulim	3	10
Pendang	Komuniti Tobiar	15	30
Bandar Baharu	Komuniti Kg Baru Bagan Samak	15	12
	Kg Asam Kumbang	15	21
	Sek Men Serdang Baru	15	32
Baling	Kg Kuala Merah	5	27
	Kg Keda Bandar	5	17
	Sek Men Tunku Putra	5	50
	Majlis Daerah Baling	5	45
Padang Terap	Komuniti Pong Utara	5	32
	Komuniti Pasir Putih	5	21
	Komuniti Lubuk Merbau	5	20
Yan	Komuniti Sg Limau Dalam	10	30
Kubang Pasu	Komuniti Kg Chegar	16	36
Sik	Komuniti Kg Kota Aur	10	24
	Felda Teloi Timur	10	33

Projek NCDP 1 Malaysia Negeri Kedah

Jumlah daerah yang menjalankan projek NCDP 1 Malaysia adalah sebanyak 11 daerah. Jumlah projek yang dijalankan pula sebanyak 22 projek yang bermula dari tahun 2010 hingga 2012 dengan jumlah sukarelawan seramai 188 orang telah dilantik. Seramai 591 orang dalam pelbagai komuniti telah menyertai program ini. Senarai projek dan jumlah peserta dan sukarelawan adalah seperti jadual 3.7.6.

Sehingga tahun 2012 terdapat 16 projek komuniti, 3 setting tempat kerja dan 3 setting sekolah menengah. Pencapaian projek di pantau 6 bulan sekali. Semua klien yang disaring dimasukkan dalam web based I-Virtual yang boleh di pantau terus dari KKM.

Jumlah peserta projek NCDP 1M yang telah disaring adalah seramai 2,446 orang. Daripada jumlah tersebut seramai 1087 peserta telah didaftarkan kedalam web based dan seramai 565 peserta telah bersetuju untuk diintervensi.

Pencapaian bagi penurunan berat badan keseluruhan selepas intervensi ialah seramai 237 peserta (41.9%) daripada 565 peserta yang setuju untuk diintervensi.

Bagi penurunan parameter pula, bagi kategori Borderline Hypertension yang telah kembali normal sebanyak 30.3%, tinggi paras gula kembali ke normal sebanyak 35% dan tinggi paras kolesterol yang kembali ke paras normal pula sebanyak 19.5%

PROGRAM KESIHATAN MENTAL DI KLINIK KESIHATAN

Program kesihatan mental di Klinik Kesihatan adalah untuk membolehkan pesakit-pesakit mental yang stabil menerima rawatan susulan yang optimum di klinik-klinik kesihatan. Tujuannya untuk mencegah penyakit berulang dan membantu pemulihan serta menggalakkan integrasi dalam komuniti. Kemurungan, skizofrenia dan anizeti merupakan penyakit -penyakit mental yang sering berlaku dalam komuniti. Intervensi yang berkesan merangkumi semua aspek termasuk perawatan dengan ubat-ubatan, psikologikal dan sosial.

Jadual 3.7.7 Jumlah pesakit mental yang menerima rawatan di klinik kesihatan pada tahun 2012						
Daerah	Jumlah kes sedia ada	Jumlah kes baru diagnosa di Klinik	Jumlah kes yang dirujuk dari Hospital	Jumlah kes baru (Klinik + Hospital)	Jumlah pesakit yang tamat rawatan pindah & mati	Jumlah Kes Cicir
Kota Setar	424	2	1	3	0	23
Kubang Pasu	181	0	0	0	0	11
Kulim	192	0	0	0	0	0
Padang Terap	25	0	2	2	0	2
Baling	134	0	15	15	1	0
Yan	80	0	9	9	0	0
Kuala Muda	167	0	13	13	0	196
Langkawi	59	0	0	0	4	16
Pendang	558	3	9	12	9	34
Bandar Baharu	20	0	0	0	0	0
Sik	35	0	0	0	0	0
Kedah	1875	5	49	54	14	282

Mengikut jadual di atas jumlah kes baru sebanyak 54 orang terdiri dari Skizophrenia sebanyak 47 orang, depresion sebanyak 6 orang dan Bipolar 1 orang.

Perkhidmatan Pemulihan Psikososial di Kedah dijalankan di Klinik Kesihatan Kupang Daerah Baling dan di Daerah Pendang . PSR di Kupang dan PSR di Pendang bermula sejak tahun 2002 kerana terdapat lokasi yang strategik dan mempunyai pakar perubatan keluarga . Mengikut perancangan masa kini hospital akan mengambilalih tempat tersebut untuk dijadikan ' Community Mental Health Centre '

PROGRAM KANSER

Penyakit kanser adalah penyakit yang merbahaya dan boleh mengakibatkan kematian. Kanser merupakan masalah yang semakin meningkat di seluruh dunia yang melibatkan sekurang – kurangnya 9 juta orang dan membunuh 5 juta yang lain.

Kajian sebenar kanser di Malaysia tidak diketahui dan dianggarkan 150 kes bagi setiap 100,000 penduduk, bilangan kes baru dianggarkan 27,000 kes setiap tahun dan ini merupakan salah satu daripada penyebab utama kematian di Malaysia.

ANALISA DARI 'NATIONAL CANCER REGISTRY' (NCR) DI NEGERI KEDAH

5 jenis kanser yang paling tinggi yang dikumpul daripada tahun 2007 - 2011. Tahun 2007 - Jumlah kes kanser yang dapat dikumpul untuk pesakit Negeri Kedah sahaja sebanyak - 1193 kes

Jadual 3.7.8		5 Jenis Kanser Yang Paling Tinggi Untuk Lelaki Dan Perempuan			
Lelaki			Perempuan		
ICD 10	SITES	NO	ICD 10	SITES	NO
C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	70	C50	Breast	220
C18-C21	Colorectal	68	C18-C21	Colorectal	70
C61	Prostate	47	C53	Cervix Uteri	66
C81-C85, C96	Lymphoma	33	C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	42
C91-C95	Leukaemia	29	C56	Ovary	41

Jadual di atas menunjukkan - Kanser yang paling tinggi untuk kaum lelaki adalah kanser 'Trachea, Bronchus, Lung' dan bagi perempuan adalah kanser payudara .

Untuk keseluruhan kanser yang paling tinggi bagi kedua-dua jantina adalah kanser payudara diikuti kanser kolorektal .

TAHUN 2008 - Jumlah kes kanser yang dapat dikumpul untuk pesakit Negeri Kedah sahaja sebanyak 1071 kes

Jadual 3.7.9 5 Jenis Kanser Yang Paling Tinggi Untuk Lelaki Dan Perempuan

Lelaki			Perempuan		
ICD 10	SITES	NO	ICD 10	SITES	NO
C18-C21	Colorectal	109	C50	Breast	194
C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	71	C18-C21	Colorectal	72
C61	Prostate	47	C53	Cervix Uteri	43
C81-C85,C96	Lymphoma	42	C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	37
C91-C95	Leukaemia	35	C56	Ovary	25

Jadual di atas menunjukkan - Kanser yang paling tinggi untuk kaum lelaki adalah kanser kolorektal dan bagi perempuan adalah kanser payudara. Untuk keseluruhan kanser yang paling tinggi bagi kedua-dua jantina adalah kanser payudara diikuti kanser kolorektal.

Tahun 2009 : Jumlah kes kanser yang dapat dikumpul untuk pesakit Negeri Kedah sahaja sebanyak 1171 kes

Jadual 3.7.10 Jenis Kanser Yang Paling Tinggi Untuk Lelaki Dan Perempuan

Lelaki			Perempuan		
ICD 10	SITES	NO	ICD 10	SITES	NO
C18-C21	Colorectal	101	C50	Breast	244
C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	66	C18-C21	Colorectal	86
C11	nasopharynx	33	C53	Cervix Uteri	69
C81-C85, C96	Lymphoma	30	C56	Ovary	67
C61	Prostate	29	C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	30

Jadual di atas menunjukkan - Kanser yang paling tinggi untuk kaum lelaki adalah kanser kolorektal dan bagi perempuan adalah kanser payudara . Untuk keseluruhan kanser yang paling tinggi bagi kedua-dua jantina adalah kanser payudara diikuti kanser kolorektal .

Tahun 2010 : Jumlah kes kanser yang dapat dikumpul untuk pesakit Negeri Kedah sahaja sebanyak 1028 kes

Jadual 3.7.11 5 Jenis Kanser Yang Paling Tinggi Untuk Lelaki Dan Perempuan

Lelaki			Perempuan		
ICD 10	SITES	NO	ICD 10	SITES	NO
C18-C21	Colorectal	104	C50	Breast	197
C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	75	C18-C21	Colorectal	70
C11	Nasopharynx	28	C53	Cervix Uteri	43
C61	Prostate	28	C56	Ovary	42
C81- C85, C95	Lymphoma	22	C33-C34	Trachea, Bronchus, Lung	32

Jadual di atas menunjukkan - Kanser yang paling tinggi untuk kaum lelaki adalah kanser kolorektal dan bagi perempuan adalah kanser payudara . Untuk keseluruhan kanser yang paling tinggi bagi kedua-dua jantina adalah kanser payudara diikuti kanser kolorektal

Tahun 2011 : Jumlah kes kanser yang dapat dikumpul untuk pesakit Negeri Kedah sahaja sebanyak 1029 kes

Jadual 3.7.12 5 Jenis Kanser Yang Paling Tinggi Untuk Lelaki Dan Perempuan					
Lelaki			Perempuan		
ICD 10	SITES	NO	ICD 10	SITES	NO
C18 - C21	Colorectal	98	C50	Breast	196
C33 - C34	Trachea, Bronchus, Lung	56	C18 - C21	Colorectal	80
C67	Bladder	32	C53	Cervix Uteri	44
C11	Nasopharynx	26	C56	Ovary	36
C81 - C85, C95	Lymphoma	25	C33 - C34	Trachea, Bronchus, Lung	25

Jadual di atas menunjukkan - Kanser yang paling tinggi untuk kaum lelaki adalah kanser kolorektal dan bagi perempuan adalah kanser payudara . Untuk keseluruhan kanser yang paling tinggi bagi kedua-dua jantina adalah kanser payudara diikuti kanser kolorektal.

Dari jadual 3.7.10 hingga jadual 3.7.14 di atas menunjukkan - secara keseluruhan kanser yang paling banyak berlaku di Negeri Kedah adalah kanser payudara dan kanser kolorektal.

AKTIVITI TEMBAKAU

Tabiat merokok sering dikaitkan dengan penyakit seperti koronari jantung, kanser paru-paru, bronkitis kronik dan emfisima. Ini disebabkan kerana asap rokok atau tembakau mengandungi 4000 bahan kimia beracun. Tembakau menjadi penyebab bagi 90% kes kanser paru-paru, 75% kerosakan bronkitis kronik dan emfisima, serta 25% serangan penyakit koronari jantung.

Jadual 3.7.13 Jumlah Kakitangan Pejabat Kesihatan Daerah Yang Merokok Pada Tahun 2012			
Daerah	Jum. Kakitangan	Jum. Kakitangan Merokok	Peratus (%) Kakitangan merokok
Baling	412	47	11
Bandar Baharu	207	26	12
Kota Setar	682	40	6
Kuala Muda	559	49	9
Kubang Pasu	318	71	22
Kulim	467	48	10
Langkawi	264	27	10
Padang Terap	222	28	12
Pendang	219	41	19
Sik	218	16	7
Yan	191	27	14

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan pejabat kesihatan daerah di negeri Kedah ialah 3759 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang merokok ialah 420 orang atau 11 %.

Jadual 3.7.14 Jumlah Kakitangan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Yang Merokok Pada Tahun 2012			
Daerah	Jum. Kakitangan	Jum. Kakitangan Merokok	Peratus (%) Kakitangan merokok
TPKN Kesihatan Awam	128	16	12.5
TPKN Pengurusan	115	18	15
TPKN Perubatan	37	3	8
TPKN Pergigian	21	2	9
TPKN Keselamatan & Kualiti Makanan	10	0	0
TPKN Farmasi	41	1	2
Jumlah	352	40	11

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan yang bertugas di Jabatan Kesihatan Negeri Kedah ialah 352 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang merokok ialah 40 orang atau 11 %.

Jadual 3.7.15 Jumlah kakitangan hospital daerah yang merokok pada tahun 2012			
	Jum. Kakitangan	Jum. Kakitangan Merokok	Peratus (%) Kakitangan merokok
Hospital Kuala Nerang	227	34	15
Hospital Sultanah Bahiyah	3211	150	5
Hospital Sultan Abdul Halim	2007	177	9
Hospital Kulim	1022	45	4
Hospital Baling	341	43	12
Hospital Sik	251	14	5
Hospital Langkawi	407	24	6
Hospital Jitra	328	47	14
Hospital Yan	240	30	12
Jumlah	8034	564	7

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan hospital daerah di negeri Kedah ialah 8034 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang merokok ialah 564 orang atau 7 %.

Jadual 3.7.16 Jumlah Kakitangan Klinik Pergigian Daerah Yang Merokok Pada Tahun 2012			
Daerah	Jum. Kakitangan	Jum. Kakitangan Merokok	Peratus (%) Kakitangan merokok
Klinik Pergigian Daerah	699	73	10
Jumlah	699	73	10

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan klinik pergigian daerah di negeri Kedah ialah 699 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang merokok ialah 73 orang atau 10 %.

Jadual 3.7.17 Jumlah Kakitangan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Yang Merokok Pada Tahun 2012		
Jum. Kakitangan	Jum. Kakitangan Merokok	Peratus (%) Kakitangan merokok
12844	1097	8

Jadual di atas menunjukkan jumlah keseluruhan kakitangan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah ialah 12844 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang merokok ialah 1097 orang atau 8 %. Angka diatas adala berdasarkan mereka yang mengaku mereka itu perokok. Walaubagaimanapun angka tersebut masih rendah kerana masih ada yang tidak mengaku mereka itu perokok.

Jadual 3.7.18 Jumlah Klien Yang Berdaftar Dengan Perkhidmatan Berhenti Merokok Di Klinik Kesihatan Mengikut Daerah Pada Tahun 2012			
	Jum.Klien Berdaftar	Jum. Klien Berhenti Merokok	Peratus (%) Klien Berhenti Merokok
Baling	0	0	0
Bandar Baharu	15	0	0
Kota Setar	176	11	6
Kuala Muda	80	0	0
Kubang Pasu	65	0	0
Kulim	61	0	0
Langkawi	38	3	8
Padang Terap	14	1	8
Pendang	27	3	11
Sik	13	0	0
Yan	25	0	0
Jumlah	514	18	3.5

Jadual di atas menunjukkan jumlah klien yang merokok mendaftar di perkhidmatan berhenti merokok di klinik-klinik kesihatan negeri Kedah ialah 514 orang. Daripada jumlah tersebut didapati klien yang berjaya berhenti merokok ialah 18 orang atau 3.5 %.

PROGRAM INDEKS JISIM TUBUH (BMI) KAKITANGAN JKN KEDAH

BMI (Body Mass Index) atau Indeks Jisim Tubuh merupakan satu piawai pengukuran bagi menentukan berat badan yang unggul. Secara amnya, seseorang yang tergolong dalam kategori terlalu gemuk atau obes akan berisiko tinggi untuk mendapat penyakit darah tinggi dan kencing manis. Jabatan Kesihatan Negeri Kedah telah mengumpul data kakitangan yang mempunyai ukuran bacaan BMI >24.9 (standard WHO) seperti jadual dibawah.

Jadual 3.7.19 Jumlah Kakitangan Pejabat Kesihatan Daerah Yang Mempunyai BMI > 24.9 Pada Tahun 2012			
	Jum. kakitangan	Jum. kakitangan BMI >24.9	Peratus (%) kakitangan BMI >24.9
Baling	412	201	48.8
Bandar Baharu	207	49	23.7
Kota Setar	682	259	38.0
Kuala Muda	559	292	52.2
Kubang Pasu	318	187	58.8
Kulim	467	199	42.6
Langkawi	264	116	43.9
Padang Terap	222	94	42.3
Pendang	219	57	26.0
Sik	218	117	53.7
Yan	191	94	49.2
Jumlah	3759	1665	44.3

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan pejabat kesihatan daerah di negeri Kedah ialah 3759 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang mempunyai BMI > 24.9 ialah 1665 orang atau 44.3 %.

Jadual 3.7.20 Jumlah kakitangan Pejabat Kesihatan Daerah yang mempunyai BMI > 24.9 pada tahun 2012			
	Jum. kakitangan	Jum. kakitangan BMI >24.9	Peratus (%) kakitangan BMI >24.9
TPKN Kesihatan Awam	128	79	61.7
TPKN Pengurusan	115	63	54.8
TPKN Perubatan	37	26	70.3
TPKN Pergigian	21	15	71.4
TPKN Keselamatan & Kualiti Makanan	10	8	80.0
TPKN Farmasi	41	21	51.2
Jumlah	352	212	60.2

Jadual diatas menunjukkan jumlah kakitangan yang bertugas di Jabatan Kesihatan Negeri Kedah ialah 352 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang mempunyai BMI > 24.9 ialah 212 orang atau 60.2 %.

Jadual 3.7.21		Jumlah kakitangan hospital daerah yang mempunyai BMI > 24.9 pada tahun 2012	
	Jum. kakitangan	Jum. kakitangan BMI >24.9	Peratus (%) kakitangan BMI >24.9
Hospital Kuala Nerang	227	71	31.3
Hospital Sultanah Bahiyah	3211	879	27.4
Hospital Sultan Abdul Halim	2007	1105	55.1
Hospital Kulim	1022	275	26.9
Hospital Baling	341	125	36.7
Hospital Sik	251	56	22.3
Hospital Langkawi	407	40	9.8
Hospital Jitra	328	79	24.1
Hospital Yan	240	84	35.0
Jumlah	8034	2714	33.8

Jadual diatas menunjukkan jumlah kakitangan hospital daerah di negeri Kedah ialah 8034 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang mempunyai BMI > 24.9 ialah 2714 orang atau 33.8 %.

Jadual 3.7.22		Jumlah kakitangan pergigian yang mempunyai BMI > 24.9 pada tahun 2012	
	Jum. kakitangan	Jum. kakitangan BMI >24.9	Peratus (%) kakitangan BMI >24.9
Klinik pergigian daerah	699	185	26.5
Jumlah	699	185	26.5

Jadual di atas menunjukkan jumlah kakitangan pergigian diklinik pergigian daerah di negeri Kedah ialah 699 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang mempunyai BMI > 24.9 ialah 185 orang atau 26.5 %.

Jadual 3.7.23		Jumlah keseluruhan kakitangan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah yang mempunyai BMI > 24.9 pada tahun 2012	
Jum. Kakitangan	Jum. kakitangan BMI >24.9	Peratus (%) kakitangan BMI >24.9	
12844	4776	37.2	

Jadual di atas menunjukkan jumlah keseluruhan kakitangan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah ialah 12844 orang. Daripada jumlah tersebut didapati kakitangan yang mempunyai BMI > 24.9 ialah 4776 orang atau 37.2 %.

3.8

Unit PEKERJAAN & ALAM
SEKITAR

PENDAHULUAN

Program Kesihatan Pekerjaan dan Alam Sekitar terbahagi kepada 2 komponen utama iaitu komponen Kesihatan Pekerjaan dan komponen Kesihatan Alam Sekitar. Aktiviti-aktiviti di dalam komponen Kesihatan Pekerjaan dan komponen Kesihatan Alam Sekitar yang dijalankan adalah seperti berikut:

a. Aktiviti Kesihatan Pekerjaan

- Notifikasi dan pemantauan penyakit pekerjaan dan kemalangan pekerjaan.
- Program Quality Assurance kadar insiden tusukan jarum di kalangan kategori tertentu anggota Kementerian Kesihatan.
- Program Imunisasi Hepatitis B di kalangan anggota Kementerian Kesihatan yang berisiko.
- Program Saringan TiBi di kalangan anggota Kementerian Kesihatan yang berisiko.
- Pelaksanaan Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerja di semua fasiliti Kementerian Kesihatan.
- Latihan berkaitan dengan aspek keselamatan dan kesihatan pekerjaan dan tempat kerja untuk pelbagai kategori anggota kesihatan, hospital dan pergigian.
- Audit keselamatan dan kesihatan bagi kemudahan kesihatan.
- Pemeriksaan kesihatan anggota kesihatan, hospital dan pergigian.
- Promosi keselamatan dan kesihatan pekerjaan dan tempat kerja.

b. Aktiviti Kesihatan Alam Sekitar

- Program 'Healthy Setting'
- Penilaian Kesihatan Persekitaran Pusat Jagaan, PLKN, Penjara dan Depot Tahanan Sementara
- Pemantauan kesan jerebu di klinik sentinel.
- Pengurusan bencana banjir.
- Siasatan aduan berkaitan alam sekitar.
- Pemeriksaan TASKA bagi tujuan perlesenan.

AKTIVITI KESIHATAN PEKERJAAN

Pencapaian aktiviti Kesihatan Pekerjaan bagi tahun 2012 adalah seperti di dalam jadual-jadual berikut. Secara keseluruhannya, pencapaian aktiviti tidak banyak berbeza jika dibandingkan dengan tahun 2011. Walaubagaimanapun terdapat penurunan kejadian kemalangan semasa bekerja yang dilaporkan.

Jadual 3.8.1 Bilangan Kes Penyakit Pekerjaan, Kes Keracunan Kimia Dan Pestisid Dan Kemalangan Semasa Kerja Yang Dilaporkan Bagi Tahun 2011 dan 2012		
Kejadian	Bilangan Kes 2011	Bilangan Kes 2012
Penyakit TB	9	8
Penyakit Kulit Pekerjaan	0	0
Keracunan Kimia dan Pestisid	0	0
Kemalangan semasa bekerja	181	151

Berdasarkan kepada Jadual 3.8.1, terdapat penurunan bilangan kejadian kemalangan semasa bekerja yang dilaporkan bagi tahun 2012. Bagi Penyakit TB, sebanyak 8 kes dilaporkan di mana kesemua kes adalah dikalangan anggota yang bertugas di hospital yang terdiri daripada jururawat (4), pegawai perubatan (1), Jururawat Masyarakat (1) dan Pembantu Perawatan Kesihatan (1).

Jadual 3.8.2 Kemalangan Mengikut Jenis Di Kemudahan Kesihatan, Hospital Dan Pergigian Bagi Tahun 2011 dan 2012						
Jenis Kemalangan	Hospital		Kesihatan		Pergigian	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Kecederaan alatan tajam (termasuk tusukan jarum)	120*	95*	9	6*	13	19*
Kemalangan kenderaan	4	1	17	8	0	2
Terjatuh	1	4	3**	1	0	0
Percikan darah	11	12	0	0	0	0
Percikan bahan kimia	1	1	1***	0	0	0
Lain-lain	2	1	0	9	0	1
Jumlah	139	114	30	24	13	22
Nota : * termasuk pekerja 'Hospital Support Service' dan pelatih ** termasuk 1 kes daripada unit di Bahagian Pengurusan JKN *** kes daripada unit di Bahagian Kesihatan Awam JKN						

Berdasarkan kepada Jadual 3.8.2, terdapat penurunan dalam kes kecederaan alatan tajam dan kemalangan kenderaan yang dilaporkan pada tahun 2012 berbanding 2011. Bagi kes kecederaan alatan tajam, peningkatan yang ketara adalah di pergigian dengan pertambahan sebanyak 46% daripada kes yang dicatatkan pada tahun 2011.

Jadual 3.8.3 Kadar Tusukan Jarum Di Kalangan Anggota Kesihatan Di Negeri Kedah Mengikut Kategori Anggota Bagi 2012 (per 1000)		
Kategori anggota	Kitaran 1 (Jan-Jun)	Kitaran 2 (Jul-Dis)
Pakar Perubatan	5.0(1)	4.8(1)
Pakar Pergigian	0	0
Pegawai Perubatan	17.5(13)	5.0(4)
Pegawai Perubatan Siswazah	41.3(14)	31.4(15)
Pegawai Pergigian	27.0(4)	11.9(2)
Jururawat	3.1(11)	1.4(5)
Jururawat Pergigian	6.8(1)	0
Penolong Pegawai Perubatan	3.2(2)	3.1(2)
Jururawat Masyarakat	0	0
Juruteknologi Makmal Perubatan	0	0
Pembantu Perawatan Kesihatan	2.0(3)	2.4(5)
Pembantu Pembedahan Pergigian	0	4.9(1)

Jadual 3.8.4	Jadual 3.8.4 : Perbandingan Kadar Tusukan Jarum Di Kalangan Anggota Kesihatan Di Negeri Kedah Bagi Tahun 2011 dan 2012	
	Kitaran	Kadar Tusukan Jarum
	Kitaran 1 Tahun 2011	5.51
	Kitaran 2 Tahun 2011	5.46
	Kitaran 1 Tahun 2012	5.3
	Kitaran 2 Tahun 2012	3.5

Berdasarkan kepada Jadual 3.8.3 di atas didapati kadar tusukan jarum paling tinggi bagi tahun 2012 adalah di kalangan pegawai perubatan siswazah dan pegawai pergigian. Jika dilihat kepada bilangan kes pula, kes paling tinggi adalah di kalangan pegawai perubatan siswazah dan diikuti oleh pegawai perubatan dan jururawat. Berdasarkan kepada perbandingan di antara tahun 2011 dan 2012, kadar tusukan jarum didapati menurun pada tahun 2012.

Jadual 3.8.5	Jadual 3.8.5 : Pencapaian Program Saringan TB Di Kalangan Anggota Kesihatan Yang Berisiko Di Negeri Kedah Bagi Tahun 2012		
	Fasiliti Kesihatan	Bilangan Disaring	Bilangan Reaktif Ujian Mantoux
	Pejabat Kesihatan Daerah	1441	52 (3.6%)
	Hospital	1683	104 (6.2%)
	Negeri	3124	156 (5%)

Program Saringan TB di kalangan anggota kesihatan yang bertugas di tempat berisiko di klinik kesihatan dan hospital telah dimulakan pada tahun 2012. Program saringan ini dibahagikan kepada 3 peringkat iaitu saringan pra-penempatan, saringan berkala dan saringan pra persaraan. Berdasarkan kepada Jadual 3.8.5, semua kes yang reaktif terhadap Ujian Mantoux telah dibuat ujian x-ray dada. Walaubagaimanapun tiada kes yang didapati positif TB.

AKTIVITI KESIHATAN ALAM SEKITAR

Secara umumnya, pelaksanaan aktiviti Kesihatan Alam Sekitar pada tahun 2012 adalah hampir sama dengan apa yang dilaksanakan pada tahun 2011.

Jadual 3.8.6

Projek 'Healthy Settings' Yang Dijalankan Di Negeri Kedah Pada Tahun 2012

Fasiliti Kesihatan	Nama Projek
Pejabat Kesihatan Daerah Bandar Baharu	Pondok Sejahtera Maahad Raudhatul Ulum, Rantau Panjang
	Klinik Kesihatan Lubuk Buntar
Pejabat Kesihatan Daerah Padang Terap	Klinik Desa Sejahtera
Pejabat Kesihatan Daerah Langkawi	Healthy Jetty
Pejabat Kesihatan Daerah Sik	Perumahan Awam Sejahtera
	Masjid Sejahtera
	Healthy School
	Healthy KK Gulau
Pejabat Kesihatan Daerah Pendang	Kampung Kepala Bukit Tobiar Sejahtera
	Felda Sungai Tiang Sejahtera
Pejabat Kesihatan Daerah Kulim	Taman Makmur Sejahtera
Pejabat Kesihatan Daerah Kubang Pasu	Pondok Padang Buluh Nipis
Pejabat Kesihatan Daerah Yan	5'S Inspektorat
	5'S Pusat Khidmat Prostar
Hospital Sultanah Bahiyah	Hospital Sejahtera
Hospital Kulim	Healthy Eating
Pejabat Pergigian Daerah Baling	Klinik Pergigian Sejahtera
Pejabat Pergigian Daerah Kuala Muda	Klinik Mesra Pelanggan Gembira
Pejabat Pergigian Daerah Langkawi	Klinik Ceria

Jadual 3.8.7

Pencapaian Aktiviti Kesihatan Alam Sekitar Bagi Tahun 2012

Aktiviti	Pencapaian
Penilaian Kesihatan Persekitaran Kem Pusat Latihan Khidmat Negara (PLKN)	
PLKN UUM Sintok, Kubang Pasu	48 (6 kali setahun bagi setiap kem)
PLKN Lagenda Seri Negeri, Langkawi	
PLKN Dusun Minda, Padang Terap	
PLKN Rimba Taqwa, Sik	
PLKN Sri Kandi, Kuala Muda	
PLKN Damai Park, Kuala Muda	
PLKN Bukit Besar, Kulim	
PLKN Kem Rekreasi Belia, Baling	
Pemeriksaan Penjara	
Penjara Pokok Sena	2
Penjara Alor Setar	2
Pemeriksaan Depot Tahanan Sementara	
Belantik, Sik	Ditutup sementara bagi tujuan baik pulih

PLKN Rekreasi Belia, Baling, PLKN Bukit Besar, Kulim dan PLKN Sri Kandi, Kuala Muda. Sehubungan dengan itu semua aktiviti air yang melibatkan kolam air di kem terbabit tidak dibenarkan. Hanya kolam aktiviti air di PLKN Damai Park, Kuala Muda sahaja yang masih kekal negatif. Pada tahun 2012 terdapat satu kejadian wabak ILI berlaku di Kem PLKN Dusun Minda walaupun bagaimanapun tiada episode keracunan makanan berlaku di kem PLKN di negeri Kedah. Begitu juga tiada kematian yang melibatkan pelatih di kem PLKN negeri Kedah dilaporkan pada tahun 2012.

3.9

Unit KEJURUTERAAN
KESIHATAN

Program Kejuruteraan Kesihatan adalah di bawah Bahagian Kesihatan Awam yang diterajui oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam). Terdapat 4 aktiviti/program utama dibawah Unit Kejuruteraan Kesihatan iaitu:

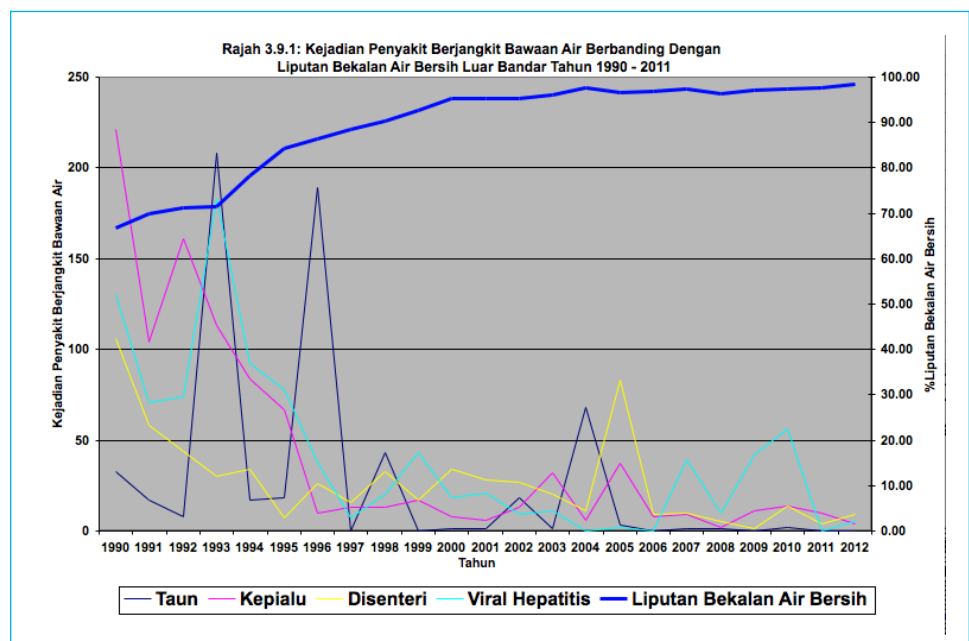
- Bekalan Air dan Kebersihan Alam Sekeliling (BAKAS)
- Kawalan Mutu Air Minum (KMAM)
- Kejuruteraan Kemudahan Kesihatan dan Penyelenggaraan Bangunan
- Keselamatan Sinaran

A. BEKALAN AIR DAN KEBERSIHAN ALAM SEKELILING (BAKAS)

Aktiviti BAKAS merupakan sambungan daripada aktiviti yang telah dijalankan semenjak awal tahun 1960an. Ianya merupakan diantara program kesihatan yang mengutamakan pencegahan asas merebaknya penyakit berjangkit kearah meninggikan lagi taraf kesihatan penduduk luar bandar melalui penggunaan sumber bekalan air yang selamat dan kesihatan alam sekeliling yang sempurna. Semenjak program BAKAS dilaksanakan, kekurangan berlakunya kes-kes wabak dan penurunan kadar kes kejadian ke tahap yang boleh dikawal, adalah antara petunjuk yang baik untuk mengukur pencapaian input program BAKAS dalam membendung dan mengawal kejadian penyakit berjangkit khususnya penyakit bawaan air di Negeri Kedah Darul Aman. Kejadian penyakit berjangkit bawaan air dan liputan bekalan air bersih adalah seperti di rajah di bawah.

Rajah 3.9.1

Kejadian Penyakit Berjangkit Bawaan Air Dan Liputan Bekalan Air Bersih

Untuk projek BAKAS tahun 2012, pihak kesihatan telah menerima peruntukan daripada Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah (KKLW) sebanyak RM 1,730,667.00 dan prestasi perbelanjaan 100%. Peruntukan yang disalurkan adalah untuk projek bekalan air bagi sistem sambungan paip SADA/ KKM, bekalan air graviti (GFS) dan telaga terkawal. Projek dilaksanakan secara kontrak dan gotong royong dengan memberi subsidi bahan kepada penerima-penerima yang layak untuk jenis projek yang dikenalpasti. Pihak penerima pula akan melaksanakan kerja-kerja pembinaan dengan pengawasan serta tunjukajar dan nasihat dari pihak kesihatan. Walaubagaimanapun jumlah sebenar penerima yang layak akan dinilai dari masa ke semasa berdasarkan penilaian sebenar sesuatu lokaliti. Seterusnya keperluan sebenar kos projek akan ditentukan.

Objektif utama program BAKAS ialah untuk mencegah berlakunya kejadian kes-kes penyakit berjangkit bawaan air dan najis termasuk penyakit cacingan di kawasan-kawasan luar bandar melalui:

- a. liputan 100% bekalan air yang selamat,
- b. liputan 100% kemudahan sanitasi yang sempurna.

Komponen-komponen utama projek BAKAS ialah :

1. Projek Bekalan Air
 - i. Sistem Sambungan Paip JKR/KKM
 - ii. Sistem Bekalan Air Graviti (GFS)
 - iii. Sistem Telaga Terkawal
 - iv. Sistem Tadahan Air Hujan
2. Projek Kemudahan Sanitasi
 - i. Pembinaan Tandas Curah
 - ii. Sistem Pelupusan Air Limbah (SPAL)
 - iii. Sistem Pelupusan Sisa Pepejal (SPSP)
3. Penyelenggaraan, naiktaraf dan gantian untuk semua yang di atas.

Pencapaian BAKAS Tahun 2012

Dalam tahun 2012, sebanyak 1,870 buah rumah telah mendapat kemudahan bekalan air bersih melalui program BAKAS (Jadual 3.9.1).

Sehingga akhir tahun 2012, liputan rumah diluar bandar yang menggunakan bekalan air bersih dalam negeri Kedah melalui program BAKAS ialah sebanyak 35,851 buah iaitu 18.70% (Jadual 3.9.2 dan Rajah 3.9.2). Manakala liputan keseluruhan rumah yang mendapat bekalan sumber air bersih melalui pelbagai agensi adalah sebanyak 152,776 buah iaitu 79.68% (Jadual 3.9.3 dan Rajah 3.9.3).

Untuk projek kemudahan sanitasi tahun 2012, tiada peruntukan untuk perlaksanaan projek tersebut, walaubagaimanapun projek tandas, pelupusan air limbah dan sisa pepejal masih diteruskan dengan menggunakan lebihan stok pada tahun 2011 serta pembaikan/gantian tandas, pelupusan air limbah dan sisa pepejal yang telah rosak. Liputan rumah luar bandar yang mempunyai tandas sempurna pada penghujung tahun 2012 ialah 99.25% iaitu 190,296 buah. Dari jumlah tersebut, liputan melalui projek BAKAS ialah sebanyak 120,169 buah iaitu 62.67%.

Bagi projek pelupusan air limbah dan sisa pepejal, sasaran liputan 100% ialah pada penghujung RMK10. Ini adalah kerana penumpuan peruntukan dan juga pelaksanaan lebih ditumpukan kepada liputan 100% bekalan air luar bandar. Liputan rumah luar bandar yang mempunyai sistem pelupusan air limbah sempurna adalah 67.51% dan liputan sistem pelupusan sisa pepejal adalah 81.06%. Jadual 3.9.4 menunjukkan pencapaian kemudahan sanitasi negeri Kedah sehingga akhir tahun 2012.

Jadual 3.9.1		Pembinaan Projek-projek Bekalan Air Luar Bandar Dalam Tahun 2012, Kedah																					
Daerah		Sistem Paip Graviti				Telaga Terkawal				Telaga Dengan Sambungan Ke Rumah				Skim Tadahan Air Hujan				Sambungan Paip JKR/KKM				Jumlah	
		Sasaran	Bil. Dibina	Jumlah Dibekalkan		Sasaran	Bil. Dibina	Jumlah Dibekalkan		Sasaran	Bil. Dibina	Jumlah Dibekalkan		Sasaran	Bil. Dibina	Jumlah Dibekalkan		Rumah	Penduduk				
				Rumah	Penduduk			Rumah	Penduduk			Rumah	Penduduk			Rumah	Penduduk						
Langkawi				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	229	53	229		
Kubang Pasu				0	0	2	2	4	14	0	0	0	0	0	0	0	0	60	348	87	348		
Kota Setar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	72	322	72	322		
Pandang	0	0	0	0	8	8	16	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60	347	80	347		
Kuala Muda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64	290	64	290		
Yan	5	5	618	247	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	106	512	106	512		
Pdg Terap	3	3	168	741	3	3	3	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	265	50	265		
Sik	0	0	0	0	3	3	7	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80	378	80	378		
Baling	2	2	234	895	6	6	6	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	251	48	251		
Kulim	0	0	0	0	2	2	2	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64	312	64	312		
B. Baharu	1	1	58	306	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	187	50	187		
Kedah	11	11	1078	2189	24	24	38	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	696	3441	754	3441		
Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman																							

Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

Jadual 3.9.2 Rumah-Rumah Yang Dibekalkan Dengan Air Sempurna Mengikut Jenis Projek Kementerian Kesihatan Sehingga Tahun 2012

Daerah	Jumlah Bil. Rumah	Telaga Terkawal		Telaga Terkawal Dgn. Sambungan ke Rumah		Saluran Gravitasi		Sistem Tadahan Air Hujan		Sambungan Paip JKR/KKM		Jumlah Bil. Projek Dibina	Jumlah Bil. Rumah Dibina	% Liputan Rumah Dibina
		Bil. Dibina	Rumah Dibina	Bil. Dibina	Rumah Dibina	Bil. Dibina	Rumah Dibina	Bil. Dibina	Rumah Dibina	Bil. Dibina	Rumah Dibina			
Langkawi	11,910	6	6	0	0	0	0	0	0	729	729	735	735	6.17
Kubang Pasu	30,797	5	9	2	2	0	0	0	0	2,919	2,919	2,926	2,930	9.51
Kota Setar	31,499	7	10	40	42	0	0	0	0	1,590	1,590	1,637	1,642	5.21
Pendang	19,367	40	146	1	14	2	324	0	0	3,131	3,131	3,174	3,615	18.67
Kuala Muda	18,753	0	0	2	50	0	0	0	0	2,177	2,177	2,179	2,227	11.88
Yan	12,544	0	0	0	0	5	618	0	0	1,457	1,457	1,462	2,075	16.54
Padang Terap	12,224	67	78	1	1	6	201	0	0	1,688	1,688	1,762	1,968	16.10
Sik	13,244	58	195	2	2	18	1,641	0	0	3,697	3,697	3,775	5,535	41.79
Baling	24,595	74	74	1	7	45	6,333	0	0	4,310	4,310	4,430	10,724	43.60
Kulim	10,877	14	31	0	0	6	449	0	0	2,144	2,144	2,164	2,624	24.12
Bandar Baru	5,929	1	3	3	20	6	364	0	0	1,389	1,389	1,399	1,776	29.95
Kedah	191,739	272	552	52	138	88	9,930	0	0	25,231	25,231	25,643	35,851	18.70

Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

Jadual 3.9.3 Bilangan Rumah dan Jumlah Penduduk Yang Dibekalkan Dengan Bekalan Air Bersih Mengikut Jenis Agensi Sehingga 2012,

	Jumlah Bil. Rumah	Kemudahan Bekalan Air Yang Dibekalkan Oleh						Jumlah Bil. Penduduk	Penduduk Luar Bandar Yang Mendapat Kemudahan								
		KKM		JKR		Lain-Lain Agensi			KKM		JKR		Lain-Lain Agensi				
		Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%		Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%			
L'kawi	11,910	735	6.17	10,816	90.81	0	0.00	11,551	96.99	3,105	6.20	45,720	91.36	0	0.00	48,825	97.56
Kubang Pasu	30,797	2,930	9.51	27,637	89.74	0	0.00	30,567	99.25	13,376	9.11	133,483	90.87	0	0.00	146,859	99.98
Kota Setar	31,499	1,642	5.21	29,507	93.68	0	0.00	31,149	98.89	6,896	4.62	142,424	95.50	0	0.00	149,320	100.12
Pendang	19,367	3,615	18.67	15,130	78.12	299	1.54	19,044	98.33	16,531	18.34	72,196	80.09	990	1.10	89,717	99.53
Kuala Muda	18,753	2,227	11.88	16,315	87.00	0	0.00	18,542	98.87	10,233	11.67	75,995	86.65	0	0.00	86,228	98.32
Yan	12,544	2,075	16.54	10,746	85.67	5	0.04	12,826	102.25	6,675	13.09	43,690	85.66	35	0.07	50,400	98.82
Padang Terap	12,224	1,968	16.10	10,048	82.20	180	1.47	12,196	99.77	8,795	14.79	48,729	81.94	864	1.45	58,388	98.19
Sik	13,244	5,535	41.79	7,287	55.02	103	0.78	12,925	97.59	26,440	41.27	34,930	54.52	507	0.79	61,877	96.59
Baling	24,595	10,724	43.60	12,259	49.84	222	0.90	23,205	94.35	52,844	43.80	60,350	50.03	1,028	0.85	114,222	94.68
Kulim	10,877	2,624	24.12	6,985	64.22	1,168	10.74	10,777	99.08	12,620	24.79	33,090	65.01	4,873	9.57	50,583	99.37
Bandar Baru	5,929	1,776	29.95	3,763	63.47	306	5.16	5,845	98.58	8,840	32.03	17,288	62.64	1,224	4.44	27,352	99.00
Kedah	191,739	35,851	18.70	150,493	78.49	2,283	1.19	188,627	98.38	166,355	18.53	707,895	78.87	9,521	1.06	883,771	98.46

Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

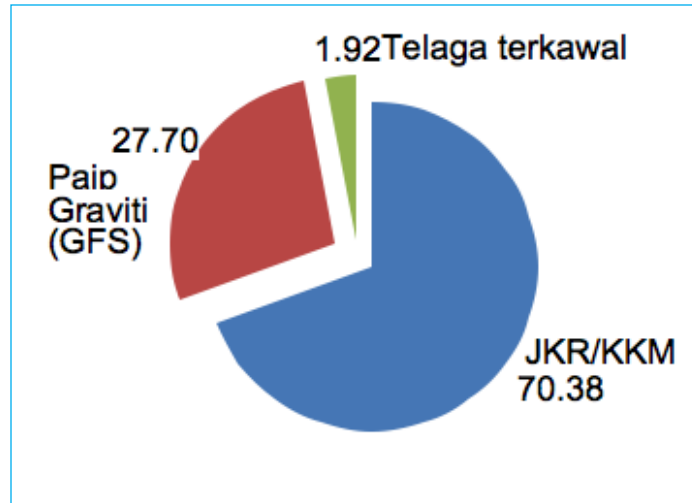
Jadual 3.9.4

Daerah	Bilangan Rumah	Bilangan Penduduk	Tandas Sempurna				Air Perlimbahan		Pelupusan Sampah			
			Kesihatan		Persendirian		Rumah Yg. dapat Bekalan	% Liputan	Rumah Yg. dapat Bekalan	% Liputan		
			Rumah Yg. dapat Bekalan	% Liputan	Rumah Yg. dapat Bekalan	% Liputan						
Langkawi	11,910	50,045	6,195	52.02	5,452	45.78	11,647	97.79	10,550	88.58	10,411	87.41
Kubang Pasu	30,797	146,889	10,132	32.90	20,565	66.78	30,697	99.68	16,525	53.66	24,999	81.17
Kota Setar	31,499	149,138	12,561	39.88	18,875	59.92	31,436	99.80	20,574	65.32	28,089	89.17
Pendang	19,367	90,138	15,120	78.07	4,120	21.27	19,240	99.34	10,640	54.94	12,451	64.29
Kuala Muda	18,753	87,699	15,216	81.14	3,454	18.42	18,670	99.56	15,587	83.12	17,476	93.19
Yan	12,544	51,004	7,759	61.85	4,661	37.16	12,420	99.01	11,709	93.34	10,258	81.78
Padang Terap	12,224	59,466	8,261	67.58	3,680	30.10	11,941	97.68	8,456	69.18	8,351	68.32
Sik	13,244	64,064	11,641	87.90	1,485	11.21	13,126	99.11	13,157	99.34	13,172	99.46
Baling	24,595	120,635	21,448	87.20	2,996	12.18	24,444	99.39	12,483	50.75	20,626	83.86
Kulim	10,877	50,902	8,196	75.35	2,639	24.26	10,835	99.61	6,972	64.10	6,610	60.77
Bandar Baru	5,929	27,597	3,640	61.39	2,200	37.11	5,840	98.50	2,793	47.11	2,990	50.43
KEDAH	191,739	897,577	120,169	62.67	70,127	36.57	190,296	99.25	129,446	67.51	155,433	81.06

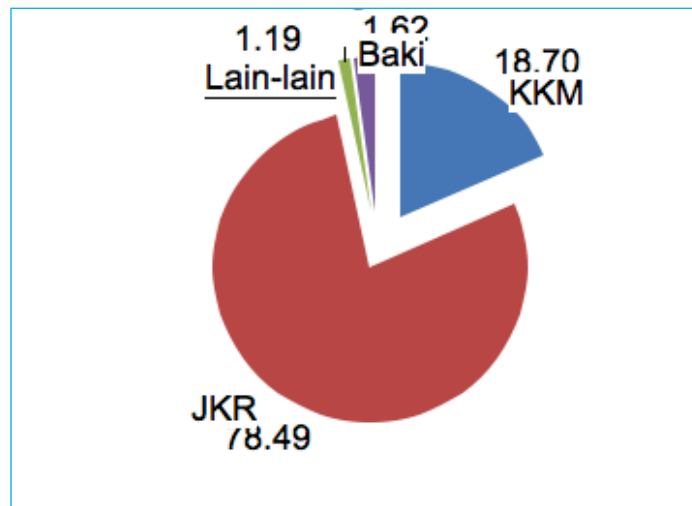
Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

Sumber : Unit Kejuruteraan Kesihatan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

Rajah 3.9.2

Rajah 3.9.3

B. KAWALAN MUTU AIR MINUM (KMAM)

Objektif program KMAM ialah untuk meninggikan taraf kesihatan orang ramai dengan memastikan air minum yang dibekalkan adalah selamat dan boleh diterima oleh pengguna-pengguna. Program ini juga bertujuan memastikan mereka yang terlibat dengan Kesihatan Awam dan Kerja-Kerja Air peka terhadap penurunan kualiti air minum dan mengambil langkah berjaga-jaga serta langkah pemulihan sebelum terjadi sebarang kejadian penyakit atau keracunan pada air minum. Program KMAM telah mula dilaksanakan pada tahun 1986. Terdapat 5 unsur utama di dalam program/aktiviti KMAM iaitu:

- Pengawasan (Monitoring)
- Kajian Kebersihan (Sanitary Survey)
- Pemprosesan & Penilaian Data (Data Processing & Evaluation)
- Tindakan Pemulihan (Remedial Action)
- Pemeriksaan Institusi (Institutional Examination)

Skop Program KMAM merangkumi semua sistem-sistem bekalan air awam termasuk:

- Bekalan Air Awam Bandar
- Bekalan Air Awam Luar Bandar
- Bekalan Air Awam Persendirian (Swasta)

Sasaran Program

- i. Meningkatkan Program KMAM bagi mematuhi kesemua keperluan-keperluan piawai kebangsaan.
- ii. Meluaskan Program KMAM sepenuhnya ke kawasan -kawasan luar bandar.
- iii. Menguatkuasakan Akta Air Minum Yang Selamat dan peraturan-peraturan susulan di bawah akta ini bagi menjamin sistem bekalan air awam yang selamat.

Rujukan Perlaksanaan Program

- i. Garispanduan-Garispanduan Kebangsaan Mutu Air Minum (Pindaan 1990)
- ii. Program Kebangsaan Pengawalan Mutu Air Minum (1983)
- iii. Buku Panduan Pengawalan Mutu Air Minum (1983)
- iv. Manual Program Kawalan Mutu Air Minum (KMAM) Jilid 1 & Jilid 2 (2004)

Program Jaminan Mutu (QAP)

Untuk mengukuhkan lagi keberkesanan program, Program Penjaminan Mutu telah diperkenal bagi program KMAM. Ianya telah mula dilaksanakan mulai tahun 1992. Lima (5) indikator utama telah dipilih berdasarkan peratus pelanggaran iaitu:

- i. Baki Klorin
- ii. E. Coli
- iii. Baki Klorin + E. Coli
- iv. Kekeruhan
- v. Aluminium

Pencapaian Program Bagi Tahun 2011

Sepanjang tahun 2012, pengawasan telah dibuat keatas 29 buah loji rawatan air, 38 rangkaian dan 417 stesen persampelan diseluruh negeri Kedah. Dari jumlah tersebut sebanyak 13,979 bilangan sampel air telah diambil untuk analisa berbanding 14,415 bilangan sampel yang dicadangkan. Pencapaian persampelan mengikut kumpulan adalah seperti yang ditunjukkan di Jadual 3.9.5.

Bagi tahun 2012, pencapaian QAP bagi parameter terpilih ialah; baki klorin 1.89% (2.3%), e.coli 0.40% (0.4%), kombinasi baki klorin serta e.coli 0.11% (0.2%), kekeruhan 5.17% (2.0%) dan aluminium 11.57% (10.2%). Daripada pencapaian QAP tersebut, terdapat 2 parameter yang melanggar piawaian yang ditetapkan iaitu bagi parameter kekeruhan dan aluminium. Prestasi QAP adalah seperti di Jadual 3.9.6.

Beberapa masalah serta punca-punca pelanggaran telah dikenalpasti. Melalui hubungan kerja yang erat diantara agensi, tindakan pemuliharaan telah diambil dari masa ke semasa bagi memastikan kualiti air minum dinegeri ini adalah selamat untuk pengguna.

Jadual 3.9.5		Prestasi Persampelan Air Untuk Pengawasan Mutu Air Minum Awam, Jan- Dis, 2012- Negeri Kedah											
Derah	Kumpulan 1 Fizikal dan Bakteriologi			Kumpulan 2 Kimia dan Inorganik			Kumpulan 3 Kimia Logam Berat			Kumpulan 4 Pesticides			
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
Kota Setar	784	777	99.1%	154	154	100.0%	92	92	100.0%	54	54	100.0%	
Kuala Muda	1616	1579	97.7%	336	305	90.8%	164	148	90.2%	110	103	93.6%	
Kubang Pasu	680	655	96.3%	140	138	98.6%	70	69	98.6%	45	42	93.3%	
Baling	1497	1497	100.0%	334	334	100.0%	106	106	100.0%	75	75	100.0%	
kulim	1524	1524	100.0%	324	324	100.0%	138	138	100.0%	93	93	100.0%	
Padang Terap	1012	963	95.2%	222	219	98.6%	84	80	95.2%	64	60	93.8%	
Sik	891	878	98.5%	195	194	99.5%	81	80	98.8%	56	56	100.0%	
Bandar Baharu	548	548	100.0%	118	118	100.0%	44	44	100.0%	28	28	100.0%	
Yan	280	280	100.0%	50	50	100.0%	42	42	100.0%	23	23	100.0%	
Langkawi	1196	1138	95.2%	256	251	98.0%	106	97	91.5%	73	66	90.4%	
Pendang	520	520	100.0%	110	107	97.3%	48	45	93.8%	32	30	93.8%	
Kedah	10548	10359	98.2%	2239	2194	98.0%	975	941	96.5%	653	630	96.5%	

A : Bilangan sampel yang dijadual B : Bilangan sampel yang diambil C : Peratus sampel yang diambil

Jadual 3.9.6 Prestasi QAP Bagi Program Pengawalan Mutu Air Minum Kebangsaan Bagi Jan - Dis, Tahun 2012, Kedah

Derah	Baki Klorin (QAP < 2.3%)			E. Coli (QAP < 0.4%)			Baki Klorin + E.Coli (QAP < 0.2%)			Kekeruhan (QAP < 2.0%)			Aluminium (QAP < 10.2%)		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Kota Setar	696	0	0.00%	696	3	0.43%	696	0	0.00%	696	10	1.44%	138	9	6.52%
Kuala Muda	1232	12	0.97%	1232	7	0.57%	1232	1	0.08%	1232	49	3.98%	192	5	2.60%
Kubang Pasu	550	7	1.27%	550	4	0.73%	550	0	0.00%	550	33	6.00%	111	12	10.81%
Baling	1232	19	1.54%	1231	5	0.41%	1231	4	0.32%	1232	71	5.76%	275	93	33.82%
kulim	1223	39	3.19%	1197	3	0.25%	1196	3	0.25%	1224	127	10.38%	212	21	9.91%
Padang Terap	735	73	9.93%	735	2	0.27%	735	0	0.00%	735	77	10.48%	159	17	10.69%
Sik	713	1	0.14%	713	4	0.56%	713	0	0.00%	713	23	3.23%	147	5	3.40%
Bandar Baharu	476	3	0.63%	479	2	0.42%	475	0	0.00%	476	12	2.52%	95	3	3.16%
Yan	280	0	0.00%	280	0	0.00%	280	0	0.00%	280	6	2.14%	50	0	0.00%
Langkawi	898	1	0.11%	898	1	0.11%	898	0	0.00%	898	0	0.00%	167	18	10.78%
Pendang	414	5	1.21%	414	3	0.72%	414	1	0.24%	414	29	7.00%	79	5	0.00%
Kedah	8449	160	1.89%	8425	34	0.40%	8420	9	0.11%	8450	437	5.17%	1625	188	11.57%
A : Bilangan sampel yang dianalisa B : Bilangan sampel yang melanggar C : Peratus sampel yang melanggar															

C. KEJURUTERAAN KEMUDAHAN KESIHATAN DAN PENYELENGGARAAN BANGUNAN

Program ini adalah bidang yang penting dalam pengurusan selenggaraan bangunan serta kemudahan kesihatan. Ianya melibatkan mengenalpasti, merancang dan menyelaraskan aktiviti-aktiviti penyelenggaraan dan ubahsuai bangunan kesihatan termasuk merancang dan menyelaraskan projek-projek kecil yang meliputi kerja-kerja bangunan, sistem perparitan, jalan dan kerja air. Untuk kerja naiktaraf yang melibatkan struktur, ianya akan dirujuk kepada pihak JKR untuk pelaksanaan manakala bagi kerja-kerja kecil yang tidak melibatkan struktur akan dilaksanakan sendiri oleh Jabatan Kesihatan Negeri dan Pejabat Kesihatan Daerah serta Hospital.

Skop kerja adalah meliputi semua institusi kesihatan Negeri Kedah iaitu Hospital, Pejabat Kesihatan, Klinik Kesihatan dan Klinik Desa. Objektif serta sasarannya adalah :

- Memastikan semua institusi kesihatan mempunyai kemudahan awam yang sempurna termasuk bangunan, sistem perparitan, sistem bekalan air, kawasan sekitar dan lain-lain yang berkaitan.
- Memastikan kemudahan awam yang disediakan memberikan keselesaan kepada kakitangan dan orang ramai yang berurusan di institusi tersebut.
- Kearah memastikan proses dan pelaksanaan kerja yang dilakukan adalah menepati peraturan dan garis panduan yang ada serta memenuhi kod amalan Kejuruteraan (bergantung kepada keupayaan kakitangan yang sedia ada diperingkat negeri dan daerah).

D. PROJEK RANCANGAN MALAYSIA KE SEPULUH (RMK10)

Bagi Negeri Kedah, sebanyak 32 projek telah diluluskan dalam Rancangan Malaysia Ke-10 iaitu bermula tahun 2011 hingga 2015. Projek-projek RMK10 dilaksanakan oleh agensi pelaksana yang berbeza dan telah dibahagikan kepada dua pelaksana iaitu Jabatan Kerja Raya (JKR) dan Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, Kementerian Kesihatan Malaysia (BPK, KKM) dengan melantik perunding yang bertauliah.

Di peringkat negeri, Unit Kejuruteraan Kesihatan telah dipertanggungjawabkan untuk memantau pelaksanaan projek-projek ini dan sebagai wakil Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, Kementerian Kesihatan Malaysia di peringkat negeri. Antara peranan-peranan yang lebih terperinci adalah seperti berikut :

- memantau kerja-kerja kontraktor supaya mengikut skop kerja dan spesifikasi yang telah ditetapkan
- memastikan kontraktor bertanggungjawab sepenuhnya sebarang kemungkinan yang mungkin berlaku di tapak pembinaan
- Membuat lawatan dan tinjauan ke tapak-tapak projek yang terlibat
- menguruskan mesyuarat tapak di peringkat negeri
- Melaporkan sebarang maklumat berkaitan projek kepada Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, KKM dan Pengarah Kesihatan Negeri

Jenis-jenis projek RMK10 yang telah siap dan sedang dilaksanakan mengikut agensi pelaksana yang dilantik oleh KKM adalah seperti berikut :

- Projek Primer – dilaksanakan oleh Jabatan Kerja Raya (JKR) – 11 projek
- Projek kurang RM5 juta – dilaksanakan oleh Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, KKM dengan melantik perunding Cityscape Architect – 12 projek (Fasa 1) dan Arkitek Rusman – 4 projek (Fasa 2).

- Projek kurang RM20 juta – dilaksanakan oleh Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, KKM dengan melantik perunding yang bertauliah – 5 projek

Daripada 32 Projek RMK10 yang telah diluluskan, 22 projek telah siap dan 10 projek adalah dalam pelaksanaan. Perincian projek adalah seperti di Jadual 3.9.7.

Jadual 3.9.7		Senarai Projek Rancangan Malaysia Ke 10 (RMK10) Negeri Kedah	
Bil	Projek	Status	Agensi Pelaksana
1	Asrama Jururawat Masyarakat Kulim, Kulim	Sudah Siap	JKR
2	Klinik Pergigian Baling, Baling	Sudah Siap	JKR
3	KK3 Tunjang, Kubang Pasu	Sudah Siap	JKR
4	KK3 Dato' Kumbar, Kota Star	Sudah Siap	JKR
5	KK3 Kuah, Langkawi	Sudah Siap	JKR
6	Hospital Alor Star	Sudah Siap	JKR
7	Hospital Sungai Petani	Sudah Siap	JKR
8	Pejabat Kesihatan Negeri Kedah	Sudah Siap	JKR
9	KD2G Teroi, Yan	Sudah Siap	JKR
10	KK3 Changlon, Kubang Pasu	Dalam Pelaksanaan	JKR
11	Pemfloridaan Bekalan Air Awam Negeri Kedah	Sudah Siap	JKR
12	KD2G Pengkalan Tok Putih, Padang Terap	Sudah Siap	BPK, KKM
13	KD2G Permatang Keriang, Kubang Pasu	Sudah Siap	BPK, KKM
14	KD2G Batu 4 Sanglang, Kubang Pasu	Sudah Siap	BPK, KKM
15	KD2G Gunung Keriang, Kota Star	Sudah Siap	BPK, KKM
16	KD2G Bukit Payong, Kota Star	Sudah Siap	BPK, KKM
17	KD2G Padang Hang, Kota Star	Sudah Siap	BPK, KKM
18	KD2G Singkir, Yan	Sudah Siap	BPK, KKM
19	KD2G Kg. Badlishah, Kulim	Sudah Siap	BPK, KKM
20	KD2G Padang Durian, Pendang	Sudah Siap	BPK, KKM
21	KKIA Lubuk Buntar, Bandar Baharu	Sudah Siap	BPK, KKM
22	KD2G Kg. Gelong, Kubang Pasu	Sudah Siap	BPK, KKM
23	Naiktaraf Unit Hemodialisis Hospital Yan	Sudah Siap	BPK, KKM
24	KD2G Simpang Tiga, Sg. Limau, Yan	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
25	KD2G Sidam Kanan, Kulim	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
26	KD2G Kg. Sg. Limau, Baling	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
27	Tambahan Blok X-Ray KK Naka, Pdg. Terap	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
28	Klinik Pakar Pergigian Kota Star	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
29	Naiktaraf Unit Kecemasan Hospital K.Nerang	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
30	Naiktaraf Unit Kecemasan Hospital Baling	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
31	Bangunan Jabatan Psikiatri Hospital A.Star	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM
32	Naiktaraf Jabatan Farmasi Hospital Sg. Petani	Dalam Pelaksanaan	BPK, KKM

E. KESELAMATAN SINARAN

Program Keselamatan Sinaran di Negeri Kedah telah mula dilaksanakan pada tahun 2006 yang dikendalikan oleh Pegawai Sains Fizik Negeri bertujuan untuk memastikan sebarang aktiviti sinar mengion di klinik/hospital kerajaan dan swasta seluruh negeri ini mematuhi peraturan keselamatan yang ditetapkan dibawah undang-undang Akta 304 (Akta Perlesenan Tenaga Atom).

Pematuhan tersebut merupakan keperluan wajib bagi memastikan sebarang aktiviti penggunaan sinar mengion di klinik/hospital dapat memberi manfaat dan selamat kepada pesakit, pekerja dan orang awam.

Semenjak perkhidmatan tersebut dilaksanakan, beberapa kemudahan x-ray di klinik/hospital kerajaan dan swasta di negeri ini telahpun diperiksa bagi menentukan tahap pemuatan keselamatan sinaran. Pemantauan yang dijalankan turut melibatkan pengujian prestasi mesin x-ray dan kemudahan berkaitan.

Sejajar dengan perkembangan semasa, Kementerian Kesihatan telah mengeluarkan peraturan baru pada awal tahun 2000 untuk mempertingkatkan lagi tahap pemuatan dan keselamatan sinaran di klinik/hospital yang menggunakan sinar mengion.

Sehubungan itu, beberapa aktiviti perkhidmatan ini telah disusun semula (bermula tahun 2006) termasuk mengujudkan beberapa aktiviti baru bagi memastikan perkhidmatan yang dijalankan selari dengan keperluan dalam peraturan semasa. Aktiviti-aktiviti yang dirangka (melalui Plan Kualiti dan SKT) melibatkan aspek pemantauan, program penjaminan kualiti, latihan, khidmat nasihat teknikal dan analisa situasi.

Disamping itu, perkhidmatan keselamatan sinaran juga telah diberi peranan oleh jabatan ini untuk mengendalikan sebarang isu berkaitan sinar tak mengion. Punca-punca sinar tak mengion seperti talipon selular, menara telekomunikasi, sinar EMF's (Janakuasa dan pencawang elektrik) kemungkinan boleh menjejaskan kesihatan dan situasi ini akan menimbulkan kebimbangan kepada orang awam/pihak yang berkenaan di negeri ini.

Perlaksanaan aktiviti-aktiviti yang telah dirancang diharap dapat mempertingkatkan lagi tahap perlindungan dan keselamatan serta kadar pemuatan dengan matlamat untuk membantu jabatan ini meningkatkan kualiti perkhidmatan kesihatan di negeri ini.

Objektif Perkhidmatan

Objektif perkhidmatan keselamatan sinaran adalah :

- Memastikan sebarang aktiviti penggunaan sinar mengion di klinik/hospital negeri ini mematuhi peraturan keselamatan sinaran yang ditetapkan dibawah Akta 304(Akta Perlesenan Tenaga Atom).
- Memberikan maklumat kepada umum di negeri ini berhubung aspek keselamatan sinaran kepada klinik/hospital dan agensi lain yang berkaitan;
- Membantu jabatan ini dalam aspek teknikal berkaitan isu-isu sinar tak mengion daripada punca-punca seperti penggunaan talipon selular, menara telekomunikasi, sinar EMF's yang mana boleh membahayakan kesihatan orang awam/pihak berkenaan.

Strategi Perkhidmatan

Bagi memastikan aktiviti objektif perkhidmatan dapat dicapai, pendekatan strategi yang ditetapkan adalah seperti berikut :

- Meningkatkan kadar pemuatan iaitu dengan menjalankan pemantauan keatas kemudahan sinar mengion di klinik/hospital seluruh negeri dari masa kesemasa mengikut prosedur yang ditetapkan;

- Menjalankan penguatkuasaan keatas klinik/hospital swasta dan syarikat juruperunding (Ahli Fizik) yang dilesenkan dibawah Akta Perlesenan Tenaga Atom(Akta 304) bagi maksud perubatan;
- Memonitor dan menyelaraskan pelaksanaan Program Penjaminan Kualiti, QAP dan Keselamatan Sinaran di klinik/hospital kerajaan dan swasta supaya mematuhi kriteria yang ditetapkan;
- Menyediakan perkhidmatan teknikal dalam aspek keselamatan sinaran kepada klinik/hospital kerajaan dan swasta serta agensi berkaitan;
- Menyelia dan mengendalikan program latihan keselamatan sinaran untuk kakitangan klinik/hospital;
- Menjalankan kajian/analisa situasi keatas kemudahan sinar mengion di klinik/hospital bagi menentukan status pematuhan dibawah Akta Perlesenan Tenaga Atom (Akta 304) bagi maksud perubatan;

Penggunaan sinaran mengion dalam bidang perubatan dijangka akan terus meningkat pada masa hadapan. Penggunaan ini perlu dikawal dengan baik bagi memastikan pesakit, pekerja dan orang awam mendapat perlindungan yang sewajarnya daripada kesan bahaya sinaran. Selaras dengan peningkatan penggunaan sinaran mengion dalam bidang perubatan dan peningkatan teknologinya, satu struktur organisasi dengan sumber manusia yang sesuai, sumber kewangan yang cukup dan latihan sumber manusia sewajarnya perlu dirancang bagi memastikan kejayaan program ini.

Maklumat peralatan sinar mengion yang digunakan di klinik/hospital seluruh negeri Kedah adalah seperti di Jadual 3.9.8.

Jadual 3.9.8

Senarai Peralatan Sinar Mengion Yang Digunakan di Klinik/Hospital Seluruh Negeri Kedah

Bil	Peralatan/Kemudahan Sinar Mengion	Perkhidmatan Kerajaan	Perkhidmatan Swasta
1	General Radiography	49	80
2	Fluoroscopy	11	4
3	C-arm	12	7
4	Cath. Laboratory/Cardio-Angio	3	4
5	CT Scan	6	4
6	Mammografi	7	4
7	Lithotripsi (Urology)	-	2
8	Linear Accelerator	-	-
9	Mobile Radiography	55	4
10	Cobalt-60 Teleterapi*	-	-
11	Simulator(Fluoroscopy)*	-	-
12	Mesin Gamma Camera (Perubatan Nuklear)	-	-
13	Bone Densitometer	-	1
14	Veterinar	-	-
15	Pergigian		
	a) Intra Oral	55	44
	b) Ortho Phantomography	4	4
	c) Digital Ortho Phantomography	1	-
	Jumlah	203	158

3.10

Unit INSPEKTORAT &
PERUNDANGAN

TUGAS DAN TANGGUNGJAWAB UNIT INSPEKTORAT DAN PERUNDANGAN.

- Menguatkuasakan Undang-Undang Kesihatan Awam dengan memastikan semua kesalahan di bawah akta diambil tindakan mahkamah.
- 1. Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- 2. Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975.
- 3. Akta Pencegahan Dan Pengawalan Penyakit Berjangkit 1988.
- 4. Peraturan – Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004
- Membantu Daerah dalam menjalankan pendakwaan bagi kesalahan dibawah Undang-Undang Kesihatan Awam.
- Menyemak Kertas Siasatan yang dirujuk oleh daerah sebelum dirujuk kepada Timbalan Pendakwa Raya Negeri.
- Mengadakan kursus dan latihan berkaitan kualiti kerja, penguatkuasaan undang-undang dan prosedur mahkamah.
- Menyelaraskan aktiviti surveilans kesihatan awam bagi acara 'IRONMAN' dan 'LIMA' yang diadakan setiap 2 tahun sekali.
- Membuat Lawatan Audit Teknikal ke daerah bagi memantau pencapaian dan kualiti kerja Penolong Pegawai Kesihatan Persitaran Daerah
- Memberi input dari segi penyediaan kertas siasatan, laporan, reten, siasatan kes dan pendakwaan.

BIL	DAERAH	PENCAPAIAN AKTIVITI						
		Bil. Sampel Diambil	Bil. Sampel M' langgari AM/PPM	% Kesalahan Dikesan	Bil. Kes Diambil Tindakan Mahkamah	Bil. Kes Selesai	Bil. Kes Didenda	Jumlah Denda (RM)
1	Bandar Baharu	121	6	4.96	6	6	5	1370.00
2	Baling	194	9	4.64	9	9	9	12850.00
3	Bukit Kayu Hitam	6872	2	0.03	0	0	0	0.00
4	Kuala Muda	491	23	4.68	23	22	21	13750.00
5	Kota Setar	368	11	2.99	10	10	10	33600.00
6	Kubang Pasu	287	10	3.48	13	9	8	14400.00
7	Kulim	639	18	2.82	18	18	18	42700.00
8	Langkawi	253	12	4.74	13	8	5	10400.00
9	Padang Terap	134	4	2.99	6	4	4	7400.00
10	Pendang	172	5	2.91	5	5	5	21300.00
11	Sik	155	3	1.94	3	3	3	2900.00
12	Yan	215	14	6.51	6	5	4	3500.00
13	Durian Burung	17	0	0.00	0	0	0	0.00
	JUMLAH	9918	117	1.18	112	99	92	164170.00

BIL	DAERAH	Bil. Premis Diperiksa	Bil. Premis Ditutup	Bil Premis Ditutup (rating < 50%)	Bil. Ops Rampasan Makanan Dijalankan	Bil. Jenis Makanan Dirampas	Nilai Rampasan (RM)
1	Bandar Baharu	351	12	0	2	33	1284.60
2	Baling	869	25	0	11	2	587.99
3	Bukit Kayu Hitam	0	0	0	305	24	2164.00
4	Kuala Muda	1387	66	0	5	193	6711.02
5	Kota Setar	2454	239	4	7	68	1427.70
6	Kubang Pasu	1902	97	6	0	0	0.00
7	Kulim	859	55	1	1	69	1867.37
8	Langkawi	1274	7	0	12	21	4329.50
9	Padang Terap	670	22	0	1	1	10.00
10	Pendang	657	79	4	4	4	1442.20
11	Sik	578	6	0	2	2	0.00
12	Yan	754	29	1	5	5	1086.55
13	Durian Burung	0	0	0	8	8	303.60
	JUMLAH	11755	637	16	363	1383	21214.53

Aktiviti Penguatkuasaan Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975

BIL	DAERAH	PENCAPAIAN AKTIVITI						
		Bil. Premis Diperiksa Bagi Kajian Aedes	Bil. Positif Bagi Pembiakan aedes	Bil. Notis Sek 8 Dikeluar-kan	Bil. Kompaun Dikeluar-kan	Jumlah Nilai Kompaun Dikenakan	Bil. Kes Diambil Tindakan Mahkamah	Jumlah Denda Mahkamah (RM)
1	Bandar Baharu	16952	45	0	45	21500.00	0	0.00
2	Baling	23265	154	0	154	16400.00	154	0.00
3	Bukit Kayu Hitam	0	0	0	0	0.00	0	0.00
4	Kuala Muda	32887	642	0	642	266300.00	143	36400.00
5	Kota Setar	48744	366	23	366	183000.00	94	800.00
6	Kubang Pasu	25103	1217	0	981	221100.00	205	17930.00
7	Kulim	27374	272	1	265	136000.00	165	2390.00
8	Langkawi	12326	186	7	168	104500.00	97	0.00
9	Padang Terap	18790	1099	2	165	82600.00	35	0.00
10	Pendang	12203	101	0	101	47750.00	12	0.00
11	Sik	7912	440	289	169	19700.00	111	200.00
12	Yan	8869	179	70	139	55900.00	139	300.00
13	Durian Burung	108	0	0	0	0.00	0	0.00
	JUMLAH	234533	4701	392	3195	1154650.00	1156	56020.00

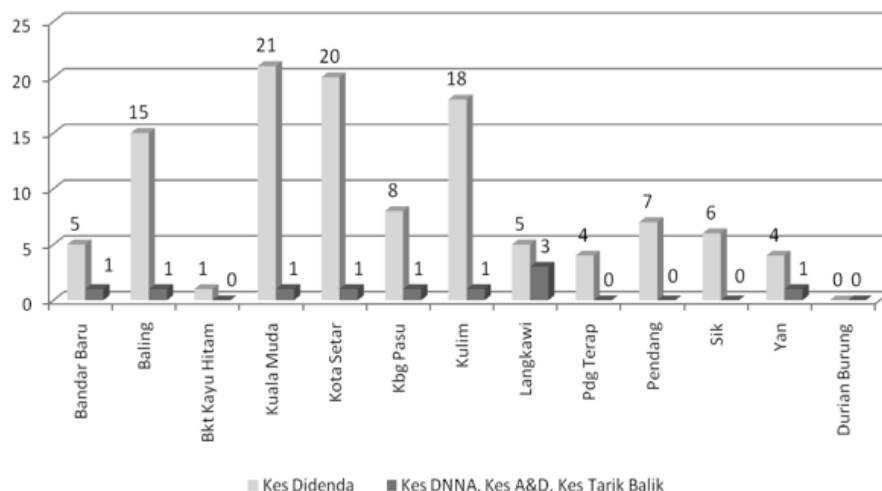
Pencapaian Aktiviti Penguatkuasaan Peraturan-Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004

BIL	DAERAH	Jum. Premis / Lokaliti Dilawati	Bil. Notis Sek 32B Dikeluarkan	Bil. Kompaun Dikeluarkan	Nilai Kompaun (RM)	Bil. Kes Dibawa Ke Mahkamah	Jumlah Denda (RM)
1	Bandar Baharu	30	55	40	9110.00	14	2300.00
2	Baling	42	112	110	25250.00	45	3325.00
3	Bukit Kayu Hitam	48	75	75	18750.00	53	1000.00
4	Kuala Muda	57	420	384	82250.00	80	7300.00
5	Kota Setar	83	1034	621	146800.00	495	36940.00
6	Kubang Pasu	60	362	286	61650.00	65	9670.00
7	Kulim	47	482	457	86400.00	231	5850.00
8	Langkawi	53	227	215	53050.00	88	500.00
9	Padang Terap	51	54	104	13750.00	3	800.00
10	Pendang	63	424	305	68150.00	234	6170.00
11	Sik	42	92	92	12300.00	4	150.00
12	Yan	86	190	122	25300.00	120	9230.00
13	Durian Burung	20	13	15	2950.00	0	0.00
	JUMLAH	682	3590	2826	605710.00	1699	83235.00

Pencapaian Lain-Lain Aktiviti Bagi Tahun 2012 adalah seperti rajah-rajah berikut :

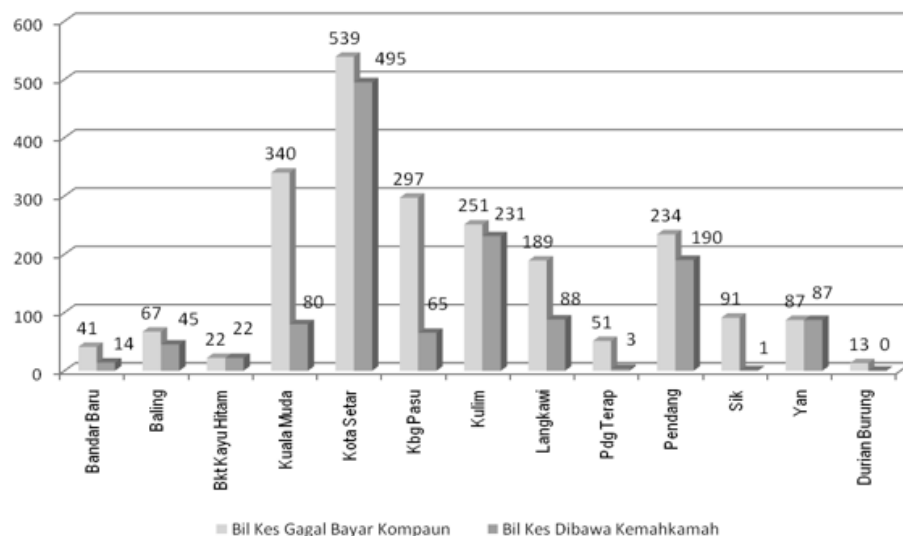
Rajah 3.10.1

Bilangan Kes Didenda Berbanding Kes DNNA, Kes A&D dan Kes Ditarik Balik Bagi Kesalahan Dibawah Akta Makanan

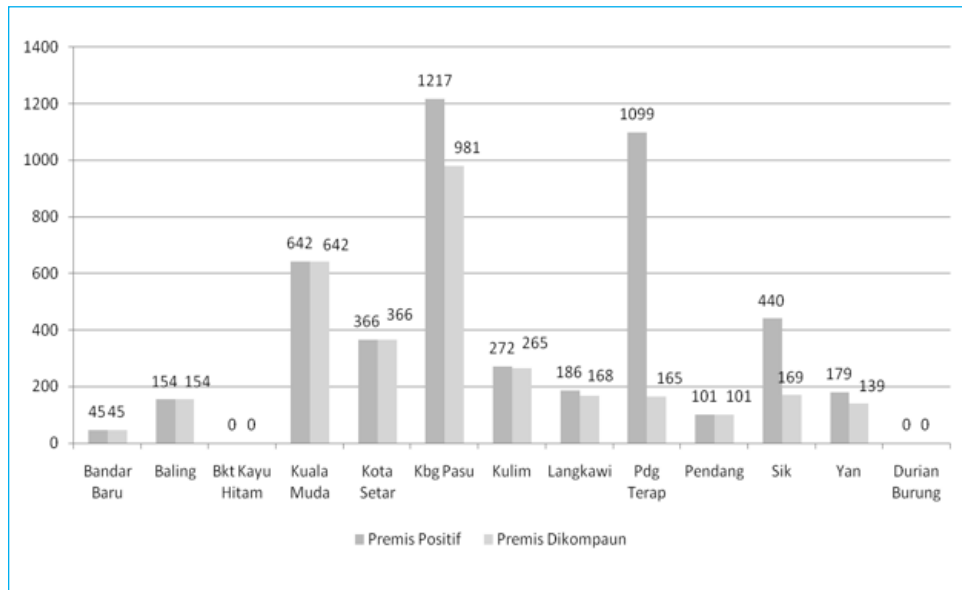
Rajah 3.10.2

Bilangan Kes Gagal Bayar Kompaun Berbanding Kes Yang Telah Dibawa Kemahkamah dibawah PPKHT 2004

Rajah 3.10.3

**Bilangan Premis
Positif Pembiakan
Aedes Berbanding
Premis Yang
Dikompau
dibawah APSPP
1975**

KESIMPULAN

- Unit ini berfungsi sebagai Unit Pendakwaan Negeri dan dalam tahun 2012 telah membantu Daerah Yan, Kuala Muda, Bukit Kayu Hitam dan Langkawi menjalankan pendakwaan kes bagi kesalahan Perundangan Kesihatan. Unit ini juga berfungsi sebagai rujukan perundangan semua daerah membuat rujukan dalam merangka Fail Siasatan bagi kesalahan di bawah Akta Makanan 1983, Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975 dan Peraturan-Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004, sebelum fail-fail siasatan tersebut dikemukakan kepada Timbalan Pendakwa Raya.
- Sebanyak 4 kursus bagi pengukuhan sumber manusia telah diadakan iaitu Kursus Teknik Penyiasatan, Kursus Penggunaan Akta Keterangan, Kursus Siasatan Dan Pengenalan Jentik-Jentik Dibawah APSPP 1975 dan Kursus Pemakaian Akta Keterangan, Teknik Siasatan dan Tatacara Mahkamah dan Pendakwaan. Semua kursus ini diadakan bagi PPKP U 29, PPKP U 32, PPKP U 36, PKP U41/42 dan Pembantu Kesihatan Awam.
- Pendakwaan bagi kesalahan di bawah Akta Makanan 1983, daripada 117 kesalahan dikesan sebanyak 112 kes dibawa ke mahkamah dan baki sebanyak 5 kes diarah untuk tidak diambil tindakan kerana arahan Timbalan Pendakwa Raya. Daripada 99 kes yang selesai 77 kes telah didenda dan 22 kes lagi ditarik balik, A&D dan DNNA.
- Sebanyak 764 kesalahan tidak membayar kompaun di bawah Peraturan - Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004 dan sebanyak 939 kesalahan tidak membayar kompaun di bawah Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975 belum disiapkan siasatan untuk diserahkan kepada TPR untuk arahan selanjutnya. Kes tersebut akan diselesaikan siasatan pada tahun 2013
- Semua reten bulanan aktiviti penguatkuasaan dihantar dalam tempoh yang ditetapkan kecuali reten penguatkuasaan mingguan yang kadangkala terlewat sedikit.

3.11

*Unit PROMOSI KESIHATAN***PENDAHULUAN**

Unit Promosi Kesihatan merupakan salah satu unit di Bahagian Kesihatan Awam di Jabatan Kesihatan Negeri. Tujuan utama unit ini ialah untuk menyebarkan maklumat kesihatan melalui pelbagai pendekatan kepada kumpulan sasaran. Unit ini melaksanakan aktiviti yang lebih menyeluruh ke arah peningkatan pengetahuan, perubahan amalan dan tingkahlaku kesihatan melalui 5 strategi promosi kesihatan iaitu :

- Menwujudkan atau mengukuhkan polisi-polisi kesihatan
- Menyediakan prasarana yang menyokong ke arah perubahan dengan kerjasama pelbagai pihak, kerajaan, swasta dan NGO
- Menyebarkan maklumat kesihatan melalui pelbagai pendekatan
- Menggalakkan penyertaan masyarakat
- Menyesuaikan perkhidmatan kesihatan dengan keperluan semasa

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

Sepanjang tahun 2012 aktiviti yang dilaksanakan berjaya mendapat sokongan dan kerjasama dari semua daerah, agensi kerajaan dan swasta, Pertubuhan Sukarela (NGO) serta masyarakat. Aktiviti yang dijalankan sepanjang tahun adalah seperti berikut :

- Kempen Cara Hidup Sihat
- Program Doktor Muda
- PROSTAR
- Pusat Promosi Kesihatan Komuniti
- Program Siswa Sihat (PROSIS)
- Kem Kesihatan
- Latihan
- Penglibatan Masyarakat Dalam Aktiviti Promosi Kesihatan
- Penyebaran Maklumat
- Media cetak

KEMPEN CARA HIDUP SIHAT

Kempen Cara Sihat pada tahun ini masih mengekalkan tema Sihat Sepanjang Hayat memberi penekanan kepada 5 aspek amalan :

- Aktiviti fizikal
- Pemakanan sihat
- Menangani stress dengan bijak
- Tidak merokok
- Jauhi alkohol

Bagi tahun 2012 beberapa aktiviti yang telah dijalankan sempena Kempen Cara Hidup ialah :

Kem Kesihatan Sihat Sepanjang Hayat
Program Siswa Sihat (PROSIS)

Kem Kesihatan Sihat Sepanjang Hayat

Bagi mengekalkan kesinambungan penyebaran maklumat kesihatan dan mengekalkan budaya sihat sepanjang hayat maka kem kesihatan sihat sepanjang hayat telah diadakan di daerah- daerah seluruh Negeri Kedah. Kem kesihatan ini adalah bertujuan untuk menyediakan perkhidmatan pemeriksaan kesihatan, ceramah kesihatan dan pameran berkaitan cara hidup sihat di kawasan pedalaman dan juga taman perumahan. Ini adalah untuk memastikan masyarakat faham dan jelas serta mempraktikkan amalan cara hidup sihat. Bagi tahun 2012 sebanyak 79 kem kesihatan telah berjaya dilaksanakan di seluruh Negeri Kedah.

Program Siswa Sihat

Program siswa sihat telah diadakan pada 10 September 2012 di mana pelancaran telah disempurnakan oleh Y.Bhg. Dr. Hayati Binti Radzi, Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) Jabatan Kesihatan Negeri Kedah di Universiti Teknologi Mara Cawangan Kedah. Program ini adalah bertujuan mempromosikan amalan cara hidup sihat dan memperkasakan siswa dan siswi dengan menubuhkan kumpulan M10. Kumpulan ini berperanan dalam memastikan siswa dan siswi mengamalkan cara hidup sihat serta menjadikan amalan cara hidup sihat sebagai budaya universiti. Tema yang diberi penekanan dalam program ini ialah 'Siswa Sihat, Siswa Cergas'. Skop pula menekankan elemen cara hidup sihat iaitu lakukan aktiviti fizikal (berjalan 10,000 langkah sehari) dan makan secara sihat (kurangkan lemak dalam diet seharian).

Di antara aktiviti yang dilaksanakan sepanjang program tersebut ialah majlis perasmian, persembahan u-robik, pameran, sukaneka, taklimat catering sihat, permainan u-games, saringan kesihatan, sesi berjalan 10,000 langkah, bicara siswa dan explore. Seramai 3,000 siswa dan siswi telah hadir dalam semua aktiviti yang dijalankan .

PROGRAM KELAB DOKTOR MUDA

Bagi tahun 2012 sebanyak 17 buah sekolah baru telah berjaya menubuhkan Kelab Doktor Muda. Bagi tahun 2012 Jabatan Kesihatan Negeri dengan kerjasama Jabatan Pelajaran Negeri telah Berjaya menganjurkan dua aktiviti utama iaitu Kursus TOT Kelab Doktor Muda kepada Guru Penasihat Kelab Doktor Muda dan Kem Doktor Muda untuk ahli kelab Doktor Muda. Kursus TOT Kelab Doktor Muda Peringkat Negeri telah berjaya dilaksanakan pada 11-13 Oktober 2012 di Pusat Latihan Guru Dalam Perkhidmatan, Sungai Karangan Kulim.

Jadual 3.11.1	
Bilangan Kelab Doktor Muda Yang Ditubuhkan Mengikut Tahun Bagi Negeri Kedah Darul Aman	
Tahun	Bilangan sekolah
2008	44
2009	23
2010	37
2011	26
2012	17

Manakala Kem Doktor Muda Peringkat Negeri pula telah berjaya dilaksanakan sebanyak 2 sesi iaitu pada 28-30 September 2012 dan 8-10 November 2012 bertempat di Pusat Kokurikulum Sg. Tiang, Pendang Kedah. Pencapaian Kelab Doktor Muda yang berjaya ditubuhkan di Negeri Kedah dapat ditunjukkan seperti Jadual 3.11.1

PROGRAM SIHAT UNTUK REMAJA (PROSTAR)

Pada tahun 2012 sebanyak 11 sekolah menengah di Negeri Kedah telah berjaya menubuhkan kelab PROSTAR sekolah. Bagi memantapkan Kelab PROSTAR sekolah, satu sesi taklimat pengukuhan untuk guru-guru pembimbing diadakan di semua daerah di Negeri Kedah. Manakala bilangan temuseru yang dijalankan sepanjang tahun 2012 ialah sebanyak 40 aktiviti. Bilangan kelab PROSTAR sekolah yang baru ditubuhkan pada tahun 2012 dapat ditunjukkan dalam Jadual 3.11.2

Jadual 3.11.2

Bilangan Kelab PROSTAR sekolah yang ditubuhkan Mengikut Tahun Bagi Negeri Kedah Darul Aman

Tahun	Bilangan sekolah
2008	11
2009	9
2010	11
2011	14
2012	11

Daripada jumlah tersebut seramai 263 pelanggan hadir untuk aktiviti makan secara sihat, 3871 pelanggan hadir untuk aktiviti senaman dan aktiviti fizikal, 1042 pelanggan hadir untuk aktiviti minda sihat dan 125 pelanggan hadir bagi aktiviti ceramah diabetes dan 106 pemeriksaan sendiri payu dara. Kehadiran klien ke PPKK sejak dibuka pada tahun 2007 hingga 2012 ditunjukkan dalam Jadual 3.11.3

Jadual 3.11.3

Kehadiran Klien ke PPKK Alor Setar Mengikut Tahun Bagi Negeri Kedah Darul Aman

Tahun	Kehadiran
2008	4,446
2009	8,958
2010	5,467
2011	5,466
2012	5,407

Jadual 3.11.4

Pencapaian Kem Kesihatan Bagi Negeri Kedah Darul Aman

Tahun	Bilangan kem kesihatan	Kehadiran
2008	153	30,403
2009	86	33,443
2010	129	45,924
2011	169	50,700
2012	233	69,900

PUSAT PROMOSI KESIHATAN KOMUNITI (PPKK)

Aktiviti di Pusat Promosi Kesihatan Komuniti (PPKK) Negeri Kedah berjalan dengan lancar dan tersusun sepanjang tahun 2012. Ini kerana komitmen yang telah diberikan oleh klien dan juga anggota yang bertugas di PPKK sangat berkesan. Perkhidmatan di PPKK mula beroperasi dari pukul 10.00 pagi hingga 6.00 petang pada setiap hari Ahad hingga Khamis, kecuali pada hari cuti.

Sepanjang tahun 2012, seramai 5,407 pelanggan telah hadir mendapatkan perkhidmatan di Pusat Promosi Kesihatan Komuniti.

KEM KESIHATAN

Sepanjang tahun 2012, sebanyak 233 kem Kesihatan telah diadakan diseluruh negeri di mana kehadiran dalam kem kesihatan seramai 69,900 orang. Ianya melibatkan kawasan perumahan, kampung, estet dengan kerjasama penduduk tempatan. Aktiviti di kem tersebut merangkumi aktiviti ceramah, pameran, masakan sihat, perkhidmatan kesihatan, kuiz kesihatan, gotong-royong membersihkan kawasan, pertandingan mewarna poster, kempen cuci tangan, dan lain-lain. Di samping itu, kem kesihatan juga diadakan di Pusat Infokesihatan. Bilangan kem kesihatan tersebut dapat ditunjukkan dalam Jadual 3.11.4.

LATIHAN

Sepanjang tahun 2012, sebanyak 5 latihan telah dianjurkan oleh Unit Promosi Kesihatan. Latihan ini adalah untuk bertujuan untuk mempertingkatkan pengetahuan anggota kesihatan dalam aspek teknikal dan pembentukan sahsiah diri. Pencapaian latihan tahun 2012 dapat ditunjukkan dalam Jadual 3.11.5.

Jadual 3.11.5

Pencapaian Latihan Tahun 2012 Bagi Unit Promosi Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

Tajuk	Tarikh	Peserta	Bilangan
Kursus Grafik dan Penerbitan Bahan Pendidikan Kesihatan	27-29 Februari 2012	Pembantu Kesihatan Awam, Juru Audio Visual, Pembantu TADBIR, Pen. Peg. Teknologi Maklumat, Pegawai Zat Makanan, Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran	43 Orang
Kursus Komunikasi Berkesan dan Kempen Cara Hidup Sihat	26-28 Mac 2012	Penolng Pegawai Kesihatan Persekitaran, Pembantu kesihatan Awam, Jururawat Kesihatan dan Jururawat Masyarakat.	51 Orang
Kursus Sistem Pengumpulan Data Aktiviti Pendidikan Kesihatan (SISPEK)	4-5 April 2012	Pegawai Pendidikan Kesihatan, Penolng Pegawai Kesihatan Persekitaran Kanan, Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran, Pembantu Kesihatan Awam	40 Orang
Kursus Mobilisasi Masyarakat	02-04 Oktober 2012	Pegawai Sains Pemakanan, dan Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran	44 Orang
Kursus TOT Fasilitator Kelab Doktor Muda	11-13 Oktober 2012	Guru Pembimbing Doktor Muda dan Penolong Pegawai Persekitaran	150 orang

Selain daripada itu sebanyak 11 kursus Teras Promosi Kesihatan telah berjaya dilaksanakan bersama penyelaras Unit Promosi Kesihatan Daerah. Kursus ini dirancang di Peringkat negeri dan dilaksanakan di semua daerah seluruh negeri Kedah.

PENGLIBATAN MASYARAKAT DALAM AKTIVITI PROMOSI KESIHATAN

Penglibatan masyarakat merupakan antara strategi utama dalam merancang dan melaksana program Promosi Kesihatan selaras dengan konsep dalam Penjagaan Kesihatan Asas (Primary Health Care) yang bertujuan memupuk rasa tanggungjawab individu dan masyarakat untuk menjaga kesihatan diri melalui daya usaha sendiri dalam masyarakat setempat.

Pusat Info Kesihatan Masyarakat

Pusat Info Kesihatan Masyarakat yang dikendalikan oleh sahabat kesihatan atau panel penasihat atau Jawatankuasa Keselamatan dan Kemajuan Kampung (JKKK) di kawasan masing-masing telah berjaya memperkasakan penduduk dalam penjagaan kesihatan.

Pada tahun 2012, semua daerah (11 pusat infokesihatan) di Negeri Kedah mempunyai pusat infokesihatan di mana Pusat Info Kesihatan Masyarakat di Tobiar Pendang masih lagi mengekalkan sebagai Pusat Info contoh di Negeri Kedah dalam usaha memberi maklumat kesihatan kepada penduduk setempat. Antara aktiviti yang dijalankan di Pusat Info Kesihatan ialah kem kesihatan, pemeriksaan kesihatan, senomrobik, ceramah, nasihat individu dan aktiviti berkaitan kemasyarakatan serta aktiviti berkaitan kempen cara hidup sihat.

PENYEBARAN MAKLUMAT

Peranan anggota kesihatan memberi maklumat kesihatan kepada orang ramai merupakan salah satu aktiviti yang penting dalam mempertingkatkan pengetahuan mengenai kesihatan. Di antara aktiviti yang dilaksanakan oleh anggota kesihatan ialah ceramah, dialog, pameran dan tunjuk cara. Sepanjang tahun 2012 pencapaian aktiviti tersebut dapat ditunjukkan dalam Jadual 3.11.6.

Jadual 3.11.6

Pencapaian Aktiviti Pendidikan Kesihatan tahun 2012 Bagi Negeri Kedah Darul Aman

Bil.	Aktiviti	Bilangan Sesi
1	Ceramah	8984
2	Dialog	8160
3	Pameran	1122
4	Tunjuk Cara	23946

Melalui Radio Malaysia Kedah

Penyebaran maklumat kesihatan melalui radio Malaysia Kedah merupakan salah satu saluran yang penting dalam menyedarkan masyarakat tentang pentingnya kesihatan. Di antara aktiviti yang diadakan ialah slot ceramah, berita radio, pengumuman spontan dan jingles yang siarkan dari semasa ke semasa yang bertujuan memberi maklumat terkini mengenai kesihatan. Keseluruhannya, pada tahun 2012 sebanyak 52 slot telah diberikan oleh pihak Radio Malaysia Kedah kepada Jabatan Kesihatan Negeri Kedah seperti ditunjukkan dalam Jadual 3.11.7.

Jadual 3.11.7

Pencapaian Program Ceramah Radio Kesihatan Tahun 2012 Bagi Negeri Kedah Darul Aman

Bil	Nama Penceramah	Jawatan / Tempat Bertugas	Tajuk Ceramah	Tarikh Ceramah
1	Dr. Sri Wahyu Taher	Pakar Perubatan Keluarga KK Bandar Sg. Petani PKD Kuala Muda	Obesiti	4/1/12
2	En. Anuar B Ismail	KPP (Kaji Serangga)	Lalat Masalah dan Kawalan	11/1/12
3	Dr. Nazelia Bt Thibroni	Klinik Pakar Dermatologi, Hospital Sultanah Bahiyah	Atopic Eczema	18/1/12
4	Pn. Suriana Bt Johari	PPK (Pemakanan), JKN	Pemakanan & Obesiti	25/1/12
5	Muthuraman a/l Sellathurai Pathar	Pegawai Pemulihan Perubatan Cara Kerja Hospital Sultanah bahiyah	Klinik Berhenti Merokok	1/2/12
6	Dr. Sarmiza Bt Saad	Pakar Perubatan & Kesihatan Keluarga	Breast Screening	8/2/12
7	Pn. Mar 'Ain Bt Murad	Unit Pendidikan Kesihatan, Hospital Sultanah Bahiyah	Sambutan Hari Kanser Sedunia	15/2/12
8	Dr. Lutpiyudin B Azidin	KPP (Vektor)	Penyakit Demam Denggi	22/2/12
9	Dr. Hasliza Bt Ali	Klinik Pakar Oftalmologi Hospital Sultanah Bahiyah	Pencegahan kebutaan	29/2/12
10	Dr. Hasniza Hasim	Pakar Perubatan Keluarga KK Merbok PKD Kuala Muda	Kesihatan Mental Remaja (Adolescent Mental Health)	7/3/12
11	Dr. Uma Salmah Bt Abdul Kadir	KPP (CDC)	Sambutan Hari Tibi Sedunia (24 Mac)	14/3/12
12	Dr. Latifah Bt Ab Rahman	KPP (NCD)	Sambutan Hari Kesihatan Sedunia (7 April)	21/3/12
13	Dr. Choong Pheik Sian	Klinik Pakar Kanak-kanak Hospital Sultanah Bahiyah	Syndrome Down	28/3/12
14	Di Siti Aishah Johari	Pakar Perubatan Keluarga KK Pokok Sena PKD Kota Setar	Kriteria Kelayakan Perubatan Perancang Keluarga	4/4/12
15	Chong Hooi Ching & Teh Soo Mei	Pegawai Farmasi S41 Hospital Sultanah Bahiyah	Pengurusan Insulin Value Added Service	18/4/12

Bil	Nama Penceramah	Jawatan / Tempat Bertugas	Tajuk Ceramah	Tarikh Ceramah
17	Ong Tean Ling	Kualiti & Mutu Makanan JKN	Makanan Selamat Tanggungjawab Bersama	25/4/12
18	En Khairul Azhar B Abdullah	PZM, PKD Baling	Sambutan Bulan Pemakanan	2/5/12
19	Dr. Sarmiza Bt Saad	Pakar Perubatan & Kesihatan Keluarga	Imunisasi Kanak-kanak	2/5/12
20	Dr. Mustaffa	Klinik Perubatan Dada Hospital Sultanah Bahiyah	Penyakit Asma	16/5/12
21	En. Saleh B Arifin	KPPKP (I & P) JKN	Penguatkuasaan penjualan rokok	23/5/12
22	Dr. Latifah Bt Abd Rahman	KPP (NCD)	Minggu Tanpa Tembakau Kebangsaan (31 Mei – 6 Jun)	30/5/12
23	Pn. Esim A/P Din Niam	Unit Transfusi Hospital Sultanah Bahiyah	Pendermaan Darah	6/6/12
24	Dr. Abdul Jalil Ahmad	KK Tunjang PKD Kubang Pasu Pakar Perubatan Keluarga	Kepentingan Pemeriksaan Kesihatan Bakal Jemaah Haji	21/3/12
25	Pn. Norazila Abd. Ghani	Jabatan Farmasi Hospital Sultanah Bahiyah	Kempen Kenali Ubat Anda	20/6/12
26	Dr. Hjh. Farehah Bt Othman	Ketua PenolongPengarah (Penguatkuasaan) Pergigian JKN	Pengamalan Pergigian Haram	27/6/12
27	Dr. Rashidi B M. Saring	Jabatan Perubatan Jiwa Hospital Sultanah Bahiyah	Kesihatan Mental	4/7/12
28	Dr. Abdul Jamil Ahmad	Pakar Perubatan Keluarga KK Guar Chempedak PKD Yan	Rawatan Gantikan Methadone (Methadone Maintenance Therapy)	11/7/12
29	Dr. Nurul Akhmar Omar	Jabatan Pengimejan Diagnostik, Hospital Sultanah Bahiyah	Saringan Mammografi	18/7/12
30	Dr. Habshoh Hat	Pakar Perubatan Keluarga KK Jeniang PKD Sik	Cervical Cancer	25/7/12
31	Pn. Rohida Bt Saleh Hudin	KPP (Pemakanan)	Sambutan Minggu Penyusuan Susu Ibu Sedunia (1 – 7 Ogos)	1/8/12
32	Dr. Kerpagam A/P S R Nadarajan	Jabatan Anestesiologi Hospital Sultanah Bahiyah	Pendermaan Organ	8/8/12
33	Dr. Shareh Azizan B Shareh Ali	KPP (KPAS)	Perubahan Iklim dan Kesihatan	15/8/12
34	Dr. Uma Salmah bt. Abdul Kadir	KPP (CDC)	TIBI	22/8/12
35	Dr. Jamaliah Bt Omar	Pegawai Pergigian/Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kota Setar/Pendang	Pencegahan Penyakit-Penyakit Pergigian	29/8/12
36	Puan Ong Hai Choo	Unit Fisioterapi Hospital Sultanah Bahiyah	Fisioterapi	5/9/12
37	Dr. Zamri Mansor	Pakar Perubatan Keluarga KK Kupang PKD Baling	Kepentingan Senaman	12/9/12
38	En. Kalaiarsan A/L Govindarajoo	Pegawai Farmasi S 44 JKN	Ubar berdaftar dan kosmetik bernotifikasi	19/9/12

Bil	Nama Penceramah	Jawatan / Tempat Bertugas	Tajuk Ceramah	Tarikh Ceramah
39	Dr. Mohd Faizal	Klinik Pakar Kardiologi Hospital Sultanah Bahiyah	Sambutan Hari Jantung Sedunia (26 September)	26/9/12
40	Dr. Shakirah Ismail	Pakar Perubatan Keluarga KK Kulim PKD Kulim	Menangani Stres	3/10/12
41	Dr. Rashidi B M. Saring	Jabatan Perubatan Jiwa Hospital Sultanah Bahiyah	Sambutan Hari Kesihatan Mental Sedunia (10 Oktober)	10/10/12
42	Dr. Kerpagam A/P CR Nadarajan	Jabatan Anaesthesiology Hospital Sultanah Bahiyah	Minggu Kesedaran Pendermaan Organ (16 - 24 Oktober)	17/10/12
43	Pn. Norazlina Bt Ramli	Pegawai Farmasi S 44 JKN	Campurpalsu dalam ubat tidak berdaftar, kosmetik dan makanan	24/10/12
44	Dr. Hjh. Zaini Bt Mansor	Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian)/ JKN	Sambutan Minggu Kesedaran Kanser Mulut	31/10/12
45	Pn. Nor Azlina Bt Mohamad Noh	PZM, PKD Kubang Pasu	Pemakanan Remaja	7/11/12
46	Dr. Sri Wahyu Taher	Pakar Perubatan Keluarga KK Bandsar Sg. Petani PKD Kuala Muda	Sambutan Hari Diabetes Sedunia (14 November)	14/11/12
47	Dr. Zaini	Klinik Pakar Oral Maksilofasial Hospital Sultanah Bahiyah	-	21/11/12
48	Dr. Zahariyah Bt Yaacob	KPP (HIV / AIDS)	Sambutan Hari AIDS Sedunia (1 Disember) HIV dari Ibu ke Anak	28/11/12
49	Mr. Samad	Klinik Pakar Orthopedik Hospital Sultanah Bahiyah	Knee Injury in sport (Kecederaan Lutut)	5/12/12
50	Dr. Mohd Faudzi Abdullah	Pakar Perubatan Keluarga KK Padang Serai PKD Kulim	Hypertension	12/12/12
51	Dr. Farique Rizal B Abdul Hamid	Klinik Pakar Pembedahan Hospital Sultanah Bahiyah	-	19/12/12
52	Dr. Uma Salmah Bt Abdul Kadir	KPP (CDC)	Penyakit Zoonotik	26/12/12
53	Dr. Hayati bt. Mohd Radzi	TPKN (KA)	Isu-isu Semasa Penyakit	17/12/12

Kempen Cuci Tangan Kanak-Kanak Tadika dan Pra Sekolah

Pada tahun 2012, 100% kanak-kanak tadika dan prasekolah di seluruh Negeri Kedah telah didedahkan dengan kemahiran mencuci tangan. Aktiviti ini dijalankan dengan kerjasama Pihak sekolah, Tadika Kemas dan Perpaduan. Selain dari itu kempen mencuci tangan juga menjadi salah satu aktiviti di dalam program kesihatan seperti Kem-Kem Kesihatan yang dianjurkan oleh kesihatan daerah.

Unit Bergerak Pendidikan Kesihatan (UBPK)

Unit Bergerak Pendidikan Kesihatan merupakan salah satu lagi saluran yang digunakan oleh Unit Promosi Kesihatan dalam penyebaran maklumat kesihatan kepada orang ramai. Pada tahun 2012, UBPK telah memberi tumpuan kepada aktiviti promosi kesihatan dalam aspek pencegahan penyakit berjangkit yang memberi tumpuan kepada amalan cuci tangan yang betul dan etika batuk. Berikut adalah pencapaian Unit Bergerak Pendidikan Kesihatan sepanjang tahun 2012 dapat ditunjukkan dalam Jadual 3.11.8.

Jadual 3.11.8

Pencapaian Unit Bergerak Pendidikan Kesihatan Tahun 2011 bagi Negeri Kedah Darul Aman

Aktiviti	Bilangan Sesi
Hebahan Awam	5349
Pemasangan Alat Siaraya	241
Pameran	178
Ceramah	121
Kem Kesihatan	127
Tayangan video	54
Rakaman video	9

MEDIA PENDIDIKAN KESIHATAN

Media pendidikan kesihatan merupakan bahan sokongan dalam mempromosikan kesihatan. Di antara media pendidikan kesihatan yang dikeluarkan oleh Unit Promosi Kesihatan ialah risalah, poster, bunting, kain rentang, buku kecil, koleteral, 'flyer', klip video dan bahan pameran.

Sepanjang tahun 2012 media pendidikan kesihatan yang dikeluarkan oleh Unit Promosi Kesihatan dipaparkan seperti dalam Jadual 3.11.9.

KESIMPULAN

Sepanjang tahun 2012 tumpuan utama Unit Promosi Kesihatan adalah dalam mempromosikan amalan 7 langkah mencuci tangan yang betul dan etika batuk dalam usaha mencegah penyebaran penyakit berjangkit. Selain itu promosi dalam aspek kawalan dan pencegahan penyakit Demam Denggi tetap menjadi keutamaan Unit Promosi Kesihatan. Bagi mengekang penyakit di atas, pendidikan kesihatan berterusan kepada masyarakat dengan kerjasama bersepadu di antara agensi-agensi kerajaan, Pertubuhan Sukarela dan masyarakat sangat diperlukan bagi memastikan maklumat kesihatan ini dapat disampaikan dengan lebih berkesan kepada kumpulan sasaran dan akan mencapai matlamatnya. Usaha ini akan membuahkan hasil sekiranya masyarakat sama-sama menghayati mesej yang disampaikan dan terus mengamalkan apa yang disampaikan serta menjadikan ia sebagai budaya dalam kehidupan seharian.

Jadual 3.11.9		Pencapaian Media Pendidikan Kesihatan tahun 2012 Bagi Negeri Kedah Darul Aman	
Bil	Jenis Bahan	Tajuk	Bilangan
	Risalah	Denggi	50,000
		Jantung Tersayang Teruslah Berdenyut	50,000
		Penyakit Buah Pinggang	50,000
		Penyakit Diabetes	50,000
		Penyakit Tekanan Darah Tinggi	50,000
		Tibi	50,000
		Kusta	50,000
		Demam Denggi	50,000
	Bahan Pameran	Sihat Sepanjang Hayat	53
		Penyakit Tibi, Diabetes, Sakit Jantung, Kanser, Denggi Dan Tekanan Darah Tinggi	72
	Billboard	KCHS, Merokok	33
	Banner	Kempen Demam Denggi	60
		Nafas Baru Bermula Ramadhan	85
		Kursus Training Of Trainers Doktor Muda	1
		Forum Kajian Sistem Kesihatan Malaysia	3
	Mencetak Buku	Diari PKK 201	2,000
		Buku Sispek	4,000
	Penanda Buku	Etika Batuk Dan 7 Langkah Cuci Tangan	20,000
		-	500
		Buku Malaysia Report	12
		Kempen Cara Hidup Sihat	8
		Denggi	5,000
		-	1
	Sijil Penyertaan	Program Siswa Sihat	5,000
		Kursus Tot Program Siswa Sihat	100
		Kursus Training Of Trainers Doktor Muda	125
		Doktor Muda	5,000
		Doktor Muda	18,000
		Kursus Training Of Trainers Doktor Muda	40
		Program Forum Kajian Sistem Kesihatan Malaysia	800
		Kursus Training Of Trainers Doktor Muda	160
		Sihat Sepanjang Masa	53
		Sihat Sepanjang Hayat	1,500

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
PERUBATAN

3

*Bahagian PERUBATAN***PENDAHULUAN**

Jabatan Kesihatan Negeri Kedah terdiri daripada enam bahagian. Salah satu daripada enam komponen utama ini adalah Bahagian Perubatan.

Bahagian ini diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) yang bertanggungjawab ke atas urusan perkhidmatan hospital-hospital negeri termasuk Perkhidmatan Kepakaran dan Subkepakaran, Perkhidmatan Sokongan Klinik Hospital, Pengurusan Teknikal Rawatan Perubatan, Kejuruteraan (Operasi Hospital), Penyelenggaraan Rekod Perubatan, Kawalan Amalan Perubatan Swasta dan Kawalan Kualiti Perkhidmatan Perubatan.

Program Perubatan berperanan menyediakan perkhidmatan perawatan di tahap sekunder dan tertieri. Disamping itu juga, program ini menyediakan perkhidmatan pengesanan penyakit (*diagnostic*), promosi kesihatan (*promotive*) dan pemulihan (*rehabilitative*) kepada semua penduduk di Negeri Kedah.

Selain daripada hospital kerajaan, terdapat juga 332 klinik perubatan swasta, 9 hospital swasta dan sebuah rumah bersalin swasta yang memberi perkhidmatan primer, sekunder dan tertieri kepada populasi negeri Kedah.

HOSPITAL KERAJAAN DI NEGERI KEDAH

Terdapat 9 buah hospital di negeri Kedah yang terdiri dari sebuah Hospital Negeri, empat buah Hospital Berpakar dan lima buah Hospital Tanpa Pakar. Jumlah keseluruhan katil rasmi di hospital-hospital negeri Kedah adalah 2,387 dan jumlah katil yang digunakan pula adalah 2,343. Jumlah kedatangan pesakit luar bagi tahun 2012 adalah 1,398,801 orang sementara jumlah kemasukan adalah 192,749 orang.

SKOP PERKHIDMATAN PERUBATAN

Semua hospital kerajaan di Negeri Kedah menawarkan perkhidmatan melalui empat (4) aktiviti utama iaitu:

- a) Perkhidmatan Pesakit Luar
 - Pesakit Luar Am (kecuali di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi)
 - Klinik Pakar
- b) Perkhidmatan Pesakit Dalam
- c) Perkhidmatan Kecemasan dan Trauma
- d) Rawatan Ambulatori (*Ambulatory care*)

Perkhidmatan di atas disokong oleh Perkhidmatan Sokongan Klinikal dan Bukan Klinikal. Taraf perkhidmatan dan kepelbagaian perkhidmatan yang diberikan bergantung kepada keperluan dan taraf hospital itu sendiri. Hospital-hospital di Negeri Kedah dikategorikan seperti berikut :

Hospital Negeri

- Hospital Sultanah Bahiyah

Hospital Daerah Dengan Pakar

- Hospital Sultan Abdul Halim
- Hospital Kulim
- Hospital Langkawi

Hospital Daerah Tanpa Pakar

- Hospital Baling
- Hospital Sik
- Hospital Jitra
- Hospital Yan
- Hospital Kuala Nerang

PERKHIDMATAN KEPAKARAN DAN SUBKEPAKARAN

Negeri Kedah mempunyai empat buah hospital yang memberi perkhidmatan kepakaran iaitu Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi. Pada tahun 2012 jumlah kedatangan pesakit luar pakar bagi hospital berpakar adalah 522,707 orang sementara jumlah keseluruhan termasuk pakar atas lawatan adalah 544,414 orang. Jadual 4.1 hingga Jadual 4.3 menunjukkan bidang perkhidmatan kepakaran yang disediakan oleh hospital-hospital yang berkaitan.

Jadual 4.1	Perkhidmatan Kepakaran Sekunder dan Kepakaran Tertiari (Subkepakaran) Hospital Sultanah Bahiyah 2012	
Hospital	Bidang Kepakaran	
Hospital Sultanah Bahiyah	Sekunder	Tertiari (Subkepakaran)
	1. Perubatan Am	Perubatan Respiratori Nefrologi Gastroenterologi Kardiologi Infectious Diseases Neurologi
	2. Pembedahan Am	Pembedahan Kolorektal Urologi Pembedahan Pediatrik Pembedahan Plastik Pembedahan Hepato-Pancreato Biliari Neurosurgery
	3. Obstetrik & Ginekologi	Gynae Onkologi Kesuburan & Feto-Maternal Medicine Perubatan Reproduktif Urogynaecologi
	4. Oftalmologi	Pembedahan Glaukoma Pembedahan Vitreo-Retinal Pembedahan Kornea
	5. Ortopedik	Pembedahan Arthroplasti Pembedahan Spinal
	6. Psikiatri & Kesihatan Mental	Psikiatri dalam komuniti
	7. Otorinolaringologi (ORL)	Otorinolaringologi Pediatrik Head and Neck
	8. Pediatrik	Neonatal Intensive Care Adolescent (Perubatan Remaja)
	9. Dermatologi	
	10 Anestesiologi	Pediatrik Anestesia Intensif Care Level 3
	11. Pengimejan Diagnostik	
	12. Patologi	Gastro-Hepato-Billiari Patologi
	13. Forensik	Forensik Histopathology
	14. Kecemasan & Trauma	
	15. Oral Maksilo Facial	
	16. Pergigian Pediatrik	

Jadual 4.2 Perkhidmatan Kepakaran Sekunder dan Kepakaran Tertiari di Hospital Sultan Abdul Halim Tahun 2012		
Hospital	Bidang Kepakaran	
Hospital Sultan Abdul Halim	Sekunder	Tertiari
	1. Perubatan Am	Perubatan Repiratori Nefrologi
	2. Pembedahan Am	Pembedahan Torasik
	3. Obstetrik & Ginekologi	Gynae Laparoscopic Surgery
	4. Pediatrik	Paediatric Infectious Diseases
	5. Anestesiologi	
	6. Pengimejan Diagnostik	
	7. Patologi	
	8. Oftalmologi	
	9. Psikiatri	
	10. Ortopedik	
	11. Otorinolaringologi (ORL)	
	12. Oral Maksilo Facial	
	13. Kecemasan dan Trauma	
	14. Perubatan Oral (Oral Medicine)	

Jadual 4.3 Perkhidmatan Kepakaran Sekunder di Hospital Kulim dan Hospital Langkawi Tahun 2012		
Hospital	Bidang Kepakaran	
Hospital Kulim	Sekunder	Tertiari
	Perubatan Am	
	Pembedahan Am	Pembedahan Kolorektal
	Obstetrik & Ginekologi	
	Pediatrik	
	Anestesiologi	
	Ortopedik	
Hospital Langkawi	Kecemasan dan Trauma	
	Perubatan Am	
	Pembedahan Am	
	Otopedik	
	Obstetrik dan Ginekologi	
	Anestesiologi	

PERKHIDMATAN PESAKIT LUAR

Perkhidmatan Pesakit Luar Hospital-hospital Negeri Kedah meliputi Jabatan Pesakit Luar Am, Jabatan Kecemasan dan Trauma , Klinik Pakar dan Perkhidmatan Rawatan Harian (*Day Care Services*).

Perkhidmatan Kecemasan dan Trauma

Semua hospital Kerajaan Negeri Kedah menyediakan Perkhidmatan Kecemasan dan Trauma. Perkhidmatan ini merangkumi Perkhidmatan Ambulan, Rawatan Kecemasan dan Pusat perkhidmatan Bersepadu (*One stop Crisis Centre*). Perkhidmatan ambulan pula dibahagikan kepada perkhidmatan pra-hospital (*Pre-hospital Care*) dan perkhidmatan rujukan. Perkhidmatan Liputan Perubatan (*Medical Coverage*) bagi majlis resmi yang dihadiri oleh orang-orang kenamaan dan acara sukan berisiko juga merupakan perkhidmatan yang diberikan oleh Jabatan/Unit Kecemasan dan Trauma.

Jumlah Kedatangan pesakit ke Jabatan/Unit Kecemasan dan Trauma hospital-hospital di Negeri Kedah meningkat 4.8% dari 577,716 kepada 605,513. Secara purata kes-kes kecemasan adalah sebanyak 82% manakala selebihnya adalah kes-kes bukan kecemasan.

Data di Jadual 4.5 menunjukkan Hospital Jitra menerima purata 182 orang pesakit sehari di Jabatan Kecemasan yang agak jauh lebih tinggi daripada lain-lain hospital tanpa pakar. Maklumat lengkap statistik pesakit di Jabatan/Unit Kecemasan dan Trauma adalah seperti dijadualkan dalam Jadual 4.4 hingga Jadual 4.8 (sila rujuk jadual tersebut).

Jadual 4.4	10 Sebab Utama Kedatangan Pesakit Luar Di Unit Kecemasan, 2012
1.	<i>Diseases of the respiratory system</i>
2.	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>
3.	<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>
4.	<i>Disease of digestive system</i>
5.	<i>Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue</i>
6.	<i>Disease of the circulatory system</i>
7.	<i>Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue</i>
8.	<i>Disease of the genitourinary system</i>
9.	<i>Certain infectious and parasitic diseases</i>
10.	<i>Diseases of the Nervous System</i>

Jadual 4.5		Jumlah Kedatangan di Jabatan/Unit Kecemasan di Hospital-Hospital Negeri Kedah 2010 - 2012			
Hospital	2010	2011	2012	Purata Harian	% Perubahan berbanding tahun 2011
Sultanah Bahiyah	116,643	134,178	142,011	388	5.84
Sultan Abdul Halim	97,633	104,548	111,089	304	6.26
Kulim	71,593	78,018	82,651	226	5.94
Langkawi	50,541	51,059	51,733	141	1.32
Baling	42,957	41,745	41,748	114	0.01
Sik	31,864	34,714	34,654	95	-0.17
Yan	34,511	36,989	40,617	111	9.81
Jitra	65,936	64,940	66,624	182	2.59
Kuala Nerang	28,970	31,525	34,386	94	9.08
Jumlah	540,648	577,716	605,513	1,654	4.81

Jadual 4.6		Kedatangan Pesakit (Kes Ringan dan Kes Kecemasan) Jabatan / Unit Kecemasan di Hospital-hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012					
Hospital	2010		2011		2012		% Kes Bukan Kecemasan drp jumlah kedatangan ke Jab Kecemasan
	Bukan Kecemasan	Kes Kecemasan	Bukan Kecemasan	Kes Kecemasan	Bukan Kecemasan	Kes Kecemasan	
Sultanah Bahiyah	14,474	102,169	16,097	11,8081	17,666	124,345	14.21
Sultan Abdul Halim	13,847	83,786	19,782	84,766	20,294	90,795	22.35
Kulim	12,585	59,008	13,238	64,780	4,933	77,718	6.35
Langkawi	25,670	24,871	18,644	32,415	20,077	31,656	63.42
Baling	1,785	41,172	1,420	40,325	1,128	40,620	2.78
Sik	12,718	19,146	7,270	27,444	3,918	30,736	12.75
Yan	470	34,041	215	36,774	161	40,456	0.40
Jitra	24,420	41,516	23,987	40,953	26,728	39,896	66.99
Kuala Nerang	7,901	21,069	12,492	19,033	13,469	20,917	64.39
Jumlah	113,870	426,778	113,145	464,571	108,374	497,139	21.80

Jadual 4.7 Jumlah Pesakit di Wad Pemerhatian "Observation Bay" Jabatan Kecemasan Bagi Tahun 2010 - 2012				
Hospital	Jumlah Katil	Jumlah Pesakit		
		2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	12	15,210	16,791	21,271
Sultan Abdul Halim	12	13,960	16,570	21,257
JUMLAH	24	27,170	33,361	42,528

Jadual 4.8 Jumlah Kes "Circumcision" di Jabatan Kecemasan Bagi Tahun 2010 - 2012			
Hospital	Jumlah Pesakit		
	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	367	367	409
Sultan Abdul Halim	171	230	75
Kulim	121	44	66
Langkawi	128	123	152
Baling	160	156	114
Sik	70	68	99
Yan	111	103	216
Jitra	0	0	0
Kuala Nerang	150	150	150
Jumlah	1,278	1,241	1,281

Klinik Rawatan Pesakit Selepas Waktu Pejabat

Bagi mengatasi masalah kehadiran kes-kes bukan kecemasan yang merangkumi 20% kes-kes yang dirawat di jabatan/unit ini, Klinik Rawatan Pesakit Selepas Waktu Pejabat (KRPSWP) dimulakan. Perkhidmatan ini dimulakan di Hospital Alor Star pada tahun 2002 dan diteruskan di Hospital Sultanah Bahiyah sehingga kini. Hospital lain yang menjalankan KRPSWP adalah Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Jitra dan Hospital Yan. Secara amnya pengurusan klinik ini samada jadual atau pemilihan anggota dilakukan oleh Jabatan Kecemasan. Tenaga kerja pula dibuka pada semua jabatan di hospital-hospital Negeri Kedah, Klinik Kesihatan dan Pegawai Perubatan dari hospital/klinik swasta.

Pada tahun 2012 pemantauan e-masa bagi KRPSWP masih diteruskan bertujuan mengurangkan tempoh menunggu pesakit tidak kritikal untuk mendapat rawatan dari Pegawai Perubatan.

One Stop Crisis Centre (OSCC)

Perkhidmatan ini ditubuhkan adalah bertujuan mengendalikan kes-kes khas seperti, kes-kes penderaan, kes rogol atau liwat dengan lebih berkesan dan sistematik. Secara keseluruhan terdapat peningkatan bagi tahun 2012 berbanding tahun 2011. Jumlah kes OSCC pada tahun 2011 adalah 1,599 kes, meningkat kepada 1,870 kes pada tahun 2012, peningkatan sebanyak 17%. Sila rujuk jadual 4.9.

Jadual 4.9

Bilangan Kes 'One Stop Crisis Centre' Mengikut Diagnosa Bagi Tahun 2010 - 2012

Hospital	Kes Rogol			Kes Liwat			Penderaan			Lain-lain			Jumlah		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	100	83	139	8	13	24	170	165	657	385	823	533	663	1,084	1,353
Sultan Abdul Halim	115	105	74	3	9	1	27	14	31	7	2	-	152	130	106
Kulim	53	66	61	1	1	9	78	54	49	75	52	53	207	173	172
Langkawi	26	28	29	2	1	1	3	7	1	2	0	2	33	36	33
Baling	32	21	42	-	4	1	7	0	10	6	1	8	45	26	61
Sik	19	19	3	-	0	-	7	10	19	4	29	27	30	58	49
Yan	1	11	4	-	0	-	9	12	9	1	1	6	11	24	19
Jitra	40	40	41	-	1	-	1	1	-	1	1	-	42	43	41
Kuala Nerang	11	2	5	-	1	3	20	20	2	4	2	26	35	25	36
Jumlah	397	375	398	14	30	39	322	283	778	485	911	655	1,218	1,599	1,870

Perkhidmatan Ambulan

Jadual 4.10 dibawah menunjukkan statistik penggunaan ambulan di hospital-hospital Negeri Kedah.

Jadual 4.10

Statistik Penggunaan Ambulan Di Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	Jumlah Panggilan Kecemasan			Jumlah Rujukan		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	12,933	11,399	14,797	4,804	5,726	5,726
Sultan Abdul Halim	4,391	4,969	4,996	1,511	1,758	1,841
Kulim	1,237	1,615	1,949	2,125	2,305	1,744
Langkawi	630	702	735	380	381	359
Baling	310	325	239	1,938	2,158	2,516
Sik	228	366	543	1,430	1,239	1,289
Yan	716	635	852	1,388	1,525	1,626
Jitra	1,253	1,348	15,467	792	1,986	1,338
Kuala Nerang	185	164	222	710	514	572
JUMLAH	21,883	21,523	39,800	15,078	17,592	17,011

Perkhidmatan Pesakit Luar Am

Sejumlah lima daripada sembilan hospital di negeri Kedah memberi Perkhidmatan Pesakit Luar Am di Jabatan Pesakit Luar. Hospital-hospital tersebut ialah Hospital Baling, Hospital Sik, Hospital Yan, Hospital Jitra dan Hospital Kuala Nerang. Jumlah kedatangan ke Jabatan Pesakit Luar secara keseluruhan meningkat sebanyak 7.5 % dari tahun sebelumnya. Hospital Jitra mengalami peningkatan pada kadar 17.5 % diikuti dengan Hospital Kuala Nerang meningkat pada kadar 7.74%. Sementara itu Hospital Baling mengalami penurunan tiga tahun berturut-turut. Rujuk Jadual 4.11.

Jadual 4.11 Jumlah Kedatangan Pesakit di Jabatan Pesakit Luar di Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan berbanding 2011
Baling	58,347	57,380	57,105	- 0.48
Sik	33,942	34,401	36,046	4.78
Yan	39,926	39,373	41,356	5.04
Jitra	66,622	63,069	74,099	17.49
Kuala Nerang	38,139	37,374	40,268	7.74
Jumlah	236,976	231,597	248,874	7.46

Jadual 4.12 10 Sebab Utama Kedatangan Pesakit Luar Di Jabatan Pesakit Luar, 2012	
1.	<i>Diseases of the respiratory system</i>
2.	<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>
3.	<i>Factors influencing health status and contact with health services</i>
4.	<i>Disease of digestive system</i>
5.	<i>Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue</i>
6.	<i>Diseases of the eye and adnexa</i>
7.	<i>Certain infectious and parasitic diseases</i>
8.	<i>Disease of the circulatory system</i>
9.	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>
10.	<i>Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue</i>

Perkhidmatan Pesakit Luar Klinik Pakar / Pakar Lawatan

Selain empat (4) hospital dengan pakar, hospital-hospital lain yang tidak mempunyai pakar mendapat perkhidmatan kepakaran dari Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim melalui lawatan pakar berjadual.

Perkhidmatan yang ditawarkan adalah Kepakaran Perubatan Am, Pembedahan Am, Pediatrik, Ortopedik, Psikiatri, Obstetrik & Ginekologi, Ortorinolarologi, Oftalmologi, Dermatologi, Nefrologi dan Perubatan Respiratori. Bebankerja ditunjukkan di Jadual 4.13 dan 4.14.

Kedatangan pesakit ke klinik Pakar dan Klinik Lawatan Pakar tahun 2012 bertambah sebanyak 7.52% berbanding tahun 2011. Kedatangan pesakit ke Klinik Pakar di hospital berpakar menyumbang 96% dari seluruh kedatangan pesakit ke klinik pakar manakala selebihnya adalah kedatangan ke klinik lawatan pakar. Sebab-sebab utama kedatangan pesakit ke Klinik Pakar dan Klinik Lawatan Pakar adalah seperti Jadual 4.15.

Jadual 4.13 Kedatangan Pesakit ke Klinik Pakar dan Lawatan Pakar Di Hospital-hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	256,643	265,952	275,009	3.41
Sultan Abdul Halim	141,635	147,032	164,179	11.66
Kulim	55,331	59,428	65,820	10.76
Langkawi	14,467	15,617	17,699	13.33
Baling	7,232	6,908	7,981	15.53
Sik	3,138	3,138	3,209	2.26
Yan	2,115	2,269	5,617	147.55
Jitra	3,647	4,225	2,734	-35.29
Kuala Nerang	1,951	1,790	2,166	21.01
Jumlah	486,159	506,359	544,414	7.52

Jadual 4.14 Kedatangan Pesakit Ke Klinik Pakar Mengikut Disiplin Bagi Hospital-Hospital Dengan Pakar, Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Disiplin Kepakaran	2010	2011	2012	% Perubahan
Perubatan Am	73,346	77,255	83,805	8.48
Pembedahan Am	47,883	49,111	57,315	16.71
Pediatric	50,003	53,822	54,631	1.50
Obstetrik	41,402	32,995	34,082	3.29
Ginekologi	35,445	25,773	26,319	2.12
Ortopedik	57,271	66,246	65,645	- 0.91
Psikiatri	27,717	29,316	35,216	20.13
Oftalmologi	46,635	57,341	60,542	5.58
Dermatologi	15,696	16,913	18,837	11.38
Ortorinolaringologi	34,755	42,102	48,080	14.20
Perubatan Respiratori	16,190	9,675	11,224	16.01
Urologi	5,521	6,307	4,827	-23.47
Nefrologi	247	116	180	55.17
Kardiologi	9,614	10,551	11,888	12.67
Bedah Plastik dan Rekonstruktif	2,775	3,621	5,055	39.60
Pergigian	-	2,996	57	-98.10
Lain-lain	3,576	3,889	5,004	28.67
Jumlah	468,076	488,029	522,707	7.11

Jadual 4.15

10 Sebab Utama Kedatangan Pesakit Luar Di Klinik Pakar Dan Klinik Lawatan Pakar Tahun 2012

1.	<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>
2.	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>
3.	<i>Disease of the genitourinary system</i>
4.	<i>Diseases of the ear and mastoid process</i>
5.	<i>Diseases of the eye and adnexa</i>
6.	<i>Disease of digestive system</i>
7.	<i>Diseases of the respiratory system</i>
8.	<i>Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue</i>
9.	<i>Disease of the circulatory system</i>
10.	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>

Perkhidmatan Day Care

Kementerian Kesihatan Malaysia telah mengenalpasti Perkhidmatan Rawatan Harian (Day Care Services) sebagai salah satu perkhidmatan utama yang perlu diperkembangkan di bawah Rancangan Malaysia Kesepuluh. Satu polisi berkaitan dengan Perkhidmatan Rawatan Harian telah diwujudkan. Semua hospital-hospital di negeri Kedah masih belum mempunyai kemudahan khas untuk Rawatan Harian yang dikenali sebagai Pusat/Unit Rawatan Ambulatori (Ambulatory Care Centre). Perkhidmatan Rawatan Harian disampaikan di fasiliti sedia ada di hospital seperti bilik bedah, bilik prosedur, bilik endoskopi dan lain-lain.

PERKHIDMATAN PESAKIT DALAM**Bilangan Katil, Kadar Penggunaan Katil dan Purata Jangkamasa Tinggal**

Kadar penggunaan katil secara keseluruhan adalah 78.29% pada tahun 2012 berbanding 78.15% pada tahun 2011. Lima dari sembilan hospital mencatatkan kenaikan dalam kadar penggunaan katil untuk tahun 2012 dengan Hospital Langkawi meningkat daripada 68.10% kepada 78.67%, satu peningkatan yang agak ketara. Penurunan Kadar Penggunaan Katil bagi Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Kulim mungkin disebabkan oleh pertambahan katil yang berlaku di kedua-dua hospital tersebut. Sementara itu Hospital Baling dan Hospital Sik menunjukkan penurunan yang agak ketara berbanding dengan tahun 2010. Purata Jangka Masa Tinggal pula menunjukkan sedikit kenaikan berbanding dengan tahun lalu. Rujuk jadual 4.16.

Jadual 4.16 Bilangan Katil, Kadar Penggunaan Katil dan Purata Jangkamasa Tinggal Hospital-hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012								
Hospital	Bilangan Katil		Kadar Penggunaan Katil (%)			Purata Jangka Masa Tinggal (Hari)		
	Rasmi	Digunakan	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	870	856	90.00	95.53	94.98	4.26	4.28	4.09
Sultan Abdul Halim	550	550	75.92	83.57	85.89	3.27	3.44	3.50
Kulim	314	310	80.24	85.74	75.50	2.98	3.02	3.15
Langkawi	110	110	65.65	68.10	78.67	3.00	2.89	3.26
Baling	160	160	41.48	38.93	38.62	2.13	2.10	2.08
Sik	119	93	40.96	39.19	38.99	2.41	2.41	2.39
Yan	89	89	46.93	45.43	50.24	2.38	2.52	2.56
Jitra	103	103	44.10	48.17	50.24	2.66	2.59	2.77
Kuala Nerang	72	72	41.15	41.78	47.11	2.82	3.04	3.05
KEDAH	2,387	2,343	73.41	78.15	78.29	3.39	3.47	3.48

Kemasukan, Kematian dan Kelahiran di Hospital-Hospital Negeri Kedah

Beban kerja pesakit dalam terus meningkat untuk tahun 2012 di mana jumlah kemasukkan ke hospital-hospital kerajaan di negeri Kedah meningkat sebanyak 4,357 orang pesakit iaitu 2.3%. Hospital Kuala Nerang meningkat sebanyak 12.1%, Hospital Yan 9% dan Hospital Langkawi 2.2%. Hospital Kulim mangalami penurunan sebanyak 7.2%. Jadual 4.17 menunjukkan jumlah kemasukan untuk hospital-hospital negeri Kedah.

Disiplin Obstetrik dan Gynekologi serta Pediatrik menguasai hampir 50% daripada keseluruhan kemasukan mengikut disiplin di hospital-hospital negeri Kedah. Pecahan kemasukan mengikut disiplin dipaparkan di Jadual 4.18.

Sepuluh sebab utama kemasukan bagi tahun 2012 adalah sama seperti tahun sebelumnya sementara itu terdapat sedikit perubahan pada sepuluh sebab utama kematian. Rujuk Jadual 4.19, 4.20 dan 4.21.

Jumlah kelahiran diseluruh hospital-hospital negeri Kedah bagi tahun 2011 meningkat 7.7% berbanding dengan tahun sebelumnya. Semua hospital berpakar mencatat kenaikan dalam jumlah kelahiran sementara empat dari lima hospital tanpa pakar mencatat penurunan. Jumlah kelahiran di Hospital Sultanah Bahiyah meningkat sebanyak 2,010 kes iaitu 18.2% dari tahun 2010 diikuti dengan Hospital Langkawi sebanyak 8.1%. Rujuk Jadual 4.22.

Jadual 4.17 Jumlah Kemasukan Pesakit ke Hospital-Hospital Kerajaan Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
HOSPITAL	2010	2011	2012	Perubahan berbanding 2011 (%)
Sultanah Bahiyah	61,904	67,952	72,703	7.0
Sultan Abdul Halim	46,559	48,783	49,374	1.2
Kulim	27,820	29,367	27,263	-7.2
Langkawi	8,829	9,459	9,669	2.2
Baling	11,359	10,847	10,888	0.4
Sik	5,778	5,520	5,553	0.6
Yan	6,403	5,852	6,401	9.4
Jitra	6,244	6,990	6,839	-2.2
Kuala Nerang	3,831	3,622	4,059	12.1
KEDAH	178,727	188,392	192,749	2.3

Jadual 4.18 Kemasukan Pesakit ke Hospital-Hospital Kerajaan Negeri Kedah Mengikut Disiplin Tahun 2012										
HOSPITAL DISIPLIN	Sultanah Bahiyah	Sultan Abdul Halim	Kulim	Lang kawi	Baling	Sik	Yan	Jitra	K. Nerang	Jumlah
Perubatan Am	14396	10814	6880	2963	4195	0	0	0	0	39248
Pembedahan Am	9816	6592	2333	1036	580	0	0	0	0	20357
Penyakit Berjangkit	0	142	0	0	0	0	0	0	0	142
Pediatric	17870	8885	8204	2137	2934	1664	1831	1804	0	43897
Obstetrik	14592	11744	6048	2206	2304	1266	1401	1696	677	41610
Ginekologi	2209	3972	1758	544	834	0	0	0	0	9317
Ortopedik	5226	4753	2040	585	0	0	0	0	0	12604
Psikiatri	111	303	0	78	0	0	0	0	0	492
Oftalmologi	2745	1040	0	46	0	0	0	0	0	3831
Otorinolaringologi	1432	571	0	42	0	0	0	0	0	2045
Perubatan Respiratori	1188	0	0	32	41	0	0	0	0	1261
Kadiologi	2391	0	0	0	0	0	0	0	0	2391
Pergigian	211	150	0	0	0	0	0	0	0	361
Tanpa Klasifikasi	516	408	0	0	0	2623	3169	3339	3382	12672
Jumlah	72703	49374	27263	9669	10888	5553	6401	6839	4059	192749

Jadual 4.19 Sepuluh Sebab Utama Kemasukan Hospital -Hospital Kerajaan Negeri Kedah 2010 - 2012

2010		2011		2012	
Penyakit	(%)	Penyakit	%	Penyakit	%
<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	25.2	<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	24.62	<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	24.3
<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	10.9	<i>Diseases of the respiratory system</i>	11.67	<i>Diseases of the respiratory system</i>	13.1
<i>Diseases of the respiratory system</i>	10.3	<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	10.94	<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	8.2
<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>	7.9	<i>Diseases of the circulatory system</i>	7.88	<i>Diseases of the circulatory system</i>	8
<i>Diseases of the circulatory system.</i>	7.6	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>	7.79	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>	7.3
<i>Diseases of the genitourinary system</i>	6.0	<i>Certain Infectious and parasitic disease</i>	5.71	<i>Certain infectious and parasitic diseases</i>	6.4
<i>Certain Infectious and parasitic disease</i>	5.9	<i>Diseases of the genitourinary system</i>	5.64	<i>Diseases of the genitourinary system</i>	5.7
<i>Diseases of the digestive system</i>	5.5	<i>Diseases of the digestive system</i>	5.44	<i>Diseases of the digestive system</i>	5.6
<i>Factors influencing health status and contact with health services.</i>	3.3	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases.</i>	3.22	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	3.4
<i>Endocrine, nutritional and metabolic disease.</i>	3.1	<i>Neoplasms</i>	2.81	<i>Neoplasms</i>	3

Jadual 4.20 Jumlah Kematian Pesakit di Hospital Kerajaan Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

HOSPITAL	2010	2011		2012	
	Jum	Jum	% Drp Discaj	Jum	% Drp Discaj
Sultanah Bahiyah	1,591	1,650	2.43	1,802	2.48
Sultan Abdul Halim	1,028	1,100	2.26	1,230	2.49
Kulim	504	538	1.83	480	1.76
Langkawi	111	132	1.39	128	1.32
Baling	159	148	1.37	97	0.89
Sik	26	32	0.58	35	0.63
Yan	90	93	1.59	67	1.05
Jitra	125	132	1.89	117	1.71
Kuala Nerang	48	56	1.55	56	1.38
KEDAH	3,682	3,881	2.06	4,012	2.08

Jadual 4.21

Sepuluh Sebab Utama Kematian Hospital-Hospital Kerajaan Negeri Kedah 2010 - 2012

2010		2011		2012	
Penyakit	(%)	Penyakit	(%)	Penyakit	(%)
<i>Diseases of the circulatory system</i>	30.36	<i>Diseases of the circulatory system</i>	30.43	<i>Diseases of the circulatory system</i>	29.8
<i>Diseases of the respiratory system</i>	22.30	<i>Diseases of the respiratory system</i>	23.09	<i>Diseases of the respiratory system</i>	28.1
<i>Certain Infectious and parasitic disease</i>	9.61	<i>Certain Infectious and parasitic disease</i>	11.88	<i>Certain infectious and parasitic diseases</i>	10.7
<i>Neoplasms</i>	8.31	<i>Neoplasms</i>	8.58	<i>Neoplasms</i>	8.8
<i>Diseases of the genitourinary system</i>	7.25	<i>Diseases of the genitourinary system</i>	5.82	<i>Diseases of the genitourinary system</i>	5.3
<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes.</i>	5.43	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes.</i>	5.49	<i>Diseases of the digestive system</i>	4.9
<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	5.16	<i>Diseases of the digestive system</i>	4.56	<i>Injury, poisoning and certain other consequences of external causes</i>	4.8
<i>Diseases of the digestive system</i>	5.08	<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	3.25	<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	2.5
<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>	1.74	<i>Symptoms, Signs And Abnormal Clinical And Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified</i>	1.86	<i>Diseases of the nervous system</i>	1.1
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	1.30	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>	1.55	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>	1

Jadual 4.22

Jumlah Kelahiran Hospital Kerajaan Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

HOSPITAL	2010	2011	2012	
			Jum	% Perubahan berbanding tahun 2011
Sultanah Bahiyah	11,024	13,034	11,539	-11.47
Sultan Abdul Halim	8,904	9,280	9,422	1.53
Kulim	4,686	4,828	4,875	0.97
Langkawi	1,600	1,729	1,783	3.12
Baling	946	819	767	-6.35
Sik	567	574	571	-0.52
Yan	651	526	466	-11.41
Jitra	881	791	731	-7.59
Kuala Nerang	470	423	373	-11.82
KEDAH	29,729	32,004	30,527	-4.62

PERKHIDMATAN KEPAKARAN DI NEGERI KEDAH

Perkhidmatan Perubatan

Jadual 4.23 menunjukkan Perkhidmatan Perubatan yang disediakan di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi.

Kedatangan pesakit ke klinik Pesakit Luar Pakar Perubatan di semua hospital di negeri Kedah meningkat sebanyak 8.08% pada tahun 2012. Semua hospital berpakar menunjukkan peningkatan dari 2% hingga 11.7%, sementara klinik pakar atas lawatan mengalami sedikit penurunan. Rujuk Jadual 4.24.

Jumlah kemasukan pesakit di Jabatan Perubatan pada tahun 2012 meningkat sebanyak 5.25% dengan Hospital Sultanah Bahiyah meningkat sebanyak 4,975 iaitu 11.7%.(Jadual 4.25)

Jadual 4.23	Perkhidmatan Perubatan yang di sediakan di Hospital-hospital Dengan Pakar di Negeri Kedah
Hospital Sultanah Bahiyah	Perubatan Am, Hematologi, Neurologi, Nefrologi, Rheumatologi, Kardiologi, Gasroentropologi, Penyakit Berjangkit, Klinik Diabetis, Rheumatologi, Perkhidmatan 'CCU' dan Endoskopi. Klinik Luar Lawatan Pakar <ul style="list-style-type: none"> • Neurologi - sebulan sekali dari Hospital Pulau Pinang • Rheumatologi- sebulan sekali dari Hospital Selayang • Hematology - dua bulan sekali dari Hospital Pulau Pinang • Penyakit Berjangkit - sebulan sekali dari Hospital Pulau Pinang.
Hospital Sultan Abdul Halim	Perubatan Am, Perkhidmatan 'CCU', 'Endoscopy', 'Stress Test' dan echocardiography.
Hospital Kulim	Perubatan Am
Langkawi	Perubatan Am

Jadual 4.24	Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Perubatan Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012			
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	37,759	42,650	47,625	11.66
Sultan Abdul Halim	21,996	19,356	20,094	3.81
Kulim	10,195	11,419	12,173	6.60
Langkawi	3,396	3,830	3,913	2.17
Baling*	846	954	1,052	10.27
Sik*	484	489	350	-28.43
Yan*	334	274	315	14.96
Jitra*	1,462	1,621	1,501	-7.40
Kuala Nerang*	166	69	160	131.88
Jumlah Besar	76,638	80,662	87,183	8.08
Jumlah Hospital Berpakar	73,346	77,255	83,805	8.48
Jumlah Hospital Tanpa Pakar	3,292	3,407	3,378	-0.85

Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.25 Jumlah Kemasukan Pesakit Jabatan Perubatan Hospital-Hospital Berpakar di Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	9,845	12,181	14,396	18.18
Hospital Sultan Abdul Halim	10,139	10,660	10,814	1.44
Hospital Kulim	8,006	7,796	6,880	-11.75
Hospital Langkawi	2,501	2,667	2,963	11.10
Jumlah	30,491	33,304	35,053	5.25

Perkhidmatan Pembedahan

Perkhidmatan Pembedahan yang terdapat di hospital-hospital berpakar di Negeri Kedah ditunjukkan di Jadual 4.26. Jadual 4.27 menunjukkan kedatangan pesakit ke Klinik Pesakit Luar Pakar Pembedahan Am.

Kedatangan pesakit ke Klinik Pakar Pembedahan secara keseluruhan meningkat sebanyak 16.57 % berbanding tahun 2011. Hospital Kulim mencatat peratus peningkatan tertinggi iaitu 30.54%. Rujuk Jadual 4.27.

Jadual 4.26 Perkhidmatan Pembedahan Yang Terdapat Di Hospital-hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2012	
Hospital	Perkhidmatan Pembedahan
Sultanah Bahiyah	Pembedahan Am, Pembedahan Pediatrik, Pembedahan Urologi, Pembedahan Hepatobiliari / Pancreatic, Pembedahan Plastik termasuk Kebakaran, Pembedahan Thorasik, Pembedahan Colorectal, Pembedahan A-V Shunts, Pembedahan Laparoscopic, Emergency Neurosurgery dan Vascular Surgery, Rawatan Rapi Kes Kebakaran, Upper and Lower GIT Endoscopy, Bronchoscopy, Daycare Surgery, Hospital Networking di Hospital Jitra, Klinik Payudara dan Klinik Onkologi
Sultan Abdul Halim	Pembedahan Am, Pembedahan Urologi, Pembedahan Thorasik, Pembedahan Colorectal, Pembedahan Kecemasan Neuro dan Perkhidmatan Endoscopy.
Kulim	Pembedahan Am dan Pembedahan Colorectal,
Langkawi	Pembedahan Am
Jitra	Pembedahan Am, Pembedahan Plastik dan Pembedahan Pediatrik (Hospital Networking)

Jadual 4.27 Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Pembedahan Am Hospital-Hospital di Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	17,414	17,369	20,357	17.20
Sultan Abdul Halim	20,717	22,767	25,340	11.30
Hospital Kulim	8,190	7,338	9,579	30.54
Hospital Langkawi	1,562	1,637	2,039	24.56
Hospital Sik*	267	278	257	-7.55
Jumlah	48,150	49,389	57,572	16.57

Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan

Perkhidmatan Hepatopankreatobiliari menerima kes-kes dari seluruh Zon Utara Semenanjung Malaysia. Pakar Urologi membuat lawatan dan menjalankan pembedahan di Hospital Tuanku Fauziah (HTF), Kangar dua kali sebulan ; Pakar Bedah Kanak-Kanak mengadakan klinik dan pembedahan elektif sebulan sekali di Hospital Tuanku Fauziah (HTF) dan juga di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Seberang Jaya.

Beban Kerja Perkhidmatan Pembedahan

Beban kerja untuk Perkhidmatan Pembedahan dipaparkan di dalam Jadual 4.28 hingga 4.31.

Jadual 4.28 Jumlah Kemasukan Pesakit Jabatan Pembedahan Am di Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	7,968	8,906	9,816	10.22
Hospital Sultan Abdul Halim	5,448	6,012	6,592	9.65
Hospital Kulim	3,525	2,871	2,333	-18.74
Hospital Langkawi	971	998	1,036	3.81
Jumlah	17,912	18,787	19,777	5.27

Jadual 4.29 Bilangan Pembedahan Pilihan dan Kecemasan mengikut Hospital Negeri Kedah 2010 - 2012										
Hospital	Pilihan			Kecemasan			Jumlah Pilihan dan Kecemasan			% Perubahan
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
Sultanah Bahiyah	16,555	18,964	33,118	22,639	26,135	29,777	39,194	45,099	62,895	39.46
S. Petani	5,043	6,932	7,907	31,852	26,939	26,390	36,895	33,871	34,297	1.26
Kulim	1,724	1,573	3,198	2,171	2,656	4,196	3,895	4,229	7,394	74.84
Langkawi	477	522	825	893	962	1,375	1,370	1,484	2,200	48.25
Baling	220	180	161	2,710	2,290	3,630	2,930	2,470	3,791	53.48
Sik	58	186	0	2,509	2,435	3,018	2,567	2,621	3,018	15.15
Yan	0	0	0	3,578	5,598	5,617	3,578	5,598	5,617	0.34
Jitra	0	0	0	21,409	14,879	17,604	21,409	14,879	17,604	18.31
K. Nerang	150	142	0	1,522	1,024	1,620	1,672	1,166	1,620	38.94
Kedah	24,227	28,499	45,209	89,283	82,918	93,227	113,510	111,417	138,436	24.25

Jadual 4.30

Jenis Pembedahan Yang Dilakukan Mengikut Disiplin di Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	Pilihan			Kecemasan			Jumlah			% Perubahan
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
Pembedahan Am	3,653	5,504	10,890	42,677	40,058	37,042	46,330	45,562	47,932	5.20
Ortopedik	3,647	2,505	3,643	31,946	27,138	36,741	35,593	29,643	40,384	36.23
Obstetrik	1,799	1,700	1,988	5,347	5,867	6,648	7,146	7,567	8,636	14.13
Ginekologi	2,080	1,934	2,914	2,731	2,733	3,138	4,811	4,667	6,052	29.68
Oftalmologi	3,879	5,266	7,209	498	423	576	4,377	5,689	7,785	36.84
Telinga, Hidung & Tekak	5,371	7,289	9,627	1,125	1,101	1,787	6,496	8,390	11,414	36.04
Pembedahan Urologi	1,327	1,560	1,623	103	112	783	1,430	1,672	2,406	43.90
Pembedahan Neurologi	9	125	211	129	284	688	138	409	899	119.80
Pembedahan Kardio-Torasik	21	37	1,180	3	2	92	24	39	1,272	3161.54
Pembedahan Plastik	712	574	412	352	177	108	1,064	751	520	-30.76
Lain-lain	1,729	2,005	5,512	4,372	5,023	5,624	6,101	7,028	11,136	58.45
JUMLAH	24,227	28,499	45,209	89,283	82,918	93,227	113,510	111,417	138,436	24.25

Jadual 4.31

Jenis Pembedahan Major / Minor di Hospital-Hospital Berpakar di Negeri Kedah 2010 - 2012

Jenis Pembedahan	Major			Minor			Jumlah		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Pembedahan Am	3,967	6,275	7,333	37,629	35,460	38,602	41,596	41,735	45,935
Ortopedik	4,917	5,237	6,364	6,835	6,077	9,377	11,752	11,314	15,741
Obstetrik	6,765	7,299	8,177	381	268	459	7,146	7,567	8,636
Ginaecologi	1,800	1,749	2,852	3,009	2,918	3,200	4,809	4,667	6,052
Oftalmologi	3,440	4,871	5,802	725	635	1,657	4,165	5,506	7,459
Telinga, Hidung & Tekak	698	903	1,361	5,521	7,240	9,463	6,219	8,143	10,824
Pembedahan Urologi	1,110	1,120	1,738	101	205	262	1,211	1,325	2,000
Pembedahan Neurologi	118	325	723	20	84	176	138	409	899
Pembedahan Kardio-Torasik	24	39	485	0	0	787	24	39	1,272
Pembedahan Plastik	770	398	290	294	353	230	1,064	751	520
Lain-lain	456	289	663	2,774	2,938	6,785	3,230	3,227	7,448
JUMLAH	24,065	28,505	35,788	57,289	56,178	70,998	81,354	84,683	106,786

Klinik Payudara

Semua hospital berpakar di negeri Kedah menyediakan Perkhidmatan Klinik Khas untuk pengesanan kanser payudara. Secara keseluruhan pesakit yang mendapat rawatan di klinik berkenaan meningkat sebanyak 10.77% berbanding dengan tahun 2011.

Jadual 4.32 Kedatangan Pesakit Ke Klinik Payudara Hospital-hospital Dengan Pakar Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	617	576	645	11.98
Hospital Sultan Abdul Halim	405	552	581	5.25
Hospital Kulim	426	460	503	9.35
Hospital Langkawi	82	65	102	56.92
Jumlah	1,530	1,653	1,831	10.77

Perkhidmatan Ortopedik

Jadual 4.33 memaparkan jenis-jenis Perkhidmatan Kepakaran Ortopedik di hospital-hospital Negeri Kedah.

Jumlah kedatangan pesakit ke Klinik Pakar Ortopedik di hospital berpakar secara keseluruhan menunjukkan sedikit penurunan pada tahun 2012 dimana Hospital Sultanah Bahiyah mengalami penurunan sebanyak 12.98%. Walaubagaimanapun jumlah kedatangan keseluruhan meningkat sebanyak 0.8%. Jumlah kedatangan ke Klinik Lawatan Pakar meningkat pada tahun 2012 apabila lawatan pakar ke Hospital Jitra dimulakan pada bulan November 2011. Rujuk Jadual 4.34.

Jumlah kemasukan menurun di tiga hospital berpakar pada tahun 2012. Rujuk Jadual 4.35.

Jadual 4.33 Perkhidmatan Kepakaran Ortopedik Pesakit Dalam bagi tahun 2012	
Hospital Sultanah Bahiyah	Ortopedik Am dan Rawatan Trauma, Pembedahan Arthroplasty
Hospital Sultan Abdul Halim	Ortopedik Am dan Rawatan Trauma
Hospital Kulim	Ortopedik Am dan Rawatan Trauma.
Hospital Langkawi	Ortopedik Am dan Rawatan Trauma.

Jadual 4.34 Kematangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Orthopedik Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	23,655	31,419	27,340	-12.98
Hospital Sultan Abdul Halim	21,224	21,701	23,376	7.72
Hospital Kulim	10,658	11,006	12,036	9.36
Hospital Langkawi	1,734	2,120	2,893	36.46
Hospital Baling*	2,113	1,958	2,350	20.02
Hospital Sik*	-	27	-	-
Hospital Jitra*	-	49	853	1640.82
Hospital Kuala Nerang*	62	0	28	-
JUMLAH BESAR	59,446	68,280	68,876	0.87
Jumlah Hospital Berpakar	57,271	66,246	65,645	-0.91
Jumlah Hospital Tanpa Pakar	2,175	2,034	3,231	58.85

Nota: * Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.35 Jumlah Kemasukan Pesakit Jabatan Ortopedik Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	4,176	5,420	5,226	-3.58
Hospital Sultan Abdul Halim	4,236	4,606	4,753	3.19
Hospital Kulim	1,689	2,079	2,040	-1.88
Hospital Langkawi	551	678	585	-13.72
Jumlah	10,652	12,783	12,604	-1.40

Perkhidmatan Pembedahan Arthroplasti

Perkhidmatan ini merupakan perkhidmatan pembedahan gantian sendi yang rosak akibat penyakit dan kecederaan. Sendi-sendi yang diganti adalah sendi lutut, sendi pinggul, sendi bahu dan sendi kaki. Bilangan pembedahan arthroplasti dan jumlah kedatangan pesakit menunjukkan trend peningkatan. Rujuk Jadual 4.36.

Jadual 4.36 Bilangan Pesakit Luar dan Bilangan Pembedahan yang di lakukan bagi Perkhidmatan Pembedahan Arthroplasti di Hospital Sultanah Bahiyah		
Tahun	Bilangan Pesakit Luar	Bilangan Pembedahan
2010	925	109
2011	1,231	129
2012	1,266	106

Perkhidmatan Pembedahan Spinal

Perkhidmatan ini memberi penekanan kepada pesakit yang mempunyai masalah tulang belakang, dan saraf tunjang. Jumlah kedatangan pesakit dan pembedahan meningkat untuk tiga tahun berturut-turut. Rujuk Jadual 4.37.

Jadual 4.37 Bilangan Pesakit Luar dan Bilangan Pembedahan Spinal yang di lakukan bagi Perkhidmatan Pembedahan Spinal di Hospital Sultanah Bahiyah		
Tahun	Bilangan Pesakit Luar	Bilangan Pembedahan
2010	1,322	95
2011	2,342	193
2012	1,947	124

Perkhidmatan Pediatrik

Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim memberikan Perkhidmatan Kepakaran Pediatrik. Perkhidmatan Kepakaran Pediatrik di hospital-hospital Negeri Kedah ditunjukkan dalam Jadual 4.38.

Antara perkhidmatan yang diberi di Jabatan Pediatrik, Hospital Sultanah Bahiyah adalah rawatan intensif untuk bayi dan kanak-kanak termasuk kes lepas pembedahan, rawatan 'high dependency', daycare untuk pesakit thalesemia, kemoterapi bagi pesakit leukemia dan ekokardiografi untuk bayi dan kanak-kanak. Alat seperti 'High Frequency Jet Ventilator' telah membolehkan rawatan pernafasan bertambah baik. Ia juga banyak membantu untuk menyelamatkan pesakit yang mengalami penyakit paru paru yang tenat di mana ventilator conventional tidak berkesan.

Di Hospital Sultan Abdul Halim, prosedur ekokardiografi dan ultrasonografi dilakukan sebagai 'screening' untuk kanak-kanak tertentu.

Kedatangan pesakit di Klinik Pesakit Luar Pakar Pediatrik pada tahun 2012 secara keseluruhan meningkat sebanyak 1.92 % berbanding tahun 2011 sementara itu Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Langkawi mengalami penurunan. Jumlah kemasukan pesakit kanak-kanak juga meningkat sebanyak 2.44%. Rujuk Jadual 4.39 dan Jadual 4.40.

Jadual 4.38 Perkhidmatan Kepakaran Pediatrik di Hospital Kerajaan Negeri Kedah bagi Tahun 2012	
Hospital Sultanah Bahiyah	Perkhidmatan Rawatan Neonatal, Rawatan Pediatrik, Rawatan Intensif Bayi, Rawatan Intensif Pediatrik, Perubatan Remaja dan Perkhidmatan Ekokardiografi.
Hospital Sultan Abdul Halim	Perkhidmatan Rawatan Neonatal, Rawatan Pediatrik, Rawatan Intensif Bayi, Rawatan Harian Thalasemia
Hospital Kulim	Rawatan Pediatrik dan Neonatal
Hospital Lain	Rawatan Pediatrik Am

Jadual 4.39 Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Pediatrik Hospital-Hospital di Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	25,196	27,596	27,504	- 0.33
Hospital Sultan Abdul Halim	16,145	16,602	17,139	3.23
Hospital Kulim	7,153	8,123	8,710	7.23
Hospital Langkawi	1,509	1,501	1,278	-14.86
Hospital Baling*	1,398	1,184	1,338	13.01
Hospital Sik*	527	456	522	14.47
Hospital Yan*	285	311	311	0.00
Hospital Kuala Nerang*	235	180	224	24.44
Jumlah	52,448	55,953	57,026	1.92
Jumlah Hospital Berpakar	50,003	53,822	54,631	1.50
Jumlah Hospital Tanpa Pakar	2,445	2,131	2,395	12.39

Nota: * Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.40 Jumlah Kemasukan Pesakit Jabatan Pediatrik Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	14,396	16,290	17,870	9.70
Hospital Sultan Abdul Halim	9,425	8,849	8,885	0.41
Hospital Kulim	7,163	8,846	8,204	-7.26
Hospital Langkawi	2,118	2,226	2,137	- 4.00
Jumlah	33,102	36,211	37,096	2.44

Perkhidmatan Obstetrik & Ginekologi (O&G)

Terdapat perkhidmatan pakar dalam bidang O&G di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi. Lawatan berjadual dilakukan oleh pakar-pakar ke semua hospital daerah di negeri Kedah.

Jadual 4.41 menunjukkan jumlah kedatangan pesakit ke Klinik Pesakit Luar Pakar dan Pakar Lawatan di mana jumlah kedatangan untuk disiplin Obstetrik meningkat dari 37,003 pesakit pada tahun 2011 kepada 38,981 pesakit pada tahun 2012. Disiplin Ginikologi juga mencatatkan peningkatan dari 27,012 pesakit pada tahun 2011 kepada 27,797 pesakit pada tahun 2012.

Jadual 4.41 Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Obstetrik & Ginekologi Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012								
Hospital	Obstetrik				Ginekologi			
	2010	2011	2012	% Perubahan	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	17,976	9,860	9,461	- 4.05	20,725	11,255	11,628	3.31
Sultan Abdul Halim	10,854	10,251	11,497	12.15	9,070	8,864	9,271	4.59
Kulim	9,977	10,696	10,905	1.95	4,887	4,836	4,520	-6.53
Langkawi	2,595	2,188	2,219	1.42	763	818	900	10.02
Baling*	1,300	1,480	1,887	27.50	381	109	99	-9.17
Sik*	479	426	561	31.69	249	277	246	-11.19
Yan*	485	649	673	3.70	194	145	163	12.41
Jitra	960	1,163	1,394	19.86	407	560	755	34.82
Kuala Nerang*	392	290	384	32.41	37	148	215	45.27
Jumlah	45,018	37,003	38,981	5.35	36,713	27,012	27,797	2.91
Jumlah Hospital Berpakar	41,402	32,995	34,082	3.29	35,445	25,773	26,319	2.12
Jumlah Hospital Tanpa Pakar	3,616	4,008	4,899	22.23	1,268	1,239	1,478	19.29

Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.42 Jumlah Kemasukan Pesakit Disiplin Obstetrik & Ginekologi Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012								
Hospital	Obstetrik				Ginekologi			
	2010	2011	2012	% Perubahan	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	14,046	14,599	14,592	- 0.05	2,063	2,080	2,209	6.20
Sultan Abdul Halim	11,478	11,996	11,744	-2.10	3,822	4,103	3,972	-3.19
Kulim	5,573	5,716	6,048	5.81	1,864	2,059	1,758	-14.62
Langkawi	1,999	2,207	2,206	-0.05	514	505	544	7.72
Baling	2,366	2,233	2,304	3.18	805	745	834	11.95
Sik	1,321	1,289	1,165	-9.62	-	-	-	-
Yan	1,589	1,452	1,178	-18.87	-	-	-	-
Jitra	1,823	1,822	1,696	-6.92	-	-	-	-
Kuala Nerang	882	687	677	-1.46	-	-	-	-
Jumlah	41,077	42,001	41,610	- 0.93	9,068	9,492	9,317	-1.84

Semua hospital di negeri Kedah mempunyai kemudahan Wad dan Bilik Bersalin. Kes bersalin biasa dikendalikan di daerah masing-masing dan hanya kes rumit dirujuk ke hospital berpakar. Jadual 4.42 menunjukkan bilangan kemasukan di semua hospital dan Jadual 4.43 menunjukkan jenis bersalin.

Selain daripada perkhidmatan O&G rutin, perkhidmatan pakar yang disediakan adalah rawatan *infertility* dan pengendalian penyakit kanser ginekologi dan Uroginekologi.

Dengan adanya sub-kepakaran Ginekologi dan Perubatan Feto Maternal, Hospital Sultanah Bahiyah telah menjadi pusat rujukan bagi kes-kes gine-onkologi dan masalah tidaksururan bagi Wilayah Utara. Disamping itu Hospital Sultan Abdul Halim turut menyediakan perkhidmatan sub-kepakaran Anaesthesia iaitu Perkhidmatan *Gynae Laparoscopic Anaesthesia, Thoracic Anesthesia, Gynae Laparoscopic Surgery* dan *Thoracic Surgery*.

Jadual 4.43 Jenis Bersalin Hospital-Hospital Kerajaan Negeri Kedah Tahun 2011 - 2012										
Hospital	2011					2012				
	Biasa	Cesarean	Forceps/ Vacum	Lain-lain	Jumlah	Biasa	Cesarean	Forceps/ Vacum	Lain-lain	Jumlah
Sultanah Bahiyah	8,647	3,496	687	82	12,912	7,075	3,469	852	60	11,456
Sultan Abdul Halim	6,021	2,795	348	46	9,210	5,466	3,193	624	49	9,322
Kulim	3,659	1,090	25	54	4,828	3,560	1,200	96	19	4,875
Langkawi	1,439	229	31	21	1,720	1,387	321	26	11	1,745
Baling	818	0	0	1	819	763	0	0	4	767
Sik	574	0	0	0	574	571	0	0	0	571
Yan	526	0	0	0	526	465	0	0	1	466
Jitra	772	0	0	19	791	713	0	0	18	731
Kuala Nerang	420	0	0	2	422	373	0	0	0	373
Jumlah	22,876	7,610	1,091	225	31,802	20,373	8,183	1,598	162	30,316

Jadual 4.44 Bilangan Pesakit, Pembedahan dan Rawatan Kemoterapi di Klinik Rawatan Kanser Ginekologi Hospital Sultanah Bahiyah 2010 - 2012					
Tahun	Kolposkopi	Pesakit Kanser		Pembedahan	Rawatan Kemoterapi
		Baru	Kes Ulangan		
2010	128	185	1628	467	600
2011	108	164	1,757	775	609
2012	120	191	1,513	998	642

Perkhidmatan Anestesiologi

Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim menyediakan Perkhidmatan Pembiusan, Perawatan Rapi, 'High Dependency Ward', Perkhidmatan Respiratori Terapi dan Hemodinamiks.

Kes-kes "post operative" diberi 'Acute Pain Service', kebanyakannya dilaksanakan secara epidural. Di Bilik Bersalin, perkhidmatan Labour Analgesia diberi kepada ibu-ibu yang akan bersalin.

Peratusan pesakit yang diberikan bius meningkat sebanyak 19.2% pada tahun 2012 (Jadual 4.45) manakala bilangan kemasukan ke Unit Rawatan Rapi meningkat sebanyak 7.0% (Jadual 4.46).

Antara lain-lain perkhidmatan adalah perkhidmatan *Daycare Surgery*, perkhidmatan Kardiotorasik Anestesia dan Klinik *Chronic Pain*.

Jadual 4.45 Bilangan Kes Diberikan Bius Hospital-Hospital Dengan Pakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	13,705	14,300	16,360	14.4
Hospital Sultan Abdul Halim	8,350	9,713	10,241	5.4
Hospital Kulim	3,895	4,229	6,881	62.7
Hospital Langkawi	985	1,203	1,627	35.2
JUMLAH	26,935	29,445	35,109	19.2

Jadual 4.46 Kemasukan Pesakit Unit Rawatan Rapi Hospital-Hospital Dengan Pakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	624	693	720	3.9
Hospital Sultan Abdul Halim	539	518	516	-0.4
Hospital Kulim	498	536	610	13.8
Hospital Langkawi	162	189	225	19.0
JUMLAH	1,823	1,936	2,071	7.0

Perkhidmatan Oftalmologi

Perkhidmatan kepakaran Oftalmologi disediakan di Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim. Jabatan Oftalmologi Hospital Sultanah Bahiyah adalah merupakan rujukan tertiar untuk perkhidmatan Oftalmologi Negeri Kedah. Disamping itu, jabatan ini juga merupakan pusat rujukan untuk perkhidmatan subpakaran glaucoma dan vitreoretina bagi Zon Utara.

Pada Ogos 2008, Jabatan Oftalmologi, Hospital Sultanah Bahiyah telah mulakan perkhidmatan subpakaran kornea untuk Negeri Kedah dan Zon Utara. Dengan perkhidmatan ini, kes pemindahan kornea dapat dijalankan dengan lebih teratur.

Perkhidmatan Optometri adalah salah satu komponen major di Jabatan Oftalmologi. Perkhidmatan ini merangkumi refraksi, visual field dan pemeriksaan khas optometri.

Secara keseluruhan kedatangan pesakit ke klinik Pakar Oftalmologi meningkat sebanyak 5.57%, dari 57,424 pesakit dalam tahun 2011 kepada 60,620 pesakit dalam tahun 2012. Jumlah kemasukan pula menurun sebanyak 3.05%. Rujuk Jadual 4.47 dan 4.48.

Pasukan Oftalmologi di Hospital Sultanah Bahiyah juga meneruskan program khas untuk meningkatkan penjagaan mata di luar bandar dengan menyertai Kem Kesihatan dan kempen-kempen kesihatan anjuran hospital.

Jadual 4.47 Kedatangan Pesakit Di Klinik Pesakit Luar Pakar Oftalmologi Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	31,293	38,454	36,965	-3.87
Hospital Sultan Abdul Halim	14,103	17,353	21,834	25.82
Hospital Kulim	362	311	452	45.34
Hospital Langkawi	877	1,223	1,291	5.56
Baling*	86	83	78	- 6.02
Jumlah	46,721	57,424	60,620	5.57
Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan				

Jadual 4.48 Jumlah Kemasukan Pesakit Jabatan Oftalmologi Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	2,329	2,845	2,745	-3.51
Hospital Sultan Abdul Halim	823	1,059	1,040	-1.79
Jumlah	3,152	3,904	3,785	-3.05

Perkhidmatan Otorinolaringologi (ORL)

Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim memberi perkhidmatan kepakaran Otorinolaringologi (ORL) kepada pesakit rujukan dan semua kes yang mengalami masalah berkaitan telinga, hidung dan tekak.

Perkhidmatan sub-kepakaran ORL yang terdapat di Hospital Sultanah Bahiyah adalah Pediatrik ORL, Head and Neck, Alahan (Allergy), dan terapi tertuturan dan audiologi. Disamping itu, perkhidmatan lain yang disediakan adalah '*Skin Prick Test*', '*Sleep Study Analysis*' dan '*Functional Endoscopic Evaluation of Swallowing*'.

Jadual 4.49 dan 4.50 menunjukkan peningkatan dalam jumlah kedatangan pesakit luar pakar dan kemasukan ke wad bagi disiplin Otorinolaringologi.

Jadual 4.49 Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Otorinolaringologi Hospital-hospital Dengan Pakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	21,371	26,469	28,540	7.82
Sultan Abdul Halim	12,015	14,280	18,171	27.25
Kulim*	731	686	718	4.66
Langkawi*	638	667	651	-2.40
Baling*	366	370	353	-4.59
Sik*	313	336	260	-22.62
Jumlah	35,434	42,808	48,693	13.75

*Nota: Klinik Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.50 Kemasukan Pesakit Jabatan Otorinolaringologi Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	1,139	1,249	1,432	14.65
Sultan Abdul Halim	373	508	571	12.40
Jumlah	1,512	1,757	2,003	14.00

Otorinolaringologi Pediatrik (Kanak-Kanak)

Subkepakaran diketuai oleh Pakar Perunding Otorinolaringologi Pediatrik. Berfungsi merawat dan memberi perkhidmatan kepada kanak-kanak yang mempunyai masalah pendengaran dan pertuturan. Jabatan ini sedang melaksanakan Program '*Universal Screening*' iaitu semua bayi yang dilahirkan di Hospital Sultanah Bahiyah akan di skrin bagi memastikan bayi berkenaan tidak mengalami masalah komunikasi. Perkhidmatan ini memerlukan bantuan Pegawai Terapi Pertuturan. Bebankerja di bahagian Otorinolaringologi Pediatrik ini ditunjukkan di Jadual 4.51.

Jadual 4.51 Bilangan Pesakit Luar dan Bilangan Pembedahan bagi Unit Otorinolaringologi Pediatrik di Hospital Sultanah Bahiyah Tahun 2010-2012			
Tahun	2010	2011	2012
Pesakit Luar	21371	25,838	28,540
Bilangan Pesakit Pediatrik (0-10 th)	4943	6,797	8,392
Bilangan Pembedahan	412	292	378

Perkhidmatan Audiologi dan Terapi Pertuturan

Perkhidmatan Audiologi dan Terapi Pertuturan disediakan di dua hospital iaitu Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim. Disamping itu perkhidmatan diberikan di Hospital Langkawi secara lawatan. Jadual dibawah menunjukkan jumlah pesakit yang menerima rawatan diantara tahun 2010 hingga 2012.

Jadual 4.52		Kedatangan Pesakit Mengikut Prosedur di Unit Terapi Perututuran Bahasa Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim Tahun 2010 - 2012					
Bil	Prosedur	2010		2011		2012	
		HSB	HSAH	HSB	HSAH	HSB	HSAH
1	<i>Speech and Language Disorders</i>	953	376	996	506	1,259	893
2	<i>Hearing Impaired with hearing aid</i>	92	79	143	77	-	110
3	<i>Hearing Impaired cochlear implant</i>	83	13	-	24	234	43
4	<i>Articulation disorders</i>	54	24	67	58	45	45
5	<i>Voice problems Resonance (e.g Cleft Lip Palate, VPI) Fluency (Stuttering)</i>	93	37	121	65	45	75
6	<i>Dysphagia and Feeding</i>	103	57	163	19	73	32
7	<i>Acquired speech language disorders (e.g aphasia, dysarthria)</i>	201	3	155	60	77	85
Jumlah		1,579	586	1,645	809	1,733	1,283

Nota: Untuk cencus 2011 dan 2012 HSB , *hearing impaired* tidak dipecahkan kepada dua, guna 1 *type of disorders* (*hearing impaired*)

Jadual 4.53		Prosedur Terapi Pertuturan Bahasa Di Hospital Langkawi dari Tahun 2010 - 2012 (Lawatan Dari HSB)		
Bil	Prosedur	Tahun		
		2010	2011	2012
1	Group therapy speech + speech procedures	60	62	62

Jadual 4.54		Kedatangan Pesakit Mengikut Prosedur Unit Audiologi Hospital Sultanah Bahiyah Tahun 2011-2012									
Bil	Prosedur/Umur	< 10 Tahun		10 - 19 Tahun		20 - 59 Tahun		>60 Tahun		Jumlah Pesakit	
		2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
1	<i>Hearing Screening</i>	712	936	8	8	27	14	14	7	761	965
2	<i>Paediatric Audiologi</i>	810	948	120	179	117	178	94	149	1141	1,454
3	<i>General Audiologi</i>	108	71	214	222	952	1,084	567	778	1841	2,155
4	<i>Tinnitus</i>	7	4	8	7	44	33	14	25	73	69
5	<i>Cochlear Implant</i>	23	44	3	3	16	12	1	-	43	59
6	<i>Audio Rehab</i>	0	-	1	4	6	8	2	3	9	15
7	<i>BSER/SSEP</i>	279	300	20	10	41	19	48	11	388	340
Jumlah		1939	2,303	374	433	1203	1,348	740	973	4,256	5,057

Jadual 4.55 Prosedur Audiologi Di Hospital Langkawi (Lawatan dari HSB)				
Bil	Prosedur	TAHUN		
		2011	2012	2011
1	High risk hearing screening (OAE)+ PTA + Tymp + DT	115	155	119

Perkhidmatan Psikiatri

Perkhidmatan kepakaran psikiatri disediakan di Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim. Di Alor Setar, perkhidmatan Jabatan Psikiatrik dan Kesihatan Mental dijalankan di dua tempat iaitu di Hospital Sultanah Bahiyah Cawangan Lebuhraya Darulaman dan di Hospital Sultanah Bahiyah.

Mulai tahun 2003, semua daerah di negeri Kedah mendapat perkhidmatan pakar melalui lawatan pakar ke hospital daerah sebulan sekali. Perkhidmatan utama yang diberikan oleh Jabatan Psikiatri ialah Perkhidmatan Intensif, Pesakit Psikiatri Akut dan Kronik.

Program 'Community Psychiatry' adalah berterusan. Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim menjalankan dua lagi inisiatif di bawah program ini iaitu 'Acute Care in Community' di mana pesakit akut, selepas rawatan di hospital, dilawati dan dirawat di rumah pesakit sendiri oleh jururawat dan 'Assertive Community Treatment' di mana jururawat melawat rumah pesakit dan memastikan pesakit tidak 'default' rawatan. (Jadual 4.56, 4.57 dan Jadual 4.58).

Hospital Sultanah Bahiyah juga menyediakan perkhidmatan pengesanan dan pengesanan penagih dadah. Rawatan yang diberikan adalah rawatan terapi gantikan *methadone*.

Jadual 4.56 Kedatangan Pesakit Klinik Pesakit Luar Pakar Psikiatri Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	16,244	15,889	18,702	17.70
Hospital Sultan Abdul Halim	10,229	10,514	11,972	13.87
Hospital Kulim	669	2,342	4,009	71.18
Hospital Langkawi	575	571	533	-6.65
Hospital Baling*	361	369	459	24.39
Hospital Sik*	379	496	604	21.77
Hospital Yan*	326	342	461	34.80
Hospital Jitra*	398	417	509	22.06
Hospital Kuala Nerang*	507	488	492	0.82
Jumlah	29,688	31,428	37,741	20.09

Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan

Jadual 4.57 Kemasukan Pesakit Disiplin Psikiatri Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	148	135	111	-17.78
Hospital Sultan Abdul Halim	322	398	303	-23.87
Hospital Langkawi	76	68	0	-100.00
Jumlah	546	601	414	-31.11

Jadual 4.58 Perkhidmatan Psikiatri dalam Komuniti Dari Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010		2011		2012	
	HSB	HSAH	HSB	HSAH	HSB	HSAH
Bilangan Lawatan Ke Rumah	849	794	1,316	508	1,556	427
Bilangan Pesakit Rawatan Akut Di Dalam Komuniti	142	154	157	108	103	238
Bilangan Kes Rawatan Asertif Di Dalam Komuniti	33	130	42	150	1	160

Perkhidmatan Dermatologi

Perkhidmatan Dermatologi oleh Hospital Sultanah Bahiyah merangkumi perkhidmatan rawatan Dermatologi Am, Rawatan Pesakit Kusta dan Penyakit Genitourinari, sesi kaunseling kepada pesakit HIV, Psoriasis dan atopic eczema. Prosedur seperti *cryotherapy*, *phototherapy*, *electrocautery* dan *chemocautery*, *iontophoresis*, *skin smear* dan *skin biopsy* dijalankan. Lawatan berjadual dijalankan ke semua hospital lain oleh pakar dari Hospital Sultanah Bahiyah. Kedatangan pesakit di klinik pakar meningkat sebanyak 6.45% pada tahun 2012. (Jadual 4.59).

Jadual 4.59 Kedatangan Pesakit Di Klinik Pesakit Luar Pakar Dermatologi Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012

Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Hospital Sultanah Bahiyah	11,502	12,681	14,764	16.43
Hospital Sultan Abdul Halim*	2,841	2,797	2,724	-2.61
Hospital Kulim*	941	1,000	918	-8.20
Hospital Langkawi*	412	435	431	-0.92
Hospital Baling*	381	401	365	-8.98
Hospital Sik*	306	173	219	26.59
Hospital Yan*	240	247	225	-8.91
Hospital Jitra*	420	415	376	-9.40
Hospital Kuala Nerang*	382	400	397	-0.75
JUMLAH	17,425	18,549	20,419	10.08

Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan

Perkhidmatan Patologi dan Tabung Darah

Perkhidmatan Patologi

Semua hospital dengan pakar memberi perkhidmatan patologi merangkumi Patologi Kimia, Kaji Tisu, Kajisel, Mikrobiologi (Serologi & Kajikuman), Kajidarah dan Perkhidmatan Tabung Darah. Klasifikasi adalah ditunjukkan seperti di Jadual 4.60, Jadual 4.61 dan Jadual 4.62.

Jadual 4.60 Ujian-ujian Makmal Yang Dijalankan di Hospital Negeri Kedah 2010-2012				
JENIS UJIAN	2010	2011	2012	% Perubahan
Patologi Kimia	2,673,177	2,515,473	3,062,457	21.74
Microbiologi	496,351	421,729	509,850	20.90
Hematologi	979,677	1,002,778	1,065,363	6.24
Histopatologi	83,272	132,334	89,769	-32.16
Cytologi	22,541	25,037	95,340	280.80
JUMLAH	4,255,018	4,097,351	4,822,779	17.70
Nota: Perbezaan pencapaian yang ketara disebabkan berlaku perubahan dalam cara pengiraan				

Jadual 4.61 Bebankerja Perkhidmatan Makmal Pesakit Luar Tahun 2010 - 2012							
Hospital	Tahun	Patologi Kimia	Mikro biologi	Hemato logi	Histopa tologi	Sitologi	Jumlah
Sultanah Bahiyah	2010	172,240	49,336	49,481	15,059	8,519	294,635
	2011	100,809	85,103	113,520	13,570	8,496	321,498
	2012	89,103	100,979	119,932	11,950	8,398	330,362
Sultan Abdul Halim	2010	230,730	69,107	66,774	1,939	4,557	373,107
	2011	203,755	43,282	93,217	2,760	6,506	349,520
	2012	270,805	49,280	86,026	4,000	6,306	416,417
Kulim	2010	145,800	9,009	30,018	-	-	184,827
	2011	141,778	11,958	27,125	-	-	180,861
	2012	200,735	20,207	48,427	-	-	269,369
Baling	2010	65,091	2,908	16,069	22	44	84,134
	2011	45,337	3,036	17,327	11	17	65,728
	2012	77,855	2,490	27,464	7	15	107,831
Langkawi	2010	23,591	762	9,315	-	-	33,668
	2011	22,228	1,894	11,387	-	-	35,509
	2012	18,385	1,480	12,207	-	-	32,072
Sik	2010	130,930	1,552	38,517	-	-	170,999
	2011	168,179	1,063	42,633	-	-	211,875
	2012	187,567	1,041	46,830	-	-	235,438

Hospital	Tahun	Patologi Kimia	Mikro biologi	Hemato logi	Histopa tologi	Sitologi	Jumlah
Yan	2010	43,236	1,785	2,249	-	-	47,270
	2011	39,037	1,660	1,503	-	-	42,200
	2012	48,934	1,728	4,200	-	-	54,862
Jitra	2010	261,710	2,510	42,743	-	-	306,963
	2011	104,000	2,933	29,893	-	-	136,826
	2012	103,592	2,566	28,958	-	-	135,116
Kuala Nerang	2010	126,069	7,309	21,690	-	-	155,068
	2011	113,438	3,902	19,012	-	-	136,352
	2012	174,870	11,202	30,821	-	-	216,893
Jumlah	2010	1,199,397	144,278	276,756	17,020	13,120	1,650,671
	2011	938,561	154,831	355,617	16,341	15,019	1,480,369
	2012	1,171,846	190,973	404,865	15,957	14,719	1,798,360

Jadual 4.62 Bebankerja Perkhidmatan Makmal Pesakit Dalam Tahun 2010 - 2012

Hospital	Tahun	Patologi Kimia	Mikro biologi	Hemato logi	Histopa tologi	Sitologi	Jumlah
Sultanah Bahiyah	2010	507,387	148,625	288,735	56,682	8,216	1,009,645
	2011	708,265	128,293	259,514	100,115	8,253	1,204,440
	2012	795,126	157,455	246,084	55,346	79,317	1,333,328
Sultan Abdul Halim	2010	292,358	146,850	141,444	9,549	1,183	591,384
	2011	257,430	80,947	123,036	15,875	1,753	479,041
	2012	379,236	98,632	122,527	18,466	1,292	620,153
Kulim	2010	224,927	34,701	102,142	-	-	361,770
	2011	225,129	36,872	100,742	-	-	362,743
	2012	247,176	43,801	102,714	-	-	393,691
Baling	2010	91,897	5,459	33,000	21	22	130,399
	2011	44,131	5,023	24,172	3	11	73,340
	2012	60,523	3,446	23,524	-	11	87,504
Langkawi	2010	83,126	7,722	41,390	-	-	132,238
	2011	92,847	8,933	40,438	-	-	142,218
	2012	106,086	7,374	49,074	-	-	162,534
Sik	2010	90,536	3,440	37,804	-	-	131,780
	2011	90,753	1,652	48,166	-	-	140,571
	2012	94,343	916	54,165	-	-	149,424
Yan	2010	41,852	1,391	16,902	-	-	60,145
	2011	59,069	1,687	18,567	-	-	79,323
	2012	95,198	2,102	22,492	-	-	119,792

Hospital	Tahun	Patologi Kimia	Mikro biologi	Hemato logi	Histopa tologi	Sitologi	Jumlah
Jitra	2010	93,835	1,726	25,588	-	-	121,149
	2011	51,161	1,746	20,141	-	-	73,048
	2012	51,788	2,002	20,566	-	-	74,356
Kuala Nerang	2010	47,862	2,159	15,816	-	-	65,837
	2011	48,127	1,745	12,385	-	1	62,258
	2012	61,135	3,149	19,352	-	1	83,637
Jumlah	2010	1,473,780	352,073	702,821	66,252	9,421	2,604,347
	2011	1,576,912	266,898	647,161	115,993	10,018	2,616,982
	2012	1,890,611	318,877	660,498	73,812	80,621	3,024,419

Perkhidmatan Transfusi Darah

Perkhidmatan Transfusi Darah Negeri Kedah menyediakan perkhidmatan sokongan yang penting kepada program rawatan pesakit dan kesihatan awam. Bilangan Penderma Darah meningkat dari 42,105 dalam tahun 2011 kepada 42,324 pada tahun 2012. Sebanyak 40,855 pint darah telah digunakan kepada 20,784 pesakit di sepanjang tahun 2012. Rujuk Jadual 4.63.

Jadual 4.63 Bilangan Penderma, Penerima dan Penggunaan Darah di Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012									
Hospital	Bil Penderma Darah			Bil Penerima Darah			Darah Digunakan (Pint)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	16,221	19,307	18760	7,644	8,398	8778	17,889	24,235	19941
Sultan Abdul Halim	8,624	9,861	10820	5,783	6,598	6820	9,380	10,041	9709
Kulim	5,407	6,398	6643	2,016	2,337	2397	4,630	5,310	5703
Langkawi	1,453	1,722	1679	740	800	712	1,501	2,336	2057
Baling	504	502	658	925	865	790	1,061	1,157	1315
Sik	1,068	1,288	1410	273	272	322	472	445	529
Yan	659	785	726	219	261	253	275	497	446
Jitra	882	1,135	1134	408	313	342	522	452	540
Kuala Nerang	828	1,107	494	268	269	370	498	461	615
Jumlah	35,646	42,105	42324	18,276	20,113	20784	36,228	44,934	40855

Jadual 4.64

Jenis dan Beban Kerja Pemeriksaan Darah di Hospital Negeri Kedah Tahun 2011 - 2012

Hospital	Pendermaan Darah		Penerima Darah		Ante-natal		Lain-lain		Jumlah	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Sultanah Bahiyah	926,800	933,731	532,317	542,705	598	588	27,407	26246	1,487,122	150,3270
Sultan Abdul Halim	180,946	185,286	525,320	531,296	972	1242	18,552	21853	725,790	739,677
Kulim	32,888	43,863	122,726	150,275	0	0	12,889	17902	168,503	21,2040
Langkawi	9,685	9,419	19,154	2,5347	11,232	7964	17,754	13487	57,825	5,217
Baling	3,731	3,731	13,941	13,941	834	834	5,283	5283	23,789	23,789
Sik	7,284	9,941	4,865	7,057	0	0	2,607	4803	14,756	21,801
Yan	4,545	6,805	6,029	6,891	0	0	2,756	2790	13,330	16,486
Jitra	8,710	12,162	4,888	6,666	0	112	7,962	7967	21,560	26,550
K. Nerang	6,041	3,646	5,089	7,335	6	353	2,979	2239	14,115	12,981
Jumlah	1,180,630	1,208,584	1,234,329	1,291,513	13,642	11,093	98,189	102,570	2,526,790	2,612,811

Perkhidmatan Forensik

Jabatan Perubatan Forensik, Hospital Sultanah Bahiyah adalah salah satu daripada Pusat Satelit Forensik di bawah Pusat Forensik Wilayah yang berpusat di Pulau Pinang. Sebagai sebuah Pusat Satelit Forensik, Jabatan Perubatan Forensik, Hospital Sultanah Bahiyah berperanan sebagai pusat rujukan kepakaran dan teknikal perkhidmatan forensik untuk seluruh negeri Kedah dan Perlis.

Jabatan ini memberi perkhidmatan kepada pelanggan-pelanggan yang terdiri dari Polis DiRaja Malaysia, Badan Perundangan dan Kehakiman Malaysia, keluarga atau waris simati. Jadual 4.65 menunjukkan bilangan kes yang dikendalikan oleh Jabatan Perubatan Forensik (JPF), Hospital Sultanah Bahiyah.

Jadual 4.65

Bilangan Mayat dan Kes Post-Mortem Yang di Kendalikan di Jabatan Perubatan Forensik Hospital Sultanah Bahiyah 2009 - 2011

Tahun	Jumlah Mayat dikendalikan oleh Mortuari	Jumlah Postmortem Mediko-legal	Jumlah postmortem Klinikal
2010	2,045	329	0
2011	2,061	330	1
2012	2,317	333	1

Perkhidmatan Pengimejan Diagnostik

Perkhidmatan kepakaran Pengimejan Diagnostik disediakan di Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim. Jadual 4.66 menunjukkan perkhidmatan Kepakaran Pengimejan Diagnostik yang diberikan di Hospital dengan Pakar dan Jadual 4.67 dan 4.68 menunjukkan bilangan pemeriksaan Pengimejan Diagnostik di Hospital-hospital di Negeri Kedah.

Secara keseluruhan didapati pemeriksaan pengimejan diagnostik meningkat sebanyak 14.79% dari tahun 2010.

Jadual 4.66 Perkhidmatan Kepakaran Pengimejan Diagnostik Hospital-Hospital di Negeri Kedah	
Sultanah Bahiyah	Radiografi Am, Radiografi Khas, Fluoroskopi yang menggunakan media kontras, Pemeriksaan Ultrasound, Pemeriksaan CAT Scan, Pemeriksaan Mammografi dan Pemeriksaan MRI
Sultan Abdul Halim	Radiografi Am, Radiografi Khas, Fluoroskopi yang menggunakan media kontras, Pemeriksaan Ultrasound, Pemeriksaan CAT scan, Pemeriksaan Mammografi
Kulim	Radiografi Am, Radiografi Khas, Fluoroskopi yang menggunakan media kontras, Pemeriksaan Ultrasound

Jadual 4.67 Bilangan Pemeriksaan Pengimejan Diagnostik Hospital - Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	128,006	156,115	172,393	10.427
Sultan Abdul Halim	102,887	112,243	115,900	3.258
Kulim	47,782	53,895	62,700	16.337
Langkawi	16,956	16,096	17,646	9.630
Baling	13,515	19,170	19,415	1.278
Sik	6,955	7,045	8,405	19.304
Yan	8,996	9,827	11,646	18.510
Jitra	19,738	21,364	22,750	6.488
Kuala Nerang	5,891	6,853	9,582	39.822
Jumlah	350,726	402,608	440,437	9.396

Jadual 4.68 Bilangan Pemeriksaan Pengimejan Diagnostik Mengikut Jenis Pemeriksaan Hospital Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012													
	Tahun	Pemeriksaan Am	Sistem Alimentary	Sistem Biliari	Sistem Urinary	Sistem Vascular	Sistem Reproduksi	Kajian Jantung	Tomografi Berkomputer	Ultra Sonografi	MRI	Pemeriksaan Tambahan	Jumlah
Sultanah Bahiyah	2010	99,647	300	596	603	2	89	0	10,298	9,455	1,598	5,418	128,006
	2011	123,387	296	593	524	11	110	0	12,151	10,011	1,702	7,330	156,115
	2012	130,751	293	598	256	88	131	0	14,548	12,910	1,992	10,826	172,393
Sultan Abdul Halim	2010	79,296	79	2	303	11	54	0	6,273	7,836	499	8,534	102,887
	2011	87,229	85	5	204	11	71	0	7,296	8,257	522	8,563	112,243
	2012	91,042	52	6	193	25	60	0	7,397	8,245	755	8,125	115,900
Kulim	2010	47,512	0	0	103	0	0	0	0	0	0	167	47,782
	2011	52,738	0	0	55	0	0	0	0	655	0	447	53,895
	2012	58,793	0	0	0	0	0	0	1,889	1,543	0	475	62,700

	Tahun	Pemeriksaan Am	Sistem Alimentari	Sistem Biliari	Sistem Urinary	Sistem Vascular	Sistem Reproduksi	Kajian Jantung	Tomografi Berkomputer	Ultra Sonografi	MRI	Pemeriksaan Tambahan	Jumlah
Langkawi	2010	15,074	0	0	30	0	0	0	829	782	91	150	16,956
	2011	16,095	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	16,096
	2012	17,646	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17,646
Baling	2010	13,513	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	13,515
	2011	16,937	0	0	31	0	0	0	1,004	1,007	0	191	19,170
	2012	17,178	0	0	14	0	0	0	1,217	844	0	162	19,415
Sik	2010	6,944	0	0	8	0	0	0	0	0	0	3	6,955
	2011	7,032	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	7,045
	2012	8,399	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	8,405
Yan	2010	8,996	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,996
	2011	9827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9827
	2012	11,646	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11,646
Jitra	2010	19,738	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19,738
	2011	21364	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21364
	2012	22,750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22,750
K Nerang	2010	5,891	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,891
	2011	6,853	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,853
	2012	9,582	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9,582
Jumlah	2010	296,611	379	598	1,048	13	143	0	17,400	18,073	2,188	14,273	350,726
	2011	341,462	381	598	828	22	181	0	20,451	19,930	2,224	16,531	402,608
	2012	367,787	345	604	469	113	191	0	25,051	23,542	2,747	19,588	440,437

KEPAKARAN TERTIARI

Hanya Hospital Sultanah Bahiyah memberi perkhidmatan tertiar dalam bidang Perubatan Respiratori, Urologi, Nefrologi, Pembedahan Pediatrik dan Pembedahan Plastik dan Kardiologi.

Perkhidmatan Perubatan Respiratori

Setiap hospital di negeri Kedah telah mewujudkan Klinik Dada untuk mengendalikan kes-kes Tibi. Pakar dari Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim melawat hospital lain secara berkala untuk memeriksa kes-kes yang dirujuk pada beliau dan juga memberi latihan kepada pegawai perubatan. (Jadual 4.69 dan 4.70)

Di Hospital Sultanah Bahiyah, Jabatan Perubatan Respiratori dikekalkan di Hospital Alor Setar (hospital lama). Jabatan ini memberi perkhidmatan terhadap kes-kes Tibi dan juga pesakit-pesakit yang mengidap penyakit respiratori lain. Selain perkhidmatan biasa, prosedur intervensi yang dijalankan ialah video bronkoskopi dan pleuroskopi. Jabatan ini juga memberi rawatan kemoterapi kepada pesakit yang mengidap kanser paru-paru dan menjalankan ujian 'lung function test' dan spirometri. Jabatan ini telah mempelopori penggunaan ujian biochip "olipro test" iaitu ujian yang memutuskan jangkitan tuberculosis dengan cepat dan tepat.

Jadual 4.69 Kedatangan Pesakit Di Klinik Pesakit Luar Pakar Perubatan Respiratori Hospital-Hospital Dengan Pakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	%Perubahan
Sultanah Bahiyah	12,354	5,312	6,634	24.89
Sultan Abdul Halim	2,403	2,538	2,761	8.79
Kulim	1,254	1,429	1,491	4.34
Langkawi	179	396	338	-14.65
Sik*	36	54	88	62.96
Yan*	251	301	303	0.66
Kuala Nerang*	75	114	229	100.88
Jumlah	16,552	10,144	11,844	16.76
Nota: * Klinik Pakar Atas Lawatan				

Jadual 4.70 Jumlah kemasukan Pesakit Jabatan Perubatan Respiratori Hospital-Hospital Berpakar Negeri Kedah Tahun 2010 - 2012				
Hospital	2010	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	999	1,174	1,188	1.19
Sultan Abdul Halim	0	1	0	-
Langkawi	32	33	32	-3.03
Baling	42	25	41	64.00
Jumlah	1,073	1,233	1,261	2.27

Klinik Pesakit Luar Urologi

Hospital Sultanah Bahiyah juga memberi perkhidmatan kepada pesakit-pesakit yang datang mendapat rawatan urologi di Klinik Pesakit Luar Urologi. Pesakit diterima dari seluruh Negeri Kedah dan juga dari Pulau Pinang dan Perlis. Pembedahan Urologi juga dilakukan di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Tuanku Fauziah (HTF) dan Pulau Pinang bagi pesakit-pesakit yang mengalami masalah berkaitan urologi. Jadual 4.71.

Jadual 4.71 Bilangan Pesakit Menjalani Pembedahan Urologi Mengikut Pilihan dan Kecemasan Tahun 2010 - 2012						
Hospital	2010		2011		2012	
	Pilihan	Kecemasan	Pilihan	Kecemasan	Pilihan	Kecemasan
Sultanah Bahiyah	992	98	883	102	1,384	483

Klinik Pesakit Luar Nefrologi

Pesakit-pesakit yang mengalami masalah Nefrologi mendapat perkhidmatan dari Klinik Pesakit Luar Nefrologi Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim. Bilangan kedatangan pesakit ditunjukkan di Jadual 4.72.

Jadual 4.72 Kedatangan Pesakit Klinik Nefrologi Hospital Sultanah Bahiyah Tahun 2010 - 2012			
Hospital	2010	2011	2012
Hospital Sultanah Bahiyah	4,610	7,551	8,410
Hospital Sultan Abdul Halim	451	762	1,013

Hemodialisis

Perkhidmatan ini disediakan di semua hospital di Negeri Kedah. Unit ini memberi rawatan hemodialisis kepada pesakit buah pinggang yang disahkan oleh Pakar Nefrologi dari Klinik Nefrologi Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Kuala Lumpur. Rujuk Jadual 4.73.

Bilangan pesakit yang mendapat perkhidmatan dialisis pada tahun 2012 adalah 408. Selain hospital kerajaan, terdapat 39 pusat hemodialisis swasta yang dikendalikan oleh hospital swasta, Badan Bukan Kerajaan dan individu yang membantu mengurangkan beban yang ditanggung oleh hospital kerajaan.

Jadual 4.73 Daftar Pesakit Program Rawatan Hemodialisis Mengikut Hospital 2011 - 2012									
Hospital	Bil Mesin			Bil. Pesakit Yang Mendapat Rawatan			Bil. Pesakit Yang Menunggu		
	2011	2012	% Perubahan	2011	2012	% Perubahan	2011	2012	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	32	35	9.4	83	83	0	35	30	-14.3
Sultan Abdul Halim	15	16	6.7	60	60	0	90	75	-16.7
Kulim	13	14	7.7	40	38	-5	41	41	0.0
Langkawi	12	13	8.3	54	56	3.70	4	5	25.0
Baling	10	10	0.0	35	35	0.00	29	16	-44.8
Sik	11	11	0.0	33	35	6.06	8	13	62.5
Yan	13	14	7.7	39	38	-2.56	7	9	28.6
Jitra	7	7	0.0	35	35	0.00	19	23	21.1
Kuala Nerang	7	8	14.3	26	28	7.69	10	3	-70.0
Jumlah	120	128	6.7	405	408	0.74	243	215	-11.5

Pembedahan Plastik

Bahagian Pembedahan Plastik diuruskan oleh Pakar Pembedahan Plastik, Jabatan Pembedahan Hospital Sultanah Bahiyah. Perkhidmatan kepakaran yang dijalankan di Hospital Sultanah Bahiyah adalah '*craniofacial surgery*', *microsurgery*, rawatan kebakaran da keloid, *cleft lip* dan *palate repair* dan '*coverage of flap*'.

Pembedahan *net working* di Hospital Jitra telah dihentikan sejak tahun 2010. Jadual 4.74 menunjukkan bebankerja di klinik Pembedahan Plastik.

Jadual 4.74 Kedatangan Pesakit Klinik Pembedahan Plastik dan Bilangan Pembedahan Hospital Sultanah Bahiyah 2010 - 2012						
Hospital	Kedatangan Ke Klinik			Pembedahan		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	3,051	3,565	3,735	662	689	763

Pembedahan Pediatrik

Sejak tahun 2000, Hospital Sultanah Bahiyah telah menjadi pusat rawatan Pembedahan Kanak-Kanak untuk Zon Utara Semenanjung Malaysia, iaitu menerima rujukan bukan sahaja dari Perlis dan Kedah tetapi juga dari Pulau Pinang dan Taiping.

Bilangan kedatangan ke Klinik dan bilangan pembedahan Pediatrik ditunjukkan di Jadual 4.75.

Jadual 4.75 Bilangan Kedatangan Pesakit Di Klinik Pembedahan Pediatrik dan Bilangan Pembedahan Pediatrik Bagi Tahun 2010 - 2012						
Hospital	Klinik Pembedahan Pediatrik			Pembedahan Pediatrik		
Sultanah Bahiyah	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	3,204	3468	3,759	604	760	682

Perkhidmatan Kardiologi

Jabatan Kardiologi merupakan satu jabatan yang baru beroperasi di Hospital Sultanah Bahiyah dan diketuai oleh seorang Pakar Perunding. Jabatan ini mula beroperasi sebagai satu jabatan yang tersendiri sejak Januari 2008 di mana sebelum ini perkhidmatan rawatan penyakit jantung adalah di bawah Jabatan Perubatan.

Jadual 4.76 Jumlah Kemasukan dan Kedatangan Pesakit ke Klinik Pakar Kardiologi Hospital Sultanah Bahiyah Tahun 2009 - 2011			
	2010	2011	2012
Jumlah Kemasukan ke wad	2,295	2,411	2,391
Jumlah Kedatangan ke Klinik Pakar	9,614	10,527	11,848

PERKHIDMATAN SOKONGAN

Perkhidmatan Farmasi

Perolehan dan Bekalan, Farmasi Pesakit Dalam, Farmasi Pesakit Luar dan Kaunseling Maklumat Ubat, merupakan antara perkhidmatan yang diberikan oleh Bahagian Farmasi Hospital-Hospital Negeri Kedah. Hospital Sultanah Bahiyah dan Sultan Abdul Halim memberi perkhidmatan Pemonitoran Terapeutik Ubat di mana ujian ke atas sampel darah pesakit untuk menentukan paras kepekatan ubat yang telah diambil oleh pesakit tersebut dijalankan.

Perkhidmatan lain adalah penyediaan Nutrisi Parenteral untuk pesakit-pesakit dewasa dan kanak-kanak dan Rekonstitusi Ubat Sitotoksik bagi pesakit kanser. Jadual 4.77 menunjukkan bilangan preskripsi bagi Pesakit Dalam dan Pesakit Luar semua hospital kerajaan Negeri Kedah.

Jadual 4.77 Bilangan Preskripsi Pesakit Dalam dan Pesakit Luar Hospital-hospital Negeri Kedah 2010 - 2012

Hospital	2011			2012			
	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	% Perubahan
Sultanah Bahiyah	370,076	409,061	779,137	442,163	460,776	902,939	15.89
Sultan Abdul Halim	267,790	332,849	600,639	270,078	342,759	612,829	2.03
Kulim	58,194	144,608	202,802	51,293	150,228	201,521	-0.63
Langkawi	17,865	41,729	59,594	20,926	55,592	76,518	28.40
Baling	48,680	88,351	137,031	43,614	85,181	128,795	-6.01
Sik	8,798	56,798	65,596	8,069	57,498	65,567	-0.04
Yan	9,817	57,496	67,313	10,819	59,783	70,602	4.89
Jitra	6,903	146,057	152,960	29,333	127,463	156,800	2.51
Kuala Nerang	11,863	58,292	70,155	18,804	61,113	79,917	13.91
Jumlah	799,986	1,335,241	2,135,227	895,099	1,400,393	2,295,488	7.51

Perkhidmatan Dietetik & Katering

Perkhidmatan utama unit ini adalah untuk menyediakan makanan yang sesuai untuk penyakit tertentu serta melengkapkan rawatan pesakit dan mempertingkatkan lagi taraf perkhidmatan pemakanan klinikal. Skop perkhidmatan ialah menyediakan makanan biasa dan terapeutik dan memberi nasihat pemakanan kepada pesakit dalam dan pesakit luar (Jadual 4.78)

Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim mempunyai Pegawai Dietetik. Lawatan ke hospital daerah diadakan untuk menyelia kerja kakitangan disamping memberi kaunseling kepada pesakit. Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Kulim dan Hospital Langkawi menyediakan Penghidangan Makanan Secara Berpusat.

Jadual 4.78 Jenis Penyediaan Makanan Hospital-Hospital Negeri Kedah 2011 - 2012

Hospital	2011			2012			% Perubahan
	Biasa	Teraputik	Jumlah	Biasa	Teraputik	Jumlah	
Sultanah Bahiyah	174,445	88,984	263,429	184,277	93,290	277,567	5.37
Sultan Abdul Halim	102,656	59,628	162,284	107,810	60,511	168,321	3.72
Kulim	121,738	30,737	152,475	119,377	33,661	153,038	0.37
Langkawi	24,275	10,881	35,156	25,938	12,014	37,952	7.95
Baling	20,100	12,890	32,990	19,200	10,900	30,100	-8.76
Sik	52,068	21,108	73,176	52,120	21,736	73,856	0.93
Yan	44,105	14,927	59,032	61,369	16,032	77,671	31.57
Jitra	58,760	26,360	85,120	68,784	31,152	99,936	17.41
Kuala Nerang	9,148	4,850	13,998	9,467	6,319	15,786	12.77
Jumlah	607,295	270,365	877,660	648,342	285,615	934,227	14.80

Perkhidmatan Rehabilitasi

Perkhidmatan ini diberikan melalui Unit Fisioterapi dan Unit Pemulihan Cara Kerja. Jabatan Fisioterapi menyediakan aktiviti seperti Senaman, Letroterapi, '*Chest Physiotherapy*', Hidroterapi, Mandi Lilin, Traction, Manipulasi Tisu Lembut, Pemulihan Pediatrik, Kelas Penjagaan & Senaman Sakit Pinggang dan *Pelvic Floor Exercise*. Perkhidmatan baru yang disediakan di Hospital Sultanah Bahiyah adalah Unit Kesihatan Wanita bagi kes incontinence, prolapsed uterus dan masalah bladder, Unit Rehabilitasi Vestibular bagi kes vertigo dan keseimbangan dan Terapi Lymphoedema bagi kes bengkak pada tangan atau kaki selepas mastectomy dan post radioterapi. Rujuk Jadual 4.79 dan 4.80.

Jadual 4.79 Perawatan Pesakit Luar dan Dalam Unit Fisioterapi Hospital-Hospital Negeri Kedah Tahun 2011 dan 2012

Hospital	2011			2012			% Perubahan
	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	
Sultanah Bahiyah	59,038	90,704	149,742	86,714	112,381	199,095	32.96
Sultan Abdul Halim	43,871	51,723	95,594	43,548	48,959	92,507	-3.23
Kulim	40,640	45,261	85,901	41,459	58,582	100,041	16.46
Langkawi	6,900	9,628	16,528	6,192	6,714	12,906	-21.91
Baling	2,832	5,704	8,536	3,093	7,122	10,215	19.67
Sik *	332	3,197	3,529	1,629	8,673	10,302	191.92
Jitra	4,757	54,217	58,974	5,318	58,934	64,252	8.95
Yan	5,167	11,330	16,497	7,384	17,937	25,321	53.49
Jumlah	163,537	271,764	435,301	195,337	319,302	514,639	18.23

Perkhidmatan Pemulihan Carakerja berfungsi melatih semula pesakit yang mempunyai masalah dari segi fizikal, mental dan sosial supaya mereka boleh berdikari dalam semua aspek kehidupan seharian dan kembali dalam masyarakat. Pesakit yang menerima perkhidmatan ini merangkumi kes ortopedik, neurologikal, kanak-kanak keperluan khas, kes-kes psikiatrik dan pesakit jantung. Bebankerja Unit Pemulihan Carakerja adalah seperti di Jadual 4.80 dan Jadual 4.81.

Jadual 4.80 Kedatangan Pesakit Dalam dan Luar Unit Fisioterapi 2011 - 2012							
Hospital	2011			2012			% Perubahan
	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	
Sultanah Bahiyah	17,352	24,336	41,688	23,486	29,227	52,713	26.45
Sultan Abdul Halim	12,356	13,137	25,493	10,931	12,020	22,951	-9.97
Kulim	7,923	9,706	17,629	6,670	11,854	18,524	5.08
Langkawi	1,583	2,113	3,696	1,526	1,560	3,086	-16.50
Baling	903	1,878	2,781	876	1,956	2,832	1.83
Sik	80	761	841	389	1,752	2,141	154.58
Jitra	1,079	10,821	11,900	1,019	12,702	13,721	15.30
Yan	957	2,304	3,261	1,496	3,428	4,924	51.00
Jumlah	42,233	65,056	107,289	46,393	74,499	120,892	12.68

Jadual 4.81 Bebankerja Unit Pemulihan Cara Kerja - Bilangan Perawatan Bagi Pesakit Dalam dan Pesakit Luar Tahun 2011 - 2012							
Hospital	2011			2012			% Perubahan
	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	
Sultanah Bahiyah	59,058	91,502	150,560	61,047	60,936	121,963	-18.99
Sultan Abdul Halim	9,892	19,945	29,337	5,825	20,582	26,407	-9.99
Kulim	2,343	15,451	17,794	6,654	22,638	29,292	64.62
Langkawi	1,264	6,593	7,857	1,774	12,599	14,373	82.93
Baling	102	755	857	388	6,478	6,866	701.17
Jitra	603	7,798	8,401	833	8,778	9,611	14.40
Yan	196	2,131	2,327	223	4,449	4,672	100.77
Jumlah	73,458	144,175	217,133	76,744	136,460	213,184	-0.76

Jadual 4.82 Bebankerja Unit Pemulihan Cara Kerja - Bilangan Kedatangan bagi Pesakit Dalam dan Pesakit Luar Tahun 2011 - 2012							
Hospital	2011			2012			% Perubahan
	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	Pesakit Dalam	Pesakit Luar	Jumlah	
Sultanah Bahiyah	17,357	24,557	41,914	17,854	25,213	43,067	2.75
Sultan Abdul Halim	3,256	7,304	10,560	2,754	7,552	10,306	-2.41
Kulim	524	3,795	4,318	1,236	4,144	5,441	26.01
Langkawi	288	1344	1632	376	1476	1852	13.48
Baling	30	302	332	52	755	807	143.07
Jitra	167	1,470	1,637	175	1,675	1,850	13.01
Yan	49	750	799	70	1,234	1,304	63.20
Jumlah	21,671	39,522	61,192	22,517	42,049	64,627	7.01

Perkhidmatan Kebajikan Perubatan (Kerja Sosial Perubatan)

Perkhidmatan Kebajikan Sosial Perubatan memberi perkhidmatan secara langsung kepada pesakit dan keluarga melalui bantuan kewangan dan alatan perubatan serta bantuan psikososial dan ekonomi. Juga menguruskan perkhidmatan sukarela hospital, latihan dan penyeliaan pelajar-pelajar universiti dalam penempatan untuk praktikum. Perkhidmatan ini hanya terdapat di Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim. Lihat Jadual 4.83.

Jadual 4.83 Kes Rujukan Baru Dan Kes Susulan Unit Kebajikan Sosial Perubatan 2010 - 2012						
Hospital	2010		2011		2012	
	Kes Rujukan Baru	Bil. Kes Susulan	Kes Rujukan Baru	Bil. Kes Susulan	Kes Rujukan Baru	Bil. Kes Susulan
Sultanah Bahiyah	1,413	349	1,529	372	1,553	78
Sultan Abdul Halim	940	53	1,046	52	547	43
Kulim	557	90	514	16	449	40
Kedah	2,910	492	3,089	440	2,549	161

Perkhidmatan Pendidikan Kesihatan

Pendidikan Kesihatan memberi perkhidmatan menerusi promotif, preventif dan penjagaan kesihatan melalui kaedah yang dirancang. Untuk mencapai matlamat ini Pusat Sumber diwujudkan di semua hospital di Negeri Kedah. Di antara aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan ialah menyelaras semua aktiviti pendidikan pesakit, menggalakkan Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) dalam aktiviti promosi kesihatan terutamanya di hospital. Objektif utama ialah untuk menyediakan pesakit dan keluarga dengan pengetahuan, sikap dan kemahiran tertentu supaya mereka boleh menguruskan sendiri penyakit tersebut dan mencegah daripada lebih teruk, berulang serta mencegah daripada merebak kepada keluarga yang lain. Di samping itu juga diadakan latihan kepada kakitangan dalam bidang pendidikan kesihatan serta menjalankan kajian dalam bidang pendidikan kesihatan.

Statistik mengenai Kaunseling Penyakit Diabetes, Penyakit Asthma dan Penyakit Tekanan Darah Tinggi di Pusat Sumber dan Wad adalah seperti di Jadual 4.84.

Jadual 4.84 Kaunseling Penyakit Diabetis, Penyakit Asthma dan Penyakit Tekanan Darah Tinggi di Unit Pendidikan Kesihatan di Hospital-Hospital di Negeri Kedah Tahun 2012				
Hospital	Pendidikan Pesakit Diabetik	Pendidikan Pesakit Asthma	Pendidikan Pesakit Darah Tinggi	Jum. Pesakit diberi Pendidikan 2012
Sultanah Bahiyah	357	0	170	527
Sultan Abdul Halim	260	31	153	444
Kulim *	0	0	0	0
Langkawi	890	81	632	1,603
Baling	161	120	111	392
Sik	520	89	550	1,159
Yan	278	0	278	556
Jitra	465	160	326	951
Kuala Nerang	513	45	314	872
Jumlah	3,444	526	2,534	6,504

*Bagi tahun 2012 berlaku kekosongan jawatan pegawai pendidikan, tiada sesi kaunseling dijalankan di unit pendidikan kesihatan

Perkhidmatan Rekod Perubatan dan Maklumat

Jabatan Rekod Perubatan di hospital-hospital di Negeri Kedah memainkan peranan penting dalam Pengurusan Rekod Perubatan Pesakit. Jabatan ini dipertanggungjawabkan untuk menguruskan laporan perubatan, menguruskan rekod-rekod pesakit, pengumpulan statistik hospital dan juga ianya merupakan pusat sumber dan pusat rujukan untuk mendapatkan maklumat-maklumat yang berkaitan dengan perawatan pesakit. Pengurusan Rekod Perubatan Pesakit meliputi semua Hospital di Negeri Kedah empat buah Hospital berpakar dan Lima buah Hospital Tanpa Pakar. Hospital Sultanah Bahiyah dan Sultan Abdul Halim menggunakan THIS.

Pencapaian Penyediaan Laporan Perubatan bagi tahun 2012 Hospital Sultanah Bahiyah iaitu 92.6% dan Hospital Sultan Abdul Halim 90.4% menunjukkan Trend peningkatan peratus pencapaian penyediaan Laporan Perubatan berbanding dengan tahun sebelumnya. Hospital Kulim pula menunjukkan penurunan pada tahun 2011 meningkat semula pada tahun 2012 kepada 90.75% manakala Hospital Langkawi sedikit menurun pada tahun 2012 sebanyak 94.3%. Walaubagaimanapun Peratus keseluruhan Pencapaian Laporan Perubatan adalah mencapai sasaran yang ditetapkan di mana 90% standard yang ditetapkan oleh KPIYBMK KKM tempoh laporan perubatan perlu disiapkan 4 minggu bagi Hospital Negeri dan berpakar serta Hospital Tanpa Pakar kepada 2 minggu.

Jadual 4.85 menunjukkan jumlah permohonan laporan perubatan bagi seluruh hospital di Negeri Kedah.

Jadual 4.85 Penyediaan Laporan Perubatan Unit Rekod Perubatan di Hospital-Hospital Negeri Kedah bagi Tahun 2010 - 2012									
Hospital	2010			2011			2012		
	Jumlah Permohonan	Jumlah Siap	% Siap	Jumlah Permohonan	Jumlah Siap	% Siap	Jumlah Permohonan	Jumlah Siap	% Siap
Sultanah Bahiyah*	4,454	3,913	87.85	5,265	4,499	85.45	5,878	5,444	92.6%
Sultan Abdul Halim *	4,560	2,999	65.77	4,905	3,147	64.15	5,328	4,815	90.4%
Kulim*	3,849	3,025	78.59	3,340	2,363	70.74	3,675	3,335	90.75
Langkawi*	719	719	100	671	659	98.21	752	709	94.3%
Baling**	977	962	98.5	861	861	100	895	895	100%
Sik**	303	299	98.6	336	336	100	328	328	100%
Yan**	350	350	100	450	450	100	421	421	100%
Jitra**	849	846	99.65	953	933	97.90	994	958	96.4%
Kuala Nerang**	168	168	100	178	178	100	244	244	100%
Jumlah	16,229	13,281	81.83	16,959	13,426	79.16	18,515	17,149	92.6%

Nota : * Tempoh siap adalah 4 minggu / ** Tempoh siap adalah 2 minggu

UNIT KEJURUTERAAN (OPERASI)

Unit Kejuruteraan (Operasi) mula beroperasi pada tahun 2010 dan berada di bawah Program Bahagian Perubatan yang diterajui oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) Jabatan Kesihatan Negeri Kedah. Unit ini diketuai oleh Ketua Unit Kejuruteraan Operasi J48 dan dibantu oleh Jurutera Mekanikal Kanan J44, Jurutera Mekanikal J41, Jurutera Elektrik J41 dan Jurutera Awam J41. Objektif utama unit ini adalah untuk mengawalselia Khidmat Sokongan Hospital dan memberi khidmat nasihat teknikal dan kejuruteraan di semua hospital meliputi empat buah hospital berpakar dan lima buah hospital tanpa pakar di Negeri Kedah. Perjawatan dan pengisian jawatan bagi Unit Kejuruteraan (Operasi) Jabatan Kesihatan Negeri Kedah bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 4.86.

Jadual 4.86 Perjawatan Unit Kejuruteraan (Operasi)

Jawatan Hospital /	Jurutera J48		Jurutera J44		Jurutera Mekanikal J41		Jurutera Elektrik J41		Jurutera Awam J41		Jurutera Elektronik J41		Pembantu Jurutera J29		Pembantu Tadbir N17		Jumlah	
	J	I	J	I	J	I	J	I	J	I	J	I	J	I	J	I	J	I
JKN	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	-	-			-	-		4
Sultanah Bahiyah	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	2
Sultan Abdul Halim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	2
Kulim	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-			-	-	1	1
Langkawi	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-			-	-		1
Baling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	1	1	-	1
Jitra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	1	1	-	1
Sik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	1	1	-	1
Yan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	1	1	-	1
Kuala Nerang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	1	1	-	1
Jumlah	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	7	5	5	5	15

Nota: J= Jawatan yang wujud I= Pengisian

Aktiviti Unit Kejuruteraan (Operasi)

Di antara aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan oleh Unit Kejuruteraan (Operasi) di sepanjang tahun 2012 adalah seperti berikut :-

1. Aktiviti Kawalseliaan

- Menjalankan lawatan pemeriksaan ke atas lima Perkhidmatan Sokongan Hospital iaitu :
 - Sistem Penyenggaraan Kejuruteraan Fasiliti (FEMS)
 - Sistem Penyenggaraan Kejuruteraan Biomedikal (BEMS)
 - Sistem Pengurusan Sisa Klinikal (CWMS)
 - Perkhidmatan Pembersihan (CLS)
 - Perkhidmatan Dobi dan Linen (LLS)
- Memantau notis-notis kecemasan (Klausu 8.2, 21.2 dan 21.3) yang dikeluarkan oleh hospital.
- Menyemak laporan dan bil/ inbois untuk pengesahan bayaran atau pemetongan fi Syarikat Konsesi.
- Memastikan Operasi Sistem Teknologi Maklumat (CMIS) dan Program Jaminan Mutu (QAP) perkhidmatan kejuruteraan hospital dikemaskini serta berkesan.
- Membantu pihak hospital di dalam pengurusan aset kerajaan dan penyediaan laporan pengurusan aset.

2. Aktiviti Teknikal

- Menjalankan pemeriksaan ke atas Sistem Mekanikal dan Elektrikal.
 - Sistem Penghawa Dingin
 - Sistem Lift

- c. Sistem Pencegah Kebakaran
 - d. Penyejuk Beku (Freezer) Rumah Mayat
 - e. Sistem UPS
 - f. Sistem Janakuasa Tunggu Sedia (Genset)
- ii. Menyemak Laporan Penilaian Keadaan (Condition Appraisal).
 - iii. Menjalankan audit teknikal Khidmat Sokongan Hospital.
 - iv. Menyiasat aduan-aduan berkaitan Perkhidmatan Sokongan Hospital.
 - v. Menyemak maklumat berkaitan yuran perkhidmatan hospital baru dan hospital gantian kepada Syarikat Konsesi.
 - vi. Projek pembangunan, naiktaraf dan minor works.
 - a. Menyediakan skop dan spesifikasi kerja.
 - b. Memantau prestasi pelaksanaan projek.
 - c. Memantau kerja-kerja Pengujian dan Pentauliahan (Testing & Commissioning) aset dan fasiliti baru.
 - d. Memastikan Tempoh Tanggungan Kecacatan (Defect Liability Period) diuruskan dengan berkesan.

Perkhidmatan Sokongan Hospital

Bagi perkhidmatan sokongan hospital, satu perjanjian konsesi telah ditandatangani pada 28 Oktober 1996 di antara Kerajaan Malaysia dengan tiga syarikat konsesi untuk tempoh 15 tahun. Bagi negeri Kedah, Faber Mediserve Sdn. Bhd telah dilantik bagi menguruskan, menjalankan dan menyediakan perkhidmatan sokongan hospital yang terdiri daripada :-

1. Sistem Penyenggaraan Kejuruteraan Fasiliti (FEMS)

Skop perkhidmatan FEMS adalah seperti berikut :-

- i. Melaksanakan penyenggaraan yang menyeluruh dan pelan penyenggaraan pencegahan mengikut jadual yang telah ditetapkan.
- ii. Masa bertindak dan uptime adalah berdasarkan keperluan.
- iii. Melaksanakan program jaminan mutu (QAP) terhadap semua sistem dan peralatan.
- iv. Membentuk dan menyenggarakan pustaka bagi menyimpan secara selamat lukisan, manual dan dokumen lain yang berkaitan dengan perkhidmatan.
- v. Mengendalikan latihan kepada pengguna.

Sehingga Disember 2012, sebanyak 32,957 aset FEMS telah didaftarkan di dalam Operasi Sistem Teknologi Maklumat (CMIS). Status aset adalah seperti di Jadual 4.87.

Jadual 4.87 Status Aset FEMS Sehingga Disember 2012	
Kategori Aset	Jumlah aset
Berfungsi	29,969
Tidak berfungsi	651
Tidak digunakan	1,464
Dipindahkan	18
Dilupuskan	799
Jumlah Aset	32901

2. Sistem Penyenggaraan Kejuruteraan Biomedikal (BEMS)

Skop perkhidmatan BEMS adalah seperti berikut :

1. Melaksanakan penyenggaraan yang menyeluruh dan pelan penyenggaraan pencegahan mengikut jadual yang telah ditetapkan.
2. Masa bertindak dan uptime adalah berdasarkan keperluan.
3. Melaksanakan program jaminan mutu (QAP) terhadap semua sistem dan peralatan.
4. Membentuk dan menyenggarakan pustaka bagi menyimpan secara selamat lukisan, manual dan dokumen lain yang berkaitan dengan perkhidmatan.
5. Mengendalikan latihan kepada pengguna.
6. Prosidur yang terperinci untuk bahan berbahaya dan peralatan yang tercemar.
7. Mengawasi ujian penerimaan, ujian keselamatan dan prestasi.

Sehingga Disember 2012, sebanyak 17,933 aset BEMS telah didaftarkan di dalam Operasi Sistem Teknologi Maklumat (CMIS) Statusnya adalah seperti di Jadual 4.88

Jadual 4.88 Aset BEMS Sehingga Disember 2012	
Status Aset	Jumlah aset
Berfungsi	16,057
Tidak berfungsi	1,177
Tidak digunakan	579
Dipindahkan	83
Dilupuskan	37
Jumlah Aset	17,933

3. Sistem Pengurusan Sisa Klinikal (CWMS)

Skop perkhidmatan CWMS adalah seperti berikut :

1. Pengasingan secara menyeluruh sisa klinikal termasuk pengkelasan dan penjadualan pengumpulan dan pelupusan diserahkan kepada incinerator yang berlesen dan menggunakan pengangkutan yang sesuai.
2. Semua peralatan dan barangan yang digunakan adalah berdasarkan keperluan dan piawai yang telah ditetapkan.
3. Semua prosidur berkaitan dengan perkhidmatan mestilah mematuhi keperluan pengawalan Jabatan Alam Sekitar.

Pada tahun 2012, sebanyak 941,101 kg sisa klinikal telah dihasilkan seperti di Jadual 4.89

Jadual 4.89 Sisa Klinikal (kg) Daripada Hospital Tahun 2011		
Bulan	2011	2012
Jan	73,386.38	73,465.30
Feb	65,682.22	74,002.35
Mac	76,450.90	79,750.48
April	78,325.70	80,463.80
May	78,868.40	81,351.14
Jun	74,938.14	77,331.72
July	74,845.90	78,838.70
Ogos	76,824.74	74,855.30
Sept	76,069.14	77,148.50
Okt	79,396.20	84,087.80
Nov	74,857.20	78,316.80
Dec	78,751.08	81,489.50
Jumlah (kg)	908,396.00	941,101.39

4. Perkhidmatan Pembersihan (CLS)

Skop perkhidmatan CLS adalah seperti berikut :-

1. Menjalankan pembersihan oleh petugas yang terlatih meliputi semua kawasan dengan menggunakan peralatan yang sepatutnya dan bahan kimia yang mematuhi ketetapan yang telah ditetapkan.
2. Barangan dibekalkan di semua kawasan termasuk kawasan awam dalam kuantiti yang diperlukan.
3. Perkhidmatan termasuk mengumpul sisa domestik melalui kaedah yang betul dan menggunakan peralatan yang sewajarnya serta memperuntukan fasiliti untuk dijadikan pusat penyimpanan.

Bagi perkhidmatan pembersihan (CLS), kajian telah dijalankan untuk mengenalpasti kepuasan pelanggan terhadap perkhidmatan yang diberikan sama ada memuaskan atau tidak memuaskan.

5. Perkhidmatan Dobi dan Linen (LLS)

Skop perkhidmatan LLS adalah seperti berikut :

1. Barangan dan bahan linen mestilah mengikut piawaian yang telah ditetapkan serta memastikan bekalan linen mencukupi.
2. Kualiti pendobian hendaklah berdasarkan piawai yang diluluskan dan diperakui di peringkat antarabangsa.
3. Proses pengumpulan dan pengangkutan linen yang tercemar dan penghantaran linen yang bersih dilakukan berdasarkan prosidur yang terperinci.

Laporan Kewangan

Jadual 4.90	Laporan Kewangan Berdasarkan Perkhidmatan 2012					
	FEMS	BEMS	Pembersihan	Sisa Klinikal	Linen	Jumlah
Jumlah Fee (RM)	27,241,299.23	18,143,963.64	14,199,659.56	5,167,937.14	14,297,403.70	79,050,263.27
Jumlah Invois (RM)	27,180,871.80	18,073,406.21	14,164,721.67	5,164,887.61	14,287,502.96	78,871,390.25

Petunjuk Prestasi QAP keseluruhan (Disember 2012)

Jadual 4.91	Petunjuk Prestasi QAP 2012		
	Indikator	Kehendak minimum	Prestasi Sebenar
FEMS	% Penyelenggaraan (PPM) disediakan mengikut jadual	100%	99.69%
	% aset memenuhi keperluan sasaran 'uptime'	100%	95.96%
BEMS	% Penyelenggaraan (PPM) disediakan mengikut jadual	100%	98.13%
	% aset memenuhi keperluan sasaran 'uptime'	100%	95.63%
Linen (LLS)	% Penerimaan linen	98%	99.96%
	% Kecukupan linen	95%	100%
	% Penghantaran ikut masa	100%	99.67%
Sisa klinikal (CWMS)	% Pungutan ikut masa	100%	100%
	% Pengangkutan ikut masa	100%	100%
Pembersihan (CLS)	% Kualiti Pembersihan yang diterima	95%	99.27%
	% Pungutan sisa umum dipungut mengikut jadual	95%	100%

UNIT KAWALAN AMALAN PERUBATAN SWASTA (UKAPS)

Unit Kawalan Amalan Perubatan Swasta (UKAPS) adalah satu di bawah Program Perubatan yang diterajui oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) sejak dari 1 Disember 2003. Tanggungjawab utama UKAPS ialah untuk mengawal dan mengawalselia kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta berlandaskan peruntukan Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 (Akta 586) serta Peraturan-Peraturan Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 2006. Akta ini diwartakan dan dikuatkuasakan pada 1 Mei 2006.

Pada tahun 2012 bilangan klinik perubatan yang berdaftar ialah sebanyak 332 buah dan klinik pergigian swasta sebanyak 52 buah manakala pusat hemodialisis swasta berlesen ialah 39 buah, hospital swasta 9 buah dan sebuah rumah bersalin swasta.

Objektif

Objektif Umum

Untuk memastikan kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta di negeri Kedah khususnya berupaya memberi perkhidmatan yang berkualiti, selamat dan mampu dilanggani oleh orang ramai.

Objektif Khusus

Untuk memastikan semua permohonan pendaftaran klinik dan pembaharuan lesen disemak dan premis menjalani pemeriksaan sebelum sesuatu permohonan disokong untuk diluluskan.

Untuk meningkatkan kesedaran pengamal perubatan swasta tentang kepentingan mematuhi kehendak akta dan peraturan demi kepentingan semua pihak dan imej perkhidmatan kesihatan secara menyeluruh.

Untuk menjalankan penguatkuasaan Akta 586 dan peraturan-peraturan yang berkaitan.

Strategi-Strategi UKAPS

Unit ini telah menjalankan tanggungjawabnya dengan menggunakan strategi-strategi berikut:

- i) Menentukan keselamatan premis yang membuat permohonan pendaftaran melalui
 - Menyemak dokumen dan borang permohonan pendaftaran klinik dengan teliti
 - Menjalankan pemeriksaan pra-pendaftaran bagi memastikan pematuan kepada syarat yang telah ditetapkan
 - Pemantauan klinik melalui lawatan pasca pendaftaran bagi klinik yang telah diluluskan dan telah menerima sijil perakuan pendaftaran.
- ii) Meningkatkan penguatkuasaan akta dan peraturan-peraturan yang dikuatkuasakan:-
 - Memperkukuhkan unit-unit penguatkuasaan di peringkat Kementerian dan negeri.
 - Menyediakan Garispanduan dan SOP yang berkaitan bagi membantu dalam aktiviti penguatkuasaan
 - Mempertingkatkan lagi aktiviti penguatkuasaan
- iii) Sentiasa menyediakan anggota UKAPS yang terlatih dan berkelayakkan untuk mengurus dan menyelenggara perkhidmatan yang berkembang dengan:-

- Mengenalpasti tahap dan kategori kakitangan yang diperlukan
- Memperkukuhkan latihan dan kursus -perkhidmatan bagi mempertingkatkan keberkesanan dan kemahiran anggota UKAPS.
- Mempertingkatkan taraf kandungan modul-modul bengkel dan seminar untuk tujuan perkembangan profesionalisme yang berterusan serta peningkatan ketrampilan.

Pencapaian

Jadual 4.92 Statistik Bilangan Kemudahan Dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta Bagi Di Negeri Kedah 2012						
BIL	DAERAH	JENIS FASILITI				
		HOSPITAL SWASTA	PUSAT HEMODIALISIS SWASTA		KLINIK PERUBATAN SWASTA	KLINIK PERGIGIAN SWASTA
			Stand-Alone	Unit Hemodialisis Di Hospital Swasta		
1.	Kota Setar	3	13	2	94	18
2.	Pendang	0	2	0	10	0
3.	Kubang Pasu	1 (RB)	4	0	23	5
4.	Kuala Muda	4	10	2	109	15
5.	Yan	0	0	0	9	1
6.	Baling	0	1	0	12	3
7.	Kulim	2	7	0	57	6
8.	Langkawi	0	0	0	11	3
9.	Padang Terap	0	0	0	3	0
10.	Sik	0	0	0	3	1
11.	Bandar Baharu	0	0	0	1	0
	Jumlah	10	36	4	332	55
			40			

Pendaftaran Dan Pelesenan

Aktiviti memproses pendaftaran dan pembaharuan lesen merupakan salah satu tugas penting yang dijalankan oleh Unit Kawalan Amalan Perubatan Swasta untuk memastikan mereka yang layak sahaja boleh mengendalikan klinik, hospital, pusat hemodiálisis dan rumah bersalin swasta.

Jadual 4.93	Bilangan Premis Berdaftar /Berlesen Data Tahun 2012		
	Telah Daftar	Dalam Proses	Jumlah
Hospital Swasta	9	0	9
Pusat Hemodialisis 'stand alone'	36	2	38
Hemodialisis di hospital swasta	4	0	4
Klinik Perubatan Swasta	332	0	332
Klinik Pergigian Swasta	53	2	55
JUMLAH	434	4	438

Jadual 4.94	Pendaftaran Baru/Berpindah/Tutup Bagi Klinik Perubatan Swasta Bagi Negeri Kedah Tahun 2012	
	PENDAFTARAN	TAHUN 2012
Baru		14
Tutup		3

Jadual 4.95	Pendaftaran Baru/Berpindah/Tutup Bagi Klinik Pergigian Swasta Bagi Negeri Kedah Tahun 2012	
	PENDAFTARAN	TAHUN 2012
Baru		5
Tutup		1

Jadual 4.96	Lawatan Pra dan Pasca Pendaftaran Klinik Perubatan Swasta Bagi Negeri Kedah Tahun 2012	
	JENIS LAWATAN	TAHUN 2012
Pra-Pendaftaran		14
Pasca Pendaftaran		54

Jadual 4.97	Lawatan Pra dan Pasca Pendaftaran Klinik Pergigian Swasta Bagi Negeri Kedah Tahun 2012	
	JENIS LAWATAN	TAHUN 2012
Pra-Pendaftaran		5
Pasca Pendaftaran		3

Lawatan Pemantauan Secara Berkala dan Mengejut

Aktiviti ini bertujuan menentukan premis kesihatan swasta dalam keadaan bersih dan tersusun dan dikendalikan oleh mereka yang layak. Faktor kualiti dan keselamatan adalah ditekankan agar pelanggan memperolehi perkhidmatan terbaik daripada pihak yang memberikan perkhidmatan.

Jadual 4.98 Bilangan Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta Yang Di Pantau Dan Di Jalankan Lawatan Mengejut Tahun 2012	
JENIS PREMIS YANG TERLIBAT	BILANGAN
Klinik Perubatan	47
Klinik Pergigian dan Tukang Gigi	49
Tukang Gigi	3
Hemodialisis	20
Hospital	9
JUMLAH	128

Pengendalian Aduan

UKAPS juga menerima aduan-aduan yang melibatkan premis kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta. Sebahagiannya diterima secara terus daripada pengadu dan sebahagian yang lain adalah daripada agensi-agensi tertentu.

Jadual 4.99 Bilangan Aduan 2012	
Sumber Aduan	Bilangan
Orang Awam	5
Agensi di bawah KKM (CKAPS, Farmasi, MMC)	5
Biro Pengaduan Awam	0
Persatuan Pengguna	0
Lain-lain agensi	0
JUMLAH	10

Nota :

Bilangan siasatan yang dijalankan ke atas aduan-aduan yang diterima ialah 19

Penguatkuasaan

Tiada serbuan pada tahun 2012. Bahagian ini lebih menjurus kepada pendekatan '*facilitating*' supaya pihak swasta mengambil tindakan-tindakan penambahbaikan terutama dalam aspek kawalan infeksi.

Modal Insan

- Pihak swasta diberi ruang menghadiri seminar atau kursus yang dirancang khas untuk pengamal perubatan dan pembantu klinik. Bagi 2012 sebanyak 7 kursus/taklimat telah diadakan. Aktiviti tersebut juga berjaya menjalin hubungan harmoni dengan pihak swasta.

- Pegawai-pegawai UKAPS juga berpeluang menghadiri kursus/seminar dan telah mencapai 7 hari/tahun seperti yang disasarkan. Usaha ini adalah bertujuan mempertingkatkan pengetahuan dan kemahiran yang relevan dengan tugas dan tanggungjawab.

Kesimpulan

Bahawa UKAPS;

- Telah berusaha mengawal dan mengawalselia kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta melalui kekerapan surveilans atau pemantauan bagi memastikan premis-premis berkenaan mematuhi kehendak akta dan peraturan-peraturan supaya perkhidmatan yang disampaikan bersesuaian, berkualiti dan selamat.
- Telah menjalankan aktiviti kualiti (contoh- penjagaan rangkain sejuk) sebagai satu kaedah pemantauan ke atas kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta dan disusuli dengan cadangan penambahbaikan dan penilaian semula.
- Secara amnya telah mencapai sasaran seperti yang disasar meskipun terdapat kekangan-kekangan tertentu.

PENGURUSAN PERKHIDMATAN PERUBATAN

Liputan Perubatan

Perkhidmatan liputan perubatan disediakan bagi kategori seperti berikut :

1. Orang kenamaan sahaja
2. Peserta dan orang ramai. Contoh; sukan kebangsaan dan antarabangsa.
3. Acara rasmi yang dihadiri oleh orang kenamaan

Aktiviti liputan perubatan sepanjang tahun 2012 adalah seperti di dalam Jadual 4.100 dan 4.101.

Jadual 4.100 Aktiviti Liputan Perubatan Untuk Tahun 2012			
Bil.	Peringkat Negeri	Peringkat Kebangsaan	Peringkat Antara Bangsa
1	Sambutan ulang Tahun Hari Keputeraan KDYMM Sultan Kedah 2012	Perasmian Karnival Sains dan Inovasi Zon Utara oleh TPM	Tomoi Dunia Piala DiRaja Kedah 2012
2	Acara perbarisan kehormat Hari Keputeraan 2012	Pertandingan Golf Piala Tan Sri Abdul Kadir Shamsudin ke 34	Langkawi International Mountain Bike Challenge 2012 (LIMBC 2012)
3	Istiadat anugerah bintang dan pingat-pingat kebesaran sempena Hari Keputeraan 2012	Kedah Bike Week 2012	Kejohanan Badminton Maybank Sirkuit Akhir 2012
4	Majlis sambutan Maulidur Rasul peringkat Negeri Kedah 2012	Lawatan Kerja Y.A.B PM 3.3.2012	
5	Majlis Perasmian Masjid As-Syakirin, Pekan Tokai	Lawatan Raja Permaisuri Agong ke Rumah Anak-Anak Yatim Perkim.	

Bil.	Peringkat Negeri	Peringkat Kebangsaan	Peringkat Antara Bangsa
6	Karnival Kahwin-Kahwin Kedah 2012	Keberangkatan SPB Yang Di-pertuan Agong ke temasya sukan sungai.	
7	Tilawah A-Quran peringkat Negeri Kedah 2012	Majlis Y.A.B PM menghadiri temasya sukan sungai 2012	
8	Karnival Amal YSB 2012	Lumba Basikal Kebangsaan Sirkuit 1 Grand Prix 2012	
9	Jamboree SP SAZA	Lawatan TPM ke negeri Kedah 5.4.2012	
10	Sambutan Hari Pahlawan peringkat Negeri Kedah	Kedah Drag series 2012	
11	Konvokesyen UUM 2012	Lawatan Y.A.B TPM 2012	
12	Kursus Perdana Haji 2012		
13	Saturday Nite Ride 2012		
14	Konvokesyen INSANIAH 2012		
15	Konvokesyen POLIMAS 2012		
16	Hari Peladang Peringkat Negeri Kedah 2012		
17	Kayuhan Girls & Woman Jamboree 2012		
18	Ambang Sejahteraan 2012		

Jadual 4.101 Jumlah Liputan Perubatan Yang Diberi Sepanjang Tahun 2012		
Hospital	Jumlah Liputan Yang Diberi	Bilangan Hari Yang Terlibat Untuk Liputan
Sultanah Bahiyah	98	110
Sultan Abdul Halim	25	27
Kulim	7	7
Langkawi	8	13
Baling	3	3
Sik	2	2
Yan	4	4
Jitra	23	25
Kuala Nerang	2	2
Jumlah	172	193

PERKHIDMATAN KEJURURAWATAN

Pengenalan

Unit Kejururawatan Program Perubatan beroperasi dibawah Program Perubatan, diterajui oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) telah berfungsi dengan aktif pada tahun 2012. Semua aktiviti telah dijalankan dengan lancar di bawah pengurusan Penolong Penyelia Jururawat Negeri (H) Gred U42, Puan Dahaga bt Yaakub, dan di bantu oleh seorang Penyelia Jururawat Gred U36, seorang Ketua Jururawat Gred U32 dan seorang Jururawat Terlatih Gred U29.

Antara fungsi utama unit ini adalah untuk menyelaras dan memantau perkhidmatan kejururawatan mengikut standard piawaian yang ditetapkan meliputi empat buah hospital berpakar dan lima buah hospital tanpa pakar di Negeri Kedah.

Objektif

Untuk mempertingkatkan, memperkukuhkan dan memelihara kualiti perkhidmatan kejururawatan kearah kecemerlangan melalui piawaian, odit dan penyelidikan kejururawatan serta menitikberatkan perkembangan individu sejajar dengan perkembangan teknologi masa kini dengan memberi

Jadual 4.102 Perjawatan Unit Kejururawatan Tahun 2012

JAWATAN / HOSPITAL	Jururawat Gred U42			Jururawat Gred U41/42			Jururawat Gred U41 (Klinikal)			Jururawat Gred U36			Jururawat Gred U32			Jururawat Gred U29		
	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K
JKN (P)	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	3	3	1	1	0
HSB	6	6	0	0	0	0	2	2	0	10	6	3	92	90	2	1150	1130	20
HSAH	2	2	0	0	0	0	5	4	1	6	5	1	67	67	0	676	646	30
Kulim	1	1	0	0	0	0	5	3	2	3	3	0	35	35	0	348	337	11
Langkawi	0	0	0	0	0	0	3	1	2	2	1	1	14	13	1	155	150	5
Baling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	13	13	0	110	104	6
Jitra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	11	11	0	93	89	4
Sik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	8	8	0	70	68	2
Yan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	8	8	0	67	60	7
Kuala Nerang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	10	9	1	82	64	18
Jumlah	10	10	0	0	0	0	15	10	5	33	21	11	261	257	7	2752	2649	103

JAWATAN / HOSPITAL	Jururawat Masyarakat U26			Jururawat Masyarakat U24/22			Jururawat Masyarakat U19			Penolong Jururawat U14			Penolong Jururawat U11			Bidan Terlatih U14			Bidan Terlatih U11		
	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K	J	I	K
HSB	1	1	0	5	6	-1	192	174	18	21	1	20	12	1	11	3	0	3	3	0	3
HSAH	0	0	0	4	4	0	154	150	4	2	0	2	3	1	2	1	1	0	4	1	3
Kulim	0	0	0	1	1	0	43	43	0	1	0	1	5	2	3	1	0	1	1	0	1
Langkawi	0	0	0	1	0	1	29	27	2	0	0	0	3	1	2	0	0	0	1	0	1
Baling	0	0	0	1	1	0	23	23	0	0	2	-2	3	0	3	0	1	-1	1	0	1
Jitra	0	0	0	1	1	0	28	28	0	1	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
Sik	0	0	0	1	1	0	17	16	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	1
Yan	0	0	0	1	1	0	19	19	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K. Nerang	0	0	0	1	1	0	28	20	8	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Jumlah	1	1	0	16	16	0	533	500	33	26	5	21	29	5	24	5	2	3	14	4	10

Aktiviti Unit Kejururawatan

Odit Prosedur Kejururawatan

Jadual 4.103 Keputusan Odit Prosedur Kejururawatan Tahun 2012										
PROSEDUR	Adm. Of Oral Medication		Adm. Of IV Infusion		Aseptic Wound Dressing		Blood & Bld Component Transfusion		Hand Hygiene	
	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)
Sultanah Bahiyah	>95	97.875	>95	98	>95	95.0	>95	97.5	100	98
Sultan Abdul Halim	>95	100	>95	98.0	>95	98.2	>95	100	100	100
Kulim	>95	96.94	>95	100	>95	97.7	>95	97.2	100	100
Langkawi	>95	99.26	>95	99.9	>95	96.5	>95	96.15	100	78.35
Baling	>95	99.15	>95	99.7	>95	97.4	>95	94.6	100	100
Jitra	>95	98	>95	100	>95	100	>95	96.5	100	100
Sik	>95	98.3	>95	99.5	>95	98.45	>95	98	100	100
Yan	>95	98.0	>95	98.9	>95	96.15	>95	97.6	100	100
Kuala Nerang	>95	98.25	>95	99.9	>95	96.7	>95	98.35	100	100

Jadual 4.104

Pencapaian Key Performance Indicator (KPI) Kerjururawatan 2012

PROSEDUR	Medication Error		NSI/Sharp Injury		Patient Fall		Pressure Sore		Thrombophlebitis	
Hospital	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)	Sasaran (%)	Pencapaian (%)
Sultanah Bahiyah	0	0.49	0	0.16	<50	0.02	<3	0.26	<0.9	0.26
Sultan Abdul Halim	0	0.46	0	0	< 50 dari 2011	52.4	< 3	0.12	< 0.9	0.02
Kulim	0	0	0	0.5	< 50 dari 2011	0.04	<3	0	< 0.9	0
Langkawi	0	0	0	1.04	<50 2010 (0 KES)	100 (2 KES)	<3	1.8	<0.9	0.2
Baling	0	0	0	0	< 50 dari 2011	0	<3	0	<0.9	0
Jitra	0	0.76	0	0	< 50 dari 2011	0	<3	0	< 0.9	0
Sik	0	0	0	0	< 50 dari 2011	0	<3	0.3	< 0.9	0
Yan	0	0	0	0	< 50 dari 2011	0	<3	0	< 0.9	0
Kuala Nerang	0	0	0	0	<50 2011 (0 kes)	50 (1 kes)	< 3	0	< 0.9	0.3

Jadual 4.105

Keputusan Program 'Nursing Mentoring' Tahun 2012

Hospital	Kategori	Jumlah Mentor	Jumlah Mentee	% Anggota Yang Menjalani 'Mentoring'	Markah pencapaian >65 %	Markah pencapaian <65 %
Hospital Sultanah Bahiyah	Jururawat Gred U 36	0	0	0	0	0
	Jururawat Gred U32	60	9	100	9	0
	Jururawat Gred U29	124	124	100	124	0
Hosp. Sultan Abdul Halim	Jururawat Gred U36	2	2	100	2	0
	Jururawat Gred U32	2	2	100	2	0
	Jururawat Gred 29	30	30	93.3	28	0
	Jururawat Gred U19	15	15	87	13	0
Hospital Kulim	Jururawat Gred U 36	0	0	0	0	0
	Jururawat Gred U 29	75	36	83	30	6
Hosp. Langkawi	Jururawat Gred U41	0	0	0	0	0
	Jururawat Gred U 36	0	0	0	0	0
	Jururawat Gred U32	1	1	100	1	0
	Jururawat Gred U29	22	22	100	22	0
	Jururawat Gred U19	3	3	100	3	0
Hospital Baling	Jururawat Gred U32	12	0	0	0	0
	Jururawat Gred U29	13	16	100	16	0
	Jururawat Gred U19	2	3	100	3	0
Hospital Jitra	Jururawat Gred U32	0	0	0	0	0
	Jururawat Gred U29	18	4	100	4	0
	Jururawat Gred U19	7	7	100	7	0
Hospital Sik	Jururawat Gred U32	8	0	0	0	0
	Jururawat Gred U29	4	4	100	4	0
	Jururawat Gred U19	3	3	100	3	0
Hospital Yan	Jururawat Gred U32	8	0	0	0	0
	Jururawat Gred U29	20	4	100	4	0
	Jururawat Gred U19	5	0	0	0	0
Hosp. K. Nerang	Jururawat Gred U32	8	0	0	0	0
	Jururawat Gred U29	25	3	100	3	0
	Jururawat Gred U19	9	9	100	9	0

Jadual 4.106 Lain-Lain Aktiviti Peningkatan Kualiti Kejururawatan Tahun 2012			
Hospital	Aktiviti	Sasaran (%)	Pencapaian (%)
Sultanah Bahiyah	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	NA	NA
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	>95	99
Sultan Abdul Halim	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	100	97.3
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	100	97.2
Kulim	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	92	94.6
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	80	98.3
Langkawi	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	85	97.8
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	>95	98
Baling	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	95	98.5
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	95	92.5
Jitra	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	92	98
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	80	98
Sik	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	100	97.5
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	100	96.5
Yan	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	100	96.2
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	100	98
Kuala Nerang	Kajian Kepuasan Pelanggan untuk pesakit dalam	> 90	97.6
	Kajian keberkesanan amalan 10 S	> 95	94.4

Jadual 4.107 Anggota Yang Mempunyai Kursus Pos Basik Tahun 2011 - 2012											
	Tahun	Sultanah Bahiyah	Sultan Abdul Halim	Kulim	Langkawi	Baling	Jitra	Sik	Yan	Kuala Nerang	Jumlah
Diploma Lanjutan Kebidanan	2011	230	163	58	27	26	33	13	18	26	594
	2012	11	3	4	1	0	1	0	0	0	20
Perawatan Koronari	2011	28	36	5	0	0	2	1	0	0	72
	2012	10	9	6	3	0	0	0	0	0	28
Perawatan Neonat	2011	12	9	6	1	1	1	0	0	0	30
	2012	9	10	2	1	2	1	1	2	4	32
Perawatan Oftalmik	2011	25	6	1	0	0	0	0	0	0	32
	2012	15	6	1	2	0	3	2	1	1	31
Perawatan Onkologi	2011	9	0	0	0	0	0	0	0	1	10
	2012	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Perawatan Ortopedik	2011	11	15	5	3	0	2	1	0	1	38
	2012	8	4	0	0	0	0	0	0	0	12

	Tahun	Sultanah Bahiyah	Sultan Abdul Halim	Kulim	Langkawi	Baling	Jitra	Sik	Yan	Kuala Nerang	Jumlah
Perawatan Pediatrik	2011	19	19	20	6	2	4	4	3	5	82
	2012	2	0	1	0	0	0	0	0	1	4
Pengurusan Personel Kesihatan	2011	11	0	4	1	0	2	0	0	0	18
	2012	11	3	4	1	0	1	0	0	0	20
Anaesthesiologi	2011	15	6	6	3	0	0	0	0	0	30
	2012	10	9	6	3	0	0	0	0	0	28
Kecemasan	2011	8	0	2	3	1	3	1	0	4	22
	2012	9	10	2	1	2	1	1	2	4	32
Pengurusan Diabetis	2011	11	1	1	2	0	2	1	3	1	22
	2012	15	6	1	2	0	3	2	1	1	31
Forensik	2011	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	2012	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Perawatan Otorinolaringologi	2011	7	4	0	0	0	0	0	0	0	11
	2012	8	4	0	0	0	0	0	0	0	12
Pengurusan Wad	2011	2	0	1	0	0	0	0	0	1	4
	2012	2	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Perawatan Rapi	2011	46	34	19	8	1	5	1	2	0	116
	2012	43	42	21	8	0	3	1	1	1	120
Lanjutan Perawatan Rapi	2011	14	11	4	4	3	2	5	5	3	51
	2012	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perawatan Gerontologi	2011	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
	2012	1	0	2	0	0	0	0	0	1	4
Perawatan Neuro Sains	2011	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	2012	2	0	0	1	0	0	0	0	1	4
Perawatan Psikiatri	2011	0	6	1	0	0	0	0	0	0	7
	2012	7	0	1	2	0	0	0	1	0	11
Perubatan Sukan	2011	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	2012	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perawatan Perioperatif	2011	46	37	15	7	4	6	0	1	0	116
	2012	47	0	17	8	0	5	0	1	1	79
Kawalan Infeksi	2011	2	1	0	2	0	0	0	0	0	5
	2012	3	0	1	1	0	0	2	1	2	10
Perawatan Renal	2011	0	11	5	0	0	0	0	4	0	20
	2012	0	0	2	1	0	0	0	1	0	4
Penjagaan Kesihatan Premier	2011	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	2012	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

	Tahun	Sultanah Bahiyah	Sultan Abdul Halim	Kulim	Langkawi	Baling	Jitra	Sik	Yan	Kuala Nerang	Jumlah
Kaunseling Hiv/Aids	2011	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	2012	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Jadual 4.108 Anggota Yang Mempunyai Lain-Lain Kursus Mengikut Kategori 2011-2012

Hospital	Nama Kursus	Kategori (gred)	Jumlah Anggota	
			2011	2012
JKN	Sarjana Muda Kejururawatan	JU42	3	3
	Sarjana Kejururawatan	JU42	0	1
		JU36	1	1
Hospital Sultanah Bahiyah	Sarjana Muda Kejururawatan	JU42	4	6
		JU41	4	2
		JU36	0	1
		JU32	3	7
Hospital Sultan Abdul Halim	Sarjana Muda Kejururawatan	JU42	1	1
		JU41	4	4
		JU32	2	5
		JU29	5	21
Hospital Kulim	Sarjana Muda Kejururawatan	JU42	1	1
		JU32	2	5
		JU29	1	4
Hospital Langkawi	Sarjana Muda Kejururawatan	JU41	2	1
		JU36	1	1
		JU32	2	2
		JU29	1	1
Hospital Baling	Sarjana Muda Kejururawatan	JU32	0	1
Hospital Jitra	Sarjana Muda Kejururawatan	JU36	2	1
		JU32	1	3
		JU29	1	5
Hospital Sik	Sarjana Muda Kejururawatan	Tiada	Tiada	Tiada
Hospital Yan	Sarjana Muda Kejururawatan	JU32	1	4
Hosp. K. Nerang	Sarjana Muda Kejururawatan	JU36	0	1
		JU32	1	1
Jumlah			45	93

Jadual 4.109 Penempatan Pelatih Jururawat dari Kolej Kejururawatan KKM Tahun 2011-2012

Hospital	Nama Kolej Kejururawatan	Jumlah Pelatih	
		2011	2012
Sultanah Bahiyah	Kolej Kejururawatan Alor Setar	1623	1623
	Kolej Kejururawatan Alor Setar - Kebidanan Bhg. 1	86	86
	Kolej Kejururawatan Alor Setar - Perioperatif	56	56
	Kolej Pembantu Pegawai Perubatan Alor Setar.	186	186
Sultan Abdul Halim	Kolej Kejururawatan Sungai Petani	375	375
	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	183	183
	Kolej Kejururawatan Alor Star (post basik)	20	20
Kulim	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	300	256
Langkawi	Tiada	Tiada	Tiada
Baling	Kolej Kejururawatan Sungai Petani	36	40
	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	34	20
Jitra	Kolej Kejururawatan Alor Setar	106	0
	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	39	96
	Kolej Kejururawatan Kangar	67	110
Sik	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	7	27
	Kolej Kejururawatan Sungai Petani	36	40
Yan	Kolej Jururawat Masyarakat Kulim	0	35
	Kolej Kejururawatan Alor Setar	102	29
Kuala Nerang	Kolej Kejururawatan Alor Setar	53	138
	Kolej Jururawat Masyarakat Kangar	0	4

Jadual 4.110 Penempatan Pelatih Jururawat dari Kolej Kejururawatan Swasta Tahun 2011-2012

Hospital	Nama Kolej Kejururawatan	Jumlah Pelatih	
		2011	2012
Sultanah Bahiyah	Kolej Kejururawatan Murni	536	229
	Kolej Kejururawatan Lincoln	594	391
	Kolej Universiti MAHSA	534	397
	AIMST	0	0
Sultan Abdul Halim	Kolej Kejururawatan Murni	505	928
	Kolej Universiti MAHSA	111	197
	AIMST	259	276
	SURYA	85	465
	Open University Malaysia	0	82
	UNISEL	0	62

Hospital	Nama Kolej Kejururawatan	Jumlah Pelatih	
		2011	2012
Kulim	Nilai University College	112	78
	Segi College Kuala Lumpur	212	222
	ACMS College	282	160
	I-System Nursing College	74	54
	Segi Kota Damansara	120	90
Langkawi	Kolej Universiti MAHSA	124	63
	ACMS College	93	81
Baling	Kolej Universiti MAHSA	67	44
	UACMS College	107	80
	City College	27	0
Jitra	Kolej Universiti MAHSA	457	44
	KLMU	311	80
	AIMST	0	0
Sik	Kolej Universiti MAHSA	0	21
	i-System	0	0
Hospital Yan	Kolej Universiti MAHSA	60	0
	AIMST	66	123
Hosp. Kuala Nerang	Kolej Kejururawatan Lincoln	220	108
	City University College	30	0
	Institut Perubatan Mantin	0	12

Cabaran Perkhidmatan Kejururawatan Program Perubatan

Kehilangan Jururawat Yang Berpengalaman

Pada akhir tahun 2012, seramai 66 orang telah meninggalkan kita dalam perkhidmatan kejururawatan kerana bersara wajib, bersara atas pilihan sendiri, letak jawatan atas alasan peribadi dan meninggalkan dunia. Walaupun terdapat pengganti yang akan menyambung tugas yang ditinggalkan, masih ada kelemahan kerana kurang pengalaman, cara dan budaya kerja yang berbeza. Pihak pengurusan kejururawatan bertanggungjawab memberi tunjuk ajar dan bimbingan melalui Program 'mentoring' yang telah berjalan secara berterusan. Dengan adanya program tersebut unit ini berharap dapat melahirkan jururawat yang berdedikasi dan cemerlang dalam menjalankan tugas perawatan kepada pelanggan.

Pengamalan Etika Dan Nilai-Nilai Murni Yang Menyeluruh.

Pemantauan dan penyeliaan berterusan aspek pengamalan 'Budaya Korporat' dan amalan '10S' sentiasa diberi penekanan supaya jururawat dapat mempamerkan tingkah laku yang sopan dan berketerampilan yang kemas serta meyakinkan pelanggan.

AKTIVITI-AKTIVITI BAGI PROGRAM KHAS

a. Husband Friendly Hospital (*Hospital Rakan Suami*)

Aktiviti ini dijalankan secara berterusan oleh hospital-hospital bertujuan memberi peluang kepada bakal bapa menyaksikan kelahiran anak samping memberi sokongan moral kepada isteri. Bilangan suami mengiringi isteri mengikut hospital pada tahun 2012 adalah seperti dalam Jadual 4.111.

Jadual 4.111 Bilangan Suami Mengiringi Isteri Ketika Bersalin Mengikut Hospital Tahun 2010 - 2012						
Hospital	Jumlah Kelahiran			Bilangan Suami Mengiringi Isteri Ketika Bersalin		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sultanah Bahiyah	11,024	13,034	11,539	328	908	405
Sultan Abdul Halim	8,904	9,280	9,422	1,036	1,032	666
Kulim	4,686	4,828	4,875	149	468	604
Langkawi	1,600	1,729	1,783	444	407	395
Baling	946	819	767	28	24	27
Sik	567	574	571	46	47	48
Jitra	881	791	731	89	75	66
Yan	651	526	466	98	68	44
Kuala Nerang	470	423	373	35	13	29
Jumlah	29,729	32,004	30,527	2,253	3,042	2,284

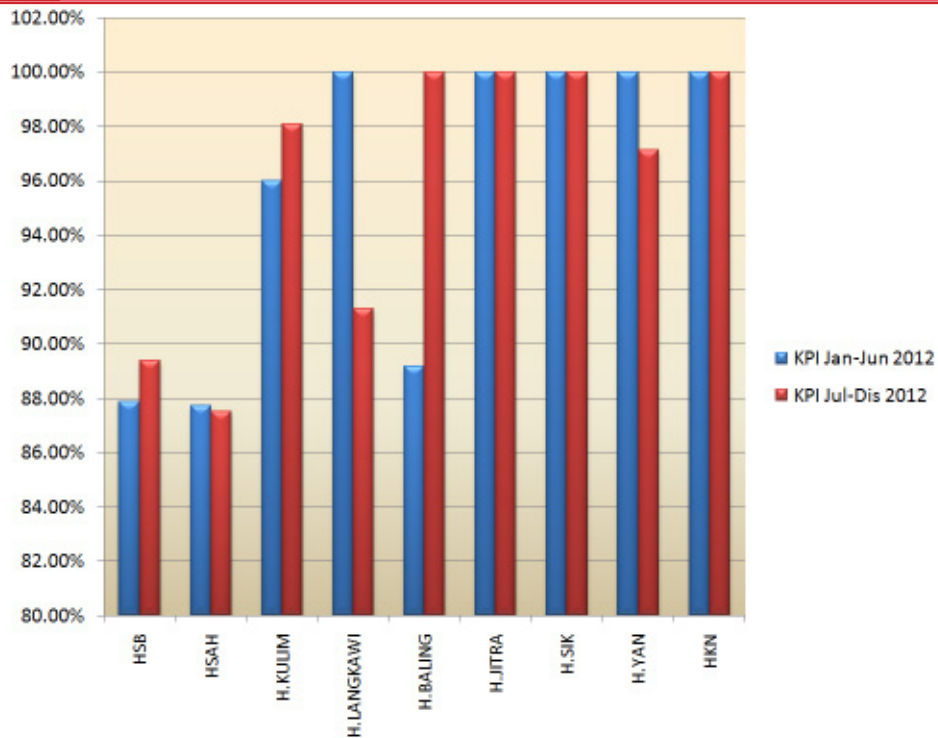
b. Pusat Sumber Pendidikan Kesihatan dan Informasi

Pusat Sumber diwujudkan di hospital-hospital bertujuan supaya pendidikan kesihatan yang diberikan kepada pesakit dan keluarga serta orang awam lebih terancang dan sistematik. Disamping itu ianya akan menjadi pusat di mana pesakit dan orang ramai merujuk jika ada sebarang kemusykilan mengenai kesihatan. Disamping penyakit-penyakit yang lain, tumpuan khas diberikan kepada penyakit diabetes.

AKTIVITI KUALITI

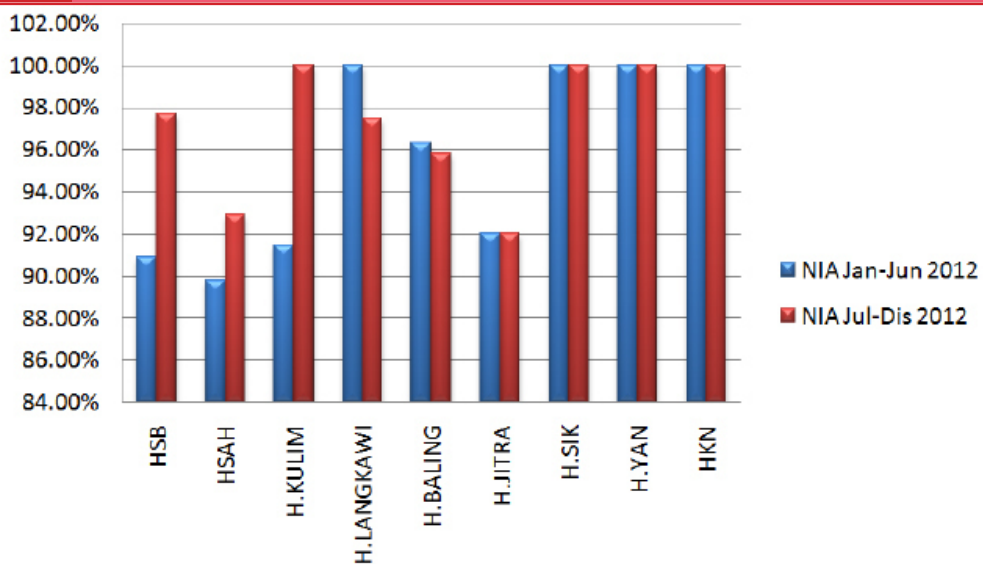
- 1) Pemantauan Key Performance Indicator (KPI) secara berterusan

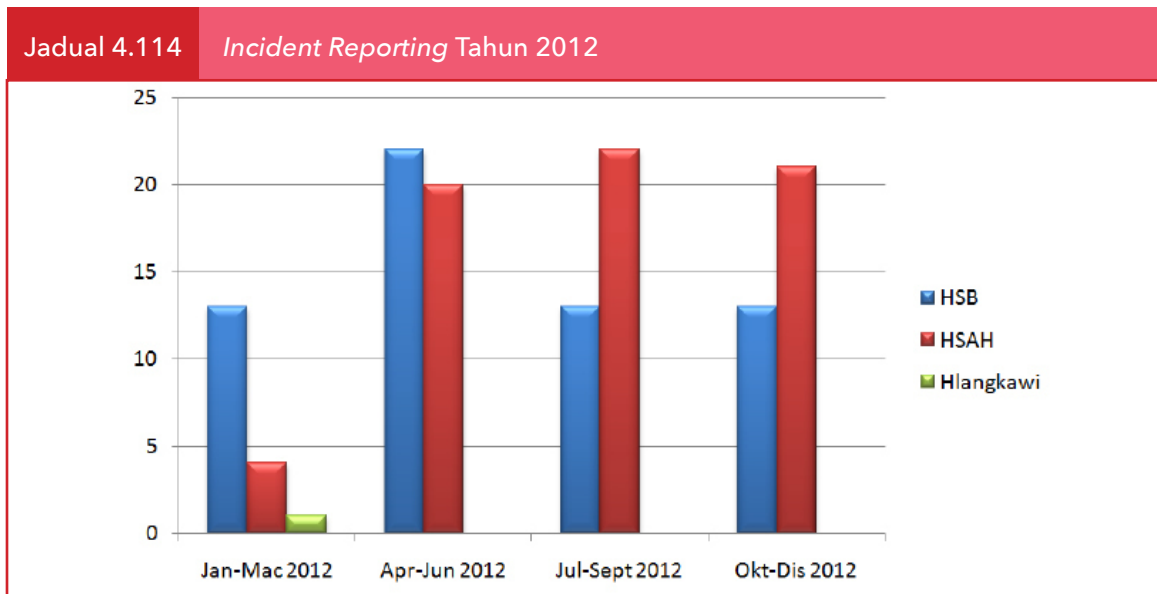
Rajah 4.112 Pencapaian KPI Mengikut Penggal Tahun 2012

- 2) Pemantauan National Indicator Approach (NIA) secara berterusan

Jadual 4.113 Pencapaian NIA Mengikut Penggal Tahun 2012

3) Pemantauan *Incident Reporting (IR)* secara berterusan

Bilangan insiden yang dilaporkan untuk tempoh Jan-Mac lebih rendah kerana Pelaksanaan Inisiatif *Incident Reporting & Root Cause Analysis* yang diarahkan oleh KKM baru dijalankan dan semua staf masih dalam proses adaptasi. Bilangan laporan insiden kemudian meningkat semula apabila kesedaran di kalangan staf ditingkatkan melalui taklimat/kursus.

4) Pertandingan Inovasi & Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah telah diadakan pada 25 Mac 2012 melibatkan 10 kumpulan kategori QA, 7 kumpulan kategori KIK, 24 kumpulan kategori Inovasi dan 10 kumpulan kategori *Healthy Setting*.

Kesimpulan

Seperti setiap tahun, di sepanjang tahun 2012, Bahagian Perubatan telah memberi perkhidmatan yang sebaik mungkin kepada rakyat negeri Kedah. Dengan adanya kepakaran dan perkhidmatan baru serta kemudahan dan peralatan perubatan yang canggih, penduduk di negeri Kedah dan negeri jiran mendapat akses kepada rawatan setempat. Pelbagai jenis latihan, lawatan teknikal dan pemantauan juga diadakan untuk memastikan kakitangan kesihatan sentiasa memberi perkhidmatan yang baik dan mesra kepada pelanggan supaya ianya selaras dengan visi Kementerian Kesihatan Malaysia.

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
KESIHATAN PERGIGIAN

5

*Bahagian KESIHATAN
PERGIGIAN***PENGENALAN:**

Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah merupakan salah satu unit di bawah pentadbiran Jabatan Kesihatan Negeri Kedah. Bahagian ini diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian) yang bertanggungjawab kepada Pengarah Kesihatan Negeri. Ianya berfungsi sebagai pusat pentadbiran bagi Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Negeri Kedah.

Terdapat lapan buah pusat tanggung jawab (PTJ) iaitu Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kota Setar/Pendang, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kubang Pasu, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Padang Terap, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Yan, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kuala Muda/Sik, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Kulim/Bandar Baru, Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Langkawi dan Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah Baling.

Misi Perkhidmatan Kesihatan Pergigian adalah untuk meningkatkan kesihatan mulut individu, keluarga dan masyarakat ke tahap yang optima di mana keadaan kesihatan mulut termasuk gigi dan tisu yang berkaitan tanpa penyakit yang aktif. Keadaan ini memungkinkan individu berkenaan untuk makan, bertutur dan bergaul tanpa rasa ketidakselesaan dan dapat menyumbang kepada kesihatan keseluruhan tubuh badan serta pembangunan sosio-ekonomi.

OBJEKTIF :

Objektif Perkhidmatan Pergigian ialah untuk meningkatkan status kesihatan pergigian penduduk Negeri Kedah kepada tahap yang optima melalui perkhidmatan pergigian penggalakan, pencegahan, rawatan dan pemulihan dengan penekanan kepada kumpulan sasaran yang dikenalpasti. Fungsi utama bahagian ini meliputi:

- Perancangan dan pelaksanaan perkhidmatan pergigian
- Pengurusan dan pengagihan sumber yang bersesuaian
- Pembangunan sumber manusia sedia ada.
- Pemantauan dan penilaian keberkesanan perkhidmatan pergigian

Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah bertanggungjawab untuk memberi perkhidmatan kesihatan pergigian secara holistik kepada masyarakat Negeri Kedah dengan kerjasama dari agensi-agensi kesihatan, agensi kerajaan dan bukan kerajaan yang lain.

SUMBER : Fasiliti Pergigian

Pada tahun 2012 terdapat 176 fasiliti pergigian di Negeri Kedah.

Jadual 5.1	Fasiliti Pergigian Tahun 2012
FASILITI	BILANGAN
Klinik Pergigian Pakar di Hospital (<i>Hospital Based</i>)	5
Klinik Pergigian Pakar (<i>Non Hospital Based</i>)	4
Klinik Pergigian <i>Stand Alone</i>	3
Klinik Pergigian di Klinik Kesihatan	55
Klinik Pergigian di Sekolah Rendah	41
Klinik Pergigian di Sekolah Menengah	21
Klinik Pergigian Bergerak	3
Pasukan Pergigian Bergerak Sekolah Rendah	23
Pasukan Pergigian Sekolah Menengah	9
Pasukan Pra-Sekolah	12
JUMLAH	176

Jadual 5.2 Kemudahan fasiliti mengikut daerah

DAERAH	KP PAKAR		KP 'STAND ALONE'		KP di KK		KP SR		KP SM		PUSAT PER GIGIAN SEKOLAH		KP BER GERAK		PPB SR		PPB SM		PASUKAN PRA SEKOLAH		JUM.	
	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit	Bil.	Unit
Kota Setar	5	15	1	5	10	26	18	21	4	4	0	0	1	2	5	10	1	3	2	4	46	90
Pendang	0	0	0	0	3	5	3	3	1	1	0	0	0	0	1	2	1	3	1	2	10	16
Kuala Muda	3	7	1	7	6	13	5	5	4	4	0	0	0	0	4	9	1	3	2	4	25	52
Yan	0	0	0	0	3	5	1	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	2	6	10
Kulim	1	4	0	0	7	14	6	6	1	1	0	0	1	2	2	4	1	3	1	2	20	36
Bandar Baharu	0	0	0	0	3	5	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	1	3	1	2	7	13
Baling	0	0	1	6	6	8	2	1	3	3	0	0	1	2	2	4	1	3	2	4	18	31
Langkawi	0	0	0	0	3	10	1	1	1	1	0	0	0	0	1	2	1	3	1	1	8	18
Kubang Pasu	0	0	0	0	8	16	4	4	5	5	0	0	0	0	3	6	1	3	1	2	22	36
Kuala Nerang	0	0	0	0	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4			0	0	5	10
Sik	0	0	0	0	3	5	1	1	1	1	0	0	0	0	1	2	1	3	0	0	7	12
Jumlah	9	26	3	18	55	113	41	43	21	21	0	0	3	6	23	47	9	27	12	23	176	324

Perkhidmatan kepakaran pergigian terdiri dari 6 jenis kepakaran iaitu :

Jadual 5.3 Perkhidmatan Kepakaran Pergigian		
Bil	Jenis Kepakaran	Lokasi
1	Oral dan Maksilofasial (Bedah Mulut)	i. Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar ii. Hospital Sultan Abd. Halim, Sg. Petani iii. Hospital Kulim
2	Pergigian Paediatric	Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar
3	Perubatan dan Patologi Mulut	Hospital Sultan Abd. Halim, Sg. Petani
4	Ortodontik	i. Klinik Pergigian Telok Wanjah ii. Klinik Pergigian Sg. Petani
5	Periodontik	Klinik Pergigian Dato' Kumbar
6	Restoratif	Klinik Pergigian Alor Setar

Terdapat 57 buah klinik pergigian primer. 2 darinya merupakan klinik pergigian *stand alone* iaitu Klinik Pergigian Sg. Petani dan Klinik Pergigian Baling sementara 55 buah klinik lagi adalah klinik pergigian di klinik kesihatan.

Daripada 57 buah klinik tersebut, 42 buah mempunyai pegawai pergigian yang tetap dan sepenuh masa dan memberikan perkhidmatan pesakit luar dan temujanji setiap hari. Hanya 15 buah klinik pergigian yang masih merupakan visiting clinic memandangkan ruang yang sempit, prasarana dan kemudahan peralatan di klinik-klinik masih memerlukan penambahbaikan sekiranya perlu beroperasi secara sepenuh masa.

Bahagian Kesihatan Pergigian dari masa ke semasa akan terus meningkatkan prasarana serta kemudahan di klinik-klinik ini untuk membolehkan ianya beroperasi sepenuh masa dengan pegawai pergigian yang tetap. Walaubagaimanapun, ianya tertakluk kepada peruntukan yang diterima.

Klinik-klinik ini memberi perkhidmatan pergigian asas kepada orang ramai dan merujuk kes kepada pakar pergigian. Penggunaan Klinik Pergigian Bergerak yang terdapat di Kulim, Alor Setar dan Baling membolehkan perkhidmatan pergigian diberikan dengan lebih menyeluruh secara *out reach*. Klinik Pergigian Baling yang dibina di bawah RMK 9 telah mula beroperasi sepenuhnya pada tahun 2011. Dengan adanya klinik pergigian tersebut, perkhidmatan pergigian dapat diberikan dengan lebih efisien dan selesa kepada orang ramai serta masyarakat setempat.

SUMBER MANUSIA

Pada tahun 2012 sejumlah 27 perjawatan baru telah diluluskan iaitu:

Jadual 5.4 Perjawatan Baru	
Jawatan	Bilangan diluluskan
Pegawai Pergigian U41/44/48/52/54	20
Jururawat Pergigian U29/32	2
Pembantu Pembedahan Pergigian U17/22	5

Kelulusan perjawatan baru ini telah meningkatkan keupayaan bahagian ini untuk menambahkan akses kepada penduduk kepada perkhidmatan pergigian.

Pada akhir tahun 2012, kedudukan perjawatan dan pengisian jawatan adalah seperti berikut :

Jadual 5.5			
Jawatan	Bil. Jawatan	Isi	Kekosongan
Timb. Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian) Pegawai Pergigian) U54	1	1	0
Pakar FDRSCS VK7/U54/48	2	1	1
Pakar Perio U 54/52/48	2	1	1
Pakar Ortho U54/48 / 44	3	2	1
Pakar Pedo U54/52/48/44	4	2	2
Pakar Oral Pathology U48	1	0	1
Pakar Restoratif U48	1	1	0
Pegawai Pergigian U54/U52/U48/U44/U41	176	170	6
Jururawat Pergigian U 38	2	2	0
Jururawat Pergigian U 36	8	7	1
Jururawat Pergigian U 32/36	25	23	2
Jururawat Pergigian U 29/32	144	130	14
Juruteknologi Pergigian U 38	1	0	1
Juruteknologi Pergigian U 36	3	3	0
Juruteknologi Pergigian U32/U 36	11	10	1
Juruteknologi Pergigian U 29/U32	53	47	6
Pembantu Pembedahan Pergigian U 24	2	2	0
Pembantu Pembedahan Pergigian U 22	16	10	6
Pembantu Pembedahan Pergigian U 17/ U22	198	195	3
Penolong Pegawai Tadbir N 27/ N 32	1	1	0
Pembantu Tadbir (P/O) N 22	4	4	0
Pembantu Tadbir (P/O) N 17	36	33	3
Pembantu Tadbir (P/O) W 22	1	1	0
Pembantu Tadbir (P/O) W17	32	23	9
Pembantu Tadbir (Kesyntiausahaan) N 17/ N 22	1	1	0
Juruteknik Komputer FT 17/ 22	1	1	0
Pegawai Khidmat Pelanggan N 17/22	2	2	0
Pembantu Perawatan Kesihatan U 14	1	1	0
Pembantu Perawatan Kesihatan U 12	6	4	2
Pembantu Perawatan Kesihatan U 3 / 12	153	143	10
Pembantu Am Pejabat N 1 / 4	7	6	1
Pekerja Rendah Awam R 1/ 4	4	4	0
Pemandu Kenderaan R 3 / 6	70	60	10

PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN 2012

Program Kesihatan Pergigian bertujuan untuk meningkatkan taraf kesihatan pergigian rakyat Malaysia melalui perkhidmatan pergigian penggalakan, pencegahan, rawatan dan pemulihan serta memberi tumpuan kepada golongan kurang bernasib baik supaya individu tersebut dapat mencapai dan mengekalkan taraf kesihatan pergigian yang baik bagi membolehkan mereka hidup sihat serta menjalani kehidupan yang berkualiti. Untuk memenuhi keperluan tersebut Program Kesihatan Pergigian di susun mengikut aktiviti-aktiviti yang telah dikenalpasti seperti di bawah :

- Pengurusan Kesihatan Pergigian, Ibu Pejabat dan Negeri
- Aktiviti Kesihatan Pergigian Primer
- Aktiviti Kesihatan Pergigian Masyarakat
- Aktiviti Kesihatan Pergigian Kepakaran
- Lain-lain aktiviti

Pengurusan Kesihatan Pergigian Ibu Pejabat dan Negeri

Merancang sumber-sumber kewangan dan personel dengan cekap dan berhemah untuk mendapat hasil yang maksima.

Aktiviti Kesihatan Pergigian Primer

Perkhidmatan pergigian primer disediakan kepada masyarakat mengikut kumpulan sasaran yang telah ditetapkan iaitu :

- Perkhidmatan Pergigian Kanak-Kanak *Toddler*
- Perkhidmatan Pergigian kanak-kanak Pra-Sekolah
- Perkhidmatan Pergigian Murid-Murid Sekolah Rendah Dan Sekolah Menengah.
- Perkhidmatan Pergigian Ibu Mengandung
- Perkhidmatan Pergigian Orang Dewasa
- Perkhidmatan Pergigian Warga Emas dan
- Perkhidmatan Pergigian Kanak-kanak Keperluan Khas

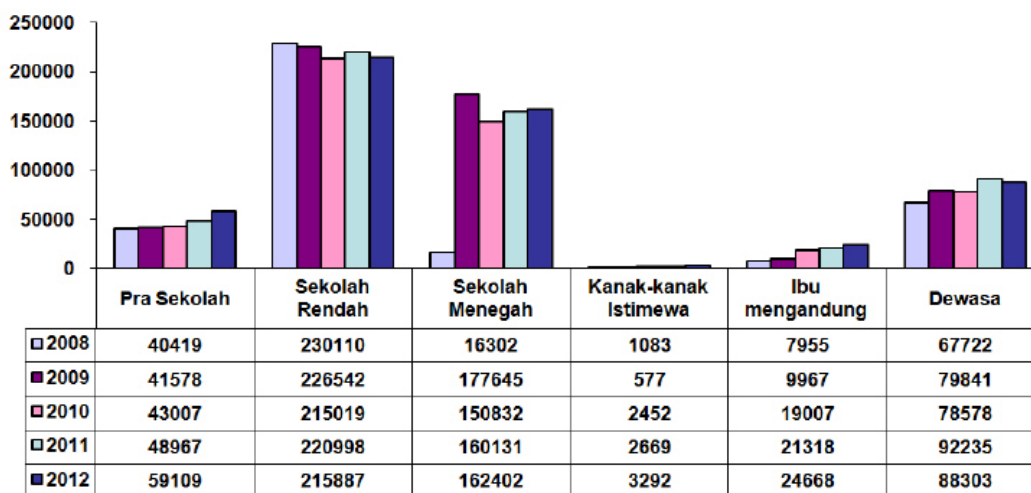
Objektif :

Untuk merawat masalah pergigian dan mengurangkan *tooth mortality* serta memelihara kesihatan pergigian supaya dapat berfungsi dengan optima dan meningkatkan kualiti hidup rakyat. Strategi yang digunakan untuk meningkatkan taraf kesihatan pergigian rakyat adalah:

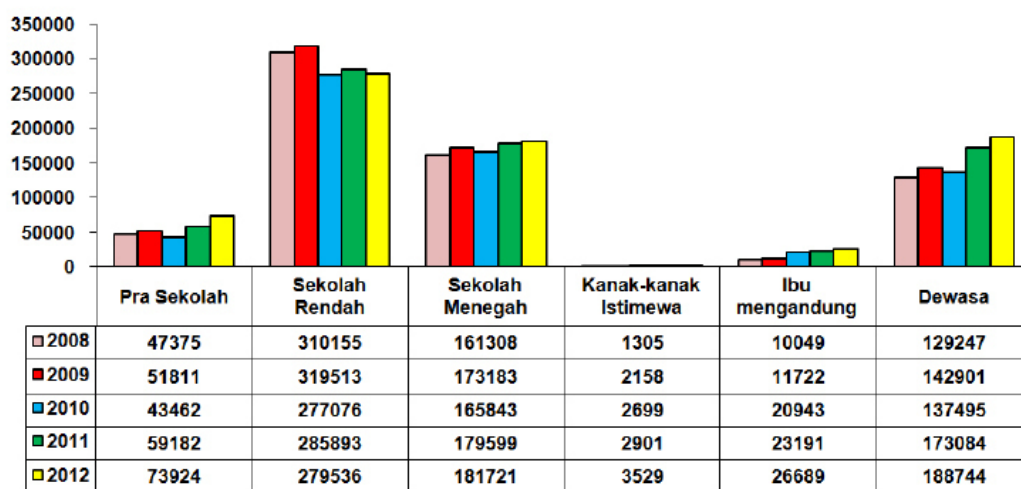
- meningkatkan kesedaran masyarakat terhadap kesihatan pergigian melalui promosi dan pendidikan kesihatan pergigian.
- menyediakan perkhidmatan kesihatan pergigian yang berkualiti, mudah diperolehi dan berteknologi sesuai.
- menentukan liputan yang menyeluruh bagi kumpulan-kumpulan sasaran yang telah dikenalpasti
- memastikan ramai murid-murid sekolah mencapai status *orally fit*.
- meningkatkan jalinan kerjasama antara agensi-agensi kerajaan atau swasta untuk menyediakan perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat.
- mengumpul dan menganalisa data serta menjalankan kajian bertujuan untuk mempertingkatkan kualiti perkhidmatan pergigian.

Pencapaian Aktiviti Perkhidmatan Pergigian Primer adalah seperti di Rajah 5.1 dan Rajah 5.2

Rajah 5.1 Bilangan Pesakit Baru Perkhidmatan Kesihatan Pergigian

Rajah 5.2 Bilangan Kedatangan Perkhidmatan Primer

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Kanak-kanak *Toddler*

Perkhidmatan ini telah mula diperkenalkan pada tahun 2007 melalui pengukuhan kepada program sediaada. Menyedari keperluan kesedaran kesihatan pergigian awal dalam kehidupan, maka perkhidmatan kesihatan pergigian kanak-kanak *toddler* telah diberi penekanan melalui pemberian panduan bimbingan kesihatan pergigian kepada ibu bapa dan penjaga.

Panduan bimbingan yang diberikan adalah berkaitan penjagaan kesihatan pergigian bermula di rumah. Antara panduan yang diberikan ialah:

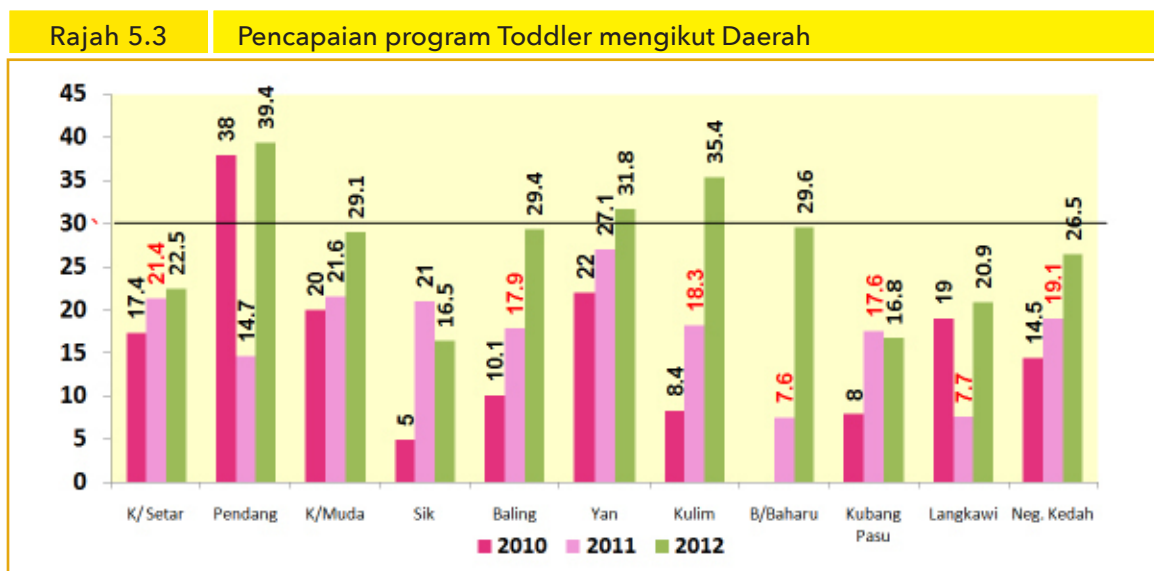
1. Kejadian karies gigi kanak-kanak iaitu karies botol susu dan masalah
2. Bilakah anak anda perlu memberus gigi?
3. Masa pertumbuhan gigi susu dan kekal

Aktiviti program *toddler* ini dijalankan Klinik Kesihatan Ibu dan Anak semasa kehadiran mereka untuk pemeriksaan rutin kesihatan dan suntikan berjadual. Perkhidmatan ini juga dipanjangkan kepada Pusat Jagaan Harian untuk kanak-kanak di bawah empat tahun. Kanak-kanak *toddler* ini dibuat pemeriksaan secara angkat bibir dan ibu bapa diberi panduan bimbingan berkaitan kesihatan pergigian untuk diterapkan dan diamalkan di rumah. Pengetahuan berkaitan kegiatan dan keperluan penjagaan kesihatan pergigian diberi penekanan. Sepanjang tahun 2012, liputan *toddler* yang menjalani pemeriksaan pergigian adalah seperti di Jadual 5.6.

Jadual 5.6		Pencapaian <i>Toddler</i>		
Bil	Indikator	Pencapaian		
		2010	2011	2012
1	Peratus <i>toddler</i> menjalani pemeriksaan pergigian	14.5%	19.1%	26.5%
2	Bilangan ibu/bapa/penjaga <i>toddler</i> di beri <i>Anticipatory Guidance</i> (AG)	10,436 orang	11,657 orang	24,863 orang

Program *toddler* adalah program yang baru dibuat pemantauan secara tetap dan berkala mulai tahun 2010. Sasaran yang ditetapkan adalah 5% bagi tahun 2010, 20% pada tahun 2011 dan 30% pada tahun 2012 bagi *toddler* yang hadir di KKIA dibuat pemeriksaan secara angkat bibir. Indikator ini telah dijadikan salah satu daripada *District Specific Indicator* untuk semua daerah.

Pencapaian keseluruhan bagi Negeri Kedah adalah 26.5% dan tidak mencapai sasaran 30% namun terdapat peningkatan 7.4% berbanding 2011. Usaha-usaha untuk memantapkan lagi program telah dijalankan di daerah-daerah yang masih belum mencapai sasaran. Sila rujuk Rajah 5.3

Antara masalah yang dikenalpasti adalah tiada Pasukan Khas untuk pelaksanaan Program *Toddler* ini dengan lebih berkesan. Perkhidmatan diberikan oleh pasukan Jururawat Pergigian yang sama untuk semua program (*multitasking*).

Antara faktor yang menyumbang kepada kekurangan kehadiran *toddler* di klinik pergigian ialah kurang kesedaran ibubapa/ penjaga berkaitan kepentingan pemeriksaan gigi kanak-kanak seawal 1 tahun walaupun tiada masalah pergigian.

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Kanak-Kanak Pra Sekolah

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Pra Sekolah adalah bertujuan untuk memberi kesedaran awal terhadap penjagaan kesihatan pergigian dan membentuk kemahiran sendiri. Antara aktiviti yang terlibat ialah aktiviti pencegahan melalui ceramah kesihatan pergigian dan latihan memberus gigi (LMG). Semua tadika kerajaan dan swasta yang berdaftar dengan Jabatan Pelajaran Negeri Kedah serta Pra sekolah di sekolah telah dilawati pada tahun 2012. Enrolmen keseluruhan kanak-kanak pra sekolah di Negeri Kedah ialah 44084 orang. Melalui perkhidmatan ini, 43843 (99.5%) kanak-kanak pra sekolah telah diperiksa.

Bagi meningkatkan kesedaran terhadap kepentingan kesihatan pergigian dan menggalakkan penjagaan sendiri, ceramah kesihatan pergigian diberikan iaitu meliputi 43501 (99.3%) kanak-kanak pra sekolah, tadika kerajaan dan swasta. Untuk memahirkan mereka berkaitan memberus gigi, mereka telah diberi tunjukajar memberus gigi. Sila rujuk Jadual 5.7

Jadual 5.7		Aktiviti Tadika / Pra Sekolah		
PERKARA	FORMULA	SASARAN 2013	PENCAPAIAN	
			2011	2012
1. Liputan Tadika				
Pra Sek di SR Tadika Kerajaan Tadika Swasta	Bil. tadika dilawati / Jumlah tadika	100% 100% 100%	1044/1044 (100%) 276 / 276 (100%)	405/405 (100%) 843/843 (100%) 273/273 (100%)
2. Liputan Murid				
Pra Sek di SR Tadika Kerajaan Tadika Swasta	Bil. murid diperiksa / Enrolmen murid	99% 99% 99%	29945/30053 (99.6%) 10468/10526 (99.4%)	12473/12473 (99.4%) 21136/21261 (99%) 10234/10350 (99%)
3. Pesakit Dirawat				
Pra Sek. Di SR Tadika Kerajaan Tadika Swasta	Bil. murid dirawat / Bil. Murid yg perlu rawatan (Baru-TPR)	91% 76% 51%	22346/29945 (74.6%) 8273/10468 (79.0%)	6768/7414 (91.3%) 8306/11034 (75.3%) 2614/5167 (50.6%)

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Murid-Murid Sekolah Rendah Dan Sekolah Menengah

Perkhidmatan kesihatan pergigian yang komprehensif kepada murid-murid sekolah diberikan secara *incremental* melalui Klinik Pergigian Sekolah, Pasukan Pergigian Bergerak dan Klinik Pergigian Bergerak.

Bagi tahun 2012, terdapat penambahan 2 buah sekolah rendah yang terlibat di dalam program ini iaitu 539 buah berbanding dengan jumlah sekolah rendah pada tahun 2011 iaitu sebanyak 537 buah sahaja. Kesemua sekolah rendah telah dilawati pada tahun 2012.

Sebanyak 99.2% iaitu 202392 murid telah menjalani pemeriksaan pergigian. Status kesihatan mulut yang baik dapat dilihat melalui indikator Tidak Perlu Rawatan (TPR) atau murid yang berjaya mengekalkan status kesihatan mulut optima di mana terdapat peningkatan setiap tahun bermula dari tahun 2008 iaitu 67.2% dan pada tahun 2012, status tidak perlu rawatan ialah 73.3%. Peratus murid yang telah diberi rawatan sehingga selesai kes adalah 97.8% berbanding tahun 2011, 97.3%. Sila rujuk Jadual 5.8

Jadual 5.8	Prestasi Pencapaian Rawatan Pergigian Sekolah Rendah Negeri Kedah				
Rawatan Incemental	2008	2009	2010	2011	2012
Bilangan Sekolah Rendah	530	530	532	537	539
Enrolmen	236648	226542	218580	210747	203979
Bilangan Sekolah. Rendah diliputi	528	530	531	537	539
Bilangan Murid di Rawat	227540	221948	215019	209762	202392
	96.1%	96.5%	98.6%	99.5%	97.8%
Bil. Murid Tidak Perlu Rawatan (TPR)	154646	150481	149446	150642	148304
	67.2%	67.8%	69.9%	71.8%	73.3%
Bebas Karies Gigi Kekal Murid berumur 12 tahun	25806	28997	26371	26346	27710
	64.8%	73 %	69%	69.8%	72.3%
Mulut Bebas Karies (Gigi susu dan gigi kekal) murid berumur 6 tahun	12035	10506	9641	10018	9628
	34.7%	31.4%	30.4%	32.1%	31.4%
Bil. Murid Selesai rawatan	224426	214082	210874	205581	197867
	97.5%	96.5%	96.8%	97.3%	97.8%

Perkhidmatan Pergigian Murid Sekolah Menengah

Pada tahun 2012 , Bahagian Kesihatan Pergigian Kedah telah dapat meliputi sebanyak 186 buah sekolah menengah dengan enrolmen murid 168230 berbanding dengan 183 buah sekolah dengan enrolmen 172238 pada tahun 2011. Peratus murid menjalani pemeriksaan pergigian ialah 94.6% iaitu meliputi 162122 orang murid.

Peratus murid tidak perlu rawatan iaitu murid yang dapat mengekalkan *orally fit* adalah 85.5% iaitu peningkatan sebanyak 1.3% berbanding dengan tahun 2011. Bilangan murid 16 tahun bebas gingivitis telah meningkat 1.3% daripada tahun 2011.

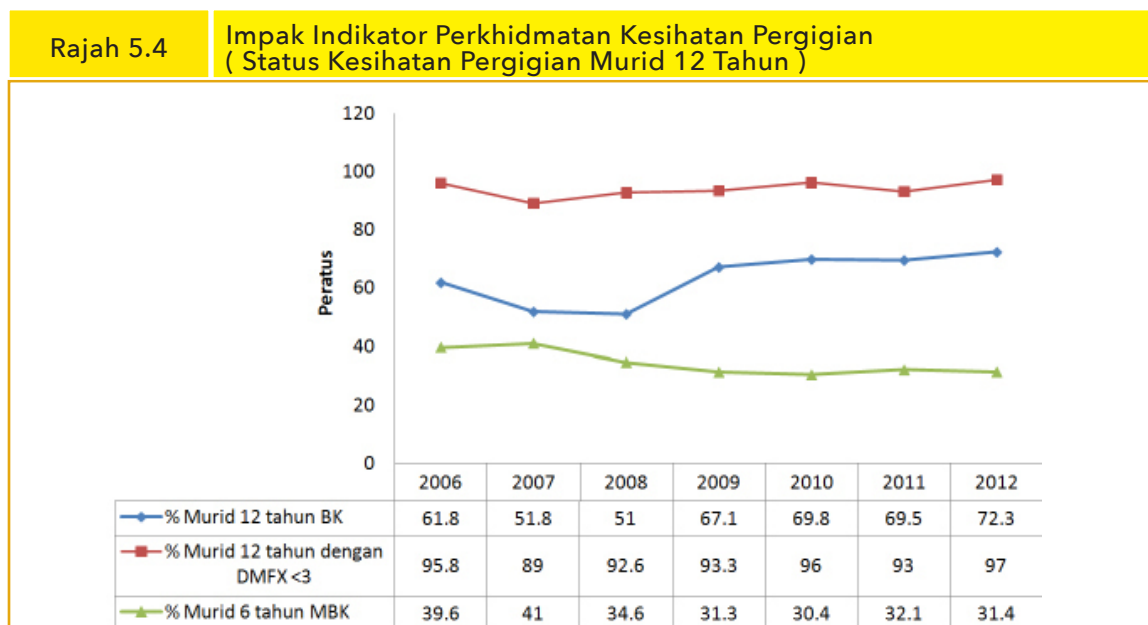
Rawatan yang komprehensif sehingga selesai rawatan diberikan kepada 94.6% murid sekolah menengah.

Jadual 5.9	Prestasi Pencapaian Rawatan Pergigian Sekolah Menengah Negeri Kedah				
RAWATAN INCREMENTAL	2008	2009	2010	2011	2012
Bilangan Sekolah Menengah	165	167	168	183	186
Enrolmen	163902	177645	159641	172238	168230
Bilangan Sekolah Menengah diliputi	104	125	141	183	186
Bilangan Murid dirawat	135695 82.7%	161225 79.5%	150832 94 %	159452 95.9%	162122 94.6%
Bilangan Murid Tidak Perlu Rawatan (TPR)	108081 76.9%	122518 76%	124051 82.6%	134314 84.2%	138647 85.5%
Bilangan Murid Bebas Gingivitis berumur 16 tahun	24597 94.6%	27691 94.3%	27394 96.4%	31269 95.4%	31185 96.7%
Selesai Rawatan	116299 85.7%	128124 79.5%	138736 87%	147361 88.8%	153307 94.6%

Indikator Impak Perkhidmatan Kesihatan Pergigian

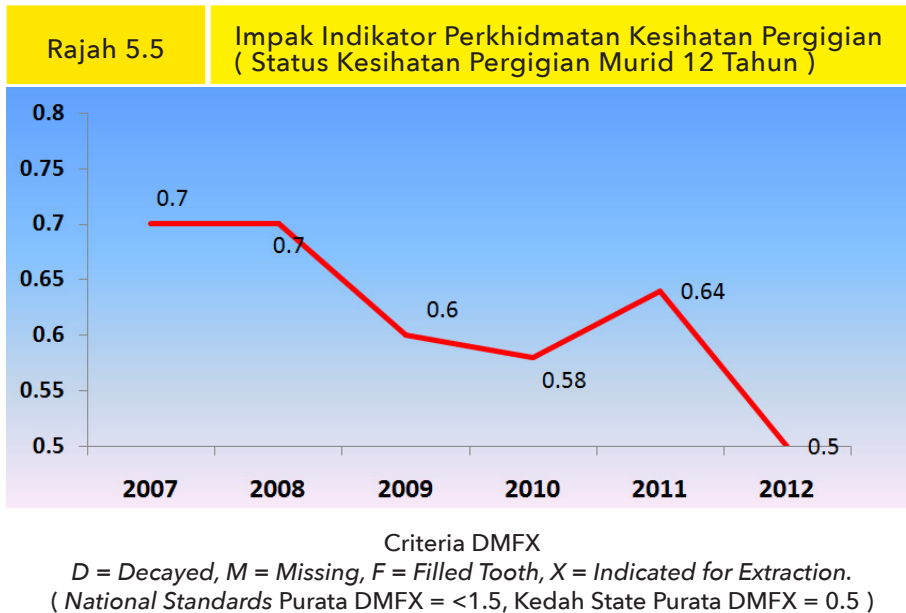
Bagi melihat keberkesanan jangka panjang kepada status kesihatan mulut murid sekolah, 3 Indikator impak telah dipantau ialah Mulut Bebas Karies (MBK) bagi murid berumur 6 tahun, Bebas Karies (BK) bagi murid berumur 12 tahun dan status kesihatan pergigian melalui peratus *Decayed, Missing, Filled teeth* and *Indicated for extraction* bagi murid berumur 12 tahun. Bagi indikator MBK telah mencapai sasaran iaitu 30% selama 5 tahun bermula daripada tahun 2007. Ini menunjukkan peningkatan dan melepasi sasaran yang telah ditetapkan iaitu 30%.

Status Bebas Karies bagi murid 12 tahun pula terus meningkat sebanyak 2.8% dari 69.5% (2011) kepada 72.3% (2012). Ini menunjukkan kejadian karies gigi yang baru dikalangan murid 12 tahun telah menurun.

MBK - Mulut Bebas Karies, BK - Bebas Karies
D - Decayed, M - Missing, F - Filling, X - Extraction

Peratus murid 12 tahun dengan DMFX \leq 3 (karies gigi kurang atau sama dengan 3) pada tahun 2012 adalah 97% menunjukkan peningkatan 4% berbanding 2011. Ini menunjukkan bilangan murid 12 tahun dengan kejadian karies gigi yang banyak semakin berkurangan dan membuktikan keberkesanan perkhidmatan pergigian sekolah rendah.

Bagi status kesihatan pergigian murid 12 tahun, pencapaian purata DMFX bagi tahun 2012 adalah 0.5 berbanding tahun 2011 iaitu 0.64. Penurunan ini menunjukkan kadar kerosakan gigi di kalangan murid 12 tahun semakin berkurangan dan lebih ramai murid 12 tahun mempunyai kesihatan mulut yang lebih baik . Pemberian perkhidmatan pergigian ke sekolah rendah dan sekolah menengah secara *incremental* telah menunjukkan peningkatan ke arah kesihatan mulut yang lebih baik di kalangan murid sekolah.

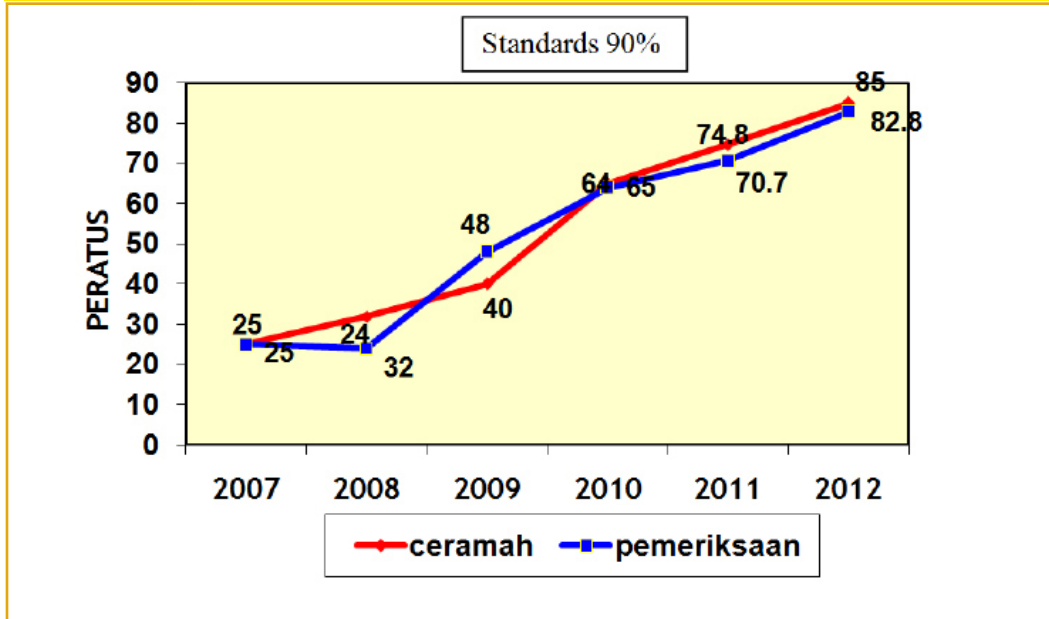
Perkhidmatan pergigian di sekolah dijalankan secara *outreach services* melalui Pasukan Pergigian Bergerak Sekolah Rendah dan Menengah serta Klinik Pergigian Bergerak.

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Ibu Mengandung

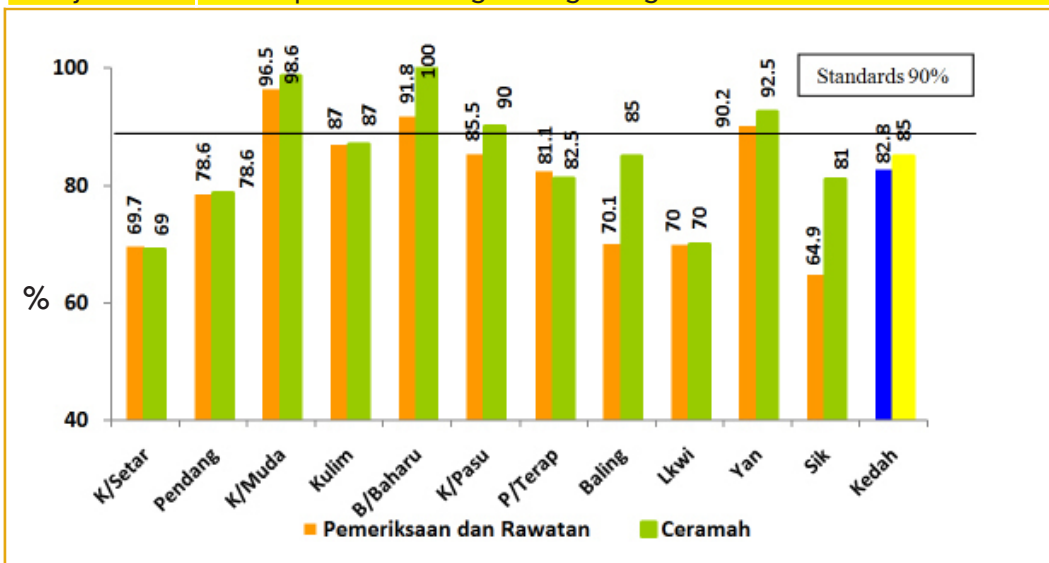
Objektif

Memberi kesedaran di kalangan ibu mengandung tentang kepentingan kesihatan pergigian dan peranan mereka sebagai *role model* dan *empower* mereka dalam penjagaan sendiri bagi memastikan kesihatan mulut mereka dan keluarga berada pada tahap kesihatan mulut yang optima.

Rajah 5.6 Graf Pencapaian Ibu Mengandung Dari Tahun 2007 - 2012

Rajah 5.7 Pencapaian Ibu Mengandung Mengikut Daerah

Jadual dan rajah di atas menunjukkan pencapaian program ibu mengandung di semua daerah dan telah menunjukkan satu trend peningkatan bermula daripada tahun 2007.

Pencapaian keseluruhan bagi Negeri Kedah adalah 85% bagi ceramah dan 82.8% bagi pemeriksaan / rawatan.

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Orang dewasa

Perkhidmatan kepada orang dewasa diberikan melalui perkhidmatan pergigian di semua fasiliti klinik pergigian di Negeri Kedah. Kemudahan pergigian dapat diberikan dengan mengambil kira aksesibiliti kemudahan ini kepada orang ramai dan Klinik Pergigian Bergerak digunakan untuk menyampaikan perkhidmatan secara *out reach*. Penggunaan perkhidmatan oleh kumpulan sasar ini dapat dilihat di Rajah 5.1 dan Rajah 5.2.

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Warga Emas

Objektif

Meningkatkan taraf kehidupan warga emas dengan meningkatkan status kesihatan pergigian mereka dengan mengekalkan fungsi kegigian yang sihat sepanjang hayat.

Lawatan ke rumah institusi warga emas dibuat di daerah yang mempunyai institusi dan diberi kemudahan perkhidmatan pergigian seperti rawatan dan rehabilitasi fungsi. Semua kehadiran golongan ini diberi keutamaan dalam mendapat perkhidmatan di semua fasiliti pergigian.

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Kanak-Kanak Keperluan Khas

Objektif

Meningkatkan status kesihatan pergigian kanak-kanak keperluan khas (KKKK) supaya dapat memperbaiki kualiti kehidupan mereka dan meningkatkan kesedaran penjagaan kesihatan pergigian KKKK kepada penjaga serta guru.

Rujukan kepada pakar pergigian dibuat jika diperlukan rawatan pergigian yang lebih kompleks. Lawatan ke Pusat Dalam Komuniti, Pusat Penjagaan Harian samada kerajaan atau swasta serta NGO dibuat sekurang-kurangnya setahun sekali dan diberi rawatan mengikut kesesuaian dan keperluan.

Jadual 5.10		Aktiviti Kanak-Kanak Keperluan Khas			
Bil	Nama Institusi	Peratus Institusi Dilawati		% Pesakit Di Periksa	
		2011	2012	2011	2012
1.	Pusat Dalam Komuniti (PDK)	22/22 (100%)	32/33 (97%)	52.8%	703/1090 (64.5%)
2.	Pusat Penjagaan Harian (K'jaan)	3/3 (100%)	1/1 (100%)	52.5%	59/65 (90.8%)
3.	Pusat Penjagaan Harian - Swasta /NGO	4/4 (100%)	2/2 (100%)	77.0%	64/64 (100%)
4.	Kelas Khas (Sek. Rendah)	68/68 (100%)	76/76 (100%)	77.5%	1374/1488 (92.3%)
5.	Kelas Khas (Sek. Menengah)	35/35 (100%)	44/44 (100%)	70.9%	1007/1252 (83.8%)
6.	Sekolah Khas (Sek. Rendah)	2/2 (100%)	2/2 (100%)	99%	136/147 (21%)
	Jumlah Besar	134/134 (100%)	157/158 (99.3%)	68.7%	3316/4013 (82.6%)

AKTIVITI KESIHATAN PERGIGIAN MASYARAKAT

Objektif

Untuk mengurangkan insiden penyakit pergigian di kalangan penduduk melalui aktiviti – aktiviti penggalakan kesihatan pergigian dan pergigian pencegahan. Di antara aktiviti yang dijalankan adalah:

- Program Pemfluoridaan Bekalan Air Awam
- Pendidikan Kesihatan Pergigian
- Rawatan Pencegahan Klinikal
- Promosi Kesihatan Pergigian
- Saringan Pra – Kanser dan Kanser Mulut.

Program Pemfluoridaan Bekalan Air Awam

Terdapat 36 buah loji air di Negeri Kedah. Semua loji air telah dipasang dengan *fluoride feeder* kecuali 4 loji sahaja yang masih belum dipasang *fluoride feeder* iaitu Loji Lubok Merbau, Loji Bikan, Loji Merbok dan Loji Jeniang Baru. Indikator yang dipantau ialah

- Bacaan paras *fluoride* < 0.4 ppm kurang dari 25%
- Bacaan paras *fluoride* > 0.6 ppm kurang dari 7%

Kedua-dua indikator yang dipantau telah mencapai standard yang ditetapkan seperti di bawah dan disertakan juga pencapaian mengikut daerah bagi tahun 2012.

Jadual 5.11 Pemantauan Peratus Ketidakakuran Paras Optimal Fluorida Retikulasi Loji Air – Bacaan keseluruhan loji di Negeri Kedah 2012			
AKTIVITI	INDIKATOR	PENCAPAIAN	
		2012	2011
Bekalan air awam yang berfluorida	% populasi yang mendapat bekalan air yang berfluorida (Indikator KPI)	1926909/ 2045323 (94%)	94.7%
Pemantauan paras fluorida dalam bekalan air	Level < 0.4 ppm (Indikator NIA)	60/1466 (4.1%)	(6.1%)
	Level > 0.6 ppm (Indikator NIA)	20/1466 (1%)	(2.9%)

Jadual 5.12		Status of Fluoride Level at Water treatment Plant and Reticulation Point													
		Water Treatment Plant						Reticulation Point							
Daerah	Total Readings	Fluoride Readings						Total Readings	Fluoride Readings						
		0.4 - 0.6 ppm		< 0.4 ppm		> 0.6 ppm			0.4 - 0.6 ppm		< 0.4 ppm		> 0.6 ppm		
		No	%	No	%	No	%		No	%	No	%	No	%	
Kota Setar	48	48	100%					48	100%	48	100%				
Pendang	96	92	96%	1	1%	3	3%	96	95%	91	95%	1	1%	4	4%
Kuala Muda	240	231	96%	2	1%	7	3%	233	94%	218	94%	10	5%	5	2%
Kubang Pasu	96	96	100%					96	98%	94	98%			2	2%
Padang Terap	192	192	100%					192	100%	192	100%				
Sik	96	88	92%			8	8%	96	98%	94	98%	1	1%	1	1%
Langkawi	184	152	83%	14	8%	17	9%	184	84%	155	84%	19	10%	8	4%
Baling	287	275	96%	11	4%	1	0%	287	92%	263	92%	24	8%		
Kulim	190	190	100%					190	100%	190	100%				
Bandar Baru	48	45	94%	3	6%			48	90%	43	90%	5	10%		
JUMLAH	1477	1409	95%	31	2%	36	2%	1470	94%	1388	94%	60	4%	20	1%

Pendidikan Kesihatan Pergigian

Pendidikan Kesihatan Pergigian dalam bentuk ceramah kesihatan pergigian dan latihan memberus gigi (LMG) diberi kepada kumpulan sasaran seperti murid-murid tadika, sekolah rendah, sekolah menengah dan ibu mengandung. Pencapaian aktiviti ini dapat dilihat dari Jadual 5.13.

Jadual 5.13		Bilangan Peserta Aktiviti Pendidikan Kesihatan Pergigian Mengikut Kumpulan Sasaran					
Kumpulan Sasaran	Aktiviti	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tadika	Ceramah	42777	40721	41804	42309	43502	43501
	LMG	43105	40721	41804	42269	43067	43501
Sekolah Rendah	Ceramah	230205	227672	224137	212928	207736	202303
	LMG	2228291	227672	219846	211663	206218	202303
Sekolah Menengah	Ceramah	55392	64904	87299	89688	102084	123903
Ibu Mengandung	Ceramah	5272	10627	9977	19205	22642	25428
Dewasa	Ceramah	2151	2030	1830	5747	2697	3332

Rawatan Pencegahan Klinikal - Sealan Fisur

Rawatan sealan fisur dilaksanakan ke atas murid sekolah rendah sebagai rawatan pencegahan kepada kejadian karies pada gigi kekal. Daripada saringan yang dibuat, hanya 3736 orang murid yang memerlukan rawatan sealan fisur. Ini melibatkan 6478 batang gigi dan kesemua gigi telah dibuat rawatan tersebut. Sila rujuk jadual 5.14.

Jadual 5.14	Liputan Rawatan Sealan Fisur Ke Atas Murid Sekolah Rendah				
PERKARA	2008	2009	2010	2011	2012
Murid yg perlu menerima Sealan Fisur	3799/3875 (98%)	4965/5172 (95.9%)	4,745/4,760 (99.6%)	3754/3758 99.9%	3736/3736 100%
Gigi telah dibuat Sealan Fisur	6398/6495 (98.5%)	8620/8965 (96.2%)	8,105/8,130 (99.6%)	6233/6241 99.9%	6478/6478 100%

Promosi Kesihatan Pergigian

Aktiviti promosi kesihatan pergigian telah diadakan untuk memberi kesedaran dan kefahaman kepada masyarakat berkaitan kepentingan kesihatan pergigian. Ini adalah bertujuan untuk menggalakkan penglibatan masyarakat dalam penjagaan kesihatan diri dan keluarga.

Promosi Kesihatan Pergigian meliputi aktiviti- aktiviti seperti pameran, kem kesihatan/ khidmat masyarakat, kempen kanser mulut dan lain-lain yang melibatkan masyarakat. Rujuk jadual 5.15.

Jadual 5.15 Aktiviti Promosi Yang Dijalankan Mengikut Kumpulan Sasaran	
INDIKATOR	PENCAPAIAN 2012
Bil. Promosi anjuran daerah/klinik	82
Bil. Promosi atas jemputan jabatan lain/agensi luar (pihak kesihatan/NGO/swasta dan lain-lain pihak)	86
Bil. Promosi yang diadakan secara bersekali dengan lawatan ke sekolah/tadika atau lain-lain tempat	88
JUMLAH	256

Saringan Pra - Kanser dan Kanser Mulut.

Aktiviti Saringan pra-kanser dan kanser mulut dibuat di kalangan penduduk-penduduk estet dan kumpulan berisiko tinggi. Program saringan ini juga diberikan kepada pesakit berumur 20 tahun ke atas yang hadir ke klinik pergigian untuk pengesanan awal kanser mulut dan memberi kemahiran untuk membuat pemeriksaan sendiri. Rujukan kepada pakar akan dibuat jika perlu. Selain daripada rawatan dan khidmat nasihat aktiviti lain seperti pameran saringan di pasaraya juga diadakan bagi memberi pengetahuan kepada penduduk setempat.

Jadual 5.16 Saringan Kanser Mulut				
Perkara	Sasaran	Pencapaian 2010	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012
Saringan kepada pekerja estate / kumpulan berisiko tinggi	Ikut keperluan	7917	2660	11622
Saringan wargatua yg hadir ke klinik pergigian	100% kehadiran	6850/8464 (80.9%)	8593/10014 (85.8%)	11626/11626 100%
Saringan semasa kempen kesedaran kanser mulut		2153	1743	2660

AKTIVITI KESIHATAN PERGIGIAN KEPAKARAN

Terdapat 10 orang Pegawai Pergigian Pakar yang memberi perkhidmatan di Klinik Pakar seperti berikut:

Klinik Pergigian Pakar (*Hospital Based*)

- Klinik Pergigian Pakar Bedah Mulut, Hospital Sultanah Bahiyah Alor Setar
- Klinik Pergigian Pakar Bedah Mulut, Hospital Sultan Abdul Halim, Sg. Petani
- Klinik Pergigian Pakar Bedah Mulut, Hospital Kulim
- Klinik Pergigian Pakar Pediatrik, Hospital Sultanah Bahiyah Alor Setar
- Klinik Pergigian Pakar Pathologi Mulut, Hospital Sultan Abdul Halim, Sg. Petani.

Klinik Pergigian Pakar (*Non Hospital Based*)

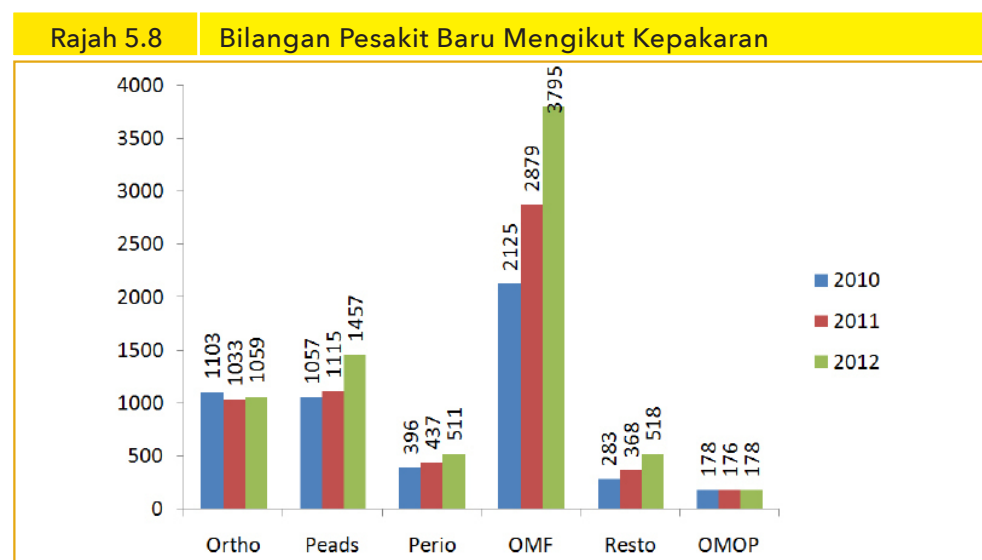
- Klinik Pergigian Pakar Orthodontik, Klinik Pergigian Telok Wanjah, Alor Star dan di Klinik Pergigian Sg. Petani

- Klinik Pergigian Pakar Periodontik, Klinik Pergigian Dato' Kumbar, Alor Star
- Klinik Pergigian Pakar Restoratif di Klinik Pergigian Alor Star

Pencapaian hasil kerja bagi aktiviti kepakaran adalah seperti dalam jadual 5.15

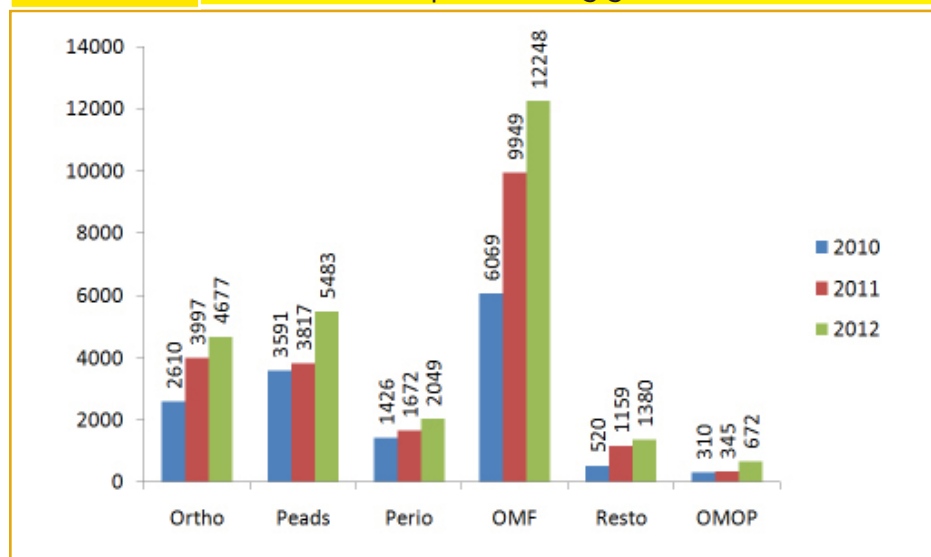
Jadual 5.17		Kedatangan Pesakit Yang Mendapat Perkhidmatan Pergigian Kepakaran					
Klinik Pakar	Tahun	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Orthodontik	Pesakit Baru	983	861	1224	1103	1033	1059
	Kedatangan	1836	2220	3516	2610	3997	4677
Pediatrik	Pesakit Baru	902	389	1058	1057	1115	1457
	Kedatangan	2842	2934	3275	3591	3817	5483
Periodontik	Pesakit Baru	446	406	380	396	437	511
	Kedatangan	1900	1328	1595	1426	1672	2049
Bedah Mulut dan Maksilofasial	Pesakit Baru	3115	3103	1931	2125	2879	3795
	Kedatangan	10729	9641	7355	6069	9949	12248
Restoratif	Pesakit Baru	150	115	298	283	368	518
	Kedatangan	312	312	769	520	1159	1380
Pathologi Mulut	Pesakit Baru	103	194	168	178	176	178
	Kedatangan	130	334	271	310	345	672

Terdapat peningkatan kedatangan pesakit ke semua klinik kepakaran pergigian dan ini menunjukkan pertambahan keperluan rujukan dan rawatan yang lebih kompleks. Kemudahan kepakaran telah dapat disampaikan kepada semua rakyat di Negeri Kedah yang memerlukan.

Rajah 5.9

Kedatangan Pesakit (Pesakit Baru Dan Ulangan) Ke Perkhidmatan Kepakaran Pergigian

Pencapaian Key Performance Indicators (KPI) dan NIA Kepakaran Pergigian

Jadual 5.18 KPI kepakaran Bedah Mulut dan Maxillo Facial

Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
1	Waiting time at Oral Surgery Clinic < 90 minutes	93.8%	HSB 93.1% HSAH 99.9% HKLM 100% KEDAH 96.5%	≥ 90%	NO
2	Completion of medical report within 14 days	HSB 94.3%	HSB 100% HSAH 91.3% HKLM 100% KEDAH 97.4%	≥ 95%	NO
3	Cancellation rate of elective operation under GA	HSB 3.9%	HSB 3.6% HSAH 5.7% HKLM 0% KEDAH 4.5%	≤ 10%	NO
4	The rate of post operative infection following surgical removal of impacted tooth	HSB 1.8%	HSB 0% HSAH 0.4% HKLM 0% KEDAH 0.2%	≤ 5%	NO

Jadual 5.19 Pencapaian <i>National Indicator Approach</i> (NIA) bagi Kepakaran Bedah Mulut dan Maksilofasial					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
1	<i>Percentage of Occlusal derangement following open reduction & internal fixation of isolated mandibular fracture</i>	1 / 62 (1.6%)	HSB 0% HSAH 0% HKLM 0% KEDAH 0%	≤ 5%	NO

Jadual 5.20 Pencapaian <i>Key Performance Indicators</i> (KPI) bagi Kepakaran Pergigian Paediatrik					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
1	% pesakit temujanji yang menunggu untuk mendapat rawatan dalam masa 30 min.	3834/4819 (79.6%)	3862/5362 (72%)	>50	NO
2	% rujukan baru diberi perundingan pakar untuk rawatan dalam tempoh 1 bulan	422/422 (100%)	502/502 (100%)	>95	NO
3	% pesakit menunggu dalam tempoh < 3 bulan untuk rawatan anesthesia umum.	94/126 (74.6%)	83/126 (65.9%)	>25	NO
4	% kadar kegagalan tampalan (<i>restoration</i>) dibuat di bawah anesthesia umum dalam tempoh 6 bulan	1/368 (0.3%)	1/170 (0.6%)	<12.5	NO

Jadual 5.21 Pencapaian <i>National Indicator Approach</i> (NIA) dan <i>Hospital Specific Approach</i> (HSA) bagi Kepakaran Pergigian Paediatrik					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
NIA					
	<i>% of cases treated under GA with active caries within 6 month after being rendered orally-fit.</i>	4/79 (5.1%)	1/59 (1.7%)	<10	NO
	<i>% of patients developing complication after MOS</i>	1/32 (3.1%)	1/35 (2.8%)	<5	NO
HSA					
	<i>% Pt. with Case Completion</i>	769 /1241 (62%)	766 /1457 (52%)	≥ 50 %	NO
	<i>% of orally fit cases at recall after 3 mths (age group 5-6 years old)</i>	187/210 (89.1%)	176 / 232 (75.9%)	> 80	YES

Jadual 5.22 Pencapaian KPI dan NIA bagi Kepakaran Oral Medicine and Oral Pathology					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
KPI					
1	Tempoh menunggu rawatan di klinik OMOP - pesakit diperiksa dalam masa 45 minit selepas pendaftaran	395/411 (96.1%)	657/672 (97.%)	>95%	NO
NIA					
1	<i>Turn around time for reporting and biopsy specimen should be reporting within 5 working days</i>	275/305 (90.2%)	321/35 (90.4%)	>85%	NO

Jadual 5.23 Pencapaian KPI dan NIA bagi Kepakaran Restoratif					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
KPI					
1	% kes rujukan diberi rawatan pergigian restoratif < 2 bulan dari tarikh perundingan	203 /204 (99.05%)	203/203 (100%)	>50%	NO
2	<i>% of Pts with satisfactory function and comfort at 6mth recall visit after restorative treatment</i>		227/227 (100%)	>80%	NO
NIA					
1	<i>Soft tissue trauma or laceration caused by sharp rotating high speed burs during procedures</i>	1/192 (0.52%)	0/95 (0%)	<3%	NO
2	% gigi abutment (tupang) vital bebas komplikasi endodontik dlm tempoh 2 tahun selepas penyimenan jambatan /korona	89/89 (100%)	239/239 (100%)	>96%	NO

Jadual 5.24 Pencapaian KPI dan NIA bagi Kepakaran Periodontik					
Bil.	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2012	SIQ
KPI					
1	% pesakit dengan masa < 30 min. untuk mendapat rawatan.	2042/2060 (99.12%)	2036/2051 (99.3%)	> 50	NO
2	% pesakit yang diberi temujanji pertama untuk perundingan dalam masa 4 minggu	184/219 (84%)	181/225 (80.4%)	> 60	NO
3	% kes baru tamat rawatan bagi "active phase therapy"	45/219 (20.5%)	52/194 (27%)	> 15	NO
NIA					
1	% pesakit dengan pengurangan 50 % pocket yang boleh dikesan (probe) kedalaman > 6 mm semasa baseline selepas 6 bulan	62/79 (78.5%)	38/41 (74.5%)	> 70	NO

Jadual 5.25		Sasaran KPI dan NIA bagi Kepakaran Ortodontik			
Bil.	KRA	Indikator	Pencapaian 2011	Pencapaian 2012	Sasaran 2013
KPI					
1	To assess effectiveness and outcome of orthodontic treatment	% of cases with low Peer Assessment Rating(PAR) score	0/45 (0%)	KPTW 0/62 (0%) KPSP 0/53 (0%) KEDAH 0/62 (0%)	<5
2	Waiting time to be seen at orthodontic clinic	% of patients seen within 30 mins of appointment time at orthodontic specialist clinic	1252/1354 (92.5%)	KPTW (83.8%) KPSP (94.4%) KEDAH 3570/3928 (90.9%)	>50
3	Time for patient to start orthodontic treatment / waiting list for orthodontic treatment	% of orthodontic clinic with waiting list exceeding 3 years	0/1 (0%)	KPTW 1/1 (100%) KPSP 1/1 (100%) KEDAH 2/2 (100%)	<50
4	Waiting time to get an appointment for the first time	% of patients seen for first consultation within 3 months from the time of referral	269/269 (100%)	KPTW 100% KPSP 100% KEDAH 561/561 (100%)	>90
NIA					
1	Orthodontic treatment time > 3 years (Fixed Appliance)	% of patients who take more than 3 years to complete orthodontic treatment	4/51 (7.8%)	7/70 (10%)	<30%

LAIN-LAIN AKTIVITI

- Pembangunan sumber manusia
- Quality Assurance Programme (QAP)
- Key Performance Indicators (KPI)
- Laporan Inovasi
- Pencapaian Piagam Pelanggan
- Kajian Kepuasan Pelanggan
- Perlaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti (SPK) MS ISO 9001:2008
- Aktiviti Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
- Budaya Korporat
- Kajiselidik

Pembangunan Sumber Manusia

Latihan kepada semua kategori kakitangan kesihatan pergigian telah diberikan melalui kursus,ceramah ,taklimat dan bengkel yang dianjurkan oleh Pejabat TPKN(G) dan di peringkat daerah masing-masing. Aktiviti latihan ini dilaksanakan bagi memastikan pengetahuan dan kecekapan personel pergigian sentiasa dipertingkatkan dari segi klinikal, teknikal dan juga dari segi pembinaan sahsiah budaya kerja yang cemerlang melalui penerapan nilai-nilai murni berteraskan budaya korporat Kementerian Kesihatan Malaysia.

Latihan kepada Pegawai Pergigian Tahun Pertama (FYDO) telah dilaksanakan oleh Pegawai Pergigian Daerah yang melibatkan semua aktiviti pergigian primer dan kepakaran. Sesi ceramah/ taklimat mengenai perkhidmatan pergigian diadakan setiap bulan sehingga tamat tempoh latihan (*attachment*) selama setahun.

Sebanyak 91 kursus / seminar /CPD telah dilaksanakan merangkumi 67% berkaitan teknikal dan 33% adalah umum. Peruntukan telah diterima sebanyak RM 80,000.00 di bawah Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP).

Kursus-kursus yang dilaksanakan meliputi semua personel pergigian. Pada keseluruhannya semua personel Bahagian Kesihatan Pergigian telah mendapat manfaat dari kursus-kursus yang dijalankan.

Pencapaian staf pergigian yang menjalani latihan sebanyak 7 hari setahun seperti yang dikehendaki oleh Kementerian Kesihatan Malaysia adalah seperti di Jadual 5.26. Bagi Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah, sasaran KKM iaitu sekurang-kurangnya 85% staf menjalani latihan 7 hari setahun telah tercapai dimana 99.8% staf pergigian telah menjalani latihan 7 hari setahun pada tahun 2012.

Jadual 5.26 Peratus Personel Pergigian yang mendapat latihan melebihi 7 hari			
Kategori Staf Pergigian	Bil. Anggota	Bil. Anggota yang Hadir Kursus > 7 Hari	
		Bilangan	%
Pegawai Pergigian	167	167	100
Jururawat Pergigian	161	161	100
Juruteknologi Pergigian	58	58	100
Pembantu Pembedahan Pergigian	189	189	100
Pembantu Perawatan Kesihatan	141	141	100
Pembantu Tadbir dan lain-lain	69	68	98.6
Pemandu	59	58	98.3
JUMLAH	844	842	99.8

Pemantauan latihan bagi pegawai pergigian juga dipantau melalui sistem my-CPD dan semua pegawai pergigian perlu berdaftar secara on line.

AKTIVITI PENINGKATAN KUALITI

Quality Assurance Program (QAP)

i. National Indicator Approach (NIA) – Pencapaian peringkat negeri

Pada tahun 2012, tiga *National Indicator Approach* (NIA) telah di pantau. Semua petunjuk NIA telah mencapai standard yang ditetapkan. Sila rujuk Jadual 5.27.

Jadual 5.27		Pencapaian QAP/NIA 2010 - 2012 Negeri Kedah				
Bil	Indikator	Sasaran	Pencapaian			SIQ**
			2010	2011	2012	
1	Percentage of school children maintaining orally fit status					
	i. Primary school children (new attendance)	> 65%	149608 / 214892 69.6%	150642/ 209762 71.8%	148304/ 202392 (73.3%)	No
	ii. Secondary school children	> 80%	124051/ 150245 82.6%	134314/ 159452 84.2%	138647/ 162122 (85.5%)	No
2	% of 16 year old children free from gingivitis.	> 95%	27394/ 28405 96.4%	29901/ 31269 97.5%	31185/ 32246 (96.7%)	No
3	Percentage of non-conformance of optimal fluoride level at reticulation points					
	Level < 0.4 ppm	< 25%	158/ 1227 12.9%	87/ 1354 6.4%	60/ 1466 (4.1%)	No
	Level > 0.6 ppm	< 7%	14/ 1227 1.2%	30/ 1354 2.2%	20/ 1466 (1%)	No

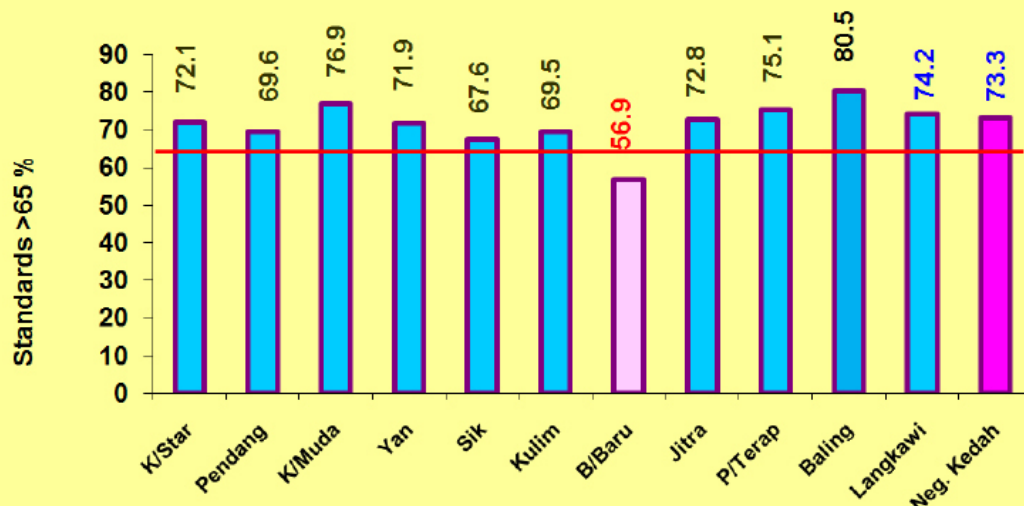
** SIQ - Shortfall in Quality

ii. Pencapaian QAP(NIA) 2012 mengikut daerah

- *Percentage of school children maintaining orally fit status :*
 - i) *Primary schoolchildren* - rujuk Rajah 5.10
 - ii) *Secondary schoolchildren* - rujuk Rajah 5.11

Rajah 5.10

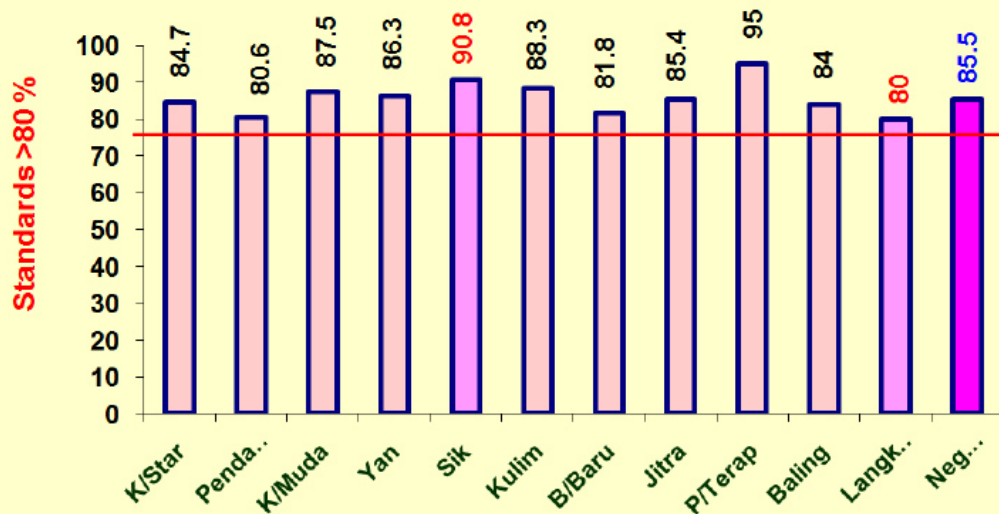
Peratus Murid Sekolah Rendah Yang Tidak Perlu Rawatan Mengikut Daerah (*Maintaining Orally Fit*)

- Semua daerah telah mencapai sasaran yang telah ditetapkan (standard 65%) kecuali Daerah Bandar Bharu.

Rajah 5.11

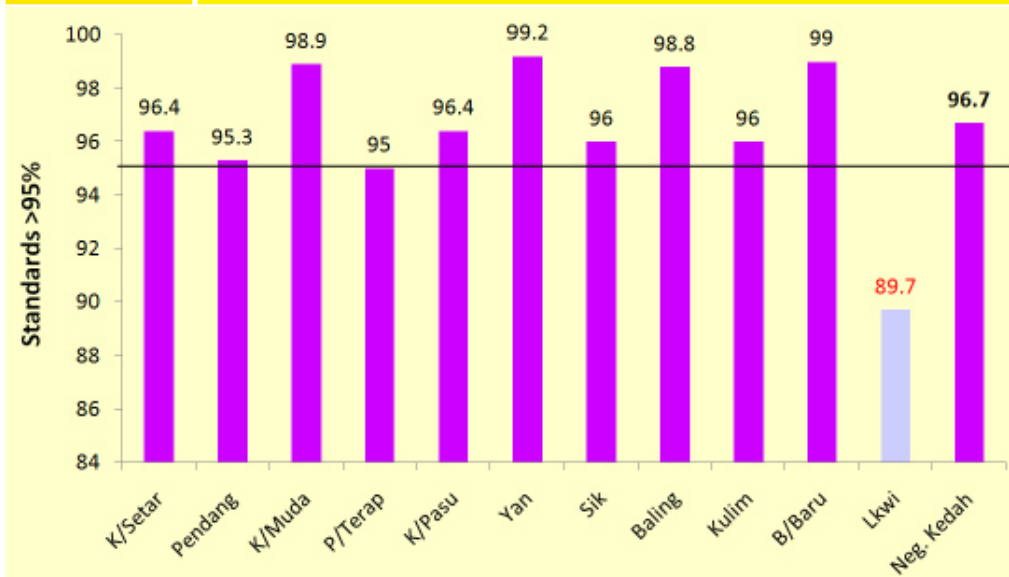
Peratus Murid Sekolah Menengah Yang Tidak Perlu Rawatan Mengikut Daerah (*Maintaining Orally Fit*)

- Keseluruhannya, Negeri Kedah mencapai standard yang ditetapkan
- Kesemua daerah telah mencapai standard yang telah ditetapkan

Rajah 5.12

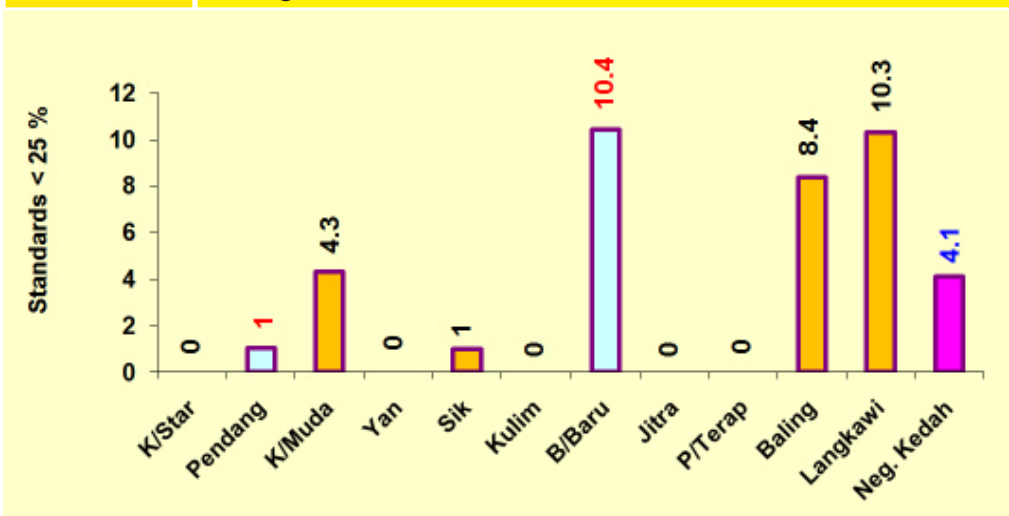
Peratus Murid 16 tahun Yang Bebas Gingivitis Mengikut Daerah Mengikut Daerah (*Maintaining Orally Fit*)

- Semua Daerah mencapai sasaran yang telah ditetapkan (96.7%) bagi indikator % of 16 Years-old children free from gingivitis kecuali daerah Langkawi

Rajah 5.13

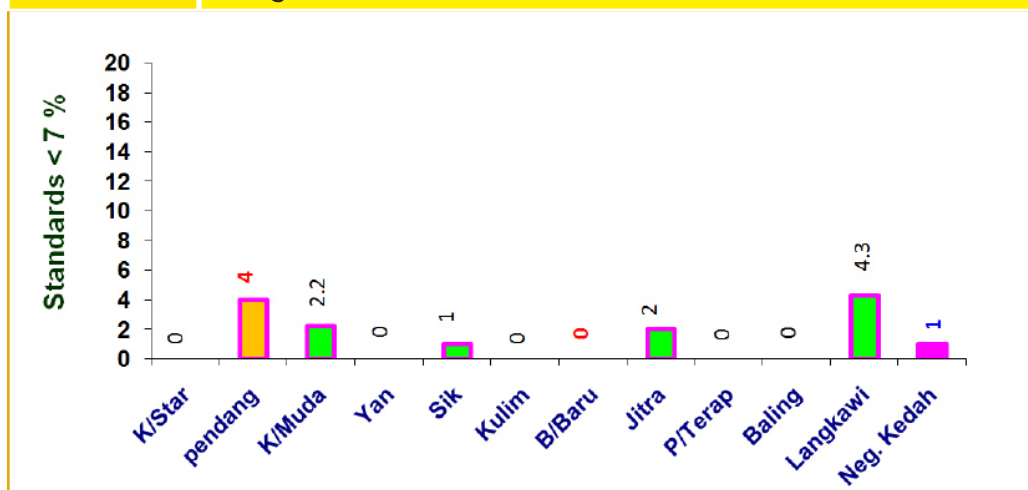
Peratus bacaan paras *Fluoride* yang kurang dari < 0.4 ppm mengikut daerah

- Tiada *outlier* dalam pencapaian keseluruhan negeri Kedah dan di daerah-daerah.

Rajah 5.14

Peratus Bacaan Paras Fluoride Yang Melebihi Dari 0.6 ppm Mengikut Daerah

- Semua daerah telah mencapai standard yang telah ditetapkan iaitu < 7%

LAPORAN KPI (KEY PERFORMANCE INDICATOR)

Terdapat 14 KPI yang dipantau oleh Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah pada tahun 2012 selaras dengan Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia. Ianya terkandung didalam 4 Key Result Area (KRA) seperti di Jadual 5.28.

Jadual 5.28

Bidang Keberhasilan Utama (KRA) Dan Petunjuk Utama (KPI) 2012

Bil.	KRA	KPI (Monitoring Indicator)
1	Akses kepada perkhidmatan kesihatan pergigian	6
2	Taraf kesihatan pergigian murid sekolah	2
3	Bekalan air yang berfluorida	1
4	Kepuasan pelanggan	5
JUMLAH		14

Jadual 5.29 KPI					
KPI	KPI	SASARAN	PENCAPAIAN		SIQ
			2011	2012	
Akses kepada Perkhidmatan Kesihatan Pergigian	1) % klinik pergigian dengan Pegawai Pergigian yang tetap	≥ 70%	39 57 100%	42/ 57 (73.9%)	No
	2 a) % klinik pergigian yang ada Pegawai Pergigian yang tetap (sepanjang masa) dengan perkhidmatan pesakit luar setiap hari	-	39 57 100%	42/ 42 (100%)	No
	2 b) % klinik pergigian yang ada Pegawai Pergigian yang tetap (sepanjang masa) dengan perkhidmatan pesakit luar dan temujanji setiap hari	>65%	39 57 68.40%	42/ 42 100%	No
	2c) % klinik pergigian yang ada 2 orang Pegawai Pergigian yang tetap dan sepanjang masa dengan perkhidmatan pesakit luar setiap hari	82%	28 28 100%	28/ 28 100%	No
	2d) % klinik pergigian yang ada > 2 orang Pegawai Pergigian yang tetap dan sepanjang masa dengan perkhidmatan pesakit luar / rawatan temujanji setiap hari	82%	28/ 28 100%	28/ 28 100%	No

KPI	KPI	SASARAN	PENCAPAIAN		SIQ
			2011	2012	
Tarf kesihatan pergigian murid sekolah	3) % sekolah rendah yang mendapat rawatan perkhidmatan kesihatan pergigian	≥ 98.5%	531/ 532 99.8%	539 539 100%	No
	4) % murid sekolah rendah yang mendapat liputan perkhidmatan kesihatan pergigian	≥ 98.5%	214892/ 218081 99%	202392 203979 99.20%	No
	5. % sekolah menengah yang mendapat rawatan perkhidmatan kesihatan pergigian	90%	168/ 168 100%	186 186 100%	No
	6) % murid sekolah menengah yang mendapat liputan perkhidmatan kesihatan pergigian	82%	150245/ 159572 94.10%	162122 168230 96%	No
	7a) % murid sekolah rendah yang mencapai status orally-fit (Kes Selesai / Pes. Baru)	97.40%	210875/ 218081 96.7%	197867 202392 97.8%	No
	8a) % murid sekolah menengah mencapai status orally fit (Kes. Selesai / Ked. Baru)	93.6%	145356/ 159133 91.5%	153307 162122 94.6%	No
	8b) % murid sekolah menengah mencapai status orally fit (Kes. Selesai / Enrolmen)	77%	145356/ 165943 87.6%	153307 168230 91.1%	No
Bekalan air yang berfluorida	9) % populasi yang mendapat bekalan air berfluorida	76.60%	1944217/ 2058053 94.5%	1926909/ 2045323 94%	No
Kepuasan pelanggan	10) % pesakit luar yang mendapat rawatan dalam masa 30 minit	78%	138424/ 176224 78.6%	172555/ 197349 87.4%	No
	11) % pesakit temujanji yang mendapat rawatan dalam masa 30 minit	87%	35528/ 42724 83.2%	45228/ 49955 90.5%	No
	12) % klinik pergigian dengan senarai menunggu denture yang melebihi 3 bulan	<16%	0/ 41 0%	0/ 42 0%	No
	13) % pelanggan yang berpuashati dengan perkhidmatan rawatan yang diterima	95%	25164/ 26509 95%	9289/ 9831 94.5%	No
	14) % klinik pergigian dengan persijilan MS ISO	90%	35/ 39 89.7%	40/ 44 91%	No

LAPORAN INOVASI

Di antara projek yang telah dijalankan adalah :

- i. Projek-projek inovasi
- ii. Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK)
- iii. Kajian QA

i. Projek Inovasi

Jadual 5.30 Projek-Projek Inovasi Mengikut Daerah		
DAERAH	SENARAI PROJEK	PENYERTAAN PERTANDINGAN
Kuala Muda	1. <i>Super Dentur</i>	Telah menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah 2012 (penghargaan)
Kuala Muda	2. <i>Eco-multipurpose trap</i> (Bersambung 2013)	
Baling	3. <i>Hygenic Water Line</i>	Bersambung Ke Tahun 2013
Kubang Pasu	4. <i>LMG Smart Kids</i>	1. Telah menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah 2012 Tempat Kedua Kategori Produk. 2. Menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Kebangsaan 2012.
Padang Terap	5. <i>Antenatal Dental Card (ADC)</i>	
Yan	6. <i>ePaste</i>	Telah menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah 2012
Langkawi	7. <i>Stand X</i>	Bersambung Ke Tahun 2013
Sik	8. <i>Smart Portable Led Light</i> (Bersambung Ke Tahun 2013)	
Sik	9. Pengurusan emasa (Bersambung 2013)	

i. Projek KIK

Jadual 5.31 Projek KIK Mengikut Daerah		
DAERAH	SENARAI PROJEK	PENYERTAAN PERTANDINGAN
Kuala Muda	1. Masalah Pengendalian Lead Apron Di Bilik X-ray Klinik Pergigian (yang dibawa dari tahun 2011)	Telah menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah 2012 (penghargaan)
Kuala Muda	2. Masalah waktu pendaftaran yang lama di KP Sg. Petani (projek tahun 2012)	
Pergigian Paediatric, Hospital Sultanah Bahiyah	3. Pengendalian pesakit kanak-kanak Istimewa di Klinik Pergigian Pediatric	

iv. Kajian QA

Jadual 5.32 Kajian QA Mengikut Daerah		
DAERAH	SENARAI PROJEK	PENYERTAAN PERTANDINGAN
Kuala Muda	1. <i>To reduce denture repair due to fracture at KPSP</i>	Telah menyertai Konvensyen Inovasi dan Projek Kualiti Peringkat Negeri Kedah 2012 (tempat ketiga)
Oral Dan Maksilofasial, Hospital Sultanah Bahiyah	2. <i>Occupational hazard and Stressors Among Dental Practitioners in OMF (Disambung 2013)</i>	
Sik	3. Meningkatkan peratus kedatangan toddler ke klinik Pergigian Sik.	Menyertai Pertandingan Kajian QA Peringkat JKN Kedah tahun 2012
Langkawi	4. Meningkatkan peratusan Mulut Bebas Gingivitis di kalangan murid sekolah 16 tahun di daerah Langkawi (Disambung 2013)	

Pencapaian Piagam Pelanggan (e- masa)

87.4% dari jumlah pesakit luar diperiksa/mendapat rawatan pergigian kurang daripada 30 minit manakala 90.5% dari pesakit temujanji menunggu kurang dari 30 minit untuk berjumpa dengan Pegawai Pergigian. Ini telah memenuhi sasaran yang telah ditetapkan dalam KPI.

Peratus pesakit yang menunggu kurang dari 30 minit bagi pesakit luar dan pesakit temujanji di Negeri Kedah dapat dilihat dalam Jadual 5.33.

Jadual 5.33 Peratus Pesakit Luar Dan Temujanji Yang Menunggu Kurang Dari 30 Min. Untuk Berjumpa Pegawai Pergigian Serta Purata Masa Menunggu Di Klinik Pergigian				
INDIKATOR	FORMULA	SASARAN 2012	PENCAPAIAN	
			2012	2011
a) % pesakit luar yang mendapat rawatan dalam masa 30 minit (KPI)	Bil. Pesakit luar diperiksa/ <u>dirawat dlm masa 30 minit</u> Bil pesakit luar di KP	≥ 78%	<u>172555/</u> 197349 (87.4%)	77.4%
b) % pesakit temujanji yang mendapat rawatan dalam masa 30 minit (KPI)	Bil. Pesakit Temujanji diperiksa/ <u>dirawat dlm masa 30 minit</u> Bil pesakit luar di KP	≥ 87%	<u>45228/</u> 49955 (90.5%)	81.6%

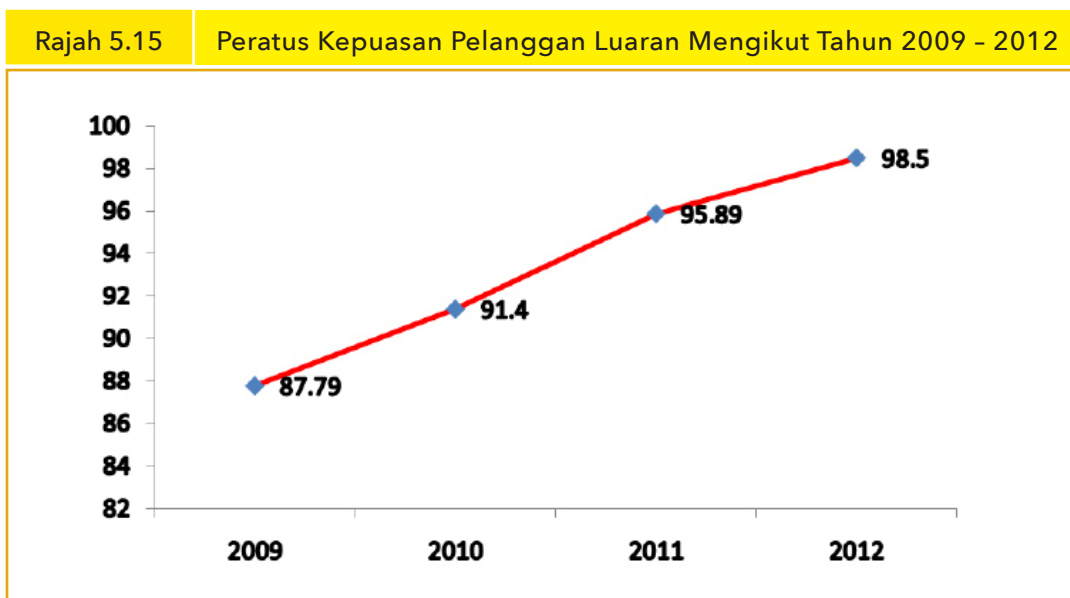
Kajian Kepuasan Pelanggan

Terdapat 5 kajian ke atas 5 kategori pelanggan telah dijalankan iaitu :

- i. Pelanggan Luaran
- ii. Pelanggan dalaman
- iii. Murid Sekolah Rendah
- iv. Murid Sekolah Menengah
- v. Guru Sekolah

i. Kajian Kepuasan Pelanggan Luaran

Secara keseluruhannya peratus kepuasan pelanggan luaran Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Kedah untuk tahun ini adalah tinggi iaitu 98.5%. (Rajah 5.15). Pencapaian ini adalah juga melebihi daripada *performance target* yang ditetapkan di dalam *Key Performance Indicators* (KPI) Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan iaitu 95%. Pencapaian ini juga menunjukkan peningkatan sebanyak 2.6% berbanding tahun 2011.

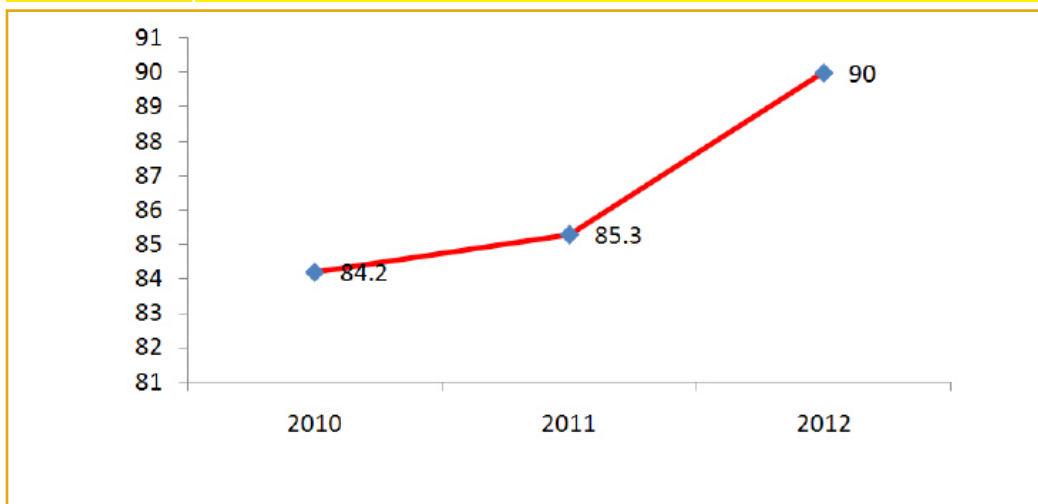

ii. Kajian Kepuasan Pelanggan Dalaman Tahun 2012

Satu kajian kepuasan pelanggan dalaman telah dijalankan semua fasiliti pergigian melibatkan semua kategori personel pergigian. Hasil kajian adalah seperti rajah 5.16. Secara keseluruhannya, 90% adalah berpuashati. Usaha-usaha penambahbaikan sentiasa dijalankan agar dapat meningkatkan tahap kepuasan personel pergigian. Cabarannya adalah untuk memuaskan hati pelbagai kategori adalah terhad kepada kesesuaian dan kehendak individu yang sukar untuk dipenuhi secara pengurusan dan pentadbiran.

Rajah 5.16

Kajian Kepuasan Pelanggan Dalam Tahun 2012
Sasaran : 85% staf Pergigian Berpuashati Secara Keseluruhannya

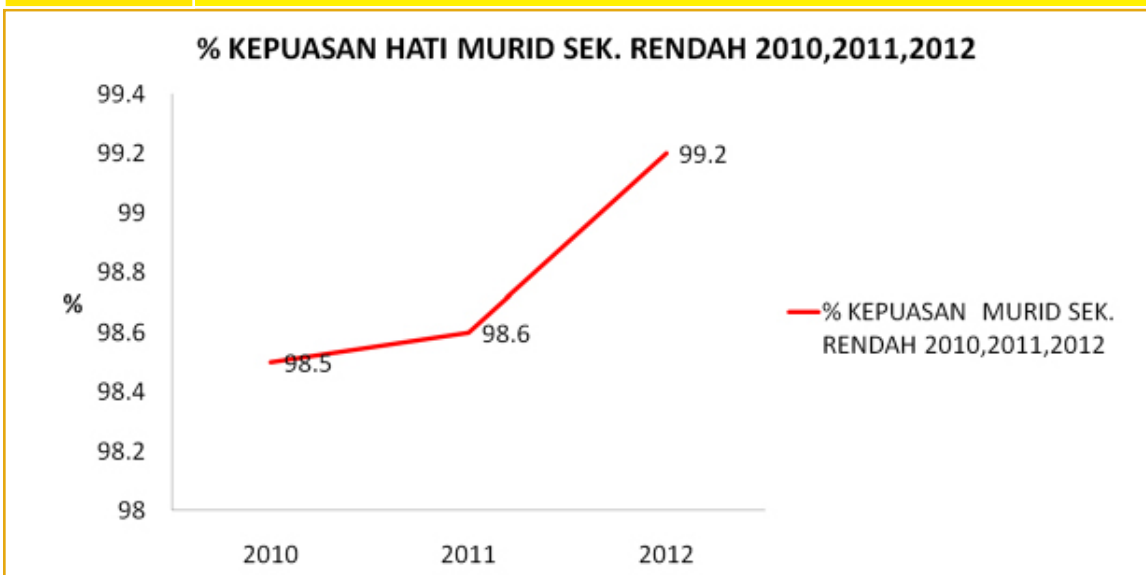

Secara keseluruhan, pencapaian kajian kepuasan pelanggan dalam 2012 telah mencapai sasaran yang telah ditetapkan dan terdapat peningkatan berbanding 2011.

iii. Kajian Kepuasan Murid Sekolah Rendah

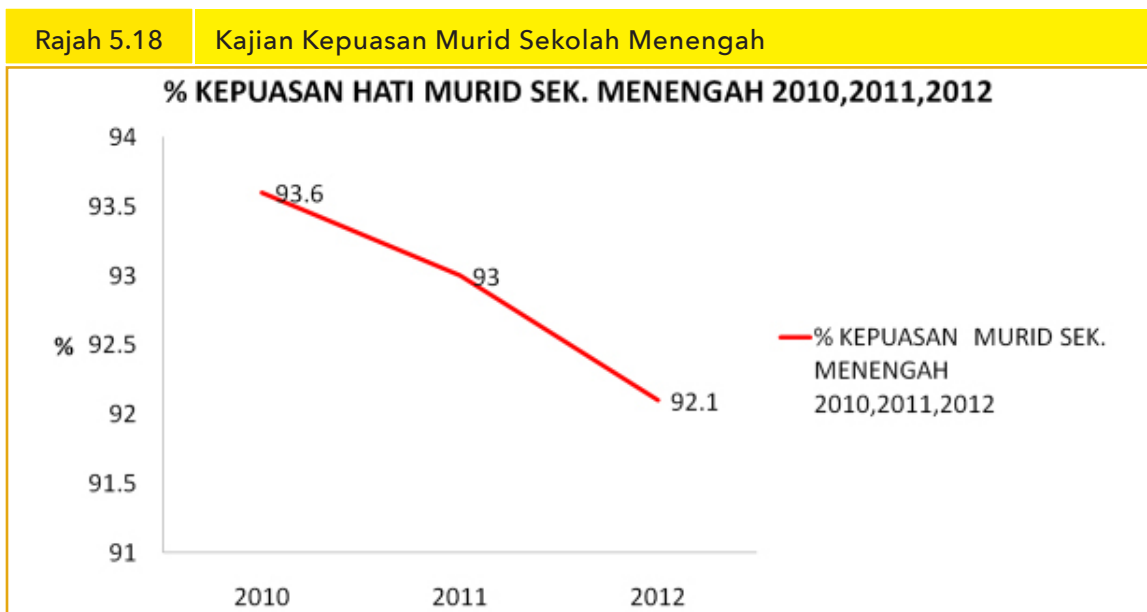
Rajah 5.17

Kajian Kepuasan Murid Sekolah Rendah

Terdapat peningkatan 0.1% dari 2010 ke 2011 dan 0.6% dari 2011 ke 2012

iv. Kajian Kepuasan Murid Sekolah Menengah

Terdapat penurunan 3.3% dari 2010 ke 2011 dan 0.9% dari 2011 ke 2012. Ini disebabkan oleh kurang kefahaman terhadap ceramah kesihatan pergigian yang disampaikan serta penerangan sebelum rawatan yang kurang jelas. Tindakan penambahbaikan yang dicadangkan adalah dengan menganjurkan kursus/bengkel kepada pegawai-pegawai pergigian untuk memantapkan lagi pemberian pendidikan kesihatan pergigian kepada kumpulan sasaran.

v. Kajian Kepuasan Guru Sekolah

Terdapat peningkatan 1.5% dari 2010 ke 2011 dan sedikit penurunan (0.7%) dari 2011 ke 2012, namun masih memenuhi sasaran yang ditetapkan iaitu $\geq 95\%$.

Perlaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti (SPK) MS ISO 9001:2008

Bagi menjamin pemberian perkhidmatan pergigian yang berkualiti dan selamat, pelaksanaan SPK MS ISO versi 9001:2008 telah dilaksanakan secara multisite meliputi 40 buah klinik pergigian, pasukan pergigian bergerak sekolah dan Klinik Pergigian Bergerak. Pencapaian 2012 bagi SPK MS ISO 9001:2008 bagi tahun 2012 adalah seperti di Jadual 5.34.

Jadual 5.34 Perlaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti (SPK)		
INDIKATOR	PENCAPAIAN	
	2011	2012
% Klinik Pergigian (KP) dengan persijilan MS ISO (KPI)	33/39 (84.6%)	40/44 (91%)
Bil. Mesyuarat Kaji Semula Pengurusan diadakan	1 kali	2 kali

Terdapat 7 buah klinik pergigian yang telah ditambah skop pelaksanaan SPK MS ISO 9001:2008 pada tahun 2012.

Audit Pemantauan oleh pihak SIRIM telah dijalankan pada 16 hingga 18 Julai 2012 dan tiada sebarang ketakakuran dikeluarkan. Tempoh laku persijilan oleh pihak SIRIM adalah sehingga 7 Ogos 2014.

Aktiviti Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (OSHA)

Salah satu indikator dibawah OSHA yang dipantau adalah kadar tusukan peralatan tajam dikalangan staf pergigian. Jadual 5.35 menunjukkan kategori jawatan staf yang terlibat dan perbandingan mengikut tahun.

Jadual 5.35 Peratus Tusukan Alatan Tajam Dikalangan Staf Pergigian						
KATEGORI JAWATAN	BIL. TERDEDAH			BIL. TUSUKAN ALATAN TAJAM		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Pegawai Pergigian	99	154	151	1 (Baling)	3 (1 - KS, 2 - Kulim)	10 (5 - KS, 2 - KM, 2 - Kulim, 1 - Lkwi)
Jururawat Pergigian	151	150	159	1 (Yan)	-	1 (KS)
Jururawat Pergigian Pelatih	7	2	7	-	-	-
Pemb. Pembedahan Pergigian	153	189	186	3 (KMuda)	2 (1 - KS, 1 - Lkwi)	-
Pembantu Pembedahan Pergigian Pelatih	20	20	8	-	2 (1 KS, 1 - Kulim)	1 (KS)
Pembantu Perawatan Kesihatan	144	143	149	1 (Sg. Petani)	4 (1 - Baling, 2 - KS, 1 - Kulim)	7 (3 - KS, 1 - Pdg, 1 - Kulim, 1 - Lkwi, 1 - Kmuda)
JUMLAH	574	658	661	6	11	19
PERATUS (%)				1%	1.6%	2.7%

Terdapat peningkatan peratus selama 3 tahun berturut dan tidak memenuhi sasaran yang ditetapkan iaitu 0%. Berikut adalah kelemahan yang telah dikenalpasti.

Kelemahan yang dikenalpasti

- Kelalaian staf dan tidak mengikut prosedur yang betul
- Kurang kemahiran terutama bagi pegawai-pegawai baru ketika membuat wire bending untuk kes-kes trauma

Tindakan penambahbaikan

- Mengadakan latihan dan hands on mengikut garis panduan kawalan jangkitan silang kepada semua staf terutama staf baru dan pelatih.
- Membekalkan peralatan seperti needle recapper untuk menanggalkan jarum daripada picagari dan penggunaan deep rectangular tray with lid untuk membawa peralatan tajam ke bilik pensterilan sebagai langkah pencegahan
- Pemantauan oleh pegawai penyelia secara berkala berdasarkan senarai semak audit kawalan jangkitan silang.

Kajiselidik

Terdapat 9 kajiselidik yang telah selesai dijalankan bagi tahun 2012 iaitu:

Jadual 5.36 Kajiselidik yang telah dijalankan bagi tahun 2012			
Bil	Tajuk Projek	Penyelidik	Pencapaian/Pembentangan
1	Kajian prevalen pesakit periodontik yang memerlukan rawatan susulan restoratif	Dr Saridatun Nur Abd Salam	Selesai
2	<i>Attitude, awareness and knowledge of patients in primary care level toward periodontal health</i>	Dr Noordin Kasan	Selesai
3	<i>Oral health condition & outcome of oral healthcare provided to Down Syndrome Children in the Dept. of Paediatric Dentistry, Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar</i>	Dr Azillah Mohd Ali Dr Cho Zhu Zen Dr Khoo Zuen Thong	Selesai (1.7.2012)
4	<i>To reduce number of repeated denture due to fracture indicated within 12 months of issue stage in the year 2009 in Klinik Pergigian Sungai Petani (QA study)</i>	Dr Suzana Rita Jamaris Dr Achmad Reza Dr Nurul Huda Johari Dr Shari Ann Ho Soke Mun	Selesai- telah dibentangkan di Konvensyen Kualiti Neg. Kedah 2012 dibawah QA study (DSA approach) - mendapat tempat ke 2
5	<i>Post surgical wound infection following an external approach of the maxillofacial surgery of trauma cases in Hospital Sultanah Bahiyah 2007-2011</i>	Dr Lee Yin Hui Dr Cho Zhu Zen	Selesai
6	<i>The reduction of number of patient on waiting list for orthodontic treatment in Klinik Pakar Ortodontik Alor Setar</i>	Dr Yeoh Chiew Kit	Pengumpulan Data
7	<i>Prospective study on the number of repeated intraoral radiograph performed by Dental Surgery Assistant from October 2011 to October 2012 (the only research proposed to OHD, MOH and suggested to proceed as QA study)</i>	Dr Marzuki Zainal Abidin	Penulisan
8	<i>Malignant Peripheral Nerve Sheath Tumor of the Mandible</i>	Dr Chew Chun Lin Dr Marzuki Zainal Abidin	Northern Zone Clinical Dentistry Symposium (Poster Presentation) - 1st place 2-4 Julai 2012
9	<i>The fate of tooth at the fracture site in mandible</i>	Dr Ling Xiao Feng Dr. Marzuki Zainal Abidin	Kedah Research Day (oral presentation) - 3rd place 25.11.2012

Budaya Korporat

Seramai 91.5 % personel pergisian telah menjalani kursus Budaya Korporat yang diadakan sepanjang tahun 2012 dan melibatkan semua personel pergisian. Semua personel pergisian yang terlibat adalah seperti di Jadual 5.37.

Untuk menambahbaik Kursus Budaya Korporat, setiap daerah dicadangkan untuk menambah bilangan kursus tersebut dan mengadakannya di peringkat daerah masing-masing dengan melibatkan semua kategori personel pergisian.

Jadual 5.37		Latihan Budaya Korporat							
Bil	Daerah	Jum. Kursus		Peg. Pergisian		Sokongan 1	Sokongan 2	Jum. Dilatih/ Jum. Staff	%
		Anjuran PKP Daerah	Anjuran Luar	Pakar	PP	JT/JP/PPP/PT	PPK/PAP/PMD		
1.	Pej. TPKN(G)	2	3	0	0	3	2	5/ 21	23.8%
2.	Kota Setar / Pendang	3	0	2	12	120	52	186/ 220	84.5%
3	Pendang	0	0	0	3	15	5	23/ 27	85.2%
4	Kuala Muda	8	2	4	38	68	37	147/ 147	100%
5	Kubang Pasu	7	2	0	17	43	25	85/ 86	100%
6	Kulim	11	7	2	22	62	21	107/ 107	100%
7	Bandar Baru	0	0	0	4	10	5	19/ 20	95%
8	Baling	2	14	0	7	38	25	70/ 70	100%
9	Pdg. Terap	0	6	0	3	9	9	21/ 34	61.8%
10	Langkawi	6	0	0	5	21	13	39/ 39	100%
11	Yan	1	8	0	5	17	8	30/ 30	100%
12	Sik	1	10	0	4	7	18	29/ 31	94%
13	KEDAH	39	52	8	120	413	220	761/ 832	91.5%

PENUTUP

Secara keseluruhannya, kemudahan perkhidmatan pergigian telah dapat disampaikan kepada semua kumpulan sasar dengan efisien dan efektif. Liputan optimum bagi kumpulan sasar utama seperti murid sekolah dicapai melalui program yang telah diberikan secara komprehensif untuk mereka. Bagi kumpulan lain, liputan bergantung secara langsung kepada kemudahan infrastruktur dan sumber manusia. Walaupun bilangan kemudahan dan sumber manusia kian bertambah, cabaran utama sekarang ialah untuk memenuhi permintaan serta ekspektasi pelanggan yang juga meningkat.

Adalah diharapkan melalui aktiviti-aktiviti pencegahan dan rawatan yang sistematik serta menyeluruh, rakyat negeri Kedah ini khususnya akan dapat mencapai taraf kesihatan mulut yang lebih baik dan dapat menjalani kehidupan yang berkualiti.

KALENDAR AKTIVITI TAHUN 2012

1. Konvensyen KIK , Peringkat Negeri Kedah
Pada : 25 Mac 2012
Tempat : Auditorium HSB, Alor Setar Kedah

Antara Daerah Yang mengambil bahagian :

- a. PKPD Kubang Pasu
Tajuk Projek : *LMG Bestari Kid*

- b. PKPD KUALA MUDA
Tajuk Projek :
I. SINKI MUDAH ALIH

- c. DAERAH YAN
Tajuk Projek : e Paste
II. SUPER DENTURE

- d. DAERAH PADANG TERAP
Tajuk Projek : *Antenatal Dental Card - ADC*

2. Aktiviti gotong-royong perpindahan Pejabat TPKN(G) ke bangunan JKN Kedah yang baru di Simpang Kuala pada 24 Mei 2012

3. Audit persijilan semula oleh SIRIM
Pada : 18 - 20 Julai 2012
Tempat : PKPD Kubang Pasu/Mesyuarat penutupan di Bilik Mesyuarat Bah. Kes. Pergigian, JKN Kedah

4. Sesi Muat Naik dokumen e ISO 9001:2008
Pada : 6 - 7 Ogos 2012
Tempat : Bilik Mesyuarat, JKN Lama

5. Kursus Kawalan Infeksi " *The Practical Approach* " Peringkat Negeri Kedah
Pada : 23 September 2012 - Dewan Teratai Minda PKD Kbg. Pasu,
3 Okt. 2012 - Bilik Mesyuarat PKPD Baling,
10 Okt. 2012 - Dewan Seri Perigi, PKD Yan
17 Okt. 2012 - Dewan Wawasan Pergigian, Jln. Putra, Alor Setar

6. Jamuan hari raya aidilfitri JKN Kedah pada 6.9.2012. Gerai Pergigian bergabung dengan Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan (BKMM) menyediakan ketupat dan rendang. Hiasan gerai terbaik telah dimenangi oleh Bahagian Pergigian dan BKMM.

7. Taklimat Pemfluoridaan Bekalan Air Awam Bersama Pegawai Syarikat Air Darul Aman (SADA)
Pada : 11 Oktober 2012
Tempat : Dewan Wawasan Pergigian

8. PROMOSI KESIHATAN PERGIGIAN DAN MINGGU KESEDARAN KANSER MULUT
Tarikh : 11 November 2012
Tempat : Jitra Mall, Jitra

Perasmian Oleh : Yg. Bhg. Dr. Ismail bin Abu Taat, Pengarah Kesihatan Negeri Kedah Darul Aman

9. Hari Kesihatan Pergigian Daerah Kulim/Bandar Baru
Pada : 24 November 2012
Tempat : Bilik Gerakan JKKKP, Kg. Syed Sheh, Kelang Lama Kulim, Kedah

10. Sesi Kalibrasi Kajian ' *An Evaluation Of Referral of Diabetes Patients To Dental Clinic*
In The

Ministry Of Health Malaysia' 2012

Pada : 20 - 21 November 2012

Tempat : Dewan Wawasan Pergigian, Jalan Putra Alor Setar

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
PERKHIDMATAN
FARMASI

6

*Bahagian PERKHIDMATAN FARMASI***PENGENALAN**

Visi Perkhidmatan Farmasi: Untuk memberi perkhidmatan farmasi yang terbaik demi kesihatan dan kesejahteraan Negara.

Misi Perkhidmatan Farmasi: Menerajui Perkhidmatan Farmasi yang dinamik dengan memberi penekanan pada tahap kewibawaan yang tinggi, profesionalisme dan kecemerlangan sejajar dengan aspirasi dan cabaran negara.

OBJEKTIF ORGANISASI

Bahagian Perkhidmatan Farmasi memainkan peranan untuk memastikan bahawa bahan-bahan farmaseutikal dan penjagaan kesihatan yang disediakan kepada orang awam adalah berkualiti, selamat dan berkesan; dan disediakan dengan penuh tanggungjawab supaya menghasilkan kesan yang baik serta memperbaiki kualiti hidup. Bahagian ini mengendalikan 2 aktiviti utama iaitu:-

Pengurusan, Amalan & Perkembangan Farmasi

- Merancang, membangun, mengawal dan menyelaraskan aktiviti-aktiviti Pengurusan Farmasi di peringkat negeri.
- Memastikan pesakit-pesakit yang menerima rawatan di bawah KKM mendapat Perkhidmatan Farmasi yang lengkap selaras dengan konsep "*Total Pharmaceutical Care*".
- Mempertingkatkan pendidikan pesakit dan orang awam terhadap penggunaan ubat-ubatan secara rasional.
- Bertanggungjawab atas segala aspek yang melibatkan pengubatan termasuk perolehan dan bekalan, pengeluaran, penstoran, pengawalan kualiti, dan nasihat kepada pesakit.

Penguatkuasa Farmasi

- Mengawal pengendalian racun berjadual supaya mengikut undang-undang dan peraturan-peraturan yang ditetapkan.
- Memastikan produk ubat-ubatan yang berada di pasaran adalah berkualiti, selamat dan berkesan.
- Mengawal aktiviti pengiklanan, maklumat industri berkaitan ubat-ubatan dan produk kosmetik supaya tidak mengeksploitasikan pengguna.
- Mengawal masalah-masalah berkaitan penyalahgunaan ubat-ubatan.
- Memberi pendidikan kepada masyarakat agar lebih peka dan rasional dalam pemilihan dan penggunaan ubat-ubatan, herba dan kosmetik.

STRATEGI PROGRAM

Menentukan bekalan yang berterusan dan mencukupi bagi persediaan farmaseutikal dan lain-lain produk yang berkualiti dengan:

- Memantau bajet pola penggunaan ubat.
- Meningkatkan kemudahan-kemudahan stor di semua institusi supaya dapat memenuhi keperluan yang semakin bertambah.
- Memodenkan sistem pengurusan kawalan inventori stor dan komunikasi dengan mengadakan kemudahan komputer secara berperingkat.
- Memperolehi produk-produk yang terjamin keselamatannya, berkesan dan berkualiti dengan cara yang paling ekonomik.

Meningkatkan perkhidmatan farmasi di hospital-hospital dan klinik-klinik kesihatan supaya cekap dan berkesan dengan:

- Mempertingkatkan secara berterusan fasiliti-fasiliti di unit-unit farmasi sedia ada serta memperkembangkan perkhidmatan farmasi.
- Memperkembangkan aktiviti-aktiviti farmasi klinikal dengan mempertingkatkan perkhidmatan sedia ada dan memperkenalkan perkhidmatan baru.
- Menggalakkan kajian teknikal dan kualiti secara berterusan.
- Memastikan pendidikan tentang penggunaan ubat-ubatan dan keluaran farmaseutikal kepada orang awam dipertingkatkan.

Sentiasa menyediakan anggota farmasi yang terlatih dan berkecayaan untuk mengurus dan menyelenggara perkhidmatan yang berkembang dengan:

- Mempertingkatkan taraf kandungan modul-modul bengkel, kursus dan seminar untuk tujuan perkembangan profesionalisme yang berterusan serta peningkatan keterampilan.

SUMBER PROGRAM

Sumber Manusia

Sepanjang tahun 2012 terdapat seramai 334 Pegawai Farmasi dan 232 Penolong Pegawai Farmasi yang bertugas di Hospital-hospital dan Klinik-klinik Kesihatan seluruh Negeri Kedah. Rujuk Jadual 6.1.

Jadual 6.1		Anggota Perkhidmatan Farmasi (Negeri Kedah)		
Kategori Jawatan	Bil Jawatan	Pengisian	Kekosongan	Peratus Pengisian
Pegawai Farmasi				
U54	359	10	25 Jawatan Flexi	100%
U52		5		100%
U48		42		100%
U44		90		100%
*U41		187		100%
Penolong Pegawai Farmasi				
U40	1	1	0	100%
U38	1	1	0	100%
U36	7	7	0	100%
U32	33	31	2	96.8%
U29	199	192	7	96.4%
Pembantu Tadbir (Pej TPKN(F) sahaja)				
N22	0	0	0	0%
W22	1	1	0	100%
N17	5	5	0	100%
W17	3	2	1	66.6%
Lain-lain Kategori (Pej TPKN(F) sahaja)				
R3	4	4	0	100%
R1	2	2	0	100%
N1	2	2	0	100%
*Jawatan Flexi-U41/U44/U48/U52/U54				

Kewangan

Kedudukan perbelanjaan kewangan adalah seperti Jadual 6.2.

Jadual 6.2		Peruntukan dan Perbelanjaan bagi tahun 2010- 2012		
Program	Peruntukan 2010	Peruntukan 2011	Peruntukan 2012	Peratus Perbelanjaan 2012
<i>Perubatan</i>				
Ubat (27401)	71,005,538.58	79,888,506.66	90,673,396.81	99-100%
Bukan Ubat (27499)	29,753,675.00	37,173,695.3	44,865,273.98	99-100%
<i>Kesihatan</i>				
Ubat (27401)	25,465,190.31	26,510,134.02	30,299,065.00	99-100%
Bukan Ubat (27499)	3,346,679.96	3,471,574.00	3,724,405.18	99-100%

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

Perkembangan Organisasi Dan Sumber Manusia

Pada tahun 2012, bahagian ini telah memperolehi jawatan-jawatan tambahan untuk pelbagai kategori jawatan bagi mempertingkatkan lagi perkhidmatan yang diberi.

Jadual 6.3	Jawatan Tambahan Yang Diluluskan Dalam 2012
Jawatan dan Gred	Bilangan Lulus (Khidmat Sedia Ada di Polisi Baru)
Pegawai Farmasi (Jawatan Flexi)	40
Penolong Pegawai Farmasi	5

AKTIVITI PENGUATKUASAAN

Aktiviti ini meliputi penguatkuasaan Akta-akta dan Peraturan-peraturan untuk menentukan bahawa pengilangan, pengimportan, penjualan, pengedaran, pengurusan dan penggunaan produk farmaseutikal, kosmetik dan produk pemeliharaan kesihatan dilaksanakan mengikut undang-undang. Beberapa bahan kimia seperti prekursor dan bahan kimia tertentu yang boleh disalahguna bagi memproses bahan-bahan terlarang juga turut dikawal.

Undang-undang dan Peraturan yang dikuatkuasakan oleh Cawangan ini ialah:

1. Akta Pendaftaran Ahli Farmasi 1951
2. Akta Racun 1952 (disemak 1989) dan Peraturan
3. Akta Dadah Berbahaya 1952 dan Peraturan
4. Akta Jualan Dadah 1952 (Pindaan 2000) dan Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984 (Pindaan 2001)
5. Akta Ubat (Iklan & Penjualan) 1956 dan Peraturan

Aktiviti Cawangan Penguatkuasa Farmasi merangkumi 8 bahagian utama iaitu:

1. Perlesenan
2. Pemeriksaan Premis
3. Risikan dan Serbuan
4. Penyiasatan
5. Pendakwaan
6. Pemantauan Produk di Pasaran
7. Kawalan Pengiklanan
8. Penyaringan Pengimportan dan Pemeriksaan Di Pintu Masuk Bukit Kayu Hitam, Jeti Kuah Langkawi dan Durian Burung.

Perlesenan

Pada keseluruhan tahun 2012, sebanyak 429 lesen racun dan permit telah dikeluarkan berbanding 372 pada tahun 2011 iaitu peningkatan sebanyak 15%. Lesen Racun Jenis A yang dikeluarkan kepada Ahli Farmasi berdaftar untuk menjalankan perniagaan secara borong dan runcit adalah yang paling tinggi iaitu sebanyak 180 lesen. Jadual di bawah menunjukkan pengeluaran lesen dan permit di Cawangan Penguatkuasa Farmasi Negeri Kedah.

Jadual 6.4 Permit dan Lesen Racun Yang Dikeluarkan Bagi Tahun 2011-2012					
Bil	Jenis Lesen	Tujuan	Bilangan dikeluarkan		Bayaran
			2011	2012	
1.	Lesen Racun Jenis A	Untuk Ahli Farmasi	156	180	Percuma
2.	Lesen Racun Jenis B	Mengimport dan/atau menjalankan perniagaan borong Racun Berjadual dan/atau bagi kegunaan industri	81	83	RM 100
3.	Lesen Racun Jenis D	Jualan Racun Berjadual tertentu	0	0	RM20
4.	Lesen Racun Jenis E	Mengimport dan mengguna Natrium Hidroksida	1	2	RM20
5.	Permit untuk menyimpan dan menggunakan Natrium Hidroksida	Membeli, menyimpan dan mengguna Natrium Hidroksida	96	124	RM20
6.	Permit untuk membeli, menyimpan dan menjual bahan psikotropik (methadone dan buprenorphine)		37	40	RM100
Jumlah			371	429	

Pemeriksaan Premis

Pemeriksaan premis dilakukan ke atas premis-premis seperti dalam jadual 6.5.

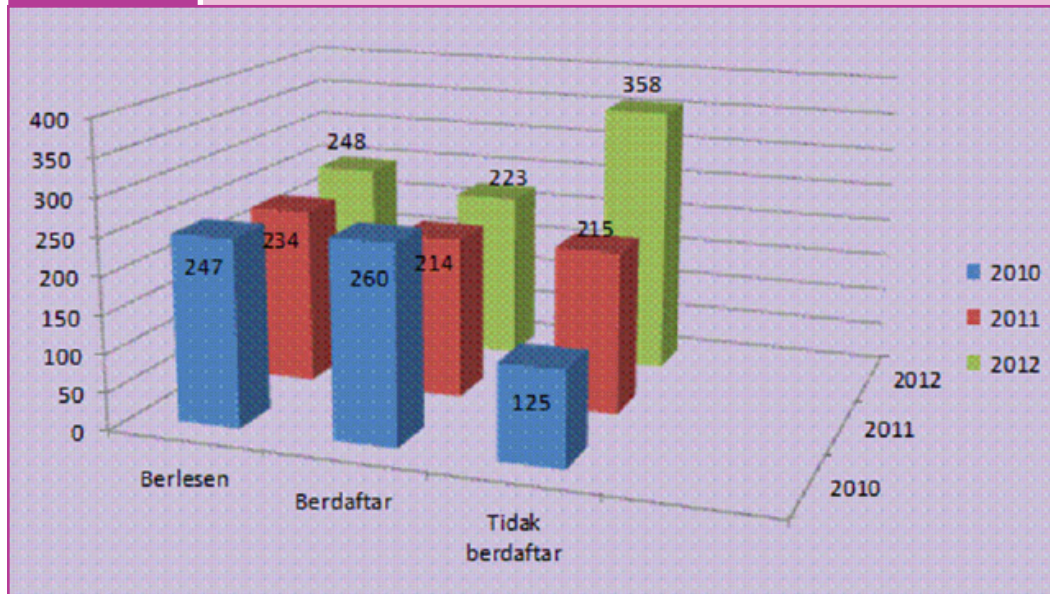
Jadual 6.5 Pengkelasan Premis Mengikut Jenis	
Pengkelasan Premis	Jenis Premis
Premis Berlesen	Premis mempunyai Lesen Racun Jenis A, B, D, E, Permit Natrium Hidroksida dan Permit Bahan Psikotropik (Farmasi Komuniti, Kilang Ubat, Kilang Industri, Klinik Perubatan dan Hospital Swasta)
Premis Berdaftar	Klinik Perubatan, Pergigian, Veterinar dan Hospital Swasta
Premis Tidak Berdaftar	Kedai Ubat/Toko Ubat, Salun Kecantikan, Kedai Runcit, Kedai Kopi, Pasar Malam, Kaki Lima dan juga termasuk premis pemegang lesen PBKD

Di bawah aktiviti ini, pemeriksaan dijalankan bagi tujuan pemprosesan lesen baru atau pembaharuan lesen. Pemeriksaan dijalankan bagi memastikan pemegang lesen mematuhi peruntukan undang-undang dan syarat-syarat yang telah ditetapkan. Pemeriksaan ke atas premis tidak berdaftar pula dilaksanakan secara adhoc dan juga secara berkala untuk memastikan kepatuhan kepada Akta dan Peraturan yang berkuatkuasa. Mereka yang didapati melanggar kawalan tersebut akan diambil tindakan undang-undang.

Jadual 6.6 Jumlah Pemeriksaan Mengikut Jenis Premis			
Premis	Jumlah Pemeriksaan		
	2010	2011	2012
Premis Berlesen	247	234	248
Premis Berdaftar	260	214	223
Premis Tidak Berdaftar	125	215	358

Rajah 6.1

Jumlah Pemeriksaan Bagi Tahun 2010 - 2012 Mengikut Jenis Premis

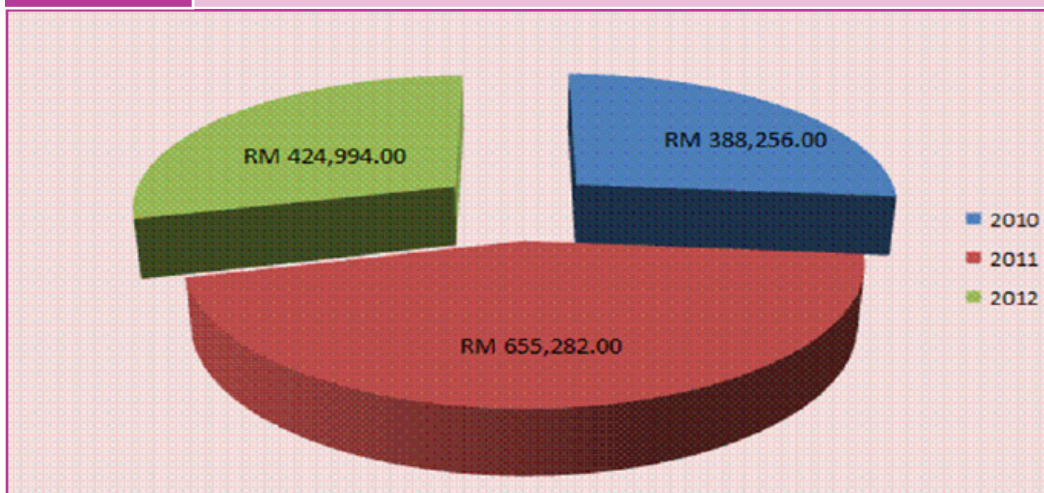

Risikan dan Serbuan

Aktiviti serbuan meliputi perancangan, risikan dan operasi serbuan yang dijalankan ke atas premis yang disyaki melanggar undang-undang. Tindakan serbuan dilakukan bagi memastikan keselamatan pengguna terjamin dan tidak dieksploitasi oleh pengilang dan penjual ubat-ubatan. Antara barang yang dirampas adalah produk makanan/minuman dan produk tradisional yang dicemari racun terutamanya bahan perangsang seks, produk pelangsingan dan ubatan tradisional yang tidak berdaftar dengan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah. Pada tahun 2012 sebanyak 74 serbuan telah dilakukan dan nilai rampasan adalah sebanyak RM 424,994.00.

Rajah 6.2

Nilai Rampasan Secara Keseluruhan Bagi Tahun 2010- 2012

Jadual 6.7	Nilai Rampasan Bagi Tahun 2010-2012		
	Tahun		
	2010	2011	2012
Nilai Rampasan	388,256.00	699,260	RM 424,994.00

Penyiasatan Dan Pendakwaan

Setiap premis yang telah terlibat dalam aktiviti ini akan dijalankan siasatan dan jika didapati melanggar Akta, kes tersebut akan dibawa ke mahkamah. Jika disabitkan kesalahan mahkamah akan menjatuhkan hukuman denda. Jadual 6.8 menunjukkan bilangan status kes pendakwaan bagi tahun 2012.

Jadual 6.8	Bilangan Status Kes Pendakwaan Bagi Tahun 2012 Bagi CPF Kedah	
Bil	Pendakwaan Bagi Tahun 2012	
1	Bil Kes Tertunggak dari tahun-tahun lepas	4
2	Bil Kes baru didaftar	62
3	Bil Kes Minta Bicara bagi kes didaftar tahun semasa	2
4	Bil Kes yang dilepaskan tanpa dibebaskan (DNAA)	0
5	Bil Kes yang dilepaskan dan dibebaskan (DNA)	1
6	Bil Kes yang didapati bersalah dan disabitkan	0
7	Bil Kes mengaku bersalah (termasuk kes tahun sebelum)	61
	Jumlah Besar Kes Selesai (4+5+6+7)	62
	Jumlah Kutipan Denda (RM)	RM 165,500.00

Pemantauan Produk Di Pasaran

Pemantauan dan persampelan produk di pasaran meliputi pemantauan label dan penganalisaan bagi menentukan kandungan kimia produk berkenaan. Sejumlah 62 sampel telah dianalisa pada tahun 2012. Sampel-sampel dihantar ke Makmal Forensik, Bahagian Perkhidmatan Farmasi, Jabatan Kimia Pulau Pinang untuk dianalisa dan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah untuk ditentukan status pendaftaran sesuatu produk.

Pencegahan Dan Perlindungan Pengguna

Aktiviti yang dijalankan oleh Unit Pencegahan dan Perlindungan Pengguna adalah untuk memberikan pendedahan berkaitan dengan ubat-ubatan, kosmetik dan keperluan pendaftaran ubat-ubatan kepada orang awam termasuklah penjual ubat-ubatan. Unit ini telah membekalkan kalendar, post cards, poster dan pelbagai barangan alatulis yang memberi informasi kepada orang awam dan premis perniagaan secara percuma. Selain itu, pameran dan ceramah berkenaan penggunaan ubat secara berkualiti juga diadakan di sekolah-sekolah, di premis kerajaan dan swasta dan kampung-kampung. Usaha tersebut akan diteruskan pada tahun yang akan datang. Antara aktiviti Pencegahan dan Perlindungan Pengguna yang telah dijalankan sepanjang 2012 adalah seperti jadual berikut.

Jadual 6.9

Aktiviti Pencegahan Dan Perlindungan Pengguna Sepanjang Tahun 2012

Tarikh	Tajuk	Aktiviti	Lokasi
15 Januari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Masjid Kubang Palas
30 Januari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Sungai Baru
31 Januari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Tasek Apong
9 Februari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Kampung Gelam
11 Februari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Lahar Budi
14 Februari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bukit Tembaga
15 Februari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bukit Selambau
19 Februari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu	Pameran	Pasar Pagi Padang Serai
21 Februari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Klinik Kesihatan Pokok Sena
23 Februari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Penguatkuasaan	Ceramah	Sekolah Menengah Agama Kedah
27 Februari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu	Pameran	Pasar Malam Sik
28 Februari 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Masjid Al-Huda Kampung Telok Jamat
29 Februari 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Lubuk Chempedak
3 Mac 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Kolej Pembantu Perubatan Alor Setar
7-8 Mac 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Maktab Rendah Sains Mara (MRSM) Baling
15 Mac 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Hospital Baling
21 Mac 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Sri Jerai
21 Mac 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Klinik Kesihatan Alor Janggis
22 Mac 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bukit Choras
22 Mac 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Lunas Jaya
28 Mac 2012	Edaran Risalah	Pameran	Pasar Malam Tandop
29 Mac 2012	Ubat Tidak Berdaftar, Campur Palsu Dan Kempen Kenali Ubat Anda	Pameran	Pejabat Manulife Insurans Berhad, Jalan Pegawai Alor Setar
31 Mac 2012	Edaran Risalah	Pameran	Pasar Pagi Pokok Sena
3 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Menengah Kebangsaan Sultanah Bahiyah, Alor Setar
8 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Mohd Ariff Abdullah, Kuala Ketil
12 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Titi Gajah

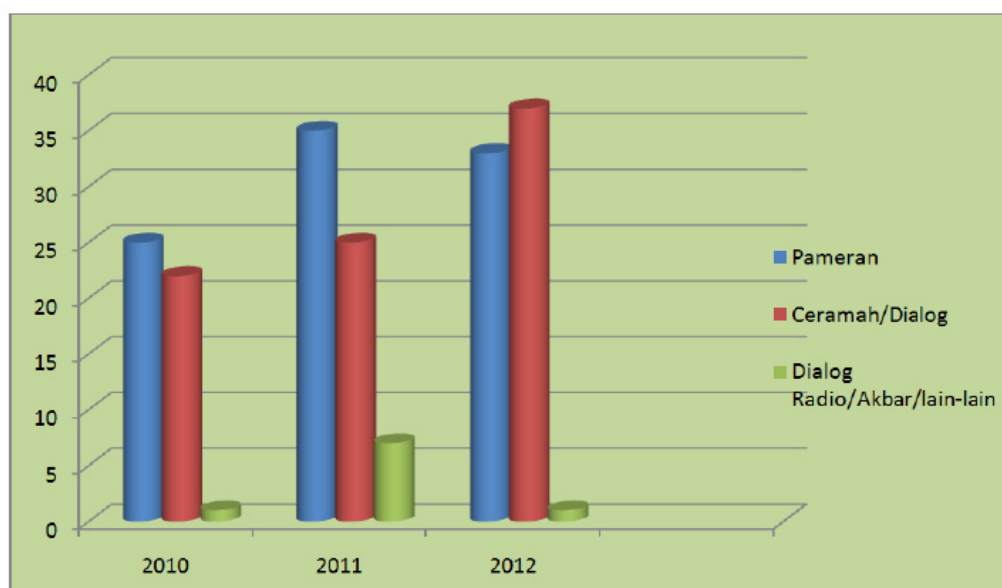
Tarikh	Tajuk	Aktiviti	Lokasi
12 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Ayer Puteh, Serdang
16 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Berapit
17 April 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Taman Selasih
16 April 2012	Edaran Risalah	Pameran	Pasar Pagi Kuala Muda
9 Mei 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (C) Choong Hwa, Kodiang
17 Mei 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Flat Sri Gemilang, Mergong
23 Mei 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Sultanah Bahiyah
28 Mei 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Klinik Kesihatan Simpang Kuala
1 Jun 2012	Dialog Bersama Pelesen A	Dialog	Hospital Sultan Abdul Halim
12 Jun 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Panglima Awang
13 Jun 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Teloi Kanan
20 Jun 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Paya Mak Insun
21 Jun 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Sik
21 Jun 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Sungai Kechil Ilir
25 Jun 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Kulim
28 Jun 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Klinik Kesihatan Bandar Alor Setar
28 Jun 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Belakang Tapak Tesco Mergong
29 Jun 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Belakang Tapak Tesco Mergong
30 Jun 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Sekolah Kebangsaan Haji Wan Yahya
1 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Sekolah Kebangsaan Haji Wan Yahya
1 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Sekolah Kebangsaan Tualang
2 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Sekolah Kebangsaan Tualang
12 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Klinik Kesihatan Langgar
15 Julai 2012	Dialog Bersama Kastam	Dialog	Bilik Mesyuarat Kastam, Bukit Kayu Hitam
15 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Serbaguna, Pusat Pentadbiran Anak Bukit
17 Julai 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Jenis Kebangsaan (Cina) Pekan Lama
17 Julai 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bayas
17 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Sik
26 Julai 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Sultanah Bahiyah

Tarikh	Tajuk	Aktiviti	Lokasi
29 Mei 2012	Perundangan Dari Aspek Penguatkuasaan Farmasi	Ceramah	Dewan Asrama Kolej Kejururawatan Jitra
29 Mei 2012	Perlindungan Pengguna Dari Aspek Penguatkuasaan Farmasi	Ceramah	Dewan Asrama Kolej Kejururawatan Jitra
25 Julai 2012	Kesan Negatif Kopi 3 In 1 Dan Kesan Penggunaan Kosmetik	Ceramah	Pejabat Pelajaran Daerah Padang Terap
13 Ogos 2012	Kesan Negatif Kopi 3 In 1 Dan Kesan Penggunaan Kosmetik	Ceramah	Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri, Kulim
28 Ogos 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bukit Payong
30 Ogos 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Klinik Kesihatan Naka
1 September 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Perkarangan Masjid Kg Bukit Larek
4 September 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Lubuk Merbau
10 September 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	UiTM Merbok
11 September 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	UiTM Merbok
18 September 2012	Dialog antara CPF bersama wakil media Negeri Kedah	Dialog	Bilik Mesyuarat Bahagian Perkhidmatan Farmasi Negeri Kedah
19 September 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Sekolah Kebangsaan Bukit Hijau
19 September 2012	Penggunaan Ubat Secara Berkualiti	Ceramah	Radio Kedah FM
4 April 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Pasar Malam Kuah, Langkawi
14 April 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Tapak Pasar Pagi Kota Kuala Muda, Sungai Petani
5 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Pasar Malam Padang Matsirat, Langkawi
7 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Yan
12 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Semai Bakti, Felda Sg Tiang
12 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Semai Bakti, Felda Sg Tiang
14 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Pasar Malam Air Hangat, Langkawi
23 Oktober 2012	Kenali Ubat Anda	Ceramah	Sungai Karangan, Kulim
23 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Ceramah	Klinik Kesihatan Kuah
4 November 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Jabatan Pendidikan Negeri Kedah, Jalan Stadium
7 November 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Langkawi
7 November 2012	Penyalahgunaan Bahan Psikotropik	Ceramah	Hospital Langkawi
14 April 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Tapak Pasar Pagi Kota Kuala Muda, Sungai Petani
5 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Pasar Malam Padang Matsirat, Langkawi
7 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Yan
12 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Semai Bakti, Felda Sg Tiang

Tarikh	Tajuk	Aktiviti	Lokasi
12 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Dewan Semai Bakti, Felda Sg Tiang
14 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Pasar Malam Air Hangat, Langkawi
23 Oktober 2012	Kenali Ubat Anda	Ceramah	Sungai Karangan, Kulim
23 Oktober 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Ceramah	Klinik Kesihatan Kuah
4 November 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Jabatan Pendidikan Negeri Kedah, Jalan Stadium
7 November 2012	Ubat Palsu Dan Ubat Tidak Berdaftar	Pameran	Hospital Langkawi
7 November 2012	Penyalahgunaan Bahan Psikotropik	Ceramah	Hospital Langkawi

Rajah 6.3

Aktiviti Pencegahan Dan Perlindungan Pengguna Pada Tahun 2010-2012

Penyaringan Pengimportan Dan Pemeriksaan Di Pintu Masuk Bukit Kayu Hitam Dan Jeti Kuah Langkawi

Cawangan ini menjalankan penyaringan pengimportan bagi bahan farmaseutikal dan kosmetik. Selain itu pemeriksaan bagasi penumpang juga diadakan bagi mengawal kemasukkan ubat-ubatan terlarang dari negara jiran. Pemeriksaan dan penyaringan bagasi dilakukan setiap hari dimana seorang Pegawai Penguatkuasa Farmasi akan ditempatkan di Bukit Kayu Hitam pada setiap hari. Di Jeti Kuah Langkawi pula seorang Pegawai Penguatkuasa akan berada di sana setiap hari mengikut waktu-waktu tertentu. Bermula Jun 2012, seorang Pegawai Penguatkuasa ditempatkan setiap hari Ahad dan Khamis di Pintu Masuk Durian Burung.

Kerjasama Dengan Agensi Penguatkuasa Lain

Cawangan ini turut bekerjasama dengan beberapa agensi Penguatkuasa lain. Ini termasuklah Unit Pencegah Penyeludupan, Jabatan Narkotik, Polis Di Raja Malaysia, Jabatan Kastam Di Raja Malaysia dan lain-lain agensi. Antara aktiviti yang dijalankan bersama adalah serbuan dan sekatan jalanraya.

AMALAN DAN PERKEMBANGAN FARMASI

Perolehan Dan Bekalan

Perolehan dan bekalan ubat-ubatan dan alat-alat surgikal dijalankan oleh Hospital dan Klinik-klinik Kesihatan di daerah masing-masing. Setiap inden dibuat ke Pharmaniaga Sdn Bhd menggunakan Sistem HIS (*Hospital Indenting System*) bagi Hospital dan Sistem CPS (*Centralised Procurement System*) bagi Kesihatan.

Perkhidmatan Farmasi Hospital

Aktiviti farmasi hospital bukan sahaja tertumpu kepada perolehan dan bekalan ubat-ubatan kepada pesakit sahaja. Kini ia telah mengembangkan peranannya dalam menyediakan perkhidmatan farmasi klinikal melalui penjagaan pesakit secara terus melalui konsep "*Pharmaceutical Care*". Antaranya :

1. Pemonitoran Terapeutik Ubat (TDM) – Perkhidmatan ini disediakan bagi memantau paras terapeutik ubat dalam darah bagi ubat-ubat tertentu. Perkhidmatan ini hanya dikendalikan oleh 3 buah hospital utama. Walau bagaimanapun, hospital-hospital ini juga mengendalikan kes-kes dari hospital lain yang masih belum ada perkhidmatan ini.
2. '*Cytotoxic Drug Reconstitution*' - Hanya Hospital Kulim sahaja yang mempunyai kelengkapan yang lengkap untuk menjalankan '*Cytotoxic Drug Reconstitution*'. Hospital Sultanah Bahiyah telah mula menjalankan rekonstitusi Ubat Sitotoksik menggunakan sistem '*Phaseal*' manakala Hospital Sultan Abdul Halim menjalankan rekonstitusi berkenaan di Hospital Kulim.
3. Kaunseling - Sesi kaunseling secara individu dan berkumpulan sama ada di wad atau di unit pesakit luar dijalankan bagi membantu pesakit mencapai tahap komplian yang tinggi. '*Home Medication Review*' juga diberikan oleh pegawai-pegawai farmasi dengan mengunjungi rumah pesakit-pesakit yang telah dipilih berdasarkan kriteria-kriteria tertentu.
4. Perkhidmatan maklumat ubat-ubatan - Diberikan kepada doktor, paramedik dan pesakit melalui pertanyaan telefon, buletin dan juga perbincangan. Sumber maklumat didapati daripada buku-buku rujukan dan perisian sistem '*Micromedex*'.
5. *Total Parenteral Nutrition* - Hanya Hospital Sultanah Bahiyah mempunyai kelengkapan yang lengkap untuk menjalankan perkhidmatan ini manakala Hospital Sultan Abdul Halim telah memulakan perkhidmatan ini dengan mengadakan penyediaan larutan nutrisi Parenteral di Hospital Sultanah Bahiyah mulai Mac 2010.
6. Sistem Bekalan Wad – Sistem pembekalan wad secara Unit of Use diterima pakai di semua hospital di negeri ini. Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Sultan Abdul Halim telah memulakan sistem pembekalan wad secara *Unit of Dose* di beberapa wad.
7. Penyaringan / penyemakan Preskripsi – Dijalankan di semua hospital bagi memastikan pesakit menerima ubat yang betul oleh Pegawai Farmasi.
8. *Pharmacy Ward Rounds* – Dijalankan di semua hospital secara sepenuh masa atau separuh masa bagi memastikan pesakit dalam wad turut mendapat khidmat penjagaan farmaseutikal dari Pegawai Farmasi dan membantu Pakar dan Pegawai Perubatan dalam bidang ubat-ubatan.

Jadual 6.10		Perkhidmatan Farmasi Di Hospital	
Perkhidmatan		2011	
1. Therapeutic Drug Monitoring			
a) Bilangan hospital (yang mempunyai perkhidmatan TDM)		3 (HSB, HSAH & HK)	
b) Bilangan ujian		14,878	
c) Bilangan kes keracunan		207	
2. Total Parenteral Nutrition			
a) Bilangan hospital(yang mempunyai perkhidmatan TPN)		2 (HSB & HSAH)	
b) Bilangan beg (dewasa)		1,822	
c) Bilangan beg (kanak-kanak)		3,288	
3. Cytotoxic Drug Reconstitution			
a) Bilangan hospital (yang mempunyai perkhidmatan CDR)		3 (HSB, HSAH & HK)	
b) Bilangan kes		1,637	
c) Bilangan persediaan		7,932	
4. Maklumat Ubat dan Racun			
a) Bilangan hospital		9	
b) Bilangan pertanyaan		12,846	
c) Bilangan Laporan ADR		161	
5. Kaunseling Pesakit			
a) Bilangan individu		13,591	
b) Bilangan berkumpulan		77	
6. Kaunseling Pesakit (Pesakit Dalam)			
a) Bilangan individu		21,684	
b) Bilangan Berkumpulan		29	

Perkhidmatan Farmasi Kesihatan

Aktiviti Farmasi Kesihatan juga bukan sahaja tertumpu kepada perolehan dan bekalan ubat-ubatan kepada pesakit sahaja. Kini ia telah mengembangkan peranannya dalam menyediakan perkhidmatan farmasi klinikal melalui penjagaan pesakit secara terus melalui konsep "Pharmaceutical Care". Antaranya,

1. **Kaunseling** - Sesi kaunseling secara individu dan berkumpulan samada di bilik kaunseling atau di unit pesakit luar dijalankan bagi membantu pesakit mencapai tahap komplian yang tinggi. 'Home Medication Review' juga diberikan oleh pegawai-pegawai farmasi dengan mengunjungi rumah pesakit-pesakit yang telah dipilih berdasarkan kriteria-kriteria tertentu.
2. **Perkhidmatan maklumat ubat-ubatan** - Diberikan kepada doktor, paramedic dan pesakit melalui pertanyaan telefon, buletin dan juga perbincangan. Sumber maklumat didapati daripada buku-buku rujukan.
3. **Penyaringan / penyemakan Preskripsi** - Hanya dijalankan di klinik-klinik kesihatan yang mempunyai pegawai farmasi sahaja bagi memastikan pesakit menerima ubat yang betul.

Jadual 6.11	Perkhidmatan Farmasi Di Kesihatan
Perkhidmatan	2012
1. Kaunseling Pesakit	
i) Bilangan individu	10,746
ii) Bilangan berkumpulan	154
2. Maklumat Ubat dan Racun	
Bilangan Klinik Kesihatan	53
ii) Bilangan pertanyaan	27,829
iii) Bilangan Laporan ADR	162

Perlaksanaan Peningkat Kualiti

1. *Quality Assurance Program (QAP)*

Sebanyak 4 indikator *Quality Assurance Program (QAP)* perlu dilaksanakan di Jabatan Farmasi Hospital - hospital Negeri Kedah manakala 1 indikator dilaksanakan di Klinik - klinik Kesihatan.

2. *Projek 'Hospital Specific Approach (HSA)'*

Projek yang telah siap dijalankan pada tahun 2012 ialah *Improving Knowledge, Attitude, And Practice Of Nurses Handling Cytotoxic Drugs At Hospital Sultanah Bahiyah* oleh Jabatan Farmasi Hospital Sultanah Bahiyah. Projek ini telah memenangi tempat Kedua dalam Mini Konvensyen Inovasi Negeri Kedah 2012.

3. *District Specific Approach*

Projek yang telah siap dijalankan pada tahun 2012 ialah *To Improve The Percentage Of Incomplete Prescription At Klinik Kesihatan Bandar Kulim* oleh Bahagian Farmasi Klinik Kesihatan Bandar Kulim.

4. Kumpulan Inovasi dan Kreativiti (KIK)

Dua projek KIK telah dibentangkan iaitu Kadar Pemulangan Ubat-ubatan Yang Tidak Digunakan Di Wad ke Farmasi Pesakit Dalam Adalah Rendah oleh Jabatan Farmasi Hospital Sultanah Bahiyah dan telah memenangi tempat pertama dalam Mini Konvensyen Inovasi Negeri Kedah 2012.

5. Projek Inovasi

Dua projek inovasi yang telah siap dijalankan ialah Penambahbaikan Pergerakan Salinan LPO Unggu dan separa dan *Drive & Go* oleh Jabatan Farmasi Hospital Sultanah Bahiyah.

6. Laporan Kesan Advers Ubat (ADR) / Aduan Kualiti Ubat

Bagi tahun 2012, laporan yang telah diterima adalah seperti Jadual 6.12.

Jadual 6.12		Bilangan Laporan Kesan Advers Ubat (ADR) / Aduan Kualiti Ubat
Bil	Hospital	Bil Laporan
1.	Hospital Sultanah Bahiyah	31
2.	Hospital Sultan Abdul Halim	4
3.	Hospital Kulim	66
4.	Hospital Jitra	3
5.	Hospital Kuala Nerang	12
6.	Hospital Sik	6
7.	Hospital Yan	8
8.	Hospital Baling	5
9.	Hospital Langkawi	24
	Jumlah	161

7. Kajian Klinikal

Bagi tahun 2012, sebanyak 23 kajian telah dijalankan oleh:-

- Farmasi Hospital Sultanah Bahiyah (10 kajian)
- Farmasi Hospital Sultan Abdul Halim (8 kajian)
- Farmasi Hospital Kulim (4 kajian)
- Pejabat Kesihatan Daerah Kuala Muda (1 Kajian)

Topik - topik kajian adalah berfokuskan kepada *patient care* dan kajian - kajian ini telah dibentangkan di Seminar R&D Farmasi Kedah 2012. Antara topik - topiknya adalah:-

Hospital Sultanah Bahiyah

1. *Satisfaction with Traditional versus Value-Added Pharmacy Services: Have We Done Enough?*
2. *Generic Medicines: Assessment of the knowledge and perception among healthcare professionals in Hospital Sultanah Bahiyah*
3. *Cost Effectiveness Analysis of Premixed and Basal Bolus Human Insulin in Type 2 Diabetes Mellitus Patients in Hospital Sultanah Bahiyah*
4. *The Use of Complementary and Alternative Medicine (CAM) Among Secondary Hypertension in Elderly Patients in Hospital Sultanah Bahiyah*
5. *Outcomes and Cost Effectiveness Analysis Of Antiemetic Regimens With And Without Granisetron In Low-Emetogenic Chemotherapy: A State Hospital's Perspective*
6. *An Audit of Celecoxib Prescribing in the State General Hospital: A Necessity or A Luxury?*
7. *An evaluation of Gentamicin Pharmacokinetics Among the Neonates Population in Hospital Sultanah Bahiyah.*
8. *Assessment on the effects of Oral Vitamin C in iron absorption of Stage 3-5 CKD Patients in Hospital Sultanah Bahiyah*

Hospital Sultan Abdul Halim

1. *Ceftazidime Utilization Review: A Study on Indication of Use in Hospital Sultan Abdul Halim*
2. *Retrospective Study on Initiation of Insulin Therapy in Type 2 Diabetes Mellitus Patients in Hospital Sultan Abdul Halim*
3. *Assessment of GTN Administration Among In-Patient With Risk of Cardiac Disease*

4. *Evaluation of Patient's Knowledge and Satisfaction Towards MTAC Warfarin Service in Hospital Sultan Abdul Halim*
5. *Evaluation of Parent's Understanding And Pediatric Patients's Compliance to Antibiotic*
6. *A Clinical Audit On Prescribing Of Celecoxib In Hospital Sultan Abdul Halim*

Hospital Kulim

1. *Usage of Statin in achieving target LDL among Type 2 Diabetes Mellitus Patients in MOPD Kulim Hospital.*
2. *Study of Vancomycin Usage and Therapeutic Drug Monitoring Among Renal Impairment Patients in Hospital Kulim*
3. *The Impact of Unit Of Dose on the types and Frequency of Medication Administration Errors in Orthopaedic Male Ward, Kulim Hospital*
4. *Improving Medication Adherence in Geriatric Patients in Hospital Kulim.*
5. Kajian Menulis Nama Ubat Dalam Preskripsi Dengan Nama Generik

Hasil dari kajian yang telah dijalankan sebanyak sekali setahun di dalam bulan April dan didapati peratus penulisan nama generik sepenuhnya pada keseluruhannya masih rendah dan kurang memuaskan.

9. Kajian Kepuasan Pelanggan (Hospital / Kesihatan)

Kajian telah dijalankan di beberapa hospital dan klinik kesihatan, didapati 90% memenuhi kehendak kepuasan pelanggan.

LATIHAN

1. Kursus / Bengkel / Seminar

Sebanyak 12 kursus / bengkel / seminar telah dilaksanakan pada tahun 2012, rujuk jadual 6.13

Jadual 6.13		Latihan Dalam Perkhidmatan Farmasi	
Bil	Nama Kursus / bengkel / seminar	Tempat	Tarikh
1	Seminar R&D Pegawai Farmasi Negeri Kedah	Hospital Sultan Abdul Halim	07 Januari 2012
2	Bengkel <i>Training Of Trainers Quit Smoking</i>	BPF Kedah	15-16 Februari 2012
3	Kursus Pendispensan Methadon	Hospital Sultan Abdul Halim	8-10 Mac 2012
4	Seminar <i>Chronic Kidney Disease</i>	Hospital Sultanah Bahiyah	19 Mei 2012
5	Seminar Transformasi Amalan Farmasi untuk BPF	INTAN Sungai Petani	17-19 Mei 2012
6	Kursus <i>Quality Use Of Medicine (QUMC)</i>	JKN Kedah	29-30 Mei 2012
7	Kursus Pendispensan Methadon	Dewan Wawasan KK Jalan Putra	29-30 Jun 2012
8	Bengkel FMEA	Hospital Sultanah Bahiyah	02-03 Julai 2012
9	Bengkel Asas Pendakwaan & Pengendalian Perbicaraan	Hotel Cinta Sayang Sungai Petani	12-14 Jun 2012
10	Kursus ' <i>Medication Safety and Leadership</i> ' untuk Penolong Pegawai Farmasi	Hospital Sultanah Bahiyah	21-22 September 2012
11	Pengukuhan Pasukan	Pantai Merdeka Beach Resort	16-18 Oktober 2012
12	Kursus Pengenalan Farmasi Untuk Pegawai Farmasi	Pejabat TPKN (F), JKN	Oktober 2012

2. *Continuing Profesional Development (CPD)*

Bagi aktiviti CPD, satu Jawatankuasa CPD negeri telah ditubuhkan dan ianya telah dibahagikan kepada tiga zon iaitu utara, tengah dan selatan. Setiap zon telah mengadakan beberapa aktiviti ceramah dan kursus bagi meningkatkan dan memantapkan lagi pengetahuan anggota farmasi.

3. **Pegawai Farmasi Provisional**

Bagi tahun 2012 seramai lebih kurang 79 orang Pegawai Farmasi Provisional telah melaporkan diri dan mereka telah ditempatkan di tiga buah hospital utama iaitu Hospital Sultanah Bahiyah, Hospital Sultan Abdul Halim dan Hospital Kulim.

4. **Penolong Pegawai Farmasi**

Pelatih-pelatih Penolong Pegawai Farmasi tahun tiga dari Kolej Kesihatan Bersekutu (KKM) Sungai Buloh, Kolej Perubatan Di Raja Perak (Bukan KKM), UiTM dan Kolej Antarabangsa Teknologi dan Profesional Perlis serta beberapa Kolej Swasta telah menjalani latihan di hospital dan beberapa klinik kesihatan yang terpilih.

LAPORAN TAHUNAN

Bahagian
KESELAMATAN &
KUALITI MAKANAN

5

*Bahagian KESELAMATAN & KUALITI MAKANAN***PENGENALAN**

Aktiviti Keselamatan dan Kualiti Makanan dilaksanakan bertujuan untuk memastikan penyediaan, penjualan dan penggunaan makanan oleh orang ramai adalah selamat dari segi kesihatan dan juga bebas daripada unsur-unsur penipuan. Tugas ini termasuklah penguatkuasaan Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985 dan pemantauan terhadap keselamatan makanan yang dipertanggungjawab oleh pihak kerajaan kepada Kementerian Kesihatan Malaysia. Bagi mencapai tujuan tersebut beberapa aktiviti telah dilaksanakan sepanjang tahun 2012 iaitu :

- Pemeriksaan dan Penilaian Permis Makanan
- Pensampelan Makanan dan Analisis Makanan
- Pelesenan Air Mineral Semulajadi dan Air Minuman Berbungkus
- Perlesenan Ais bagi Maksud Perdagangan atau Perniagaan
- Aktiviti Kawalan Makanan di Pintu Masuk
- Pensijilan HACCP dan GMP
- Sijil Kesihatan Makanan *Health Certificate*
- Sijil Penjualan Bebas *Free Sale Certificate*
- Program Latihan Pengendali Makanan (LPM)
- Kebersihan dan Keselamatan Makanan di Institusi
- Aktiviti Pemantauan Keselamatan Makanan
- Latihan dan bimbingan
- Promosi Kesihatan
- Kerjasama dengan lain-lain Agensi

MISI

Misi Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan ialah :

- Mencapai wawasan jabatan melalui profesionalisme yang tinggi di kalangan pegawai dan anggota
- Mewujudkan penglibatan dan penyertaan masyarakat untuk kesihatan bagi merangsang dan memudahkan rakyat untuk :
 - Mencapai sepenuhnya kemampuan kesihatan mereka
 - Menghargai kesihatan sebagai aset bernilai
 - Mengambil langkah positif bagi meningkatkan lagi dan mengekalkan status kesihatan bagi menikmati kehidupan yang lebih bermutu

OBJEKTIF AM

Program Keselamatan dan Kualiti Makanan bertujuan untuk melindungi orang ramai daripada bahaya kesihatan daripada makanan dan penipuan dalam penyediaan, penjualan dan penyimpanan makanan.

OBJEKTIF KHUSUS

- Menentukan penyediaan, penjualan dan penyimpanan semua bahan makanan adalah selamat dan bersih.
- Menentukan supaya semua bahan makanan yang dijual adalah:
 - Bebas dari pencemaran dan panambahan aditif makanan yang tidak diperlukan dan bertujuan penipuan.
 - Mematuhi peraturan-peraturan dan undang-undang yang ditetapkan.
 - Dilabel dan diiklan dengan tepat dan memberi gambaran sebenar mengenai kandungan makanan tersebut.
- Menentukan semua bahan makanan yang diimport ke negara ini adalah selamat dan mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985.
- Menentukan Konsainmen makanan yang dieksport oleh negara ini mematuhi perundangan-perundangan yang dikehendaki oleh negara pengimport.
- Menentukan orang ramai menerima maklumat yang mencukupi mengenai aspek keselamatanmakanan.

STRATEGI PERLAKSANAAN

Di peringkat negeri, pelaksanaan aktiviti adalah berasaskan kepada polisi serta prosedur yang ditetapkan oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan (BKMM), Kementerian Kesihatan Malaysia dimana antara strategi yang digunakan ialah :

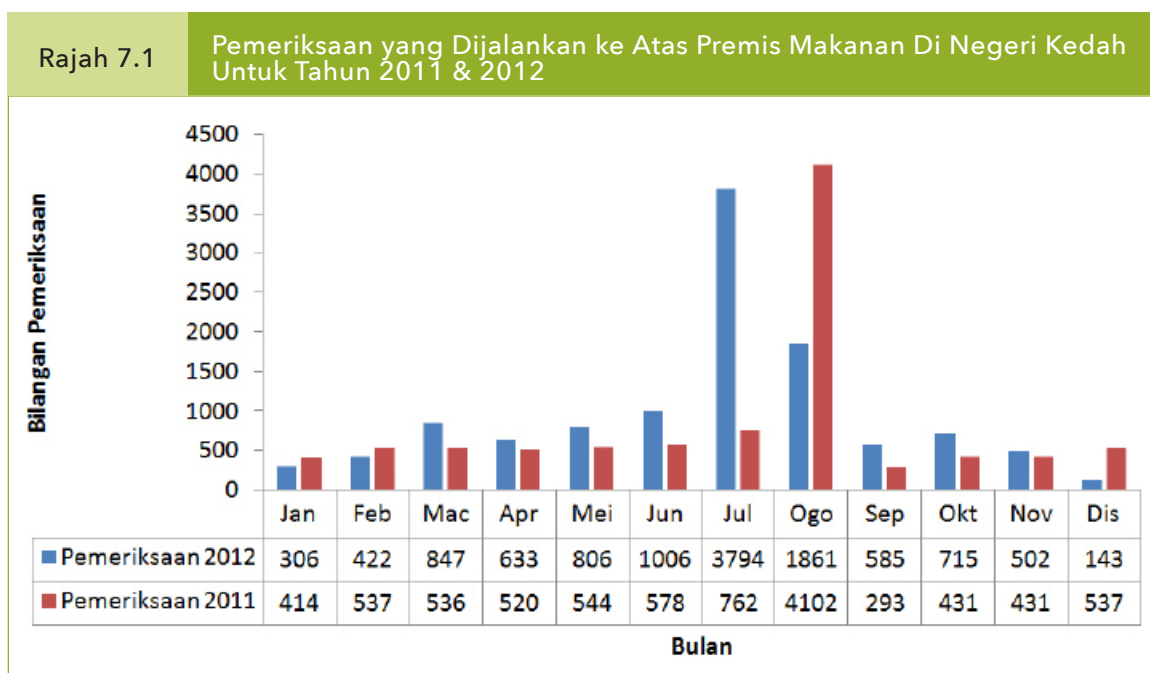
- Memberi penekanan kepada aspek-aspek pencegahan dan peningkatan mutu makanan, bukan semata-mata penguatkuasaan undang-undang.
- Pengawasan dan pengesanan ke atas makanan yang dihasilkan dalam negeri dan peringkat pengeluaran.
- Pengambilan sampel-sampel makanan dari permis penjualan dan pengeluaran makanan untuk dianalisa di makmal bagi mengetahui sekiranya berlaku sebarang pelanggaran berdasarkan perundangan makanan.
- Meningkatkan kesedaran dan menanam tabiat serta amalan baik di kalangan pengusaha dan juga pengendali makanan.
- Mengadakan kerjasama erat dengan agensi-agensi kerajaan yang terlibat dengan program pengeluaranmakanan bagi mempertingkatkan tahap keselamatan dan kebersihan produk yang dikeluarkan.

PENCAPAIAN

1.0 Pemeriksaan dan Penilaian Premis Makanan

Pemeriksaan tahap kebersihan premis makanan dijalankan ke atas semua kategori premis makanan. Pemeriksaan ke atas kantin sekolah dan dapur asrama dijalankan sekurang-sekurangnya dua kali setahun atau sekali dalam tempoh enam bulan. Manakala bagi pemeriksaan yang dijalankan ke atas kilang makanan, dapur hospital dan kantin hospital diperiksa sekurang-kurangnya sekali setahun. Pemeriksaan ke atas gerai makan, kedai makan, penjaja dan lain-lain adalah ditentukan sendiri oleh Pegawai Kesihatan Daerah mengikut kesesuaian di daerah masing-masing.

Pencapaian ke atas pemeriksaan dan penilaian premis makanan pada tahun 2012 secara keseluruhannya adalah amat menggalakkan di mana sebanyak 11,321 pemeriksaan dan penilaian status kebersihan premis telah dilakukan berbanding dengan hanya 9,505 pemeriksaan pada tahun 2011. Peningkatan bilangan pemeriksaan yang agak tinggi pada Ogos 2011 dan Julai 2012 berbanding bulan lain adalah disebabkan oleh operasi pemeriksaan gerai penjualan makanan di Bazar Ramadhan (Rajah 7.1).

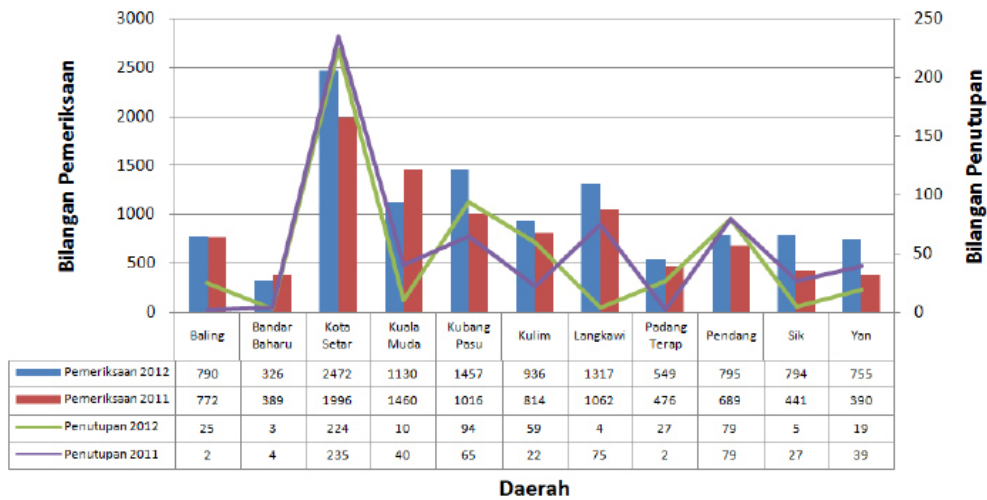

Bilangan penutupan premis pada tahun 2012 adalah sebanyak 640 berbanding 590 penutupan pada tahun 2011. Sebab utama premis ditutup adalah kerana premis tidak sanitari. Selain daripada itu, penutupan premis juga dilakukan sekiranya pihak pengusaha gagal mematuhi aspek-aspek kritikal yang boleh menyumbang kepada kejadian keracunan makanan seperti faktor sumber bekalan air, pencemaran silang, kebersihan pengendali makanan, tidak mendapat pelalian, tidak menghadiri kursus pengendali makanan dan lain-lain.

Daerah Kota Setar menunjukkan jumlah bilangan pemeriksaan yang tertinggi untuk tahun 2011 dan 2012. (Rajah 7.2)

Rajah 7.2

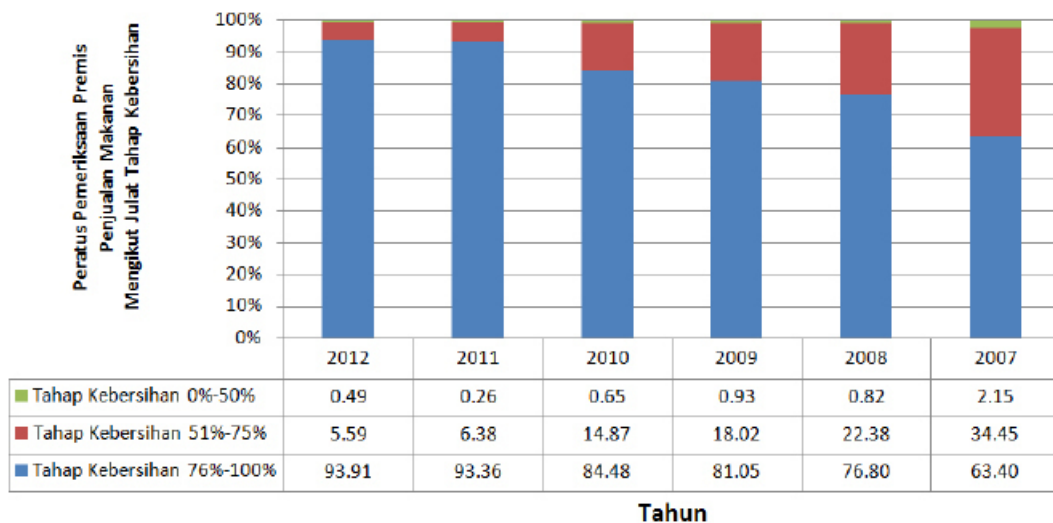
Bilangan Pemeriksaan Dan Penutupan Premis Mengikut Daerah Di Negeri Kedah Tahun 2012

Pada tahun 2012, kadar premis yang mempunyai tahap penilaian kebersihan melebihi 76%-100% telah meningkat kepada 93.91% berbanding 93.36% pada tahun 2011 manakala kadar premis yang mempunyai tahap penilaian kebersihan di bawah 51%-75% juga turut menurun dari 6.38% pada tahun 2011 kepada 5.59% pada tahun 2012(Rajah 7.3).

Rajah 7.3

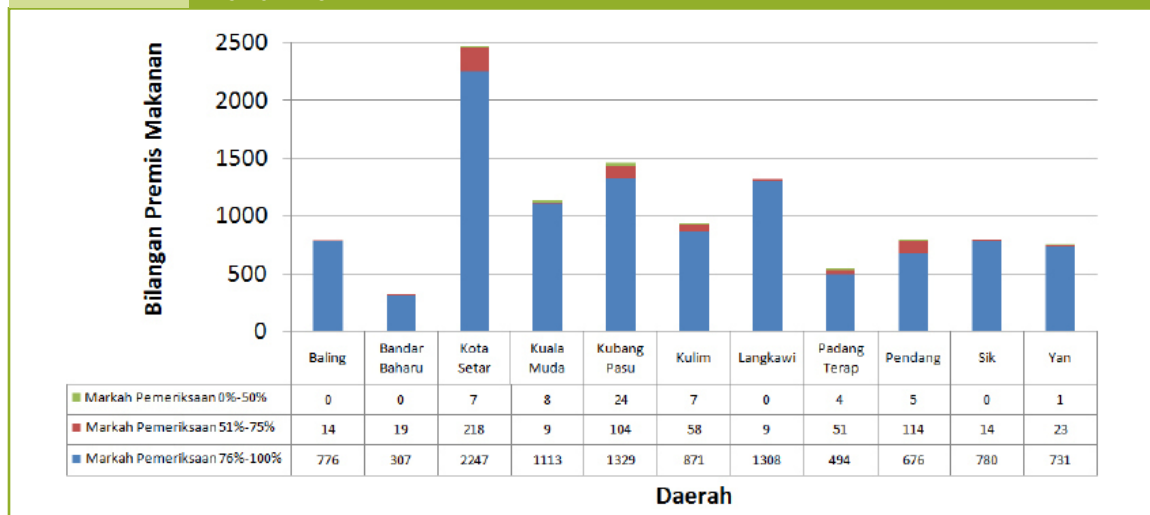
Peratusan Julat Markah Pemeriksaan Kebersihan Premis Makanan Di Negeri Kedah Tahun 2007- 2012

Secara keseluruhannya, daerah yang mempunyai bilangan premis dengan Markah Pemeriksaan Kebersihan Premis Makanan di antara 76% -100% yang tinggi adalah Kota Setar diikuti oleh Kubang Pasu, Langkawi, Kuala Muda, Kulim, Baling, Pendang, Sik, Yan, Padang Terap dan Bandar Baharu (Rajah 7.4)

Rajah 7.4

Bilangan Premis Makanan Dengan Julat Markah Pemeriksaan Kebersihan Premis Makanan Mengikut Daerah Di Negeri Kedah Untuk Tahun 2012

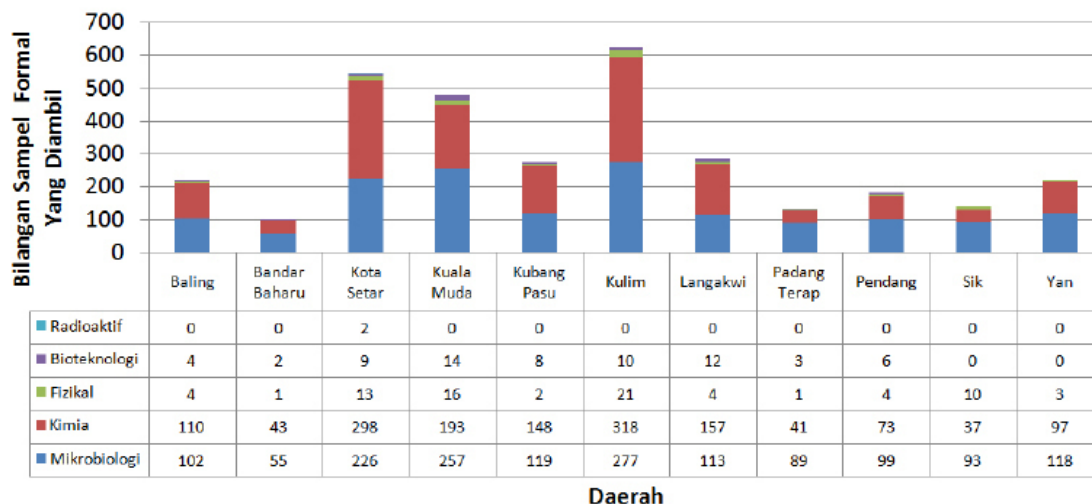

2.0 Pensampelan Makanan dan Analisis Makanan

Sebanyak 3,212 sampel telah diambil untuk dianalisis di seluruh negeri Kedah pada tahun 2012, berbanding dengan 4,862 sampel pada tahun 2011. Sampel-sampel ini telah dihantar sama ada ke Makmal Keselamatan dan Kualiti Makanan Kedah, Makmal Keselamatan dan Kualiti Makanan Perlis, Jabatan Kimia Malaysia Cawangan Pulau Pinang dan Petaling Jaya, Pusat Kawalan Doping, USM Pulau Pinang, Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT) Bangi dan Makmal Kesihatan Awam bergantung kepada parameter analisis. Antara parameter kimia yang dijalankan adalah seperti bahan pengawet, pemanis tanpa zat, standard, pewarna sintetik, residu dadah veterinar, antibiotik, pestisid, logam berat, bahan radioaktif, kontaminan semulajadi dan proses manakala bagi parameter analisis mikrobiologi pula ditumpukan kepada bakteria patogenik seperti *Bacillus cereus*, *Staphylococcus aureus*, *Vibrio cholerae*, *Vibrio parahaemolyticus*, *Salmonella spp.*, *Campylobacter jejuni*, *Listeria monocytogenes*, *Shigella*, *E. coli* 0157:H7 dan *Clostridium spp.*

Rajah 7.5

Persampelan Makanan Mengikut Daerah Di Negeri Kedah Tahun 2012

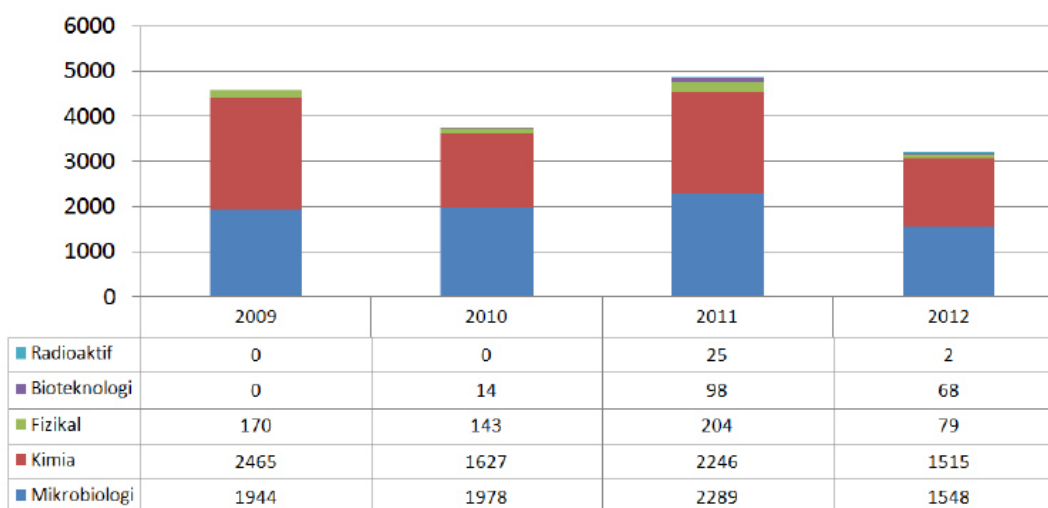

Daerah Kulim mencatatkan jumlah pengambilan sampel formal tertinggi iaitu sebanyak 626 sampel diikuti daerah Kota Setar sebanyak 548 sampel, Kuala Muda sebanyak 480 sampel, Langkawi sebanyak 286 sampel, Kubang Pasu sebanyak 277 sampel, Baling sebanyak 220 sampel, Yan sebanyak 218 sampel, Pendang sebanyak 182 sampel, Sik sebanyak 140 sampel, Padang Terap sebanyak 134 sampel dan akhir sekali Bandar Baharu sebanyak 101 sampel. (Rajah 7.5)

Daripada jumlah tersebut 1,548 adalah sampel bagi analisis mikrobiologi, 1,515 sampel bagi analisis kimia, 79 sampel bagi analisis fizikal, 68 sampel bagi analisis bioteknologi dan selebihnya 2 sampel bagi analisis radioaktif (Rajah 7.6).

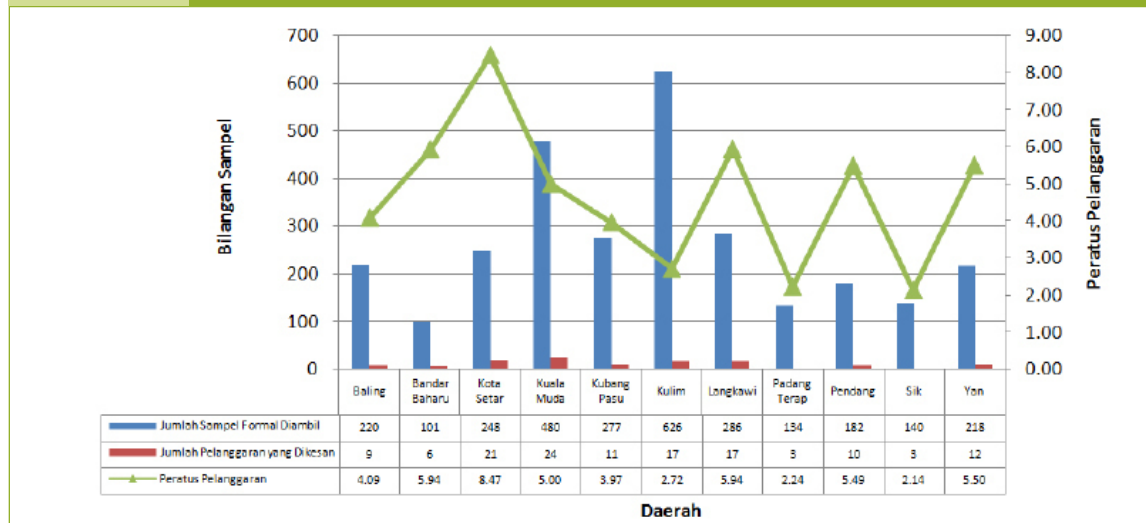
Rajah 7.6

Perbandingan Jumlah Sampel Diambil Di Negeri Kedah Untuk Tahun 2009 - 2012

Rajah 7.7

Pelanggaran yang Dikesan Berbanding Sampel Formal Yang Diambil Di Negeri Kedah Mengikut Daerah Sepanjang Tahun 2012

Daerah Kota Setar dan Langkawi mencatatkan peratus pelanggaran tertinggi diikuti daerah Bandar Baharu, Yan, Pendang, Kuala Muda, Baling dan Kubang Pasu manakala bagi daerah Sik, Padang Terap dan Kulim menunjukkan peratus pelanggaran yang paling rendah bagi tahun 2012 (Rajah 7.7).

Pada Tahun 2012, sebanyak 3,212 sampel telah diterima dan dianalisis di makmal dan 136 (4.2%) didapati telah melanggar peruntukan Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985. (Rajah 7.8)

Rajah 7.8

Perbandingan Bilangan Sampel Yang Diambil Dengan Peratus Pelanggaran Makanan Di Negeri Kedah Untuk Tahun 2009 - 2012

Jumlah pelanggaran pada tahun 2012 mencatat penurunan berbanding tahun sebelumnya, tahun 2011. Walau bagaimanapun, jumlah pelanggaran ini dapat dikurangkan sekiranya usaha bimbingan dan khidmat nasihat yang berterusan diberikan kepada pengusaha industri makanan di samping aktiviti penguatkuasaan undang-undang dijalankan secara berkala. Jadual 7.1 menunjukkan senarai makanan melanggar sampel domestik pada tahun 2011.

Jadual 7.1

Senarai Makanan Melanggar (Domestik) Tahun 2012

No	Jenis Makanan	Keputusan	
1	Mi Segera	Kulat dikesan	Tindakan Mahkamah
2	Pir Manisan	Siklamat 616 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
3	Bebola ikan	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
4	Minuman Jus Asam Boi	<i>Siklamat</i> 467 mg/kg dikesan	<i>Tindakan Mahkamah</i>
5	Bihun	<i>Formaldehyde</i> 3.0 mg/kg dikesan	<i>Tindakan Mahkamah</i>
6	Bebola Ikan	<i>DNA Porcine</i> dikesan	<i>Tindakan Mahkamah</i>
7	Kek Ikan	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
8	Koey Teow	Asid Borik dikesan	Tindakan Mahkamah
9	RED PLUM	Siklamat dikesan	Tindakan Mahkamah
10	Red plum	Siklamat dikesan	No Further Action
11	Minuman soya	Bahan pewarna - Allura red dikesan	No Further Action
12	Air limau	Bahan pewarna - Tartrazine dikesan	No Further Action
13	Krimer pekat manis	Tin kemek	Tindakan Mahkamah
14	Laici dalam sirap	Tin kemek	Tindakan Mahkamah
15	Sos Tomato	Asid benzoik 2273 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
16	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
17	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
18	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
19	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
20	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
21	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
22	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
23	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
24	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
25	Frankfurter Lembu	<i>DNA Porcine</i> dikesan	Tindakan Mahkamah
26	Nasi Putih	B. Cereus : 8.3x10 ³ CFU/g TPC : 1.4x10 ⁶ CFU/g	Tindakan Mahkamah
27	Sayur Kacang Panjang Goreng	<i>Coliform</i> : >1100 MPN/g dikesan TPC : 5.8x10 ⁴ CFU/g dikesan	Surat Amaran
28	Telur Masak Sos	<i>Coliform</i> : 460 MPN/g dikesan	Surat Amaran
29	Sotong Goreng Kunyit	<i>Coliform</i> : 93 MPN/g dikesan TPC : 3.2x10 ³ CFU/g dikesan	Surat Amaran
30	Mee Kuning	Asid Borik dikesan	Tindakan Mahkamah
31	Ais pop	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
32	Minuman perisa jus pic sparkling	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
33	Puding jagung	<i>Bacillus cereus</i> 1.1x10 ⁵ CFU/g dikesan <i>Coliform</i> 1110 MPN/g dikesan	Tindakan Mahkamah
34	Buah Merah	Sakarin - dikesan / Siklamat - dikesan	Tindakan Mahkamah

No	Jenis Makanan	Keputusan	
35	Sayap Sotong	Cadmium: 2.92 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
36	Jeruk Buah - Buahan	Sakarin - dikesan Siklamat - dikesan	Tindakan Mahkamah
37	Bebola Ikan	Asid Benzoik dikesan	Tindakan Mahkamah
38	Cili Bo	Asid Benzoik dikesan	Tindakan Mahkamah
39	Nasi Goreng	<i>Bacillus cereus</i> - 1.6×10^6 CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
40	Roti Sandwich Loaf	Asid Propionik 2268mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
41	Udang Masak Sambal	<i>Coliform</i> >1100 MPN/g dikesan TPC 5.8×10^3 CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
42	Mee Kuning	Formaldehyde 0.8 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
43	Jelly	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
44	Air asam	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
45	Nasi ayam	<i>Coagulase positive Staphylococci</i> $>2.1 \times 10^5$ CFU/g	Tindakan Mahkamah
46	Kicap nasi ayam	<i>Coagulase positive Staphylococci</i> $>3.0 \times 10^6$ CFU/g	Tindakan Mahkamah
47	Ayam goreng	<i>Coagulase positive Staphylococci</i> $>2.5 \times 10^6$ CFU/g	Tindakan Mahkamah
48	Burger Goreng Lembu	DNA Porcine dikesan	No Further Action
49	Burger Lembu	DNA Porcine dikesan	No Further Action
50	Boolat Burger Junior	DNA Porcine dikesan	No Further Action
51	Minuman Berperisa Kola Berkarbonat	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
52	Asam Ko	Siklamat dikesan	Tindakan Mahkamah
53	Buah Merah Peach	Siklamat dikesan	Tindakan Mahkamah
54	Kicap Lemak Manis	Asid Benzoik-1639 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
55	Kacang Tanah	Total Aflatoxin 372.8 ug/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
56	Kacang Tanah	Total Aflatoxin 104.6 ug/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
57	Serbuk Teh Campuran	Bahan Asing : Pasir dikesan	Tindakan Mahkamah
58	Sos Pencicah	Asid benzoik :829mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
59	Kacang Tanah Mentah	Aflatoxin 139ppb dikesan	Tindakan Mahkamah
60	Sos Cili	Asid Benzoik 1201 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
61	Kicap	Asid Benzoik 1790 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
62	Kuah Manis	Asid Benzoik 1111 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
63	Kuah Hitam	Asid Benzoik 1151 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
64	Sebuk Kunyit	Bahan Pewarna Tetrazine dikesan	Tindakan Mahkamah
65	Preserved food	SIKLAMAT 4268 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
66	Buah merah	SIKLAMAT 5852mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
67	Serbuk teh	Bahan pewarna Amaranth dikesan	Tindakan Mahkamah
68	Sweet cured peach	Siklamat 5117 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
69	Ceriping pedas	Sulphur dioksida 642 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah

No	Jenis Makanan	Keputusan	
70	Kacang Bunga	<i>Total Aflatoxin</i> 106.1 µg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
71	Kacang Lenga Berkari	<i>Total Aflatoxin</i> 243.3 µg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
72	Kacang Tanah	<i>Total Aflatoxin</i> 1714.9 µg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
73	Ceriping Pedas	Sulfur Dioksida 1520 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
74	Minuman Berperisa Berkabonat Kola	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
75	Serbuk Teh	Bahan Pewarna Tartrazine dikesan Bahan Pewarna Sunset Yellow Dikesan	Tindakan Mahkamah
76	Koay Teow	Asid Benzoik 157 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
77	Cili Giling	Asid Benzoik 1190 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
78	Buah longan	Sulfur dioksida dikesan	Tindakan Mahkamah
79	Swiss scallops	Tidak mematuhi perlabelan pemakanan Karbohidrat 8g, Protein 11g, Lemak 11g , Tenaga 650 kcal	Surat Amaran
80	Kueh teow	Asid Benzoik = 490 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
81	Kuih teow	Asid benzoik = 997 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
82	Kue teow	Asid benzoik 997 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
83	MINUMAN BERPERISA BERKARBONAT	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
84	Minuman limau & asam boi	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
85	Pudding jelly stick	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
86	Koay teow	Asid benzoik 670 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
87	Konfeksi Ice	Sakarin Dikesan	Tindakan Mahkamah
88	Kacang	<i>Total Aflatoxin</i> - 18.0 ug/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
89	Mangga	Sakarin: Dikesan	Tindakan Mahkamah
90	Sos Cili Pedas	Asid Benzoik 933mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
91	Sos Cili Pedas	Asid Benzoik 962mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
92	Puding Perisa Mangga Mango Pudding	Pemanis Tanpa Zat dikesan	Tindakan Mahkamah
93	Limau nipis	Profenofos 0.05 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
94	Kurma ayam	<i>Salmonella</i> spp dikesan/25g	Tindakan Mahkamah
95	Botol susu	<i>Bisphenol A</i> (BPA) : 46 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
96	Keropok Losong	<i>Coliform</i> 240 MPN/g dikesan TPC : 1.7×10^6 cfu/g dikesan	Tindakan Mahkamah
97	Beboa Lekor	<i>Coliform</i> > 1100 MPN/g dikesan TPC : 4.1×10^5 cfu/g dikesan	Tindakan Mahkamah
98	Peach Pudding	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
99	Mango Pudding	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
100	Belachan cap Itek	Plumbum: 7.16ppm	Tindakan Mahkamah
101	Minuman Berperisa Oren	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah

No	Jenis Makanan	Keputusan	
102	Ayam Goreng	<i>Salmonella spp</i> : Dikesan/25g	Tindakan Mahkamah
103	Nasi putih sambal ikan bilis	<i>Bacillus cereus</i> 4.8x10e3 CFU/dikesan	Tindakan Mahkamah
104	Ayam goreng	<i>Bacillus cereus</i> >2.5x10e4 CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
105	Sambal Ayam	<i>Salmonella spp.</i> Dikesan /25g	Tindakan Mahkamah
106	Asam pedas ikan pari	<i>Aerobic Plate Count</i> 8.6 x 10 ² CFU/g dikesan <i>Coliform</i> 4.7 x 10 ² CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
107	Gulai ikan	<i>Aerobic Plate Count</i> 2.1 x 10 ³ CFU/g dikesan <i>Coliform</i> 8.2 x 10 ² CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
108	Kerabu Perut	<i>Coliform</i> >1100 MPN/g dikesan <i>Salmonella spp.</i> Dikesan /25g dikesan	Surat Amaran
109	Sos ikan	3-MCPD 90ug/kg (0.90mg/kg) dikesan	Tindakan Mahkamah
110	Pasti Sedap	Plumbum 3.25 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
111	Teh Bunga	Sakarin dikesan	Tindakan Mahkamah
112	Burger Lembu	DNA Kerbau : Dikesan DNA Lembu : Tidak Dikesan	NFA
113	Mee kuning	<i>Formaldehyde</i> 1.7 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
114	Kuey teow	<i>Formaldehyde</i> 0.8 mg/kg	Tindakan Mahkamah
115	Kuey teow	Asid benzoik 390 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
116	Kuey tiaw	Asid benzoik 411 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
117	Sayur kobis tumis	<i>Bacillus cereus</i> 2.2x10 ⁶ CFU/g dikesan <i>Coliform</i> 93 MPN/g dikesan	Tindakan Mahkamah
118	Nasi putih	<i>Bacillus cereus</i> 2.2x10 ⁴ CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
119	Mee kuning	Asid borik Dikesan	Tindakan Mahkamah
120	Tepung Kek	Mengandungi Larva Dan Serangga Dewasa Bagi Kumbang Jenis <i>Tribolium castaneum</i> (Rust Red Flour Beetles)	Tindakan Mahkamah
121	Nasi Putih	<i>Bacillus cereus</i> 2.6x10 ³ CFU/g dikesan <i>Coliform</i> >1100 MPN/g dikesan Total Plate Count 7.5x10 ³ CFU/g dikesan	Tindakan Mahkamah
122	Krupuk bawang	Siklamat 500mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
123	Krupuk perisa udang	Siklamat 387mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
124	Krupuk bawang tersanjung	Siklamat 507mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
125	Mee kuning	Asid borik dikesan	Tindakan Mahkamah
126	Mee kuning	Asid borik dikesan	Tindakan Mahkamah
127	Fresh frozen chicken boneless leg	<i>Chloramphenicol</i> 0.05 ug/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
128	Salted Cured Prune	Siklamat dikesan	Tindakan Mahkamah
129	Buah Peach Merah	Siklamat dikesan	Tindakan Mahkamah
130	Kerabu Perut	<i>Escherichia coli</i> 4.8x10 ³ CFU/g dikesan <i>Coliform</i> 2.7x10 ⁵ CFU/g dikesan	Surat Amaran
131	Minuman berkarbonat	Asid Benzoik : 448mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
132	Minuman berkarbonat	Asid Benzoik : 460mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah

No	Jenis Makanan	Keputusan	
133	Minuman berkarbonat	Asid Benzoik : 369mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
134	Kueh Teow	Asid Benzoik: 229 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
135	Kueh Teow	Asid Borik: 564 mg/kg dikesan	Tindakan Mahkamah
136	Fish cake	Asid Benzoik 1091mg/kg dikesan	Tindakan mahkamah

3.0 Perlesenan Air Mineral Semulajadi dan Air Minuman Berbungkus (AMBAMS)

Air mineral semulajadi dan air minuman berbungkus yang dikeluarkan perlu mematuhi kehendak-kehendak yang digariskan dibawah Peraturan 360A dan Peraturan 360B, Peraturan-Peraturan Makanan 1985 dan Akta Makanan 1983.

Sebanyak 11 buah kilang pengeluar AMBAMS di negeri Kedah telah memenuhi syarat perlesenan dan diberi lesen. Tujuh (7) daripadanya merupakan pengeluar air minuman berbungkus (AMB) manakala empat (4) lagi adalah pengeluar air mineral semulajadi (AMS).

Jadual 7.2	Jumlah Kilang AMBAMS Mengikut Daerah Tahun 2012	
	Daerah	Bilangan Kilang AMBAMS
	Baling	0
	Bandar Baharu	1
	Kota Setar	3
	K.Muda	2
	K.Pasu	0
	Kulim	1
	Langkawi	2
	Padang Terap	0
	Pendang	1
	Sik	1
	Yan	0
	Jumlah	11

Pemantauan yang merupakan sebahagian daripada syarat perlesenan perlu dilakukan oleh pihak syarikat bagi menjamin keselamatan air minuman. Pemantauan untuk parameter mikrobiologi dilakukan setiap 3 bulan, parameter kimia setiap 6 bulan dan pemantauan radioaktif 1 kali setahun.

Jadual 7.3		Senarai Syarikat Yang Diluluskan Lesen Punca Air Mineral Semula Jadi dan Air Minuman Berbungkus Di Negeri Kedah Tahun 2012	
Bil	Nama Syarikat	Daerah	Jenis Lesen
1	Jing Chia Yi Sdn. Bhd	Kota Setar	Air Mineral Semulajadi
2	Eau Claire Sdn. Bhd.	Pendang	Air Mineral Semulajadi
3	Depco Nutri-Link Sdn. Bhd.	Kulim	Air Mineral Semulajadi
4	Keda Agrobiz Sdn. Bhd.	Sik	Air Mineral Semulajadi
5	WBF Food Industries	Kota Setar	Air Minuman Berbungkus
6	Prima Cipta Food Industry	Kota Setar	Air Minuman Berbungkus
7	Online Version Sdn.Bhd	Kuala Muda	Air Minuman Berbungkus
8	Amber Industries Sdn.Bhd	Kulim	Air Minuman Berbungkus
9	Ummi Agro Industri	Langkawi	Air Minuman Berbungkus
10	Best Waterworld Marketing	Langkawi	Air Minuman Berbungkus
11	Polymask Industry (M) Sdn. Bhd.	Kuala Muda	Air Minuman Berbungkus
		Jumlah	11

4.0 Perlesenan Ais bagi Maksud Perdagangan atau Perniagaan

Peraturan 394A Peraturan-Peraturan Kebersihan Makanan (Pindaan) 2009, telah mewajibkan ais yang diperolehi daripada air yang selamat sebagaimana standard yang telah ditetapkan di Jadual ke-25 Peraturan-Peraturan Makanan 1985 dan premis penyediaan ais bagi tujuan perniagaan atau perdagangan perlu mendapatkan lesen daripada Kementerian Kesihatan Malaysia. Penggunaan ais untuk jualan atau yang bersentuhan dengan makanan untuk tujuan jualan perlu diperolehi dari sumber yang dilesenkan.

Jadual 7.4	Jumlah Kilang Ais Mengikut Daerah Tahun 2012	
	Daerah	Bilangan Kilang Ais
	Baling	1
	Kota Setar	7
	Kuala Muda	6
	Kubang Pasu	3
	Kulim	2
	Langkawi	9
	Jumlah	28

Terdapat 28 buah kilang di Negeri Kedah yang menghasilkan ais untuk tujuan perdagangan atau perniagaan. Jenis ais yang dihasilkan adalah ais blok, ais keping (*flake*) dan juga ais tiub. Terdapat 9 buah kilang ais di daerah Langkawi, 7 buah kilang ais di daerah Kota Setar, 2 buah di daerah Kulim, 6 buah di daerah Kuala Muda, 1 di daerah Baling dan 3 buah di daerah Kubang Pasu (Jadual 7.4). Tiga (3) buah kilang di negeri Kedah telah mendapat kelulusan perlesenan ais iaitu CBL Ice Sdn. Bhd dan Sin Teik Supercool Ice Cube dan Crystal Edible Ice Enterprise di daerah Kuala Muda. Di antara masalah dalam mendapatkan kelulusan lesen adalah ketidaksediaan pengilang dalam membangunkan manual dan kemudahan infrastruktur yang kurang memuaskan. Program-program bimbingan kepada pengusaha kilang ais akan dipergiatkan ke arah persediaan pengusaha untuk memohon perlesenan.

5.0 Aktiviti Kawalan Makanan di Pintu Masuk

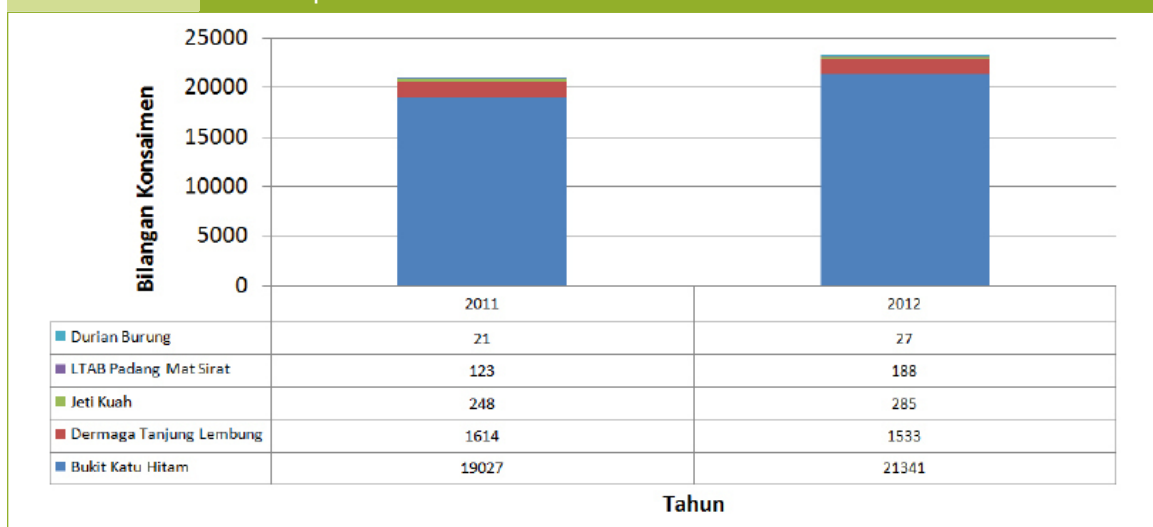
Terdapat lima (5) pintu masuk di negeri Kedah iaitu Pintu Masuk (Darat) di Bukit Kayu Hitam dan Durian Burung, Pintu Masuk (Laut) di Pelabuhan Tanjung Lembung dan Jeti Kuah, dan Pintu Masuk (Udara) di Lapangan Terbang Padang Mat Sirat. Semua konsainmen yang masuk dibuat pemeriksaan 100% ke atas dokumen konsainmen. Pintu masuk Bukit Kayu Hitam telah mencatat jumlah tertinggi bagi konsainmen yang masuk diikuti Tanjung Lembung, Jeti Kuah, Lapangan Terbang Antara Bangsa (LTAB) Padang Mat Sirat dan Durian Burung (Rajah 7.10).

Pemeriksaan fizikal dan persampelan ke atas konsainmen makanan berkenaan akan dijalankan bagi memastikan makanan yang masuk ke negara ini selamat dan mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985. Jumlah konsainmen yang perlu dibuat pemeriksaan fizikal adalah bergantung kepada jenis pintu masuk tersebut iaitu 70% pintu masuk darat, 40% laut dan 35% udara.

Sebanyak 23,374 konsainmen makanan telah diimport masuk melalui lima (5) pintu masuk utama di negeri Kedah pada tahun 2012 berbanding dengan 21,033 Konsainmen pada tahun 2011. Daripada 23,374 Konsainmen yang masuk sebanyak 21,341 Konsainmen telah masuk melalui Bukit Kayu Hitam, 1,533 konsainmen melalui Dermaga Tanjung Lembung, 248 konsainmen melalui Jeti Kuah, 188 konsainmen melalui LTAB Padang Matsirat dan 21 konsainmen melalui Durian Burung. (Rajah 7.9)

Rajah 7.9

Bilangan Konsainmen Masuk di Pintu-Pintu Masuk Rasmi di Negeri Kedah pada tahun 2011 dan 2012

Bilangan Konsainmen Yang Diperiksa dan Disampel Sepanjang Tahun 2012									
Jadual 7.5	Pintu Masuk	Bilangan Konsainmen Masuk	Bilangan Konsainmen Diperiksa	Peratus Konsainmen Diperiksa	Bilangan Konsainmen Disampel	Peratus Konsainmen Disampel	Bilangan Sampel Diambil	Bilangan Sampel Melanggar	Peratus Pelanggaran
	Bukit Kayu Hitam	21,431	15,232	71.37%	800	5.26%	6,687	1	0.015%
	Dermaga Tanjung Lembung	1,533	1,123	73.26%	141	12.56%	141	2	1.418%
	Jeti Kuah	285	285	100%	21	7.37%	31	0	0.000%
	LTAB Padang Mat Sirat	188	188	100%	9	4.79%	23	0	0.000%
	Durian Burung	27	27	100%	6	22.22%	17	0	0.000%
	JUMLAH	23,374	16,855	72.11%	977	5.80%	6,899	3	1.433%

Daripada bilangan konsainmen yang diperiksa, sebanyak 3 sampel (1.433%) telah dikesan melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985 (Jadual 7.5).

Tindakan undang-undang telah diambil terhadap semua sampel dan konsainmen yang melanggar. Dengan ini, aktiviti pemantauan keselamatan makanan yang telah dan sedang dilaksanakan bagi mengawal masuk makanan ke negara ini melalui pintu-pintu masuk di Negeri Kedah diharapkan dapat dipertingkatkan lagi bagi tahun-tahun akan datang bagi menjamin keselamatan makanan yang dibawa masuk.

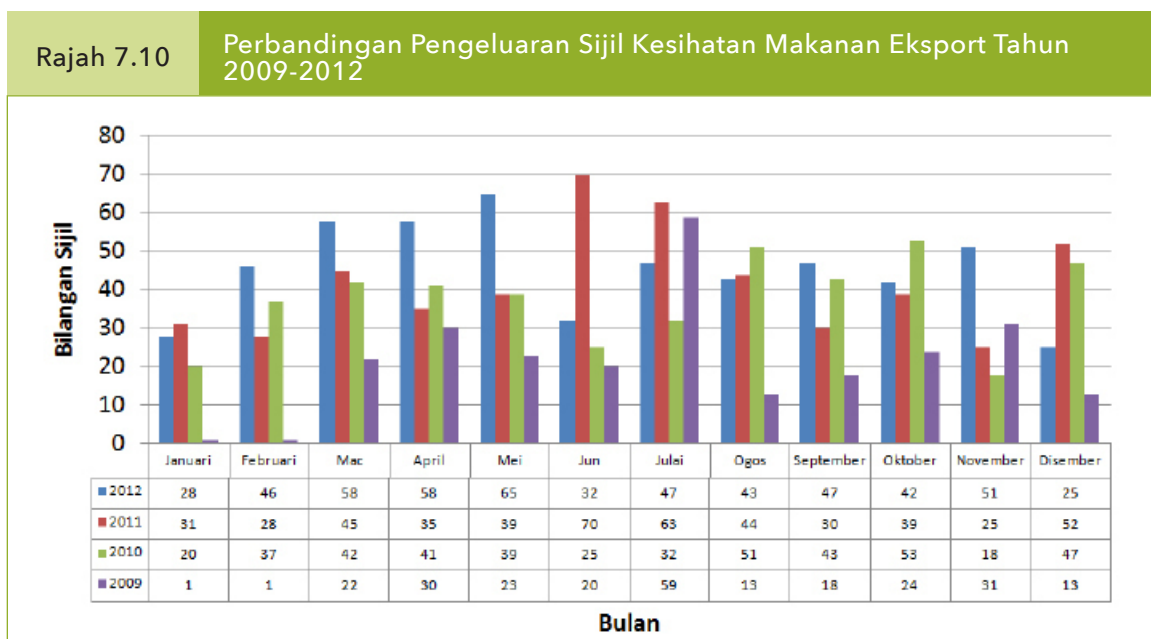
Jadual 7.6 Status Persijilan Sistem GMP Di Jabatan Dietetik dan Sajian, Hospital-Hospital Kerajaan Negeri Kedah	
Hospital	Status Pelaksanaan
Hospital Langkawi	Telah mendapat pengiktirafan GMP pada 15/9/2011.
Hospital Sultan Abdul Halim	Telah mendapat pengiktirafan GMP pada 13/7/2012.
Hospital Kulim	Telah mendapat pengiktirafan GMP pada 13/7/2012.
Hospital Sultanah Bahiyah	Telah mendapat pengiktirafan GMP pada 28/8/2012.
Hospital Kuala Nerang Hospital Sik Hospital Yan Hospital Jitra Hospital Baling	Dalam proses membangunkan manual

Secara keseluruhannya, komitmen yang diberikan dari pihak hospital terutamanya pihak pengurusan dan ketua-ketua jabatan yang berkaitan dalam usaha membangunkan manual GMP amat memberangsangkan. Semua dapur hospital disasarkan untuk memperolehi persijilan GMP pada tahun 2013.

7.0 Pensijilan Sijil Kesihatan Makanan dan Sijil Penjualan Bebas

Sejajar dengan peningkatan dalam pengeksportan makanan, permintaan Sijil Kesihatan , Health Certificate (HC) semakin meningkat. Di JKN Kedah, pengeluaran Sijil Kesihatan dikendalikan di peringkat Pejabat Kesihatan Daerah. Sijil Kesihatan dikeluarkan untuk memastikan produk makanan yang dieksport memenuhi piawaian yang ditetapkan oleh peraturan makanan negara pengimport serta menjaga reputasi negara dalam keupayaan industri makanan.

Secara keseluruhannya, sejumlah 542 Sijil Kesihatan dikeluarkan pada 2012 berbanding 501 sijil pada tahun 2011, 448 sijil pada tahun 2010 dan 273 sijil pada tahun 2009. Pengeluaran sijil kesihatan pada tahun 2011 lebih tertumpu kepada pengeksportan makanan am dan menyumbang kepada hasil pendapatan sebanyak RM 43,360.00 setahun. (Rajah 7.10)

6.0 Pensijilan HACCP dan GMP

Skim Pensijilan *Hazard Analisis and Critical Control Point* (HACCP) telah diperkenalkan oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan (BKMM), Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) pada akhir tahun 1997 untuk memenuhi keperluan pengeksportan produk ikan dan hasilan ikan ke Kesatuan Eropah (EU) dan produk-produk lain ke Amerika Syarikat.

Jadual 7.7		Senarai Syarikat Yang Mendapat Pensijilan HACCP dan GMP Kementerian Kesihatan Malaysia Di Negeri Kedah ahun 2012	
Bil.	Nama Syarikat	Daerah	Jenis Sijil
1.	Ambang Dorongan Sdn. Bhd	Kuala Muda	HACCP & GMP
2.	Cocon Industries Sdn. Bhd	Kuala Muda	HACCP
3.	Thong Guan Trading Sdn. Bhd	Kuala Muda	HACCP
4.	Eau Claire Mineral Water Sdn. Bhd	Pendang	HACCP
5.	Syarikat Gula Padang Terap	Padang Terap	HACCP
6.	Wetra Food Industries Sdn. Bhd	Kota Setar	HACCP
7.	Blue Archipelago Berhad	Kubang Pasu	HACCP
8.	DXN Industries (M) Sdn. Bhd	Kubang Pasu	HACCP & GMP
9.	Flavo Blitz Sdn. Bhd	Kuala Muda	HACCP
10.	Tian Ma Bird Nest Sdn. Bhd	Kuala Muda	HACCP
11.	R & Z Laboratory	Kulim	GMP
12.	R & Z Food and Drinks	Kulim	GMP
13.	Onlyone Zuza Food Industries Sdn. Bhd	Kubang Pasu	GMP
14.	Pertubuhan Peladang Kawasan Bahagia (MADA C1)	Kubang Pasu	GMP

Skim Pensijilan Amalan Pengilangan Yang Baik “ *Good Manufacturing Practise*”, (GMP) telah dilancarkan oleh Menteri Kesihatan pada Disember 2006. Skim ini dibangunkan untuk menampung permintaan bagi pensijilan GMP oleh negara pengimport dan Industri Kecil dan Sederhana (IKS) di negara ini. Selain itu, skim ini juga dapat meningkatkan keyakinan pengguna bahawa makanan yang dikeluarkan oleh IKS adalah selamat. Bagi memudahkan proses pensijilan ini, ‘Garis Panduan Amalan Pengilangan Yang Baik’ dan ‘Skim Pensijilan Amalan Pengilangan Yang Baik’ telah dikeluarkan oleh BKMM sebagai panduan kepada industri terlibat. Sehingga kini, empat (4) industri yang berjaya mendapat pensijilan GMP daripada Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) iaitu R & Z Food and Drinks dan R & Z Laboratory di daerah Kulim serta Onlyone Zuza Food Industries Sdn. Bhd dan Pertubuhan Peladang Kawasan Bahagia (MADA C1) di daerah Kubang Pasu.

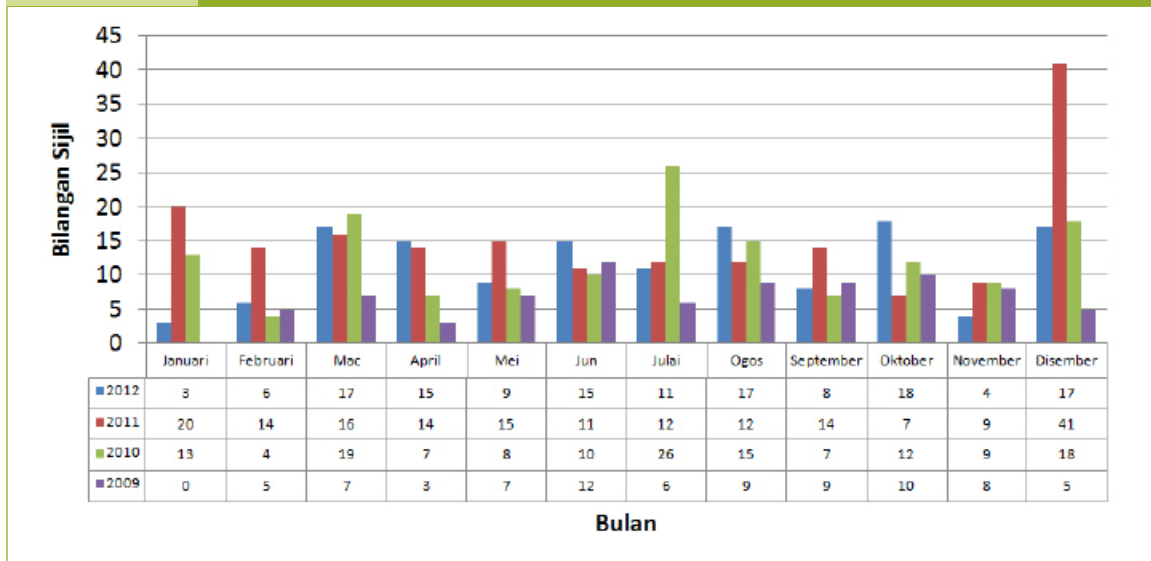
6.2 Pensijilan GMP dan HACCP Dapur Hospital Kerajaan

Selain kilang dan industri, Jabatan Kesihatan Negeri Kedah (JKNK) dalam proses untuk melaksanakan program GMP (*Good Manufacturing Practice*) di Unit-unit Dietetik dan Sajian Hospital Negeri Kedah. Untuk itu, latihan berkaitan telah diberikan kepada pegawai dan kakitangan di unit sajian berkenaan bagi menjayakan program ini. Khidmat nasihat serta lawatan oleh Pegawai Teknologi Makanan di semua hospital telah diadakan bagi memantau perjalanan program ini. Pada 15 September 2011, Unit Dietetik dan Sajian Hospital Langkawi telah mendapat pengiktirafan Sistem GMP daripada Kementerian Kesihatan Malaysia manakala Hospital Sultan Abdul Halim, Hospital Sultanah Bahiyah dan Hospital Kulim telah berjaya mendapat pengiktirafan Sistem GMP pada tahun 2012. (Jadual 7.7).

Selain daripada Sijil Kesihatan Makanan, Sijil Penjualan Bebas (*Free Sale Certificate*) juga dikeluarkan oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan bagi tujuan pengeksporan. Sijil Penjualan Bebas menjadi keperluan bagi sesetengah negara pengimport untuk tujuan pendaftaran produk oleh pihak berkuasa. Sijil ini dikeluarkan kepada produk makanan dijual di pasaran domestik negara dan mematuhi kehendak-kehendak Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985. (Rajah 7.11)

Rajah 7.11

Perbandingan Pengeluaran Sijil Penjualan Bebas Tahun 2009 - 2012

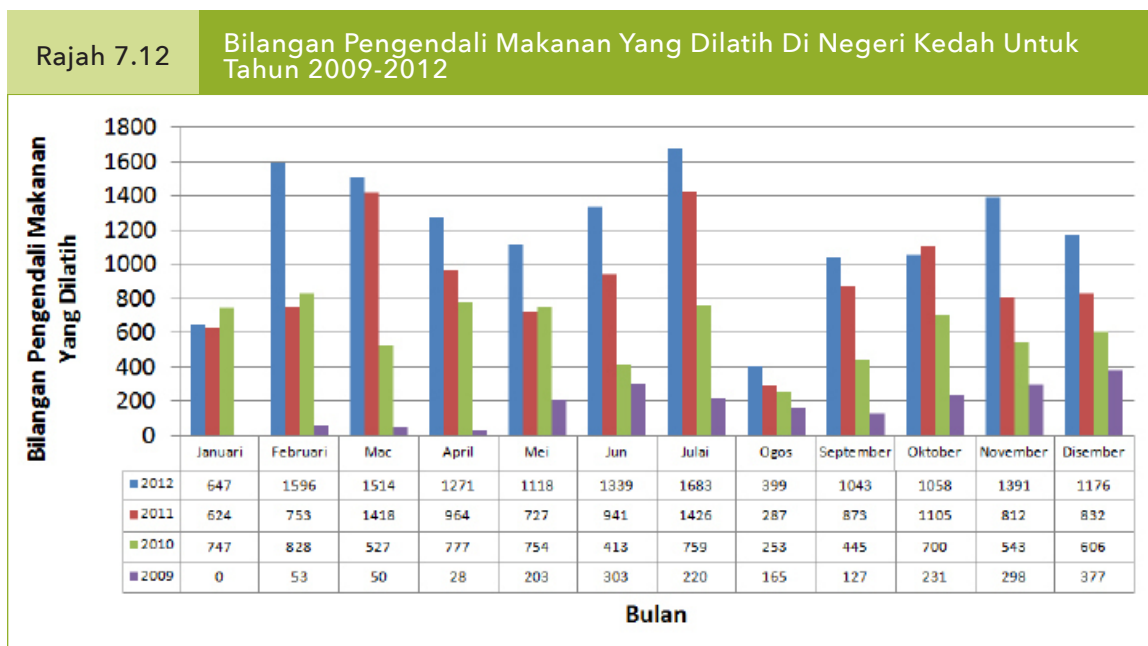
Sebanyak 140 sijil dikeluarkan pada tahun 2012 berbanding 185 sijil pada tahun 2011 dan 149 pada tahun 2010. (Rajah 7.11). Kebanyakan produk diesksport ke negara seperti Indonesia, China, Brunei, Thailand, Singapura dan Filipina. Jumlah hasil pendapatan bagi pengeluaran Sijil Penjualan Bebas pada tahun 2012 adalah sebanyak RM 4,200.00 berbanding sebanyak RM5,500.00 pada tahun 2011 dan RM4,470.00 pada tahun 2010.

8.0 Program Latihan Pengendali Makanan (LPM)

Program Latihan Pengendali Makanan (LPM) telah mula dilaksanakan oleh Kementerian Kesihatan (KKM) pada tahun 1996. Peraturan 30 Peraturan-Peraturan Kebersihan Makanan 2009 yang diwartakan pada 28 Februari 2009 mewajibkan setiap pengendali makanan menghadiri Latihan Pengendali Makanan sekali seumur hidup dan mendapat sijil LPM daripada sekolah latihan yang diiktiraf oleh Kementerian Kesihatan Malaysia. Denda tidak melebihi RM 10,000 atau tidak melebihi 2 tahun penjara jika tidak menjalani latihan atau memiliki sijil. Di negeri Kedah, terdapat sembilan (9) buah Sekolah Latihan Pengendali Makanan (SLPM) yang diiktiraf seperti Jadual 7.8.

Jadual 7.8	Senarai Sekolah Latihan Pengendali Makanan (SLPM) Di Negeri Kedah
Hospital	Status Pelaksanaan
Daya Zuraimas Training and Management	311 C, Tingkat 1, Bangunan Zakat, Jalan Bakar Arang, 08000 Sungai Petani
Pema Asas Enterprise	Lot T 8, Tingkat 1, Wisma PKNK, Jalan Sultan Badishah, 05000 Alor Setar
Saji Smart	Lot 386, Tingkat 2, Plaza Langkawi, Jalan Ayer Hangat, 07000 Kuah, Langkawi
Sure Smart Corporation Sdn. Bhd.	192 Tingkat 1, Kompleks Perniagaan Sultan Abdul Hamid Fasa 2, 05050 Alor Setar
Sutera Mutiara Enterprise	No. 21B, Tingkat 1, Bangunan MPSPK, Jalan Petri, 08000 Sungai Petani
Syarikat Thong Guan Trading Sdn Bhd	57, Main Road, Sungai Lalang, 08100 Bedong, Kedah
Teguh Training Center	G4 Pekan Baru, Jalan Syed Sheh 09100 Baling, 09100 Baling
Win Synergy	1284-G Taman Lam Fong, Jalan Pegawai, 05050 Alor Setar
Zaliny Enterprise	971 & 973, Kompleks Peruda, Jalan Sultan Badlishah, 05300 Alor Setar

Bilangan pengendali makanan yang dilatih ini meningkat sebanyak 32.9% iaitu dari 10,762 orang pada tahun 2011 ke 10,762 orang pada tahun 2012(Rajah 7.12). Ini menunjukkan aktiviti promosi dan penguatkuasaan yang dijalankan oleh anggota di JKN dan PKD telah berjaya meningkatkan tahap kesedaran dan pematuhan kepada keperluan perundangan oleh pengendali dan pengusaha makanan.

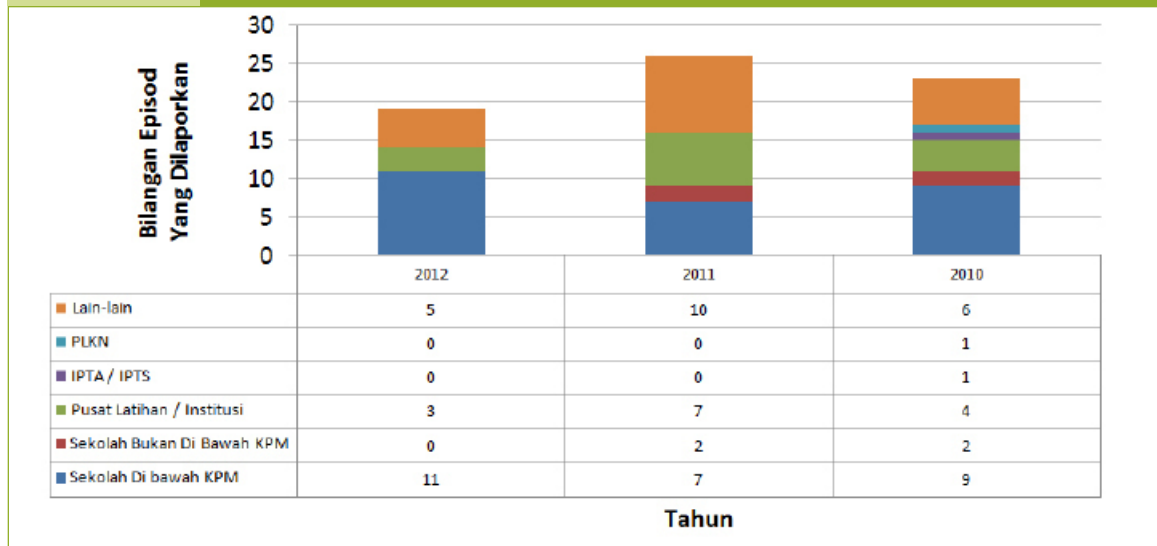

9.0 Kebersihan dan Keselamatan Makanan di Institusi

Sepanjang tahun 2012, sebanyak 19 episod keracunan makanan dilaporkan telah berlaku berbanding dengan 26 Episod pada 2011 dan 23 episod pada tahun 2010. Semua episod keracunan makanan yang berlaku telah disiasat bersama Unit Kawalan Penyakit. Laporan siasatan kejadian keracunan makanan berdasarkan konsep HACCP telah disediakan oleh Pegawai Teknologi Makanan untuk setiap episod kejadian.

Rajah 7.13

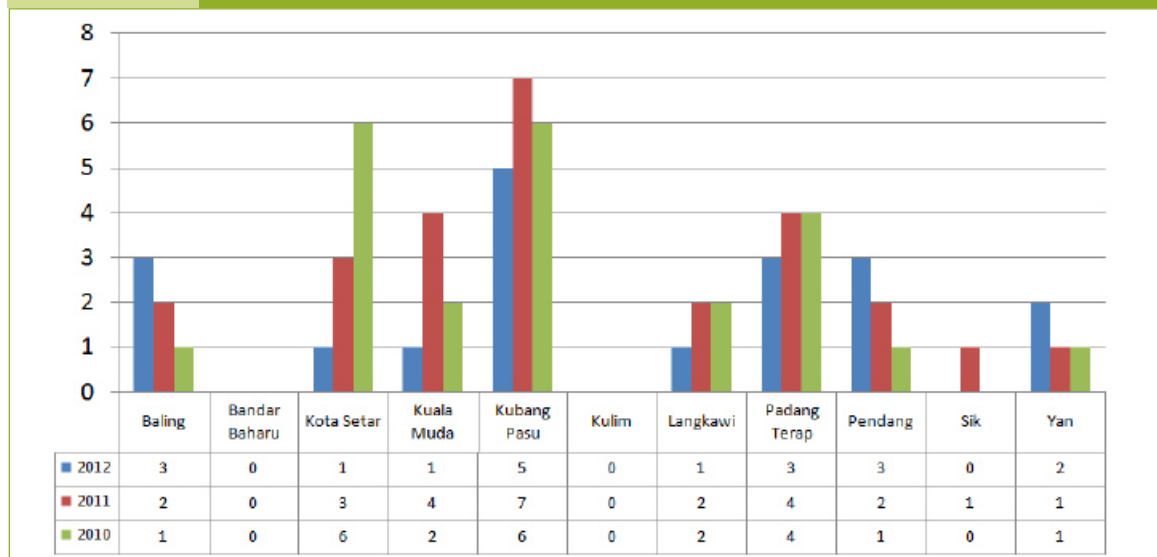
Jumlah Episod Keracunan Makanan Mengikut Kategori Kejadian Bagi Tempoh 2010 Hingga 2012

Premis makanan di sekolah bawah Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) mencatatkan jumlah episod keracunan makanan tertinggi iaitu sebanyak sebelas (11) episod, dengan empat (4) daripada sebelas (11) episod yang dilaporkan berpunca dari simptom klinikal selepas meminum susu yang dibekalkan melalui Program Susu 1Malaysia (PS1M). Ini diikuti kejadian-kejadian di lokaliti awam dan persendirian lain (rumah persendirian, tempat perkhemahan) sebanyak lima (5) episod dan di dewan makan pusat latihan / institusi sebanyak tiga (3) episod. (Rajah 7.13)

Rajah 7.14

Jumlah Episod Keracunan Makanan Di Negeri Kedah Mengikut Daerah Kejadian Bagi Tahun 2010 Hingga 2012

Jadual 7.9		Episod Keracunan Makanan Di Negeri Kedah Tahun 2012			
Bil	Bulan	Kategori Kejadian	Kategori Premis	Daerah	Makanan Yang Disyaki
1	Jan	Lain-lain	Rumah Persendirian	Kota Setar	Bubur Kacang
2	Feb	Sekolah KPM	Kantin Sekolah	Pendang	Ayam Goreng Bersambal
3	Feb	Sekolah KPM	Dapur Asrama Sekolah	Pendang	Sup Daging
4	Mar	Sekolah KPM	Kantin Sekolah	Padang Terap	
5	Mar	Pusat Latihan / Institusi	Dewan Makan	Kubang Pasu	Bubur Kacang & Nasi Goreng Cina
6	Apr	Pusat Latihan / Institusi	Dewan Makan	Langkawi	Ayam Masak Merah
7	May	Sekolah KPM	Susu 1 M	Padang Terap	Susu 1 Malaysia
8	May	Lain-lain	Perkhemahan	Yan	Nasi Goreng
9	Jul	Pusat Latihan / Institusi	Dewan Makan	Kubang Pasu	Dalca
10	Jul	Sekolah KPM	Susu 1 M	Kubang Pasu	Susu 1 M
11	Jul	Lain-lain	Susu 1 M	Kubang Pasu	Susu 1 M
12	Jul	Sekolah KPM	Dapur Asrama	Kubang Pasu	Ayam Masak madu
13	Aug	Lain-lain	Bazar Ramadhan	Baling	Air Tebu
14	Aug	Lain-lain	Dapur Hotel	Kuala Muda	Kepah
15	Sep	Sekolah KPM	Dapur Asrama	Pendang	Pau Sambal Bilis
16	Oct	Sekolah KPM	Dapur Asrama	Baling	Ikan Kembung Kukus Air Asam
17	Oct	Sekolah KPM	Kantin Sekolah	Baling	Nasi Putih dan Ayam Masak Merah
18	Oct	Sekolah KPM	Dapur Asrama	Yan	Ayam Masak Sambal
19	Oct	Sekolah KPM	Susu 1 M	Padang Terap	Susu 1 Malaysia

10. Aktiviti Pemantauan Keselamatan Makanan

Aktiviti utama dibawah pemantauan termasuklah menyelaras dan melaksanakan program pemantauan dan penyelidikan berkaitan keselamatan makanan, menjalankan analisis terhadap data pemantauan dan penyelidikan serta menyediakan laporan pemantauan berkaitan. Projek pemantauan dan penyelidikan ini terbahagi kepada tiga (3) kategori iaitu:

- Pemantauan nasional- merupakan projek pemantauan yang diselia oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan, Kementerian Kesihatan Malaysia. Projek ini melibatkan semua negeri di Malaysia.
- Pemantauan spesifik - merupakan projek penyelidikan yang dilakukan oleh negeri.
- Pemantauan Adhoc - merupakan pemantauan tidak formal terhadap produk yang dijual di negeri Kedah samaada melalui aduan, food alert dan sebagainya dari pihak Kementerian Kesihatan Malaysia, Jabatan Kesihatan Negeri atau Pejabat Kesihatan Daerah.

10.1 Projek Pemantauan Nasional

Pengawasan tahap pencemaran *Salmonella enteritidis* dalam telur ayam di pasaran tempatan

Telur ayam yang dicemari dengan bakteria *S. enteritidis* merupakan salah satu punca pencemaran makanan yang penting di Amerika Syarikat dan beberapa buah negara di Eropah. Bakteria *S. enteritidis* boleh wujud di dalam telur yang kelihatan normal dan jika dimakan mentah atau kurang masak, bakteria tersebut boleh mendatangkan keracunan makanan.

Pengawasan tahap pencemaran *S. enteritidis* dalam telur ayam di pasaran tempatan – Siri I

Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan telah menjalankan pengawasan ke atas kontaminasi bakteria *S. enteritidis* di dalam telur ayam yang dijual di pasaran tempatan (Siri I) pada 20 hingga 24 Februari 2012 dan keputusan yang diperolehi adalah memuaskan. Pengawasan ini diteruskan secara berperingkat bagi memantau status pencemaran *S. enteritidis* di dalam telur ayam yang dijual di pasaran tempatan. Pengawasan Siri II dijalankan pada 23 hingga 27 Julai 2012.

Pengawasan tahap pencemaran *Salmonella newport* dalam buah tembikai di pasaran tempatan

Jadual 7.10		Jadual maklumat persampelan pemantauan nasional		
Bil	Pemantauan	Jenis dan Bilangan Sampel	Analisis	Keputusan
10.1.1	Tahap pencemaran <i>Salmonella enteritidis</i> dalam telur ayam di pasaran tempatan – Siri I (20-24 Jan 2012)	i) Jenis sampel: telur ayam ii) Bilangan sampel = 10	Analisis: <i>Salmonella enteritidis</i>	Semua sampel tidak dikesan mengandungi <i>S. enteritidis</i>
10.1.2	Pengawasan tahap pencemaran <i>S. enteritidis</i> dalam telur ayam di pasaran tempatan – Siri II (23-27 Jul 2012)	i) Jenis sampel: telur ayam ii) Bilangan sampel = 10	Analisis: <i>Salmonella enteritidis</i>	Semua sampel tidak dikesan mengandungi <i>S. enteritidis</i>
10.1.3	Pengawasan tahap pencemaran <i>Salmonella newport</i> dalam buah tembikai di pasaran tempatan	i) Jenis sampel: - Tembikai (merah) - Tembikai (kuning) - Tembikai susu - Rock melon / cantaloupe ii) Bilangan sampel = 10	Analisis: <i>Salmonella newport</i>	Semua sampel tidak dikesan mengandungi <i>S. newport</i>
10.1.4	Penentuan Ketulenan Produk Berasaskan Ikan dan Daging Menggunakan Kaedah Ujian DNA	i) Jenis sampel: - bebola ikan, kek ikan, crabstick, keropok lekor - bebola daging, burger, sosej, daging kisar. ii) Bilangan sampel = 75	Analisis: profil DNA produk	Projek masih berjalan. Dijangka selesai pada suku tahun pertama 2013
10.1.5	Validasi Kaedah Untuk Pengujian Ketulenan Minyak Zaitun	i) Jenis sampel: olive oil, refined olive oil, virgin olive oil ii) Bilangan sampel = 20	Analisis: profil asid lemak	Projek masih berjalan. Dijangka selesai pada suku tahun pertama 2013
10.1.6	Validasi Kaedah Untuk Pengujian Ketulenan Jus Buah	i) Jenis sampel: Jus oren ii) Bilangan sampel = 45	Analisis: profil asid amino jus buah	Projek masih berjalan. Dijangka selesai pada suku tahun pertama 2013

Buah tembikai yang dicemari dengan bakteria *Salmonella newport* telah menjadi punca kematian serta beberapa siri keracunan makanan di England, Wales, Northern Ireland, Ireland, Scotland dan Jerman. *S.newport* berkemungkinan berpindah masuk ke dalam isi buah tembikai semasa proses pemotongan atau semasa buah disimpan atau direndam dalam air yang tercemar.

Selain daripada itu, Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan Jabatan Kesihatan Negeri Kedah telah dilantik sebagai ketua untuk 3 projek pemantauan nasional pada tahun 2012. 3 projek pemantauan nasional yang dimaksudkan adalah:

Penentuan Ketulenan Produk Berasaskan Ikan dan Daging Menggunakan Kaedah Ujian DNA

Projek ini bertujuan untuk membangunkan kaedah ujian ketulenan jus buah berdasarkan profil asid amino buah bagi menentukan tahap ketulenan jus buah di pasaran tempatan. Projek ini dijalankan dengan kerjasama Pusat Penyelidikan Produk Halal, Universiti Putra Malaysia, Serdang. Projek ini melibatkan pengambilan sampel 3 jenis produk hasilan ikan dan 3 jenis produk hasilan daging dari setiap negeri di Malaysia. Kajian ini dijangka selesai pada suku tahun pertama tahun 2013.

Validasi Kaedah Untuk Pengujian Ketulenan Minyak Zaitun

Projek ini bertujuan untuk membangunkan kaedah ujian ketulenan minyak zaitun berdasarkan profil asid amino buah bagi menentukan tahap ketulenan jus buah di pasaran tempatan. Projek ini dijalankan dengan kerjasama Fakulti Sains dan Teknologi Makanan, Universiti Putra Malaysia, Serdang dan melibatkan pengambilan sampel dari pasaran domestik dan pengedar minyak zaitun tempatan. Kajian ini dijangka selesai pada suku tahun pertama tahun 2013.

Validasi Kaedah Untuk Pengujian Ketulenan Jus Buah

Projek ini bertujuan untuk membangunkan kaedah ujian ketulenan jus buah berdasarkan profil asid amino buah bagi menentukan tahap ketulenan jus buah di pasaran tempatan. Projek ini dijalankan dengan kerjasama Pusat Pengajian Teknologi Industri, Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang. Projek ini melibatkan pengambilan sampel 3 jenama jus buah oren dari setiap negeri di Malaysia. Kajian ini dijangka selesai pada suku tahun pertama tahun 2013.

11 Latihan dan Bimbingan

Bagi memastikan keselamatan makanan di negeri Kedah ini berada di tahap yang baik dan memuaskan, BKMM, JKN Kedah turut memberi beberapa siri latihan sampingan dan aktiviti kepada pelbagai kumpulan sasaran. Sepanjang tahun 2012, beberapa kursus dan seminar telah diadakan melibatkan pelbagai kumpulan sasaran yang terdiri daripada pegawai berkuasa, pengusaha kantin dan dapur asrama sekolah, pengendali makanan serta pengusaha dan pekerja dalam industri kecil dan sederhana. Skop latihan adalah berkaitan aspek keselamatan dan perundangan makanan termasuklah prinsip-prinsip dan aplikasi HACCP, GMP dan GHP.

Jadual 7.11 Senarai Seminar Awam yang Dianjurkan Oleh Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan Sepanjang Tahun 2012			
Tarikh Pelaksanaan	Tajuk Seminar / Bengkel	Tempat	Bilangan Peserta
10 - 11/01/2012 (Rabu - Khamis)	Seminar Makanan Mengikut Perspektif Islam dan Halal	Auditorium Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar	505
14 - 15/02/2012 (Selasa - Rabu)	Seminar Keracunan Makanan dan Ketidaktoleransian Terhadap Laktosa Susu	Auditorium Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar	418
24 - 25/04/2012 (Selasa - Rabu)	Program Kecemerlangan Industri Negeri Kedah (Bengkel <i>Upgrade</i> PKM kepada GMP1M-Program SK1M)	Bilik Seminar DXN Industries (M) Sdn. Bhd., Malau, Jitra	60
30 - 31/07/2012 (Isnin - Selasa)	Seminar Isu-Isu Keselamatan Makanan	Auditorium Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar	342
29 - 31/10/2012 (Isnin - Rabu)	Kursus HACCP: <i>Principles & Applications</i> (Bengkel Latihan Zon Utara dan Bimbingan kepada Agensi Pembimbing - Program MESTI)	Dewan Seri Malinja 2, Hotel Seri Malaysia, Alor Setar	40
04 - 06/11/2012 (Ahad - Selasa)	Kursus Pengurusan Industri Asas Tani Negeri Kedah (Bimbingan ke Arah GMP kepada Usahawan KEDA - Program MESTI)	KEDA Agrobiz Resort, Charuk Tualang, Sik	50

12.0 Promosi Kesihatan

Pameran Keselamatan Makanan

Sepanjang tahun 2012, beberapa aktiviti promosi giat dijalankan dengan melibatkan pelbagai institusi samada kerajaan mahupun swasta (Jadual 7.12)

Jadual 7.12 Senarai Aktiviti Pameran Yang Disertai Oleh Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan Sepanjang Tahun 2012		
Tarikh Pelaksanaan	Tujuan Promosi & Anjuran	Tempat
13 - 14/04/2012 (Jumaat - Sabtu)	Karnival Pemakanan Sihat di Pasaraya Anjuran Unit Pemakanan, Jab. Kesihatan Negeri Kedah (Daerah Kota Setar)	Ruang Legar Giant Hypermarket Souq Al-Bukhary, Alor setar
11 - 12/05/2012 (Jumaat - Sabtu)	Karnival Pemakanan Sihat di Pasaraya Anjuran Unit Pemakanan, Jab. Kesihatan Negeri Kedah (Daerah Kuala Muda)	Ruang Legar Giant Hypermarket Sungai Petani
08 - 09/00/2012 (Sabtu - Ahad)	Karnival Jelajah Sihat 2012 Anjuran Pej. Kesihatan Daerah Kota Setar, Kuala Muda & Padang Terap	Perkarangan Stadium Suka Menanti, Alor Setar
08 - 09/00/2012 (Sabtu - Ahad)	Karnival Jelajah Sihat 2012 Anjuran Pej. Kesihatan Daerah Baling	Pekarangan Kompleks Rakan Muda, Baling
28 - 29/09/2012 (Jumaat - Sabtu)	Karnival Jelajah Sihat 2012 Anjuran Pej. Kesihatan Daerah Pendang	Mini stadium Pendang, Pendang
13 - 14/11/2012 (Sabtu - Ahad)	Karnival Farmasi Negeri Kedah Tahun 2012 Anjuran Bahagian Farmasi, Jab. Kesihatan Negeri Kedah	Dewan Orang Ramai, Felda Sungai Tiang, Pendang

Promosi Kesihatan di Sekolah

Aktiviti promosi kesihatan di sekolah bertumpu kepada sekolah yang pernah berlaku kejadian keracunan makanan. Tujuan utama adalah untuk memberi pendedahan kepada pelajar-pelajar tentang punca penyebab kes keracunan. Sebanyak 18 aktiviti promosi di sekolah telah dijalankan sepanjang tahun 2012. (Jadual 7.13)

Jadual 7.13		Senarai aktiviti promosi di sekolah yang dijalankan oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan sepanjang tahun 2012				
Bil	Nama dan Alamat Sekolah	Tarikh & Masa	Daerah	Jumlah Pelajar Sekolah	Pelajar Hadir Aktiviti	Peratus Penglibatan Pelajar
1	SRK Dato' Haji Zainuddin	21/03/2012 (Selasa) 10.00 pagi	Bandar Baharu	270	258	95.56%
2	SK Sungai Seluang	09/04/2012 (Isnin) 10.00 pagi	Kulim	320	123	38.44%
3	SMK Sultanah Bahiyah	11/04/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Kota Setar	580	200	34.48%
4	SK Jalan Paya Besar	16/04/2012 (Isnin) 10.00 pagi	Kulim	315	118	37.46%
5	SRK Pauh	25/04/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Yan	245	245	100.00%
6	SRK Sungai Tiang	15/05/2012 (Isnin) 9.00 pagi	Pendang	436	436	100.00%
7	SRK Seri Bakti	17/05/2012 (Rabu) 9.30 pagi	Padang Terap	340	315	92.65%
8	SK Convent Sg. Petani	12/06/2012 (Selasa) 9.00 pagi	Kuala Muda	265	260	98.11%
9	SRK Jeniang	13/06/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Kuala Muda	168	168	100.00%
10	Maktab Mahmud Langkawi	18/06/2012 (Isnin) 8.00 malam	Langkawi	220	189	85.91%
11	SK Selat Bagan Nyior	19/06/2012 (Selasa) 10.30 pagi	Langkawi	129	92	71.32%
12	SK Kilim	20/06/2012 (Rabu) 11.15 pagi	Langkawi	377	375	99.47%
13	SMK Mahsuri	21/06/2012 (Khamis) 10.30 pagi	Langkawi	560	215	38.39%
14	SMK Seri Badong	05/09/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Yan	830	331	39.88%
15	SM Agama Yan	26/09/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Yan	921	425	46.15%
16	SMK Pendang	26/09/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Pendang	588	215	36.56%
17	SK Haji Hussin Dol	17/10/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Yan	899	457	50.83%
18	SK Sungai Limau	23/10/2012 (Rabu) 10.00 pagi	Yan	467	251	53.75%
Jumlah Penglibatan				7930	4673	58.93%

Promosi Pendaftaran Premis Makanan

Sebanyak 4 aktiviti promosi telah diadakan. Ia merangkumi aktiviti promosi pendaftaran premis perniagaan dengan Kementerian Kesihatan Malaysia, memberi pendedahan dan maklumat tentang latihan pengendali makanan serta suntikan anti-thypim.

Jadual 7.14 Senarai Aktiviti Promosi Pendaftaran Premis Makanan Yang Telah Dijalankan Oleh Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan Sepanjang Tahun 2012			
Bil	Tarikh & Masa	Daerah / Kawasan Promosi	Bil. Premis yang Didaftar
1	02/02/2012 (Khamis) 9.00 pagi - 4.00 ptg	Perkarangan Pekan Rabu, Alor Setar	25
2	09/02/2012 (Khamis) 9.00 pagi - 3.00 ptg	Arked Pekan Rabu, City Plaza, City Point dan sepanjang Jalan Tunku Ibrahim, Alor Setar	32
3	26/04/2012 (Khamis) 9.00 pagi - 11.00 ptg	Kedai Makan Hospital Alor Setar (Lama), Alor Setar	20
4	19 - 20 Jun 2012 (Selasa - Rabu) 2.30 ptg - 5.00 ptg	Sekitar Pulau Langkawi	77

13. Kerjasama dengan lain-lain Agensi

Kerjasama dengan pelbagai agensi luar penting demi menjayakan program keselamatan dan kualiti makanan. Antara agensi yang terlibat dalam kerjasama adalah:

1. Jabatan Agama Islam Negeri
2. Jabatan Pelajaran Negeri
3. Jabatan Pertanian Negeri
4. Jabatan Perikanan Negeri
5. Institut Kemajuan dan Penyelidikan Pertanian (MARDI)
6. Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA)
7. Lembaga Kemajuan Negeri kedah (KEDA)
8. Institusi Pengajian Tinggi Awam dan Swasta
9. Institut Standard dan Penyelidikan Industri Malaysia (SIRIM)
10. Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)
11. Jabatan Kastam & Eksais Diraja
12. Semua media massa dan elektronik, dan
13. Persatuan-persatuan pengguna dan badan bukan kerajaan

Kerjasama dengan lain-lain agensi biasanya melibatkan aktiviti-aktiviti latihan dan bimbingan kepada pengusaha makanan dalam meningkatkan tahap keselamatan dan kebersihan makanan terutama yang berkaitan dengan pemprosesan dan elemen GMP sesebuah premis makanan. Kerjasama erat di antara Jabatan Kesihatan dan Jabatan Pelajaran di semua peringkat di negeri Kedah juga telah lama terjalin. Di bawah "Program Kendiri" yang telah dilancarkan di peringkat Nasional pada tahun 2007 diteruskan hingga kini melibatkan Kementerian Kesihatan Malaysia dan Kementerian Pelajaran Malaysia. Melalui program ini, pengendali makanan akan menjadi lebih bertanggungjawab dan peka terhadap aspek kebersihan semasa penyediaan dan pengendalian makanan. Selain itu, pemantauan oleh guru adalah elemen penting di dalam memastikan program ini berjalan dengan jayanya. Pihak pengurusan sekolah akan berupaya untuk mengenalpasti faktor-faktor risiko yang menyumbang kepada keracunan makanan dan tindakan pembetulan yang boleh diambil sekiranya ia berlaku.

Secara keseluruhannya, dengan adanya usaha dan komitmen kedua-dua belah pihak program ini dapat membantu dalam meningkatkan tahap kebersihan dan keselamatan makanan di dapur asrama dan kantin sekolah dan seterusnya dapat menyumbang kepada penurunan kejadian keracunan makanan terutamanya di Negeri Kedah.

KESIMPULAN

Aktiviti penguatkuasaan akta dan peraturan makanan akan terus dipertingkatkan bagi menjamin makanan yang dijual kepada orang ramai bebas daripada unsur-unsur penipuan. Bimbingan yang berterusan kepada pengusaha makanan akan diteruskan bagi membimbing pengusaha makanan di negeri Kedah. Ini bertujuan untuk memberi kesedaran kepada pengusaha terhadap perundangan dan standard makanan yang perlu mereka patuhi, di samping bimbingan dari segi sistem jaminan keselamatan makanan Good Hygiene Practices (GHP), Good Manufacturing Practices (GMP) dan Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP).

JABATAN KESIHATAN NEGERI KEDAH DARUL AMAN

Jalan Kuala Kedah, 05400 Simpang Kuala, Alor Setar, Kedah Darul Aman
<http://jknkedah.moh.gov.my>